

CHAMARAJAPET,
Mysore, 2nd October, 1905.

The thanks of every Hindu are due to Mr. Gomatam Srinivasa Josier of Mysore for his having given to the Telugu Reading world, a very neat, thoroughly accurate and in everyway delightfully got up Edition of Krishna-Yajurveda. I sincerely hope that this cheap edition will be a means of placing the Veda in the Hands of every Hindu who values his father's religion so that he may understand its theory and practice.

సగౌరవ పద్మయోనా తరలితమనసా తిష్ఠతి వ్యూఢమోహే |
పశ్చాద్దక్షోహృతేఽస్మిన్ పరిమృదితజనే తామ్యతి స్వర్గలోకే ||
అవాక్తైః పేహలోకే ప్రసరతి ధరమేమోహనే క్రిస్తశాస్త్రే |
సర్వత్రైవైకబంధు వితిమిరకరణే వేదదః శ్రీనివాసః ||

G. KASTURI AIYENGAR, M.A.,
Professor, Maharaja's College,
MYSORE

శ్రీమతే రామానుజాయనమః

మహానీయులైన వైదికశ్రేష్ఠులవారి సన్నిధిలో ప్రణతి

పూర్వకమైన విజ్ఞాపనములు

పూజ్యులైన మన దండ్రుగారు ౧౦-౧౧ సంవత్సరముల పూర్వము వేద విద్యాధులకొరకు ద్వితీయవారం ముద్రింపించిన యజుస్సంహితా పూర్వభాగం ౨౦౦౦ వేల ప్రతులన్నియు విద్యాధులచే పరిగృహింపబడి పునః బహుమందులు ఏతద్గ్రంథమును అపేక్షించిన కారణం ఇపుడు తృతీయముద్రణం ౩౦౦౦ వేల ప్రతులను బహుద్రవ్యవ్యయముతో అతి శుద్ధముగా ముద్రింపించినాము. వేదవిద్యాధ్యేతృలు ప్రతులను వి. పి. తపాలు మూలముగా గ్రహించి సంతసించురని నమ్ముచున్నాను.

ప్రకృతము మనయందు యజుర్వేదము అశీతిద్వయమున్న, సగంహితా సప్తకాణ్డములయొక్క పదభాగము, అశీతిద్వయములో నుండు పనసులయొక్క ఆదినిర్దేశకమగు పంచాశదనుక్రమణికా అనే గ్రంథరత్నము, సప్తలక్షణి, త్రిభాష్యరత్న వైదికాభరణమును వ్యాఖ్యాద్వయసమేత ప్రాతిశాఖ్యమును విశ్వదుపయోగి గ్రంథము, స్మారకవర్ణులకు అత్యాదరణీయమైన మహాన్యాసాది అను గ్రంథ రత్నము, అని యజుర్వేదీయ గ్రంథంబులన్నియు సుశృఙ్ఖలప్రస్ఫుటాక్షర శుద్ధప్రతులుగా దొరుకుతున్నవి.

ఆస్తికవర్ణులు తమతమకు ప్రకృతమైన గ్రంథములను మననుంచి స్వీకరింపురని నమ్ముచున్నాను.

శ్రీముఖి వై. కృ. పంచమి
మైసూరు.

ఇతి విజ్ఞప్తిః
గోమఠం రామానుజ జ్యోత్యర్.

OFFICE OF THE CURATOR,
GOVERNMENT ORIENTAL LIBRARY,
Mysore, 23rd October 1902.

I have much pleasure in adding my testimony to the already acknowledged merit of the publication, in Telugu character, by M. R. Ry. Sreenivasa Jois of Mysore, of all the texts belonging to the Taithiriya-Sakha of Krishna-Yajurveda. For the first time, these texts have been made available in a handy and correct form. The texts have been carefully edited and printed on nice paper and in good types and are sold at comparatively low prices in parts. The publisher deserves well of the public.

Any help rendered to him in completing his second and beautiful edition of the Taithiriya-Samhita will be a real service in the cause of the Vedic Literature. His publications have no doubt greatly lightened the task of the Vedic teacher and improved the pupils' opportunities of learning the texts.

A. MAHADEVA SASTRY, B.A., F.T.S.,

Curator.

To

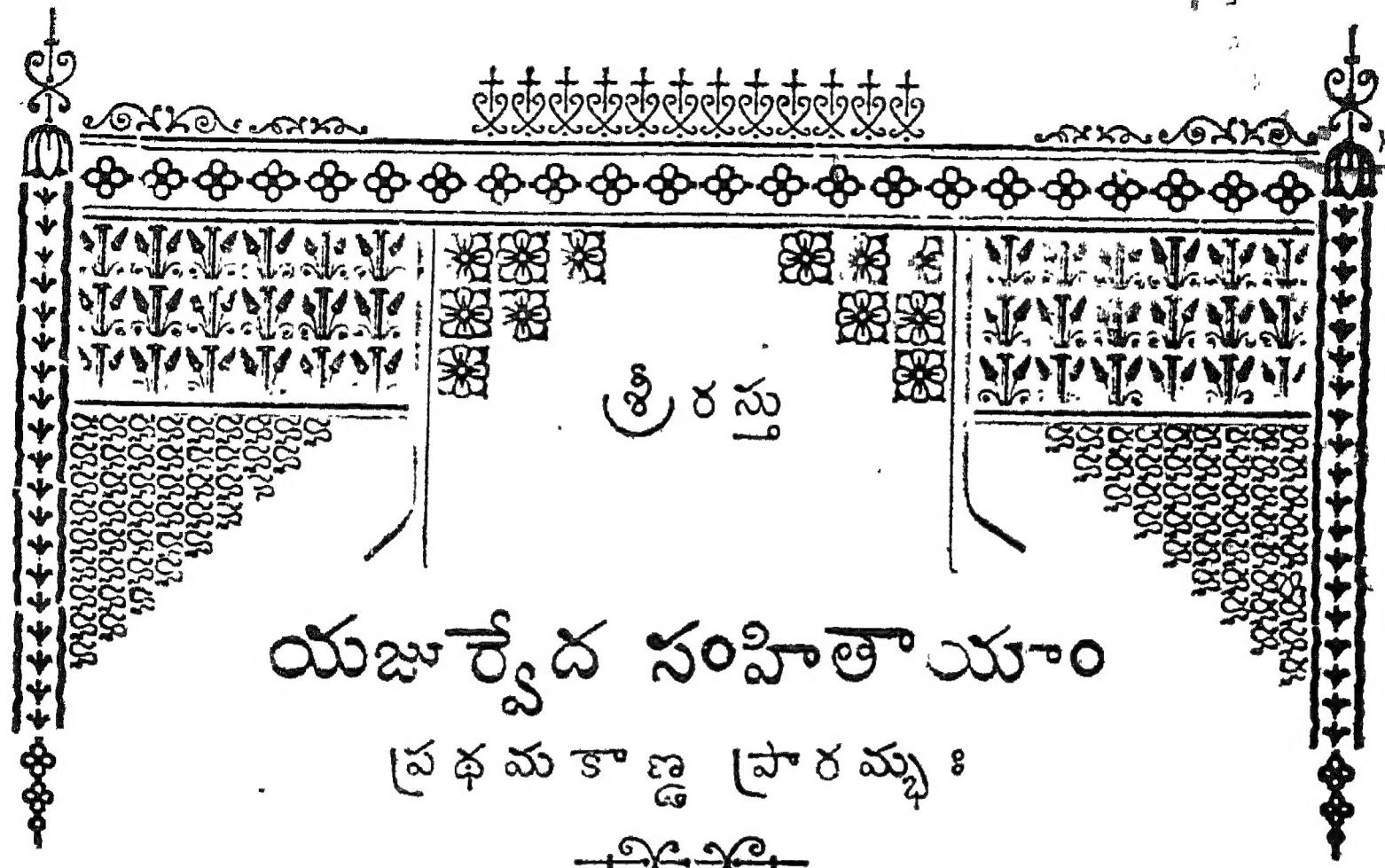
M. R. Ry.

Sriman GOMATHAM SRINIVASA JOIS,

Palace Ritvik,

Mysore.

STATE PET
HYDER

శ్రీ రస్తు

యజుర్వేద సంహితాయాం

ప్రథమ కాండ ప్రారంభః

—ॐ—

హరిః ఓమ్॥ ఇషే త్వాజే త్వా వాయవస్థా పాయవస్థా
దేవో వస్సవితా ప్రార్పయతు శ్రేష్ఠతమాయ కర్మణ ఆప్యాయధ్వ-
మఘ్నియా దేవభాగమూర్జస్వతీన్, వయస్వతీన్ ప్రజావతీరనమీవా
అయత్నా మా వస్త్విన ఈశత మాఘశక్ంసో రుద్రస్య హేతిన్
పరి వో వృణక్తు ధ్రువా అస్మిన్గోపతౌ స్యాత బ్రహ్మీర్యజమానస్య
ప్రశూన్వాహి ॥ ౧ ॥

ఇషే త్రిచత్వారిగ్ంశత్ ॥ ౧ ॥

యజ్ఞస్య ఘోషదసి ప్రత్యుష్టగ్ం రక్షన్ ప్రత్యుష్టా అరా-
తయన్ ప్రేయమగాద్ధిషణా బర్హిరచ్చ మనునా కృతా న్వధయా
వితష్టా త ఆ వహా న్తికవయన్ పురస్తాద్దేవేభ్యా జష్టమిహా బర్హి-
రాసదే దేవానాం పరిషూతమసి వర్షవృద్ధమసి దేవబర్హిర్మా
త్వాన్వజ్మాతిర్యక్పర్వతే రాధ్యాసమాచ్ఛతా తె మా రిషం దే

వబ్ధహి శ్శతవల్ శం వి రోహ సహస్రవల్ శాః || ౨ || వి వయగ్ం
 రుహేమ పృథివ్యాససంపృచగ పాహి సుసంభృతా త్వా సం భరా-
 మ్యదిత్యైరాసాఽఽసీన్ద్రాఽత్యై సంసహనం పూషాతే గ్రన్థిం గ్ర-
 థాతు సతేమాఽఽస్తాదిన్ద్రస్య త్వా బాహుభ్యా ముద్యచ్ఛబృ-
 హస్పతేర్మాన్ద్రా హరామ్యు ర్వన్తరక్షమన్విహి దేవంగమమసి || ౩ ||

సహస్రవల్ శా అష్టాత్రిగ్ం శచ్చ || ౨ ||

శుస్థధ్వం దైవ్యాయ కర్మణే దేవయజ్ఞాయై మాతరిశ్వనో
 ముక్మాఽసి చ్యారసి పృథివ్యసి విశ్వధాయా అసి పరమేణ ధామ్నా
 దృగ్ంహస్వమా హ్వోర్వసూనాం పవిత్రమసి శతధారం వసూనాం
 పవిత్రమసి సహస్రధారగ్ం హుతస్త్సోహుతోద్ర, హ్సఽగ్నయే
 బృహతే నాకాయ సావహ ద్యావాపృథివీభ్యాగ్ం సావిశ్వాయుస్సా
 విశ్వవ్యచాస్సా విశ్వకమాః సం పృచ్ఛధ్వమృణావరీ రూర్మిణీర్మధు-
 మత్తమా మన్ద్రా ధనస్య సాతయే సోమేన త్వాఽఽ తనచ్ఛీన్ద్రాయ
 దధి విష్ణో హవ్యగ్ం రక్షస్వ || ౪ ||

సోమేనాష్టా చ || ౩ ||

కర్మణే వాం దేవేభ్యశ్శకేయం వేషాయ త్వాప్రత్యుష్టగ్ం
 రక్షగ్ప్రత్యుష్టా అరాతయో ధూరసి ధూర్వ ధూర్వన్తం ధూర్వ
 తం యోఽస్మాన్ధూర్వతి తం ధూర్వ యం వయం ధూర్వామన్త్యం
 దేవానామసి సన్నితమం పవిత్రమం జవ్వతమం నహ్నితమం దేన-
 హూతమమహుతమసి వావిధానం దృగ్ంహస్వ మా హ్వమి-

తస్య త్వా చతుషా ప్రేక్షే మా భేర్మాసం విత్తా మా త్వా ॥ ౫ ॥
 హిగ్ంసిషమురు వాతాయ దేవస్య త్వా నవత్సు ప్రవనేశ్వినో-
 ర్భాహుభ్యాం పూష్ణో హస్తాభ్యా మగ్నయే జుష్టం నిర్వాహ్యుగ్ని-
 షోమాభ్యామిదం దేవానామిదము నన్నహ స్సాత్యై త్వా నారా-
 త్యై సువరభి వి ఘ్నేషం వైశ్వానరం వ్యోత్తిర్ద్భ్యగ్ంహస్తాం దుర్యా-
 ద్యావా పృథివ్యోరుర్వ న్దక్షిణమన్విహ్యాదిత్యాప్తోపస్థే సాదయా-
 మ్యగ్నే హవ్యగ్ం రక్షస్వ ॥ ౬ ॥

మాత్వావత్పుత్వారిగ్ంశచ్చ ॥ ౪ ॥

దేవో వస్సవితోత్పనాత్వచ్ఛిదేణ ప్రవితేణ వసోసూర్య-
 స్య రశ్మిభిరాపా దేవీరగ్రేపువో అగ్రేగువోఽగ్ర ఇమం యజ్ఞం
 నయతాగ్రే యజ్ఞపతింధత్త యుష్మానిన్ద్రోఽవృణీత వృత్రతూర్వే
 యూయమిన్ద్రమవృణీధ్వం వృత్రతూర్వే పోక్షితాస్థాగ్నయేవో
 జుష్టం పోక్షామ్యుగ్నిషోమాభ్యాగ్ం శున్ధధ్వం దైవ్యాయ కర్మణే
 దేవయజ్ఞాయా అనధూతగ్ం రక్షోఽవధూతా ఆరాతయోఽ-
 దిత్యాన్ద్రగస్తిప్రతి త్వా ॥ ౭ ॥ ప్రథివీవేత్ నిధిష వణమసి వాన-
 స్పత్యం ప్రతి త్వాఽదిత్యాన్ద్రగ్వేత్త్వగ్నే స్తమారసి వావో
 విసర్జనం దైవవీతయేత్వా గృష్ణోమ్యుద్రిరసి వానస్పత్యస్స ఇదం
 దైవేభ్యోహవ్యగ్ం సుశమి శమిస్వేషమాప్రదోష్టమావద ద్యుమ-
 ద్యదత వయగ్ం సఙ్ఖాతం జేష్మవర్షవృద్ధమస్తి ప్రతి త్వావర్షవృ-
 ద్ధం వేత్తుపగాపూతగ్ంరక్షస్వ పరాపూతా ఆరాతయోరక్షసాంభా-

గో-సిహాయుర్వో వి విసత్తు దైవో వస్సవితా హిరణ్యపాణిః ప్రతి
గృహ్ణతు ॥ ౮ ॥

త్వాభాగ ఏకాదశ చ ॥ ౫ ॥

అవధూతగ్ం రక్షో-వధూతా అరాతయో-దిత్యాస్తవ-
గసి ప్రతిత్వా పృథివీ వెత్తుదివస్సు-మ్భునిరసి ప్రతిత్వా-దిత్యా-
స్తవ గేత్తుధిషణా-సి పర్వత్యా ప్రతిత్వాదివస్సు-మ్భునిరేత్తు
ధిషణా-సిపార్వతేయీ ప్రతిత్వా పర్వతిరేత్తు దైవస్య త్వా సవితుర్
ప్రసవే-శ్వినోర్భాహుభ్యాం పూష్ణో హస్తాభ్యానుధివపామి ధాన్య-
మసి ధినుహి దేవాన్ప్రాణాయ త్వా-ప్తానాయత్వావ్యానాయ
త్వాద్ధీర్ఘామనుప్రసితిమాయుషేధాందైవో వస్సవితా హిరణ్యపాణిః
ప్రతి గృహ్ణతు ॥ ౯ ॥

ప్రాణాయ త్వా పంచదశచ । ౬ ॥

ధృష్టిరసి బ్రహ్మ యచ్ఛా పాక్షై-గ్ని మామాదం జహిని-
మృగ్యాదగ్ం సైధాదేవయజం వహ నిర్దగ్గగ్ం రక్షోనిర్దగ్ధా
అరాతయో ధ్రువమసి పృథివీందృగ్ంహాయుర్దృగ్ంహ ప్రజాం
దృగ్ంహ సజాతాన్తస్మై యజమానాయ పర్యూహ ధర్మ మస్య-
న్తరిక్షం దృగ్ంహ ప్రాణం దృగ్ంహప్తాసం దృగ్ంహ సజాతాన్త-
స్మై యజమానాయపర్యూహ ధరుణమసి దివం దృగ్ంహ చక్షుః ॥
దృగ్ంహశోత్రం దృగ్ంహ సజాతాన్తస్మైయజమానాయ పర్యూ-
హాధమాన్తస్మి దిశో దృగ్ంహ యోనిం దృగ్ంహ ప్రజాం దృగ్ంహ

సజాతాన్తస్మై యజమానాయ పర్యాహ చితస్థప్రజామ్మస్మైరయి-
 మ్మస్మై సజాతాన్తస్మై యజమానాయ పర్యాహ భృగూణామజ్గీరసాం
 తపసా తప్యధ్వం యాని ఘుర్తే కపాలాన్యప చిన్వంతి వైధసః ।
 పూష్ణస్తాన్యపి వ్రత ఇన్ద్రో వాఽయూ వి ముచ్చతామ్ ॥ ౧౧ ॥

చక్షురప్తాచత్వారిగ్ంశచ్చ ॥ ౭ ॥

సంవపామి సమాపో అద్భిర గృత సమోషధయో రసేన స-
 గ్ం రేవతీజగతీభి ర్మధుమతీ ర్మధుమతీభిస్సృజ్యధ్వమద్భ్యః వరి
 ప్రజాతాన్తసమద్భ్యః పృచ్యధ్వం జనయత్యైత్యా సంయామ్యగ్న-
 యేత్వాగ్నీషామాభ్యాం మఖస్య శిరోసి ఘుర్మోసి విశ్వాయు-
 రురు ప్రథస్తావరు తే యజ్ఞపతిగ్ ప్రథతాం త్వచం గృహ్ణీమాన్తరి-
 తగ్ం రక్షోన్తరితా అరాతయో దేవస్వా సవితా శ్రవయతు
 వర్షిష్టే అధినాకైగ్నీస్తేతనువం మాన్తిథాగగ్నేహవ్యగ్ం
 రక్షస్వసం బ్రహ్మణా పృచ్యస్వైకతాయ స్వాహాద్వితాయ స్వాహా
 త్రితాయ స్వాహా ॥ ౧౨ ॥

నవితాద్వావిగ్ంశతిశ్చ ॥ ౮ ॥

అదద ఇన్ద్రస్య బాహురసి దక్షిణస్సహస్రభృష్టిశ్శతతే-
 జావాయురసి తిగ్మతేజాగ్ పృథివి దేవయజన్యోషధ్యానై మూలం
 మా హిగ్ంసిషమసహతౌరరుగ్ పృథివ్యేవ్రజంగచ్చ గ్ంస్థానం
 వర్షతు తెద్యార్బధాన దేవ సవితగ్ పరమస్యాం పరావతి శతేన
 పాశైర్యోన్స్మాద్వైష్టి యంచ వయంద్విష్మస్తమత్రోమామాగవహా-

తోఁరరుగ్పృథివ్యే దేవయజన్యైవ్రజమ్ ॥ ౧౩ ॥ గచ్ఛ గో-
 స్థానం వర్షతు తెద్యార్భధాన దేవ సవితల్ల పరమస్యాం పరావతి
 శతేన పాశైర్యోఽస్మాన్దేష్టి యం చ వయం ద్విష్మస్తమతోమా
 మాగవమాత్రోఽరరుగ్పృథివ్యా అదేవయజనోవ్రజం గచ్ఛ గోస్థా-
 నం వర్షతు తెద్యార్భధాన దేవ సవితల్ల పరమస్యాం పరావతి
 శతేన పాశైర్యోఽస్మాన్దేష్టియంచవయంద్విష్మస్తమతోమా ॥ ౧౪ ॥
 మాగరరుస్తే దివంమా స్కావసవస్త్యా పరి గృహ్ణాన్తు గాయత్రేణ
 ఛన్దసా రుద్రాస్త్యాపరి గృహ్ణాన్తు త్రైష్టుభేనఛన్దసాఽఽదిత్యాస్త్యా
 పరి గృహ్ణాన్తు జాగతేన ఛన్దసా దేవస్య సవితుస్సవే కర్మ కృణ్వన్తి
 వెధస ఋతమస్యృత సదనమస్యృత శ్రీరసిధా అసి స్వధా అస్య-
 ర్వీచాసి వస్వీ చాసి పురా కూరస్య విస్వహ విరభిన్నుధాదాయ
 పృథివీం జీరదానుయౌమైరయశ్చన్ద్ర మసి స్వధాభిస్తాం ధీరాసో
 అనుదృశ్య యజన్తే ॥ ౧౫ ॥ దేవయజన్యై వ్రజం తమతో మా
 విరప్తి న్నేకాదశ చ ॥ ౧౬ ॥

ప్రత్యుష్టగ్ం రక్షల్ల ప్రత్యుష్టా అరాతయోఽగ్నేర్వస్తేజిష్ఠే-
 న తేజసా నిష్టపామి గౌష్ఠం మా నిర్మృతం వ్రాజినం త్వా సపత్న-
 స్సాహగ్ం సం మాజ్మీ- వాచం ప్రాణం చక్షుశ్శోత్రం ప్రజాం
 యోనిం మా నిర్మృతం వ్రాజినీం త్వా సపత్న స్సాహిగ్ం సం మా-
 జ్మీశాసానాసామనసం ప్రజాగ్ం సౌభాగ్యం తనూమ్ । అగ్నేర-
 నువ్రతాభూత్వాసంసహ్యే సుకృతాయ కమ్ । సువ్రజనస్త్యావయ-

ఉప్ప నీ రత్తిభిష్సుక్రగ్ం పోడశ చ || ౧౦ ||

కృష్ణోన్యఖరెష్టోన్యయే త్వా స్వాహా వేదిరసిబర్హి-
 షే త్వా స్వాహా బర్హిరసి సుగభ్యస్తా స్వాహా దివేత్వాన్త-
 రిక్షాయ త్వా పృథివ్యే త్వా ససధాపితృభ్య ఊర్గభవబర్హిషదభ్య
 ఊజాః పృథివీం గచ్ఛత విష్ణోస్తూప్తోన్యూర్ణామ్రదసం త్వా
 స్త్రణామి స్వానన్ధం దేవోభ్యో గన్ధర్వాసి విశ్వోవసుర్విశ్వస్మాదీషత్

యజమానస్య పరిధిరిడ ఈడిత ఇన్ద్రస్య బాహురసి || ౧౯ || ద-
 ష్ఠితో యజమానస్య పరిధిరిడ ఈడితో మిత్రావరుణౌ త్వోత్తరశ్చ
 పరి ధత్తాం ధృవేణధర్మణా యజమానస్య పరిధిరిడ ఈడి తస్మా-
 ర్భస్వాపరస్తాత్పాతు కస్యాశ్చిదభిశస్త్యా వీతిహోత్రం త్వా కపే
 ద్యుమన్తగ్ం సమిధీమహ్యగ్నే బృహ న్తమధ్వరే విశోయన్తై
 స్థో వసూనాగ్ం రుద్రాణామాదిత్యానాగ్ం సదసి నీద జుహూ-
 రువభృద్భ్రవా సిఘ్రతాచీనామ్నాప్రియేణ నామ్నాప్రియే స-
 దసినీదై తాఅసదన్ధుక్తస్య లోకే తావిష్ణో పాహి పాహి యజ్ఞం.
 పాహి యజ్ఞపతిం పాహిమాం యజ్ఞనియమ్ || ౨౦ ||

బాహురసి ప్రియే సదసి పశ్చిదశ చ || ౧౧ ||

భువనమసివి ప్రథస్వాగ్నే యష్టరిదం నమః | జుహ్వోహ్య-
 గ్నిస్త్యా హ్వయతి దేవయజ్ఞాయా ఉపభృదేహి దేవస్తావ్ సవితా
 హ్వయతి దేవయజ్ఞాయా అగ్నివిష్ణూ మా పామనక్రమిషం వి-
 జిహాథాం మామాసంతాప్తం లోకంమే లోకకృతౌ కృణుతం వి-
 ష్ణోస్థానమనీత ఇన్ద్రో అకృణోద్విర్యాణి సమారభ్యోద్ధ్వోఅధ్వ-
 రో దివిస్సృశమహుతో యజ్ఞో యజ్ఞసతైరిన్ద్రావాన్ధాన్వహా
 బృహద్యాగి పాహిమాం గైదుశ్చరితాదా మా సుచరితే భజ
 మఖిస్య శిగోసి సం జ్యోతిషా జ్యోతిరజ్క్రమ్ || ౨౧ ||

అహుత ఏకవిగ్ంశతిశ్చ || ౧౨ ||

వాచస్పయ మా ప్రసవేనోద్ధృతాభేనోదగ్రభీత్ । అథా సప-
 త్నాగ్ం ఇన్దో మే నిగ్రాభేణాధరాగ్ం అకః । ఉద్ధృతాభంచ
 నిగ్రాభం చ బ్రహ్మ దైవా అవీవృధన్ ॥ అథా సపత్నానిన్ద్రా-
 గ్నీ మేవిషూచీనాన్వ్యస్యతామ్ ॥ వసుభ్యస్తావరుదేభ్యస్తావ-
 దిత్యేభ్యస్తావక్తగ్ం రిహణా వియన్తు వయః । ప్రజాం యోనిం
 మా నిర్మృక్షమా ప్యాయన్తామాప్ ఓషధయో మరుతాంపృషత-
 యస్థి దివమ్ ॥ ౨౨ ॥ గచ్ఛతతో నా వృష్టిమేరయ । ఆయుష్షా
 అగ్నేస్యాయుర్మే పాహి చక్షుష్షా అగ్నేస్యి చక్షుమే పాహి
 ధ్రువాస్యియం పరిధిం ప్రయథత్థా అగ్నే దేవ ప్రణిభిర్వీయమాణః ।
 తం తవీతమను జౌషం భరామి నేదేషత్వదప చేతయాతై యజ్ఞ-
 స్య పాద ఉప సమితగ్ం సగ్ంస్త్రావభాగాస్థైషా బృహన్తస్సప్ర-
 స్తరైషా బర్హిషదశ్చ ॥ ౨౩ ॥ దైవా ఇమాం వాచమభి విశ్వే
 గృణన్త ఆసద్యా స్మిన్బర్హిషి మాదయధ్వమగ్నేర్వామపన్నగృ-
 హస్య సదసి సాదయామి సుమ్నాయ సుమ్నసీ సుమ్నే మాధ-
 త్తంధురి ధుర్యోపాతమగ్నే దధ్ధాయో శీతతనో పాహి మా-
 ద్యదివగ్పాహి ప్రసిత్యైపాహి దురప్త్యైపాహి దురద్భవ్యై పాహి
 దుశ్చరితాదవిషం నగ్నపితుంకృణు సుషదామోనిగ్ం స్వాహా దైవా
 గాతువిదో గాతుంవిత్వా గాతుమిత మనసస్పత ఇమం నో దేవ
 దేవేషు యజ్ఞగ్ం స్వాహా వాచి స్వాహా వాతే ధాః ॥ ౨౪ ॥

దివం చ విత్వా గాతుం త్రయోదశ చ ॥ ౨౫ ॥

ఉ॒భా వా॑మి॒ద్దాగ్ని॑ ఆ॒హు॒వధ్యా॑ ఉ॒భా రా॑ధ॒సస్స॒హ మా॑-
 ద॒య॒ధ్యై । ఉ॒భా దా॒తారా॑వి॒షాగ్ం॑ ర॒యీణా॑ము॒భా వా॑జ॒స్య
 సా॒తయే॑ హ॒వే వా॑మ్ । అ॒శ్ర॒వగ్ం॑ హి భూ॒రిదా॑వ॒త్తరా॒వాం వి॒జా-
 మా॑తు॒రుత॑ వా ఘా॒స్యాలాత్ । అ॒థా సో॑మ॒స్య ప్ర॑య॒తీ యు॑వ॒భ్యా-
 మి॒ద్దాగ్ని॑ స్తోమం జనయామి నవ్యమ్ । ఇ॒ద్దాగ్ని॑ నవ॒తిం పు॒రో
 దా॒సప॑త్నీ ర॒ఘాను॑తమ్ । సా॒కమే॑కే॒ర క॑ర్మ॒ణా । శు॒చిం ను స్తోమం
 నవ॑జాతమద్యే॒ద్దాగ్ని॑ వృ॒త్రహ॑ణా జు॒షేధా॑మ్ ॥ ౨౫ ॥ ఉ॒భా హి
 వాగ్ం॑ సు॒హవా॑హావీ॒మి తా వా॑జగ్ం॑ స॒వ్య ఉ॑శ॒తే ధే॑షా । వ॒య-
 ము॒త్వా ప॑థ॒స్వతై ర॒దం॒న వా॑జసా॒తయే॑ । ధి॒యే పూ॑ష॒న్నయు॑జ్మహి ।
 వ॒థస్స॑థ॒గ పరి॑పతిం వ॒చ॒స్యా కా॑మే॒న కృ॑తో అ॒భ్యాన॑డ॒ర్కమ్ । స
 నో రా॑స॒చ్ఛురు॑థశ్చ॒ద్దాగ్ని॑గ్రా) ధి॒యధి॑యగ్ం॑ సీ॒షధా॑తి ప్ర పూ॒షా ।
 క్షే॒త్రస్య॑ ప॒తినా॑ వ॒యగ్ం॑ హి॒తేనే॑వ జయామసి । గా॒మశ్వం॑ పో॒ష-
 యి॒త్నాన్వి॑స॒నః ॥ ౨౬ ॥ మృ॒డాతీ॑ దృ॒శే । క్షే॒త్రస్య॑ ప॒తే మ॑ధు-
 మ॒స్తము॑ర్మిం ధే॒ను॒వ ప॑యో అ॒స్మాను॑ ధు॒క్ష్య । మ॒ధుశ్చు॑తం మృ-
 తమి॒వ సు॑పూ॒తమృ॑తస్య న॒గ ప॑తయో మృ॒డయ॑న్తు । అ॒గ్నే న॑య
 సు॒పథా॑ రా॒యే అ॒స్మాన్ వి॑శ్వా॒ని దే॒వ వ॑యనా॒ని వి॒ద్వాన్ । యు-
 యో॒ధ్యస్మ॑జ్జహు॒రాణ॑మే॒నో భూ॑యి॒ష్ఠాం తై న॑మఉ॒క్తిం వి॑ధేమ ।
 ఆ దే॒వానా॑మ॒సి ప॑థా॒మగ॑న్మ య॒చ్ఛక్న॑వామ తదను ప్ర వో॒ధుమ్ ।
 అ॒గ్నిర్వి॒ద్వాన్ధి॑ య॒జాత్ ॥ ౨౭ ॥ సే॒దు హూ॑తా సో అ॒ధ్వరా॑న్ధి
 ఋ॒తూన్క॑ల్పయాతి । య॒ద్వాహి॑ష్ఠం తద॒గ్నయే॑ బృ॒హద॑ర్చ వి॒భా-

ప్రథమ ప్రశ్నః

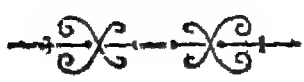
STATE CENTER
HYDERABAD

ససో | మహిషీవ త్వద్రయి స్వద్వాజా ఉదీరతే | అగ్నే త్వం పా-
రయా సహ్యో అస్మాన్ధన్వస్తిభిరతి మర్గాణి విశ్వా | పూశ్చప్రథ్వీ
బహులా స ఉర్వీ భవా తొకాయ తనయాయ శంయోః | త్వమగ్నే
వ్రతపా అసి దేవ ఆ మత్యేష్వా | త్వం యజ్ఞేష్విడ్యః | యద్యో
వయం ప్రమినామ వ్రతాని విదుషాం దేవా అవిదుష్టరాసః | అ-
గ్నిష్టద్విత్వమా పృణాతి విద్వాన్ యేభిదేవాగ్ం ఋతుభిర్గ
కల్పయాతి || ౧౮ ||

జుషేథామా ససో యజాదా త్రయోవిగ్ంశతిశ్చ || ౧౮ ||
ఇషే త్వా యజ్ఞస్య శున్ధధ్వం కర్మణే వాం దేవోవ-
ధూతం ధృష్టిస్సం వపామ్యా దదే ప్రత్యుష్టం కృష్ణోసి భువనమసి
వాజస్యోభా వాం చతుదశ || ౧౮ ||

ఇషే దృగ్ంహ భువనమప్తావిగ్ంశతిః || ౧౯ ||
ఇషే త్వా కల్పయాతి || హరిః ఓమ్ ||

ఇతి యజుర్వేదసంహితాయాం ప్రథమకాండే
ప్రథమ ప్రశ్న స్సమాప్తః.

ఆథ ద్వితీయ ప్రశ్నః

హరిః ఓమ్ ॥ ఆప ఉన్దన్తు జీవసే దీర్ఘాయుత్వాయ వర్చసః
 ఓషధే త్రాయస్వేనగ్ం స్వధితేమైనగ్ం హిగ్ం సీర్దేవశూరేతాని
 ప్ర వపే స్వస్యత రాణ్యశీయాపో అస్మాన్నా తరశ్శున్దన్తు ఘృతేన నో
 ఘృతపువగ పునన్తు విశ్వమస్మత్ప్ర వహన్తు రిప్రముదాభ్యశ్శుచి-
 రా పూత ఏమి సోమస్య తనూరసి తనువం మే పాహి మహీనాం
 పయోసి వర్చోధా అసి వర్చః ॥ ౧ ॥ మయి ధేహి వృతస్య కనీ-
 నికాసి చక్షుష్వా అసి చక్షుర్మే పాహి చిత్పతిస్తావ పునాతు వా-
 క్పతిస్తావ పునాతు దేవస్తావ సవితా పునాత్వచ్చిద్రేణ పవిత్రేణ
 వసోస్సూర్యస్య రశ్మిభిస్తస్య తె పవిత్రపతే పవిత్రేణ యస్మై కం
 పునే తచ్చ కేయమా వో దేవాస ఈమహే సత్యధర్మాణా అధ్వరే
 యద్వో దేవాస ఆగురే యజ్ఞయాసో హవామహ ఇన్ద్రాగ్నీ ద్యా-
 వాప్యధివీ ఆప ఓషధీన్త్వం దీక్షాణామధిపతిరసీహ మా సన్తం
 పాహి ॥ ౪ ॥

వర్చ ఓషధీరప్టౌ చ ॥ ౧ ॥

ఆకూత్యై ప్రయజైగ్నయై స్వాహా మైధాయై మసన్తే-
 గ్నయై స్వాహా దీక్షాయై తపసైగ్నయై స్వాహా సరస్వత్యై
 పూష్టైగ్నయై స్వాహాహేహో దేవీర్భృహతీర్విశ్వశంభువో ద్యా-
 వాప్యధివీ ఉర్వన్తరిక్షం బృహస్పతిర్వో హవిషా వృధాతు స్వాహా

విశ్వే దేవస్య నేతుర్మరో వృణీత సఖ్యం విశ్వే రాయ ఇషుధ్యసి
 ద్యుమ్నం వృణీత పుష్యసే సావహ క్నామయోశ్శిల్పే స్థస్తివామా-
 రభే తే నూ || ౩ || పాతమాస్య యజ్ఞస్యోదృచ ఇమాం ధియగ్ం
 శీక్షమాణస్య దేవక్రతుం దక్షం వరుణ సగ్ం శిశాధి యమాత్రి
 విశ్వా దురితా తరేమ సుతర్మాణమధి నావగ్ం రుహేమోగ్ంస్యా-
 జ్జిరస్యూర్ణమృదా ఊర్జం మే యచ్ఛ పాహి మామా మాహిగ్ం-
 నీర్విష్ణోశ్శర్మాసి శమ యజమానస్య శర్మ మే యచ్ఛ సక్షత్రా-
 ణాం మాత్రికాశాత్పాహీన్ద్రస్య యోనిరసి || ౪ || మా మా
 హిగ్ం నీల్గక్ష్మై త్వా సుసస్యాయై సుపిప్లలాభ్య స్తావషధీభ్య-
 సూప్తస్థా దేవో వనస్పతిరూర్ధ్వ మా పాహ్యోదృచస్సావహ
 యజ్ఞం మనసా సావహ ద్యావాపృథివీభ్యాగ్ం సావహారోర న్తరి-
 త్తాత్సావహ యజ్ఞం వాతాదా రభే || ౫ ||

మా యోనిరసి త్రిగ్ంశచ్ఛ || ౬ ||

దే వీం ధియం మనామహే సుమృడీకామభిష్టయే వర్చోధాం
 యజ్ఞవాహసగ్ం సుపారా నో అసద్వశే । యే దేవా మనోజాతా
 మనోయుజస్సుదక్షా దక్షపితారస్తే నః పాన్తు తే నోవన్తు తేభ్యో
 సమస్తే భ్యస్సావహగ్ం త్వగ్ం సు జాగృహి పయగ్ం సు మ-
 న్దిషీమహి గోపాయ నస్సన్వస్తయే ప్రబుధే నర్స పునర్దదః । త్వమ-
 గ్నే వ్రతపా అసి దేవ ఆ మత్యేషావ । త్వమ్ || ౭ || యజ్ఞేషీ
 ద్యుః । విశ్వే దేవా అభిమామావవృతస్సుపా సన్యా సోమో

రాధసా దేవస్సవితా వసోర్వసుదా వా రాన్వేయద్వోమా భూయో
 భర మా పృణన్పర్వ్యా వి రాధిమాహమాయుషా చన్ద్రమసి
 మమ భోగాయ భవ వస్త్రమసి మమ భోగాయ భవోస్మాసిమమ
 భోగాయ భవ హయోసి మమ భోగాయభవ ॥ ౭ ॥ ఛాగోసి మమ
 భోగాయ భవ మేషోసి మమ భోగాయ భవ వాయవే త్వా వరు-
 ణాయత్వానిర్ఋత్యై త్వా రుద్రాయ త్వాదేవీగాపో అపాంసపా-
 ద్య ఊర్మిర్ హవిష్య ఇద్రియావాన్మది న్తమ స్తం వోమాహవక్రమి-
 షమచ్ఛిన్నం తన్తుం పృథివ్యా అను గేషం భద్రాదభి శ్రేయః
 ప్రేహి బృహస్పతిగ్ పుర ఏతా తే అస్త్యధేమవస్య వర ఆ పృ-
 థివ్యా ఆరే శత్రూస్కృణుహి సర్వవీర ఏదమగన్త దేవయజనం
 పృథివ్యా విశ్వే దేవా యదజుషన్త పూవా ఋక్సామాభ్యాం య-
 జుషా సంతరన్తో రాయస్పృషేణ సమిషా మదేమ ॥ ౮ ॥

ఆ త్వగ్ం హయోసి మమ భోగాయ భవస్య పశ్చివిగ్ం-
 శతిశ్చ ॥ ౩ ॥

ఇయం తే శుక్ర తనూరిదం వర్చస్తయా సంభవ భా-
 జం గచ్ఛ జూరసి ధృతా మనసా జుష్టా విష్ణవై తస్యైస్సై సత్య-
 సవసగ్ ప్రసవే వాచో యస్త్రమశీయ స్వాహా శుక్రమస్యమృ-
 తమసి వై శ్వదేవగ్ం హవిసూర్యస్య చక్షురాహమగ్నేరక్ష్యగ్
 కనీనికాం యదేత శేభిరీయసై భాజమానో విప్రశ్చితా చిదసి మ-
 నాసి ధీరసి దక్షిణా ॥ ౯ ॥ అసి యజ్ఞయాసి క్షత్రియా-

స్యదితిరస్యభయతశ్శీష్టే సా నస్సుప్రాచీ సుప్రతీచీ సంభవ మిత్ర-
స్తాప్రది బధ్నాతు పూషాన్వనగ ప్రాత్విద్వా) యాధ్యక్షాయా-
ను త్వా మాతా మన్యతామను పితాన్వ భ్రాతా సగర్భ్యో-
న్వ సఖా సమూధ్యస్సా దేవి దేవమచ్ఛహీన్ద్రాయ సోమ-
గ్ం రుద్రస్తాన్వన్వరయతు మిత్రస్య ప్రథా న్వస్తి సోమ సఖా
పునరేహి సహ రయ్యా || ౧౦ ||

దక్షిణా సోమసఖా పశ్చ చ || ౪ ||

వస్వస్తి రుద్రాన్వస్యదితిరస్యాదిత్యాన్వ శుక్రాన్వ చ-
న్ద్రాన్వ బృహస్పతిస్తాన్వ సుమేన్ రణ్వతు రుద్రో వసుభిరాచికేతు
పృథివ్యాస్తాన్వ మూర్ధన్నా జిఘర్తి దేవయజన ఇడాయాగ పదేఘ్న-
తవతి స్వాహా పరిలిఖతగ్ం రక్షగ్ పరిలిఖతా అరాతయ ఇదమ-
హగ్ం రక్షసో గ్రివా అపి కృన్తామి యోన్స్తాన్వస్త్వి యం చ వ-
యం ది వ్విష్మ ఇవమస్య గ్రివాః || ౧౧ || అపి కృన్తామ్యస్మై రా-
యస్మై రాయస్తోతై రాయస్సం దేవి దేవ్యోర్వశ్యాపశ్యస్వ త్వ-
ష్టీమతీ తే సపేయ సురేతా రెతౌ దధానా వీరం విదేయ తవ సం-
దృశి మాన్హగ్ం రాయస్సోషేణ వి యోషమ్ || ౧౨ ||

అస్య గ్రివా ఏకాన్న త్రిగ్ం శచ్ఛ || ౫ ||

అగ్ంశునా తే అగ్ంశుగ్ పృచ్యతాం పరుషా పరుగ్న్ధస్మై
కామమవతు మదాయ రసో అమృతోమాత్యోసి శుక్రస్మై గ్-
హ్నాన్భిత్యం దేవగ్ం సవితార మూ ణ్యోగ్ కవిక్రతుమర్చామి

సత్యసవసగ్ం రత్నధామభి ప్రియం మతిమూర్ధ్వా యస్యామ-
 త్తిర్భా అదిద్యుతత్సవీమని హిరణ్యపాణిరమిమిత సుక్రతుర్గ కృ-
 పాసువః । ప్రజాభ్యస్తావ్ ప్రాణాయ త్వా వ్యానాయ త్వా ప్రజా-
 స్త్వమను ప్రాణిహి ప్రజాస్తావ్ మను ప్రాణన్తు ॥ ౧౩ ॥

అను సప్త చ ॥ ౬ ॥

సోమం తే క్షీణామ్యూర్జస్వన్తం పయస్వన్తం వీర్యావ న్త-
 మభిమాతిషాహగ్ం శుక్రం తే శుక్రేణ క్షీణామి చంద్రం చంద్రేణా-
 మృతమమృతేన సమ్యక్తే గోరస్మే చంద్రాణి తపస స్తనూరసి ప్రజా-
 పతేర్వణః స్తస్యాస్మై సహస్రప్రోషం పుష్యన్త్యాశ్చరమేణ పశునాక్ష్మీ-
 ణామ్యస్తే తే బధ్ధుర్క్యై తే రాయశ్చ యన్తామస్తే జ్యోతిసోస్స-
 మవిక్రియిణి తమో మిత్రౌ న ఏహి సుమిత్రధా ఇన్ద్రస్యోరుమా
 విశ దక్షిణముశన్తుశన్తగ్ం స్యోనస్యోన్యగ్ం స్వాన భ్రాజాఙ్ఘరై
 బమ్భారై హ స్త సుహస్త కృశానవైతే వస్సోమక్రయణాస్తానక్ష-
 ధ్వం మా వో దభన్ ॥ ౧౪ ॥

ఉరుం ద్వావిగ్ంశతిశ్చ ॥ ౭ ॥

ఉదాయమా స్వాయుషోదోషధీనాగ్ం రనేనోత్పర్జన్యస్య
 శుష్మేణోదస్థామమృతాగ్ం అను । ఉర్వన్తరిక్షమన్విహ్యాదిత్యాస్స-
 దోఽస్యదిత్యాస్సద ఆ సీదా స్తభ్నాద్యామృషభో అన్తరిక్షమమి-
 మిత వరిమాణం పృథివ్యా ఆసీదద్విశ్వా భువనాని సంరాడ్విశేతాని
 వరుణస్య వ్రతాని వనేషు వ్యన్తరిక్షంతతాన వాజమర్షత్సు పయో

అఘ్నియాసు హృత్సు ॥ ౧౫ ॥ క్రతుం వరుణో విక్ష్యగ్నిం దివి
 సూర్యమదధాతోస్మమద్రావుమత్యం జాతవేదసం దేవం వహన్తి
 కైతవః । దృశే విశ్వాయ సూర్యమ్ । ఉస్త్రావేతం ధూర్షహవ-
 నశూ) అవీరహణౌ బ్రహ్మవోదనౌ వరుణస్య స్కమ్భనమసి వరు-
 ణస్య స్కమ్భసర్జనమసి ప్రత్యస్తో వరుణస్య పాశః ॥ ౧౬ ॥

హృత్సు పశ్చత్రిగ్ంశచ్చ ॥ ౧౭ ॥

ప్ర చ్యవస్య భువస్పతే విశ్వస్యభి ధామాని మా త్వాప-
 రిప్రరీ విదన్మా త్వా పరిప్రన్థినో విదన్మాత్వా వృకా అఘాయవో మా
 గన్ధర్వో విశ్వావనురాదఘచ్ఛ్యనో భూత్వా పరాపత యజమాన-
 స్య నో గృహే దైవైస్సగ్ంస్కృతం యజమానస్య స్వస్త్వయ-
 స్వస్త్వపి పన్థామగస్మహి స్వస్తి గామనైహసం యేన విశ్వాగ పరి
 ద్విషో వృణక్తి విస్తతై వను నమో మిత్రస్య వరుణస్య చక్షసే
 మహా దేవాయ తదృతగ్ం సపర్యత దూరైదృశే దేవజాతాయ
 కైతవే దివస్పత్రాయ సూర్యాయ శగ్ంసత వరుణస్య స్కమ్భన-
 మసి వరుణస్య స్కమ్భసర్జనమస్యన్ముక్తో వరుణస్య పాశః ॥ ౧౮ ॥

మిత్రస్య త్రయోవిగ్ంశతిశ్చ ॥ ౧౯ ॥

అగ్నేరాతిథ్యమసి విష్ణవే త్వా సోమస్యాతిథ్యమసి విష్ణవై
 త్వాతిథేరాతిథ్యమసి విష్ణవే త్వాగ్నయే త్వాగాయస్పృషదా-
 వ్నై విష్ణవే త్వా శ్వేనాయ త్వా సోమభృతే విష్ణవే త్వా యా
 తే ధామాని హవిషా యజన్తి తా తే విశ్వా పరిభూరస్తు యజ్ఞం

గయస్సానగ వ్రతరణసునివీరో వీరహ ప్రచరా సోమ దుర్యానది-
 త్యాస్సదోఽస్యదిత్యాస్సద ఆ || ౧౮ || నీద వరుణోసి ధృతవ్ర-
 తో వారుణమసి శంయోదేవానాగ్ం సఖ్యాన్మా దేవానామప-
 సశ్చితన్మహ్యపతయే త్వాగృష్ణామి పరిపతయే త్వా గృష్ణామి త-
 నూనప్తే త్వా గృష్ణామి శాక్వరాయత్వా గృష్ణామి శక్తనో-
 జిష్ఠాయ త్వా గృష్ణామ్యనాధృష్టమస్యనాధృష్ట్యం దేవానామో-
 జ్ఞోఽభిశస్తిపా అనభిశస్తేన్యమను మేదీక్షాం దీక్షాపతిర్మన్యతామను
 తపస్తపస్పతిరజ్ఞసా సత్యముపగేషగ్ం సువితే మా ధాః || ౧౯ ||

ఆ మైకంచ || ౧౦ ||

అగ్ంశురగ్ంశుస్తే దేవసోమాప్యాయతామిన్ద్రాయైకధనవిద
 ఆ తుభ్యమిన్ద్రగ్ం ప్యాయతామా త్వమిన్ద్రాయ ప్యాయస్వాప్యాయ-
 య సఖీన్ధన్యా మెథయా సస్వితి తే దేవ సోమసుత్యామశీయేష్టా
 రాయగ్ం ప్రేషే భగాయతఃమృతవాదిభ్యా నమో దివే సమగి పృ-
 థివ్యా అగ్నే వ్రతపతే త్వంవ్రతానాం వ్రతపతిరసి యామమ త-
 నూరైషాసా త్వయి || ౨౦ || యాతవతనూరియగ్ం సామయి సహ
 సా వ్రతపతే వ్రతినోవ్రతాని యా తే అగ్నే రుద్రీయా తనూ-
 స్తయా నగపాహి తస్యాస్తేస్వాహ యా తే అగ్నేఽయాశయా ర-
 జాశయా హరాశయా తనూవర్షిష్ఠా గహ్వరైష్ఠ్యగ్ం వదోఅపా-
 వధీం త్వేషంవదో అపావధీగ్ం స్వాహ || ౨౧ ||

త్వయి చత్వారిగ్ంశచ్చ || ౧౧ ||

విత్తాయనీ మేఽసి తిక్తాయనీ మైఽస్యవతాన్తా నాథితమ-
 వతాన్తా వ్యధితం విదేరగ్నిర్నభో నామాగ్నే అజ్గిరో యోస్యాం
 పృథివ్యామస్యాయుషా నామ్నేహి యతైఽనాధృష్టం నామ యజ్ఞ-
 యం తేన త్వాఽఽ దధేఽగ్నే అజ్గిరో యోద్వితీయస్యాం తృతీ-
 యస్యాం పృథివ్యామస్యాయుషా నామ్నే హి యతైఽనాధృష్టం
 నామ ॥ ౨౨ ॥ యజ్ఞయంతేనత్వాఽఽదధ సిగ్ంహీరసి మహిషీ-
 రస్యూరు ప్రథస్వారు తే యజ్ఞపతిగప్రథతాంధ్రువాఽసి దేవేభ్య-
 శ్శున్ధస్వ దేవేభ్యశ్శుమ్భస్వేన్ద్రిఘోషస్త్వా వసుభిః పురస్తాత్పాతు
 మనోజవాస్తావ్పితృభిదక్షిణతః పాతు ప్రచేతాస్తావ్ రుద్రైః
 పశ్చాత్పాతు విశ్వకర్మాత్వాఽఽదిత్యైరుత్తరతః పాతుసిగ్ంహీరసి
 సపత్నసాహీ స్వాహా సిగ్ంహీరసి సుప్రజావనిస్సావ్హాసిగ్ంహీః ॥
 అసిరాయస్పృష్టవనిస్సావ్హాసిగ్ం హీరస్యాదిత్యవనిస్సావ్హాసిగ్ం-
 హీరస్యావహా దేవాన్దేవయతే యజమానాయస్వాహా భూతేభ్యస్తావ్
 విశ్వాయురసి పృథివీం దృగ్ంహా భువక్షిదస్యన్తరిక్షం దృగ్ం-
 హాచ్యుతక్షిదసి దివం దృగ్ంహాగ్నేర్భుస్త్వాస్యగ్నేగ పురీషమసి ॥ ౨౪ ॥

నామసుప్రజావనిస్సావ్హా సిగ్ంహీగ పశ్చత్రిగ్ంశచ్చ ॥ ౧౨ ॥

యుజ్జతేమనడతయుజ్జతేధియో విప్రావిప్రస్య బృహతోవి-
 ప్రశ్చితః । విహోత్రాదధే వయునావిదేక ఇన్మహీదేవస్య సవి-
 తుర్గపరిష్టుతిః । సువాగ్దేవదుర్యాగ్ం ఆవదదేవశ్రుతో దేవేష్వాఘో-
 షేథామానోవీరోజాయతాం కమణ్యోయగ్ం సర్వేఽనుజీవాము

యో బహునామసద్వశే । ఇదంవిష్ణుర్విచక్రమే త్రైధానిదధే పదమ్ ।
 సమూఢమస్య ॥ ౨౫ ॥ పాగ్ంసుర ఇరావతీ ధేనుమతీ హి భూతగ్ం
 సూయవసినీ మసవే యశస్యే । వ్యస్కభాద్రోదసీవిష్ణురైతేదాధార
 పృథివీమభితో మమూఖైః । ప్రాచీప్రేతమధ్వరంకల్పయన్తీ
 ఊర్ధ్వం యజ్ఞం నయతం మా జీహ్వరతమత్రమేదాం పష్మక-
 న్మృధివ్యా దివోవావిష్ణుపుత్రవాపృథివ్యామహోవావిష్ణుపుత్రవా-
 న్రితూద్ధస్తా పృణస్వ బహుభిర్వనవైయరా ప్రయచ్ఛ ॥ ౨౬ ॥
 దక్షిణాదోతసవ్యాత్ । విష్ణోర్ముకం వీర్యాణి ప్రవోచం యగ్
 పార్థివాని విమమే రజాగ్ంసి యో అస్కభాయదుత్తరగ్ం సధస్థం
 విచక్రమాణస్త్రైధోరుగాయో విష్ణో రరాటమసి విష్ణోగ్ప్రప్తమసి
 విష్ణోశ్శస్త్రైస్థావిష్ణోస్సూన్యరసి విష్ణోర్ధ్రువమసివైష్ణవమసివిష్ణవేత్వా
 అస్య యచై ఛకాన్మ చత్వారిగ్ంశచ్ఛ ॥ ౨౭ ॥

కృణుష్వపాజగ్ప్రసీతింనప్రథీవం యాహి రాజైవామవాగ్ం
 ఇభేన । తృప్సీమనుప్రసీతిం దూణానోస్తాసివిధ్యరక్షసస్తపిష్ఠైః ।
 తవ భ్రీమాస ఆశుయాపతన్యనుస్పృశ ధృషతా శోశుచానః ।
 తపూగ్ం ప్యగ్నేజుహ్వ పతజ్ఞానసందితో విస్మజ విష్వగుల్కాః ।
 ప్రతిస్పశోవిస్మజ తూర్ణితమో భవాపాయు ర్విశో అస్యా అదభ్యః ।
 యోనో దూరే అఘశగ్ంసః ॥ ౨౮ ॥ యో అన్త్యగ్నై మాకిష్టై
 వ్యధిరా దధర్షీత్ । ఉదగ్నే తిష్ఠ ప్రత్యాతనుష్వ స్యమిత్రాగ్ం
 ఓషతా త్తిగ్మహేతే । యోనో ఆరాతిగ్ం సమిధానచక్ర నీచాతం

ధక్ష్మతసం నశుష్కమ్ । ఊర్ధ్వభవ ప్రతివిధ్యాధ్యస్తదావిష్కృ-
 ణుప్య దైవ్యాన్యగ్నే । అవస్థిరా తనుహియాతుజూనాం జామి-
 మజామిం ప్రమృణీహి శత్రూన్ । సతే ॥ ౨౯ ॥ జానాతి సుమతిం
 యవిష్ఠ య ఈవతే బ్రహ్మణ గాతుమైరత్ । విశ్వస్యస్మై సుదినాని
 రాయో ద్యుమ్నాన్యర్యో విదుగో అభిచ్యూత్ । సేదగ్నే ఆస్తు-
 సుభగస్సుదానుర్యస్తాన్ నిత్యేన హవిషాయ ఉక్తేః । పిప్రీషతి స్వ
 ఆయుషి దురోణే విశ్వేదస్మై సుదినా సానదిష్టిః । అర్చామితే సు-
 మతిం ఘోష్యర్వాకన్తే వావాతా జరతామ్ ॥ ౩౦ ॥ ఇయంగీః ।
 స్వశ్వాస్తాస్సురథామర్జయేమాస్మే త్తత్రాణి ధారయేరనుద్యూత్ ।
 ఇహతా వభూర్యాచరై దుప్తన్ద్రోషావస్తర్దీదివాగ్ం సమనుద్యూత్ ।
 క్రీడస్తస్తాస్సుమనసస్సపేమా భిద్యుమ్నా తస్థివాగ్ం సోజనానామ్ ।
 యస్తాస్వశ్వ స్సుహిరణ్యో అగ్న ఉపయాతి వసుమతా రథేన ।
 తస్యత్రాతా భవసి తస్యసఖా యస్త ఆతిధ్యమానుషగ్జజోషత్ ।
 మహోరుజామి ॥ ౩౧ ॥ బన్ధుతావచోభిస్తన్మా పితుగోతమాద-
 న్వియాయ । త్వంనో అస్యవచసశ్చికిద్ధి హూతర్య విష్ఠ సుక్రతౌ
 దమూనాః । అస్వన్నజ స్తరణయ స్సుశేవా అతంద్రాసోఽవృకా
 అశ్రమిష్ఠాః । తే పాయవస్సద్భియభోచ్చనిషద్యాగ్నే తవనగ్నపా-
 స్త్వమూర । యేషాయనో మామతేయంతే అగ్నేపశ్యన్తోఅన్ధం
 దురితాదరక్షత్ । రరక్ష తాన్సుకృతోవిశ్వవేదా దిప్సన్త ఇద్రి-
 వహో నాహ ॥ ౩౨ ॥ దైభుః । త్వయా పయగ్ం సధస్యస్తావ్రితా

స్తవప్రణీత్యశ్యామవాజాన్ | ఉభాశగ్ంసా సూదయ సత్యతాతే-
 సుష్టుయా కృణుహ్యహ్రాయాణ | అయాతే అగ్నే సమిధా విధేమ
 ప్రతిస్తోమగ్ం శస్యమానం గృభాయ | దహశసోరక్షసగపాహ్యస్తా-
 ద్ద్రహానిదోమిత్రమహా అవద్యాత్ | రక్షోహణం వాజిన-
 మా జిఘర్మి మిత్రం ప్రథిష్ఠముపయామి శర్మ | శిశానో అగ్నిం
 క్రతుభిస్సమిద్ధస్స నోదివా || ౩౩ || సరిష్ఠ పాతు నక్తమ్ | విజ్యో-
 తిషా బృహతా భాత్యగ్నిరావివిశాస్వాని కృణుతే మహిత్యా |
 ప్రాదేవీమూయాస్సహతే దురేవాశ్శిశీతే శృజే రక్షసే విని-
 తే | ఉతస్వానాసో దివిషన్త వగ్నేస్తిగ్మాయుధా రక్షసే హన్తవా
 ఉ | మదేచిదస్య ప్రరుజన్తి భామా నవరన్తే పరిబాధో అదేవీః ||
 అఘశగ్ంసస్సతేజరతాగ్ం రుజామిహాద్వివై క చత్వారిగ్ంశచ్చ || ౩౪ ||
 ఆప ఉన్దన్తాకూత్యైదేవీమియం తెవస్వస్యస్యగ్ంశునా
 తెసోమం త ఉదాయుషా ప్రచ్యవస్వాగ్నేరాతిధ్యమగ్ంశురగ్ం శు-
 విత్తాయనీ మేసియుజ్ఞా తేకృణుష్వపాజశ్చతుదశ || ౩౫ ||

ఆపోవస్వస్తియాతవైయం గీశ్చతు స్త్రిగ్ంశత్ || ౩౪ ||

ఆప ఉన్దన్త వైదేవీః.

ఇతి ప్రథమకాండే ద్వితీయః ప్రశ్నః.

ఆధ తృతీయ ప్రశ్నః

హరిః ఓమ్॥ దేవస్యత్వా సవితుల్ల ప్రసవేశ్వినోర్భా
హుభ్యాం పూజ్ఞో హస్తాభ్యామాదదేభిరసి నారిరసి పరిలిఖతగ్ం
రక్షుల్లపరిలిఖతా అరాతయ ఇదమహగ్ం రక్షసోగ్రీవా అపిక్మంతామి
యోస్తానైవ్యష్టి యంచవయం ద్విష్టు ఇదమస్యగ్రీవా అపిక్మంతా-
మిదివేత్వాన్తరిక్షాయత్వాపృథివై త్వాశున్ధతాంలోకగపితృష-
దనో యవోసి యవయాన్తద్వేషః ॥ ౧ ॥ యవయారాతీఃపితృణా-
గ్ంసదనమస్యద్దివగ్ం స్తభానాన్తరిక్షం పృణ పృథివీం దృగ్ంహ
ద్యుతానస్తామారుహోమినోతు మిత్రావరుణయోధుఃవేణధర్మణా
బ్రహ్మవనింత్యా క్షత్రవనిగ్ం సుప్రజావనిగ్ం రాయస్పృషవనింప-
ర్యాహమి బ్రహ్మదృగ్ంహక్షత్రం దృగ్ంహప్రజాం దృగ్ంహ రా
యస్పృషందృగ్ంహఘృతేనద్యావాపృథివీ ఆపృణైథామిన్ద్రస్త్వ సదో-
సి విశ్వజనస్యఛాయా పరిత్వాగిర్వణోగిర ఇమాభవన్తు విశ్వతో
వృద్ధాయునును పృథ్యయో జష్టాభవన్తుజష్టయ ఇన్ద్రస్త్వస్యూరసీ-
న్ద్రస్యధుః సమస్తేన్ద్రమసీన్ద్రాయ త్వా ॥ ౨ ॥

దేవేష ఇమా అష్టాదశచ ॥ ౧ ॥

రక్షోహణోవలగహనో వైష్ణవాన్భానామీదమహం తం
వలగముద్వపామి యంనస్సమానో యమసమానో నిచఖానైద-

మేనమధరంకరోమియోనస్సమానోయోసమానోఽరాతీయతి గా-
 యత్రేణ భన్త సాఽవబాణోవలగ్గకిమత్రభద్రం తన్న సహవిరాడసి
 సపత్నహ సంరాడసిభ్రాతృవ్యహస్వరాడస్యభిమాతిహ విశ్వా-
 రాడసి విశ్వాసాంనాప్తాణాగ్ంహంతా ॥ ౩ ॥ రక్షోహణోవలగ్-
 హన్గప్రోక్షామివైష్ణవాన్రక్షోహణోవలగ్హనోఽవనయామి వైష్ణ-
 వాన్యవోసి యవయాన్ద్యేషోయవయారాతీ రక్షోహణోవలగ్-
 హనోఽవస్త్రిణామి వైష్ణవాన్రక్షోహణో వలగ్హనోఽభిజు-
 హామి వైష్ణవాన్రక్షోహణో వలగ్హనాపుపదధామి వైష్ణవీ ర-
 క్షోహణో వలగ్హనాపర్యూహామి వైష్ణవీ రక్షోహణో వలగ్హనా-
 పరిస్త్రిణామి వైష్ణవీ రక్షోహణో వలగ్హనా వైష్ణవీ బృహన్నసి
 బృహద్ధ్రావాబృహతీమిద్ధ్రాయవాచంవద ॥ ౪ ॥

హన్తేన్ద్రాయద్వేచ ॥ ౧ ॥

విభూరసి ప్రవాహణోవహ్నిరసి హవ్యవాహనశ్శాన్వోఽ-
 సిప్రచేతాస్తు ధోసి విశ్వవేదా ఉశగసి కవిరజ్ఞాఽరెరసి బహ్మగిరవ-
 స్యురసి దువస్వాఞ్చున్ధ్యారసి నూజ్జాలీయస్సంరాడసి కృశాన్గు-
 పరిషద్యోసి పవమాన్గప్రతక్వాఽసి నభస్వానసంమృష్టోసి హవ్య-
 సూద ఋతధామాఽసి సువర్జ్యోతిర్భిష్టాజ్యోతిరసి సువర్ధామాఽ-
 జ్యోస్యేకప్రాదహిరసి బున్ధియోరాద్రేణానీకేన ప్రాహిమాఽగ్నే సి-
 ప్రహి మా మామాహిగ్ంసీః ॥ ౫ ॥

అనీకేనాప్తాచ ॥ ౩ ॥

త్వగ్ం సోమతనూకృద్భ్యో ద్వేషాభ్యోఽన్యకృతేభ్యఉరుయ-
 న్తాఽసివనూదగ్ం స్యాహజుషాణా అపురాజ్యస్య వేతుస్వాహఽయం
 నో అగ్నిర్వరివగ్ం త్వయం మృధగ్ం పుర ఏతుప్రభిన్ద ॥ ౧ ॥ అయ-
 గ్ం శత్రాజ్ఞయతు జహ్ంషాణోఽయంవాజం జయతు వాజసా-
 తౌఉరువిష్ణో విక్రమస్త్వరుక్షయాయనగ్ంధి ॥ ఘృతంఘృతయోనేపి-
 బప్రప్రయజ్ఞపతిం తిర ॥ సోమోజగాతి గాతువిత్ ॥ ౨ ॥ దేవానా-
 మేతినిష్కృతమృతస్యయోనిమాసదమదిత్యాస్సద్భ్యోఽన్యది త్యా-
 స్సద ఆసీదేషవోదేవసవితస్సామస్తగ్ంరక్షధ్వం మావోదభదేత-
 త్వగ్ం సోమదేవోదేవానుపాగా ఇదమహం మనుష్యోమనుష్యా-
 స్థసహప్రజయానహ రాయస్సాషేణసమోదేవేభ్యస్సవిధా పితృభ్య
 ఇదమహం నిర్వరుణస్యపాశాత్సువరభి ॥ ౩ ॥ విభ్యేషం వైశ్వానరం
 జ్యోతిరగ్ం ప్రతపతైత్వం వ్రితానాం వ్రితపతిరసి యామమతనూ-
 స్త్వయ్యభూదియగ్ం సామయియాతవతనూర్మయ్యభూదేషా సా
 త్వయి యథాయథం నోప్రతపతే వ్రతినోవ్రతాని ॥ ౪ ॥

గాతువిదభ్యేకతిగ్ంశచ్చ ॥ ౪ ॥

అత్యన్యానగ్ంనాన్యానుపాగామర్వాక్వాప్రరవిదం ప్ర-
 రోఽవరైస్తంత్యాజుషే వైష్ణవం దేవయజ్ఞాయై దేవస్త్వాసవితామ-
 ధ్వాఽన్యోషధైతాయస్వేనగ్ంస్వధితేమైనగ్ంహిగ్ంసీదివమ-
 గ్రేణమాలేఖరన్తరిక్షం మధ్యేనమాహిగ్ంసీగ్ంపృథివ్యాసంభవవన-
 స్పతే శతవల్శో విరోహ సహస్రవల్శా వివయగ్ం రుహేమ

యంత్రావైయగ్ంస్వధితిస్తి తిజానగ్ప్రణినాయమహతే సాభగాయా
చ్ఛిన్వోగాయస్సువీరః ॥ ౯ ॥

యందశచ ॥ ౫ ॥

ప్రథివ్యైత్వాన్తరితాయత్వా దివేత్వాశున్ధతాంలొకగ్పి-
తృషదనోయవోసి యవయాస్ ద్వేజోయవయారాతీగ్పితృణాగ్ం
సదనమసి స్వావేశోన్యగ్రిగానేతృణాం వనస్పతిరధితాస్థాస్యతిత-
స్యవిత్రాద్దేవస్తావీ సవితామధావైనక్తు సుపిప్లూభ్యస్తావీపధీభ్య
ఉద్దివగ్ంస్వభానాన్తరిక్షం పృణపృథివీముపరేణదృగ్ం హతేతే ధా-
మాన్యశ్శసి ॥ ౧౦ ॥ గమధ్యైగా వోయత్రభూరిశ్యజ్ఞా అయాసః ।
అతాహతదురుగాయన్యవిష్ణోగ్పరమం పదమవభాతిభూరేః । వి-
ష్ణోగ్కర్తాణిపశ్యతయతోవ్రతాని వస్వశే । ఇన్ద్రస్య యజ్యస్స-
ఖా । తద్విష్ణోగ్పరమం పదగ్ం సదాపశ్యన్తి సూరయః । దివీవ-
చక్షురాతతమ్ । బ్రహ్మవనిం త్వా క్షత్త్రవనిగ్ం సుప్రజావనిగ్ం
రాయస్వోషవనిం పర్యూహామి బ్రహ్మదృగ్ంహ క్షత్త్రం దృగ్ంహ
వ్రజాం దృగ్ంహ రాయస్వోషం దృగ్ంహ పరివీరసి పరిత్వా
దేవీర్విశోవ్యయన్తాం పరీమగ్ం రాయస్వోషా యజమానం మను-
ష్యాఅన్తరిక్షస్యత్వా సానావవగూహామి ॥ ౧౧ ॥

ఉశ్మసీపోషమేకాన్న విగ్ంశతిశ్చ ॥ ౧౨ ॥

ఇష త్వోపవీరస్యపో దేవాన్దేవీర్విశగ్ ప్రాగుర్వశీర్షరు-
శిజ్జోబృహస్పతే ధారయావసూని హవ్యాతే స్వదన్తాం దేవత్వప్త-

ర్వసురణ్వరేవతీరమధ్వమగ్నేజనిత్రమసి వృషణౌస్థ ఉర్వశ్యస్తా-
 యురసి పురూరవా ఘృతేనా కైవృషణం దధాథాం గాయత్త్రీంఛ-
 న్దోఽనుప్రజాయస్వతైష్ట్యభం జాగతంచన్దోఽనుప్రజాయస్వభవ-
 తమ్ ॥ ౧౨ ॥ నస్సమనసా సమోకసావరేపసా । మాయజ్ఞగ్ంహిగ్ం-
 సిష్టం మాయజ్ఞపతిం జాతవేదసా శివౌభవతమద్యనః । అగ్నివ-
 గ్నిశ్చరతిప్రవిష్ట ఋషీణాం పుత్రోఽధిరాజవ్రషః । స్వాహాకృత్య
 బ్రహ్మణాతేజుహోమి మాదేవానాం మిథుయా కర్భాగధేయమ్ ॥

భవతమేకత్రిగ్ంశచ్చ ॥ ౭ ॥

ఆదదఋతస్యత్వాదేవహవిల్ల పాశేనారభేధర్షమామానుషాన-
 ద్భ్యస్తావషధీభ్యగ్ప్రోక్షామ్యపాం పెరురసిస్వాత్తం చిత్సదేవగ్ం
 హవ్యమాపోదేవీస్సద్వదతైనగ్ం సం తేప్రాణో జాయనా గచ్ఛతా-
 గ్ం సం యజతైర్గణ్గాని సం యజ్ఞపతిరాశిషా ఘృతేనాకౌప్తశుం
 త్రాయేథాగ్ం రేవతీర్యజ్ఞపతిం ప్రియధా విశత్తోరో అన్తరిక్ష స-
 జూదేవేన ॥ ౧౪ ॥ వాతేనాస్య హవిషస్త్మనా యజ సమస్య త-
 నువా భవ వర్షీయో వర్షీయసి యజ్ఞేయజ్ఞపతిం ధాగ్ పృథివ్యా-
 సన్సంపృచ్ఛ పాహి సమస్త ఆతానానర్వా ప్రేహిఘృతస్యకుల్యామ-
 ను సహ ప్రజమా సహ రాయస్పౌషేణాపో దేవీశ్శుద్ధాయువశ్శుద్ధా
 యూయం దేవాగ్ం ఊర్ధ్వగ్ం శుద్ధా వయం శరివిష్టాగ్ పరివెష్టారో
 వో భూయాస్మ ॥ ౧౫ ॥

దేవేన చతుశ్చత్వారిగ్ంశచ్చ ॥ ౮ ॥

వాక్త ఆ ప్యాయతాం ప్రాణస్త ఆ ప్యాయతాం చక్షుస్త
 ఆ ప్యాయతాగ్ం శ్రోత్రం త ఆ ప్యాయతాం యా లేప్రాణాఞ్చ-
 గ్జగామ యా చక్షుర్యా శ్రోత్రం యతే కూరం యదాస్థితం తత
 ఆ ప్యాయతాం తత ఏతేన శున్ధతాం నాభిస్త ఆ ప్యాయతాంప్రా-
 యస్త ఆ ప్యాయతాగ్ం శుద్ధాశ్చరిత్రాశ్శమద్భ్యః || ౧౬ || శమో-
 పధీభ్యశ్శం పృథివ్యైశమహాభ్యామోపధేత్రాయసైవసగ్ం స్వ-
 థితే మైనగ్ం హిగ్ంసీ రక్షసాం భాగోసీదమహగ్ం రక్షోఽధమం
 తమోనయామి యోఽస్మాన్వైష్టియంచ వయం ద్విష్టు ఇదమేనమ-
 ధమం తమో నయామిషే త్వా ఘృతేన ద్యావాపృథివీ ప్రోర్ణావ-
 థామచ్ఛిన్తో రాయస్సువీర ఉర్వస్తరిక్షమన్విహి వాయో వీహి
 స్తోకానాగ్ం స్వాహేవార్ధ్వసభసం మారుతం గచ్ఛతమ్ || ౧౭ ||

అద్యోభ్య వీహి పశ్చ చ || ౯ ||

సం తె మనసా మనస్సం ప్రాణేన ప్రాణో జష్టం దేవేభ్యో
 హవ్యం ఘృతవత్సాన్వహేన్ద్రైః ప్రాణో అజ్ఞేఅజ్ఞే నిదేధ్యదేన్ద్రో-
 ప్రానో అజ్ఞేఅజ్ఞే విబోభువద్దేవత్వష్టరూభి తె సగ్ంసమేతు విషు-
 రూపా యత్సలత్క్యాణో భవథ దేవత్రా యస్తమవనే సఖాయోఽ-
 ను త్వామాతా పితరో మదన్తు శ్రీరస్యగ్నిస్తావ శ్రీణాత్వాప్రస్సమ-
 రిణన్వాతస్య || ౧౮ || త్వా ధజ్యే పూర్ణో రగ్ంహ్య అపా-
 మోపధీనాగ్ం రోహిష్యై ఘృతం ఘృతపావానల్ల పిబత వసాం

వసాపాపానగ్ల పిబతా న్తగిక్షస్య మావిరసి స్వాహా త్వాన్తగిక్షాయ
దిశగ్ల ప్రదిశ ఆదిశో విదిశ ఉద్దిశస్వాహా దిగ్భ్యోనమో దిగ్భ్యః ॥

వాతస్యాష్టావిగ్ంశతిశ్చ ॥ ౧౦ ॥

సముద్రం గచ్ఛ స్వాహాన్తగిక్షం గచ్ఛ స్వాహా ద్వేవగ్ం
సవితారం గచ్ఛ స్వాహాన్తగిక్షం గచ్ఛ స్వాహా మిత్రావ-
రుణౌ గచ్ఛ స్వాహా సోమం గచ్ఛ స్వాహా యజ్ఞం గచ్ఛ స్వాహా
ఛందాగ్ంసి గచ్ఛ స్వాహా ద్యావాపృథివీ గచ్ఛ స్వాహా నభా
దివ్యం గచ్ఛ స్వాహాగ్ం వైశ్వానరం గచ్ఛ స్వాహాద్భ్యస్తేవ-
షధీభ్యో మనో మే హాదియచ్ఛ తనూం త్వచం పుత్త్రం సప్తార-
మశీయ శుగసి తమభిశోచ యోస్తాన్దోష్టి యంచవయం ద్విష్టో
ధా మ్నాధా మ్నా రాజన్నితో వరుణ నో ముఞ్చ యదాప్రో
అఘ్నియావరుణేతి శపామహే తతో వరుణ నో ముఞ్చ ॥ ౧౧ ॥

అసి షడ్విగ్ంశతిశ్చ ॥ ౧౨ ॥

హవిష్మతీర్మా ఆపో హవిష్మాన్దేవో అధ్వరో హవిష్మాగ్ం
ఆవివాసతి హవిష్మాగ్ం అస్తు సూర్యః అశ్వేర్వాపన్నగృహస్య
సదసి సాదయామి సున్నాయ సుమ్నీసీస్తుమ్నే మాధత్తేన్ద్రాగ్ం-
యోర్భాగధేయాస్థన్ మిత్రావరుణయోర్భాగధేయాస్థన్ విశ్వేషాం
దేవానాం భాగధేయాస్థన్ యజ్ఞే జాగృత ॥ ౧౩ ॥

హవిష్మతీశ్చతుస్త్రిగ్ంశత్ ॥ ౧౪ ॥

హృదే త్వా మససే త్వా దివే త్వా సూర్యాయ త్వోర్ధ్వ-
 మిమమధ్వరం కృధి దివి దేవేషు హోత్రా యచ్ఛ సోమ రాజ-
 న్నేహ్యవరోహ మా భేర్మా సం విక్థా మా త్వా హిగ్ంసిషం ప్ర-
 జాన్త్య ముపావరోహ ప్రజాస్తావ్ముపావరోహన్తు శృణోత్వగ్నిస్త-
 మిధా హవం మేశృణ్వన్తావో ధిషణాశ్చ దేవీః । శృణోత గ్రా-
 వాణో విదుషాను ॥ ౨౨ ॥ యజ్ఞగ్ం శృణోతు దేవస్సవితా హవం
 మే । దేవీరాపా అపాం సప్తాద్య ఊర్మిర్ హవిష్య ఇద్రియావాన్త-
 దిన్తమన్తం దేవేభ్యో దేవత్రా ధత్తు శుక్రగ్ం శుక్రప్రేభ్యో యేషాం
 భాగస్థస్య స్వాహా కార్షిరస్యపాపాం మృధగ్ం సముదస్య
 వోఽక్షి త్యా ఉన్నయే । యమగ్నే ప్రతుస్మత్త్యమా వో
 వాజేషు యంజునాః । స యన్తా శశ్వతీరిషః ॥ ౨౩ ॥

ను సప్తచత్వారిగ్ంశచ్ఛ ॥ ౨౩ ॥

త్వమగ్నే రుద్రో అసురో మహిమా దివస్త్వగ్ం శఘా-
 మారుతం ప్రక్ష ఈశిషే । త్వం వాతైరరుణై ర్యాసి శంగయస్త్వం
 పూషా విధశగ్ం పాసి ను త్మనా । ఆ వో రాజానమధ్వరశ్య
 రుద్రగ్ం హోతారిగ్ం సత్యయజగ్ం రోదసోః ! అగ్నిం పురా
 తనయిత్నోరచిత్రాద్ధిరణ్యరూపమనసేకృణుధ్వమ్ । అగ్నిర్ హిమాత్రా
 నిషసాదా యజ్ఞేయానుపథ్యై మాతుస్సరభాపు లోకే । యవా
 కవిగ్ం పురునిష్ఠః ॥ ౨౪ ॥ ఋతావా ధర్తా కృష్టీనాముత మధ్య
 ఇద్ధః । సాధ్వీమకదేవవీతిం నో అద్య యజ్ఞస్య జిహ్వమవిదామ

గుహ్యమ్ । స ఆయురాగాత్సురభిర్యసానో భద్రామకదౌవహూతిం
 నో అద్య । అక్రద్దగ్నిస్తనయన్నివశ్యాః టానూ రేరిహద్వి-
 రుధస్సమజ్జ్వా । సవ్యో జజ్ఞానో విహీమిద్ధో అఖ్యదా రోదసీ
 భానునా భాత్యంతః । త్వే వసూని పుర్వణీక ॥ ౨౧ ॥ హేమాత-
 దోఽపావస్తాశేరిరే యజ్ఞయాసః । టామేవ విశ్వాభువనాని యస్మి-
 న్స్థగ్ం సౌభగాని దధిరే పావకే । తుభ్యం తా అజ్గిరస్తమ విశ్వా-
 స్సుక్షీతయస్థ పృథక్ । అగ్నే కామాయ యేమిరే । అశ్యామ తం
 కామమగ్నే తవోత్యశ్యామ రయిగ్ం రయినస్సువీరమ్ । అశ్యామ
 వాజమభి వాజయన్తోఽశ్యామ ద్యున్నమజరాజరంతే । శ్రేష్ఠం
 యవిష్ఠ భారతాగ్నే ద్యుమంతమా భర ॥ ౨౨ ॥ వసో పురుస్పృ-
 హగ్ం రయిమ్ । స శ్వితాన స్తన్యతూ రోచనస్థా అజరేభిర్నా-
 నదద్భిర్యవిష్ఠః । యస్థ పావకస్థ పురుతమస్థ పుమాణి ప్రథూన్య-
 గ్నిరను యాతి భర్వన్ । ఆయుప్తే విశ్వతో దధదయమగ్నిర్వరే-
 ణ్యః । పునస్తే ప్రాగ్ ఆయతి పరాయక్ష్మగ్ం సువామి తె । ఆయు-
 దా అగ్నే హవిషా జషాణో ఘృతప్రతీకో ఘృతయోనిరేధి ।
 ఘృతం పీత్వా మధు చారు గన్యం పితేవ పుత్రమభి ॥ ౨౩ ॥ రక్షతా-
 ద్వినుమ్ తస్మై తెప్రతిహర్యణే జాతవేదో విచర్షణే । అగ్నే జనామి
 సుష్టుతిమ్ దివస్పరిప్రదమం జజ్ఞైరగ్నిరస్మద్దివీతీయం పరి జాతవేదాః ।
 తృతీయమపున నృమణా అజస్రమిద్ధాన వనం జరతే స్వాధీః । శుచిః

పావక వన్యోఽగ్నే బృహద్వి రోచసే । త్వం ఘృతేభిరాహుతః ।
 దృశానో రుక్మ ఉవాచ వ్యచ్యాదుర్మౌక్షమాముశ్చియే రుచా-
 నః । అగ్నిరమృతో అభవద్వయోభిః ॥ ౨౮ ॥ యదేనం చ్యారజ-
 నయత్సురేతాః । ఆయది షే నృపతిం తేజ ఆనఙ్కుచి రెతౌ నిషి-
 క్తం చ్యారభీకే । అగ్నిశ్శధమనవద్యం యువానగ్ంస్వాధియం జన-
 యత్సాదయచ్ఛ । స తేజీయసా మచసా త్వోత ఉతశిక్ష స్వప్త్యస్య
 శిక్షోః । అగ్నే రామోన్యతమస్య ప్రభూతౌ భూయామ తే సుష్టు-
 తయశ్చ నస్యః । అగ్నే సహంతమా భర ద్యుమ్నస్య ప్రాసహ ర-
 యిమ్ । విశ్వాయః ॥ ౨౯ ॥ చర్షక్షీరభ్యాసా వాజేషు సాసహత్ ।
 తమగ్నే పృతనా సహగ్ం రయిగ్ం సహస్వ ఆభర । త్వగ్ం హి
 సత్యో అద్భుతో దాతా వాజస్యగోమతః । ఉతాన్నాయవశాఽ-
 న్నాయ సోమపృష్ఠాయు వేధసే । స్తోమైవి ధేమాగ్నయే । వవాహి
 సూనో అస్యద్మసద్యా చక్రే అగ్నిజనుషాఽజ్మాన్నమ్ । స త్వం స
 ఊజాసన ఉర్జం ధా రాజేవ జేరవృకే క్షేప్యంతః । అగ్న ఆ-
 మూగ్ంషి ॥ ౩౦ ॥ పవన ఆనురోజామిషం చ నః । ఆరె బాధస్వ
 దుచ్ఛనామ్ । అగ్నే పవస్వ స్వపా అస్మే వర్చస్సువీర్యమ్ । దధత్వో-
 షగ్ం రయింమయి । అగ్నే పావక రోచిషా మన్ద్రయా దేవ జిహ్వ-
 యా । ఆదేవా వక్షి యక్షి చ । స నగ్ం పావక దీదివోఽగ్నే దే-
 వాగ్ం ఇహానహ । ఉప యజ్ఞగ్ం హవిశ్చ నః । అగ్నిశ్శుచివ్రతత-

మృశ్మచ్ఛిర్విప్రశ్మచ్ఛిర్వికవిః । శుచీ నోచత ఆహుతః । ఉదగ్నే శుచ-
యస్తవ శుకా భ్రాజంత ఈరతే । తవ జ్యోతిగ్ంష్యచాయః ॥౩౧॥

పురునిష్ఠగ పువణీక భరాభి వయోభిర్య ఆనూగ్ంషి
విప్రశ్మచ్ఛిర్విశ్చతుర్దశ చ ॥౩౨॥

దేవస్య రత్నోహహో విభూస్త్వగ్ం సోమాత్యన్యానగాం
పృథివ్యా ఇషే త్వాద్దేవాక్తేనం తే సముద్రగ్ం హవిష్మ-
తీన్ హృదే త్వమగ్నే రుద్రశ్చతుర్దశ ॥౩౩॥

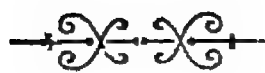
దేవస్య గమధ్యే హవిష్మతీన్ సవస్త ఏకత్రిగ్ంశత్ ॥౩౪॥

దేవస్యాచాయః.

హరిః ఓమ్.

శ్రీకృష్ణాపకాణమస్తు.

ఇతి ప్రథమకాండే తృతీయ స్కంధము.

అథ చతుర్థ ప్రశ్నః

~~~~~

హరిః ఓమ్.

ఆ వదే గావాఽస్య ధ్వరకృద్దేవేభ్యో గమ్భీరమిమమధ్వరం
 కృద్యుత్తమేన పవినేంద్రాయ సోమగ్ం సుషుతం మధుమంతం పయ-
 స్వంతం వృష్టివనిమింద్రాయ త్వా వృత్రిఘ్న ఇంద్రాయ త్వా వృత్రి-
 తుర ఇంద్రాయ త్వాఽభిమాతిఘ్న ఇంద్రాయ త్వాఽఽదిత్యవత ఇ-
 న్ద్రాయ త్వా విశ్వదేవ్యావతే శ్వాతాస్థిన్ వృత్రితురో రాఘా గూ-
 తాః అమృతస్య పత్నీస్తా దేవీదేవత్రేమం యజ్ఞం ధత్తోపహూ-
 తాస్సోమస్య పిబతోపహూతో యుష్మాకమ్ ॥ ౧ ॥ సోమగ్ం పిబతు
 యత్రే సోమ దివి జ్యోతిర్యత్పృథివ్యాం యదురావ న్తరిక్షే తేనాస్మై
 యజమానాయోరురాయా కృధ్యధిదాత్రే వోఽవో ధిషణే వీడూస-
 తీ వీడయేథామూర్జం దధాథామూజః మే ధత్తం మా వాగ్ం
 హిగ్ంసిప్తం మా మా హిగ్ంసిప్తం ప్రాగప్రాగుడగధరాక్తాస్తా దిశ
 ఆ ధావన్వమ్భునిష్కర । యత్రే సోమాదాభ్యం నామ జాగృవి తస్మై
 తే సోమ సోమాయ స్వాహా ॥ ౨ ॥

యుష్మాకగ్ం స్వర యత్రే నవచ ॥ ౧ ॥

వాచస్పతయే పవస్వ వాజిన్వపా వృష్ణో అగ్ంశుభ్యాం గభ-
 స్తి పూతో దేవో దేవానాం పవిత్రమసి యేమాం భాగోసి తేభ్యస్తావి

స్వాంకృతోసి మధుమతీర్న ఇషస్కృధి విశ్వేభ్యస్తేన్ద్రియేభ్యా
దివ్యేభ్యం పార్థివేభ్యో మనస్తాన్-ష్టూర్వన్తరిక్షమన్విహి స్వాహాత్వా
సుభవస్సూర్యాయ దేవేభ్యస్తావి మరీచిపేభ్య ఏషతేయోనిగ ప్రా-
ణాయ త్వా ||3||

వాచస్పత్యచత్వారిగ్శత || ౨ ||

ఉపయామగృహీతోస్త్వన్తర్యచ్ఛ మఘవన్తాహి సోమ-
మురుష్య రాయస్సమిహ యజస్తాన్తస్యే దధామి ద్యావాపృథివీ అ-
న్తరుర్వన్తరిక్షగ్ శజోషా దేవైరవరైర్గ పరేశాన్తర్యామే మఘ-
వన్మాదయస్వ స్వాంకృతోసి మధుమతీర్న ఇషస్కృధి విశ్వేభ్యస్తేన్ద్రి-
యేభ్యా దివ్యేభ్యం పార్థివేభ్యో మనస్తాన్-ష్టూర్వన్తరిక్షమన్వి-
హి స్వాహా త్వా సుభవస్సూర్యాయ దేవేభ్యస్తావి మరీచిపేభ్య ఏష
తే యోనిరప్రాణాయ త్వా ||౪||

దేవేభ్యస్త్వ చ ||3||

ఆ వాయో భూష శుచిప్రా శిష నస్సహస్రం తే నియుతో
విశ్వవారః । ఉపో జై అన్ధో మన్యమయామి యస్య దేవ దధిషే
పూర్వపెయమ్ । ఉపయామగృహీతోసి వాయవే త్వేన్ద్రివాక్కు
ఇమే సుతాః । ఉప ప్రయోభిరాగతమిన్ద్రో వాముశన్తిహి । ఉ-
పయామగృహీతోస్త్వీన్ద్రివాయుభ్యాం త్వేష తే యోనిస్సజాషా-
భ్యా త్వా ||౫||

ఆ వాయో త్రిచత్వారిగ్శత ||౪||

అయం వాం మిత్రావరుణా సుతస్సోమ ఋతావృధా । మ-
మేదిహ శ్రుతగ్ం హవమ్ । ఉపయామగృహీతోసి మిత్రావరుణా-
భ్యాం త్వేష తే యోనిర్ ఋతాయుభ్యాం త్వా ॥౬॥

అయం నాం విగ్ంశతిః ॥౭॥

యా వా కశా మధుమత్యశ్వినా సూన్యతావతీ । తయా
యజ్ం మిమిక్షతమ్ । ఉపయామగృహీతోస్యశ్వభ్యాం త్వేష తే
యోనిర్మాధ్వభ్యాం త్వా ॥౮॥

యా వామష్టాదశ ॥౯॥

ప్రాతర్యజౌ వి ముచ్యేథామశ్వినావేహ గచ్ఛతమ్ । అస్య
సోమస్య పీతయే । ఉపయామగృహీతోస్యశ్వభ్యాం త్వేష తే
యోనిర్శ్వభ్యాం త్వా ॥౧౦॥

ప్రాతర్యజావేకాన్న విగ్ంశతిః ॥౧౧॥

అయం వైసశ్చదయత్ప్రశ్నిగర్భజ్యోతిర్జరాయూ రజసో
విమానే । ఇమమపాగ్ం సంగమే సూర్యస్య శిశుం న విప్రా మతి-
భీరిహన్తి । ఉపయామగృహీతోసి శణ్డాయత్వేష తే యోనిర్వీర-
తాం పాహి ॥౧౨॥

అయం వైసగ పశ్చవిగ్ంశతిః ॥౧౩॥

తం ప్రౌత్నథా పూవథా విశ్వధేమథా జ్యేష్ఠతాతిం బర్-
హిషదగ్ం సుప్రవిదం ప్రతీచీనం వృజనం దోహనే గ్రిరాఽఽశుం

జయన్తమను యానువర్ధనే । ఉపయామగృహీతోసి మర్కాయ
తైష తె యోనిగ ప్రజాగ పాహి ॥౧౦॥

తగ్ం పద్విగ్ంశతిః ॥౯॥

యే దేవా దివ్యేకాదశ స్థ పృథివ్యామధ్యేకాదశ స్థాపుష-
వో మహినై కాదశ స్థ తే దేవా యజ్ఞమినుం జపధ్వముపయామ-
గృహీతోస్యాగ్రయణోసి స్వాగ్రయణో జిన్వ యజ్ఞం జిన్వ యజ్ఞ-
పతిమభి సవనా పాహి విష్ణుస్తావం పాతు విశం త్వం పాహీన్ద్రి యే-
తేష తె యోనిర్విశ్వేభ్యస్తా దేవేభ్యః ॥౧౧॥

యే దేవా స్త్రి చత్వారిగ్ంశత్ ॥౧౦॥

త్రిగ్ంశ త్రయశ్చ గణిన్ రుదన్ దివగ్ం రుద్రాగ పృథి-
వీం చ సచన్తై । ఏకాదశాసా అపుషదస్సుతగ్ం సోమం జపన్తా-
గ్ం సవనాయ విశ్వే । ఉపయామగృహీతోస్యాగ్రయణోసి స్వాగ్ర-
యణో జిన్వ యజ్ఞం జిన్వ యజ్ఞపతిమభి సవనా పాహి విష్ణుస్తావం
పాతు విశం త్వం పాహీన్ద్రియేతేష తె యోనివిశ్వేభ్యస్తా దే-
వేభ్యః ॥౧౨॥

త్రిగ్ంశద్విచత్వారిగ్ంశత్ ॥౧౧॥

ఉపయామగృహీతోసీన్ద్రాయ త్వా బృహద్వతై వయస్వత
ఉక్థాయవై యత్త ఇన్ద్రి బృహద్వయస్మస్మై త్వా విష్ణవే తైష తె
యోనిన్ద్రాయ త్వోక్థాయవే ॥౧౩॥

ఉపయామగృహీతో ద్వావిగ్ంశతిః ॥౧౨॥

మూ॒ర్ధాన॑సం ది॒వో అ॒రతిం॑ పృ॒థి॒వ్యా వై శా॒న్వన॑రమృతాయ
జా॒తమ॑గ్నిమ్ । క॒విగ్ం స॒మాజ॑మతిథిం జనానామాసన్నా పాత్రం
జనయ॑న్త దే॒వాః । ఉ॒ప్రయా॑మగృహీ॒తోస్య॑గ్నయే త్వా వై శాన్వ-
న॒రాయ॑ ధ్రు॒వోసి ధ్రు॒వక్షి॑తిర్ధ్రు॒వాణాం॑ ధ్రు॒వత॑మోచ్యుతానామ-
చ్యు॒తక్షి॑త్తమ ఏ॒ష తే యోని॑రగ్నయే త్వా వై శాన్వన॑రాయ ॥౧౪॥

మూ॒ర్ధాన॑సం ప॒శ్చత్రిగ్ం॑శత్ ॥౧౩॥

మ॒ధుశ్చ॑ మా॒ధవ॑శ్చ శు॒క్రశ్చ॑ శు॒చిశ్చ॑ స॒భశ్చ॑ స॒భస్య॑శ్చై-
షశ్చో॒ర్జశ్చ॑ స॒హశ్చ॑ స॒హస్య॑శ్చ తప॑శ్చ తప॑స్యశ్చో॒ప్రయా॑మగృ-
హీ॒తోసి స॒గ్ంస॒ర్వోస్య॑గ్ంహస్వ॑త్యాయ త్వా ॥౧౫॥

మ॒ధుస్త్రిగ్ం॑శత్ ॥౧౪॥

ఇ॒న్ద్రాగ్ని॑ ఆ గ॒తగ్ం సు॒తం గీ॒ర్భిర్న॑భో వ॒రేణ్య॑మ్ । అ॒స్య
పా॒తం ధి॒యేషి॑తా । ఉ॒ప్రయా॑మగృహీ॒తోనీ॑న్ద్రాగ్నిభ్యాం త్వే॒ష తే
యోని॑రీన్ద్రాగ్నిభ్యాం త్వా ॥౧౬॥

ఓ॒మాస॑శ్చౌ॒షణీ॑ధృ॒తో వి॒శ్వే దే॒వాస॑ ఆ గ॒త । దా॒శ్వాగ్ం-
సో దా॒శుష॑స్సుతమ్ । ఉ॒ప్రయా॑మగృహీ॒తోసి వి॒శ్వేభ్య॑స్తావై దే॒వేభ్య॑
ఏ॒ష తే యోని॑ర్విశ్వేభ్యస్తావై దే॒వేభ్యః॑ ॥౧౭॥

ఇ॒న్ద్రాగ్ని॑ ఓ॒మాసో విగ్ం॑శతివి॒గ్ంశతిః॑ ॥౧౫॥౧౬॥

మ॒రుత్వ॑న్తంవృ॒షభం॑ వా॒వృ॒ధాన॑మక॒వారిం॑ ది॒వ్యగ్ం॑ శా॒సమి॑-
న్ద్రమ్ । వి॒శ్వాసా॑హమవ॒సే నూ॑తనా॒యోగ్గ్ం స॒హౌదా॑మిహ

తగ్ం హవేమ | ఉపయామగృహీతోసీద్దాయ త్వా మరుత్వత
ఏష తై యోనిరిద్దాయ త్వా మరుత్వతే ||౧౮||

మరుత్వన్తగ్ం షడ్విగ్ంశతిః ||౧౯||

ఇన్ద్రో మరుత్వ ఇహ పాహి సోమం యథా శార్త్యతే అపి-
బస్సుతస్య | తవ ప్రణీతి తవ శూర శమన్నా వివాసన్తి కవయ-
స్సుయజ్ఞాః | ఉపయామగృహీతోసీద్దాయ త్వా మరుత్వత ఏష తై
యోనిరిద్దాయ త్వా మరుత్వతే ||౨౦||

మరుత్వాగ్ం ఇన్ద్రో వృషభో రణాయ పిబా సోమమనుష్వ-
ధం మదాయ | ఆ సింహస్య జరరై మధ్వ ఊర్మిం త్వగ్ం రాజాసి
ప్రదిపస్సుతానామ్ | ఉపయామగృహీతోసీద్దాయ త్వా మరుత్వత
ఏష తై యోనిరిద్దాయ త్వా మరుత్వతే ||౨౧||

ఇన్ద్రో మరుత్వో మరుత్వానేకాన్ త్రిగ్ంశదేకాన్ త్రి-
గ్ంశత్ ||౨౨||౨౩||

మహాగ్ం ఇన్ద్రో య ఓజసా పర్జన్యో వృష్టిమాగ్ం ఇవ |
సోమైవత్సస్య వావృధే | ఉపయామగృహీతోసి మహేంద్రాయ
త్వేష తై యోనిర్మ హేంద్రాయ త్వా ||౨౪||

మహానేకాన్ విగ్ంశతిః ||౨౫||

మహాగ్ం ఇన్ద్రో నృవదాచర్షణిసో ఉత ద్విబర్హా అ-
మినస్సహాభిః | అస్మద్రియగ్వావృధే వీర్యాయోరుగి పృథుస్సు-

కృతగ్ కర్తృభిర్భూత్ | ఉప్రయామగృహీతోసి మహేంద్రాయ
త్యైష తె యోనిర్మహేంద్రాయ త్వా || ౨౨ ||

మహాన్నవత్స్విగ్ శతిః || ౨౧ ||

కదా చన స్తరీరసి నేన్ద్ర సశ్చసి దాశుషే | ఉప్రోపెన్ను
నుఘవన్భూయ ఇన్ను తె దానం దైవస్య పృచ్ఛతే | ఉప్రయామ-
గృహీతోస్యాదిత్యేభ్యస్తాన్ | కదా చన పృ యుచ్ఛస్యభే నిపాసి
జన్మనీ | తురీయాదిత్య సవనం త ఇన్ద్రియమాతస్థావమృతం దివి |
యజ్ఞా దేవానాం ప్రత్యేతి స్తున్నమాదిత్యాస్తో భవతా మృక్షయ-
న్తః | ఆ వోఽర్వాచీ సుమతిర్వవృత్యాదగ్ం హూశ్చిద్యా
వరివోవిత్రరాఽసత్ | వివస్వ ఆదిత్యైష తె సోమప్రీథస్తేన మన్దస్వ
తేన తృప్య తృప్యాస్మ తె వయం తర్పయితారో యా దివ్యా
వృష్టిస్తయా త్వా శ్రీణామి || ౨౩ ||

వస్సప్తవిగ్ శతిశ్చ || ౨౨ ||

వామమద్య సవితవామము శ్వో దివేదివే వామమస్మభ్య-
గ్ం సావీః | వామస్య హి క్షయస్య దేవ భూరేరయా ధియా
వామభాజస్సామ | ఉప్రయామగృహీతోసి దైవాయ త్వా
సవిత్రే || ౨౪ ||

వామం చతుర్విగ్ శతిః || ౨౩ ||

అదద్ధేభిస్సవితగ్ పాయుభిష్టగ్ం శివేభిర్ద్య పరి సాహి నో
గయమ్ | హిరణ్యజిహ్వస్సవితాయ నవ్యై రత్నామాః రోన్మి అఘ-

శక్¹ంన ఈశత¹ । ఉ¹ప్రయామగృ¹హీతోసి దే¹వాయ త్వా న-
వి¹త్రే ॥ ౨౧ ॥

అ¹ద¹భైభి¹ప్రయోవిగ్¹ంశతిః ॥ ౨౨ ॥

హి¹రణ్యపాణి¹మూతయే నవి¹తారముప హ్వయే । స¹ చే¹తా
దే¹వతా పదమ్ । ఉ¹ప్రయామగృ¹హీతోసి దే¹వాయ త్వా న-
వి¹త్రే ॥ ౨౩ ॥

హి¹రణ్యపా¹ణి చతు¹ర్దశ ॥ ౨౪ ॥

సు¹శర్కా¹సిసు ప్రతి¹ష్ఠానో బృహదు¹క్షే నమ ఏ¹ష తే యో-
వి¹శ్వేభ్యస్తా¹ దే¹వేభ్యః ॥ ౨౫ ॥

సు¹శర్కా¹ ద్వా¹దశ ॥ ౨౬ ॥

బృహ¹స్పతి¹సుత¹స్య త ఇ¹న్దో ఇ¹న్ద్రిమా¹వతః ప¹త్నీవ¹న్తం గ్ర-
హం గృ¹హ్యమగ్నా¹ ఇ ఇ¹ ప¹త్నీవా ఇ¹ స్స¹జూ¹దే¹వేన త్వ¹ష్టా¹9
సో¹మం పి¹బ స్వా¹హా ॥ ౨౭ ॥

బృహ¹స్పతి¹సుత¹స్య ప¹శ్చదశ ॥ ౨౮ ॥

హ¹రిరసి హ¹రియోజ్జ¹నో హ¹ర్యోస్థా¹తా వ¹జ్రస్య భ¹తా¹
పృ¹థ్వేః ప్ర¹వేతా త¹స్య తే దే¹వ సో¹మైష్టయజు¹షస్తు¹తస్తో¹మస్య
శ¹స్తో¹క్ష్మస్య హ¹రివ¹న్తం గ్రహం గృ¹హ్యమి¹హరీ¹స్థ హ¹ర్యో¹ధా¹నా-
స్సహ సో¹మా ఇ¹న్ద్రాయ స్వా¹హా ॥ ౨౯ ॥

హ¹రిష్ట¹ద్విగ్¹ంశతిః ॥ ౩౦ ॥

అగ్న ఆయుగ్ంషి పవన ఆసువోజ్జామిషం చ నః । ఆశే
బాధస్య దుచ్ఛనామ్ । ఉపయామగృహీతోస్యగ్నయే త్వా
తేజస్వత ఏష తైయోనిరగ్నయే త్వా తేజస్వతే ॥ ౩౦ ॥

అగ్న ఆయుగ్ంషి త్రయోవిగ్ంశతిః ॥ ౨౯ ॥

ఉత్తిష్టనోజసా సహపీత్వా శిప్రే అవేపయః । సోమమిన్ద్ర
చమూ సుతమ్ । ఉపయామగృహీతోసీన్ద్రాయ త్వజస్వత ఏష తై
యోనిరిన్ద్రాయ త్వజస్వతే ॥ ౩౧ ॥

ఉత్తిష్టన్నేకవిగ్ంశతిః ॥ ౩౦ ॥

తరణిర్విశ్వదర్శతో జ్యోతిష్కృదసి సూర్య । విశ్వమా
భాసి రోచనమ్ । ఉపయామగృహీతోసి సూర్యాయ త్వా భ్రాజ
స్వత ఏష తైయోనిస్సూర్యాయ త్వా భ్రాజస్వతే ॥ ౩౨ ॥

తరణిర్విగ్ంశతిః ॥ ౩౧ ॥

ఆ ప్యాయస్వ మదిన్తమ సోమ విశ్వాభిరూతిభిః । భవానస్స-
ప్రథన్తమః ॥ ౩౩ ॥

ఆ ప్యాయస్వ నవ ॥ ౩౨ ॥

ఈయప్తే యే పూవతరామపశ్యన్వ్యచ్ఛన్తీముప సన్మ-
ర్యాసః । అన్తాభిరూ ను ప్రతిచక్ష్యౌభూదో తే యన్తీయే అప్త-
రీము పశ్యాత్ ॥ ౩౪ ॥

ఈయరేకాన్న విగ్ంశతిః ॥ ౩౩ ॥

జ్యోతిష్కతీం త్వా సాదయామి జ్యోతిష్కృతం త్వా సాద-
యామి జ్యోతివిదం త్వా సాదయామి భాస్వతీం త్వా సాదయామి
జ్వల న్తీం త్వా సాదయామి మల్తలాభవన్తీం త్వా సాదయామి దీ-
ప్యమానాం త్వా సాదయామి రోచమానాం త్వా సాదయామ్యజ-
స్రాం త్వా సాదయామి బృహజ్జ్యోతిషం త్వా సాదయామి భోధ-
యన్తీం త్వా సాదయామి జాగ్రతీం త్వా సాదయామి ॥ ౩౧ ॥

జ్యోతిష్కతీగ్ం షట్త్రిగ్ంశత్ ॥ ౪౩ ॥

ప్రయాసాయ స్వాహాఽఽయాసాయ స్వాహా వియాసాయ
స్వాహా సంయాసాయ స్వాహోద్యాసాయ స్వాహాఽవయాసాయ
స్వాహా శుచే స్వాహా శౌకాయ స్వాహా తప్యత్యై స్వాహా తపత్యై
స్వాహా బ్రహ్మహత్యాయై స్వాహాసవస్త్వై స్వాహా ॥ ౩౬ ॥

ప్రయాసాయచతువిగ్ంశతీః ॥ ౩౧ ॥

చిత్తేగ్ం సంతానేన భవం యక్నార్దుద్రం తనిమ్నా పశు-
పతిగ్ం స్థూలహృదయేనాగ్నిగ్ం హృదయేన రుద్రం లోహితేన శ-
వం మతస్నాభ్యం మహాదైవమన్తఃపార్యేనాపిష్ఠహనగ్ం శి-
క్షీనిరోశ్యాభ్యామ్ ॥ ౩౭ ॥

చిత్తమప్టాదశ ॥ ౩౬ ॥

ఆ తిష్ఠ వృత్రహాన్రథం యుక్తాతై బ్రహ్మణాహరీ । అవా-
చీనగ్ంసుతే మనో గ్రావా కృణోతు వగ్నునా । ఉప్రయామ గృ-

హీతోసీన్ద్రాయ త్వా షోడశిన ఏష తేయోనిరిన్ద్రాయ త్వా షో-
డశినే ॥ ౩౮ ॥

ఆతిష్ఠపద్విగ్ంశతిః ॥ ౩౯ ॥

ఇన్ద్రమిద్ధరీ వహతోఽప్రతిధృష్టశేవ సమృషీణాం చ స్తుతీ-
రుప యజ్ఞం చ మానుషాణామ్ । ఉషయామగృహీతోసీన్ద్రాయ
త్వా షోడశిన ఏష తేయోనిరిన్ద్రాయ త్వా షోడశినే ॥ ౪౦ ॥

ఇన్ద్రమిత్రయోవిగ్ంశతిః ॥ ౪౧ ॥

అసావిసోమ ఇన్ద్ర తే శవిష్ఠధృష్టహా గహి । ఆ త్వాప్ర-
ణక్తిన్ద్రియగ్ం రజసునర్యంన రశ్తిభిః । ఉషయామగృహీతో-
సీన్ద్రాయ త్వా షోడశిన ఏష తేయోనిరిన్ద్రాయ త్వా షోడశినే ॥

అసావి సప్తవిగ్ంశతిః ॥ ౪౨ ॥

సవకస్య ప్రతిశీవరీ భూమిస్తోష్ఠస్థ ఆధిత । స్తోనాఽస్మేస్త-
షదా భవ యచ్ఛాస్మే శర్మ సప్రథాః । ఉషయామగృహీతోసీన్ద్రాయ
త్వా షోడశిన ఏష తేయోనిరిన్ద్రాయ త్వా షోడశినే ॥ ౪౩ ॥

మహాగ్ం ఇన్ద్రోవజ్రబాహుష్టోడశీ శమక యచ్ఛతు । స్వ-
స్తితో మఘవా కరోతు హన్తు పాపానం యోఽస్మాన్వేష్టి । ఉష-
యామగృహీతోసీన్ద్రాయ త్వా షోడశిన ఏష తేయోనిరిన్ద్రాయ
త్వా షోడశినే ॥ ౪౪ ॥

సవకస్య మహాన్ధ్వీగ్ంశతిష్ఠపద్విగ్ంశతిః ॥ ౪౫-౪౬ ॥

సజ్జోమా ఇన్ద్రసగణా మరుద్భిస్సోమం పిబ నృతహఞ్చా-
ర విద్వాన్ | జహి శత్రూన్ రప మృధో నురస్వాథాభయం కృణు
హి విశ్వతో నః | ఉపయానుగృహీతొసీన్ద్రాయ త్వా షాడశిన ఏష
తై యోనిరిన్ద్రాయ త్వా షాడశినే || ౪౩ ||

సజ్జోమాస్త్రిగ్ంశత్ || ౪౨ ||

ఉదుత్యం జాతవేదనం దేవం వహన్తి కైతవః | దృశే వి-
శ్వాన్ సూర్యమ్ | చిత్రం దేవానాముదగ్రాదనీకం చక్షుమిత్ర-
స్య వరణస్యాగ్నేః | ఆఽప్రా ద్యావాపృథివీ అన్తరిక్షగ్ం సూర్య
ఆత్మా జగత స్తస్థపశ్య | అగ్నే నయ సుపథా రాయే అస్తాన్ విశ్వాని
దేవ వయనాని విద్వాన్ | యుయోధ్యస్తజ్జహురాణమేనో భూ-
యిష్టాం తైనమఉక్తిం విధేమ | దివం గచ్ఛసువహ పత కూక్షేణ || ౪౪ ||

వోనూపమభ్యేమి వయస్తా వయః | తుథో వో విశ్వవేదా వి
భజతు వర్షిష్ఠే అధినాకే | ఏతత్తే అగ్నే రాధ ఇతి సోమచ్యు-
తంతన్మిత్రస్య పథా సయతస్య పథా ప్రేత చన్ద్రదక్షిణా యజ్ఞ-
స్యపథా సువితా నయన్తీరబహ్మణమద్య రాధ్యా సమృషిమార్-
షేయం పితృమన్తం పైతృమత్యగ్ం సుధాతు దక్షిణం విసువః ప-
శ్య వ్యస్తరిక్షం యతస్వ సదస్యైరస్మద్దాతా దేవతా గచ్ఛత
మధుమతీః ప్రదాతారమా విశ తాన వహాయాస్తాన్దేవయానేన పథేత
సుకృతాం లూకే నీదన్త తన్నస్సగ్ంస్కృతమ్ || ౪౫ ||

నూపేణ సదస్యైరప్తాదశ చ || ౪౬ ||

ధా॒తా రా॒తిస్స॑వి॒తేద॑ం జ॒షన్తా॑ం ప్ర॒జాప॑తిర్నిధి॒పతి॑ర్నో అ॒-
 గ్నిః । త్వ॑ష్టావి॒ష్ణుః ప్ర॒జయా॑ సగ్ం ర॒రాణో॑ యజమా॒నాయ॑
 ద్రవి॑ణం దధాతు । సమి॑ద్ధ్ర॒ణో మన॑సా నే॒షి గో॒భిస్సగ్ం॑ సూరి॒భిర్మ-
 ఘ॒వన్ధ॑స్సగ్ంస్వస్త్వా । సం బ్ర॒హ్మణా॑ దే॒వకృ॑తం యద॒స్మి సం॒దేవా-
 నాగ్ం॑ సు॒మత్యా॑ య॒జ్ఞయా॑నామ్ । సంవ॑ర్చ॒స్తా ప॑య॒స్తా సం త॒నూ-
 భిరగ॑న్మహి॒మన॑స్తా సగ్ంశి॒వేన॑ । త్వ॑ష్టా నో అ॒త్ర వ॑రి॒వః కృ॑ణోతు ॥

అను॑మాప్తుః త॒నువో॑ యద్విలి॒ప్తమ్ । యద॒ద్యత్ త్వా ప్ర॒-
 యతి॑ య॒జ్ఞే అ॒స్మిన్నగ్నే॑ హో॒తార॑మ॒వృణో॑మహీ॒హ । ఋ॒ధగ॑యా-
 దృ॒ధగు॑తాశమి॒ష్టాః ప్ర॒జానన్ య॒జ్ఞము॑ప యా॒హి వి॒ద్వాన్ । స్వ-
 గా వో దే॒వాస్సద॑నమ క॒ర్త్య ఆ॒జగ్మ॑ స॒వనే॑దం జ॒హ్నాణాః॑ । జ॒క్షి-
 వాగ్ంసః॑ ప॒పివాగ్ంస॑శ్చవి॒శ్వేఽస్మే॑ధ॒త్తవ॑స॒వో వసూ॑ని । యా-
 నా॒వహ॑ ఉ॒శతో దే॒వ దే॒వాన్తాన్ ॥ ౪౭ ॥

ప్రె॒రయ॑ స్వే అగ్నే॑ స॒ధస్థే॑ । వహ॑మా॒నా భ॑రమా॒ణా హ-
 వీగ్ంషి॑ వసుం ఘ॒మన్ ది॒వమా॑ తి॒ష్ఠతా॑ను । య॒జ్ఞే య॒జ్ఞం గ॑చ్ఛ
 య॒జ్ఞప॑తిం గ॒చ్ఛ స్వా॑ం యోనిం గ॒చ్ఛ స్వా॑హౌప తే॒ య॒జ్ఞో య-
 జ్ఞప॑తే స॒హ సూ॑క్త॒వాక॑స్సువీ॒రస్సా॑హ దే॒వా గా॑తువి॒దో గా॑తుం
 వి॒త్వా గా॑తుమి॒త మన॑సస్ప॒త ఇ॒మం నో దే॒వ దే॒వేషు॑ య॒జ్ఞగ్ం॑
 స్వా॑హ వాచి స్వా॒హ వా॑తే ధాః ॥ ౪౮ ॥

కృ॒ణోతు॑ తా॒నష్టా॑చ॒త్వారిగ్ంశ॑చ్ఛ ॥ ౪౮ ॥

ఉరుగ్ం హి రాజా వరుణశ్చకార సూర్యాయ పన్థామన్వే-
 నవా ఉ । అపదే పాదా ప్రతిధాతవేకరుతా పవక్తా హృదయా-
 విధశ్చిత్ । శతం తే రాజన్భిషజస్సహస్రముర్వి గమ్భిరా సుము-
 తిష్టే అస్తు । బాధస్వద్వేషా నిర్ముతిం పరాచేః కృతం చిదేనః
 ప్రముముగ్ధ్యస్మత్ । అభిష్టితో వరుణస్య పాశోగ్నే రసీకమప ఆ
 వివేశ । అపాం సపాత్ర్నతిరక్షన్నసుయం దమేదమే ॥ ౪౯ ॥ స-
 మిధం యత్యగ్నే । ప్రతి తే జిహ్వ ఘృతముచ్చరణ్యత్సముద్రే
 తై హృదయమప్స్వంతః । సం త్వా విశన్వోషధీరుతాపా యజ్ఞ-
 స్య త్వా యజ్ఞపతే హవిర్భిః । సూక్తవాకే నమోవాకే విధేమా-
 వభృథ ని చక్కుణ నిచైరురసి ని చక్కుణావ దేవై దేవకృతమే-
 నోఽచూడవ మర్త్యైర్మర్త్యకృతమురోరా నో దేవ రిషస్సాహి
 సుమిత్రా న ఆప ఓషధయః ॥ ౫౦ ॥ సన్తుదుమిత్రాస్తస్మై భూ-
 యాసుర్యోఽస్మాన్వెష్టి యం చ వయం ద్విష్ణౌ దేవీరాప ఏష
 వోగర్భస్థం వస్సుప్రీతగ్ంసుభృతమకర్మ దేవేషు నస్సుకృతో
 బ్రూతాత్ప్రతియుతో వరుణస్య పాశః ప్రత్యస్తో వరుణస్య
 పాశ ఏథోన్యేధిషీమహి సమిదసి తేజోసి తేజో మయి ధేహ్యపో
 అన్వచారిషగ్ం రసేన సమసృక్మహి । పయస్వాగ్ం అగ్న ఆ-
 గమం తం మా సగ్ం సృజవర్చసా ॥ ౫౧ ॥

దమేదమ ఓషధయ ఆ షట్చ ॥ ౪౯ ॥

యస్వా హృదా క్షీరిణా మన్యమానోఽమత్యేకం మ-
 త్యోజోహవీమి । జాతవేదో యశో అస్మాసు ధేహి ప్రజాభిర-
 గ్నే అమృతత్వమశ్యామ్ । యస్మై త్వగ్ం సుకృతే జాతవేన ఉ-
 లోకమగ్నే కృణవస్సోస్యసమ్ । అశ్వినగ్ం సపుత్రీణం వీరవ న్తం
 గోమన్తగ్ం రయింసశతే న్వస్తి । త్వే సుపుత్రశవసోఽవృత-
 న్కామ కాతయః । న త్వామిన్ద్రాతి రిచ్యతే । ఉక్థఉక్తే సామ ఇన్ద్రం
 మనూజ నీధేనీధే ముఘవానమ్ ॥ ౫౨ ॥ సుతాసః । యదీగ్ం
 సబాధః పితరం న పుత్రాస్సమానదత్తా అవసే హవన్తే । అగ్నే
 రనేన తేజసా జాతవేదో వి రోచసే । రక్షోహామీ వచాతసః ।
 అపో అన్వచారిషగ్ం రనేన సమస్మక్షుహి । పయస్వాగ్ం అగ్న
 ఆగమం తం మా సగ్ం సృజ వర్చసా । వసువఃసుపతిర్ హిక్ష-
 మస్యగ్నే విభావసుః । స్యామ తే సుమతావపి । త్వామగ్నే వ-
 సుపతిం వసూనామభి ప్ర మద్దే ॥ ౫౩ ॥ అధ్వరేషు రాజన్ ।
 త్వయా వాజంవాజయన్తో జయేమాభిష్యామ పృథ్నుతీర్మర్యా-
 నామ్ । త్వామగ్నే వాజసాతమం విప్రా వర్ధన్తి సుష్టుతమ్ ।
 సనో రాస్వ సువీర్యమ్ । అయం నో అగ్నివః-రివః కృణో-
 త్వయం మృధః పుర ఏతు ప్రభిన్దన్ । అయగ్ంశత్రూజ్ఞాయ-
 తు జర్హృషాణోఽయం వాజం జయతు వాజసాతో । అగ్ని-
 నాఽగ్నిస్సమిధ్యతే కవిర్మహపతిర్యువా । హవ్యవాడ్జుహ్వస్యః ।

త్వగ్ం హ్యగ్నే అగ్నినా విప్రా విప్రేణ సన్ధితా । సఖా సఖ్యా
సమిధ్యసే । ఉదగ్నే శుచయస్తవ వి జ్యోతిషా ॥౫౪॥

మఘవానం మద్దై హ్యగ్నే చతుర్దశ చ ॥౪౬॥

వాచస్పరాణాయ త్వా । ఉప్రయామ గృహీతోస్యప్రానాయ
త్వా । ఆ వాయో వాయవే సజాషాభ్యాం త్వా । అయమృతా-
యభ్యాం త్వా । యా వామశ్విభ్యాం మాధ్వీభ్యాం త్వా । ప్రాత-
ర్యజావశ్విభ్యాం త్వా । అయం వెనశ్శణ్డాయ త్వేష తే యోనిర్వీ-
రతాం పాహి । తం మర్కాయ త్వేష తే యోనిస్ ప్రజాస్ పాహి ।
యే దేవా స్త్రిగ్ం శదాగ్రయణోసి విశ్వేభ్యస్తావ దేవేభ్యః । ఉప్ర-
యామగృహీతోసీన్ద్రాయ త్వోక్థాయవే । నూధాన్మగ్నయే
త్వా వేశావనరాయ మఘశ్చ సగ్ం సపోసి । ఇన్ద్రాగ్ని ఇన్ద్రాగ్ని-
భ్యాం త్వా । ఓమాస్తా విశ్వేభ్యస్తావ దేవేభ్యః । మరుత్వన్తం త్రి-
ణీన్ద్రాయ త్వా మరుత్వతే । మహాన్వై మహేన్ద్రాయ త్వా । కదా-
చనాదిత్యేభ్యస్తావ । కదా చన స్తరీవీవస్వ ఆదిత్య । ఇన్ద్రగ్ం
శుచిరపః । వామం త్రీన్దెవాయ త్వా సవిత్రే । సుశమాన్ విశ్వే-
భ్యస్తావ దేవేభ్యః । బృహస్పతిస్త్విష్టా సామం పిబ స్వాహా । హ-
రిరసి సహ సామా ఇన్ద్రాయ స్వాహా । అగ్న ఆయుగ్ంప్యగ్న-
యే త్వా తేజస్వతే । ఉత్తిష్మన్నిన్ద్రాయ త్వోజస్వతే । తరణిస్సూర్యా-
య త్వా భ్రాజస్వతే । ఆ తిష్ఠాద్యాష్ఠడిన్ద్రాయ త్వా షోడశినే । ఉ-
దు త్యం చిత్రమ్ । అగ్నేనయ దివం గచ్ఛ । ఉరుమాయుష్టే య-

దే॒వా ము॒ముగ్ధి॑ । అ॒గ్నా వి॒ష్ణూ ము॒ముక్తమ్॑ । ప॒రా వై ప॒జ్జ్యః॑ ।
 దే॒వా వై యే దే॒వాః ప॒జ్జ్యః॑ । ప॒రా వై స॒వాచమ్॑ । దే॒వాసు॒-
 రా॒న్ కార్యమ్॑ । భూ॒మి॒వ్యకృ॑త్య॒ష్వకృ॑ । ప్ర॒జాప॑తి॒వ్యకృ॑తు॒ధ్యకృ॑ ।
 భూ॒మి॒రాది॒త్యా వై । అగ్ని॑ హో॒త్రమా॑ది॒త్యో వై । భూ॒మి॒రైక॑-
 స్స॒లేక॑స్స॒లేకః॑ । వి॒ష్ణోరు॑ద॒త్తమ్॑ । అన్న॑ప॒తే పు॑న॒స్త్వాఽఽది॒-
 త్యాః॑ । య॒స్త్వా సు॑ష్టు॒తమ్॑ । త్వ॒మగ్నే॑ సు॒ష్టుతి॑మ్ । య॒స్త్వా వి॒-
 రోచ॑సే । త్వ॒మగ్నే॑ వి చ॒క్ర॑వ॒ణే ॥

ఆ ద॒దే॒వాచ॑స్ప॒తయ॑ ఉ॒పయా॑మగృహీ॒తోస్యా వా॑యో అ॒-
 యం॑ వాం యా వాం పా॒తర్య॑జా॒వయం॑ వెన॒స్తం ప్ర॑త్న॒థా యే
 దే॒వాస్త్రిగ్ం॑శదుపయామగృహీ॒తోసి॑ మూ॒ర్ధాన॑మ్ మ॒ధుశ్చే॒న్ద్రాగ్ని॑
 ఓ॒మాసో॑ మ॒రుత్వ॑న్త॒మిన్ద్రో॑ మ॒రుతో॑ మ॒రుత్వా॑న్మహా॒న్మహా॑న్మ-
 వత్క॒దా వా॑మమద॒బ్ధభిర్॑ హిర॒ణ్యపా॑ణిగ్ం సు॒శమా॑ బృ॒హస్ప॑తిర్
 హరి॒రస్య॑గ్ని ఉ॒త్తిష్ఠ॑న్త॒రణి॑రా ప్యా॒యస్వే॒యస్త్వే యే జ్యోతి॑ష్మతీం
 ప్ర॒యాసా॑య చి॒త్తమా॑ తి॒ష్ఠేన్ద్రో॑మసా॒వి స॑ర్వస్య మ॒హాన్త॑న్జ్యో॒షా
 ఉ॒దు త్యం॑ ధా॒తోరు॑గ్ం హి య॒స్త్వా ప॑ట్చ॒త్వారి॑గ్ంశత్ ॥౪౬॥

ఆ ద॒దే॒యే దే॒వా మ॒హాను॑ త్తిష్ఠ॒న్ధి॒వశ్యో॑ స॒న్తు దు॒మి-
 త్రాశ్చ॑తు॒గ్పఞ్చా॑శత్ ॥౪౭॥

ఆ ద॒దే త॒వ వి జ్యోతి॑షా.

హరిః ఓమ్. శ్రీకృష్ణాపాణమస్తు.
 ఇతి ప్రథమకాండే చతుర్థాంగప్రశ్నః.

అథ పంచమ ప్రశ్నః.

హరిః ఓమ్ ॥ దేవానురాగస్సంయతా ఆసన్నై దేవా విజయః.
 ముపయన్తోఽగ్నా వామం వసు సంస్యదధతైవము నో భవిష్యతి
 యది నో జైష్యస్తీతి తదగ్నిర్భ్యుకామయత తేనాసాకామత్తద్దేవా
 విజిత్యావరురుత్సమానా అనావ్యయన్తదస్య సహసాదిత్సన్తసోఽ-
 రోదీద్యదరోదీతదుద్రస్య రుద్రత్వం యదశ్వశీయత తత్ ॥ ౧ ॥
 రజతగ్ం హిరణ్యమభవత్సాద్రజతగ్ం హిరణ్యమదక్షిణ్యమశ్శు-
 జగ్ం హి యోబర్హిషి దదాతి పురాఽస్య సంవత్సరాద్ధృహే
 రుదన్తి తస్మాద్బర్హిషి న దేయగ్ం సోఽగ్నిరబ్రవీద్భాగ్యసాన్యథ
 వ ఇదమితి పునరాధేయం తె కేవలమిత్యబ్రువన్సుధ్నువత్ఫలు స
 ఇత్యబ్రవీద్యో మద్దైవత్యమగ్నిమా దధాతా ఇతి తంపూషాఽఽ-
 ధత్త తేన ॥ ౨ ॥ పూషాఽఽధ్నోఽత్తస్మాత్ప్వష్టాఽఽ పశవ ఉచ్యన్తే
 తం త్వష్టాఽఽధత్త తేన త్వష్టాఽఽధ్నోఽత్తస్మాత్త్వాష్టాఽఽ పశవ
 ఉచ్యన్తే తం మనురాఽధత్త తేన మనురాధ్నోఽత్తస్మాన్మానవ్యగప్ర-
 జా ఉచ్యన్తే తం ధాతాఽఽధత్త తేన ధాతాఽఽధ్నోఽత్సంవ-
 త్సరో వై ధాతా తస్మాత్సంవత్సరం ప్రజాఽఽ పశవోఽను ప్రజా-
 యన్తే య ఏవం పునరాధేయస్యద్ధిః వేద ॥ ౩ ॥ ఋధ్నోఽత్యేవ
 యోస్యేవం బన్ధతాం వేద బన్ధమాన్భవతి భాగధేయం వా అగ్ని-
 రాహిత ఇచ్ఛమానఽఽ ప్రజాం ప్రశూన్యజమాన్తస్యోప దోదాగ్-

వో॒ద్యా॒స్య పు॒నరా దీ॒ధిత భా॒గధే॒యే నై॒వై నగ్ం సమ॑ర్థయత్య॒థో
 శా॒న్తిరై॒వాస్యై॒షా పు॒నవ॑స్వో॒రా దధీ॒తై తద్వై పు॒నరా॑ధే॒యస్య
 నక్ష॑త్రం యత్పు॒నవ॑స్మా స్వా॒యామై॒వై నం దే॒వతా॑యా॒మాధా॒
 య బ్ర॑హ్మవర్చ॒సీ భ॑వతి ద॒ర్భైరా ద॒ధాత్య॑యాతయామ॒త్వాయ
 ద॒ర్భైరా ద॒ధాత్య॑ద్భ్య ఏ॒వై నమో॑షధీ॒భ్యోఽవ॑రు॒ధ్యా ధ॒తే ప॒
 ఇ॒చ్ఛక॑పాలగ పు॒రోడా॑శో భవతి ప॒శ్చవా ఋ॒తవ ఋ॒తుభ్య॑ ఏ॒వై న॒
 మ॒వరు॑ధ్యా ధ॒తే ॥౪॥

అశీ॒యత త॒తైవ వేద॑ ద॒ర్భైగ ప॒శ్చవిగ్ం॑శతిశ్చ ॥౧॥

పరా॒ వా ఏ॒ష య॒జ్ఞం ప॒శూన॑వపతి యో॒గ్నిము॒ద్వాస॒
 య॒తే ప॒శ్చక॑పాలగ పు॒రోడా॑శో భవతి పా॒జ్ఞో య॒జ్ఞగ పా॒జ్ఞగ
 ప॒శవో॑ య॒జ్ఞమై॒వ ప॒శూన॑వ రు॒న్ధే వీ॒రహ॑ వా ఏ॒ష దే॒వానాం
 యో॒గ్నిము॒ద్వాస॒యతే న వా ఏ॒తస్య॑ బ్రా॒హ్మణా॑ ఋ॒తాయ॑వగ
 పు॒రా॒న్నమ॑క్ష॒న్నజ్ఞో॑ యా॒జ్ఞాను॒వాక్యా భ॑వన్తి పా॒జ్ఞో య॒
 జ్ఞగ పా॒జ్ఞగ పు॒రుషో॑దే॒వానై॒వ వీ॒రం ని॒రవ॑దాయాగ్నిం పు॒నరా ॥౫॥
 ధ॒తే శ॒తాక్ష॑రా భవన్తి శ॒తాయ॑గ పు॒రుష॑శ్చ॒తేన్ద్రి॑య ఆ॒యుష్యే॒
 వేన్ద్రి॑యే ప్రతి తి॒ష్ఠతి॑ యద్యా అ॒గ్నిరా॒హితో॑ నర్థ్యతే జ్యా॒యో
 భా॒గధే॒యం ని॒కామ॑యమా॒నో యదా॑గ్నే॒యగ్ం స॒వం భ॑వతి
 సై॒వాస్య॑ధి॒స్సం వా ఏ॒తస్య॑ గృ॒హే వాక్స్ప॑జ్యతే యో॒గ్నిము॒
 ద్వాస॒యతే న వా॒చగ్ం సగ్ం॑స్మ॒ష్టాం య॑జమా॒న ఈ॒శ్వరో॑ను
 పరా॒భవి॒త్రోవి॑భక్తయో భవన్తి వా॒చో వి॑ధ్యత్యే॒యజమా॑నస్యా॒

వో॒ద్యా॒స్య పు॒నరా దీ॒త భా॒గధే॒యే నై॒వే న॒గ్ం స॒మర్థ॑య॒త్యథో॒
 శా॒న్తిరై॒వాస్యై॒షా పు॒నవ॑స్వో॒రా దీ॒తైత॒ద్వై పు॒నరా॑ధే॒యస్య
 నక్ష॑త్రం యత్పు॒నవ॑స్మా స్వా॒యామై॒వేనం దే॒వతా॑యా॒మాధా॒
 య బ్ర॒హ్మవర్చ॑సీ భ॒వతి ద్ద॒ర్భరా దధా॑త్యయా॒తయా॑మ॒త్వాఽయ
 ద్ద॒ర్భరా దధా॑త్యధ్యై వై॒వేన॒మోష॑ధీ॒భ్యోఽవ॒రుధ్యా దతే॑ ప॒
 ఇ॒చ్ఛక॑పాలగ పు॒రోడా॑శో భ॒వతి ప॒శ్చవా ఋ॒తవ ఋ॒తుభ్యై వై॒వేన॒
 మ॒వరు॑ధ్యా దతే॑ ॥౪॥

అశీ॒యత త॒తైన వేద ద్ద॒ర్భగ ప॒శ్చవి॒గ్ం శతి॑శ్చ ॥౧॥

ప॒రా వా ఏ॒ష య॒జ్ఞం ప॒శూ వ॒పతి యో॒గ్నిము॒ద్వాస॒
 య॒తే ప॒శ్చక॑పాలగ పు॒రోడా॑శో భ॒వతి పా॒జ్ఞో య॒జ్ఞగ పా॒జ్ఞోగ
 వ॒శవో య॒జ్ఞమై॒వ ప॒శూన॑వ రు॒న్ధే వీ॒రహ॑ వా ఏ॒ష దే॒వానాం
 యో॒గ్నిము॒ద్వాస॒యతే న వా ఏ॒తస్య॑ బ్రా॒హ్మణా॑ ఋ॒తాయ॑వగ
 పు॒రా॒న్నమ॑క్ష॒స్పజ్జ్యో॒యాజ్యా॑ను॒వాక్యా భ॒వన్తి పా॒జ్ఞో య॒
 జ్ఞగ పా॒జ్ఞోగ పు॒రుషో॑దే॒వానై॒వ వీ॒రం ని॒రవ॑దాయాగ్నిం పు॒నరా ॥౫॥
 ధ॒తే శ॒తాక్ష॑రా భ॒వన్తి శ॒తాయు॑గ పు॒రుష॑శ్చ॒తేన్ద్రి॑య ఆ॒యుష్యే॒
 వేన్ద్రి॑యే ప్ర॒తి తి॒ష్ఠతి॑ య॒ద్వా అ॒గ్నిరా॑హి॒తో నర్ధ్య॑తే జ్యో॒మో
 భా॒గధే॒యం ని॒కామ॑య॒మానో॒ యదా॑గ్నే॒యగ్ం స॒వం భ॒వతి
 సై॒వాస్య॑ధి॒స్సం వా ఏ॒తస్య॑ గృ॒హే వాక॑స్సృ॒జ్యతే యో॒గ్నిము॒
 ద్వాస॒యతే న వా॒చగ్ం స॒గ్ం సృ॒ష్టాం య॒జమా॑న ఈ॒శ్వరో॒ను
 ప॒రాభ॑వి॒తోవి॒భక్త॑యో భ॒వన్తి వా॒చో వి॒ధృత్యై॑ య॒జమా॑నస్యా॒

భూమిర్భూమ్నా ద్యౌర్వర్తినాఽంతరిక్షం మహితాఽవృష్ణి
 తే దేవ్యదితైఃగ్నిమన్నాదమన్నాద్యాయా దధే । ఆయం గౌ
 వృశ్చీరక్రమీదససన్నాతరం పునః । పితరం చ ప్రయన్తువః ।
 త్రిగ్ంశద్ధామ వి రాజతి వాక్పతజ్ఞాయ శిశియే । ప్రత్యస్య వహ
 ద్యుభిః । అస్య ప్రాణాదపానత్యంతశ్చరతి రోచనా । వ్యఖ్యస్మ-
 హిషస్సువః । యత్త్వా ॥౧౦॥ కృద్ధగ పరోవప మన్యునా య-
 దవర్త్యా । సుకల్పమగ్నై తత్తవ పునస్తోద్ధీపయామసి । యత్రే
 మన్యుపరోష్టస్య పృథివీమను దధ్వసే । ఆదిత్యా విశ్వే తద్దేవా
 వసవశ్చ సమాభరన్ । మనో జ్యోతిర్జుషతామాజ్యం విచ్ఛిన్నం
 యజ్ఞగ్ం సమిమం దధాతు । బృహస్పతిస్తనుతామిమం నో విశ్వే
 దైవా ఇహ మాదయంతామ్ । సప్త తే అగ్నే సమిధ స్సప్త జిహ్వ-
 స్సప్త ॥౧౧॥ ఋషయస్సప్త ధామ ప్రియాణి । సప్త హివా-
 త్రాస్సప్తధా త్వా యజన్తి సప్త యోనీ రా పృణస్వా ఘృతేన ।
 పునయాజ్ఞా ని వర్తస్వ పునరగ్న ఇషాఽఽయుషా । పునర్మగ
 పాహి విశ్వతః । సహ రయ్యా ని వత్సాస్వాగ్నే పిన్వస్వ ధార-
 యా । విశ్వస్నియా విశ్వతస్పరి । లేకస్సలేకస్సులేకస్సై న ఆది-
 త్యా ఆజ్యం జషాణా వి యన్తు కేతస్సకేతస్సుకేతస్సై న ఆది-
 త్యా ఆజ్యం జషాణా వి యన్తు వివస్వాగ్ం అదితిర్దైవజాతిస్సై
 ఆదిత్యా ఆజ్యం జషాణా వియన్తు ॥౧౨॥

త్వా జిహ్వస్సప్త సుకేతస్సై సప్త్రయోదశ చ ॥౩॥

భూమిర్భూమ్నా ద్యౌర్వరిణాఽంతరిక్షం మహిత్యా । ఉపస్థితే
 దేవ్యదితైఃగ్నిమన్నాదమన్నాద్యాయా దధే । ఆయం గౌర్వా
 పృశ్నిరక్రమీదససన్నాతరం పునః । పితరం చ ప్రయన్థువః ।
 త్రిగ్ంశద్ధామ వి రాజతి వాక్పతజ్ఞాయ శ్శియే । ప్రత్యస్య వహ
 ద్యుభిః । అస్య ప్రాణాదపానత్యంతశ్చరతి రోచనా । వ్యఖ్యస్మ-
 హిషస్సువః । యత్త్వా ॥౧౦॥ క్రుద్ధస్య పరోవప మన్యునా య-
 దవర్త్యా । సుకల్పమగ్నై తత్తవ పునస్తోద్దీపయామసి । యత్తే
 మన్యుపరోష్టస్య పృథివీమను దధ్వసే । ఆదిత్యా విశ్వే తద్దేవా
 వసవశ్చ సమాభరన్ । మనో జ్యోతిర్జుషతామాజ్యం విచ్ఛిన్నం
 యజ్ఞగ్ం సమిమం దధాతు । బృహస్పతిస్తనుతామిమం నో విశ్వే
 దైవా ఇహ మాదయంతామ్ । సప్త తే అగ్నే సమిధ స్సప్త జిహ్వ-
 స్సప్త ॥౧౧॥ ఋషయస్సప్త ధామ ప్రియాణి । సప్త హిహ-
 త్రాస్సప్తధా త్వా యజన్తి సప్త యోనీ రా పృణస్వా ఘృతేన ।
 పునరుజ్జా ని వర్తస్వ పునరగ్ని ఇష్టాఽఽయుషా । పునర్నగ
 పాహి విశ్వతః । సహ రయ్యా ని వత్సాస్వాగ్నే పిన్వస్వ ధార-
 యా । విశ్వస్నియా విశ్వతస్పరి । లేకస్సలేకస్సులేకస్సే న ఆది-
 త్యా ఆజ్యం జషాణా వి యన్తు కేతస్సకేతస్సుకేతస్సే న ఆది-
 త్యా ఆజ్యం జషాణా వి యన్తు వివస్వాగ్ం అదితిర్దైవజూతిస్సే
 న ఆదిత్యా ఆజ్యం జషాణా వియన్తు ॥౧౨॥

త్వా జిహ్వస్సప్త సుకేతస్సే సప్త్రయోదశ చ ॥౩॥

వే॒త్యా॒గ్ని॒మా॒ధా॒యై॒తా॒ హో॒మా॒న॒జ॒హ॒వు॒ స్త ఆ॒ర్ధ్న॒వ॒న్తై సు॒-
 వ॒ర్గం లో॒క॒మా॒య॒ య॒గ్ ప॒రా॒చీ॒నం పు॒నరా॒ధే॒యాద॒గ్ని॒మాద॒-
 ధీ॒త స ఏ॒తా॒ హో॒మా॒న్జ॒హు॒ యాద్యా॒మై॒వాది॒త్యా॒ ఋ॒ద్ధి॒మా॒-
 ర్ధ్న॒వ॒న్తా॒మై॒వర్ధ్నో॒తి ॥ ౧౬ ॥

సై॒తం దే॒వతా॒భి॒రై॒వ జి॒హ్వ ఏ॒తాన్ప॒ఞ్చవి॒గ్ శతి॑శ్చ ॥ ౪ ॥
 ఉ॒ప॒ప్ర య॒న్తో అ॒ధ్వరం॑ మ॒న్త్రం వో॒చే॒మాగ్న॑యే । ఆ॒రే
 అ॒స్మై చ శృ॒ణ్వతే॑ । అ॒స్య ప్ర॑తా॒మను॒ద్యుత॑గ్ శు॒క్రం దు॒-
 దు॒హౌ అ॒హయః॑ । ప॒యస్స॒హస్ర॑సా॒మృషి॑మ్ । అ॒గ్ని॒మూ॒ర్ధా
 ది॒వగ్ క॒కుత్స్తి॑గ్ పృ॒థి॒వ్యా అ॒యమ్ । అ॒పాగ్ రే॒తాగ్ సి॑ జి॒న్వతి॑ ।
 అ॒యమి॒హ ప్ర॒థ॒మో ధా॒యి ధా॒తృ॒భిర్ హో॒తా య॒జిష్ఠో॑ అ॒ధ్వ-
 రే॒ష్వీడ్యః॑ । య॒మష్న॑వా॒న్తో భృ॑గ॒వో వి॒రురు॒చువ॑ నే॒షు చి॒త్రం
 వి॒భువం॑ వి॒శేవి॑శే । ఉ॒భా వా॒మి॒న్ద్రాగ్ని॑ ఆ॒హువ॑ధ్యే ॥ ౧౭ ॥ ఉ॒భా
 రా॒ధస॑స్స॒హ మా॒దయ॑ధ్యే । ఉ॒భా దా॒తారా॑వి॒షాగ్ ర॑యీ॒ణా-
 ము॒భా వా॒జస్య॑సా॒తయే॑ హు॒వే వామ్ । అ॒యం తె॒ యోని॑ర్ ఋ॒-
 త్వి॒యో య॒తో జా॒తో అ॒రోచ॑ధాః । తం జా॒నన్మ॑గ్న ఆ॒రోహ॑ధా
 నో వ॒ధయా॑ ర॒యిమ్ । అ॒గ్న ఆ॒యూగ్ సి॑ ప॒వస॑ ఆ సు॒వో-
 జ॒మి॒షం చ నః॑ । ఆ॒రే బా॒ధస్వ దు॒చ్ఛనా॑మ్ । అ॒గ్నై ప॒వస్వ
 స్వ॒పా అ॒స్మై వర్చ॑స్సు॒వీర్య॑మ్ । ద॒ధత్వో॑షగ్ ర॒యిమ్ ॥ ౧౮ ॥
 మ॒యి । అ॒గ్నే పా॒వక॑ రో॒చిషా॑ మ॒న్త్రయా॑ దే॒వ జి॒హ్వయా॑ । ఆ
 దే॒వా వక్షి॑ యక్షి॑ చ । స న॒గ్ పా॒వక॑ దీ॒ద్వివో॑గ్నే దే॒వాగ్

ఇహావహా । ఉపయజ్ఞగ్ం హవిశ్చ నః । అగ్నిశ్శుచివతతమశ్శు-
 చివిప్రశ్శుచిగ కవిః । శుచీ రోచత ఆహుతః । ఉదగ్నై శుచ-
 యస్తవ శుక్రా భాజంత కురతే । తవ జ్యోతీగ్ంప్రచయః ।
 ఆయుర్దా అగ్నేఽస్యాయుమే ॥ ౧౯ ॥ దేహి వచోదా అగ్నే-
 ఽసి వర్షో మే దేహి తనూపా అగ్నేఽసి తనువం మే పాహ్యగ్నై
 యన్తే తనువా ఊనం తన్న ఆ పృణ చిత్రావసో స్వస్తి తే పార-
 మశీయేన్ధానాస్తావ శతగ్ం హిమా ద్యుమంతస్సమిధీమహి వయ-
 స్వన్తో వయస్కృతం యశస్వన్తో యశస్కృతగ్ం సువీరాసో అ-
 దాభ్యమ్ । అగ్నే సపత్నదమ్భునం వర్షిషే ఆధి నాకే । సం
 త్వమగ్నే సూర్యస్య వచసాఽగధాస్సమృషీణాగ్ం స్తుతేన
 సం ప్రియేణ ధామ్నా । త్వమగ్నే సూర్యవర్చా అసి సం మా-
 మాయుషా వర్చసా ప్రజయా సృజ ॥ ౨౦ ॥

ఆహువర్ధ్యై పాషగ్ం రయిం మై వర్చసా సప్తదశ చ ॥ ౨౧ ॥

సం పశ్యామి ప్రజా అహమిడప్రజసో మానవీః । సర్వా
 భవన్తు నో గృహే । అమృతస్సామృతాభక్షీయ మహస్థస్స మ-
 హూ వో భక్షీయ సహస్థస్స సహూ వో భక్షీయోజ్ఞాస్థోన్దం
 వో భక్షీయ రేవతీ రమధ్వమసి నోకేఽసి నోష్ఠేఽసి న్యైఽసి
 యోనావిహేవస్తేతో మాఽప గాత బ్రహ్మేమే భూయాన్త ॥ ౨౧ ॥
 సగ్ంహితాఽసి విశ్వరూపీరా మోర్జా విశాగౌప్త్యేనా రాయ-
 స్పృషేణ సహస్రప్రోషం వగ పుష్యానం మయి వో రాయశ్శ్రియ-

న్తామ్ । ఉప త్వాగ్నే దివేదివై దోషావసర్థియా వయమ్ । స-
 మో భరంత ఏమసి । రాజన్త మధ్వరాణాం గోపామృతస్య దీది-
 విమ్ । వర్ధమాన్తగ్ం న్వే దమే । స సగ్గ పితేవ సూనవేగ్నే సూ-
 వాయ నో భవ । సచస్వా సస్త్వస్త్వయే । అగ్నే ॥ ౨౨ ॥ త్వం
 నో అన్తమః । ఉత త్రాత్రాశివో భవ వరూధ్యః । తంత్యా శౌ-
 చిష్ఠ దీదివః । సుమ్నాయ నూనమీమహే సఖిభ్యః । వసురగ్నిర్వ-
 సుశ్రవాః । అచ్ఛా సక్షీ ద్యుమత్త మో రయిం దాః । ఊర్జా వగ్గ-
 పశ్యామూర్జా మా పశ్యత రాయస్సోషేణ వగ్గ పశ్యామి రాయ-
 స్సోషేణ మా పశ్యతేడాస్థన్ మధుకృతస్సోస్యనా మావిశతేరావ-
 దః । సహస్రప్రోషం వగ్గ పుష్యాసమ్ ॥ ౨౩ ॥ మయిత్ రాయశ్శ్చ-
 యన్తామ్ । తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గో దేవస్య ధీమహి । ధియో
 యో సగ్గ ప్ర చోదయాత్ । సోమాన్తగ్ం స్వరణం కృణుహి బ్ర-
 హ్మణస్పతే । కక్షీవన్తం య ఔశిజమ్ । కదా చన స్తరీరసి నేస్త్రి-
 సశ్చసి దాశుషే । ఉప్రోపేన్ను మఘవన్భూయ ఇన్ను తె దానం దే-
 వస్య పృచ్యతే । పరి త్వాగ్నే పురం వయం విప్రగ్ం సహస్య
 ధీమహి । ధృషద్వర్ణం దివేదివే భెత్తారం భజ్జురావతః । అగ్నే గృ-
 హపతే సుగృహపతిరహం త్వయా గృహపతినా భూయాసగ్ం సు-
 గృహపతిర్తయా త్వం గృహపతినా భూయాశ్శ్చతగ్ం హిమాన్తా-
 మాశిషమా శానేతన్తవై జ్యోతిష్త్వీం తామాశిషమా శానేము-
 ష్మై జ్యోతిష్త్వీమ్ ॥ ౨౪ ॥

భూయాస్త స్వస్తయేఽగ్నే పుష్యాసం ధృషద్వర్ణమేకాన్న
త్రిగ్ంశచ్చ" ౬ ॥

అయజ్ఞో వా ఏష యోసామోపప్రియంతో అధ్వరమిత్యా-
హస్తామమేవాస్మై యనక్తుప్వేత్యాహ ప్రజా వై పశవ ఉపేమం
లోకం ప్రజామేవ పశూనిమం లోకముపైత్యస్య ప్రత్నామను
ద్యుతమిత్యాహ సువర్గో వై లోకం ప్రత్నసువర్గమేవ లోకగ్ం
సమారోహత్యగ్నిర్హుర్ధా దివం కకుదిత్యాహమూర్ధానమ్ ॥ ౨౫ ॥
ఏవై నగ్ం సమానానాం కరోత్యథో దేవలోకాదేవమనుష్యలోకే
ప్రతి తిష్ఠత్యయమిహ ప్రథమో ధాయి ధాతృభిరిత్యాహ ముఖ్య-
మైవై నం కరోత్యుభా వామిద్దాగ్ని ఆహువధ్యా ఇత్యాహాజ్ఞో
బలమేవావ రుద్ధైయం తె యోనిర్ ఋత్వియ ఇత్యాహ పశవో
వై రయిః పశూనేవావ రుద్ధే పశ్విరుపతిష్ఠతే పడై ॥ ౨౬ ॥ ఋ-
తవ ఋతుప్వేవ ప్రతి తిష్ఠతి పశ్విరుత్త రాభిరుప తిష్ఠతే ద్వాదశ సం
పద్యంతే ద్వాదశ మాసాస్సంవత్సరస్సంవత్సర ఏవ ప్రతి తిష్ఠతి
యథా వై పురుషోఽశ్వా శార్దీర్యత్యేనమగ్నిరాహితో జీర్యతి
సంవత్సరస్య పరస్తాదాగ్ని పావమానీభిరుప తిష్ఠతే పునర్నవమైవై-
నమజరం కరోత్యథో పునాత్యేవోప తిష్ఠతే యోగ ఏవాస్మైష్ఠ
ఉప తిష్ఠతే ॥ ౨౭ ॥ దమ ఏవాస్మైష్ఠ ఉప తిష్ఠతే యాచేవాస్మై-
షోప తిష్ఠతే యథా పాపీయాశ్చాయస ఆహృత్య నమస్యతి తా-
ద్యగైవతదాయుదా అగ్నేఽస్యాయమేఽదైహిత్యాహాయుదా

హ్యేష వచోదా అగ్నేసి వర్షో మే దేహీత్యాహ వచోదా
 హ్యేషతనూపా అగ్నేసి తనువం మే ప్రాహీత్యాహ ॥ ౨౪ ॥
 తనూపా హ్యేషాగ్నేయన్తే తనువా ఊనం తన్త ఆ ప్రృణే-
 త్యాహ యన్తే ప్రజాయే పశూనానూనం తన్త ఆ పూరయేతి
 వా వై తదాహ చిత్రావసో న్వస్తి తే ప్రారమశీయేత్యాహ రా-
 త్రివై చిత్రావసురవృష్ట్యే వా ఏతస్యే పురా బ్రాహ్మణా అ-
 భైషుర్వృష్టిమేవావ రున్ధ ఇన్ధానాస్తావ శతమ్ ॥ ౨౫ ॥ హిమా
 ఇత్యాహ శతాయుగ పురుషశ్శతేన్ద్రియ ఆయుష్యేవేన్ద్రియే స్రతి
 తిషత్త్యేషా వై సూర్యీ కర్ణకావత్యేతయా హ స్త వై దేవా
 అసురాణాగ్ం శతతర్హాగ్ంస్త్రగ్ంహన్తి యదేతయా సమిధ-
 మా దధాతి వజ్రమైవై తచ్ఛతఘ్నీం యజమానో భ్రాతృవ్యాయ
 ప్రహరతి స్తుత్యా అధమ్బట్కారగ్ం సం త్వమగ్నే సూర్యస్య
 వర్చసాగదా ఇత్యాహైతత్త్వమనీదమహం భూయాసమితి వావై-
 తదాహ త్వమగ్నే సూర్యవరాచ అసీత్యాహశిషమైవై తామా
 శాన్తి ॥ ౩౦ ॥

మూర్ధానగ్ం షడ్వా ఏష ఉప తిషతే ప్రాహీత్యాహ శత-
 మహాగ్ం షాడశ చ ॥ ౨ ॥

సం పశ్యామి ప్రజా అహమిత్యాహ యావన్త ఏవ గ్రా-
 మ్యాగ పశవస్తానైవావ రున్ధేమ్భస్థస్థిమ్భా వో భక్షీయేత్యా-
 హమ్భా హ్యేతా మహస్థ్ని మహా వో భక్షీయేత్యాహ మ-

హే॒తా హే॒తా స॒హస్థస్థ॑ స హే॒తా వో భక్తి॑యే॒త్యాహ॑ స హే॒తా
హే॒తా ఊ॒జ్జస్థోన్మ॑ర్దం వో భక్తి॑యేతి ॥ ౩౧ ॥ ఆ హే॒తా జ్ఞో॒
హే॒తా రే॒వతీ॑ రను॒ధ్వమి॑త్యాహ పశ॒వో వై రే॒వతీ॑ ప॒శూనె॒వా
త్మన॑మయత ఇ॒హే॒వ సై తో మా॒పగా॑ తే॒త్యాహ॑ ధృ॒వా ఏ॒వై
నా అన॑పగా॒గ్గురు॑త ఇ॒ష్టక॑చి॒ద్వా అన్యో॑గ్ని॒గ్గ ప॑శుచి॒దన్యస్స॑గ్ం
హి॒తాఽసి॑ వి॒శ్వరూ॒పీరి॑తి వత్స॒మభి॑ మృ॒శత్కృ॒పై వై నం ధ॑తై పశు
చి॒తమె॑నం కురు॒తై ప్ర ॥ ౩౨ ॥ వా ఏ॒వాఽస్మా॒ల్లోకా॑చ్ఛ్యవ॒తై య
ఆహ॑వ॒నీయ॑ము॒ప తి॒ష్ఠతై॑ గా॒ర్హప॑త్యము॒పతి॒ష్ఠతై॑స్మి॒న్నైవ లో॒
కే ప్రతి॑ తి॒ష్ఠత్య॑థో గా॒ర్హప॑త్యా॒యైవ ని॑హ్ను॒తే గా॒యత్రీ॑భి॒రుప
తి॒ష్ఠతై॑ తే॒జా వై గా॒యత్రీ॑ తే॒జ ఏ॒వాత్మ॑న్ధ॒తైఃథో య॑దే॒తం తృ॒
చ॒మన్వా॑హ స॒న్ధత్యై॑ గా॒ర్హప॑త్యం వా అను ద్వి॒పాదో వీ॒రాగ్
ప్ర॒జాయ॑న్తే య ఏ॒వం వి॒ద్వాన్ద్వి॒పదా॑భి॒ర్గార్హ॑పత్యము॒పతి॒ష్ఠతే ॥
౩౩ ॥ ఆ॒స్యవీ॒రో జా॑యత ఊ॒ర్జా వ॒గ్గ ప॑శ్యా॒మ్యూర్జా మా॑ప॒శ్య
తే॒త్యాహ॑శి॒ష మై॒వై తా॒మా శా॒స్తి తత్స॑వి॒తువ॑రే॒ణ్యమి॑త్యాహ
ప్రసూ॒త్యేసా॒మాన॑గ్ం స॒వర॑ణమి॒త్యాహ॑ సోమ॒పీఢ॑మై॒వావ రు॑ధై
కృ॒ణు॒హి బ్ర॒హ్మణ॑స్ప॒త ఇ॒త్యాహ॑ బ్ర॒హ్మ వర్చ॑స॒మైవా॑వ రు॒ధై క॒దా
చ॒న స్త రీ॒రసీ॑త్యాహ న స్త॒రీగ్ం రా॒త్రిం వ॑సతి ॥ ౩౪ ॥ య ఏ॒వం
వి॒ద్వాన్గ్ని॑ము॒పతి॒ష్ఠతై॑ పరి త్వా॒గ్నై పు॑రం వ॒యమి॑త్యాహ ప
రి॒ధిమై॒వై తం పరి॑ వ॒ధాత్య॑స్క॒న్దాయా॑గ్నై గృ॒హప॑త ఇ॒త్యాహ॑ య
ధా॒యజ॑రై॒వై తచ్ఛ॑తగ్ం హి మా ఇ॒త్యాహ॑ శ॒తం త్వా హే॒మ

న్తానిన్ధిషీయేతి వావై తదాహ పుత్త్రస్య నామ గృహ్లాత్యన్నాదమై-
 వేనం కరోతి తామాశిషమా శాసై తన్వై జ్యోతిష్మ తీ మితి
 బూ) యాద్యస్య పుత్తోజాతస్యై తేజస్వ్యవాస్య బ్రహ్మవ-
 ర్చసీ పుత్తోజాయతే తామాశిషమా శాసైముష్మే జ్యోతిష్మతీ-
 మితి బూ) యాద్యస్య పుత్తోజాతస్యై తేజ ఏవాస్మిన్బ్రహ్మవ-
 ర్చసం దధాతి ॥ ౩౫ ॥

ఊర్జం వో భక్షీయేతి ప్ర గార్హపత్యముపతిష్ఠతే వసతి
 జ్యోతిష్మతీమేకాన్నత్రిగ్ంశచ్చ ॥ ౩౬ ॥

అగ్నిహోత్రం జుహోతి యదేవ కిచ్చ యజమానస్య
 స్వం తస్యైవ తదైతస్సిచ్చతి ప్ర) జననై ప్రజననగ్ం హి వా అ-
 గ్నిరథాపధీ రన్తగతా దహతి తాస్తతా భూయసీన్ ప్ర జాయన్తే
 యత్సాయం జుహోతి రేత ఏవ తత్సిచ్చతి పైవ పాతస్త-
 నేన జనయతి తదేతస్సిక్తం న త్వష్టావికృతం ప్ర జాయతే
 యావచ్ఛ్వై రేతసస్సిక్తస్య ॥ ౩౭ ॥ త్వష్టా రూపాణి వి కరోతి
 తావచ్ఛ్వై తత్ప్ర) జాయత ఏష వై దేవ్యత్వష్టా యో య-
 జతే బ్రహ్మభిరుప తిష్ఠతే రేతస ఏవ సిక్తస్య బహుశో రూపాణి వి
 కరోతి స పైవ జాయతే శ్వశ్శ్వో భూయాన్భవతి య ఏవం విద్వా-
 నగ్నిముప తిష్ఠతేహదేవానామానీద్రాత్రిరసురాణాంతేసురా
 యదేవావాం విత్తం వేద్యమానీతేన సహ ॥ ౩౮ ॥ రాత్రిం ప్రా-
 విశన్తేదేవా హీనా అమన్యన్త తేపశ్యన్నాగ్నేయీ రాత్రితా-

గ్నైయాగ పశవ ఇమమైవాగ్నిగ్ం స్తవామ స సస్తుతగ్ పశూ-
 న్పునదాన్ స్మతీతి తేగ్నిమస్తువన్ధన ఏభ్య స్తుతో రాత్రియా
 అధ్యహ రభి పశూన్నిరాజన్తై దేవాగ్ పశూన్ విత్వాకామాగ్ం
 అకుర్వత య ఏవం విద్వానగ్ని ముపతిష్ఠతే పశుమాన్భవతి || ౩౮ ||
 ఆదిత్యో వా అస్మాల్లాకాదముం లోకమైత్సోమముం లోకం గత్వా
 పునరిమం లోకమభ్యధ్యాయత్స ఇమం లోకమాగత్య మృత్యో-
 రభిభేన్మృత్యుసంయుత ఇవ హ్యాయం లోకస్సోమన్యతేమమై-
 గ్నిగ్ం స్తవాని స మా స్తుతస్సువర్గం లోకం గమయిష్మతీతి సో-
 గ్నిమస్తాత్స ఏనగ్ం స్తుతస్సువగ్ం లోకమగమయద్యః || ౩౯ ||
 ఏవం విద్వానగ్ని ముపతిష్ఠతే సువర్గమైవ లోకమేతి సర్వమాయు-
 రైత్యభి వా ఏషోగ్ని ఆ రోహతి య ఏనాపుపతిష్ఠతై యథా
 ఖలు వై శ్రేయానభ్యారూఢగ్ం కామయతై తథా కరోతి నక్త-
 ముప తిష్ఠతై స ప్రాతస్సగ్ం హి నక్తం వ్రతాని నృజ్యన్తే సహ
 శ్రేయాగ్ంశ్చ పాపీయాగ్ంశ్చాసాతై జ్యోతిర్వా అగ్నిస్త-
 మో రాత్రిర్యత్ || ౪౦ || నక్తముపతిష్ఠతే జ్యోతిషేవ తమ-
 స్తరత్యుపస్థేయోగ్ని ౩ ర్నిపస్థేయా ౩ ఇత్యాహుర్మనుష్యాయే-
 న్నైవయోహరహరాహృత్యాధైనం యాచతి స ఇన్నైవ త-
 ముసార్చత్యథ కో దేవానహరహర్యాచిష్మతీతి తస్మాన్నోపస్థే-
 యోదో ఖల్వాహురాశిషైవైకం యజమానో యజత ఇత్యేషా
 ఖలు వై || ౪౧ || ఆహితాగ్నేరాశీర్యదగ్ని ముపతిష్ఠతై తస్మాదు-

ప్రసైయన్ ప్రజాపతిన్ ప్రశూనసృజత తే స్మష్టా అహారాత్రే
 ప్రావిశన్తాఞ్చన్దోభిరన్వవిన్దద్యచ్ఛన్దోభిరుప్రతిష్ఠతే స్వమైవ తదన్విచ్ఛతి
 న తత్ర జామ్యస్తీత్యాహుర్యోహరహరుప్రతిష్ఠత ఇతి యో వ.
 అగ్నిం ప్రత్యజుప్రతిష్ఠతే ప్రత్యేనమోషతి యన్ పరాజ్ఞో విష్వజ్జు-
 జయా ప్రశుభిరతి కవా తిర్యజ్జిహ్వాప తిష్ఠేత నైనం ప్రత్యోషతి న
 విష్వజ్జుజయా ప్రశుభిరతి ॥ ౪౨ ॥

సిక్తస్య సహ భవతి యో యత్థలు వై ప్రశుభిస్త్రయో-
 దశ చ ॥ ౯ ॥

మమ నామ ప్రథమం జాతవేదన్ పితా మాతా చ దధతు-
 ర్యదగ్రే । తత్త్వం బిభృ హి పునరామదేతో స్తవాహం నామ
 బిభరాణ్యగ్నే । మమ నామ తవ చ జాతవేదో వాససీ ఇవ వివ-
 సానౌ యే చరావః । ఆయుషే త్వం జీవసే వయం యథాయథం
 వి పరి దధావహై పునస్తే । నమోఽగ్నయేఽప్రతివిద్ధాయ నమో-
 ఽనాధృష్టాయ నమస్సమాజే । అషాధః ॥ ౪౩ ॥ అగ్నిబ్యు-
 హద్వయా విశ్వజిత్సహస్త్వ శ్శేష్టో గన్ధర్వః । త్వత్ప్రీతారో అ-
 గ్నో దేవాస్తావమాహుతయ స్త్వద్వివాచనాః । సం మామాయు-
 షా సం గౌప్త్యేన సుహితే మాధాః । అయమగ్ని శ్శేష్ఠతమో-
 ఽయం భగవత్తమోఽయగ్ం సహస్రసాతమః । అస్మా అస్తు సు-
 వీర్యమ్ । మనో జ్యోతిర్జుషతామాజ్యం విచ్ఛిన్నం యజ్ఞగ్ం స-
 మ్రిమం దధాతు । యా ఇష్టా ఉషసా నిమృచశ్చ తాస్సందధామ

హవిషా ఘృతేన । పయస్వతీరోషధయః ॥ ౪౪ ॥ పయస్వద్వీరు-
 ధాం పయః । అపాం పయసో యత్పయస్తేన మామిన్ద్ర సగ్ంస్య-
 జ । అగ్నో నతపతేవ్రతం చరిష్యామి తచ్ఛ కేయం తన్నే రాధ్య
 తామ్ । అగ్నిగ్ం హూతారమిహ తగ్ం హువే దేవా యజ్ఞ-
 యానిహ యా హవామహే । ఆ యన్తు దేవాస్సుమనస్యమా-
 నా వి యన్తు దేవా హవిషో మే అస్య । కస్త్యా యునక్తి స త్వా
 యునక్తు యాని ఘర్మై కపాలాన్యపచిన్వన్తి ॥ ౪౫ ॥ వెధసః ।
 పూష్ణస్తాన్యపి వ్రత ఇన్ద్రవానూ వి ముఞ్చతామ్ । అభిన్నో
 ఘర్మో జీరదానుర్యత ఆత్తస్తదగన్వనః । ఇహ్నో వేదిగ్ పరిధయశ్చ
 సవే యజ్ఞస్యాయురను సం చరన్తి । త్రయ స్త్రిగ్ంశత్తన్వో యే
 వితత్త్నిరే య ఇమం యజ్ఞగ్ం స్వధయా దదన్తే తేషాం ఛిన్నం
 ప్రత్యేతద్దధామి స్వాహా ఘర్మో దేవాగ్ం అప్యేతు ॥ ౪౬ ॥

అషాధ ఓషధయ ఉప చిన్వన్తి పశ్చచత్వారిగ్ంశచ్ఛ॥౧౦॥

వైశ్వానరో న ఊత్యా ప్రయాతు పరావతః । అగ్నిరు-
 క్థేన వాహసా । ఋతావానం వై శ్వానరమృతస్య జ్యోతిషస్పతిమ్ ।
 అజస్రం ఘర్మమిహహే । వై శ్వానరస్య దగ్ంసనాభ్యో బృహ-
 దరిణాదేకస్స్వపస్యయా కవిః । ఉభా పితరా మహాయన్నజాయ-
 తాగ్నిర్ద్యావాపృథివీ భూరిరేతసా । పృష్టో దివి పృష్టో అగ్నిగ్ం
 పృథివ్యాం పృష్టో విశ్వా ఓషధీరా వివేశ । వై శ్వానరస్సహసా
 పృష్టో అగ్నిస్స నో దివా సః ॥ ౪౭ ॥ రిషగి పాతు నక్తమ్ ।

జాతో యదగ్నే భువనా వ్యఖ్యం పశుం స గోపా ఇర్వ్యం పరిష్కా
 వై శ్వసర బ్రహ్మణే విస్త గాతుం యూయం సాత స్వస్తిభిస్సదా సః ।
 త్వమగ్నే శోచిషా శోశుచాన ఆ రోహసి అప్యణా జాయమాసః ।
 త్వం దేవాగ్ం అభిశస్తైరముజ్జౌచ్చై వై శ్వసర జాతవేదో మహిత్యా
 అస్తాకమగ్నే మఘవత్సు ధారయానామిక్ష త్రిమజరగ్ం సువీర్యమ్
 వయం జయేమ శతినగ్ం సహస్రిణం వై శ్వసర ॥౪౮॥ వాజమగ్నే
 తవోతిభిః । వై శ్వసరస్య సుమతౌ స్యామ రాజా హికం భువనా
 నామభిశ్రీః । ఇతో జాతో విశ్వమిదం వి చప్తై వై శ్వసరో య
 తతే సూర్యేణ । అవ తే హేహ వరుణ సమోభిరవ యజ్ఞేభిరీమ
 హే మావిర్భిః । క్షయన్నస్మభ్యమసుర ప్రచేతో రాజస్తేనాగ్ంసి
 శిశ్రథం కృతాని । ఉదుత్తమం వరుణ పాశమస్మదవాధమం వి
 మధ్యమగ్ం శ్రథాయ । అథా వయమాదిత్య ॥ ౪౯ ॥ వ్రతే
 తవానాగసో అదితయే స్యామ । దధిక్రావ్ణో అకారిషం జిష్ణోర
 శ్వస్య వాజినః । సురభి నో ముఖా కరత్ప్రిణ ఆయూగ్ంషి తారి
 పత్ । ఆ దధిక్రాశ్వవస్తా పఞ్చ కృష్టిసూర్య ఇవ జ్యోతిషాఽప
 స్తతాన । సహస్రిసాశ్వతసా వాజ్యర్వా ప్రణక్తు మధ్వా సమిమా
 వచాగ్ంసి । అగ్నిర్ముధా భువః । మరుతో యద్ధ వో దివస్సు
 మ్నాయంతో హవామహే । ఆ తూ సః ॥ ౫౦ ॥ ఉపగస్తన । యా
 వశ్వర్మశశమానాయ సన్తి త్రిధాతూని దాశుషే యచ్ఛతాధి ।
 అస్మభ్యం తాని మరుతో వి యస్త రయిం నో ధత్త వృషణస్సు

వీరమ్ । అదితిర్ను ఉరుష్యత్వదితిశ్శర్మ యచ్ఛతు । అదితిర్న పా-
 త్యగ్ంహాసః । మహీమూషు మాతరగ్ం సువ్రతానామృతస్య ప-
 త్నీమవసే హువేమ । తువిక్షత్త్రామజరస్తీమురూచిగ్ం సుశమా-
 నుదితిగ్ం సుప్రణీతిమ్ । సుత్రామాణం పృథివీం ద్యామనైహ-
 సగ్ం సుశర్మాణుమదితిగ్ం సుప్రణీతిమ్ । దైవీం నానగ్ం స్వరిత్రా-
 మనాగస్తమసవస్తీమా రుహేమా స్వస్తయే । ఇమాగ్ం సునావ-
 మా-రుహగ్ం శతారిత్రాగ్ం శతస్థామ్ । అచ్ఛిద్రాం పారయి-
 ష్టుమ్ ॥ ౫౦ ॥

దివా స సహస్రిణం వై శ్వినరాదిత్య తూ నో-నైహాస-
 గ్ం సుశమాణమేకాన్న విగ్ం శతిశ్చ ॥ ౧౧ ॥

దేవాసురాగ్ం పరా భూమిర్భూమిరుపప్రయస్తస్సం పశ్యా-
 మ్యయజ్ఞస్సం పశ్యామ్యగ్ని హూత్రం మమ నామ వై శ్వినర
 వీకాదశ ॥ ౧౧ ॥

దేవాసురాగ్ం క్రుద్ధస్సం పశ్యామి సం పశ్యామి నక్తము-
 ప గస్తనైకపక్షాశత్ ॥ ౫౦ ॥

దేవాసురాగ్ం పారయిష్యమ్.

హరిః ఓమ్ శ్రీకృష్ణావణమస్తు.

ఇతి ప్రథమకాండే పంచమగ ప్రశ్నః.

అథ షష్ఠ ప్రశ్నః.

హరిః ఓమ్ ॥ సం త్వా సిఞ్చామి యజమా ప్ర జామాయు-
 ధానం చ । బృహస్పతిప్రసూతో యజమాన ఇహ మా రిషత్ ।
 ఆజ్యమసి సత్యమసి సత్యస్యాధ్యక్షమసి హవిరసి వై శ్వానరం వై-
 శ్వదైవముత్పాతశుష్మగ్ం సత్యేజాస్సహాసి సహమానమసి స-
 మాస్వారాతీస్సహస్వారాతీయతస్సహస్వ పృతనాస్సహస్వ పృ-
 తన్యతః । సహస్రవీర్యమసి తన్మా జిన్వాజ్యస్యాజ్యమసి సత్యస్య
 సత్యమసి సత్యాయః ॥ ౧ ॥ అసి సత్యశుష్మమసి సత్యేన త్వా-
 భి ఘోరయామి తస్య తే భక్షీయ పఞ్చానాం త్వా వాతానాం
 యన్తాయ ధర్తాయ గృహ్ణామి పఞ్చానాం త్వర్తూనాం యన్తాయ
 ధర్తాయ గృహ్ణామి పఞ్చానాం త్వా దిశాం యన్తాయ ధర్తాయ
 య గృహ్ణామి పఞ్చానాం త్వా పఞ్చజనానాం యన్తాయ ధర్తాయ
 య గృహ్ణామి చరోస్తావ్ పఞ్చబిలస్య యన్తాయ ధర్తాయ గృ-
 హ్ణామి బ్రహ్మణస్తావ్ తేజసే యన్తాయ ధర్తాయ గృహ్ణామి క్ష-
 త్రిస్య త్వోజసే యన్తాయ ॥ ౨ ॥ ధర్తాయ గృహ్ణామి విశే-
 త్వా యన్తాయ ధర్తాయ గృహ్ణామి సువీర్యాయ త్వా గృహ్ణామి
 సుప్రజాస్తావ్ త్వా గృహ్ణామి రాయస్పాయ త్వా గృహ్ణామి
 బ్రహ్మవర్చసాయ త్వా గృహ్ణామి భూర్నాకగ్ం హవిదేవానా-

మా॒శిషా॑ య॒జమా॑నస్య దే॒నానాం॑ త్వా దే॒వతా॑భ్యో గృ॒హ్ణామి॑
కా॒మాయ॑ త్వా గృ॒హ్ణామి॑ ॥ ౩ ॥

స॒త్యా॒యుగో॑జసే య॒న్త్రాయ॑ త్రయ॒స్త్రిగ్ంశ॑చ్ఛ ॥ ౧ ॥

ధృ॒వోసి॑ ధృ॒వోఽహగ్ం॑ స॒జాతే॑షు భూ॒యాసం॑ ధీ॒రశ్చే॒-
తా॑ వసువి॒మగ్రో॑స్య॒గ్రోఽహగ్ం॑ స॒జాతే॑షు భూ॒యాసముగ్ర॑శ్చే॒-
తా॑ వసువి॒వభి॑భూ॒రస్య॒భిభూ॑రహగ్ం॑ స॒జాతే॑షు భూ॒యాసమ॑భిభూ॒-
శ్చే॒తా॑ వసువి॒ద్యున॑జ్మి త్వా బ్ర॒హ్మణా॑ దై॒వ్యేన॑ హ॒వ్యాయా॑స్మై
వో॒ధవే॑ జాత॒వేదః॑ । ఇ॒న్ధానా॑స్తా॒న్వి సుప్ర॑జస॒స్సువీ॑రా జ్యోగ్జీ॒వేమ॑
బ॒లిహృ॑తో వ॒యం తే॑ । య॒న్మే అగ్నే॑ అ॒స్య య॒జస్య॑ రి॒ష్యా-
త్ ॥ ౪ ॥ య॒ద్వా స్క॒న్దాదా॑జ్యస్యో॒త వి॒ష్ణో । తేన॑ హ॒న్మి స॒వ-
త్నం దు॒ర్మ రా॒యుమై॑వం దధా॒మి నిర్ము॑త్యా ఉప॒స్థే । భూ॒ర్భువ॑-
స్సువ॑రుచ్ఛ॒ష్మ అగ్నే॑ య॒జమా॑నా॒యైధి॑ నిశు॒ష్మో అభి॑దా॒సతే॑ ।
అగ్నే॑ దే॒వేద్ధ మ॒న్విద్ధ మ॒న్ద్రజి॑హ్వోమ॒ర్త్యస్య॑ తే హ॒తర్మూ॑ర్ధ-
నా॒ జిశు॑ర్మి రా॒యస్పౌ॑షాయ సుప్ర॒జాస్తా॑న్వి సు॒వీయా॑య మ-
నో॒సి ప్రా॑జాప॒త్యం మనసా॑ మా భూ॒తేనా॑ వి॒శ వాగ॑స్త్వై॒న్ద్రీ స॒వ-
త్నక్ష॑యణీ ॥ ౫ ॥ వా॒చా మే॒న్ద్రియే॑ణా వి॒శ వస॑స్త॒మృతూ॑నాం
ప్రీ॒ణామి స మా॑ ప్రీ॒తగ్ ప్రీ॑ణాతు గ్రీ॒ష్మమృ॑తూనాం ప్రీ॒ణామి స
మా॑ ప్రీ॒తగ్ ప్రీ॑ణాతు వర్షా॒ముతూ॑నాం ప్రీ॒ణామి తా మా॑ ప్రీ॒-
తాగ్ ప్రీ॑ణన్తుశరద॒మృతూ॑నాం ప్రీ॒ణామి సా మా॑ ప్రీ॒తా ప్రీ॑ణాతు
హేమ॒న్తశి॑శిరా॒వృతూ॑నాం ప్రీ॒ణామి తౌ మా॑ ప్రీ॒తౌ ప్రీ॑ణీతామగ్ని-

ఖోమయోరహం దేవయజ్యయా చతుష్మాన్భూయాసమగ్నేరహం
 దేవయజ్యయాఽన్నాదో భూయాసమ్ ॥ ౬ ॥ దభిరస్యదభౌ భూ-
 యాసమముం దభేయమగ్ని ఖోమయోరహం దేవయజ్యయావృత్తి-
 హా భూయాసమిన్ద్రాగ్నియోరహం దేవయజ్యయేన్ద్రియావ్యన్నాదో
 భూయాసమిన్ద్రస్త్వాహం దేవయజ్యయేన్ద్రియావీ భూయాసం మ-
 హేన్ద్రస్త్వాహం దేవయజ్యయా జేమానం మహిమానం గమేయ-
 మగ్నేస్సిష్టకృతోఽహం దేవయజ్యయాఽఽయుష్మాక్ యజ్ఞేన
 ప్రతిష్ఠాం గమేయమ్ ॥ ౭ ॥

రిష్యాత సవత్తుక్షయణ్యన్నాదో భూయాసగ్ం వత్త్రి-
 గ్ంశచ్చ ॥ ౮ ॥

అగ్నిమాన్ దురిష్టాత్పాతు సవితాఽఘశగ్ంస్తాద్యో మే-
 న్ది దూరేఽరాతీయతి తమేతేన జేషగ్ం సురూపవర్షవణాన్
 ఏహీమాన్భద్రాన్దూర్యాగ్ం అభ్యేహి మామనువ్రతాన్య శీర్-
 షాణి మృధ్వమిక్ష ఏహ్యాదిత ఏహి సరస్వత్యేహి రన్తిరసి రమతి-
 రసి సూనర్యసి జుష్టే జుష్టిం తేఽశీయోపహూత ఉపహవమ్ ॥౯॥
 తేఽశీయ సా మే సత్యాఽఽశీరస్య యజ్ఞస్య భూయాదరేడతా
 మనస్తా తచ్చకేయం యజ్ఞో దివగ్ం రోహతు యజ్ఞో దివం గచ్చ-
 తు యో దేవయాన్తగ పన్థాస్తేన యజ్ఞో దేవాగ్ం అప్యేత్వస్త్వాస్విన్ద్రీ
 ఇన్ద్రియం దధాత్వస్మాన్రాయ ఉత యజ్ఞాస్సచన్తామస్మాసు సన్తావ-
 శిషస్సా నగ ప్రియా సుప్రతూతిమఃఘోనీ జుష్టిరసి జుషస్వ నో

జాప్తా నః || ౯ || అసి జప్తిం తే గమేయం మనో జ్యోతిరువతా-
మాజ్యం విచ్ఛిన్నం యజ్ఞగ్ం సమిమం దధాతు । బృహస్పతి స్త-
నుతామిమం నో విశ్వే దేవా ఇహ మాదయంతామ్ । బ్రథ్న పిన్వ-
న్వ దదతో మే మా తూయి కుర్వో మే మోపదసత్ప్రజాపతే-
ర్భాగోస్యూర్జస్తావస్పయస్తావన్నాణాపానో మే పాహి సమానవ్యానో
మే పాహ్యుదానవ్యానో మే పాహ్యక్షితోఽస్యక్షిత్యై త్వా మా
మే ఔషా అముత్రాముష్మిన్లోకే || ౧౦ ||

ఉపహవం జాప్తానస్తావ పట్న || 3 ||

బర్హిషోఽహం దేవయజ్యయా ప్రజావాన్భూయానం న-
రాశగ్ంసస్తాహం దేవయజ్యయా పశుమాన్భూయాసమగ్నే-
స్విష్టకృతోఽహం దేవయజ్యయాఽఽయుష్మాక్ యజ్ఞేన ప్రతి-
ష్ఠాం గమేయమగ్నే రహముజ్జతిమనూజ్ఞేషగ్ం సోమస్తాహముజ్జతి-
మనూజ్ఞేషమగ్నే రహముజ్జతిమనూజ్ఞేషమగ్నే పోమయో రహముజ్జతి-
మనూజ్ఞేషమింద్రాగ్నియో రహముజ్జతిమనూజ్ఞేషమింద్రస్తాహమ్ || ౧౧ ||
ఉజ్జతిమనూజ్ఞేషం మహేంద్రస్తాహముజ్జతిమనూజ్ఞేషమగ్నేస్విష్ట-
కృతోఽహముజ్జతిమనూజ్ఞేషం వాజస్య మా ప్రసవేనోద్ధ్రాభే-
ణోదగ్రభీత్ । ఆథా సపత్నాగ్ం ఇన్ద్రో మే నిగ్రాభేణాధరాగ్ం
అకః । ఉద్ధ్రాభంచ నిగ్రాభం చ బ్రహ్మ దేవా అవీవృధక్ । అ-
థా సపత్నానింద్రాగ్నీ మే విమూచీనాన్వ్యస్యతామ్ । ఏమా అ-
గ్నాన్నోషో దోహకామా ఇన్ద్రీవన్తః || ౧౨ || వనామపైథుక్షీ-

నుహి ప్రజామిషమ్ । రోహితేన త్వాగ్నిదేవతాం గమయతు
 హరిభ్యాం త్వేన్ద్రో దేవతాం గమయత్వేతశేన త్వా సూర్యో
 దేవతాం గమయతు వి తే ముఖ్యామి రశనా వి రశ్మీన్ వి యో-
 క్తా యాని పరిచర్తనాని ధత్తాదస్మాను ద్రవిణం యచ్ఛ భద్రం
 ప్రహో బ్రూతాద్భాగధాన్దైవతాసు । విష్ణోశ్శంయోరహం దేవయ-
 జ్యయా యజ్ఞేన ప్రతిష్ఠాం గమయగ్ం సామన్యాహం దేవయజ్య-
 యా ॥ ౧౩ ॥ సురేతా రేతో ధీషీయ త్వష్టరహం దేవయజ్యయా
 పశూనాగ్ం రూపం పుషేయం దేవానాం పత్నీరగ్నిగృహపతి-
 ర్యజ్ఞస్య మిథునం తయోరహం దేవయజ్యయా మిథునేన ప్ర భూ-
 యాసం వేదోసి విత్తిరసి విదేయ కర్మాసి కరుణమసి క్రియాసగ్ం
 సనిరసి సనితాసి సనేయం ఘృతవన్తం కులాయినగ్ం రాయస్పో-
 షగ్ం సహస్రిణం వేదో దదాతు వాజినమ్ ॥ ౧౪ ॥

ఇన్ద్రస్యాహమిన్ద్రోవ స్తస్సోమస్యాహం దేవయజ్యయా చ-
 తుశ్చత్వారిగ్ంశచ్ఛ ॥ ౪ ॥

ఆ ప్యాయతాం ధ్రువా ఘృతేన యజ్ఞంయజ్ఞం ప్రతి దేవ-
 యద్యభ్యః । సూర్యాయా ఉథోదిత్యా ఉపస్థ ఉరు ధారా వృ-
 ధివీ యజ్ఞాత్రిస్మిన్ । ప్రజాపతేర్విభాన్నామలొక స్తస్మిగ్ంస్తావ ద-
 ధామి సహ యజమానేన సదసి సన్మే భూయాస్సర్వమసి సర్వం మే
 భూయాగ పూర్ణమసి పూర్ణం మే భూయా అక్షితమసి మా మేక్షే-
 స్థాగ ప్రాచ్యాం దిశి దేవా ఋత్విజో మార్జయంతాం దక్షిణా-

యామ్ ||౧౫|| దిశి మాసాన్ పితరో మార్జయంతాం ప్రతిచ్యాం దిశి
 గృహాన్ పశవో మార్జయంతాముదీచ్యాం దిశ్యాప్ ఓషధయో వనస్ప-
 తయో మార్జయంతామూర్ధ్వాయాం దిశి యజ్ఞస్సంవత్సరో యజ్ఞప-
 తిర్మార్జయంతాం విష్ణోన్ క్రమోస్యభిమాతిహ గాయత్రేణ ఛందసా
 పృథివీమను వి క్రమే నిర్భక్తస్స యం ద్విష్మో విష్ణోన్ క్రమో-
 స్యభిశస్తిహ త్రైష్టుభేన ఛందసాన్తరిక్షమను వి క్రమే నిర్భక్తస్స
 యం ద్విష్మో విష్ణోన్ క్రమోస్యరాతీయతో హంతా జాగతేన ఛందసా
 దివమను వి క్రమే నిర్భక్తస్స యం ద్విష్మో విష్ణోన్ క్రమోసి శత్రా-
 యో హంతాన్తనుష్టుభేన ఛందసా దిశోన్తను వి క్రమే నిర్భక్త-
 స్స యం ద్విష్మో ||౧౬|| దక్షిణాయామన్తరిక్షమను వి క్రమే ని-
 ర్భక్తస్స యం ద్విష్మో విష్ణోరేకాన్న త్రిగ్ంశచ్ఛ || ౫ ||

అగస్త్య సువస్సువరగ స్మ సందృశస్తే మా ఛిత్సి యతై
 తపస్తస్మైతై మా వృక్షి సుభూరసి శ్రేష్ఠో రశ్మీనామాయుర్ధాఅస్యా-
 యుర్మై ధేహి వర్చోధా అసి వర్చో మయి ధేహీదమహమముం
 భ్రాతృవ్యమాభ్యో దిగ్భ్యోన్వై దివోన్స్మాదన్తరిక్షాద్వైష్వ-
 ధివ్యా అస్మాదన్నాద్యాన్నిర్భజామి నిర్భక్తస్స యం ద్విష్మో || ౧౭ ||
 సం జ్యోతిషాన్భూవమైంద్రి మావృతమన్వావతే సమహం ప్రజ-
 యా సం మయా ప్రజా సమహగ్ం రాయస్సోషేణ సం మయా
 రాయస్సోషస్సమిద్ధో అగ్నే మే దీదిహి సమైద్ధా తే అగ్నే దీద్యా-
 నం వసుమాణా యజ్ఞో వసీయాన్భూయానమగ్న ఆయాగ్ంషి ప-

వస ఆ సువోజ్జమిషం చ సః । ఆరే బాధస్వ ముచ్చునామ్ ।
 అగ్నే పవస్వ స్వపా అస్మై వర్చస్సువీర్యమ్ ॥ ౧౮ ॥ దధత్సోష-
 గ్ం రయిం మయి । అగ్నే గృహపతే సుగృహపతిరహం త్వయా
 గృహపతినా భూయాసగ్ం సుగృహపతిర్మయా త్వం గృహపతినా
 భూయాశ్శతగ్ం హిమాంతామాశిషమా శాసే త న్తవై జ్యోతిష్మతీం
 తామాశిషమా శాసేఽముష్మై జ్యోతిష్మతీం కస్తావి యునక్తి
 సత్త్వా వి ముచ్చత్వగ్నే వ్రతపతే వ్రతమచారిషం తదశకం తన్నే
 రాధియజ్ఞో బభూవ స ఆ ॥ ౧౯ ॥ బభూవ స ప్రజజ్ఞై స వాప్యధే ।
 స దేవానామధిపతిర్బభూవ సో అస్మాగ్ం అధిపతీన్కరోతు వయగ్ం
 స్యామ పతయో రయీణామ్ । గోమాగ్ం అగ్నేఽవిమాగ్ం
 అశ్వీ యజ్ఞౌ నృనత్సఖా సదమిద ప్రమృష్యః । ఇడావాగ్ం
 ఏషో అసుర ప్రజావాన్ద్విరృ రయిరి పృథుబుధ్న స్సభావా ॥ ౨౦ ॥
 ద్విష్మస్సువీర్యగ్ం స ఆ పశ్చత్రిగ్ంశచ్చ ॥ ౨౧ ॥

యథా వై సమృతసోమా ఏవం వా ఏతే సమృతయజ్ఞా
 యద్దర్శపూర్ణమాసా కస్య వాఽహ దేవా యజ్ఞమాగచ్ఛన్తి కస్య
 వా స బహూనాం యజమానానాం యో వై దేవతాన్గ పూర్వన్గ పరి-
 గృహ్ణాతి స ఏనాశ్శోవభూతే యజత ఏతద్వై దేవానామాయతనం
 యదాహవసీయోఽన్తరాగ్ని పశూనాం గార్హపత్యో మసుష్యా-
 ణామన్వాహర్యపచనన్గ పితృణామగ్నిం గృహ్ణాతి స్వ ఏవాయతనే
 దేవతాన్గ పరి ॥ ౨౧ ॥ గృహ్ణాతి తాశ్శోవభూతే యజతే వ్రతేన

వై మేధ్యోఽగ్ని ర్వృతపతిర్బ్రాహ్మణో వ్రతభృద్వృతముపైష్య-
 న్బ్రూయాదగ్నే వ్రతపతే వ్రతం చరిష్యామిత్యగ్నిరైవ దేవానాం
 వ్రతపతి స్తస్మా ఏవ సృతిప్రోచ్య వ్రతమా లభతే బ్రహ్మహిషాపూ-
 ర్ణమా సే వ్రతముపైతి వత్సైరమావాస్యాయామేతద్ధ్యేతయోరా-
 యతనముపస్తీర్యగపూర్వశ్చాగ్నిరపర శ్చేత్యాహుర్మనుష్యాః | ౨౨ ||

ఇన్నా వ ఉపస్తీర్ణమిచ్ఛన్తి కిము దైవా యేషాం నవావసానము-
 సాస్మిన్లోచ్య యక్ష్యమాణే దైవతా వసన్తి య ఏవం విద్వానగ్ని-
 ముపస్తృణాతి యజమానేన గ్రామ్యాశ్చ ప్రశవోఽవగుద్ధ్యా ఆర-
 ణ్యా శ్చేత్యాహుర్మద్గ్రామ్యానుప్రవసతి తేన గ్రామ్యానవ రున్ధేయ
 దారణ్యస్యాశ్చాతి తేనారణ్యాక్ యదనాశ్వానుప్రవసేత్పితృదేవత్య-
 సాన్యదారణ్యస్యాశ్చాతీద్రియమ్ || ౨౩ || వా ఆరణ్యమిద్రియమై-
 వాత్మన్ధతేయదనాశ్వానుప్రవసెత్తౌ ధుకస్తాన్యద్యదశ్నీయాదుద్రోస్య
 ప్రశూనభిమన్యేతాపాశ్చాతి తన్నేవాశితం నేవానశితం న త్కోధుకో
 భవతినాస్య రుద్రగ ప్రశూనభి మన్యతే వజ్రోవై యజ్ఞః క్షుత్థలు వై
 మనుష్యస్య భ్రాతృవ్యో యదనాశ్వానుప్రవసతి వజ్రేణైవ సాక్షా-
 త్తుధం భ్రాతృవ్యగ్ం హన్తి || ౨౪ ||

పరిమనుష్యా ఇద్రియగ్ం సాక్షాత్త్రిణి చ || ౨ ||

యో వై శ్రద్ధామనారభ్య యజ్ఞేన యజతే నాస్యేష్టాయ
 శ్రద్ధధతేఽపగ ప్రణయతి శ్రద్ధా వా ఆపశ్శ్రద్ధామెవారభ్య య
 జ్ఞేన యజత ఉభయేఽస్య దేవమనుష్యా ఇష్టాయ శ్రద్ధధతే తదా-

హురతి వా ఏతా వర్తన్నేదన్యతి వాచం మనో వావై తానాతి
 నేదన్తితి మనసా ప్రణయతీయం వై నునః || ౨౧ || అనయైవై నాగ
 ప్రణయత్యస్కన్నహవిర్భవతి య ఏవం వేద యజ్ఞాయుధాని సం
 భరతి యజ్ఞో వై యజ్ఞాయుధాని యజ్ఞమైవ తత్సం భరతి యదేక-
 మేకగ్ం సం భరేత్పితృ దేవత్యాని స్యుర్యత్సహ సర్వాణి మా-
 నుషాణి ద్వేద్వై సం భరతి యాజ్ఞానువాక్యయోరైవ కూపం క-
 రోత్యథో మిథునమైవ యో వై దశ యజ్ఞాయుధాని వేద ముఖ-
 తోస్య యజ్ఞగ్ం కల్పతే స్యః || ౨౨ || చక్రపాలాని చాగ్ని హూ-
 త్రహవణీ చ శూర్పం చ కృష్ణాజినం చ శమ్యా చొఽఽఖిలం
 చ ముసలం చ దృషచ్ఛోపలా చైతాని వై దశ యజ్ఞాయుధాని
 య ఏవం వేద ముఖతోస్య యజ్ఞగ్ం కల్పతే యో వై దేవేభ్యగ్ం
 ప్రతిహోచ్య యజ్ఞేన యజతే జుషన్తైస్య దేవా హవ్యగ్ం హవి-
 ర్నిరుప్యమాణమభి మన్త్రయేత్తాగ్నిగ్ం హూతారమిహ తగ్ం
 హువ ఇతి || ౨౩ || దేవేభ్య ఏవ ప్రతిహోచ్య యజ్ఞేన యజతే జు-
 షన్తైస్య దేవా హవ్యమైష వై యజన్త్య గ్రహూ గృహీ-
 త్వైవ యజ్ఞేన యజతే తదుదిత్వా వాచం యచ్ఛతి యజన్త్య
 ధృత్యా అథో మనసా వై ప్రజా పతిర్యజ్ఞమతనుత మనసైవ త-
 ద్యజ్ఞం తనుతే రక్షసామసన్వవచారాయ యో వై యజ్ఞం యో-
 గ ఆగతే యునక్తి యుజ్జే యుజ్ఞానేషు కస్త్యా యునక్తి స త్సా-

యునక్తివ్యాహ ప్రజాపతిర్వైకం ప్రజాపతినైవైనం యునక్తి
యుజ్జే యుజ్జానేషు ॥ ౨౮ ॥

వైమనస్స్య ఇతి యునక్త్యైకాదశ చ ॥ ౨౯ ॥

ప్రజాపతిర్వైజ్ఞానసృజతాగ్ని హూత్రం చాగ్నిష్టోమం చ
పౌర్ణమాసీం చోక్త్యం చామావాస్యాం చాతిరాత్రం చ తానుద-
మిమిత్ర యావదగ్ని హూత్రమానీతావానగ్నిష్టోమో యావతి
పౌర్ణమాసీ తావానుక్త్యో యావత్యమావాస్యా తావానతిరాత్రో
య ఏవం విద్వానగ్ని హూత్రం జు హూతి యావదగ్నిష్టోమ-
నోపాప్నోతి తావదుపాప్నోతి య ఏవం విద్వాన్పౌర్ణమాసీం య-
జతే యావదుక్త్యోనోపాప్నోతి ॥ ౩౦ ॥ తావదుపాప్నోతి య ఏ-
వం విద్వానమావాస్యాం యజతే యావదతిరాత్రేనోపాప్నోతి
తావదుపాప్నోతి పరమెష్ఠినో వా ఏష యజ్ఞాగ్ర ఆనీతైన స ప-
రమాం కాష్ఠామగచ్ఛతేన ప్రజాపతిం నిరవాసాయ యతేన ప్ర-
జాపతిం పరమాం కాష్ఠామగచ్ఛతేనేంద్రం నిరవాసాయ యతేన-
ంద్రం పరమాం కాష్ఠామగచ్ఛతేనాగ్నిషోమా నిరవాసాయ యతే-
నాగ్నిషోమా పరమాం కాష్ఠామగచ్ఛతాం యః ॥ ౩౧ ॥ ఏవం వి-
ద్వాన్దౌశపూర్ణమాసా యజతే పరమామేవ కాష్ఠాం గచ్ఛతి యో
వై ప్రజాతేన యజేన యజతే ప్ర ప్రజయా ప్రశుభిర్మిథునైర్జాయ-
తే ద్వాదశ మాసాస్సంవత్సరో ద్వాదశ ద్వన్ద్వాని దౌశపూర్ణ-
మాసయోస్తాని సంపాద్యానీత్యాహుర్వత్సం చోపావసృజత్యు-

ఖాం చాధి శ్రయత్యవ చ హన్తి దృషదౌ చ సమాహన్త్యధి చ
 వపతే కపాలాని చోప దధాతి పుర్రాడాశం చ || 30 || అధిశ్రయ-
 త్యాజ్యం చ స్తమ్యయజశ్చహత్యభి చ గృహ్లాతి వేదిం చ పరి-
 గృహ్లాతి పత్నిం చ సం నహ్యతి ప్రోక్షణీశ్చస్తాదయ త్యాజ్యం
 చైతాని వై ద్వాదశ ద్వన్ద్వాని చ శపూర్ణమాసయోస్తాని య
 ఏవగ్ం సంపాద్యయజతే ప్రజాతేనైవ యజ్ఞేన యజతే ప్ర ప్రజ-
 యా పశుభిర్మిథునై జాయతే || 31 ||

ఉక్త్యనోపాప్నోత్యగచ్ఛతాం యగ పుర్రాడాశం చ చ-
 త్వారిగ్ంశచ్చ || ౯ ||

ధువోసి ధువోఽహగ్ం సజాతేషు భూయాసమిత్యాహ
 ధువానేవై నాన్కురుత ఉగ్రోస్యగ్రోఽహగ్ం సజాతేషు భూయా-
 సమిత్యాహప్రతివాదినఏవై నాన్కురుతేఽభిభూరస్యభిభూరహగ్ంస-
 జాతేషు భూయాసమిత్యాహ య ఏవై సం ప్రత్యుత్పిపీతే తముపా-
 స్యతే యునజ్మి త్వా బ్రహ్మణా దేవ్యేనేత్యాహేష వా అగ్నేర్యో-
 గస్తేన || 33 || ఏవై సం యునక్తి యజస్య వై సమృద్ధేన దేవాస్సు-
 వగ్ం లోకమాయ్ యజస్య వ్యృద్ధేనాసురాన్పరాభావయ్
 యన్మే అగ్నే అస్య యజస్య రిష్యాదిత్యాహ యజస్యైవ తత్స-
 మృద్ధేన యజమానస్సువర్గం లోకమేతి యజస్య వ్యృద్ధేన భా-
 తృప్యాన్పరా భావయత్యగ్ని హూత్రమేతాభిర్వాహృతీభిరుప-
 సాదయేద్యజ్ఞముఖం వా అగ్ని హూత్రం బ్రహ్మేతా వ్యాహృతయో

యజ్ఞముఖ ఏవ బ్రహ్మ ॥ ౩౪ ॥ కురుతే సంవత్సరే ప్రర్యాగత ఏ-
 తాభిరైవోపసాదయేద్భ్రహ్మణే వోభయతస్సంవత్సరం పరిగృహ్ణాతి
 దర్శపూర్ణమాసా చాతుమాస్యాన్యాలభమాన ఏతాభిర్యా-
 న్మాతీభిర్ హవీగ్ంష్యాసాదయేద్యజ్ఞముఖం వై దర్శపూర్ణమాసా
 చాతుమాస్యాని బ్రహ్మేతా వ్యాహృతయో యజ్ఞముఖ ఏవ బ్ర-
 హ్మ కురుతే సంవత్సరే ప్రర్యాగత ఏతాభిరైవోపసాదయేద్భ్రహ్మణే-
 వోభయతస్సంవత్సరం పరి గృహ్ణాతి యద్వే యజ్ఞస్య సామా-
 క్రియతేరాష్ట్రమ్ ॥ ౩౫ ॥ యజ్ఞస్యాశీర్గచ్ఛతి యదృచా విశం
 యజ్ఞస్యాశీర్గచ్ఛత్యథ బ్రాహ్మణోనాశీర్కణ యజ్ఞేన యజతే సా-
 మిధేసీరనువక్యన్నేతా వ్యాహృతీగ పురస్తాద్దధ్యాద్భ్రహ్మేవ ప్ర-
 తిపదం కురుతే తథా బ్రాహ్మణస్సాశీర్కణ యజ్ఞేన యజతే యం
 కామయేత యజమానం భాతృస్యమస్య యజ్ఞస్యాశీర్గచ్ఛదితి త-
 స్యైతా వ్యాహృతీగ పురోనువాక్యాయాం దధ్యాద్భ్రాతృస్య-
 దేవత్యా వై పురోనువాక్యా భాతృస్యమేవాస్యయజ్ఞస్య ॥ ౩౬ ॥
 ఆశీర్గచ్ఛతి యాన్కామయేత యజమానాస్థనిమానత్యేనాకా య-
 జ్ఞస్యాశీర్గచ్ఛదితి తేషామేతా వ్యాహృతీగ పురోనువాక్యాయా
 అధర్వ ఏకాం దధ్యాద్భ్రాతృయై పురస్తాదేకాం యాజ్ఞాయా
 అధర్వ ఏకాం తథేనాస్థనిమావతీ యజ్ఞస్యాశీర్గచ్ఛతి యథా వై
 పర్జ్యస్సువృష్టం వర్షత్యేవం యజ్ఞో యజమానాయ వర్షతి
 స్థలయోదకం పరి గృహ్ణాన్త్యాశిషా యజ్ఞం యజమానగ పరి గృ-

ఘోతి మనోసి ప్రాజాపత్యమ్ || 32 || మనసా మా భూతేనా విశే-
 త్యాహ మనో వై ప్రాజాపత్యం ప్రాజాపత్యో యజ్ఞో మన ఏవ
 యజమాత్మనతై వాగన్యైన్ద్రీ సజత్నక్షయణీ వాచా మేన్ద్రీయే-
 నా విశేత్యాహైన్ద్రీ వై వాగ్వాచమైవేన్ద్రీమాత్మనతై || 33 ||

తేనైవ బ్రహ్మ రాష్ట్రమైవాస్య యజస్య ప్రాజాపత్యగ్ం ష-
 ట్రిగ్ంశచ్చ || ౧౦ ||

యో వై సప్తదశం ప్రజాపతిం యజ్ఞమన్వాయత్తం వేద
 ప్రతి యజ్ఞేన తిష్ఠతి స యజ్ఞాద్భిగ్ంశత్ర ఆ శ్రావయేతి చతురక్షర-
 నుస్తు శ్రౌషడితి చతురక్షరం యజేతి ద్వ్యక్షరం యే యజామహ
 ఇతి పఞ్చక్షరం ద్వ్యక్షరో వషట్కార ఏవ వై సప్తదశం ప్రజా-
 పతిర్యజ్ఞమన్వాయత్తో య ఏవం వేద ప్రతి యజ్ఞేన తిష్ఠతి స య-
 జ్ఞాద్భిగ్ంశతై యో వై యజస్య ప్రాయణం ప్రతిష్ఠామ్ || 34 ||
 ఉదయనం వేద ప్రతిష్ఠి తేనారిష్టేన యజ్ఞేన సగ్ంస్థాం గచ్ఛత్యా-
 శ్రావయాస్తు శ్రౌషడ్యజ యే యజామహే వషట్కార ఏతద్వై
 యజస్య ప్రాయణమైషా ప్రతిష్ఠేతదుదయనం య ఏవం వేద ప్ర-
 తిష్ఠి తేనారిష్టేన యజ్ఞేన సగ్ంస్థాం గచ్ఛతి యో వై సూన్యతాయై
 దోహం వేద దుహ ఏవైనాం యజ్ఞో వై సూన్యతాఽఽశ్రావయే-
 త్యైవై నామహ్వాదస్తు || ౪౦ || శ్రౌషడిత్యుపావాస్త్రాగ్యజెత్యుద-
 నైషీద్యే యజామహ ఇత్యుపాసదద్వషట్కారేణ దోగ్ధ్యేష వై
 సూన్యతాయై దోహేనా య ఏవం వేద దుహ ఏవైనాం దేవా

నై నత్రమాసత తేషాం విశోఽదస్యన్త ఏతామా ర్ద్రాం పక్షి--
 మపశ్యన్నాశ్శావయేతి పురొవాతమజనయన్నస్తు శౌషడిత్యబ్రు-
 గ్ం సమప్లావయన్త యజేతి విద్యుతమ్ ॥ ౪౦ ॥ అజనయన్త యే
 యజామహ ఇతి పావర్షయన్నభ్యస్తనయన్వషట్కారేణ తత్రా-
 వై తేభ్యో దిశగ ప్రాప్యాయన్తయ ఏవం వేద ప్రాప్నోదిశగ ప్యా-
 యన్తే ప్రజాపతిం త్వా వేద ప్రజాపతిన్త్యం వేద యం ప్రజా-
 పతిర్వేద స పుశ్యోభవత్యేష వై ఛన్దస్యగ ప్రజాపతిరాశ్రావ-
 యాస్తు శౌషడ్యజ్జ యే యజామహ వషట్కారో య ఏవం వేద
 పుశ్యో భవతి వస్తన్తమ్ ॥ ౪౧ ॥ ఋతూనాం ప్రీణామిత్యాహర్త-
 వో వై ప్రయాజా ఋతూనైవ ప్రీణాతి తేఽస్మై ప్రీతా యథాపూ-
 వణం కల్పన్తే కల్పన్తేఽస్మా ఋతవో య ఏవం వేదాగ్నీ షోమ-
 యోరహం దేవయజ్యయా చక్షుష్మాన్భూయాసమిత్యాహగ్నీ షో-
 మాభ్యాం వై యజ్ఞశ్చక్షుష్మాన్తాభ్యామైవ చక్షురాత్మన్తేఽగ్నేర-
 హం దేవయజ్యయాఽన్నాదో భూయాసమిత్యాహగ్నీర్వై దేవా-
 నామన్నాదస్మై వ ॥ ౪౨ ॥ అన్నాద్యమాత్మన్తే దధిరస్యదభా
 భూయాసమముం దభేయమిత్యాహేతయా వై దధ్యా దేవా అసు-
 రాసదభువస్తయైవ భాతృవ్యం దభోత్త్యగ్నీ షోమయోరహం దే-
 వయజ్యయా వృత్రహభూయాసమిత్యాహగ్నీ షోమాభ్యాంవా ఇ-
 న్దో వృత్రమహన్తాభ్యామైవ భాతృవ్యగ్ం స్పృశత ఇన్ద్రాగ్ని-
 యోరహం దేవయజ్యయేన్ద్రియావ్యన్నాదో భూయాసమిత్యాహే-

ద్రియావ్యేవాన్నాదో భవతీస్త్రిస్య ॥ ౪౪ ॥ అహం దేవయజ్యయే-
 ద్రియావీ భూయాసమిత్యాహేద్రియావ్యేవ భవతి మహేస్త్రిస్త్యా-
 హం దేవయజ్యయా జైమానం మహిమానం గమేయమిత్యాహ జై-
 మానమేవ మహిమానం గచ్ఛత్యగ్నేస్సిష్టకృతౌహం దేవయ-
 జ్యయాఽఽయుష్మాన్ యజ్ఞేన ప్రతిష్ఠాం గమేయమిత్యాహ యురై-
 వాత్మన్ధతై ప్రతి యజ్ఞేన తిష్ఠతి ॥ ౪౫ ॥

ప్రతిష్ఠామహ్వాదస్తు విద్యుతం వసంతం తేనైవేస్త్రిస్త్యాష్టా-
 త్రిగ్ంశచ్చ ॥ ౪౬ ॥

ఇన్ద్రిం వో విశ్వతస్పరి హవామహే జనేభ్యః । అస్మాకమ-
 స్తు కేవలః । ఇన్ద్రిం నరో నేమధితా హవనై యత్పార్యా యు-
 నజతే ధియస్తాః । శూరో నృషాతా శవసశ్చకాన ఆగోమతి వ్రజే
 భజా త్వం నః । ఇన్ద్రియాణి శతక్రతౌ యా తై జనేషు ప్రచ్ఛను ।
 ఇన్ద్రి తాని త ఆ వృణే ! అను తే దాయ మహ ఇన్ద్రియాయ
 సత్రా తై విశ్వమను వృత్రిహత్యే । అను ॥ ౪౭ ॥ క్షత్రిమను
 సహూ యజత్రేస్త్రి దేవేభిరను తె నృషహ్యే । ఆ యస్మిన్ధన్వ
 వాసవా స్తిష్ఠన్తి స్వారుహూ యథా । ఋషిర్ హ దీఘః శుత్రమ
 ఇన్ద్రిస్య ఘర్మో అతిథిః । ఆమాసు పక్వమైరయ ఆ సూర్యగ్ం రో-
 హయో దివి । ఘర్మం న సామనపతా సువృక్తిభిరుష్టం గిర్వణసై
 గిరః । ఇన్ద్రిమిద్దాధినో బృహదిన్ద్రిమర్కేభిరర్కిణః । ఇన్ద్రింవా-
 ణీరనూషత । గాయన్తి త్వా గాయత్రిణః ॥ ౪౮ ॥ అర్చస్యర్క-

మర్కిణః । బ్రహ్మణస్తావ శతక్రతపుద్వగ్ం శమివ యేమిరె । అ-
గ్ం హూముచై ప్ర భరేమా మనీషామోషిష్ఠదావ్నే సుమతిం
గృణానాః । ఇదమిన్ద్ర ప్రతిహవ్యం గృభాయ సత్యాస్సన్తు య-
జమానస్య కామాః । వివేష యన్మాధిషణా జజాన స్తవే పురా
పార్యాదిన్ద్రమహ్నః । అగ్ంహసో యత్ర పీపరద్యథా నో నావేవ
యాన్తముభయే హవన్తై । ప్ర సంతరాజం ప్రథమమధ్వరాణామ్ ॥౪౮॥
అగ్ం హూముచం వృషభం యజ్ఞయానామ్ । అపాం నపాతమశ్వ-
నా హయన్తమస్మిన్నర ఇన్ద్రియంధత్తమోజః । వి న ఇన్ద్ర మృ-
ధో జహి నీచా యచ్ఛ పృతస్యతః । అధస్పదం తమీం కృధి
యో అస్మాగ్ం అభిదాసతి । ఇన్ద్రక్షత్త్రమభివామమోజోఽజా-
యథా వృషభ చర్షణీనామ్ । అపానుదో జనమమిత్రయన్తము-
రుం దైవేభ్యో అకృణోరు లోకమ్ । మృగో నభీమగ్గ కుచరౌ గిర్మిష్ఠగ్గ
పరావతః ॥ ౪౯ ॥ అ జగామా పరస్యాః । సృకగ్ం సగ్ంశాయప-
విమిన్ద్ర తిగ్మం వి శత్రూన్తాధివిమృధో నుదస్వ । వి శత్రూన్ వి
మృధో నుద వి వృత్రస్య హనూరుజ । వి మన్యుమిన్ద్ర భామి-
తోఽమిత్రస్యాభిదాసతః । త్రాతారమిన్ద్రమవితారమిన్ద్రగ్ంహవే-
హవే సుహవగ్ం శూర్మిన్ద్రమ్ । హువేను శక్రం పురుహూతమి-
న్ద్రగ్ం స్వస్తి నో మఘవా ధాత్విన్ద్రః । మాతే అస్యామ్ ॥ ౫౦ ॥
సహసావస్పరిష్టావఘాయ భూమ హరివగి పర్తాదే । త్రాయస్వనోఽ-
వృకేభిర్వయాథై స్వ ప్రియానస్సూరిషు స్యామ । అనవస్త్వై రథ-

మశ్వా॑య తక్ష॑స్త్వస్తా॒ ప॒జం పు॑రుహూ॒త మృ॑మ॒స్తమ్ । బ॒రి॒హ్మణ॑
 ఇ॒న్ద్రం మ॒హాయ॑న్తో అ॒ర్కైర॑వర్ధయ॒న్నహ॑యే హ॒స్తవా॑ ఉ । వృ॒ష్ణే
 య॒తే వృ॑షణో అ॒ర్క మ॒ర్చాని॑న్ద్రా గా॒వాణో॑ అ॒దితి॑స్స॒జాషాః॑ ।
 అ॒న॒శ్వాసో॑ యే ప॒వయో॑ర॒థా ఇ॒న్ద్రేసి॑తా అ॒భ్యవ॑ర్త॒న్త ద॒-
 సూ॒క్ ॥ ౫౦ ॥

వృ॒త్రహ॑త్యే॒ను గా॒య॒త్రిణో॑ధ్వరా॒శాం ప॒రావ॑తౌ॒స్యా-
 మ॒ష్టాచ॑త్వారి॒గ్ శచ్చ॑ ॥ ౧౨ ॥

సం॒త్వా సి॒ఞ్చామి॑ ధృ॒వోఽస్య॑గ్ని॒ర్మా బ॒ర్హి॒ష్టోఽహ॑మా
 ప్వా॒యతా॑మగ॒న్మ య॒థా వై యో॒వైశ్రీ॑ధాం ప్ర॒జాప॑తి॒ర్వజ్ఞా-
 ధృ॒వోసీ॑త్యా॒హ యో॒వై స॒ప్తద॑శమి॒న్ద్రం వో॑ ద్వా॒సశ॑ ॥ ౧౩ ॥

సం॒త్వా బ॒ర్హి॒ష్టోఽహం॑ య॒థా వా ఏ॒వం వి॒ద్వాఞ్చా॑ప్రి॒ష-
 త్థో॒హసా॑వన్నే॒కప॑ఞ్చా॒శత్ ॥ ౫౧ ॥

సం తా॒సిఞ్చా॑మి ద॒సూ॒క్ ॥
 హ॒రిః ఓ॒మ్ శ్రీ॑కృ॒ష్ణాప॑ణమస్తు.
 ఇతి ప్రథమకాండే పఠః ప్రశ్నః.

అథ సప్తమప్రశ్నః

హరిః ఓమ్॥ పాకయజ్ఞం వా అన్వాహితాగ్నేః పశవ ఉప
 తిష్ఠన్త ఇడా ఖిలు వై పాకయజ్ఞస్సైషాన్తరా ప్రయాజానూ-
 యాజాన్ యజమానస్య లోకేవహితా తామాహ్రియమా-
 నామభి మన్తయేత సురూపవర్షవణ్ ఏహీతి పశవో వా ఇడా
 పశూనైవోప హ్వయతే యజ్ఞం వై దేవా అదుహాన్ యజ్ఞాన్సు-
 రాగ్ం అదుహతేన్సురా యజ్ఞనుగ్ధాన్ పరాభవన్యో వై య-
 జ్ఞస్య దోహం విద్వాన్ ॥ ౧ ॥ యజతేప్యస్యం యజమానః
 దుహే సా మే సత్యాశీరస్య యజ్ఞస్య భూయాదిత్యాహేష వై
 యజ్ఞస్య దోహస్సేనైవేనం దుహౌ ప్రత్తావై గౌర్దుహౌ ప్రత్తేడా
 యజమానాయ దుహ ఏతే వా ఇడాన్తే సనా ఇదోపహూతేతి
 వాయుర్వత్సో యర్హి హూతేడాముపహ్వయేత తర్హి య-
 జమానో హూతార్మితమాణా వాయుం మనసా ధ్యాయేత్
 ॥ ౨ ॥ మాత్రే వత్సముపావసృజతి సర్వేణ వై యజ్ఞేన దేవాన్సు-
 వర్గం లోకమాయన్పాకయజ్ఞేనమనురశ్రామ్య త్సేడామనుముపావర్త-
 త తాన్దేవాన్సురా వ్యహ్వయన్ప్రతీచీం దేవాన్ పరాచీమనురాస్సా
 దేవాన్సుపావతత పశవో వై తద్దేవానవృణత పశవోన్సురానజ-
 హుర్యం కామయేతాపశుస్సాన్యదితి పరాచీం తస్యేడాముపహ్వయే-

తాపశురైవ భవతి యమ్ ॥ ౩ ॥ కామయేత పశుమాన్థాన్యదితి
 ప్రతీచీం తస్యైడాముపహ్వయేత పశుమానైవ భవతి బ్రహ్మవాది-
 నో వదన్తి స త్వా ఇడాముపహ్వయేత య ఇడాముపహూయా-
 త్తానమిడామూముపహ్వయేతేతి సా నగ్న ప్రియా సుప్రతూర్తిమ-
 ఘోసీత్యా హేడామేవోపహూయాత్తానమిడామూముప హ్వయ-
 తె వ్యసమివ వా ఏతద్యజ్ఞస్య యదిడా సామి ప్రాశ్నచన్తి ॥ ౪ ॥
 సామి మార్జయన్త ఏతత్ప్రతి నా అసురాణాం యజ్ఞో వ్యచ్ఛిద్యత
 బ్రహ్మణా దేవాస్సమదధుర్బృహస్పతిస్తనుతామిమం న ఇత్యా-
 మా బ్రహ్మ వై దేవానాం బృహస్పతిర్బ్రహ్మణై వ యజ్ఞం సంధా-
 తి విచ్ఛిన్నం యజ్ఞం సమిమం దధాత్విత్యామా సంతత్యై విశ్వే
 దేవా ఇహ మాదయన్తామిత్యామా సంతత్యైవ యజ్ఞం దేవేభ్యోను
 దిశతి యాం వై ॥ ౫ ॥ యజ్ఞే దక్షిణాం దదాతి తామస్యప్రశవో-
 ను సంక్రామన్తిస ఏష ఈజానోపశుర్భావుకో యజమానైఃఖ-
 లు వై తత్కార్యమిత్యాహుర్యథా దేవతా దత్తం కుర్వీతా త్మన్వ-
 శూన్రమయేతేతి బ్రధ్న పిన్వస్వేత్యాహ యజ్ఞో వై బ్రీహోషి య-
 జ్ఞమివ తన్మహాయత్యథో దేవతైవ దత్తం కురుత ఆత్మన్వశూ-
 న్రమయతే దదతో మే మా తూయిత్యాహక్షితిమేవోపేతి కు-
 ర్వతో మే మోపదస్తదిత్యాహ భూమానమేవోపేతి ॥ ౬ ॥

విద్వాన్ధ్యాయేన్నవతి యం ప్రాశ్నచన్తి యాం వై మ ఏకా-
 న్న విగ్ం శతిశ్చ ॥ ౭ ॥

సగ్ంశ్శ్రీవా హ సావర్చనసస్తుమిష్టామాపోదితిమువాచ య-
 త్సత్రిణాగ్ం హోతాభూః కామిడాముపాహ్వాథా ఇతి తాము-
 పాహ్వాఇతి హోవాచ యాప్రాణేన దేవాన్దాధార వ్యాసేన మను-
 ష్యాసపాసేన పితౄనితి చినత్తిసాన చినత్తి ౩ ఇతి చినత్తితిహో-
 వాచ శరీరం వా అస్మై తదుపాహ్వాదా ఇతి హోవాచగౌర్యే ॥
 అస్మై శరీరం గాం వావ తౌ తత్పయవదతాం యా యజ్ఞే దీ-
 యతే సాప్రాణేన దేవాన్దాధార యయా మనుష్యా జీవన్తి సావ్యా-
 నేన మనుష్యా యాం పితౄభ్యో ఘ్నున్తి సాపాసేన పితౄ-
 య ఏవం వేద పశుమాన్భవత్యథ వై తాముపాహ్వా ఇతి హో-
 వాచ యా ప్రజాః ప్రభవన్తిః ప్రత్యాభవతీత్యన్నం వా అస్మై
 తత్ ॥ ౮ ॥ ఉపాహ్వా థాఇతిహోవాచౌషధయో వా అస్మై అ-
 న్నమౌషధయో వై ప్రజాః ప్రభవన్తిః ప్రత్యాభవన్తియ ఏవం
 వేదాన్నాదో భవత్యథ వై తాముపాహ్వా ఇతి హోవాచ యా
 ప్రజాః పరాభవన్తిరనుగృహ్ణాతి ప్రత్యాభవన్తిగృహ్ణాతీతి ప్రతి-
 హ్లాం వా అస్మై తదుపాహ్వాదా ఇతి హోవాచయ . వా అస్మై
 ప్రతిహ్లా ॥ ౯ ॥ ఇయం వై ప్రజాః పరాభవన్తిరనుగృహ్ణాతి ప్ర-
 త్యాభవన్తిగృహ్ణాతి య ఏవం వేద ప్రత్యేవ తిష్ఠత్యథ వై తా-
 ముపాహ్వా ఇతి హోవాచ యస్మై నిక్రమణేఘృతం ప్రజాస్సం-
 జీవన్తిః పిబన్తి చినత్తి సా న చినత్తి ౩ ఇతి న చినత్తితి హో-
 వాచ ప్ర తు జనయతీత్యేష వా ఇడాముపాహ్వాథా ఇతి హో-

వాచ వృష్టిర్వా ఇడా వృష్టే వై నిక్రమణే ఘృతం ప్రజాన్సం-
జీవన్తిః పిబన్తియ ఏవం వేద పైవ జాయతేన్నాదో భవతి ॥

గౌర్వా అస్యై తత్ప్రతిష్ఠా వాదా ఇతి విగ్ంశతిశ్చ॥౨॥

పరోక్షం వా అన్యే దేవా ఇజ్యంతే ప్రత్యక్షమన్యే యద్య-
జతేయ ఏన దేవాః పరోక్షమిజ్యంతే తానైవ తద్యజతి యదన్వాహ-
యమాహరత్యేతే వై దేవాః ప్రత్యక్షం యద్బాప్తాణాస్తానైవ
తేన ప్రీణాత్యథో దక్షిణైవాస్యైషాఽథో యజ్ఞస్యైవచిద్రమపిద-
ధాతి యదైవ యజ్ఞస్య క్రూరం యదిలిప్తం తదన్వాహర్యేణ॥౧౧॥
అన్వాహరతి తదన్వాహర్యస్యాన్వాహర్యత్వం దేవదూతా వా ఏ-
తే యద్యత్విజ్ఞా యదన్వాహర్యమాహరతి దేవదూతానైవ ప్రీణాతి
ప్రజాపతిదేవేభ్యో యజ్ఞాన్వాద్యదిశత్సరిరిచానోఽమన్యత స ఏ-
తమన్వాహర్యమభక్తమపశ్యతమాత్మన్నధత్త స వా ఏష ప్రా-
జాపత్యో యదన్వాహర్యో యస్యైవ విదుషోఽన్వాహర్య ఆహ్రి-
యతే సాక్షాదేవ ప్రజాపతిమృధ్నోత్పరిమితో నిరుప్యోపరిమితః
ప్రజాపతిః ప్రజాపతేః ॥ ౧౨ ॥ అస్యై దేవా వై యద్యజ్ఞేకు-
ర్వత తదసురా అకుర్వత తే దేవా ఏతం పాజాపత్యమన్వాహ-
యమాపశ్యన్తమన్వాహరన్త తతో దేవా అభవన్సరాఽసురా
యస్యైవం విదుషోఽన్వాహర్య ఆహ్రియతే భవత్యాత్మనా పరా-
ఽన్య భాత్యవో భవతి యజ్ఞేన వా ఇష్టి పక్వేన పూర్తి య-
స్యైవం విదుషోఽన్వాహర్య ఆహ్రియతే స త్వేవేష్టాపూర్తిప్ర

జాపతేర్భాగోసి || ౧౩ || ఇత్యాహ ప్రజాపతిమైవ భాగధేయేన
 సమర్థయత్యుర్జస్వాస్పయస్వానిత్యాహార్జమైవాస్మిన్స్వయో దధాతి
 ప్రాణాప్రాణౌ మే పాహి సమానవ్యానౌ మే పాహీత్యాహశిషమై-
 వై తామాశాస్తైక్షీతౌస్యక్షీత్యై త్వా మా మే క్షేష్ఠా అము-
 త్రాముష్మిన్లోక ఇత్యాహ క్షీయతే వా అముష్మిన్లోకేన్మమితగ్
 ప్రదానగ్ం హ్యముష్మిన్లోకే ప్రజా ఉపజీవన్తి యదేవమభిమృశ-
 త్యక్షీతిమైవై నద్గమయతి నాస్యాముష్మిన్లోకేన్మం క్షీయతే || ౧౪ ||

అన్వాహర్యేణ ప్రజాపతేరసి హ్యముష్మిన్లోకే పశ్చదశ చ॥

బర్హిషోహం దేవయజ్యయా ప్రజావాన్భూయానమి-
 త్యాహ బర్హిషా వై ప్రజాపతిగ్ ప్రజాలస్సజత తేనైవ ప్రజా-
 స్సృజతే సరాశగ్ంసస్యాహం దేవయజ్యయా పశుమాన్భూయాన-
 మిత్యాహ సరాశగ్ంసేన వై ప్రజాపతిగ్ పశూనస్సజత తేనైవ ప-
 శూస్థస్సృజతేగ్నేస్విష్టకృతౌహం దేవయజ్యయాన్య-
 ష్మోక్ యజ్ఞేన ప్రతిష్ఠాం గమేయమిత్యాహాయురైవాత్మన్ధతై ప్రతి-
 యజ్ఞేన తిష్ఠతి దర్శపూర్ణమాసయోః || ౧౫ || వై దేవా ఉజ్జతిమ-
 నూదజయన్దర్శపూర్ణమాసాభ్యా మసురానపానుదన్తాగ్నేరహము-
 జ్జతిమనూజ్జేషమిత్యాహ దర్శపూర్ణమాసయోరైవ దేవతానాం
 యజమాన ఉజ్జతిమనూజ్జయతి దర్శపూర్ణమాసాభ్యాం భార్య-
 వ్యానపనుదతే వాజవతీభ్యాం పూహత్యన్నం వై వాజోన్మమై-
 వావ రున్ధే ద్వాభ్యాం ప్రతిష్ఠిత్యై యో వై యజ్ఞస్య ద్వా దోహా

విద్యా౯ యజత ఉభయతః ॥ ౧౩ ॥ ఏవయజ్ఞం దుహే పురస్తా-
 చ్చోపరిష్టాచ్చైష వా అన్యో యజస్య దోహ ఇడాయామన్యో
 యర్హి హోతా యజమానస్య నామ గృహ్ణీయాత్తర్హి బూ-
 యాదేమా అగ్మన్నాశిషా దోహకామా ఇతి సగ్ంస్తుతా ఏవ దే-
 వతా దుహేఽథో ఉభయత ఏవ యజ్ఞం దుహే పురస్తాచ్చోపరి-
 ష్టాచ్చ రోహితేన త్వాఽగ్నిదేవతాం గమయత్విత్వాహేతే వై
 దేవాశ్వాః ॥ ౧౪ ॥ యజమానస్య ప్రస్తరౌ యదేతైస్య ప్రస్తరం ప్ర-
 హరతి దేవాశ్చైర్వైరేవ యజమానగ్ం నువర్గం లోకం గమయతి వి-
 తే ముఞ్చామి రశనా వి రశ్మినిత్యాహౌష వా అగ్నేర్విమోకస్సేనై-
 వేనం వి ముఞ్చతి విష్ణోశ్శంయోరహం దేవయజ్యయా యజ్ఞేన ప్ర-
 తిష్ఠాంగమేయమిత్యాహ యజ్ఞా వై విష్ణుర్వజ్ఞ ఏవాన్తతస్య ప్రతి తిష్ఠ-
 తిసోమస్యాహం దేవయజ్యయా సురేతాః ॥ ౧౫ ॥ రేతో ధిషీయే-
 త్యాహ సోమో వై రేతో ధాస్సేనైవ రేత ఆత్మన్ధతే త్వష్టరహం
 దేవయజ్యయా పశూనాగ్ం రూపం పుషేయమిత్యాహ త్వష్టా జై-
 పశూనాం మిథునానాగ్ం రూపకృతేనైవ పశూనాగ్ం రూపమా-
 త్మన్ధతే దైవానాం పత్నిర్నిగృహపతిర్వజ్ఞస్య మిథునం తయో-
 రహం దేవయజ్యయా మిథునైస్య ప్ర భూయాన్మమిత్యాహేతస్మాదేవీ
 మిథునాత్ప్రజాపతిర్మిథునైస్య ॥ ౧౬ ॥ ప్రాజాయత తస్మాదేవ యజ-
 మానో మిథునైస్య ప్ర జాయతే వైదోసి విత్తిరసి విదేయేత్యాహ వై-
 దేస్య వై దైవా అసురాణాం విత్తం వేద్యమవిన్దన్త తద్వేదస్య వే-

దత్వం॑యద్యద్భా॑త్తవ్యస్యా॑భిధ్యా॒యైత్తస్య॑ నామ॑ గృ॒హ్ణీయాత్త-
దే॒వాస్య॑ సర్వం॑ వృ॒జ్ఞేఁ- ఘృ॒తవ॑న్తం కు॒లాయీ॑నగ్ం రా॒యస్సో-
షగ్ం॑ సహ॑స్రిణం వెదో॑ దదాతు వాజినమి॒త్యాహ॑ ప్ర సహ॑స్రం
ప్రశూ॑నాప్నోత్యా॒స్య ప్ర॑జా॒మః॑ వాజీ జాయతే॒ య ఏ॒వం వే॑న॥

దర్శ॑పూర్ణమా॒సయో॑రభయతో॒ దే॒వాశ్వాస్సు॑రేతాన్ ప్ర॒-
జాప॑తిర్మిథునేనాప్నోత్య॒ష్టా చ ॥ ౪ ॥

ధృ॒వాం వై రి॒చ్యమా॑నాం య॒జ్ఞో-ను రి॒చ్యతే॑ య॒జ్ఞం.
య॒జమా॑నో య॒జమా॑నం ప్ర॒జా ధృ॒వామా॑ప్యాయమా॒నాం య॒-
జ్ఞో-న్వా ప్యా॑యతే య॒జ్ఞం య॒జమా॑నో య॒జమా॑నం ప్ర॒జా ఆ-
ప్యా॑యతాం ధృ॒వాఘృ॑తేనేత్యాహ ధృ॒వామె॒వాప్యా॑యయతి॒తా-
మా॑ప్యా॒యమా॑నాం య॒జ్ఞో-న్వా ప్యా॑యతే య॒జ్ఞం య॒జమా॑నో
య॒జమా॑నం ప్ర॒జాగ్ ప్ర॒జాప॑తేర్విభాన్నామ లోక॑న్తస్మి॒గ్ంస్తా॑ ద-
ధామి సహ॑యజమా॒నైనేతి ॥ ౨౦ ॥ ఆహ॑యం వై ప్ర॒జాప॑తేర్వి-
భాన్నామ లోక॑న్తస్మి॒న్నైవై నం దధా॑తి సహ॑ యజమా॒నేన॑ రి॒చ్యత
ఇ॒వ వా ఏ॒తద్ద్యద్ద్య॑జతే య॒ద్యజమా॑నభాగం ప్రా॒శ్నాచ॑త్యాత్తానమె॒వ
ప్రీ॒ణా త్యే॒తావా॑ వై య॒జ్ఞో యా॒వా- య॒జమా॑నభాగో య॒జ్ఞా
య॒జమా॑నో య॒ద్యజమా॑నభాగం ప్రా॒శ్నాచ॑తి య॒జ్ఞ ఏ॒వ య॒జ్ఞం
ప్రతి॑ష్ఠాపయ త్యేతదే॒ద్వీ సూ॒యవ॑సగ్ం సోద॑కం యద్భృ॒హిశ్చ॑ప-
త్యే॒తత్ ॥ ౨౧ ॥ య॒జమా॑నస్సూ॒యత॑నం యదే॒ద్విది॑ర్యత్పూర్ణ॒పా-
త్ర॑మన్తర్వేది॒నిన॑యతి స్వ ఏ॒వా॒యత॑నే సూ॒యవ॑సగ్ం సోద॑కం కు-

రుతే సదసి సన్నే భూయా ఇత్యాహాపో వై యజ్ఞ ఆపోఽమృతం
 యజ్ఞమైవామృతమాత్మనతే సర్వాణి వై భూతాని వ్రతముపయ-
 న్తమనూపయన్తి ప్రాచ్యాం దిశి దేవా ఋత్విజో మార్జయన్తామి-
 త్యాహేష వై దశ పూర్ణమాసయోరవభృథః || ౨౩ || యాన్యై-
 వై నం భూతాని వ్రతముపయన్తమనూపయన్తి తే రేవ సహవభృథ-
 మవైతి విష్ణుముఖా వై దేవాశ్చన్దోభిరిమాన్లోకాననపజయ్యమ-
 భ్యజయన్తయద్విష్ణుక్రమాన్క్రమతే విష్ణురేవభూత్వా యజమా-
 నశ్చన్దోభిరిమాన్లోకాననపజయ్యమభి జయతి విష్ణోః క్రమోఽస్య-
 భిమాతిహేత్యాహ గాయత్రీ వై పృథివీ త్రైష్టభమన్తరిక్షం జా-
 గతీ చ్యారానుష్టు భీరిశ్చన్దోభిరేవేమాన్లోకాన్ యథాపూర్వమభి-
 జయతి || ౨౪ ||

యజమా నేనేతి చైతదవభృథో దిశస్సప్త చ || ౨౫ ||

అగన్మ సువస్సువరగన్మేత్యాహ సువర్గమైవ లోకమేతి సంద-
 దృశస్సే మా ఛిత్సి యతే తప్తస్మై తే మా వృక్షీత్యాహ య-
 థాయజురైవై తత్సుభూరసి శ్రేష్ఠో రశ్మీనామాయుర్ధా అస్యాయుర్భై-
 ధేహీత్యాహాశిషమైవై తామాశాస్తి ప్ర వా ఏషోఽస్తాలోకాచ్ఛ్య-
 వతే యః || ౨౬ || విష్ణుక్రమాన్క్రమతే సువర్గాయ హి లోకా-
 య విష్ణుక్రమాన్ క్రమ్యన్తే బ్రహ్మవాదినో వదన్తి స త్వేవిష్ణు-
 క్రమాన్క్రమేత య ఇమాన్లోకాన్సాత్పవ్యస్య సంవిద్య పు-
 నరిమం లోకం ప్రత్యవరౌహేదిత్యేష వా అస్య లోకస్య ప్రత్య-

వరోహో యదా హేదమహమముం భాతృవ్యమాభ్యో దిగోభ్య-
 ంస్యై దివ ఇతీమానైవ లోకాన్భాతృవ్యస్య సంవిద్యపునరిమం
 లోకం ప్రత్యవరోహతి సమ్ ॥ ౨౩ ॥ జ్యోతిషా భూవమిత్యాహ-
 సిన్నైవ లోకే ప్రతి తిష్ఠత్యైంద్రిమావృతమన్వావతః ఇత్యాహ-
 సౌ వా ఆదిత్య ఇంద్ర స్తస్యైవావృతమను ప్రర్యావతః తే దక్షిణా
 ప్రర్యావతః తే స్వమివవీర్యమను ప్రర్యావర్తతే తస్మాద్దక్షిణార్ధః
 త్మనో వీర్యావత్రోధో ఆదిత్యస్యైవావృతమను ప్రర్యావతః తే
 సమహం ప్రజయా సం మయా ప్రజేత్యాహ శిషమ్ ॥ ౨౪ ॥ ఏవై-
 తామా శాస్తే సమిద్ధో అగ్నే మే దీచిహి సమైద్ధా తే అగ్నే దీ-
 ద్యాసమిత్యాహయథాయజురైవై తద్వసుమా యజ్ఞోవసీయాన్భూ-
 యాసమిత్యాహశిషమైవై తామా శాస్తే బహు వై గార్హపత్య-
 స్యాన్తే మిశ్రమివ చర్యత ఆగ్నిపావమానీభ్యాం గార్హపత్యముప
 తిష్ఠతే పునాత్యేవాగ్నిం పునీత ఆత్మానం ద్వాభ్యాం ప్రతిష్ఠిత్యా
 అగ్నే గృహపత ఇత్యాహ ॥ ౨౫ ॥ యదాయజురైవై తచ్ఛతగ్ం
 హిమా ఇత్యాహ శతం త్వా హేమంతానిన్ధిక్షియేతి వావై తదాహ
 పుత్రస్య నామ గృణోత్యన్నాదమైవై సం కరోతి తామాశిషమా
 శాస్తే త నైవై జ్యోతిష్ఠీమితి బ్రూయాద్యస్య పుత్రో జాతస్యా-
 త్తేజస్వీవాస్య బ్రహ్మవర్చసీ పుత్రో జాయతే తామాశిషమా
 శాస్తే ముష్మే జ్యోతిష్ఠీమితి బ్రూయాద్యస్య పుత్రః ॥ ౨౬ ॥
 జాతస్యాత్తేజ ఏవా స్మిన్ప్రహ్మవర్చసం దధాతి యో వై యజ్ఞం

ప్రయుజ్య న వి ముఞ్చత్యప్రతిష్ఠానో వై స భవతి కస్తా యు-
 నక్తి న త్వా వి ముఞ్చత్విత్యాహ ప్రజాపతిర్వైకం ప్రజాపతినైవై-
 నం యునక్తి ప్రజాపతినా వి ముఞ్చతి ప్రతిష్ఠిత్యా ఈశ్వరం వై
 వ్రతమవిసృప్తం వ్రతహూఽగ్నే వ్రతపతే వ్రతమచారిషమిత్యాహ
 వ్రతమేవ ॥ ౩౦ ॥ వి సృజతే శాన్త్యా అప్రదాహాయ పరాజ్ వావ
 యజ్ఞ ఏతి న ని వ్రత తే పునర్యోవై యజ్ఞస్య పునరాలమ్భం వి-
 ద్వాక్ యజతే తమభి ని వ్రత తే యజ్ఞో బభూవ స ఆబభూవే-
 త్యాహేష వై యజ్ఞస్య పునరాలమ్భస్సేనైవై నం పునరాలభతేన-
 వరుద్ధా వా ఏతస్య విరాడ్య ఆహితాగ్నిస్సన్న సభగ పశవగ ఖలు
 వై బ్రాహ్మణస్య సభేష్టాస్పాజుత్క్రమ్య బూయాద్దౌమాగ్ం అ-
 గ్నేవిమాగ్ం అశ్వీయజ్ఞ ఇత్యవ సభాగ్ం రున్ధప్ర సహస్రం ప్రశూ-
 నాప్నోత్యాస్య వ్రజాయాం వాజీజాయతే ॥ ౩౧ ॥

యస్సమాశిషం గృహపత ఇత్యాహముష్నై జ్యోతిష్కృతిమితి
 బ్రూయాద్యస్య పుత్తో వ్రతమేవ ఖలు వై చతుర్విగ్ం శతిశ్చ ॥ ౩౨ ॥

దేవ సవితగ్ ప్రసువ యజ్ఞం ప్రసువ యజ్ఞపతిం భగాయ ది-
 వ్యో గన్ధర్వః । కెతపూగ్ కేతంసగ్ పునాతు వాచస్పతిర్వాచమద్య
 స్వదాతి నః । ఇంద్రస్య షజ్యోసి వార్త్రఘ్న స్త్వయావియం వృ-
 త్రం వధ్యాత్ । వాజస్య ను ప్రసవే మాతరం మహీమదితినామ
 వచసా కరామహే । యస్యామిదం విశ్వం భుననమావివేశ తస్యాం
 నో దేవస్సవితా ధర్మసావిషత్ । అప్పు ॥ ౩౩ ॥ అన్తరమృతమ-

పు భేషజమపాముత ప్రశస్తిష్వశ్వా భవథ వాజినః । వాయుర్వా
త్వా మనుర్వా త్వా గన్ధర్వాస్తప్తవిగ్ంశతిః । తే అగ్రే అశ్వమా-
యుజ్జన్తే అస్మిజ్జవమాదధుః । అపాం సపాదాశు హేమన్త య ఊ-
మిన్త కకుద్మాన్ప్రతూతిన్ ర్వాజసాతమసైనాయం వాజగ్ం సెత్ । వి-
ష్ణోన్త క్రమోసి విష్ణోన్త క్రాన్తమసి విష్ణోర్వకాన్తమస్యజ్ఞౌన్త స్య-
జ్ఞౌన్తభితౌ రిడంయా ధ్వాన్తం వాతాగ్రమను సంచరన్తా దూ-
శేహేతిర్ద్రియావాన్పతత్రీ తెన్-గ్నయన్త పప్రయన్త పారయన్త ॥

అపున్త స్యజ్ఞౌన్త పచ్ఛదశ చ ॥ ౭ ॥

దేవస్యాహగ్ం సవితున్త ప్రసవే బృహస్పతినా వాజజితా వా-
జం జెషం దేవస్యాహగ్ం సవితున్త ప్రసవే బృహస్పతినా వాజజితా
వర్షిష్మం నాకగ్ం రుహేయమిన్ద్రాయ వాచం వదతేన్ద్రం వాజం
జాపయతేన్ద్రో వాజమజయిత్ । అశ్వాజని వాజిని వాజేషు వాజినీ-
వత్యశ్వాస్తమత్సు వాజయ । అర్వాన్త సప్తిరసి వాజ్యసి వాజి-
నోవాజం ధావత మరుతాం ప్రసవే జయత వియోజనా మిమీధ్వ-
మధ్వసస్కుభీత ॥ ౩౪ ॥ కాష్ఠాం గచ్ఛత వాజేవాజేవత వా-
జినో నో ధనేషు విప్రా అమృతా ఋతజ్ఞాః । అస్య మధ్వగ్ం పిబత
మాదయధ్వం తృప్తా యాత పథిభిర్దైవయాన్తః । తే నో అర్వన్తో
హవసశ్శుతో హవం విశ్వే శృణ్వన్తు వాజినః । మితద్రవస్సహస్రి-
సా మైధసాతా సనిష్యవః । మహూ యే రత్నగ్ం సమిధేషు జ
భ్రీరె శంనోభవన్తు వాజినో హవేషు । దేవతా తా మితద్రవస్సన్వ-

కాఁ: | జమ్భయన్తోఽహిం వృక్షగ్ం రక్షాగ్ంసి సనేమ్యస్మద్యయ-
 వణ ॥ ౩౧ ॥ అమీవాః | ఏష స్య వాజీ క్షీప్రణిం తురణ్యతి గ్రి-
 వాయాం బద్ధో అపికక్ష ఆసని | క్రతుం దధికా అను సంతవీత్వ-
 త్సథామజ్జాగ్ంస్యన్వాపసీఫణత్ | ఉతస్మాస్య ద్రవతస్తురణ్యతన్
 పణం స వేరనువాతి ప్రగర్ధినః | శ్యేనస్యేవ ధృజతో అజ్కసం
 పరి దధిక్రావ్ణస్సహజా తరిత్రతః | ఆ మా వాజస్య ప్రస-
 వో జగమ్యాదా ద్యావాపృథివీ విశ్వశమ్భూ | ఆ మా గన్తాం పి-
 తరా ॥ ౩౨ ॥ మాతరా చా మా సోమో అమృతత్వాయ గ-
 మ్యాత్ | వాజినో వాజజితౌ వాజగ్ం సరిష్యన్తో వాజం జైష్య-
 న్తోబృహస్పతేర్భాగమవజిఘృత వాజినో వాజజితౌ వాజగ్ం స-
 స్మవాగ్ంసో వాజం జిగివాగ్ంసో బృహస్పతేర్భాగే నిమృధ్వమి-
 యం వస్సా సత్యా సందాభూద్యామింద్రేణ సమధర్ధ్వమజీజవత
 వనస్పతయ ఇన్ద్రం వాజం వి ముచ్యధ్వమ్ ॥ ౩౨ ॥

స్కభీతయయవన్పితరా ద్విచత్వారిగ్ంశచ్చ ॥ ౩ ॥

క్షత్రస్యోల్బమసి క్షత్రస్య యోనిరసి జాయ ఏహి సువో రో-
 హవ రోహవహి సువరహం నాపుభయోస్సువో రోక్ష్యామి వాజ-
 శ్చ ప్రసవశ్చాపిజశ్చ క్రతుశ్చ సువశ్చ మూర్ధా చ వ్యశ్చియ-
 శ్చాచన్తాయనశ్చాన్త్యశ్చ భావనశ్చ భువనశ్చాధిపతిశ్చ | ఆయు-
 ర్యజ్ఞేన కల్పతాం ప్రాణో యజ్ఞేన కల్పతామపానః ॥ ౩౩ ॥ యజ్ఞేన
 కల్పతాం వ్యానో యజ్ఞేన కల్పతాం చక్షుర్యజ్ఞేన కల్పతాగ్ంశ్రో-

త్రం యజ్ఞేన కల్పతాం మనో యజ్ఞేన కల్పతాం వాగ్ద్యజ్ఞేన కల్ప-
తామాత్తా యజ్ఞేన కల్పతాం యజ్ఞో యజ్ఞేన కల్పతాగ్ం సువదే-
వాగ్ం అగన్మామృతా అభూమ ప్రజాపతేరి ప్రజా అభూమ సమ-
హం ప్రజయా సం మయా ప్రజా సమహాగ్ం రాయస్సోషేణ సం
మయా రాయస్సోషాన్మాయ త్వాన్మాయ ద్యాయ త్వా వాజాయ
త్వా వాజజిత్యామై త్వామృతమసి పుష్టిరసి ప్రజసనమసి ॥ ౩౯ ॥

అపానో వాజాయ నవ చ ॥ ౪౦ ॥

వాజస్యేమం ప్రసవస్సుమవై అగ్రే సోమగ్ం రాజానమో-
షధీష్వపున్తా అస్మభ్యం మధుమతీర్భవన్తు వయగ్ం రాష్ట్రే
జాగ్రియామ పురోహితాః । వాజస్యేదం ప్రసవ ఆ బభూవేనూ-
చ విశ్వా భువనాని సర్వతః । స విరాజం పర్యేతి ప్రజానన్ప్రజాం
పుష్టిం వర్ధయమానో అస్మై । వాజస్యేమాం ప్రసవశ్శీశ్రియై ది-
వమినూ చ విశ్వా భువనాని సమాగ్ం । అదిత్సన్తం దాపయతు
ప్రజానన్ప్రయిమ్ ॥ ౪౦ ॥ చ నస్సర్వవీరాం ని యచ్ఛతు । అగ్నై
అచ్ఛా వదేహా నగ ప్రతి నస్సుమనా భవ । ప్రణో యచ్ఛ భువ-
స్పతే ధనదా అసి నస్త్వమ్ । ప్రణో యచ్ఛత్వర్యమా ప్ర భగగ
ప్ర బృహస్పతిగ్ం । ప్ర దేవాల్ల పోత సూన్యతా ప్ర వాగ్దేవీ దదా-
తు సః । అర్యమణం బృహస్పతిమిన్ద్రం దానాయ చోదయ । వా-
చం విష్ణుగ్ం సరస్వతీగ్ం సవితారమ్ ॥ ౪౧ ॥ చ వాజినమ్ । సో-
మగ్ం రాజానం వరుణమగ్నిమన్వారభామహే । ఆదిత్యా విష్ణుగ్ం

సూర్యం బ్రహ్మణం చ బృహస్పతిమ్ । దేవస్య త్వా సవితరు
 ప్రసవేశ్వినోబాహుభ్యాం పూష్ణా హస్తాభ్యాగ్ం సరస్వత్యే
 వాచో యన్తర్యన్త్రేణాగ్నేస్తావ సామాజ్యేనాభిషిచ్ఛామిస్త్య
 బృహస్పతేస్తావ సామాజ్యేనాభిషిచ్ఛామి ॥ ౪౭ ॥

రయిగ్ం సవితారగ్ం షట్త్రిగ్ంశచ్చ ॥ ౧౦ ॥

అగ్ని రేకాక్షరేణ వాచముదజయదశ్వినౌ ద్యౌక్షరేణ ప్రా-
 ణాపానావృదజయతాం విష్ణుశ్రుక్షరేణ త్రిన్లోకానుదజయతోమ
 శ్చతురక్షరేణ చతుష్పదగ్ం పశూనుదజయత్పాషా పశ్చాక్షరేణ ప-
 క్షీముదజయద్ధాతా షడక్షరేణ షడ్వతూనుదజయన్మరుతస్సప్తా-
 క్షరేణ సప్తపదాగ్ం శక్వరీముదజయన్బృహస్పతిరష్టాక్షరేణ గా-
 యత్రీముదజయన్మిత్రో సవాక్షరేణ త్రివృతగ్ం స్తోమముదజయత్ ॥
 వరుణో దశాక్షరేణ విరాజముదజయదిన్ద్రో ఏకాదశాక్షరేణ త్రిష్టు-
 భముదజయద్విశ్వేదేనా ద్వాదశాక్షరేణ జగతీముదజయన్వసవశ్రు-
 యోదశాక్షరేణత్రయోదశగ్ం స్తోమముదజయన్మద్రాశ్చతుర్దశా-
 క్షరేణ చతుదశగ్ం స్తోమముదజయన్నాదిత్యాగ్ం పంచదశాక్షరేణ
 పంచదశగ్ం స్తోమముదజయన్నదితిష్ణోడశాక్షరేణ షోడశగ్ం స్తోమ-
 ముదజయత్ప్రజాపతిస్సప్తదశాక్షరేణ సప్తదశగ్ం స్తోమముదజ-
 యత్ ॥ ౪౮ ॥

త్రివృతగ్ం స్తోమముదజయత్పంచత్యారిగ్ంశచ్చ ॥ ౧౧ ॥

ఉపయామగృహీతోసి నృపదం త్వా ద్రిషదం భువనన-
 ద్మిన్ద్రాయ జష్టం గృహ్ణామ్యేష తె యోనిరిన్ద్రాయ త్వోపయా-
 మగృహీతోస్యపునషదం త్వా ఘృతనదం వ్యోమసద్మిన్ద్రాయ జ-
 ష్టం గృహ్ణామ్యేష తె యోనిరిన్ద్రాయ త్వోపయామగృహీతోసి పృ-
 థివిషదం త్వాఽన్తరిక్షనదం నాకసద్మిన్ద్రాయ జష్టం గృహ్ణామ్యేష
 తె యోనిరిన్ద్రాయ త్వా । యే గ్రహాః పశ్చజనీనా యేషాం
 తిస్రగ పరమజగ । దేవ్యగ కోశః ॥ ౪౫ ॥ సముబ్జితః । తేషాం
 విశి ప్రియాణామిషమూజఃగ్ం సమగ్రభీమేష తె యోనిరిన్ద్రా-
 య త్వా । అపాగ్ం రసముద్వయనగ్ం సూర్యరశ్మిగ్ం స-
 మాభృతమ్ । అపాగ్ం రసస్య యో రసస్తం వో గృహ్ణామ్యుత్త-
 మమేష తె యోనిరిన్ద్రాయ త్వా । అయా విష్టా జనయన్కర్వరాణి
 స హి ఘృణిరురుర్వరాయ గాశుః । స ప్రత్యుద్దేధరుణో మధ్వోఅ-
 గ్గిగ్ం స్వాయాం యత్తనువాం తనూమైరయత । ఉపయామగృ-
 హీతోసి ప్రజాసతయే త్వా జష్టం గృహ్ణామ్యేష తెయోనిగ ప్రజా-
 వతయే త్వా ॥ ౪౬ ॥

కోశన్తనువాం త్రయోదశ చ ॥ ౧౨ ॥

అన్వహ మాసా అన్విద్వనాన్యనోవషధీరను పర్వతానః । అన్వి-
 ద్విగ్ం రోదసీ వావశానే అన్వాపో అజహత జాయమానమ్ ।
 అను తే దాయ మహ ఇన్ద్రియాయ నత్రా తె విశ్వమను వృత్తి-
 హత్యే । అను త్తత్తమను సహాయజతేన్ద్రి దేవేభిరను తె

నృపహ్యే । ఇన్ద్రాణీమాసు నారిషు సుపత్నీమహామశ్రవమ్ । న
 హ్యస్యా అపరం చన జరసా ॥ ౪౭ ॥ మర తె పతిః । నాహమిన్ద్రాణి
 రారణసఖ్యర్వృషాకపేర్ ఋతే । య స్యైదమవ్యగ్ంహవిగ్ ప్రి-
 యం దేవేషు గచ్ఛతి । యో జాత ఏవ ప్రథమో మనస్వాన్దైవో
 దైవాస్క్రతునా పర్యభూషత్ । యస్య శుష్మాద్రోదనీ అభ్యసేతాం
 నృష్ణస్య మహ్నీ సజనాన ఇన్ద్రః । ఆ తే మహాఇన్ద్రోత్ముగ్ స-
 మన్యవోయత్సమః సేనాః । పతాతి దిద్యున్నర్యస్య బాహువో-
 రాత్ ॥ ౪౮ ॥ మనోవిష్వదియగ్విచారీత్ । మా నో మధీకరా
 భరాద్ధి తన్నగి ప్ర దాశుషే దాతవై భూరి యతై । నవ్యే దేష్టే
 శస్త్రై అస్మిన్ ఉక్థే ప్ర బ్రవామ వయమిన్ద్రస్తువన్తః । ఆ తూ భ-
 ర మాకిరేతత్సరిష్ఠాద్విద్మా హి త్వా వసుపతిం వసూనామ్ । ఇన్ద్ర-
 యతై మాహినం దత్రీమ స్త్వస్మభ్యం తద్ధయశ్వ ॥ ౪౯ ॥ ప్ర-
 యన్ధి । ప్రదాతారగ్ం హవామహ ఇన్ద్రీమా హవిషా వయమ్ ।
 ఉభా హి హస్తా వసునా పృణస్వా ప్ర యచ్ఛదక్షిణాదోత స-
 వ్యాత్ । ప్రదాతా వ్రజే వృషభస్తురాషాట్సుప్తీ రాజా వృత్రహ-
 సోమపా వా । అస్మిన్ యజ్ఞే బ్రహ్మిష్యానిషద్యాధా భవ యజ-
 మానాయ శంయోః । ఇన్ద్రీస్తుత్రామా స్వవాగ్ం అవోభిస్సు-
 మృడీకో భవతు విశ్వవేదాః । బాధతాం ద్వేషో అభయం కృణో-
 తు సువీర్యస్య ॥ ౫౦ ॥ పతయస్సామ । తస్య వయగ్ం సుమతౌ
 యజ్ఞయస్యాపి భద్రే సోమససే స్యామ । స సుత్రామా స్వవాగ్ం

ఇన్ద్రో అస్మే ఆరాచిచ్ఛద్వేషస్సచక్రయోమాను । రైవశీర్షస్సధ-
మాద ఇన్ద్రో సమృతువివాహాః । క్షుశున్తో మాభిర్మదేను । ప్రోష్వ-
స్మై పురొరథమిన్ద్రోయ శూషమర్చత । అభీకే చిను లోకకృత్సజ్ఞ
సమతుస్స వృత్త్రహః । అస్మాకం బోధి వోదితా నభన్తామన్యకేషామ్ ।
జ్యాయాకా అధి ధన్వసు ॥ ౫౧ ॥

జరసా మా తే హర్యశ్వ సువీర్యస్యాధ్యేకం చ ॥ ౧౩ ॥

పాతయజ్ఞం సగ్ంశ్రవాగ్గ ప్రరోక్షం బ్రహ్మహిష్టాహంధుర్-
వాచుగ్నైత్యాహ దేవ సవితదేవస్వాహం క్షత్రిస్యోల్బం వాజ-
స్యాగ్ని రేకాక్షరేణోపయామగ్మహీణోసి నృపదమన్వహ త్రయో-
దశ ॥ ౧౩ ॥

పాతయజ్ఞం ప్రరోక్షం ధుర్వాం వి సృజతే చనస్సర్వవీరాం
పతయస్సాస్యమైకపఞ్చాశత్ ॥ ౫౧ ॥

పాతయజ్ఞం ధన్వసు.

హరిః ఓమ్.

శ్రీ కృష్ణా పకాణమస్తు.

ఇతి ప్రథమకాండే సప్తమగ ప్రశ్నః

అథాష్టమః ప్రశ్నః

హరిః ఓమ్ ॥ అనుమత్యై పురోడాశమష్టాకపాలం నిర్వపతి.
 ధేనుర్దక్షిణా యే ప్రత్యృచ్ఛశ్శచ్యూయా అవశేయన్తే తన్నైర్ఋ-
 తమేకకపాలం కృష్ణం వాసగ కృష్ణతూషం దక్షిణా వీహిస్వాహ-
 ౨౨హుతిం జుష్మాణ ఏష తే నిర్ఋతే భాగో భూతే మావిష్మత్యసి
 ముఖ్యేమమగ్ంహస్తస్వాహా నమో య ఇదం చకారాదిత్యం చ
 రుం నిర్వపతి వరోదక్షిణా౨౨గ్నవైష్ణవమేకాదశకపాలం వామనో
 వహీ దక్షిణా౨గ్నీషోమీయమ్ ॥ ౧ ॥ ఏకాదశకపాలగ్ం హిరణ్యం
 దక్షిణేన్ద్రమేకాదశకపాలమృషభా వహీ దక్షిణా౨౨గ్నేయమ-
 ష్టాకపాలమైన్ద్రం దధ్యృషభా వహీ దక్షిణేన్ద్రాగ్ం ద్వాదశకపా-
 లం వైశ్వదేవం చరుం ప్రథమజో వశోదక్షిణా సౌమ్యగ్ం శ్యా-
 మాకం చరుం వాసో దక్షిణా సరస్వత్యై చరుగ్ం సరస్వతే చరుం
 మిథునా గావో దక్షిణా ॥ ౨ ॥

అగ్నీషోమీయం చతుస్త్రిగ్ంశచ్చ ॥ ౧ ॥

ఆగ్నేయమష్టాకపాలం నిర్వపతి సౌమ్యం చరుగ్ం సావిత్రిం
 ద్వాదశకపాలగ్ం సారస్వతం చరుం పౌష్ణం చరుం మారుతగ్ం స-
 వ్తకపాలం వైశ్వదేవీమామితౌ ద్యావాపృథివ్యమేకకపాలమ్ ॥ ౩ ॥

ఆగ్నేయగ్ం సౌమ్యం మారుతమష్టాదశ ॥ ౨ ॥

ఐన్ద్రాగ్న మేకాదశకపాలం మారుతీమామితౌ వారుణీమా-
మితౌ కాయమేకకపాలం ప్రథూస్యా హవామహే మరుతో
యజ్ఞవాహస్స కరమ్భేణ సజోషసః । మోషూణ ఇన్ద్ర పృథ్వు
దేవాస్తుస్మతే శుష్మిన్నవయా । మహీ హ్యస్య మీధుషో యవ్యా ।
హవిష్మతో మరుతో వస్తతే గీః । యద్ద్రామె యదరణ్యే యత్స-
భాయాం యదిన్ద్రీయే । యచ్ఛాచ్రదే యదర్య ఏనశ్చక్రమా వ-
యమ్ । యదేకస్యాధి ధర్మణి తస్యావయజసమసి స్వాహా । అక్ర-
న్కర్మ కమకృతస్సహ వాచా మయోభువా । దేవేభ్యం కర్మ
కృత్యాన్-స్తం ప్రేత సుదానవః ॥ ౪ ॥

వయం యద్విగ్ శతశ్చ ॥ ౩ ॥

అగ్నయేనీకవతే పురోడాశమష్టాకపాలం నిర్వపతి సాకగ్ం
సూర్యోద్యతా మరుద్భ్యస్సన్తప్తనేభ్యో మధ్వన్దినే చరుం మరు-
ద్భ్యో గృహమిధిభ్యస్సర్వాసాం దుగ్ధే సాయం చరుం పూర్ణా దర్వి
వరా పత సుపూర్ణా పునరా పత । వన్నేవ వి క్షీణావహా ఇష-
మూజకగ్ం శతక్రతో । దేహి మే దదామి తే ని మే ధేహి ని
తే దధే । నిహరమిన్ని మే హరా నిహరమ్ ॥ ౫ ॥ ని హరామి
తే । మరుద్భ్యం క్షీడిభ్యం పురోడాశగ్ం సప్తకపాలం నిర్వపతి సా-
కగ్ం సూర్యోద్యతాన్-గ్నయమష్టాకపాలం నిర్వపతి సాయం
చరుగ్ం సావిత్రం ద్వాదశకపాలగ్ం సారస్వతం చరుం పౌష్ణం చరు-

మైన్ద్రాగ్న మేకాదశకపాలమైన్ద్రం చరుం వై శ్వకమకాణమేక-
కపాలమ్ ॥ ౬ ॥

హరా నిహారం త్రిగ్శచ్చ ॥ ౪ ॥

సోమాయ పితృమతే పురోడాశగ్ం షట్కపాలం నిర్వపతి
పితృభ్యో బర్హిషదోభ్యో ధానాం పితృభ్యోఽగ్నిష్వాతైభ్యోఽ-
భివాన్యామైదుగై మన్థమేతతై తత యే చ త్వామన్వేతతై పితా-
మహా ప్రపితామహా యే చ త్వామన్వత్ర పితరో యథాభాగం
మన్దధ్వగ్ం సుసందృశం త్వా వయం మఘవన్మన్దిషీమహి । ప్రనూనం
పూర్ణవన్ధరస్సుతో యాసి వశాగ్ం అను । యోజాన్విన్ద్రై తై
హరి ॥ ౭ ॥ అక్షన్నమి మదన్తహ్యవ ప్రియా అధూషతి । అస్తో-
వత స్వభానవో విప్రా స విష్ణయా మతీ । యోజాన్విన్ద్రై తై హ-
రి । అక్షన్వితరోఽమి మదన్త పితరోఽతీతృపన్త పితరోఽమి-
మృజన్త పితరః । పరేత పితరస్సోమ్యా గమ్భిరైః పథిభిః పూ-
ర్వైః । అథా పితౄన్ధన్సవిదత్త్రాగ్ం అపీత యమేన యే సధ-
మాదం మదన్తి । మనో న్వాహవామహే నారాశగ్ంసేన స్తో-
మేన పితృణాం చ మన్మథిః । ఆ ॥ ౮ ॥ న ఏతు మనగ్ పునగ్ క్రత్వే
దక్షాయ జీవసే । జ్యోక్ష్చ సూర్యం దృశే । పునర్నగ్ పితరో మ-
నో దదాతు దేవ్యో జనః । జీవం వ్రాతగ్ం సచేమహి । యదన్త-
రిక్షం పృథివీముత ద్యాం యన్మాతరం పితరం వా జిహిగ్ంసిమ ।

(౧౪)

అష్టమ గ ప్ర శ్న :

౧౦౫

అగ్నిమాణ తస్మాదేససో గార్హపత్యగి ప్ర ముచ్చతు దురీతా
యాని చక్రమ కరోతు మామననసమ్ ॥ ౯ ॥

హరీ మన్మభిరా చతుశ్చత్వారిగ్ంశచ్చ ॥ ౫ ॥

ప్రతిపూరుషమేకకపాలాన్నిర్వప్త్యేకమతిరిక్తం యావన్తో
గృహ్యస్తస్మైభ్యం కమకరం పశూనాగ్ం శర్మాసి శమ యజ-
మానస్య శర్మ మే యచ్ఛేక ఏవ రుద్రో న ద్వితీయాయ తథ
ఆఖుస్తే రుద్ర వశుస్తం జపస్త్వేష తే రుద్ర భాగస్సహ స్వస్రా-
మ్యైకయా తం జపస్య భేషజం గవేశ్వాయ పురుషాయ భేష-
జమథో అస్మభ్యం భేషజగ్ం సుభేషజమ్ ॥ ౧౦ ॥ యథాసతి ।
సుగం మేషాయ మేష్యా అవామ్బురుద్రమదిమహ్యవ దేవం త్ర్య-
మ్బకమ్ । యథా నశ్యేయస్య కరద్యథా నో వస్యస్య కరద్యథా
న్య పశుమత్తం కరద్యథా నో వ్యవసాయయాత్ । త్ర్యమ్బకం
యజామహే సుగన్ధిం పుష్టివర్ధనమ్ । ఉర్వారుకమివ బన్ధనాన్మృ-
త్యోర్ముక్షీయ మామృతాత్ । ఏష తే రుద్ర భాగస్తం జప-
స్య తేనావసేన ప్రో మూజవతోఽతీహ్యవతతధన్వా పినాకహస్తం
కృత్తివాసాః ॥ ౧౧ ॥

సుభేషజమిహి త్రీణి చ ॥ ౬ ॥

ఇన్ద్రాగ్ం ద్వాదశకపాలం వైశ్వదేవం చరుమిన్ద్రాయ
శునాసీరాయ పురోడాశం ద్వాదశకపాలం వాయవ్యం పయస్సౌర్య-
మేకకపాలం ద్వాదశగవగ్ం సీరం దక్షిణాగ్ం యమష్టాకపాలం

నిర్వపతి క్రాదం గావీధుకం చరుమైస్త్రిం దధి వారుణం యవమ-
 యం చరుం వహినీ ధేనుర్దక్షిణా యే దేవాగ్ పురస్సదోఽగ్ని నేత్రా
 దక్షిణసదో యమనేత్రాగ్ పశ్చాత్సదస్సవితృనేత్రా ఉత్తరసదో
 వరుణనేత్రా ఉపరిషదో బృహస్పతినేత్రా రక్షోహణస్యై నగ్ పాన్తు
 తె నోఽవన్తు తేభ్యః ॥ ౧౨ ॥ సమస్తేభ్యస్సాస్వహా సమూఢగ్ం
 రక్షస్సందగ్ధగ్ం రక్ష ఇదమహగ్ం రక్షోఽభి సం దహమ్యగ్నయే
 రక్షోఽఘ్ని స్వాహా యహాయ సవిత్రే వరుణాయ బృహస్పతయే
 దువస్వతే రక్షోఽఘ్ని స్వాహా ప్రప్తివాహీ రథో దక్షిణా దేవస్య
 త్వా సవితృగ్ ప్రనవేశ్వినోర్భాహుభ్యాం పూజ్ఞోహస్తాభ్యాగ్ం
 రక్షసో వధం జహామి హతగ్ం రక్షోఽవధిష్మ రక్షో యద్యస్యై
 తద్దక్షిణా ॥ ౧౩ ॥

తేభ్యగ్ పశ్చచత్వారిగ్ంశచ్చ ॥ ౧౪ ॥

ధాతే పురోడాశం ద్వాదశకపాలం నిర్వపత్యనుమత్యై చ-
 రుగ్ం రాకాయై చరుగ్ం సినీవాల్యై చరుం కుష్టే చరుం మిథు-
 నౌ గావౌ దక్షిణాఽఽగ్నావైష్ణవమేకాదశకపాలం నిర్వపత్యైన్ద్రా-
 వైష్ణవమేకాదశకపాలం వైష్ణవం త్రికపాలం వామనో వహీ దక్షి-
 ణాఽగ్నీషామీయమేకాదశకపాలం నిర్వపత్యైన్ద్రాస్సోమీయమేకా-
 దశకపాలగ్ం సౌమ్యం చరుం బభుర్దక్షిణా సోమాపౌష్ణం చరుం
 నిర్వపత్యైన్ద్రాస్సౌష్ణం చరుం పౌష్ణం చరుగ్ం శ్యామౌ దక్షిణా వై-

శ్వానరం ద్వాదశకపాలం నిర్వపతి హిరణ్యం దక్షిణ వారుణం యవ-
మయం చరుమశ్వో దక్షిణా ॥ ౧౪ ॥

వైశ్వానరం ద్వాదశకపాలం నిర్వపా చ ॥ ౧౫ ॥

బార్హస్పత్యం చరుం నిర్వపతి బ్రహ్మణో గృహే శితి-
ప్రజ్ఞో దక్షిణైర్ద్రమికాదశకపాలం రాజస్యస్య గృహ ఋషభా
దక్షిణాఽఽదిత్యం చరుం మహిష్యే గృహే ధేనుర్దక్షిణా నైర్-
ఋతం చరుం పరివృక్త్యే గృహే కృష్ణానాం వీహీణాం నఖనిర్భి-
న్నం కృష్ణా కూటా దక్షిణాఽఽగ్నేయమష్టకపాలం నేనాన్యో
గృహే హిరణ్యం దక్షిణ వారుణం దశకపాలం సూతస్య గృ-
హే మహనిర్వపా దక్షిణ మారుతం సప్తకపాలం గ్రామణ్యో
గృహే పృశ్నిచర్దక్షిణా సావిత్రం ద్వాదశకపాలమ్ ॥ ౧౬ ॥ క్ష-
తుగృహ ఉపధ్వస్తో దక్షిణాఽఽశ్వినం ద్వికపాలం సంగ్రహీ-
తుగృహే సవాత్యే దక్షిణా పౌష్ణం చరుం భాగదుఘస్య గృహే
శ్యామో దక్షిణ రౌద్రం గావీధుకం చరుమక్షావాపస్య గృహే
శబల ఉద్గారో దక్షిణైర్ద్రాయ సుత్రాష్టై పురోడాశ మికాదశకపా-
లం ప్రతి నిర్వపతీర్ద్రాయాగ్ం హూమచైయం నో రాజా వృ-
త్రహ రాజా భూత్వా వృత్రం వధ్యాన్మైత్రాబార్హస్పత్యం భ-
వతి శ్వేతాయై శ్వేతవత్సాయై దుగ్ధే స్వయంమూతే స్వయం-
ఋధిత ఆజ్య ఆశ్వత్థే ॥ ౧౭ ॥ పాత్రే చతుస్సక్తా స్వయమవ-
న్నాయై శాఖాయై కర్ణాగ్ం శ్చాకర్ణాగ్ం శ్చ తణ్డులా వి చిను-

యాద్యే కణాన్స పయసి బాహస్సశ్యో యేకణాన్స ఆ-
 జ్యే మైత్రస్సన్వయం కృతా వేదిర్భవతి స్వయందినం బర్హిస్సన్వ-
 యంకృత ఇథ్మస్సైవ శ్వేతా శ్వేతవత్సా దక్షిణా ॥ ౧౭ ॥

సావిత్రం ద్వాదశకపాలమాశ్వత్థే త్రయస్త్రిగ్ంశచ్చ ॥ ౧౮ ॥

అగ్నయేగృహపతయే పురోడాశమష్టాకపాలం నిర్వపతిక్ర-
 ష్టానాం వీహీణాగ్ం సోమాయ వనస్పతయే శ్యామాకం చరుగ్ం
 సవిత్రే సత్యప్రసవాయ పురోడాశం ద్వాదశకపాలమాశ్వానాం
 వీహీణాగ్ం రుద్రాయ పశుపతయే గావీధుకం చరుం బృహస్పత-
 యే వాచస్పతయే నైవారం చరుమిన్ద్రాయ జ్యేష్ఠాయ పురోడాశ-
 మేకాదశకపాలం మహావీహీణాం మిత్రాయ సత్యామామ్బానాం
 చరుం వరుణాయ ధర్మపతయే యవమయం చరుగ్ం సవితా త్వా
 ప్రసవానాగ్ం సువతామగ్నిగృహపతీనాగ్ం సోమో వనస్పతీ-
 నాగ్ం రుద్రగ్ం పశూనామ్ ॥ ౧౯ ॥ బృహస్పతిర్వాచామిన్ద్రో
 జ్యేష్ఠానాం మిత్రస్సత్యానాం వరుణో ధర్మపతీనాం యే దేవా
 దేవసువస్థస్థ త ఇమమాముష్యాణామనమిత్రాయ సువధ్వం మ-
 హాతే క్షత్త్రాయ మహాత ఆధిపత్యాయ మహాతే జానరాజ్యాయైష
 వో భరతా రాజా సోమోన్స్తాకం బ్రాహ్మణానాగ్ం రాజా ప్రతి త్య-
 న్నామ రాజ్యమధాయీస్వాం తనువం వరుణో అశిశ్రేచ్ఛచ్ఛేమి-
 త్రస్య వ్రత్యా అభూమామన్మహి మహాత ఋతస్య నామ సర్వై
 వ్రాతా వరుణస్యాభూవన్విమిత్ర ఏవైరరాతిమతారీదసూషుదస్త

యజ్ఞయా ఋతేన వ్య త్రితో జరిమాణం న ఆనడ్విష్టోఽక్రమాసి
విష్టోఽక్రాంతమసి విష్టోర్విక్రాంతమసి ॥ ౧౯ ॥

ప్రశూనాం వ్రాతాం పశ్చవింశతిశ్చ ॥ ౧౦ ॥

అథేతస్థాపాం పతిరసి వృషాఽస్యూరి శ్రీరవ్యవసేనోసి
వ్రజక్షితస్థని మరుతామోజస్థని సూర్యవర్చస్థని సూర్యత్వచస్థని
మాందాస్థని వాశాస్థని శక్వరీస్థని విశ్వభృతస్థని జనభృతస్థాగ్నేస్తే-
జస్యాస్థాని పామోషధీనాగ్ం రసస్థాపా దేవీర్మధుమతీరగృహ్ణాన్నా-
ర్జస్వతీ రాజసూయాయ చితానాః । యాభిమిత్రావరుణావభ్యషి-
ఇత్ యాభిరిద్ధిమనయన్నత్యరాతీః । రాష్ట్రీదాస్థని రాష్ట్రీం
దత్త స్వాహా రాష్ట్రీదాస్థని రాష్ట్రీమముష్మే దత్త ॥ ౨౦ ॥

అత్యేకాదశ చ ॥ ౧౧ ॥

దేవీరాప్రస్నం మధుమతీర్మధుమతీభిస్సృజ్యధ్వం మహి వర్చః
క్షత్రియాయ వన్వానా అనాభృష్టాస్సిదతోర్జస్వతీర్మహి వర్చః
క్షత్రియాయ దధతీరనిభృష్టమసి వాచో బంధస్తపోహసోమస్య
దాత్రమసి శుక్రావశ్శుక్రేణాత్పనామి చంద్రాశ్చంద్రేణాస్మతా అ-
మృతేన స్వాహా రాజసూయాయ చితానాః । సధమాదో దుమ్ని-
నీరూజః ఏతా అనిభృష్టా అపస్యవో వసానః । ప్రస్త్యాసు చక్రే
వరుణస్సధస్థమపాగ్ం శిశుః ॥ ౨౧ ॥ మాతృతమాన్వంతః । క్ష-
త్రిస్యాలృమసి క్షత్రిస్య యోనిరస్యావినో అగ్నిగృహపతిరావి-
న్న ఇద్దో వృద్ధశ్రవా ఆవిన్నగ పూషావిశ్వవేదా ఆవిన్నా మి-

త్రావరుణావృతావృధా వా విన్నే ద్యావాపృథివీ ధృతవ్రతే ఆవినా
 దేవ్యదితిర్విశ్వరూప్యావిన్నో యమసావాముష్యా యణోస్యాంవిశ్వ-
 స్మినాప్తై మహతే క్షత్రాయ మహత ఆధిపత్యాయమహతేజానరా-
 జ్యాయైష వో భరతా రాజా సోమోస్మాకం బ్రాహ్మణానాగ్ం రా-
 జేన్ద్రీశ్వ ॥ ౨౨ ॥ వజ్రాసి వార్త్రీఘ్న స్వయా యం వృతం
 వధ్యాచ్ఛతు బాధనాన్ధ సపాత మా ప్రత్యచ్ఛం పాత మా తిర్యచ్ఛ-
 మస్వచ్ఛం మా పాత దిగ్భ్యో మా పాత విశ్వాభ్యా మా నాప్తా-
 భ్యం పాత హిరణ్యవర్ణాపుషసాం విరోకే యస్థానాపుదితౌ
 సూర్యస్యారోహతం వరుణ మిత్ర గతం తతశ్చక్షాథామది-
 తిం దితిం చ ॥ ౨౩ ॥

శిశుర్నిస్యేకచత్వారిగ్ంశచ్చ ॥ ౧౨ ॥

నమిధమా తిష్ఠ గాయత్రీ త్వా ఛన్దసామవతు త్రివృన్దో-
 మోరథన్తరగ్ంసామాగ్ని దేవతా బ్రహ్మ ద్రవిణముగ్రామా తిష్ఠ
 త్రిష్టుప్తాః ఛన్దసామవతు పచ్ఛదశస్తోమో బృహత్సమెన్ద్రో
 దేవతా క్షత్రిం ద్రవిణం విరాజమా తిష్ఠ జగతీ త్వా ఛన్దసామ-
 వతు సప్తదశస్తోమో వైరూపగ్ం సామ మరుతో దేవతా విద్మ-
 విణముదీచీమా తిష్ఠానుష్టుప్తాః ॥ ౨౪ ॥ ఛన్దసామవత్వేకవిగ్ంశస్తో-
 మో వైరాజగ్ం సామ మిత్రావరుణౌ దేవతా బలం ద్రవిణము-
 ర్ధావా తిష్ఠ పక్షిస్తాః ఛన్దసామవతు త్రిణవత్రయస్త్రిగ్ంశౌ
 స్తామా శాక్వరైవతే సామనీ బృహస్పతిదేవతా వరోచ్చ ద్రవిణ-

మీదృఙ్చన్యాదృఙ్చేతాదృఙ్చ ప్రతిదృఙ్చ మితశ్చ సంమితశ్చ
సభరాః । శుక్రజ్యోతిశ్చ చిత్రజ్యోతిశ్చ నత్యజ్యోతిశ్చ జ్యోతిష్టా-
గ్ంశ్చ నత్యశ్చ త్కపాశ్చ ॥ ౨౫ ॥ అత్యగ్ంహః । అగ్నయై స్వాహా
సోమాయై స్వాహా సవితై స్వాహా సరస్వత్యై స్వాహా పూర్ణ్యై
స్వాహా బృహస్పతయై స్వాహేంద్రాయై స్వాహా ఘోషాయై స్వా-
హా శ్లోకాయై స్వాహాఽగ్ంశాయై స్వాహా భగాయై స్వాహా క్షే-
త్రస్య సతయై స్వాహా పృథివ్యై స్వాహాఽన్తరిక్షాయై స్వాహా ది-
వే స్వాహా సూర్యాయై స్వాహా చంద్రమసై స్వాహా నక్షత్రైభ్య-
స్సాన్విహాఽద్యౌస్సాన్విహాషధీభ్యస్సాన్విహా వనస్పతిభ్యస్సాన్విహా చ-
రాచరేభ్యస్సాన్విహా పరిష్లవేభ్యస్సాన్విహా సరీసృపేభ్యస్సాన్విహా ॥ ౨౬ ॥

అనుష్టుప్వితకపాశ్చ సరీసృపేభ్యస్సాన్విహా ॥ ౧౩ ॥

సోమస్య త్విషిరసి తవేవ మై త్విషిర్భూయాదమృతమసి
మృత్యోర్థా పాహి దిద్యోన్తా పాహ్యవేష్టా దన్తశూకా నిరస్తం న-
ముచేశ్శిరః । సోమో రాజా వరుణో దేవా ధర్మసువశ్చయే । తే
తే వాచగ్ం సువన్తాం తే తే ప్రాణగ్ం సువన్తాం తే తే చక్షుస్సు-
వన్తాం తే తే శ్రోత్రగ్ం సువన్తాగ్ం సోమస్య త్వా ద్యుమ్నానాభి-
షిఞ్చమ్యగ్నేః ॥ ౨౭ ॥ తేజసా సూర్యస్య వర్చసేన్ద్రస్యన్ద్రియేణ
మిత్రావరుణయోర్వీర్యేణ మరుతామోజసా క్షత్రాణాం క్షత్రి-
పతిరస్యతి దివస్పాహి సమావవృతన్నధరాగుదీచీరహిం ఋద్నియ-
మను సంచర నీన్తాగ పర్వతస్య పృథభస్య పృష్ఠే నావశ్చరన్తి స్వ-

సి॒చ ఇ॒యా॒నాః । ర॒ద్రీ య॒తై క్ర॒యీ ప॒రం నా॒మ త॒స్మై హ॒త॒-
 మ॒సి య॒మె॒ష్టమ॒సి । ప్ర॒జాప॒తే న త్వ॒దైతా॒న్యన్యో వి॒శ్వా జాతా॒-
 ని ప॒రితా బ॒భూవ । య॒తామా॒స్మై జ॒హు॒శస్త॒న్యో అస్తు వ॒-
 యగ్గ్ం స్యా॒మ ప॒తయో ర॒యీణామ్ ॥ ౨౮ ॥

అగ్నే॒స్మై కా॒దశ చ ॥ ౧౪ ॥

ఇ॒ద్రి॒స్య వ॒జ్రోసి॒ వా ర్త్రీ॒శ్శు॒స్త్వయా॒యం వృ॒తం న॒-
 ధ్యా॒న్మితా॒వరు॒ణయోస్తా॒ప్రశాస్త్రా॒గ ప్రశి॒షా యు॒నజ్మి య॒జ్ఞస్య
 యోగే॒న వి॒ష్ణోగ్ క్ర॒మోసి వి॒ష్ణోః క్రా॒న్తమ॒సి వి॒ష్ణోర్వి॒క్రాన్తమ॒సి మ॒-
 రుతాం ప్ర॒సవే జే॒షమా॒ప్తం మ॒నస్స॒మహా॒మిన్ద్రియే॒ణ వీ॒ర్యే॒ణ ప॒-
 శూనాం మ॒న్యుర॒సి తవే॒వ మే మ॒న్యుర్భూ॒యాన్న మో మా॒త్రే పృ॒థి॒-
 వ్యైమా॒హం మా॒తరం పృ॒థివీగ్ం హిగ్ం॒సిష్ఠం మా॒॥ ౨౯॥ మా॒-
 మాతా పృ॒థివీ హిగ్ం॒సీది॒యద॒స్యాయు॒రస్యాయు॒మే ధే॒హ్యూ-
 గ్సూ॒ర్యం మే ధే॒హి యు॒జ్ఞసి వర్చో॒సి వర్చో॒మయి ధే॒హ్యగ్నయే
 గృ॒హప॒తయై స్వా॒హా సోమా॒య వ॒నస్ప॒తయై స్వా॒హేన్ద్రి॒స్య బలా॒య
 స్వా॒హా మ॒రుతా॒మోజ॒సే స్వా॒హా హగ్ం॒సశ్శు॒చిష॒ద్వసు॒ర న్తరి॒క్షస॒-
 ధోతా వె॒దిష॒దతి॒ధిర్దురో॒ణసత్ । నృ॒షద్వ॒రస॒దృత॒సదో॒వ్యమ॒నద॒బ్ధా
 గో॒జాఋ॒తజా అ॒ద్రిజా ఋ॒తం బృ॒హత్ ॥ ౩౦ ॥

హిగ్ం॒సిష్ఠం మ॒తేజాస్త్రి॒ణి చ ॥ ౧౫ ॥

మి॒త్రోసి వ॒రణో॒సి స॒మహం వి॒శ్వేదే॒వైః క్ష॒త్రీస్య నా॒-
 భి॒రసి క్ష॒త్రీస్య యోని॒రసి॒స్యోనా॒మా సీ॒ద సు॒షధా॒మాసీ॒దమా త్వా

హిగ్ంసీన్మామా హిగ్ంసీన్నిషసాదధృతవ్రతౌ వరుణకప్త్యాస్వా
 సాంరాజ్యాయసుక్రతుర్బ్రహ్మకన్వగ్ంరాజన్బ్రహ్మసీసవి తా-
 సీ సత్యసవో బ్రహ్మకన్వగ్ం రాజన్బ్రహ్మసీన్దోసి సత్య-
 జాః || ౩౧ || బ్రహ్మకన్వగ్ం రాజన్బ్రహ్మసీ మిత్రోసిసుశేవో
 బ్రహ్మకన్వగ్ం రాజన్బ్రహ్మసీవరుణోసి సత్యధమేన్సన్వవజ్రా-
 సి వారప్సుసైన మేరధ్య దిశోభ్యయగ్ం రాజాభూతు-
 శ్లోకాం ర సుమజ్జలాం ర సత్యరాజాన్ | అపాంనప్త్యాప్తా-
 ర్జ్ఞా నప్త్యాప్తాగ్ం యే గృహపతయే స్వాహా || ౩౨ ||

సత్యజాశ్చ త్వారిగ్ం శచ్చ || ౧౬ ||

ఆగ్నేయమప్తాకపాలం నిర్వపతిహిరణ్యం దక్షిణా సారస్వ-
 తం చరుం వత్సతరీ దక్షిణా సావిత్రం ద్వాదశకపాలముపధ్వస్తా ద-
 క్షిణాప్తాష్టం చరుగ్ం శ్యామోదక్షిణా బాఠహస్పత్యం చరుగ్ం శి-
 తిప్రప్తా దక్షిణేన్ద్రమేకాదశకపాలమృషభో దక్షిణా వారుణం ద-
 శకపాలం మహానిరప్తా దక్షిణా సామ్యంచరుం బభుర్దక్షిణాత్వా-
 ప్తమప్తాకపాలగ్ం శుణ్ఠో దక్షిణా వైష్ణవం త్రికపాలం వామనో
 దక్షిణా || ౩౩ ||

ఆగ్నేయగ్ం హిరణ్యగ్ం సారస్వతం ద్విచత్వారిగ్ం శత్ ||

సద్యోదీక్షయన్తి సద్యస్సోమం క్షేణన్తి పుణ్డరిన్ద్రజాం ప్ర
 యచ్ఛతి దశభిర్వత్సత్తరైస్సోమం క్షేణాతి దశపేయో భవతి శతం

బ్రాహ్మణాః పిబన్తి సప్తదశగ్ంస్తోత్రం భవతి ప్రాకాశావధ్వర్యవే
 దదాతి స్రజముద్గాతై రుక్మగ్ం హోతైశ్వం ప్రస్తోతృప్రతి-
 హర్తృభ్యాం ద్వాదశ పష్టాహీర్బ్రహ్మణే వశాంమైత్రా వరుణాయ
 ఋషభం బ్రాహ్మణాచ్ఛగ్ంసినై వాససీ నేష్టాప్రోతృభ్యాగ్ం స్థూరి
 యవాచితమచ్ఛావాకాయానద్వాహమగ్ంధే భాగ్వోహోహోతా
 భవతి శ్రాయస్తీయం బ్రహ్మసామం భవతి వారవస్తీయమగ్నిష్టోమ-
 సామగ్ం సారస్వతీరపా గృహ్ణతి || ౩౪ ||

వారవస్తీయం చత్వారి చ || ౧౮ ||

ఆగ్నేయమష్టాకపాలం నిర్వపతి హిరణ్యం దక్షిణైస్త్రమే-
 కాదశకపాలమృషభో దక్షిణా వైశ్వదేవం చరుం పిశజ్జీపష్టాహీ ద-
 క్షిణా మైత్రావరుణీమామితూం వశా దక్షిణాబార్హస్పత్యంచ-
 రుగ్ం శీతిప్రస్థో దక్షిణాఽఽదిత్యాంమల్హం గర్భిణీమా లభతే
 మారుతీం పృశ్నిం పష్టాహీమశ్వభ్యాం పూష్టే పురొడాశం ద్వా-
 దశకపాలం నిర్వపతి సరస్వతే సత్యవాచే చరుగ్ం సవిత్రై సత్య-
 ప్రసవాయ పురొడాశం ద్వాదశకపాలం తిస్రుధన్వగ్ం శుక్రుద్రు-
 తిర్దక్షిణా || ౩౫ ||

ఆగ్నేయగ్ం హిరణ్యమైస్త్రమృషభో వైశ్వదేవం పిశజ్జీ
 బార్హస్పత్యగ్ం సప్తచత్వారిగ్ంశత్ || ౧౯ ||

ఆగ్నేయమష్టాకపాలం నిర్వపతి సౌమ్యం చరుగ్ం సావిత్రం
 ద్వాదశకపాలం బార్హస్పత్యం చరుం త్వాష్ఠిమష్టాకపాలం
 వైశ్వానరం ద్వాదశకపాలం దక్షిణో రథవాహనవాహనో దక్షిణా
 సారస్వతం చరుం నిర్వపతి పౌష్ఠం చరుం మైత్రం చరుం వారుణం
 చరుం క్షేత్రపత్యం చరుమాదిత్యం చరుముత్తరో రథవాహనవా-
 హనోదక్షిణా ॥౩౬॥

ఆగ్నేయగ్ం సౌమ్యం బార్హస్పత్యం చతుస్త్రిగ్ంశత్ ॥
 స్వాద్యం త్వా స్వాదునా తీవ్రాం తీవ్రేణామృతామమృ-
 తేన సృజామి సగ్ం సోమేన సోమోన్యశ్విభ్యాం పచ్యస్వ సరస్వ-
 త్యై పచ్యస్వేంద్రాయ సుత్రాష్టే పచ్యస్వపునాతు తె పరిసు-
 తగ్ం సోమగ్ం సూర్యస్య దుహితా । వారేణ శశ్వతా తనావా-
 యుగ పూతః పవిత్రేణ ప్రత్యజ్ఞోమో అతీదుతః । ఇన్ద్రస్య
 యజ్యస్సఖా । కువిదగ్ం యవమన్తో యవం చిద్యథా దాన్త్యను-
 పూర్వం వియూయ । ఇహేహేషాం కృణుత భోజనాని యేబర్-
 హిషో నమోవృక్తిం న జిగ్ముః । ఆశ్వినం ధూమ్రమా లభతే సా-
 రస్వతం మైషమైన్ద్రమృషభమైన్ద్రమేకాదశకపాలం నిర్వపతి సా-
 విత్రం ద్వాదశకపాలం వారుణం దశకపాలగ్ం సోమప్రతీకాగ్ం పిత-
 రస్మష్టుత వడబా దక్షిణా ॥౩౭॥

భోజనాని షడ్విగ్ంశతిశ్చ ॥౨౧॥

అగ్నావిష్ణూ మహి తద్వాం మహిత్యం వీతం మృతస్య
 గుహ్యని నామ । దమేదమే నప్తరత్నా దధానా ప్రతి వాం జి-
 హ్వమృతమాచరణ్యేత్ । అగ్నావిష్ణూ మహి ధామ ప్రియం
 హంప్రీథోమృతస్యగుహ్యజుషాణా । దమేదమే సుష్టుతీర్వావృధానా
 ప్రతి వాం జిహ్వ మృతముచ్ఛరణ్యేత్ । ప్రణో దేవీ సరస్వతీ
 వాజేభిర్వాజినీవతీ । ధీనామవిత్త్యవతు । ఆ నో దివోబృహతః॥
 పర్వతాదా సరస్వతీ యజతాగన్తుయజ్ఞం । హవం దేవీ జుజుషా-
 ణా మృతాచీశగ్మాంనో వాచముశతీ శృణోతు । బృహస్పతే జు-
 షస్వనో హవ్యాని విశ్వదేవ్య । రాస్వ రత్నాని దాశుషే ।
 వీవా పిత్రే విశ్వదేవాయ వృష్ణేయజ్ఞైర్విధేమ నమసా హవిర్భిః ।
 బృహస్పతే సుప్రజా వీరవన్తోవయగ్ం స్యామపతయో రయీ-
 ణామ్ । బృహస్పతే అతి యద్రోయో అర్హద్యుమద్విభాతి క్రతు-
 మజ్జనేషు । యద్దీదయచ్ఛవసా ॥౩౯॥ ఋతప్రజాత తదస్తాసు ద్ర-
 విణం ధేహి చిత్రమ్ । ఆ నో మిత్రావరుణా సృతైగఽవ్యూతిము-
 క్షతమ్ । మద్వారజాగ్ంసి సుక్రతూ । ప్రభాహవా సిస్సతం జీ-
 వసే న ఆ నో గవ్యూతి ముక్షతం సృతేన । ఆ నో జసే శ్రవయ-
 తం యువానా శ్రుతం మే మిత్రావరుణా హవైమా । అగ్నిం హ
 పూర్వ్యం గిరా దేవమీడై వసూనామ్ । ప్రసర్యన్తగ పురుప్రియం

మిత్రం న క్షేత్రసాధనమ్ । మత్సూ దేవవత్సో రథః ॥౪౦॥ శూ-
 రో వాప్రత్సు కాసు చిత్ । దేవానాం య ఇన్మనో యజమాన
 ఇయక్షత్యభీదయజ్వనో భువత్ । న యజమాన రిష్యసి న సున్వా-
 న న దేవయో । అస్తదత్ర సువీర్యముత త్యదాశ్వశ్వీయమ్ । నకి-
 ప్తం కర్మణా నశన్న ప్రయోషన్న యోషతి । ఉపక్షరన్తి సిన్ధవో
 మయోభువ ఈజానం చ యక్ష్యమాణం చ నవః । ప్రణన్తంచ
 పపురించ ॥౪౧॥ శ్రీవస్యవో సృతస్య ధారా ఉప యన్తి వి-
 శ్వతః । సోమారుద్రా వివృహతం విషూచీమమీవా యానో గ-
 యమావి వేశ । ఆరే బాధేదాం నిర్ఋతిం పరాచైకకృతం చిదే-
 నగ ప్రముముక్తమస్మత్ । సోమారుద్రా యువమేతాన్యస్మివిశ్వా
 తనూషు భేషజాని ధత్తమ్ । అవస్యతం ముఞ్చతం యన్నో అస్తి
 తనూషు బద్ధం కృతమేనో అస్మత్ । సోమాపూషణా జననార-
 యీణాం జననా దివో జననా పృథివ్యాః । జాతౌ విశ్వస్య భువ-
 నస్య గోపౌ దేవా అకృణ్వన్నమృతస్య నాభిమ్ । ఇమా దైవౌ
 జాయమానౌ జుషన్తేమా తమాగ్ంసి గూహతామజుష్టా । ఆభ్యా-
 మిన్ద్రోగ పక్వమామాస్వన్తస్సోమాపూషభ్యాం జనదుస్రియాసు॥

బృహతశ్శవస్తా రథగ పపురించ దివో జననా పఞ్చవిం-

శతిశ్చ ॥౨౨॥

అనుమత్యా ఆగ్నేయమైన్ద్రాగ్నమగ్నయై సోమాయ ప్ర-
 తిపూరుషమైన్ద్రాగ్నంధాతై బాఠహస్పత్యమగ్నయే గృహప-
 తయైర్థై దేవీస్తమిధగ్ం సోమస్యైస్త్రిస్యమిత్ర ఆగ్నేయగ్ం
 సద్యఆగ్నేయగ్ం హిరణ్యమాగ్నేయగ్ం స్వాద్యం త్వాగ్-
 విష్ణూ ద్వావిగ్ంశతిః ॥౨౨॥

అనుమత్యై యథాసతి దేవీరాపో మిత్రోసిశూరో వా
 ద్విచత్వారిగ్ంశత్ ॥౪౨॥

అనుమత్యా ఉస్రియాసు.

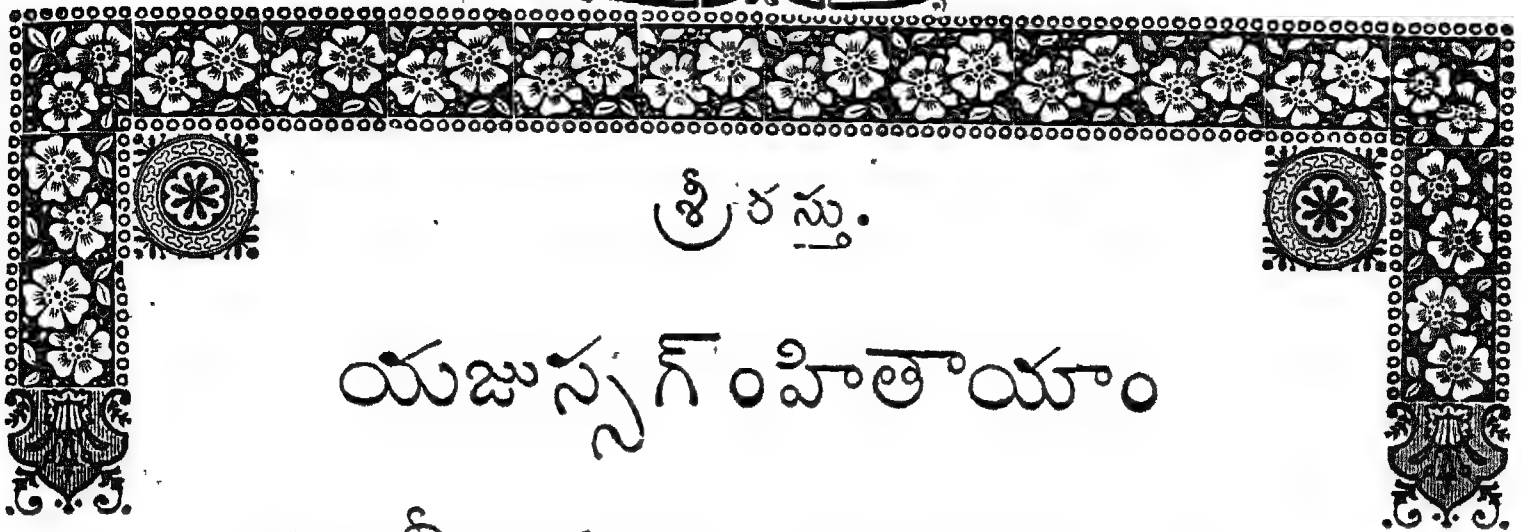
హరిః ఓమ్.

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

ఇతి శ్రీకృష్ణయజుర్వేద సంహితాయాం

ప్రథమకాండస్సంపూర్ణః.

శ్రీరస్తు.

యజుస్సగ్ంహితాయాం ద్వితీయకాండప్రారంభః.

హరిః ఓమ్॥ వాయవ్యగ్ం శ్వేతమా లభేత భూతికామో
వాయుర్వై క్షేపిష్ఠా దేవతా వాయుమేవ స్వేన భాగధేయోనోప
ధావతి స ప్రవైనం భూతిం గమయతి భవత్యైవాతిక్షిప్తా దేవతే
త్యాహుస్సైనమీశ్వరా ప్రదహ ఇత్యైతమేవ సంతంవాయవే
నియుత్వత ఆ లభేత నియుద్వా అస్య ధృతిర్ధృత ఏవ భూతిము-
ప్తే త్యప్రదాహాయ భవత్యైవ ॥౧॥ వాయవే నియుత్వత ఆ లభేత
గ్రామకామో వాయుర్వా ఇమాం ప్రజానస్సౌతా నేనీయతేవా-
యుమేవ నియుత్వన్తగ్ం స్వేన భాగధేయోనోపధావతి స ప్రవాస్మై
ప్రజానస్సౌతా ని యచ్ఛతి గ్రామ్యేవ భవతి నియుత్వతే భ-
వతి ధ్రువా ప్రవాస్మా అనపగాఃకరోతి వాయవే నియుత్వత ఆ ల-
భేత ప్రజాకామః ప్రాణో వై వాయురపానో నియుత్ప్రాణాపానా
ఖిలు వా ప్రతస్య ప్రజాయాః ॥౨॥ అపక్రామత్యాయోఽలం ప్ర-

జాయై సన్ప్రజాం నవిన్దతే వాయుమైవ నియుత్వన్తగ్ం స్వేన భాగ-
 థేయేనోప ధావతి స ఏవాస్మై ప్రాణాప్రానాభ్యాం ప్రజాం ప్రజ-
 నయతి విన్దతే ప్రజాం వాయవే నియుత్వత ఆ లభేత జ్యోగామయావీ
 ప్రాణో వై వాయురప్రానో నియుత్ప్రాణాప్రానో ఖలు వా ఏతస్మా-
 దపక్రామతో యన్య జ్యోగామయతి వాయుమైవ నియుత్వన్తగ్ం
 స్వేన భాగథేయేనోప ॥౩॥ ధావతి స ఏవాస్మిన్ప్రాణాప్రానో
 దధాత్యుత యదీతాసుర్భవతి జీవత్యైవ ప్రజాపతి ర్వా ఇదమేక ఆ-
 నీధోఽకామయత ప్రజాః ప్రశూన్ధన్వజైయేతి స ఆత్మనో వపా-
 ముదక్ష్ణి దత్తామగ్నా ప్రాగృహ్ణతతోఽజస్తూపర సమభవత్తగ్ం
 స్వామై దేవతాయా ఆలభతతతోవై సప్రజాః ప్రశూనస్యజత
 యః ప్రజాకామః ॥౪॥ ప్రశూకామస్సాన్యథస్ ఏతం ప్రాజాపత్య మజం
 తూపరమాలభేత ప్రజాపతిమైవ స్వేన భాగథేయేనోప ధావతి స
 ఏవాస్మై ప్రజాం ప్రశూన్ప్రజనయతి యచ్ఛశ్రుణస్తత్పురుషాణా-
 గ్ం రూపం యత్తూపరస్తదశ్వానాం యదన్యతోదన్తద్గవ్వాం యద-
 వ్యా ఇవ శ్శఫాస్తదవీనాం యదజస్తదజానామైతావన్తో వై గ్రా-
 మ్యాః ప్రశవన్తా ॥౫॥ రూపేణైవావ రుద్ధ సోమాపౌష్ణం త్రైత-
 మా లభేత ప్రశూకామో ద్వా వా అజాయైస్తనౌ నానైవ ద్వా-
 వభిజాయేతై ఊర్జం పుష్టిం తృతీయసోమాపూషణావైవ స్వేన
 భాగథేయేనోప ధావతి తావైవాస్మై ప్రశూన్ప్రజనయతస్సోమో
 వై రేతోధాగపూషాపశూనాం ప్రజనయితాసామప్రవాన్తై రేతో

దధాతి పూషా పశూన్ప్రజన య త్యోదుమ్బరో యూపో భవత్యూ-
ర్గావ ఉదుమ్బర ఉక్వశివ ఉజైవాస్మా ఉర్జం పశూనవ రున్ధే॥

అప్రదాహ య భవత్యేన ప్రజయా అమయతి వాయుమే-
వ నియుత్వ సగ్ం స్వేన భాగధేయేనోప ప్రజాకామస్తా యూ-
ప్రస్త్రయోదశ చ ॥ ౧ ॥

ప్రజాపతిః ప్రజా అస్సృజత తా అన్తాథస్సృష్టాః పరాచీరా-
యన్తా వరుణమగచ్ఛన్తా అన్వైత్వా పునరయాచత తా అన్వై-
పునరదదాథోస్సేబ్రవీద్వరం వృణోష్వాథ మే పునదేహీతి తాస్తాం
వరమా లభత సకృష్ణ ఏకశితిపాదభవద్యో వరుణగృహీతస్సృ-
థ్స్ ఏతం వారుణం కృష్ణమేకశితిపాదమా లభత వరుణమ్ ॥ ౨ ॥
ఏవ స్వేన భాగధేయేనోప ధావతి స ఏవైనం వరుణపాశాన్ముచ్చతి
కృష్ణ ఏకశితిపాదభవతి వారుణో హ్యేష దేవతయా సమృద్ధ్యేను-
వర్భానురానురనుస్సర్వం తమసా విధ్యత్తస్మై దేవాః ప్రాయ-
శ్చిత్తిమేచ్ఛన్తస్య యత్ప్రథమం తమోపాఘ్నున్తా కృష్ణా వి-
రభవద్యద్విత్తీయగ్ం సా ఫల్గునీ యత్ప్రతీయగ్ం సా బల్హీయద-
ధ్యస్థాదపాకృన్తన్తా విర్వశా ॥ ౩ ॥ సమభవత్తే దేవా అబ్రువ-
న్దేవపశుర్వా అయగ్ం సమభూత్కస్మా ఇమమాలస్యమహ ఇత్యథ-
వై తర్హ్యల్పా పృథివ్యానీదజాతా ఓషధ య స్తామవిం వశామాది-
త్యేభ్యః కామాయాలభన్త తతో వా అప్రథత పృథివ్యజాయ-
న్తాషధయో యః కామయేత ప్రథేయ పశుభిః ప్ర ప్రజయా జా-

యేయేతి స ఏతానువిం వశామాదిత్యేభ్యః కామాయ ॥ ౯ ॥ ఆ
 లభేతాదిత్యా నైవ కామగ్ం స్వేన భాగధేయేనోప ధావతి త ఏవై-
 నం ప్రథయన్తి సశుభిః ప్ర ప్రజయా జనయన్త్యసావాదిత్యో న
 వ్యోచత తస్మై దేవాః ప్రాయశ్చిత్తిమైచ్ఛన్తస్మా ఏతా మల్హః
 ఆలభన్తాగ్నాయాం కృష్ణగ్రీవీగ్ం సగ్ంహితామైన్ద్రీగ్ం శ్వేతాం
 బాఠహస్పత్యాం తాభిరైవాస్మిన్నుచమదధుర్యో బ్రహ్మవర్చస-
 కామస్సాన్యత్తస్మా ఏతా మల్హః ఆ లభేత ॥ ౧౦ ॥ ఆగ్నాయాం కృ-
 ష్ణగ్రీవీగ్ం సగ్ంహితామైన్ద్రీగ్ం శ్వేతాం బాఠహస్పత్యామైతా
 ఏవ దేవతాస్వేన భాగధేయేనోప ధావతి తా ఏవాస్మిన్బ్రహ్మవ-
 ర్చసం దధతి బ్రహ్మవర్చస్వేవ భవతి వసన్తా ప్రాతరాగ్నాయాం
 కృష్ణగ్రీవీమా లభేత గ్రీష్ణేమధ్యన్దినే సగ్ంహితామైన్ద్రీగ్ం శర-
 ద్యపరాష్ణే శ్వేతాం బాఠహస్పత్యాం త్రీణి వా ఆదిత్యస్య తే-
 జాగ్ంసి వసన్తాప్రాతగ్గ్రీష్ణేమధ్యన్దినేశరద్యపరాష్ణే యావన్త్యై-
 వ తేజాగ్ంసి తాన్యేవ ॥ ౧౧ ॥ అవ రుద్ధే సంవత్సరం ప్రర్యాల-
 భ్యన్తే సంవత్సరోవై బ్రహ్మవర్చసస్య ప్రదాతా సంవత్సర ఏ-
 వాస్మై బ్రహ్మవర్చసం ప్ర యచ్ఛతి బ్రహ్మవర్చస్వేవ భవతి గర్భ-
 ణయో భవన్తీన్ద్రియం వై గర్భ ఇన్ద్రియ మైవాస్మిన్దధతి సారస్వ-
 తీం మేషీమా లభేత య ఈశ్వరో వాచో వదితొస్సన్వాచం న వ-
 దేద్వాగ్న్యే సరస్వతీ సరస్వతీమైవ స్వేన భాగధేయేనోప ధావతి
 సై వాస్మిన్ ॥ ౧౨ ॥ వాచం దధాతి ప్రవదితా వాచో భవత్యవ-

న్నదతీ భవతి తస్మాన్ననుష్యాస్సర్వాం వాచం వదన్త్యాగ్నేయం కృ-
ష్ణగ్రీవమా లభేత సౌమ్యం బభ్రుం జ్యోగామయావ్యగ్నిం వా ఏత-
స్య శరీరం గచ్ఛతి సోమగ్ం రసో యస్య జ్యోగామయత్యగ్నే రై-
వాస్య శరీరం నిష్క్రిణాతి సోమాద్రసముత యదీతాసుర్భవతి జీ-
వత్యైవ సౌమ్యం బభ్రుమా లభేతాగ్నేయం కృష్ణగ్రీవం ప్రజా-
కామస్సోమః ॥ ౧౩ ॥ వై రేతోధా అగ్నిః ప్రజానాం ప్రజనయి-
తా సోమ ఏవాస్మై రేతో దధాత్యగ్నిః ప్రజాం ప్రజనయతి విస్తతే
ప్రజామాగ్నేయం కృష్ణగ్రీవమా లభేత సౌమ్యం బభ్రుం యో
బ్రాహ్మణో విద్యామనూచ్య న విరోచేత యదాగ్నేయో భవతి
తేజ ఏవాస్మిన్నైవ దధాతి యథ్సామ్యో బ్రహ్మవర్చసం తేన కృష్ణ-
గ్రీవ ఆగ్నేయో భవతి తమ ఏవాస్మాదప హన్తి శ్వేతో భవతి ॥
రుచమేవాస్మిన్దధాతి బభ్రుస్సామ్యో భవతి బ్రహ్మవర్చసమేవాస్మి-
న్విషిం దధాత్యాగ్నేయం కృష్ణగ్రీవమా లభేత సౌమ్యం బ-
భ్రుమాగ్నేయం కృష్ణగ్రీవం పురోధాయాగ్ం నృధమాన అగ్నే-
యో వై బ్రాహ్మణస్సామ్యో రాజన్యోఽభితస్సౌమ్యమాగ్నే-
యా భవతస్తేజసైవ బ్రహ్మణోభయతో రాష్ట్రం పరి గృహ్ణ-
త్యేకథా సమావృజ్కే పుర ఏనం దధతే ॥ ౧౪ ॥

లభేత వరుణం వశై తామవిం వశామాది త్యేభ్యః కామా-
య మల్హః ఆలభేత తాన్యైవ సైవాస్మిన్సామశ్వేతోభవతి త్రి-
చత్వారిగ్ంశచ్చ ॥ ౧౫ ॥

దే॒హా॒ను॒రా ఏ॒షు లో॒కే॒ష్వస్ప॒ర్ధన్త॒ స ఏ॒తం వి॒ష్ణు॒ర్వా॒మన॒-
 మప॒శ్య॒తగ్ం సా॒వ్యై దే॒వతా॒యా ఆ॒లభ॒త తతో॒వై స॒త్తమా॒న్తా-
 కా॒నభ్య॒జయ॒దే॒వ్ణవం వా॒మన॒మా ల॒భేత॒ స్పర్ధ॒మాన్తా వి॒ష్ణురై॒వ
 భూ॒త్వే॒మాన్తా॒కాన॒భిజ॒యతి॒ విష॒మ ఆ ల॒భేత॒ విష॒మా ఇ॒వ హీ॒మే
 లో॒కాస్స॒మృ॒ద్ధ్యా ఇ॒న్ద్రాయ॒ మన్యు॒మతే॒ మన॒స్వతే॒ లలా॒మం పా-
 శ్శ్ర॒జ్ఞమా ల॒భేత॒ సంగ్రా॒మే ॥ ౧౬ ॥ నం॒యత్ ఇ॒న్ద్రియే॒ణ వై॒మ-
 న్యు॒నా మ॒నసా॒ సంగ్రా॒మం జ॒యతీ॒న్ద్రమై॒వ మన్యు॒మన్తం॒ మన॒స్వ-
 న్తగ్ం॒ స్వేన॒ భాగ॒ధేయో॒నోప॒ ధా॒వతి॒ స ఏ॒వాస్మి॒న్నిన్ద్రి॒యం మన్యు॒ం
 మనో॒ దధా॒తి జ॒యతి॒ తగ్ం॒ సంగ్రా॒మమి॒న్ద్రాయ॒ మరు॒త్వతే॒ పృశ్ని-
 స॒థమా ల॒భేత॒ గ్రామ॒కామ॒ ఇన్ద్ర॒మైవ మరు॒త్వన్తగ్ం॒ స్వేన॒ భాగ-
 ధే॒యోనోప॒ ధా॒వతి॒ స ఏ॒వాస్తే॒ సజా॒తాన్పు॒ యచ్ఛ॒తి గ్రా॒మ్యేవ
 భ॒వతి॒ యదృ॒షభ॒స్తేన॒ ॥ ౧౭ ॥ ఐ॒న్ద్రో యత్పృ॒శ్నిస్తే॒న మారు॒త-
 స్సమృ॒ద్ధ్యై ప॒శ్చాత్పృ॒శ్నిస్తథో॒ భ॒వతి॒ పశ్చా॒దన్వ॒వస్తా॒యినీ॒మేవా॒స్తే
 వి॒శం క॒రోతి॒ సౌమ్యం॒ బ॒భ్రూ॒మా ల॒భేతా॒న్న కా॒మస్తా॒మ్యం వా అ-
 న్తగ్ం॒ సౌమ॒మైవ స్వే॒న భాగ॒ధేయో॒నోప॒ ధా॒వతి॒ స ఏ॒వాస్తా॒నన్తం॒
 ప॒యచ్ఛ॒త్యన్తా॒ద ఏ॒వ భ॒వతి॒ బ॒భ్రూ॒ర్భవ॒త్యైత॒ద్వా అ॒న్నస్య॒ రూ-
 పగ్ం॒ సమృ॒ద్ధ్యై సౌమ్యం॒ బ॒భ్రూ॒మా ల॒భేత॒ యమ॒లమ్ ॥ ౧౮ ॥
 రా॒జ్యా॒య స॒న్తగ్ం॒ రా॒జ్యంనో॒పన॒మేథ్సా॒మ్యం వై రా॒జ్యగ్ం సా-
 మ॒మైవ స్వే॒న భాగ॒ధేయో॒నోప॒ ధా॒వతి॒ స ఏ॒వాస్తే రా॒జ్యం ప॒
 యచ్ఛ॒త్యవై॒నగ్ం రా॒జ్యంన॒మతి॒ బ॒భ్రూ॒ర్భవ॒త్యైత॒ద్వై సోమ॒స్య

రూపగ్ం సమృద్ధ్యా ఇంద్రియ వృత్తతురే లలామం ప్రాశస్త్యజ్ఞమా
 లభేత గతశ్శ్రిః ప్రతిష్ఠాకామః పాప్మానమైవ వృత్తం తీర్త్వా ప్ర-
 తిష్ఠాం గచ్ఛతీంద్రియాభిమాతిఘ్నై లలామం ప్రాశస్త్యజ్ఞమా ॥ ౧౯ ॥
 లభేతయఃపాప్మనా గృహీతస్సృత్యాప్తా వా అభిమాతి రింద్రమేవా-
 భిమాతిమానగ్ం స్వేన భాగధేయేనోప ధావతి స ఏవాస్తాత్పాప్తానమ-
 భిమాతిం ప్రణుదత ఇంద్రియ వజ్రణే లలామం ప్రాశస్త్యజ్ఞమా లభేత
 యమలగ్ం రాజ్యాయ సంతగ్ం రాజ్యం నోపనమైదింద్రమైవ వజ్ర-
 ణగ్ం స్వేన భాగధేయేనోప ధావతి స ఏవా స్తైవజ్రం ప్రయచ్ఛతిస
 ఏనం వజ్రా భూత్యా ఇన్ధ ఉపై నగ్ం రాజ్యం నమతి లలామః
 ప్రాశస్త్యజ్ఞో భవత్యైత ద్వై వజ్రస్య రూపగ్ం సమృద్ధ్యై ॥ ౨౦ ॥

సంగ్రామే తేనాలమభిమాతిఘ్నై లలామం ప్రాశస్త్యజ్ఞమై-
 నం పఞ్చదశ చ ॥ ౩ ॥

అసావాదిత్యో న వ్యరోచత తస్మై దైవాః ప్రాయశ్చిత్తి-
 మైచ్ఛంతస్తా ఏతాం దశర్షభామాలభంత తయైవాస్మిన్రుచమద-
 ధుర్యో బ్రహ్మవర్చసకామస్సృతస్తా ఏతాం దశర్షభామా లభే-
 తాముమైవాదిత్యగ్ం స్వేన భాగధేయేనోప ధావతి స ఏవాస్మిన్బ్ర-
 హ్మ వర్చసం దధాతి బ్రహ్మ వర్చస్వేన భవతి వసంతా ప్రాత స్త్రీన్త-
 లామానా లభేత గ్రీష్మే మధ్యదినే ॥ ౨౧ ॥ త్రీశ్చితిప్రప్తాశ్చ-
 రద్యపరాణ్హే త్రీశ్చితివారాన్త్రీణి వా ఆదిత్యస్య తేజాగ్ంసి వస-
 న్తా ప్రాతగ్గ్రీష్మేమధ్యదినే శరద్యపరాణ్హే యావ న్యైవ తేజాగ్ం-

సి తా న్యైవా వరున్ధత్రయస్త్రయ ఆ లభ్యనైభిపూర్వమైవాస్మిన్
 జో దధాతి సంవత్సరం ప్రరాలభ్యనై సంవత్సరో వై బ్రహ్మవర్చ-
 సస్య ప్రదాతా సంవత్సర ఏవాస్మై బ్రహ్మవర్చసం ప్ర యచ్ఛతి
 బ్రహ్మవర్చ స్యేవ భవతి సంవత్సరస్య పరస్తాత్ప్రజాపత్యం కదు-
 మ్ || ౨౨ || ఆ లభేత ప్రజాపతిస్సర్వా దేవతా దేవతాస్వేవ ప్ర-
 తీ తిష్ఠతి యది బిభీయాద్దుశ్చర్మా భవిష్యామితి సామాపౌష్ణ్యం
 శ్యామమా లభేత సామ్యోవై దేవతయాపురుషః పౌష్ణః పశవ-
 స్స్వయైవాస్మై దేవతయా పశుభిస్తవ్చం కరోతి నదుశ్చమా భ-
 వతి దేవాశ్చ వై యమశ్చాస్మిన్లోకేఽస్పర్ధంత స యమో దేవా-
 నామిన్ద్రియం వీర్యమయువత తద్యమస్య || ౨౩ || యమత్వం తే
 దేవా అమన్యంత యమో వా ఇనమభూద్యద్వయ్యగ్ం స్మ ఇతి తే
 ప్రజాపతిముపాధావన్థ ఏతౌప్రజాపతిరాత్మన ఉక్షవశౌ నిరమి-
 మిత తే దేవా వైష్ణవరుణీం వశామాఽలభ నైన్ద్రముక్షాణం తం
 వరుణేనైవ గ్రాహయిత్వా విష్ణునా యజ్ఞేన ప్రాణుద నైన్ద్రేణై వా-
 స్యేన్ద్రియమవృజ్జిత యో భాతృవ్యవాన్ధాన్యథ స్పర్ధమానౌవైష్ణ-
 వరుణీమ్ || ౨౪ || వశామా లభేతైన్ద్రముక్షాణం వరుణేనైవ భా-
 తృవ్యం గ్రాహయిత్వా విష్ణునా యజ్ఞేన ప్రాణుదత వైన్ద్రేణై వాస్యే-
 న్ద్రియం వృజ్జే భవత్యాత్మనా పరాఽస్యభాతృప్ర్యా భవతీ-
 న్ద్రౌ వృత్రమహంతం వృత్రౌ హతష్టోడశభిర్భౌగై రసినా తస్య
 వృత్రస్య శీర్షణౌ గావ ఉదాయనావై దేహ్యోఽభవంతాసామృ-

ప్రభోజఘనోనూదై తమిన్ద్రః ॥ ౨౧ ॥ అచాయశ్చోమనస్తయో
 వా ఇమమా లభేత ముచ్యేతాస్తా త్వాప్తన ఇతి స ఆగ్నేయం కృష్ణగ్రీ-
 వమా లభ తేన్ద్రమృషభం తస్యాగ్ని రేవ సేవన భాగధేయోనోపస్మ-
 తష్టాదశధా వృత్రస్య భోగానప్యదహదై నేన్ద్రేన్ద్రీయమాత్మన్నధ త్త-
 యః పాప్మనా గృహీతస్సౌధు ఆగ్నేయం కృష్ణగ్రీవమా లభేతే-
 న్ద్రమృషభమగ్ని రేవాస్య సేవన భాగధేయోనోపస్మతః ॥ ౨౨ ॥ పాప్మ-
 నమపిదహ త్యేన్ద్రేన్ద్రీయమాత్మన్న తే ముచ్యతే పాప్మనో భవ-
 త్యేవ ద్యావాపృథివ్యాం ధేనుమా లభేత జ్యోగపరుద్ధోన-
 యోర్ హి వా ఏషాప్రతిష్ఠితోధేష జ్యోగపరుద్ధో ద్యావాపృథివీ
 ఏవ సేవన భాగధేయోనోప థావతి తే ఏవైనం ప్రతిష్ఠాం గమయత్
 ప్రత్యేవ తిష్ఠతి పర్యారిణీ భవతి పర్యారివ హ్యేతస్య రాష్ట్రం యో
 జ్యోగపరుద్ధస్సమృద్ధ్యేవాయవ్యమ్ ॥ ౨౩ ॥ వత్సమా లభేత వా-
 యుర్వా అనయోర్వత్స ఇమే వా ఏతస్మై లోకా అపశుష్కా విడ-
 పశుష్కాధేష జ్యోగపరుద్ధో వాయుమేవ సేవన భాగధేయోనోప
 థావతి స ఏవాస్మా ఇమాన్లోకా విశం ప్రదాపయతి ప్రాస్మా
 ఇమే లోకాన్సువన్తి భుజ్జిత్యేనం విదుప తిష్ఠతే ॥ ౨౪ ॥

మధ్యందినై కద్రుం యమస్య స్పర్థమానో వైష్ణవరుణీం
 తమిన్ద్రోస్య సేవన భాగధేయోనోపస్మతో వాయవ్యం ద్విచత్వా-
 రిగ్ంశచ్చ ॥ ౪ ॥

ఇన్ద్రో వలస్య బిలమపాణోఽత్యయ ఉ త్తమః పశురాసీ తం
 పృష్ఠం ప్రతి సంగృహ్యోదక్లిదత్తగ్ం సహస్రం పశవౌఽనూ-
 దాయథస్ ఉన్నతోఽభవద్యః పశుకామస్సాస్యత్స ఏతమైన్ద్రము-
 న్నుతమా లభేతేన్ద్రమైవ స్వేన భాగధేయేనాప ధావతి స ఏవాస్మై
 పశూన్ప్రయచ్ఛతి పశుమానైవ భవత్యున్నతః ॥ ౨౯ ॥ భవతీసా-
 హస్రీ వా ఏషా లక్ష్మీ యదున్నతో లక్ష్మీయైవ పశూనవ రున్ధయై-
 దా సహస్రం పశూన్ప్రాప్నుయాదథ వైష్ణవం వామనమా లభె-
 తేత స్తినై స తత్సహస్రమధ్యతిష్ఠ తస్మాదేష వామనస్సమీషితః
 పశుభ్య ఏవ ప్రజాతేభ్యః ప్రతిష్ఠాం దధాతి కోఽర్హతి సహస్రం
 పశూన్ప్రాప్నుమిత్యామరహారాత్రాణ్యేవ సహస్రగ్ం సంపాద్యా
 లభేత పశవః ॥ ౩౦ ॥ వా అహోరాత్రాణి పశూనేవ ప్రజా-
 తాన్ప్రతిష్ఠాం గమయతోషధీభ్యో వైహతమా లభేత ప్రజా-
 కామ ఓషధయో వా ఏతం ప్రజాయై పరి బాధ నై యోఽలం
 ప్రజాయై సన్ప్రజాం న విన్దత ఓషధయః ఖలు వా ఏతస్యై సూ-
 తుమపి ఘ్నన్తి యా వైహవ్యవతోషధీరైవ స్వేన భాగధేయేనాప
 ధావతి తా ఏవాస్మై స్వాద్యోనేః ప్రజాం ప్రజనయన్తి విన్దతే ॥ ౩౧ ॥
 ప్రజామాప్నో వా ఓషధయోసత్పురుష ఆప ఏవాస్మా అసతస్సద్దదతి
 తస్మాదామర్యశ్చైవం వేద యశ్చనాపస్తావాసతస్సద్దదతీత్యై-
 న్ద్రీగ్ం సూతవశామా లభేత భూతికా మోఽజాతౌ వా ఏష
 యోఽలం భూత్యై సన్భూతిం న ప్రాప్నోతీన్ద్రం ఖలు వా ఏషా

సూత్యావశాభవత్ || ౩౨ || ఇంద్రమేన స్వేన భాగధేయేనోష
 ధావతి స ఏవైనం భూతిం గమయతి భవత్యైవ యగ్ం సూత్యా
 వశా స్వా త్తమేన్ద్రమేవా లభేత్తే తద్వాస తద్ద్రియగ్ం సాతూదే-
 వేన్ద్రయమవ రున్ధ ఐన్ద్రాగ్ం పునరుత్సః స్తమా లభేత్త య తత్త-
 తీయాత్పురుషాఢ్సమం న పిబెద్విచ్ఛిన్నా వా ఏతస్య సోమపీఢో
 యోబ్రాహ్మణస్సన్నా || ౩౩ || త్తతీయాత్పురుషాఢ్సమం న పిబ-
 తీన్ద్రాగ్ం ఏన స్వేన భాగధేయేనోష ధావతి తావైవాస్తే సోమపీఢం
 ప్రయచ్ఛత ఉవై నగ్ం సోమపీఢా నమతి యవైన్ద్రో భవతీన్ద్ర-
 యం వై సోమపీఢ ఇన్ద్రయమేన సోమపీఢమవ రున్ధ యదాగ్న-
 యో భవత్యాగ్నయో వై బ్రాహ్మణస్సయమేవ దేతావను సా-
 తనోతి పునరుత్సః స్తమాభవతి పునరుత్సః స్త ఇవ హ్యేతస్య || ౩౪ || సోమ-
 పీఢస్సచుద్ధ్యే బ్రాహ్మణస్సయోతూప్రమం లభేతాభిచరన్తహ్మణ-
 స్పతీమేవ స్వేన భాగధేయేనోషధావతి తన్నా ఏవైనమా పృశ్య-
 తాజగాతిమాంసార్చతి తూప్రో భవతి త్సుం విర్వా ఏమా లక్ష్మీ య-
 తూప్రస్సచుద్ధ్యే స్ఫోయ యూహో భవతి వజ్రో వై స్ఫోయ వజ్ర-
 మేవాస్తే ప్ర హరతి శరమయం బర్హిశ్శృణాత్మైవైనం వైభీదక
 ఇధ్నో భినత్మైవైనమ్ || ౩౫ ||

భవత్సున్నతః పశవౌ జనయన్తి విస్తతే భవత్సన్నత-
 స్వేధ్యస్త్రీణా చ || ౩౬ ||

బా॒ర్హస్ప॒త్యగ్ం శి॒తిప్ర॒షమా ల॒భేత గ్రా॒మకా॒మో యః
 కా॒మయే॒త పృ॒థగ్ం స॒మానా॒నాగ్ం స్యా॒మితి బృ॒హస్ప॒తిమే॒వ
 స్వేన భాగ॒ధయే॒నోప ధా॒వతి స ఏ॒వై నం పృ॒థగ్ం స॒మానా॒నాం
 కరో॒తిగ్రా॒మ్యేవ భ॒వతి శి॒తిప్ర॒ష్ఠో భ॒వతి బా॒ర్హస్ప॒త్యో హ్యే॒ష
 దే॒వతయా స॒మృద్ధ్యే పృ॒ణగ్ం శ్వా॒మమా ల॒భేతాన్న కా॒మోఽ-
 న్నం వై పూ॒షా పూ॒షణమే॒వ స్వేన భాగ॒ధయే॒నోప ధా॒వతి స ఏ॒-
 వాన్తే ॥ ౩౧ ॥ అన్నం ప్ర॒యచ్ఛ॒త్యన్నాద ఏ॒వ భ॒వతి శ్వా॒మో
 భ॒వత్యే॒తద్వా అన్న॒స్య రూ॒పగ్ం స॒మృద్ధ్యే మూ॒రుతం పృ॒శ్నిమో
 ల॒భేతాన్న కా॒మోఽన్నం వై మ॒రుతో మ॒రుత ఏ॒వ స్వేన భాగ॒-
 ధయే॒నోప ధా॒వతి త ఏ॒వాన్తా అన్నం ప్ర॒యచ్ఛ॒త్యన్నాద ఏ॒వ
 భ॒వతి పృ॒శ్నిర్భ॒వత్యే॒తద్వా అన్న॒స్య రూ॒పగ్ం స॒మృద్ధ్యే ఐ॒న్ద్ర-
 మ॒రుణమా ల॒భేతే॒న్ద్రియ॒కామ ఇ॒న్ద్రమే॒వ ॥ ౩౨ ॥ స్వేన భాగ॒-
 ధయే॒నోప ధా॒వతి స ఏ॒వాస్మి॒న్ద్రియం దధా॒తీన్ద్రియా॒వ్యేవ భ-
 వత్యే॒రుణో భూ॒మాన్భ॒వత్యే॒తద్వా ఇ॒న్ద్రస్య రూ॒పగ్ం స॒మృద్ధ్యే
 సా॒వి॒త్రము॒పధ్వ॒స్తమా ల॒భేత స॒వికా॒మస్స॒వితా వై ప్ర॒స॒వానా-
 మీ॒శే స॒వితార॒మే॒వ స్వేన భాగ॒ధయే॒నోప ధా॒వతి స ఏ॒వాస్మై॒సనిం
 ప్ర॒సు॒వతి దా॒నకా॒మా అ॒స్మై ప్ర॒జాభ॒వన్త్యు॒పధ్వ॒స్తా భ॒వతి సా॒వి॒త్రో
 హ్యే॒షః ॥ ౩౩ ॥ దే॒వతయా స॒మృద్ధ్యే వైశ్వ॒దే॒వం బహు॒రూ॒పమా
 ల॒భేతాన్న కా॒మో వైశ్వ॒దే॒వం వా అన్నం వి॒శ్వానై॒వ దే॒వాన్ధే॒న్వ-
 స భాగ॒ధయే॒నోప ధా॒వతి ౩ ఏ॒వాన్తా అన్నం ప్ర॒యచ్ఛ॒త్య-

న్నాద ఏవ భవతి బహురూపో భవతి బహురూపగ్ం హ్యన్నగ్ం
 సమృద్ధ్యై వై శ్వదేనం బహురూపమా లభేత గ్రామకామో వై శ్వ-
 దేవా వై సజాతా విశ్వానవ దేవాన్స్వేన భాగధయేనోప ధావతి
 త ఏవాస్మై ॥ ౩౯ ॥ సజాతాన్పు యచ్ఛన్తిగ్రామ్యేన భవతి
 బహురూపో భవతి బహుదేవతోఽ్యై హ్యేష సమృద్ధ్యై ప్రజా-
 వత్యం తూపరమా లభేత్ యస్యానాజ్ఞాతమివ జ్యోగ్రామయేత్ప్రా-
 జాపతోఽ్యై వై పురుషః ప్రజాపతిః ఖలు వై తస్య వేద యస్యానా-
 జ్ఞాతమివ జ్యోగ్రామయతి ప్రజాపతిమేవ స్వేన భాగధయేనోప ధా-
 వతి స ఏవైనం తస్మాథస్సమాన్తుచ్ఛతి తూపరో భవతి ప్రజాపతోఽ్యై
 హ్యేష దేవతయా సమృద్ధ్యై ॥ ౪౦ ॥

అస్మా ఇన్ద్రమైవైష సజాతా విశ్వానవ దేవాన్స్వేన భాగ-
 ధయేనోప ధావతి త ఏవాస్మై ప్రజాపతోఽ్యై హి తీణి చ ॥ ౪౧ ॥

నషట్కారో వై గాయత్రియై శిరోచ్ఛినతస్యై రసః పరా-
 ఒపతత్తం బృహస్పతిసుపాగృహ్ణాథ్నా శితిప్రస్థా వశాఒభవద్యో
 ద్వితీయః పరాఒపతత్తం మిత్రావరుణావుపాగృహ్ణీతాగ్ం సా ద్వి-
 రూపా వశాభవద్యస్తతీయః పరాఒపతత్తం విశ్వే దేవా ఉపా-
 గృహ్ణాథ్నా బహురూపా వశాఒభవద్యశ్చతుర్థః పరాఒపతత్తం పృథీవీ
 ప్రావిశత్తం బృహస్పతిరభి ॥ ౪౨ ॥ అగృహ్ణాద స్వేవాయం
 భోగ్రామేతి స ఉక్షవశస్సమభవద్యల్లోహితం పరాఒపతత్తద్దుద్ర-
 ఉపాగృహ్ణాథ్నా క్రాదీ లోహిణీ వశాఒభవద్బార్హస్పత్యాగ్ం

శీతప్రస్థామా లభేత బ్రహ్మవర్చసకామో బృహస్పతిమైవ స్వేన
 భాగధేయేనోప ధావతి న ఏవాస్తిశ్చబ్రహ్మవర్చసం దధాతి బ్రహ్మ-
 వర్చస్యేవ భవతి ఛందసాం వా ఏష రసో యద్వశా రస ఇవ ఖలు ॥
 వై బ్రహ్మవర్చసం ఛందసామైవ రసేన రసం బ్రహ్మవర్చసమవ రున్ధే
 మైత్రావరుణే ద్విరూపానా లభేత వృష్టికామో మైత్రం వా
 అహర్వారుణే రాత్రిరహోరాత్రాభ్యాం ఖలు వై పర్జన్యో వర్షపతి
 మిత్రావరుణావైవ స్వేన భాగధేయేనోప ధావతి తావైవాస్తా
 అహోరాత్రాభ్యాం పర్జన్యం వర్షపత్యతశ్చందసాం వా ఏష రసో
 యద్వశా రస ఇవ ఖలు వై వృష్టిశ్చందసామైవ రసేన ॥౪౩॥ రసం
 వృష్టిమవ రున్ధే మైత్రావరుణే ద్విరూపానా లభేత ప్రజా-
 కామో మైత్రం వా అహర్వారుణే రాత్రిరహోరాత్రాభ్యాం ఖలు
 వై ప్రజాః ప్రజాయంతే మిత్రావరుణావైవ స్వేన భాగధేయేనోప
 ధావతి తావైవాస్తా అహోరాత్రాభ్యాం ప్రజాం ప్రజనయతశ్చ-
 చందసాం వా ఏష రసో యద్వశా రస ఇవ ఖలు వై ప్రజా ఛందసా-
 మైవ రసేన రసం ప్రజామవ ॥ ౪౪ ॥ రున్ధే వైశ్వదేవీం బహు-
 రూపానా లభేతాన్న కామో వైశ్వదేవం వా అన్నం విశ్వనైవ
 దేవేన్ద్రేన భాగధేయేనోప ధావతి త ఏవాస్తా అన్నం ప్రయ-
 త్చన్త్యన్నాద ఏవ భవతి ఛందసాం వా ఏష రసో యద్వశా రస
 ఇవ ఖలు వా అన్నం ఛందసామైవ రసేన రసమన్నమవ రున్ధే వైశ్వ-
 దేవీం బహురూపానా లభేత గ్రామకామో వైశ్వదేవా వై ॥౪౫॥

సజాతా విశ్వానైవ దేవాన్వేన్విన భాగధేయేనాప ధావతి త
 ఏవాస్మై సజాతాన్వ యచ్ఛన్తి గ్రామ్యేన భవతి ఛన్దసాం వా
 ఏష రసో యద్వశా రస ఇవ ఖలు వై సజాతాశ్చన్దసామైవ రసేన
 రసగ్ం సజాతానవ రున్ధే శార్హస్పత్యముక్షవశమా లభేత బ్రహ్మ-
 షర్చసకామో బ్రహ్మస్పతిమైవ స్వేన భాగధేయేనాప ధావతి స
 ఏవాస్మిన్బ్రహ్మషర్చసమ్ ॥ ౪౬ ॥ దధాతి బ్రహ్మషర్చస్వేన భ-
 వతి వశం వా ఏష చరతి యదుక్షా వశ ఇవ ఖలు వై బ్రహ్మష-
 ర్చసం వశేనైవ వశం బ్రహ్మషర్చసమవ రున్ధే శ్రాద్ధగ్ం రోహణీమా
 లభేతాభిచరన్దుద్రమైవ స్వేన భాగధేయేనాప ధావతి తస్మా ఏవై-
 సమా నృశ్చతి తాజగాతికామాశ్చతి రోహణీ భవతి శ్రాద్ధి హ్యేవా
 దేవతయా సమ్మద్ధే సోఽస్య యూపో భవతి : జ్ఞో వై సోఽస్య సజ్ఞ-
 మైవాస్మై ప్రహరత శరమయగ బర్హిశ్శ్రుతా త్యైవేనం వై భీషక
 ఇధోభిన త్యైవేనమ్ ॥ ౪౭ ॥

అభి ఖలు వృష్టిశ్చన్దసామైవ రసేన రసం ప్రజామవ వైశ్వ-
 దేవా వై బ్రహ్మషర్చసం యూప ఏకాన్న విగ్ంశతిశ్చ ॥ ౪౮ ॥

అనావాదిత్యో న వ్యవోచత తస్మై దేవాః ప్రాయశ్చిత్తిమై-
 చ్చన్దస్తాప్రతాగ్ం సారీగ్ం శ్వేతాం వశామా లభన్త తయైవాస్మి-
 న్నుచమదధుర్యో బ్రహ్మషర్చసక మస్మాత్తస్మా ప్రతాగ్ం సారీగ్ం
 శ్వేతాం వశామా లభేతాముమైవాదిత్యగ్ం స్వేన భాగధేయేనాప
 ధావతి స ఏవాస్మిన్బ్రహ్మషర్చసం దధాతి బ్రహ్మషర్చస్వేన భవతి

ఓల్ పూ యూపో భవత్వసా ॥ ౪౫ ॥ వా ఆదిత్యో యతో-
 జాయత తతో బిల్వ ఉదతిష్ఠభృయో న్యైవ బ్రహ్మవర్చసమవ రున్ధే
 బ్రాహ్మణస్సత్త్వం బబ్బుక్తర్ణిమాలభేతాభిచరన్వరుణం దశకపాలం
 పురస్తాన్నిర్యవేద్యరుణేనైవ భ్రాతృవ్యం గ్రాసయిత్వా బ్రహ్మణా
 స్పృణు తే బబ్బుక్తణీ భవత్యైతద్వై బ్రహ్మణోరూపగం నమృద్వై
 స్ఫోయ యూపో భవతి వజ్రో వై స్ఫోయ వజ్రమేవాస్మై ప్ర హరతి
 శరమయం బర్హిశ్శృణాతి ॥ ౪౬ ॥ ఏవైనం వైభీదక ఇద్వాభిన త్యైవైనం
 వైష్ణవం వామనమా లభేత యం యజ్ఞా నోపనమేద్విష్ణురైస్
 యజ్ఞా విష్ణుమేవ స్వేన భాగధేయేనోప ధావతి న ఏవాస్మై యజ్ఞం
 ప్ర యచ్ఛత్యువైనం యజ్ఞానమతి వామనో భవతి వైష్ణవో హ్యేష
 దేవతయా నమృద్వై త్వాప్యం వడబమా లభేత పశుకామ స్వప్తా
 వై పశూనాం మిథునానామ్ ॥ ౪౭ ॥ ప్రజనయితా త్వష్టారమేవ
 స్వేన భాగధేయేనోప ధావతి న ఏవాస్మై పశూన్మిథునాన్పు జన-
 యతి ప్రజా హి వా ఏత స్తినృశవః ప్రవిష్టా లభైవ పుమాన్భస్వ-
 డబస్సాక్షాదేవ ప్రజాం పశూనవ రున్ధే మైత్రగ్ం త్వేతమా లభేత
 సంగ్రామే సంయత్యై నమయకామో మిత్రమేవ స్వేన భాగధేయే-
 నోప ధావతి న ఏవైనం మిత్రేణ సం నయతి ॥ ౪౮ ॥ విశ్వాలో
 భవతి వ్యవసాయ యత్యైవైనం ప్రజావత్సం కృష్ణమా లభేత పృష్ఠి
 కామః ప్రజాతిరైస్ పృష్ట్యా ఈశే ప్రజాపతిమేవ స్వేన భాగధే-
 యేనోప ధావతి న ఏవాస్మై వర్జన్యం వర్షయతి కృష్ణా భవత్యై-

తద్వై వృష్టి రూపగ్ం రూపేణైవ వృష్టిమవ రున్ధే శబ్దో భవతి
విద్యుతమైవాస్మై జనయిత్వా పర్వయత్యవాశ్శజ్జో భవతి వృష్టిమై-
వాస్మై ని యచ్ఛతి ॥ ౫౨ ॥

అసౌ శృణోతి మిథునానాం నయతి యచ్ఛతి ॥ ౫ ॥

వరుణగ్ం సుషువాణమన్నాద్యం నోపానమథ్న ఏతాం వా-
రుణీం కృష్ణాం వశామపశ్యతాగ్ం స్వామై దైవతాయా ఆల-
భత తతో వై తమన్నాద్యముపానమద్యమలమన్నాద్యాయ సన్త-
మన్నాద్యం నోపనమేథ్న ఏతాం వారుణీం కృష్ణాం వశామా ల-
భత వరుణమైవ స్వేన భాగధేయేనోప ధావతి స ఏవాస్తా అన్నం
ప్రయచ్ఛత్యన్నాదః ॥ ౫౩ ॥ ఏవ భవతి కృష్ణా భవతి వారుణీ హ్యే-
షా దైవతాయా సమృద్ధ్యై మైత్రగ్ం శ్వేతమా లభత వారుణం
కృష్ణమపాం చౌపధీనాం చ సంధావన్న కామో మైత్రీర్వా ఓషధ-
యో వారుణీరాపోపాం చ ఖిలు వా ఓషధీనాం చ రసముపజీవా-
మో మిత్రావరుణావేవ స్వేన భాగధేయేనోప ధావతి తావైవాస్తా
అన్నం ప్రయచ్ఛతోఽన్నాద ఏవ భవతి ॥ ౫౪ ॥ అపాం చౌపధీ-
నాం చ సంధావాలభత ఉభయస్యాయుద్ధ్యై విశాఖోయూపో భవతి
ద్యే హ్యేతే దైవతేసమృద్ధ్యైమైత్రగ్ం శ్వేతమా లభత వారుణం
కృష్ణం జ్యోగామయావీ యన్తేత్రో భవతి మిత్రేణైవాస్మై వరుణగ్ం
శమయతి యద్వారుణస్సాక్షోదైవైనం వరుణపాశాన్ముచ్ఛత్యుత య-
దీతానుర్భవతి జీవ త్యేవ దేవా వై పుష్టిం నావిన్ద ॥ తాం మిథు-

నే॒పశ్య॑న్తస్యాం॒స స॒మరా॑ధయన్తా॒వశ్యి॑నాన॒బూ॒తామా॑వయో॒ర్వా
 ఏ॒షామై॑తస్యాం॒దధ్వ॑మితి॒సా॒శ్వినో॑రే॒వాభ॑వద్యః పుష్టి॑కామస్సాన్య-
 ధ్స ఏ॒తామా॑శ్వినీం య॒మిం ప॒శామా॑ లభేతాశ్వినా॒వేవ॑ స్వేన భా-
 గ్ధే॒యేనో॑ప ధావతి తావే॒వాస్తి॑న్పుష్టిం ధ॒త్తః పు॑ష్యతి ప్ర॒జయా॑-
 పశు॑భిః ॥ ౧౬ ॥

అన్నా॑దో॒న్నాద॑ ఏ॒వ భ॑వత్యవిస్తన్పశ్చ॒చత్వారి॑గ్ంశచ్చ ॥
 ఆశ్వినం॑ ధూ॒మల॑లామ॒మూ లభే॑తి యో దుర్బా॒హ్మణ॑సోస్సీ-
 మం పి॒వా సే॑దశ్వినా॒వై దే॒వానా॑మసోమపా॒వాస్తాం॑ తౌ పశ్చా॒సో-
 మపీ॒థం ప్రా॑పుతామశ్వినా॒వేతి॑స్య దే॒వతా॑యో దుర్బా॒హ్మణ॑సోస్సీ-
 మం పి॒వా స॑శ్వశ్వినా॒వేవ॑ స్వేన భాగధే॒యేనో॑ప ధావతి తావే॒వాస్తి॑
 సోమపీ॒థం ప్ర॑యచ్ఛత ఉ॒వై నగ్ం॑ సోమపీ॒థో న॑మతి యద్ధూ॒మో
 భవతి॑ ధూ॒మి॒నూణ॑మై॒వాస్తా॑నప హ॒న్తి ల॒లామః॑ ॥ ౧౭ ॥ భవతి॑ముఖ-
 త ఏ॒వాస్తి॑ నైజో దధాతి వాయు॒న్యం గో॑మృ॒గమా॑ లభేత॒యమ॑జ-
 ఘ్నివాగ్ంస॑మభి॒శగ్ంసే॑యురపూ॒తా వా ఏ॒తం వా॑గృచ్ఛతి॒యమ॑-
 జఘ్నివాగ్ంస॑మభి॒శగ్ంస॑న్తి నై॒ష గ్రా॑మ్యః పశు॒ర్నార॑ణ్యో య-
 ద్గో॒మృగో॑ నే॒వైష గ్రా॑మే నా॒రణ్యే॑ యమజఘ్ని వాగ్ంస॑మభి॒శగ్ం-
 సన్తి॑ వాయు॒ర్వై దే॒వానాం॑ ప॒విత్రం॑ వాయుమై॒వ స్వేన॑ భాగధే॒యే-
 నోప॑ ధావతి స ఏ॒వ ॥ ౧౮ ॥ ఏ॒నం ప॒వయ॑తి పరా॒చీ వా ఏ॒త-
 స్తే పు॑ష్పన్తి పు॑ష్పతి తమః పా॒ష్మానం॑ ప్ర వి॒శతి॑ యస్యాశ్వినే
 శస్య॑మానే సూ॒ర్యో నా॑విర్భవతి సౌ॒ర్యం బ॑హు॒రూప॑మా లభేతా-

ముమైవాదిత్యగ్ం న్వేనభాగధయేనోప ధావతి సప్తవాస్తాత్తమః
 పాపానమప హన్తి ప్రతీచ్యస్తే పృచ్ఛన్తి పృచ్ఛత్యప తమః
 పాపానగ్ం హతే ॥౧౯॥

అలామస్య ఏవ షట్చత్వారిగ్ంశచ్చ ॥౨౦॥

ఇన్ద్రిం వో విశ్వత్స్పరీన్ద్రిం నరౌ మరుతౌ యద్ధవో ది-
 ప్తా యా వశ్యర్మ భరైష్విన్ద్రిగ్ం సుహవగ్ం హవామహేగ్ం-
 హోముచగ్ం సుకృతం దైవ్యం జనమ్ అగ్నిం మిత్రం వరుణగ్ం
 సాతయే భగం ద్యావాపృథీవీ మరుతస్స్వస్త్వయే మమత్తు నః ప-
 రిజ్మా వసర్ హో మమత్తువాతో అపాం పృషణ్వా ॥ శిశీతమిన్ద్రి-
 పర్వతా యువం నస్తన్తో విశ్వేవరివస్యన్తు దేవాః ప్రియా వో
 నామ ॥౨౦॥ హువైతురాణామ్ ఆయత్తృపన్మరుతో హవశా-
 నాః ॥ శ్రియసైకం బానుభిస్సం మిమిక్షిరై తే రశ్మిభిస్త ఋక్వభి-
 స్సుఖాదయః ॥ తే వాశీమన్తఇష్మిణో అభీరవో విద్రే ప్రియస్య
 మారుతస్య ధామ్నః ॥ అగ్నిః ప్రథమో వసుభిర్నో అవ్యాధో-
 మో రుద్రేభిరభి రక్షతుత్మనా ॥ ఇన్ద్రియమరుద్భిర్ ఋతుధా కృ-
 ణోత్వాద్దిత్యైర్నో వరుణస్యగ్ం శిశాతు ॥ సంనోదేవో వసుభి-
 రగ్నిస్సమ్ ॥౨౧॥ సోమస్తనూభీరుద్రయాభిః ॥ సమిన్ద్రియమరు-
 ద్భిర్యజ్ఞయైస్సమాద్దిత్యైర్నో వరుణో అజ్జిజ్ఞపత్ ॥ యథా౨౨ది-
 త్యా వసుభిస్సం బభూవుమృరుద్భి రుద్రాస్సమజానతాభి ॥ ఏవా

త్రిణామన్నహృణీయమానా విశ్వేదేవాస్సమనసో భవస్తు । కుత్రా
 చిద్యస్య సమృతౌ రణ్వా నరో నృషానే । ఆర్హాన్తశ్చిద్యమిన్ధ-
 తే సం జనయన్తిజన్తవః । సం యదిషో వనామహే సగ్ం హవ్యా
 మానుషాణామ్ । ఉత ద్యుమ్నస్య శవసః ॥౬౨॥ ఋతస్య రశ్మి-
 మా దదె । యజ్ఞో దేవానాం ప్రత్యేతి సుమ్నమాదిత్యాస్తా భవ-
 తా మృడయన్తః । అ వోఽర్వాచీ సుమతిర్వృత్యా దగ్ంహో-
 శ్చిద్యా వరివోవిత్తరాఽసత్ । శుచిరపస్రూయవస్తా అదబ్ధ ఉప
 ష్మతి వృద్ధవయాస్సువీరః । నకిష్టం ఽ ఘ్నన్యన్తితో న దూరా-
 ద్య ఆదిత్యానాం భవతి ప్రణీతో । ధారయన్త ఆదిత్యాస్తోజగత్థాన్
 దేవా విశ్వస్య భువనస్య గోపాః । దీర్ఘాధియో రక్షమాణాః ॥౬౩॥
 అస్తుర్యమృతా వాన్తశ్చయమానా ఋణాని । తిసో భూమిర్ధారయ-
 న్నీగ్ం రుత ద్యూన్మిణి వ్రతా విదధే అన్తరేషామ్ । ఋతేనా-
 దిత్యా మహి వో మహిత్వం తదర్యమన్వరుణ మిత్త్ర చారు ।
 త్యాన్ను క్షత్త్రియాగ్ం అవ ఆదిత్యాన్ యాచిషామహే । సుమృ-
 డీకాగ్ం అభిష్టయే । న దక్షిణా విచికితే న సవ్యా నప్రాచీనమా-
 దిత్యా నోత ప్రశ్చా । ప్రాక్యా చిద్వసవో ధీర్యా చిత్ ॥ ౬౪ ॥
 యుష్మానీతో అభయం జ్యోతిరశ్యామ్ । ఆదిత్యానామవస్తా నూత
 నేన సక్షీమహి శర్మణా శంతమేన । అనాగ్ంస్త్వే అదితి త్వేతురా-
 స ఇమం యజ్ఞం దధతు శ్రోషమాణాః । ఇమం మే వరుణ శ్రుధీ

హవమద్యా చ మృడయ । త్వామవస్యరా చ కే । తత్త్వా యామి
బ్రహ్మణా వస్తమానస్తదాశాస్తై యజమానో హవిర్భిః । అహ-
డమానో వరుణేహ బోధ్యురుశగంస మా న ఆయుగ ప్ర-
మోషీః ॥౬౫॥

నామాగ్నిస్సగం శవస్తో రక్షమాణా ధీర్యా చిదేకాన్న
పశ్చాశచ్ఛ ॥౧౧॥

వాయవ్యం ప్రజాపతిస్తా వరుణం దేవాసురా ఏష్వసావా-
దిత్యో దశర్షభామిన్దో వలస్య బాఠహస్పత్యం వషట్కరోసా
స్తారీం వరుణమాశ్వినమిన్ద్రం వో నర ఏకాదశ ॥౧౧॥

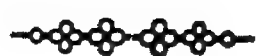
వాయవ్యమాగ్నేయీం కృష్ణగ్రీవీమసావాదిత్యో వా అ-
హోరాత్రాణి వషట్కరగ ప్రజనయితా హువే తురాణాం
పశ్చాపప్తిః ॥౬౫॥

వాయవ్యం ప్రమోషీః

హరిః ఓమ్

శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు.

ఇతి ద్వితీయకాండే ప్రథమప్రశ్నః.

శ్రీ

అథ ద్వి తీ యః ప్రశ్నః.

హరిః ఓమ్ ॥ ప్రజాపతిః ప్రజా అస్మజత తాస్మష్టా ఇ-
న్ద్రాగ్ని అపా గూహతాగ్ం సోఽచాయత్ప్రజా పతిరిన్ద్రాగ్ని వై
మే ప్రజా అపాఘుక్షతామితి స ఏతమైన్ద్రాగ్ం మేకాదశకపాలమ-
పశ్యతం నిరవప్తావస్మై ప్రజాః ప్రాసాధయతామిన్ద్రాగ్ని వా
ఏతస్య ప్రజామప గూహతౌ యోఽలం ప్రజాయై సన్ప్రజాం
స విన్దత ఇన్ద్రాగ్ం మేకాదశకపాలం నిర్వపేత్ప్రజాకామ ఇన్ద్రాగ్ని॥
ఏవస్వేన భాగధేయేనోపధావతితావైవాస్మై ప్రజాం ప్రసాధ-
యతో విన్దతే ప్రజామైన్ద్రాగ్ం మేకాదశకపాలం నిర్వపేత్సర్థమా-
నః షే తేవాసజాతేషు వేన్ద్రాగ్ని ఏవస్వేన భాగధేయేనోప ధావతి
తాభ్యామైవేన్ద్రియం వీర్యం భాతృశ్యస్య వృజ్జే విప్రాష్మనాభా-
తృవ్యేణ జయతేఽప వా ఏతస్మాద్ద్రియం వీర్యం క్రామతి యస్యం-
గ్రామముపప్రియా త్యైన్ద్రాగ్ం మేకాదశకపాలం నిః ॥౨॥ వపై-
త్సంగ్రామముపప్రియాస్యన్నేన్ద్రాగ్ని ఏవ స్వేన భాగధేయే నోప
ధావతి తావైవాస్మిన్నిన్ద్రియం వీర్యం ధత్తస్స హేన్ద్రియేణ వీర్యే-
ణోపప్రియాతి జయతి తగ్ం సంగ్రామం వి వా ఏష ఇన్ద్రియేణ
వీర్యేణార్థ్యతై యస్యంగ్రామం జయత్యైన్ద్రాగ్ం మేకాదశకపాలంని-

ర్వపేతస్సంగ్రామం జిత్యేన్ద్రాగ్ని ఏవ స్వేన భాగధేయేనోప ధావతి
 తావైవాస్తిన్నిన్ద్రియం వీర్యమ్ ॥ ౩ ॥ ధత్తాన్ద్రియేణ వీర్యేణ
 వ్యుధ్యతేప్రవా ఏతస్మాద్ద్రియం వీర్యం క్రామతి యపజనతా-
 మైన్ద్రాగ్న మేకాదశకపాలం నిర్వపేజ్జనతామౌష్యన్నిన్ద్రాగ్ని ఏవ స్వే-
 నభాగధేయేనోపధావతి తావైవాస్తిన్నిన్ద్రియం వీర్యం ధత్తస్స
 హేన్ద్రియేణ వీర్యేణ జనతామేతి పౌష్ట్యం చరుమన్తనిర్వపేత్పూషా-
 వా ఇన్ద్రియస్య వీర్యస్యానుప్రదాతాపూషణమైవ ॥ ౪ ॥ స్వే-
 నభాగధేయేనోప ధావతి సపవాస్తా ఇన్ద్రియం వీర్యమన్తప్రయచ్ఛ-
 తిక్షైత్రప్రత్యం చరుం నిర్వపేజ్జనతామూగత్యైయం వై త్షైత్రస్య
 పతిర్స్యామైవప్రతి తిష్ఠత్యేన్ద్రాగ్న మేకాదశకపాలముపరిష్టాన్నిర్వ-
 పేదస్యామైవ ప్రతిష్ఠాయేన్ద్రియం వీర్యముపరిష్టాదాత్తన్ధతే ॥ ౫ ॥

ప్రజాకామ ఇన్ద్రాగ్ని ఉపప్రియాత్యేన్ద్రాగ్న మేకాదశక-
 పాలంనిర్వీర్యంపూషణమైవైకాన్న చత్వారిగ్ంశచ్చ ॥౬॥

అగ్నయేపథిక్యతే పురోడాశమష్టాకపాలంనిర్వపేద్యోదర్ -
 శపూర్ణమాసయాజీ సన్నమావాస్యాం వా పౌర్ణమాసీంవాఽతి
 పాదయేత్సథోవా ఏషోఽధ్యపథేనైతి యో దర్శపూర్ణమాస-
 యాజీ సన్నమావాస్యాం వాపౌర్ణమాసీంవాఽతిపాదయత్యగ్నిమై-
 వపథిక్యత్తగ్ంస్వేనభాగధేయేనోప ధావతి స ఏనైనమపదాత్పన్ద్రా-
 మపినయత్యన్తద్వాన్తక్షీణాప్తహి హ్యేషసమృధ్యాఅగ్నయేవ్రతపత-
 యే ॥౭॥ పురోడాశమష్టాకపాలం నిర్వపేద్యుహితాగ్ని సున్న-

వ్రత్యమివ చ రేదగ్నిమైవవ్రతపత్తిగ్ం స్వేనభాగధేయోనోపధావతి
 స ఏవైనం వ్రతమాలమ్భయతి వ్రత్యోభవత్యగ్నయే రత్యోఘ్న
 పురో శమష్టాకపాలం నిర్వపేద్యగ్ం రత్యగ్ం సినచేరన్నగ్ని మైవ
 రత్యోసూక్తిగ్ం స్వేనభాగధేయోనోప ధావతి స ఏవాస్మాద్రత్యగ్ం-
 స్యపహన్తి నిశితాయాం నిర్వపేత్ ॥౭॥ నిశితాయాగ్ం హిరత్య-
 గ్ంసి ప్రేరతే సంప్రేర్థాన్యైవైనానిహన్తి పరిశితేయాజయేద్రత్య-
 సామనన్వవనారాయ రత్యోఘ్నయాజ్యానువాక్యేభవతౌరత్యసాగ్ం
 స్తృత్యా అగ్నయేరుద్రవతే పురోడాశమష్టాకపాలం నిర్వపేదభి చ-
 రన్నైషావా అస్య మోరాశనూర్యదుద్రస్తస్మాప్తవైనమా వృశ్చతి
 తాజగాతి మాచ్ఛత్యగ్నయేసురభి మతేపురోడాశమష్టాకపాలం
 నిర్వపేద్యస్యగావోవాపురుషాః ॥ ౮ ॥ వాప్రమీ యేర్తయో
 వాబీభీయాదేషావా అస్య భేషజ్యాశనూర్యత్సురభి మతీతయైవాస్మై
 భేషజంకరోతిసురభి మతే భవతి పూతీగ్ధస్యాపహత్యా అగ్నయేత్య-
 మవతే పురోడాశ మష్టాకపాలం నిర్వపేత్సంగ్రామేసంయతైభాగ-
 ధేయేనైవైనగ్ం శమయిత్వా పరానభి నిర్దిశతి యమవరేషాం
 విధ్యన్తిజీవతి సయం పరేషాం ప్రసమీయతే జయతి తగ్ం సంగ్రా-
 మమ్ ॥౯॥ అభివా ఏష ఏతానుచ్యతియేషాం పూర్వాపరా అ-
 న్వృచ్ఛగ్ ప్రమీయన్తే పురుషాహుతిర్వ్యస్య ప్రియతమాగ్న-
 యే త్తామవతే పురోడాశమష్టాకపాలం నిర్వపేద్భాగధేయేనైవైన
 గ్ం శమయన్తినైషాం పురాక్షయషోక్షపరగ్ ప్రమీయతేక్షభివా

ఏష ఏతస్యగృహనుచ్యతియస్యగృహన్దహత్యగ్నయే తామవతే
పురోడాశమష్టాకపాలం నివపేద్భాగధేయేనైవైనగ్ం శమయతి
నాస్యాపరంగృహన్దహతి ॥ ౧౦ ॥

వ్రతపతయేనిశితాయాం నిర్వపైత్పురుషాస్సంగ్రామంనచ-
త్వారిచ ॥ ౨ ॥

అగ్నయే కామాయపురోడాశమష్టాకపాలం నిర్వపైద్యంకా-
మో నోపనమేదగ్నిమైవ కామగ్ం స్వేన భాగధేయేనోపధావతిస-
ప్తవైనం కామేన సమర్థయత్యుపైనం కామోనమత్యగ్నయేయవిష్టా-
య పురోడాశమష్టాకపాలం నిర్వపైథన్విర్ధమానః తైత్రేవాసజాతే-
షు వాఽగ్నిమైవ యవిష్త్గ్ం స్వేనభాగధేయేనోపధావతి తేనైవ-
ద్రియం వీర్యంభ్రాతృవ్యస్య ॥ ౧౧ ॥ యువతైవిప్తాప్తనాభ్రాతృవ్యేణజ-
యతేఽగ్నయే యవిష్టాయ పురోడాశమష్టాకపాలం నిర్వపేదభిచర్య-
మాణోఽగ్నిమైవయవిష్త్గ్ం స్వేనభాగధేయేనోపధావతిసపవాస్తా-
ద్రక్షాగ్ంసి యవయతినై నమభిచరన్తస్మిణుతేఽగ్నయ ఆయుష్తతే
పురోడాశమష్టాకపాలం నిర్వపైద్యంకామయేత సర్వమాయురియా-
మిత్యగ్నిమైవాయుష్త్వన్గ్ం స్వేనభాగధేయేనోపధావతి సపవాస్మి-
న్ ॥ ఆయుదధాతిసర్వమాయురేత్యగ్నయేజాతవేః సేపురోడాశ-
మష్టాకపాలం నిర్వపేద్భూతికామోఽగ్నిమైవ జాతవేదన్గ్ం స్వేన
భాగధేయేనోపధావతి సప్తవైనం భూతింగమయతి భవత్యైవాగ్న-
యై రుక్తతే పురోడాశమష్టాకపాలం నివపైదుక్కామోఽగ్ని-

మెవరుక్మన్తగ్ం స్వేనభాగధేయోనోపధావతి స ఏవాస్మిన్చందధా-
 తిరోచత ఏవాగ్నయే తేజస్వతే పురోడాశమ్ ||౧౩|| అష్టాకపాలం
 నిర్వపెత్తేజస్కామోఽగ్నిమెవ తేజస్వన్తగ్ం స్వేనభాగధేయోనోప
 ధావతి స ఏవాస్మిన్తేజోదధాతి తేజస్వ్యవభవత్యగ్నయేసాహస్యా-
 య పురోడాశమష్టాకపాలం నిర్వపెత్తీక్షమాణోఽగ్నిమెవ సాహ-
 న్తగ్ం స్వేనభాగధేయోనోపధావతి తేనైవసహతేయగ్ం సీక్షతే॥

భాతృవ్యస్యాస్మిన్తేజస్వతే పురోడాశమష్టా త్రిగ్ంశచ్చ ||౩||

అగ్నయేఽన్నవతే పురోడాశమష్టాకపాలం నిర్వపెద్యగ్తా-
 మయేతాన్నవాన్తస్యమిత్యగ్నిమెవాన్నవన్తగ్ం స్వేనభాగధేయ-
 నోపధావతి సప్వైనమన్నవన్తం కరోత్యన్నవానైవభవత్యగ్నయే-
 ఽన్నాదాయ పురోడాశమష్టాకపాలం నిర్వపెద్యగ్తామయేతాన్నా-
 దస్యామిత్యగ్నిమెవాన్నాదగ్ం స్వేనభాగధేయోనోపధావతి సప్-
 వైనమన్నాదం కరోత్యన్నాదః ||౧౪|| ఏవభవత్యగ్నయేఽన్న-
 పతయేపురోడాశమష్టాకపాలం నిర్వపేద్యగ్తామయేతాన్నపతిస్యా-
 మిత్యగ్నిమెవాన్నపతిగ్ం స్వేనభాగధేయోనోపధావతి సప్వైనమ-
 న్నపతిం కరోత్యన్నపతిరైవభవత్యగ్నయే పవమానాయ పురోడాశ-
 మష్టాకపాలం నిర్వపేదగ్నయేపాప్తకాయాగ్నయేశుచయేజ్యోగామ
 యావీ యదగ్నయేపవమానాయ నిర్వపతి ప్రాణమెవాస్మిన్తేన
 దధాతి యదగ్నయే ||౧౬|| పాప్తకాయవాచమెవాస్మిన్తేనదధాతి
 యదగ్నయే శుచయతయైరేవాస్మిన్తేనదధాత్యుతయదీతాసుర్భవతి

జీవత్యైవైతామైవ నిర్వపెచ్ఛతుష్కామో యదగ్నయై పవమా-
 నాయనిర్వపతి ప్రాణమైవాస్మిన్నైవ దధాతియదగ్నయే పానకాయ
 వాచమైవాస్మిన్నైవ దధాతియదగ్నయై శుచయేచతురైవాస్మిన్నైవ
 దధాతి || ౧౭ || ఉతయద్యన్తోభవతి ప్రేవపశ్యత్యగ్నయేపత్తి-
 వతే పురోడాశమష్టాకపాలం నిర్వపెద్ద్రియ సుత్తిణేపురోడాశ-
 మేకాదశకపాలం ప్రజాకామోఽగ్నిరైవాస్మైప్రజాం ప్రజనయతి
 వృద్ధామిన్ద్రోఽగ్నిః ప్రయచ్ఛత్యగ్నయై రసవతేఽజక్షీరేచరుం నిర్వపె-
 ద్యగ్నకామయేత రసవాన్ధన్యమిత్యగ్నిమైవ రసవన్తగ్నం స్వేన భా-
 గధైయేనోపధావతి స ప్రవైవన్తగ్నం రసవన్తంకరోతి || ౧౮ || రసవా-
 నైవ భవత్యజక్షీరే భవత్యాగ్నేయీ వా ప్రపాయదజా సాక్షాదైవ
 రసమవ రున్ధైగ్నయై వసుమతే పురోడాశమష్టాకపాలం నిర్వపె-
 ద్యగ్నకామయేత వసుమాన్ధన్యమిత్యగ్నిమైవ వసుమన్తగ్నం స్వేన
 భాగధైయేనోపధావతి స ప్రవైవన్తం వసుమన్తంకరోతి వసుమానైవ
 భవత్యగ్నయే వాజస్పతే పురోడాశమష్టాకపాలం నిర్వపేత్సం-
 గ్రామే సంయతైవాజమ్ || ౧౯ || వాప్రపసిసీర్షతి యస్సంగ్రా-
 మంజగీషత్యగ్నిః ఖలువై దేవానాం వాజస్పదగ్నిమైవ వాజస్ప-
 తగ్నం స్వేన భాగధైయేనోపధావతి ధావతి వాజగ్నం హన్తిపు-
 త్రంజయతితగ్నంసంగ్రామమథోఽగ్నిరివనప్రతిధృషేభవత్యగ్నయే-
 ఽగ్నివతే పురోడాశమష్టాకపాలం నిర్వపెద్యస్యాగ్నావగ్నిమభ్యు-
 ధరేయుర్నిర్దిష్టభాగో వా ప్రతయోరన్యోఽనిర్దిష్ట భాగోఽన్యస్తా

స॒మ్భ॒వ॒న్తా॒య॒జ॒మా॒నమ్ ॥౨౦॥ అ॒భి॒స॒మ్భ॒వ॒తస్స॒ ఈ॒శ్వ॒ర ఆ॒తి॒-
 మా॒తొ॒ర్యద॒గ్నయే॒గ్నివ॑తే ని॒ర్వ॒పతి॑ భా॒గధే॒యేనై॒వై నా॑శమ-
 యతి॑ నాతి॒మా॒ఛతి॑ య॒జమా॒నో॒గ్నయై॑జ్యోతి॒ష్మతే॑పు॒రాడా॑శ-
 మ॒ష్టాక॑పా॒లం ని॒ర్వ॒పేద్య॑స్యాగ్ని॒రుద్ధృ॒తో॒హుతే॑గ్ని పూ॒త్ర
 ఉ॒ద్వా॒యేద॑పర ఆదీ॑ప్యా॒నూర్ధృ॒త్య ఇ॒త్యా॒హుస్త॑త॒థాన॑కా-
 ర్యం యద్యా॒గధే॑యమ॒భిపూ॑ర్వ ఉద్ధ్రి॒యతే॑ కిమ॑ప॒రో॒భ్యుత్ ॥౨౧॥
 హ్రి॒యేతే॑తి తా॒న్యేనా॒వతూ॑ణానిసం॒నిధా॑యమ॒న్దేత॑గప్ర॒థమం॑జ్ఞే
 అగ్ని॑స్వా॒ద్యోనై॑రధి॒జాత॑వేదాః । సగా॑యత్రి॒యాత్రి॑ష్ట॒బాజగ॑త్యా
 దైవే॑భ్యోమా॒వ్యం వ॑హతుప్రజా॒నన్ని॒తిఛ॑న్దోభి॒రైవై॒న్గం స్వా॑ద్యో-
 నైగ ప్ర॒జన॑యత్యే॒ష వా॑వ సో॒గ్నిరి॑త్యా॒హుజ్యోతి॑స్త్వా అ॒స్య
 పరా॑పతిత॒మితి॑ యద॒గ్నయై॑ జ్యోతి॒ష్మతే॑ని॒ర్వ॒పతి॑యదే॒వాస్య॑జ్యో-
 తిగ పరా॑పతితం తదే॒వావ॑రు॒ద్ధనే ॥౨౨॥

క॒రోత్య॒న్నాదో॑ద॒ధాతి॑యద॒గ్నయై॑శుచ॒యే చక్షు॑రై॒వాస్మి॒-
 నైన॑ ద॒ధాతి॑ కరోతి॒వాజం॑ య॒జమా॒నముదే॑వాస్యపట్న ॥౪॥

వై॒శ్వా॒నరం॑ ద్వాద॒శక॑పా॒లం ని॒ర్వ॒పేద్వా॑రు॒ణం చ॒రుం ద॒ధి-
 క్రా॒వ్ణైచ॑రుమ॒భిశ॑స్యమా॒నోయ॑ద్వై॒శ్వా॒నరో ద్వాద॒శక॑పా॒లో భ-
 పతి॑ సంవత్స॒రోవా॑ అగ్ని॒రై॒శ్వా॒నర॑స్సంవత్స॒రైశ్చై॒వైన్గం॑ స్వద-
 యత్య॑ప॒పాపం॑ వర్ణ॒గ్ంహ॑తే వా॒రుణే॑నై॒వైన్గం॑ వరు॒ణపా॑శాన్ము॒ఞ్చతి॑
 ద॒ధిక్రా॒వ్ణౌపు॑నాతి హి॒రణ్యం॑ దక్షి॒ణా ప॒విత్రం॑వైహి॒రణ్యం॑ పు-
 నా॒త్యైవై॑నమా॒ద్యమ॑స్యాన్నం భవత్యే॒తా మై॑వ ని॒ర్వ॒పేత్ప్ర॑జా-

కామస్సంవత్సరః ॥౨౩॥ వావతస్యాశాస్త్రో యోనిం ప్రజాయే
 పశూనాం నిదాహతియోఽలంప్రజాయే సన్ప్రజాం నవిన్దతైయ-
 ద్వైశ్వానరో ద్వాదశకపాలా భవతి సంవత్సరోవాత్రిగ్ద్వైశ్వా-
 నరస్సంవత్సరమేవభాగధేయేన శమయతి సోఽస్మైశాస్త్రస్వాద్యో-
 నేః ప్రజాంప్రజనయతి వారుణేనైవేనం వరుణపాశాన్ముఞ్చతి
 దధిక్రావణ్ణాపునాతిహిరణ్యం దక్షిణా ప్రవిత్రం వై హిరణ్యం పు-
 నాత్యైవై నమ్ ॥౨౪॥ విన్దతేప్రజాం వైశ్వానరం ద్వాదశకపాలం
 నిర్వపేత్సుత్రేజాతేయదప్తాకపాలాభవతిగాయత్రియైవేనం బ్రహ్మ-
 వర్చసేన పునాతి యన్నవకపాలస్త్రైవృతై వాస్మిన్తేజో దధాతి
 యద్దశకపాలోవిరాజై వాస్మిన్నన్నాద్యందధాతియదేకాదశకపాల
 స్త్రైష్టుబై వాస్మిన్నిన్ద్రియం దధాతియద్ద్వాదశకపాలో జగత్యైవా-
 స్మిన్పశూన్దధాతి యస్మిన్జాత ఏతామిష్టిం నిర్వపతి పూతః ॥౨౫॥
 ఏవతేజస్వీన్నాద ఇన్ద్రియావీ పశుమాన్భవత్యవవా ఏష సువర్గా-
 ల్లోకాచ్ఛిద్యతే యోదర్శపూర్ణమాసయాజీ సన్నమాహాస్యాంవా
 పౌణామాసీం వాఽతిపాదయతి సువర్గాయ హిలోకాయ దర్శ-
 పూర్ణమాసావిజ్యేతే వైశ్వానరం ద్వాదశకపాలం నిర్వపేదమా-
 హాస్యాం వా పౌణామాసీం వాఽతిపాద్య సంవత్సరోవాత్రిగ్-
 ద్వైశ్వానరస్సంవత్సరమేవ ప్రీణాత్యథోసంవత్సరమేవాహ్మ ఉప
 దధాతి సువర్గాస్యలోకస్యసమప్త్యై ॥౨౬॥ అథోదేవతా ఏవా-
 న్వారభ్య సువర్గం లోకమేతి వీరహవా ఏషదేవానాం యోఽగ్ని-

ముద్వాసయతేనవా ప్రతస్య బ్రాహ్మణాఋతాయవగ పురాన్స-
 మక్షన్నాగ్నేయమప్తాకపాలం నిర్వపేద్వేశ్వానరంద్వాదశకపాల-
 మగ్నిముద్వాసయిష్యత్ యదప్తాకపాహా భవత్యప్తాక్షరాగాయతీ
 గాయత్రోఽగ్నిర్యావనైవాగ్నిస్తస్మా ఆతిథ్యం కరోత్యథోయథా
 జనం యతేఽవసం కరోతి తాదృక్ ॥౨౭॥ ప్రవతద్వాదశకపాలో
 వైశ్వానరోభవతి ద్వాదశమాసాస్సంవత్సరస్సంవత్సరగ ఖలువా
 అగ్నేర్యోవిస్వామైవైనంయోనింగమయత్యాద్యమస్యాన్నంభవతి
 వైశ్వానరంద్వాదశకపాలం నిర్వపేన్మారుతగ్ంస్తప్తకపాలం గ్రామ
 కామ ఆహవసీయే వైశ్వానరమధిశ్రయతి గార్హపత్యే మారుతం
 పాపవస్యసస్య విధృత్యైద్వాదశకపాలా వైశ్వానరోభవతి ద్వా-
 దశమాసాస్సంవత్సరస్సంవత్సరేణైవాస్మై సజాతాగ్ంశ్చ్యవయతి
 మారుతో భవతి ॥౨౮॥ మరుతో వైదేవానాం విశోదేవవిశే-
 నైవాస్మై మనుష్యవిశమవరుద్ధైస్తప్తకపాలోభవతి స్తప్తగణావైమ-
 రుతో గణశ ప్రవాస్మై సజాతానవరుద్ధైఽనూచ్యమాన ఆసాదయతి
 విశమైవాస్మా అనువత్మానం కరోతి ॥౨౯॥

ప్రజాకామస్సంవత్సరగ పునాత్యైవైనం పూతస్సమప్త్యై
 తాదృజ్మారుతో భవత్యైకాన్నతిగ్ంశ్చ ॥౩౦॥

ఆదిత్యం చరుం నిర్వపేత్సంగ్రామముపప్రయాస్యన్నియం
 వా అదితిరస్యామైవ పూర్వైప్రతితిష్ఠన్తివైశ్వానరం ద్వాదశక-
 పాలం నిర్వపేదాయతనంగత్వా సంవత్సరోవా అగ్నిర్వైశ్వా-

నరస్సంవత్సరః ఖలువైదేవానామాయతనమేతస్మాద్వా ఆయ-
 తనాద్దేవా అసురానజయన్ యద్వైశ్వానరం ద్వాదశకపాలం
 నిర్వపతి దేవానామేవాయతనే యతతై జయతి తగ్ంసంగ్రామమే-
 తస్మిన్వా ఏతౌమృజాతే ||౩౦|| యో విద్విషాణయోరన్న మత్తి
 వైశ్వానరం ద్వాదశకపాలం నిర్వపేద్విద్విషాణయోరన్నం జ-
 ధ్వా సంవత్సరో వా అగ్నిర్వైశ్వానరస్సంవత్సర స్వదితమేవా-
 త్తినాస్మిన్మృజాతే సంవత్సరాయవా ఏతౌసమమాతేయకా సమ-
 మాతే తయోర్యః పూర్వోఽభి ద్రుహ్యతి తంవరుణగృహ్ణాతి
 వైశ్వానరం ద్వాదశకపాలం నిర్వపేథ్సమమానయోః పూర్వో-
 ఽభిద్రుహ్య సంవత్సరో వా అగ్నిర్వైశ్వానరస్సంవత్సరమేవా-
 ప్త్వానిర్వరుణమ్ ||౩౧|| పరస్తాదభిదుహ్యతినైనం వరుణగృ-
 హ్ణాత్యావ్యవా ఏషప్రతిగృహ్ణాతియోఽవిం ప్రతిగృహ్ణాతి వై-
 శ్వానరం ద్వాదశకపాలం నిర్వపేదవిం ప్రతిగృహ్య సంవత్సరో
 వా అగ్నిర్వైశ్వానరస్సంవత్సరస్వదితామేవ ప్రతిగృహ్ణాతి నా-
 వ్యం ప్రతిగృహ్ణాత్యాత్మనోవా ఏషమాత్రామాప్నోతి యఉభ-
 యాదత్ప్రతిగృహ్ణాత్యశ్వంవా పురుషంవా వైశ్వానరం ద్వాద-
 శకపాలం నిర్వపేదుభయాదత్ ||౩౨|| ప్రతిగృహ్యసంవత్సరో
 వా అగ్నిర్వైశ్వానరస్సంవత్సరస్వదితమేవ ప్రతిగృహ్ణాతి నాత్మ-
 నోమాత్రామాప్నోతి వైశ్వానరం ద్వాదశకపాలం నిర్వపేథ్సని-
 మేష్యన్ధస్సంవత్సరోవా అగ్నిర్వైశ్వానరం యదాఖలువై సంవత్స-

రం జనతాయాం చరత్యథసభనార్హోభవతి యద్వేశ్యానరంద్వాద-
 శకపాలం నిర్వపతి సంవత్సరసాతామేవ సనిమభిప్రచ్యవతే దాన-
 కామా అస్మైప్రజాభవన్తి యోవై సంవత్సరమ్ || ౩౩ || ప్రాయు-
 జ్యనవిముఞ్చత్యప్రతిష్ఠానోవై సభవత్యేతమేవ వైశ్యానరం పున-
 రాగత్య నిర్వపేద్యమేవప్రయుజ్జేతంభాగధేయేన విముఞ్చతి ప్ర-
 తిష్ఠిత్యై యయాజ్ఞోవ్తమాం గామాజేతాం భాతృవ్యాయ ప్ర-
 హీణుయాన్నిర్ఋతిమేవాస్మై ప్రహీణాతి || ౩౪ ||

మృజాతేనిర్వరుణం వపేదుభయాదద్యోవై సంవత్సరగ్ం
 షట్త్రిగ్ంశచ్చ || ౬ ||

ఐన్ద్రించరుం నిర్వపేత్పశుకామ ఐన్ద్రావైప్రశవ ఇన్ద్రమేవ
 స్వేన భాగధేయోనోపధావతి సప్రవాస్మై ప్రశూన్ప్రియచ్ఛతి పశు-
 మానైవభవతి చరుర్భవతి స్వాదేవాస్మైయోనేః ప్రశూన్ప్రిజనయ-
 తీన్ద్రాయేన్ద్రియావతే పురోడాశమేకాదశకపాలం నిర్వపేత్పశు-
 కామ ఇన్ద్రియంవై ప్రశవ ఇన్ద్రమేవేన్ద్రియావన్తగ్ం స్వేన భాగ-
 థేయోనోపధావతిసః || ౩౫ || ప్రవాస్మా ఇన్ద్రియం ప్రశూన్ప్రియ-
 చ్ఛతి పశుమానైవ భవతీన్ద్రాయ ఘర్మవతే పురోడాశమేకాదశక-
 పాలం నిర్వపేద్భహ్మవర్చసకామో బ్రహ్మవర్చసంవైఘర్మఇన్ద్ర-
 మేవ ఘర్మవన్తగ్ం స్వేన భాగధేయోనోపధావతి సప్రవాస్మిన్ప్రి-
 హ్మవర్చసం దధాతి బ్రహ్మవర్చస్యేవభవతీన్ద్రాయార్కవతేపురో-
 డాశమేకాదశకపాలం నివన్తపైదన్నకామోఽర్కోవై దేవానా-

మన్నమిన్ద్ర) మైవార్కవన్తగ్ం స్వేన భాగధేయేన ॥౩౬॥ ఉప
 ధావతి సప్తవాస్త్రాఅన్నం ప్రయచ్ఛత్యన్నాద ప్తవ భ వతీన్ద్ర)యమ-
 ర్మవతే పురోడాశమేకాదశకపాలం నిర్వపేద్దిన్ద్ర) యేన్ద్ర)యావత
 ఇన్ద్ర)యార్కవతే భూతికామో యదీన్ద్ర)య సుర్మవతే నిర్వపతి
 శిరప్తవాన్త్య తేనకరోతి యదీన్ద్ర)యేన్ద్ర)యావత ఆత్మానమేవాన్త్య
 తేనకరోతి యదీన్ద్ర)యార్కవతేభూతప్తవాన్నా ద్యే ప్రతితిష్ఠతిభవ-
 త్యేవేన్ద్ర)య ॥౩౭॥ అగ్ంహోముచే పురోడాశమేకాదశక-
 పాలం నిర్వపేద్యహపాప్మనా గృహీతస్సృత్వాప్మావా అగ్ంహ
 ఇన్ద్ర)మైవాగ్ంహోముచగ్ం స్వేన భాగధేయేనోప ధావతి సప్త
 వై నం పాప్మనోఽగ్ంహసో ముఞ్చతీన్ద్ర)య వైమృధాయ పురో-
 డాశమేకాదశకపాలం నిర్వపేద్యం మృధోఽభి ప్ర)వేపేరన్ద్ర)ప్త్రా-
 ణి వాఽభి సమియురిన్ద్ర)మైవ వైమృధగ్ం స్వేన భాగధేయేనోప
 ధావతి సప్తవాస్త్రాన్మృధః ॥౩౮॥ అపహసీన్ద్ర)యత్రాత్రే పు-
 రోడాశమేకాదశకపాలం నిర్వపేద్బద్ధో వా పరియత్తో వేన్ద్ర)మైవ
 త్రా)తార్గ్ం స్వేన భాగధేయేనోప ధావతి సప్తవై నం త్రాయత
 ఇన్ద్ర)యార్కశ్వమేధవతే పురోడాశమేకాదశకపాలం నిర్వపే-
 ద్యం మహాయజ్ఞో నోపనమేదేతే వైమహాయజ్ఞస్యాన్యైతనూయ-
 దర్కశ్వమేధావిన్ద్ర)మైవార్కశ్వమేధవన్తగ్ం స్వేన భాగధేయే-
 నోప ధావతి సప్తవాస్త్రాఅన్తతో మహాయజ్ఞం చ్యావయత్యుపై నం
 మహాయజ్ఞోనమతి ॥౩౯॥

ఇన్ద్రియావన్తగ్ం స్వేన భాగధేయోనోప ధావతి సోఽ-
ర్కవన్తగ్ం స్వేన భాగధేయై వేంద్రాయాస్తాన్మృధోఽసైన్మసప్తచ॥

ఇన్ద్రియాన్వృజవే పురోడాశమేకాదశకపాలం నిర్వపైద్ధా-
మకామ ఇన్ద్రిమైవాన్వృజగ్ం స్వేన భాగధేయోనోప ధావతి స
ప్రవాన్మైసజాతాననుకాన్మరోతిగ్రామ్యేవభవతీంద్రాజ్యేచరుం నిర్వ
పైద్యస్య సేనాఽసగ్ం శితేవస్యాదిన్ద్రిణీవై సేనాయై దేవతేన్ద్రిణీ-
మైవ స్వేన భాగధేయోనోప ధావతి సైవాస్య సేనాగ్ం సగ్ం శ్యతి
బల్బజానపి ॥౪౦॥ ఇథ్మేసంసప్తేద్యౌదార్యత్రాధిష్కన్నాన్వమేహ-
త్తతౌబల్బజా ఉదతిష్ఠస్సవామైవైసంన్యాయమప్సీయగా వేదయతీ-
న్ద్రియ మన్యుమతై మనస్వతే పురోడాశమేకాదశకపాలం నిర్వ-
పేథస్సంగ్రామే సంయత్త ఇన్ద్రియేన్మవైమన్యునా మనసా సంగ్రామం
జయతీన్ద్రిమైవ మన్యుమన్తం మనస్వన్తగ్ం స్వేన భాగధేయోనోప
ధావతి సప్రవాన్మైన్ద్రియం మన్యుం మనోదధాతి జయతితమ్॥
సంగ్రామమైతామైవ నిర్వపైద్యోహతమనాస్స్వయంపాప ఇవస్యా-
దేతానిహివాప్రతస్మాదపక్రాంతాన్వైషహతమనాస్స్వయంపాప్ర-
న్ద్రిమైవ మన్యుమన్తం మనస్వన్తగ్ం స్వేన భాగధేయోనోప ధావతి
సప్రవాన్మైన్ద్రియం మన్యుం మనోదధాతి నహతమనాస్స్వయం-
పాపోభవతీన్ద్రియ దాత్రే పురోడాశమేకాదశకపాలం నిర్వపైద్యః
కామయేతదానకామామేప్రజాస్సుః ॥౪౧॥ ఇతీన్ద్రిమైవ ధా-
తార్గ్ం స్వేన భాగధేయోనోప ధావతి స ప్రవాన్మైదానకామాఃప్ర-

జాగకరోతి దానకామా అస్మైప్రజాభవన్తీన్ద్రాయప్రదాతై పు-
 రోడాశమేకాదశకపాలం నిర్వపేద్యస్మై ప్రత్తమివ సన్నప్రదీయేతే-
 న్ద్రమై వప్రదాతార్హం స్వేనభాగధేయోనోపధావతి స ఏవాస్మైప్ర-
 దాపయతీన్ద్రాయ సుత్రామై పురోడాశమేకాదశకపాలం నిర్వపే-
 దపరుద్ధోవా ॥౪౩॥ అప్రరుద్యమానో వేన్ద్రమైవ సుత్రామాణ్గం
 స్వేన భాగధేయోనోప ధావతి సప్తవై నం త్రాయతేనపరుధ్యోభ-
 వతీన్ద్రో వై సదృశైవతాభిరాసీత్సనవ్యావృతమగచ్ఛత్స ప్రజా-
 పతిముపాధావత్తస్మా ఏతమైన్ద్రమేకాదశకపాలం నిరవప్తైన్ద్రై వా-
 స్మిన్నిన్ద్రీయమదధాచ్ఛక్వరీ యాజ్యనువాక్యే అకరోద్వజ్జో-
 వై శక్వరీసపీనం వజ్జోభూత్యావన్ధ ॥౪౪॥ సోభవతో-
 బిభేద్భూతః ప్రమాధక్ష్యతీతి సప్రజాపతిం పునరుపాధావత్ప్రజా-
 పతిశ్శక్వర్యా అధిరైవతీం నిరమిమితశాన్త్యాఅప్రదాహాయ యో-
 లగ్ం శ్రియై సన్ధ్యదృష్టమానేస్యత్తస్మా ఏతమైన్ద్రమేకా-
 దశకపాలం నిర్వపేదిన్ద్రమైవ స్వేనభాగధేయోనోప ధావతి సప్తవా-
 స్మిన్నిన్ద్రీయం దధాతి రైవతీ పురోనువాక్యాభవతి శాన్త్యా అప్ర-
 దాహాయ శక్వరీయాజ్యవజ్జోవై శక్వరీ సపీనం వజ్జోభూత్యా
 ఇన్ద్రభవత్యైవ ॥౪౫॥

అపితగ్ం స్యురైన్ద్రభవతి చతుర్దశచ ॥౫॥

ఆగ్నావైష్ణవమేకాదశకపాలం నిర్వపేదభి చరన్ధనిరన్ధ్ర-
 త్యాజ్యభాగా స్యాద్భార్హస్పత్యశ్చరుర్యదాగ్నావైష్ణవ ఏకా-

దశకపాల్తో భవత్యగ్నిస్సర్వా దేవతా విష్ణుర్వజ్ఞోదేవతాభిశ్చై-
 వై నం యజ్ఞేనచాభిచరతి సరస్వత్యాజ్యభాగాభవతి వాగ్వేసరస్వ-
 తీ వాచైవై న మభిచరతి బాఠహస్పత్యశ్చరుర్భవతి బ్రహ్మవై దే-
 వానాం బృహస్పతిర్బ్రహ్మణేవై నమభిచరతి ॥౪౬॥ ప్రతివైపర-
 స్తాదభి చరన్తమభిచరన్తి ద్వేద్వేపురోనువాకే కుర్యాదతి ప్రయు-
 క్త్యా ఏతయైవ యజేతాభి చర్యమాణోదేవతాభిరైవ దేవతాఃప్ర-
 తిచరతి యజ్ఞేనయజ్ఞం వాచావాచంబ్రహ్మణాబ్రహ్మసదేవతాశ్చై-
 వయజ్ఞంచ మధ్యతో వ్యవసర్పతి తస్యసకుతశ్చనోపావ్యాధోభ-
 వతి నై నమభిచరన్తస్త్రిణుత ఆగ్నవైష్టవమేకాదశకపాల్తం నిర్వ-
 పైద్యం యజ్ఞోన ॥౪౭॥ ఉపనమేదగ్నిస్సర్వాదేవతా విష్ణుర్వజ్ఞో-
 ఽగ్నిం చైవవిష్ణుంచ స్వేనభాగధేయోనోపధావతితావైవాస్మైయ-
 జ్ఞం ప్రయచ్ఛత ఉపై నం యజ్ఞో నమత్యాగ్నవైష్టవం మృతేచ-
 రుం నిర్వపైచ్ఛక్షుష్కామోఽగ్నేర్వై చక్షుషా మనుష్యావిపశ్య-
 న్తియజ్ఞస్య దేవాఅగ్నించైవ విష్ణుంచ స్వేనభాగధేయోనోప ధా-
 వతి తావైవ ॥౪౮॥ అస్మిన్చక్షుర్ధత్తశ్చక్షుష్కామోనేవభవతి ధేన్వైవా
 ఏతద్రేతోయదాజ్యమనడుహ స్తణ్డులా మిథునాదేవాస్మైచక్షుః ప్ర-
 జనయతి మృతేభవతి తేజోవైఘృతం తేజశ్చక్షుస్సైజ్జసైవాస్మై
 తేజశ్చక్షురవరున్ధ ఇన్ద్రియంవై వీర్యం వృజ్జేభాతృవ్యోయ-
 జమానోఽయజమానస్యా ధ్వరకల్పం ప్రతినిర్వపైద్భాతృవ్యై
 యజమానైవాస్యేన్ద్రియమ్ ॥౪౯॥ వీర్యం వృజ్జేభాతృవాచక

అసావాదిత్యో న వ్యరోచత తస్మై దేవాగ ప్రాయశ్చిత్తి-
 మైచ్ఛన్తస్మా ప్రతగ్ం సోమారాద్రం చరుం నిరవప్తైవై వాస్మి-
 న్రుచమదధుర్యో బ్రహ్మవర్చసకామస్సాన్యత్తస్మాప్రతగ్ం సోమా-
 రాద్రం చరుం నిర్వపెతోస్మంచైవరుద్రంచ స్వినభాగధేయనోప-
 ధావతి తావైవాస్మిన్బ్రహ్మవర్చసం ధత్తోబ్రహ్మవర్చస్యేవ భవతి
 తిష్యాపూర్ణమాసే నిర్వపేద్దుద్రః ॥౫౩॥ వైతిష్యసోమగపూర్ణ-
 మాసస్సాత్మాదైవ బ్రహ్మవర్చసమవ రున్ధై పరిశితే యాజయతి
 బ్రహ్మవర్చసస్య పరిగృహీత్యై శ్వేతాయై శ్వేతవథాన్యైదుగ్ధం
 మథితమాజ్యం భవత్యాజ్యం పోక్షణమాజ్యేన మార్జయన్తై-
 యావదేవ బ్రహ్మవర్చసం తథ్సర్వంకరోత్యతిబ్రహ్మవర్చసంక్రియత
 ఇత్యాహురీశ్వరో దుశ్చమాభవితోరితి మానవీ ఋచోఽథాయ్యే
 కుర్యాద్యద్యద్వేకిశ్చ మనురవదత్త ద్భేషజమ్ ॥౫౪॥ శ్లేషజమైవా-
 స్మైకరోతియదిబిభీయాద్దుశ్చర్మాభవిష్యామితిసోమాపౌష్ణంచరుం
 నివపేత్థాన్యో వై దైవతయా పురుషగపౌష్ణాగ పశవస్వయైవా-
 స్మైదైవతయాపశుభిస్త్వచంకరోతినదుశ్చర్మాభవతిసోమారాద్రం
 చరుం నిర్వపేత్ప్రజాకామ సోమోవై రేతోధా అగ్నిగప్రజానాం
 ప్రజనయి తా సోమప్రవాస్మై రేతోదధాత్యగ్నిగ ప్రజాం ప్రజనయతి
 విన్దతే ॥౫౫॥ ప్రజాగ్ం సోమారాద్రం చరుం నివపేదభి చర-
 త్థాన్యోవై దైవతయా పురుష ప్రషరుదో యదగ్నిస్సాయా
 వైవేనం దైవతాయై నిష్క్రియ రుద్రాయాపి దధాతితాజగాతి

మార్చతి సోమారాద్రం చరుం నివృత్తజ్యోగమయావీ సామంవా
 ప్రతస్య రసోగచ్ఛత్యగ్నిం శరీరం యస్యజ్యోగమయతి సోమా-
 దేవాస్య రసంనిష్క్రిణాత్యగ్నేశ్వరీరముతయది ॥౫౬॥ ఇతాసు-
 ర్భవతి జీవత్యైవ సోమారుద్రయోర్వా ప్రతం గ్రస్తిగ్ం హోతా
 నిష్ఠిదతి స ఈశ్వర ఆత్మిమార్తారనడ్వా హోతా) దేయో
 వహ్నిర్వా అనడ్వా వహ్నిర్ హోతా వహ్నినేన వహ్నిమా-
 త్మానగ్ం స్పృణోతి సోమారాద్రం చరుం నిర్వృత్తజ్యోగ క్రామయే
 తస్వేనస్మాఆయతనే భాతృవ్యం జనయేయమితివేదింపరిగృహ్యర్థ-
 ముద్ధన్యాదర్ధం నార్ధం బర్హిషస్తన్మణీయాదర్ధం నార్ధమిద్ధస్యా-
 భ్యాదధ్యాదర్ధం న స్వ ప్రవాస్మా ఆయతనే. భాతృవ్యం జన-
 యతి ॥౫౭॥

రుద్రోభేషజం విందతె యదిస్తృణీయాదర్ధం ద్వాదశచ ॥౧౦॥
 విన్ద్రమేకాదశకపాలం నిర్వపేన్మారుతగ్ం నప్తకపాలం గ్రా
 మకామ ఇన్ద్రం చైవమరుతశ్చ స్వేనభాగధేయనోపధావతి తప్రవా-
 సై సజాతాన్ప్రియచ్ఛన్తిక్రామ్యైవ భవత్యాహవనీయ విన్ద్రమధి
 శ్రయతి గార్హపత్యే మారుతం పాపవస్యసస్య విధృత్యైవప్తక-
 పాలో మారుతోభవతి నప్తగణావై మరుతోగణశ ప్రవాసై సజా-
 తానవ రున్ధైనూచ్యమాన ఆసాదయతి విశమేవ ॥౫౮॥ అస్మా
 అనువత్మానం కరోత్యేతామేవ నిర్వృత్తజ్యోగ క్రామయేత క్షత్రా-
 యచ విశేచ నమదం దద్యామిత్వైన్ద్రస్యావద్యనూబ్రియాది-

న్ద్రా॑యాను॑బూ॑హీ॑త్యా॑శ్రావ్య॑ బ్రూ॑యాన్మరు॑తోయజే॑తి మా॒
 దు॒తస్యా॑వద్య॑నూ॒బ్ధి॑యాన్మరు॑ద్యోఽను॑ బూ॑హీత్యా శ్రావ్య॑
 బ్రూ॑యాది॒స్త్రిం యజే॑తి స్వప్త॑వైభోభాగధే॑యే సమదం దధాతి
 విత్స॑గ్ం హా॒ణా స్తిష్ఠ॑న్త్యైతామే॒వ ॥౫౯॥ నిర్వ॑పేద్యగ కౌమయేత
 కల్ప॑రన్ని॒తి యథా దే॒వత॑మ॒వదా॑య యథా దే॒వతం॑యజేద్భాగధే॑
 యే॒న్తే వేనాన్ యథా॑యథం కల్ప॑యతి కల్ప॑న్త ఏ॒న్తేన్ద్రామే॑కాదశ
 కపా॑లం నిర్వ॑పేద్వైశ్వదే॒వం ద్వాద॑శకపా॒లం గ్రామ॑కామ ఇ॒స్త్రిం
 చై॒వ విశ్వాగ్ం॑శ్చ దై॒వాన్ద్విస॑భాగధే॒యోనోప॑ధావతి త ఏ॒వాన్ద్రి
 సజా॑తాన్స॒యచ్ఛన్తి గ్రా॑మ్యే॒వభవ॑త్యై॒న్ద్రాస్యా॑వదా॒య వైశ్వ॑
 దే॒వస్యా॑వద్యే॒దన్ద్రాస్య ॥ ౬౦ ॥ ఉ॒పరి॑ష్టాది॒న్ద్రాయే॑జే॒వాన్తాఉ॑
 భయ॑త సృజా॒తాన్సరి॑ గృ॒హ్ణా త్యుపా॑ధాయపూర్వయం వాస్తోదక్షి॑
 ణా సజా॑తానాముపహి॒త్యై పృశ్ని॑యై దు॒గ్ధే ప్రే॑య్యజ్గవం చరుం
 నిర్వ॑పేన్మరు॒ద్యోఽగ్రామ॑కామగ పృశ్ని॑యై॒వై పయ॑సామరు॒తోజా॑
 తాగ పృశ్ని॑యైప్రి॒యజ్గ॑వో మారు॒తాగ ఖి॒ల్తు॑వై దే॒వత॑యాసజా॒
 తా మరు॑త ఏ॒వ స్వేన॑ భాగధే॒యోనోప॑ధావతి త ఏ॒వాన్ద్రి సజా॑తా
 న్స॒యచ్ఛన్తి గ్రా॑మ్యే॒వభవ॑తి ప్రి॒యవ॑తీయాజ్యాను॒వాక్యే ॥ ౬౧ ॥
 భవ॑తగప్రి॒యమే॒వై నగ్ం॑సమానానాంకరోతి ద్విపదాపురోను॒వాక్యా
 భవ॑తి ద్విపద ఏ॒వావరు॑న్ధై చతు॑ష్పదాయాజ్యా చతు॑ష్పదఏ॒వ ష్ట
 శూన॑వరున్ధై దే॒వాసు॑రాస్సం॒యతా॑ ఆస్తన్తేదే॒వామి॑థోవిప్రియా ఆ
 స్తన్తే॒న్ద్రోన్యోన్యే॒న్ద్రై జ్యేష్ఠే॑యాతిషమానా శ్చతు॑ర్థావ్యక్రామ

స్నగ్నిర్వసుభిసోమోరుదైరిన్దో మరుద్భిర్వరుణ ఆద్దిత్యైస్స
 ఇన్ద్రోఽగ్రజాపతి ముపాధావత్తమ్ ||౬౨|| ఏతయా సంజ్ఞాన్యా-
 యాజయదగ్నయై వసుమతే పురోడాశమష్టాకపాలం నిరవప్త-
 ధోమాయరుద్రవతే చరుమిన్ద్రాయ మరుత్వతే పురోడాశమేకా-
 దశకపాలం వరుణాయాదిత్యవతే చరుం తతోవా ఇన్ద్రం దైవాజ్యై-
 స్త్రాయాభిసమజానత యస్సమానైర్మిథోవి ప్రియస్సాస్యత్తమైత-
 యా సంజ్ఞాన్యా యాజయేదగ్నయై వసుమతే పురోడాశమష్టాకపా-
 లం నిర్వపైథోమాయ రుద్రవతే చరుమిన్ద్రాయ మరుత్వతే పు-
 రోడాశమేకాదశకపాలం వరుణాయాదిత్యవతే చరుమిన్ద్రమైవై సం-
 భూతం జ్యైష్ఠ్యాయ సమానా అభిసంజానతై వసిష్ఠస్సమానానాం
 భవతి ||౬౩||

విశమైవ తిష్ఠన్యైతామైవాదైన్ద్రస్య యాజ్యానువాకేయ తం
 వరుణాయ చతుదశ చ ||౬౪||

హిరణ్యగర్భ ఆపోహయత్ప్రజాపతే సవేదపుత్త్రోఽగ్ర పితరగ్ం
 సమాతరగ్ం ససూనుర్భువధస్ భువత్పునర్మఘః సద్యామార్ణో-
 దన్తరిక్షగ్ం ససువస్సవిశ్వాభువో అభవధస్ అభవత్ ఉదుత్యం
 చిత్రమ్ | సప్రత్నవన్నవీయసాగ్నేద్యుమ్నోనసంయతా | బృహ-
 త్తతన్ధబానునా నికావ్యా వైధసశ్వశ్వతస్కర్ హస్తైదధానః ||౬౫||
 సర్యాపురూణి అగ్నిర్భువద్రయిపతీరయీణాగ్ం సప్రతాచక్రా-

ణా॑ అ॒మృ॒తా॑ని॒వి॒శ్వా॑ | హి॒రణ్య॑పా॒ణి॒మూ॒తయే॑ స॒వి॒తా॒ర॒ము॒ప॒హ్వా॑-
 యే॑ | స॒చే॒తా॑దై॒వతా॑ప్ర॒దమ్ | వా॒మమ॑ద్య స॒వి॒త॒ర్వా॒మము॑శ్శో॒దివే॑-
 ది॒వే వా॒మమ॑స్మ॒భ్యగ్ంసా॑వీః | వా॒మస్య॑హి క్షయ॑స్య దే॒వభూ॑రే॒ర-
 యా॒ధి॒యా వా॑మ॒భాజ॑స్సా॒స్యమ॑ | బ॒ద్ధి॒తాప॑ర్వ॒తానాం॑ ఖ॒ద్రం బి-
 భర్షి॑ పృథి॒వి | ప్ర॒యాభూ॑మిప్ర॒వత్వ॑తి మహ్నజ్జనో॑షి ||౬౧||
 మహి॑ని | స్తో॒మాస॑స్త్వావి॒చారి॑ణి ప్రతి॒ష్ఠోభ॑న్త్యక్తు॒భిః | ప్ర॒యావా-
 జం నహే॑షన్తం పై॒రుమ॑స్యస్య॒ర్జుని॑ | ఋ॒దూద॑రే॒ణ సఖ్యా॑ స చే॒య
 యో॒మా నరి॑ష్యే॒ద్ధర్మ॑శ్శవీ॒తః | అ॒యం॒యస్సా॑మో॒న్యథా॑య్యస్మే॒త-
 స్మాశ్చన్ద్రో॑ం ప్రతి॒రమే॑మ్యచ్ఛ | ఆ॒పాన్త॑మన్యస్త్ప॒పల॑ప్రభ॒మాన్-
 ధుని॑శ్శి॒మీవా॑శ్చ॒రుమా॑గ్ం ఋ॒జ్జీషీ॑ | సో॒మో వి॑శ్వాన్యత్రసా॒వనా॑ని |
 నా॒ర్వాగి॑న్ద్రోం ప్రతి॒మానా॑నిదే॒భుః | ప్ర ||౬౨|| సు॒వాన॑స్సో॒మ
 ఋత॑య్యశ్చి॒కైతే॑న్ద్రో॒య బ్రహ్మ॑ జ॒మదగ్ని॑ర॒ర్చన్ | వృ॒షా య-
 న్తాఽసి॑శ॒వస॑స్త్తురస్యాన్త॒ర్యచ్ఛ గృ॑ణతే ధ॒ర్మోన్దృగ్ం॑హ | స॒బాధ-
 స్తై మద॑ంచ శు॒ష్మయ॑ంచ బ్రహ్మ॒నరో బ్రహ్మ॑కృతస్స॒పర్యన్ | అ-
 రో॒క్ష్వా॒యత్తు॑ర తే॒సోమ॑చక్షాన్త॒తేది॑న్ద్రో॒) దధ॑తే ప్ర॒థుతు॑ర్యామ్ |
 వష॑త్తై విష్ణ॒వాస॑ ఆ కృ॒ణామి॑ తన్నే॒ జప॑స్వ శి॒పివి॑ష్టహ॒వ్యమ్ ||౬౩||
 వర్ధ॑న్తు॒త్వా సు॑ష్టుతయోగి॒రోమే॑ యూ॒యంపా॑తస్వస్తి॒భిస్స॑దా॒నః |
 ప్రత॑త్తే అ॒ద్యశి॑పివిష్టనా॒మార్య॑శ్శగ్ంసా॒మి వ॒యునా॑ని వి॒ద్వాన్ |
 తన్తా॑ గృ॒ణామి॑ త॒వస॑మత॒వీయా॑న్తయన్త॒మస్య॑ ర॒జస॑హప॒రాకే॑ |

క్షమితై విష్ణోపరి చక్యం భూత్ప్రియద్వవక్షేశివిష్ణోఅస్మి । మాన-
 ర్హో అస్మదప గూహ ప్రతద్యద్యహావస్సమిథే బభూథ ॥ ౬౮ ॥
 అగ్నే దాదాశు షేరయం వీరవస్తం పరీణసమ్ । త్రిక్షేహి సస్మాన్మమ-
 తః । దానోఅగ్నే శతినోదాస్సహస్రిణోదురోస వాజగ్ం శ్రుత్యా
 అపావృధి । ప్రాచీ ద్యావాప్యథివీ బ్రహ్మణశృణి సునణాశ్రుక్రిము-
 వసోవిదిద్యుతః । అగ్నిదాకరవిణం వీరపేశా అగ్నిర్ ఋషీం య-
 స్సహస్రా సనాతి । అగ్నిదికవి హవ్యమాతతానా గ్నేథాకవాని
 విభృతా పురుత్రా । మా ॥ ౬౯ ॥ నోమక్ష్ణీకరాతూథః । ఘృ-
 తం న పూతం తనూరరైపాశ్శుచిహిరణ్యమ్ । తత్తేరుక్మోనరోచత
 స్వధానః । ఉభేసుశ్చన్త) సర్విష్టోదర్వీ శ్రీణీష ఆసని । ఉత్తోస ఉ-
 త్పుపూర్యా ఉక్థేషు శవసస్పత ఇషగ్ంస్తోశ్మభ్యఆభర । వాయో
 శతగ్ంహరీణాం యవస్వ పోష్యాణామ్ । ఉతవాతే సహస్రిణో ర
 థ ఆయాతు పాజసా । ప్రమాభిః ॥ ౭౦ ॥ యాసిదాశ్వాగ్ంసమ-
 చ్చానియుద్భివాకయవిష్టయే దురోణే । నినో న ఋగ్ం సుభోజసం
 యువైహనివీరవద్గవ్యమశ్వీయంచరాధః । రైవతీర్నస్సధమాః ఇన్తే)
 సన్తు తువివాజాః । త్సుమన్తో యాభిమకదేమః । రైవాగ్ం సదై-
 వతస్తోతాస్యాత్వావతోమఘోనః । క్షేమహరివశ్శృతస్య ॥ ౭౧ ॥

దధానోజినోషి దేభుఃప్రహవ్యం బభూథమాయాభిశ్చత్వా-

రిగ్ంశచ్చ ॥ ౧౨ ॥

ప్రజాపతిస్తాస్సృష్టాఅగ్నయే పథి కృతేఽగ్నయే కామా-
 యాగ్నయేఽన్నవతేనై శ్వాశరమాదిత్యం చరుమేన్ద్రం చరుమినా-
 యాన్వృజవ ఆగ్నానైష్టవముసోసోమారాద్రమేన్ద్రమేకాదశకపాల-
 గ్ం హిరణ్యగర్భో ద్వాదశ ॥ ౧౨ ॥

ప్రజాపతిరగ్నయే కామాయాభిసమ్భవతో యోవిద్విషాణ-
 యోర్విధే సంసహ్యేదాగ్నానైష్టవము పరిష్టాద్యాసిద్రాశ్వాగ్ంస్త-
 మేకసప్తతిః ॥ ౧౩ ॥

ప్రజాపతిః ప్రేదు హరివశ్శ్చుతస్య.

హరిః ఓమ్ - శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు.

తత్సత్ బ్రహ్మార్పణమస్తు.

ఇతి ద్వితీయకాండే ద్వితీయః ప్రశ్నః

అథ ద్వితియకాండే తృతియః ప్రశస్తి

హరిః ఓమ్

ఆదిత్యభ్యోభువన్వద్భ్యశ్చరం నిర్వపైద్యూతీకామః త్యా
 నా ప్రతం భూత్యై ప్రతీనుడన్తే యోఽంభూత్యై సస్మాత్తీం
 సప్రాప్నోత్యా దిత్యానైవభువన్వత్ స్వేన భాగధేయోనోఽధానన్తి వ
 త్తవై సంభూతింగమ యన్తి భవత్యైవాన్త్యైభ్యో భారయన్వద్భ్య-
 శ్చరం నిర్వదపరుద్ధో నాఽపరధ్యమానోవాఽన్త్యావా
 అపరోద్ధార ఆదిత్యా అవగమయి తార ఆదిత్యానేవ భారయన్వత్
 స్వేన భాగధేయోనోఽధానన్తి తప్తవై సం విశిదాధత్యసపరుద్ధ్యో భ-
 వత్యదితేఽనుమన్తస్వేత్యపరుధ్యమానోఽస్య ప్రసమాదదీతైయం
 వా అదితిరియమైవా స్మేరాజ్యయమస్య తే సత్యాఽఽశీరిత్యా-
 హ సత్యామైవాశిషం కురుత ఇహమనైత్యాహ ప్రజాప్తవాన్తి స
 మన సగకరోత్యుప్రవైతమరుతః॥ ౨॥ సుదాన్తపనావిశ్పతీనాఽభ్యము-
 గ్ం రాజానమిత్యాహ మారుతీవై విశ్వేష్టోవిశ్పతీర్ద్విశైవై సగ్ం రా
 ష్ట్రేణ సమగ్ధయతి యః పరస్తాద్గ్రామ్యవాఽస్యాశస్య సప్రహద్య్విహీ
 నాహ రేశ్చక్లాగ్ంశ్చ కృష్ణాగ్ంశ్చ విచిక్షయా ద్యేశుక్లాస్సుస్తమా
 దిత్యంచరుం నిర్వపేదాన్త్యానైదేవతాయా విద్విశమైవావగచ్ఛతి ॥ ౩॥
 అవగతాఽస్య విడః పగతగ్ం రాష్ట్రమిత్యాహ ర్యే కృష్ణాస్సు

స్తం వా[॥]రుణం చ[॥]రుం ని[॥]ర్వపే[॥]ద్వారుణం[॥]వే రా[॥]ష్ట్రము[॥]భే[॥]పన[॥]విశే[॥]చ
 రా[॥]ష్ట్రం[॥]చా[॥]వగ[॥]చ్ఛ[॥]తియ[॥]ది[॥]నా[॥]వ[॥]గ[॥]చ్ఛే[॥]ది[॥]మ[॥]మ[॥]హ[॥]మా[॥]ది[॥]త్యే[॥]భ్యో[॥]భా[॥]గం
 ని[॥]ర్వ[॥]ప్రా[॥]మా[॥]యో[॥]ము[॥]ష్టా[॥]ద[॥]ము[॥]ష్టే[॥]వి[॥]శో[॥]వ[॥]గ[॥]న్తో[॥]రి[॥]తి[॥]ని[॥]ర్వ[॥]పే[॥]దా[॥]ది[॥]త్యా
 వీ[॥]వె[॥]నం[॥]భా[॥]గ[॥]ధే[॥]యం[॥]ప్రై[॥]స్స[॥]న్తో[॥]వి[॥]శ[॥]మ[॥]వ[॥]॥ ౪ ॥ గ[॥]మ[॥]య[॥]న్తి[॥]య[॥]ది
 నా[॥]వ[॥]గ[॥]చ్ఛే[॥]దా[॥]శ్వ[॥]త్థా[॥]న్త[॥]యూ[॥]ఖా[॥]న్త[॥]న్త[॥]మ[॥]ధ్య[॥]మై[॥]సా[॥]యా[॥]ము[॥]స[॥]హ[॥]న్యా
 ది[॥]స[॥]మ[॥]హ[॥]మా[॥]ది[॥]త్యా[॥]స్ప[॥]థ్నా[॥]న్యా[॥]ము[॥]ష్టా[॥]ద[॥]ము[॥]ష్టే[॥]వి[॥]శో[॥]వ[॥]గ[॥]న్తో[॥]రి
 త్యా[॥]ది[॥]త్యా[॥]ఏ[॥]నై[॥]సం[॥]బ[॥]ద్ధ[॥]వీ[॥]రా[॥]వి[॥]శ[॥]మ[॥]వ[॥]గ[॥]మ[॥]య[॥]న్తి[॥]య[॥]ది[॥]నా[॥]వ[॥]గ[॥]చ్ఛే[॥]దే[॥]త
 మై[॥]వా[॥]ది[॥]త్యం[॥]చ[॥]రుం[॥]ని[॥]ర్వ[॥]సే[॥]ది[॥]ధే[॥]పి[॥]మ[॥]యూ[॥]ఖా[॥]న్త[॥]న్తం[॥]స[॥]హ్యో[॥]ద[॥]స[॥]ప
 రు[॥]ద్ధ్య[॥]మై[॥]వా[॥]వ[॥]గ[॥]చ్ఛ[॥]త్యా[॥]శ్వ[॥]త్థా[॥]భ[॥]వ[॥]న్తి[॥]మ[॥]రు[॥]తాం[॥]వా[॥]ఏ[॥]త[॥]దో[॥]జో
 య[॥]ద[॥]శ్వ[॥]ద్ధ[॥]ఓ[॥]జ[॥]సై[॥]వ[॥]వి[॥]శ[॥]మ[॥]వ[॥]గ[॥]చ్ఛ[॥]తి[॥]స[॥]ప్త[॥]భ[॥]వ[॥]న్తి[॥]స[॥]ప్త[॥]గ[॥]ణా[॥]వై[॥]మ
 రు[॥]తో[॥]గ[॥]ణ[॥]శ[॥]ఏ[॥]వ[॥]వి[॥]శ[॥]మ[॥]వ[॥]గ[॥]చ్ఛ[॥]తి[॥]॥ ౫ ॥

ధార[॥]య[॥]స్వ[॥]తో[॥]మ[॥]రు[॥]తో[॥]గ[॥]చ్ఛ[॥]తి[॥]వి[॥]శ[॥]మ[॥]నై[॥]స[॥]ప్త[॥]స్థా[॥]ద[॥]శ[॥]చ[॥]॥ ౧ ॥
 దే[॥]వా[॥]వై[॥]మృ[॥]తో[॥]ర[॥]భి[॥]భ[॥]య[॥]న్తే[॥]ప్ర[॥]జా[॥]ప[॥]తి[॥]ము[॥]పా[॥]ధా[॥]వ[॥]న్తే[॥]భ్యో
 వీ[॥]తాం[॥]ప్రా[॥]జా[॥]ప[॥]త్యా[॥]గ్ం[॥]శ[॥]త[॥]కృ[॥]ష్ట[॥]లాం[॥]ని[॥]ర[॥]వ[॥]ప్ర[॥]త్యై[॥]వే[॥]ష్ట[॥]మృ[॥]తే[॥]మ
 ద[॥]ధా[॥]ద్యో[॥]మృ[॥]తో[॥]ర్భి[॥]భీ[॥]యా[॥]త్త[॥]స్థా[॥]వీ[॥]తాం[॥]ప్రా[॥]జా[॥]ప[॥]త్యా[॥]గ్ం[॥]శ[॥]త[॥]కృ
 ష్ట[॥]లాం[॥]ని[॥]ర్వ[॥]పే[॥]త్ప్ర[॥]జా[॥]ప[॥]తి[॥]మై[॥]వ[॥]స్వే[॥]న[॥]భా[॥]గ[॥]ధే[॥]యే[॥]నో[॥]ప[॥]ధా[॥]వ[॥]తి[॥]స
 వీ[॥]వా[॥]స్మి[॥]న్నా[॥]య[॥]ర్ద[॥]ధా[॥]తి[॥]స[॥]ర్వ[॥]మా[॥]య[॥]రె[॥]తి[॥]శ[॥]త[॥]కృ[॥]ష్ట[॥]లా[॥]భ[॥]వ[॥]తి[॥]శ[॥]తా
 యు[॥]ః[॥]పు[॥]రు[॥]ష[॥]శ్శ[॥]తే[॥]న్ద్రి[॥]య[॥]అ[॥]య[॥]ప్త్యే[॥]వే[॥]న్ద్రి[॥]యే[॥]॥ ౬ ॥ ప్ర[॥]తి[॥]తి[॥]ష్ఠ[॥]తి
 మృ[॥]తే[॥]భ[॥]వ[॥]త్యా[॥]య[॥]ర్వే[॥]మృ[॥]త[॥]మ[॥]మృ[॥]త[॥]గ్ం[॥]హి[॥]ర[॥]ణ్య[॥]సూ[॥]య[॥]శ్చే
 వా[॥]స్మా[॥]అ[॥]మృ[॥]తం[॥]చ[॥]స[॥]మీ[॥]చి[॥]స[॥]ధా[॥]తి[॥]చ[॥]త్వారి[॥]చ[॥]త్వారి[॥]కృ[॥]ష్ట[॥]లా[॥]స్య[॥]న

ద్యతి చతురవత్తస్యాప్త్యా ఏకథా బ్రహ్మణ ఉప హారత్యైకధైని
 యజమాన ఆయుర్దధాన్యసావాదిత్యో న వ్యరోచత తస్మైదేవాః
 ప్రాయశ్చిత్తిమెచ్చంతస్యా ఏతగ్ం సౌర్యం చరుం నిరవక్షన్తైవాన్తి-
 న్న ॥ ౭ ॥ రుచమదధుర్యో బ్రహ్మవర్చసకామస్సాన్తిత్తస్యా ఏతగ్ం
 సౌర్యం చరుం నిర్వక్షేదముమైవాదిత్యగ్ం స్వేన భారధైయనోప
 ధావతి సప్తవా స్త్రిస్ప్రహ్మవర్చసం దధాతి బ్రహ్మవర్చస్యేన భవ-
 త్యుభయతో హక్తా భవత ఉభయత ఏవాస్త్రినుచం నధాతి ప్ర-
 యాజే ప్రయాజేకప్రష్ఠం జహోతి దగ్భ్య ఏవాస్త్రిబ్రహ్మవర్చ-
 సమవ రున్ధత గ్నైయమప్తాకపాలం నిర్వక్షేధాన్విత్రం ద్వానిశకపాలం
 భూమ్యే ॥ ౮ ॥ చరుం యగ కామయేత హిరణ్యం విన్దయ హిర-
 ణ్యం మోష నమేదితి యదాగ్నేయో భవత్యాగ్నైయం నై హి-
 రణ్యం యస్యైవ హిరణ్యం తెనై నై నద్విన్దతే సావిత్రో భవతి స-
 వితృప్రసూత ఏవై నద్విన్దతే భూమ్యే చరుర్భవత్యస్యా మేవై న-
 ద్విన్దత ఉపై నగ్ం హిరణ్యం నమతి వి వా ఏష కన్ద్రియేణ వీర్యే-
 ణర్ధ్యతే యో హిరణ్యం విన్దత ఏతామ్ ॥ ౯ ॥ ఏన నిర్వక్షేద్ధిరణ్యం
 విత్వా నేన్ద్రియేణ వీర్యేణ న్యప్రభృత ఏతామేవ నిర్వక్షేద్యస్య
 హిరణ్యం నశ్యేద్యదాగ్నేయో భవత్యాగ్నైయం నై హిరణ్యం
 యస్యైవ హిరణ్యం తెనై నై నద్విన్దతి సావిత్రో భవతి సవిత్తృ-
 ప్రసూత ఏవై నద్విన్దతి భూమ్యే చరుర్భవత్యస్యాం హ ఏతస్మి-
 శ్యతి యగ్నశ్యత్యస్యామై నద్విన్దతీన్ద్రి ॥ ౧౦ ॥ త్వష్టస్సానమ-

భీషహోఽపిఽథన్ విష్వజ్వాన్విర్భన్ ఇన్ద్రియేణ సోమపీథేన వ్యా-
 ర్ధ్యశస యదూర్ధ్వము దవమితై శ్యామాకా అభవన్ధన్వజావతి-
 ముపాధావన్తస్తావతగ్ం సోమేన్ద్రిగ్ం శ్యామాకం చరుం నివప్తతై-
 వై వాస్మిన్నిన్ద్రియగ్ం సోమపీథమదధాద్వి వా ప్రష ఇన్ద్రియో-
 సోమపీథేనర్ధ్యతై యసోమం వమితి యసోమవామి స్యాన్తస్మై॥
 ప్రణగ్ం సోమేన్ద్రిగ్ం శ్యామాకం చరుం నిర్వపేథ్సమం వై వేన్ద్రించ-
 స్వేన భాగధేయనోప ధావతి తావైవాస్మిన్నిన్ద్రియగ్ం సోమపీథం
 ధత్తో నేన్ద్రియేణ సోమపీథేన వ్యృశ్యతై యత్సామ్యో భవతి సో-
 మపీథమేవావ రున్దైయచేన్ద్రిభవతీన్ద్రియం వై సోమపీథ ఇన్ద్రియ-
 మేవ సోమపీథమవ రున్దై శ్యామాకో భవత్యేష వావ ససోమః॥౧౨॥
 సాక్షాదేవ సోమపీథమవ రున్దైఽగ్నయే దాత్రై పురోడాశమస్తాక-
 పాలం నిర్వపేద్దన్ద్రాయ ప్రదాత్రై పురోడాశ మేకాదశకపాలం ప్రశు-
 కామోఽగ్నిరైవాసై ప్రశూన్ప్ర జనయతి వృద్ధానిన్ద్రిః ప్రయ-
 చ్చతి దధి మధు ఘృతమాపోధానా భవన్త్యేతద్దేవ ప్రశూనాగ్ం
 రూపగ్ం రూపేణైవ ప్రశూనవ రున్దై పశ్చగృహీతం భవతిపాష్టా-
 హి ప్రశవో బహురూపం భవతి బహురూపా హి ప్రశవః ॥౧౩॥
 సమృద్ధ్యై ప్రాజాపత్యం భవతి ప్రాజాపత్యావై ప్రశవః ప్రజాపతిరై-
 వాన్తే ప్రశూన్ప్ర జనయత్యాత్తావై పురుషస్య మధు యన్మధ్వ-
 గ్నో జుహూత్యాత్మానమేవ తద్యజమానోఽగ్నో ప్రదధాతి ప్ర-

యోగ్యా యాజ్ఞానువాక్యే భవంతః పాజ్ఞాః పురుషః పాజ్ఞాః
ప్రశవ ఆత్మానమేవ మృత్యోర్నిమీకాయ ప్రశూనవ రుదై ॥ ౧౪ ॥

ఇన్ద్రియేన్ద్రియభిర్యోగైః సత్తామిన్ద్రియైః సత్తా సోమో
బహురూపా హి ప్రశవ ఏకచత్వారిన్ శచ్చ ॥ ౧౫ ॥

దేవా నై సత్రమాసతర్థిపరిమితం యశస్కామాస్తేషాన్
సోమన్ రాజానం యశ ఆర్చ్యధన్విరిముత్తమగ్నిరనూదైతాన్
గ్నిషామో సమభవతాం తావిన్దోయజ్ఞవిభ్రష్టోన్త పతైతావప్ర
వీద్యాజయతం మేతి తస్మాప్రతామిష్టిం నిరవసతామాగ్నై యమప్తా
పాలమేన్ద్రియమేకాదశకపాలన్ సౌమ్యం చరుం తయైవాస్మిన్ జగతి
ఇన్ద్రియం బ్రహ్మవర్చసమధత్తాం యో యజ్ఞవిభ్రష్టస్యాత్ స్యాత్
తామిష్టిం నిర్వపేదాగ్నై యమప్తాకపాలమేన్ద్రియమేకాదశకపాలన్
సౌమ్యం చరుం యదాగ్నై యో భవతి తేజ ప్రవాస్మిన్తేన దధాతి
యదేన్దోభవతీన్ద్రియమైవాస్మిన్తేన దధాతి యథ్నామ్యో బ్ర
హ్మవర్చసం తేనాగ్నై యస్య చ సౌమ్యస్య వైన్ద్రీయమాశ్లేషయైతై
జ్జతేచనాస్మిన్ బ్రహ్మవర్చసం చ సమీచీ ॥ ౧౬ ॥ దధాత్యగ్ని
ప్రోమీయ మేకాదశకపాలం నిర్వన్ద్యం కామోనోపనమదాగ్నే
యోనై బ్రాహ్మణస్ససోమం షిబతి స్వామైవ దేవతాన్ స్వేన
భాగధేయోనోప ధావతి సైవైనం కామేన సమర్థయత్యుసైనం కామో
నమన్యగ్నిప్రోమీయమప్తాకపాలం నిర్వన్ద్రీయవర్చసం కామోగ్ని
ప్రోమావైవ స్వేన భాగధేయోనోప ధావతి తానైవాస్మిన్ బ్రహ్మవర్చసం

భ॒త్తో॒బ్ర॒హ్మ॒నర్చ॑స్యే॒వ॥౧౭॥భ॒వ॒తి॒ య॒దృష్టా॑క॒పాల॑స్తే॒నాగ్నే॑యో॒యః॒
 చా॒భ్యమా॑క॒స్తేన॑ సౌ॒మ్యస్స॒మ్మద్ధ్యై॑ సో॒మాయ॑ వా॒జినే॑ శ్వా॒మాకం॑
 చ॒రుం నిర్వ॑పే॒ద్యకై॑ బౌద్ధి॒భీయా॑దే॒త్తోహి॑వా ఏ॒తస్మాద్వా॑జిన॒మః॒
 ప్ర॒కామ॑త్య॒దైష్ణ్యై॑ బౌద్ధి॒భాయ॑ సో॒మమై॑వ వా॒జినగ్ం॑ స్వే స॒ భాగ్న॑
 ధే॒యోనో॑ప॒ధావ॑తి స ఏ॒వాస్మి॒గ్రేతో॑ వా॒జినం॑ ద॒ధాతి॑ స క్లే॒బా భ॑
 వ॒తి బ్రా॒హ్మణ॑స్స॒త్యమే॑కాదశక॒పాలం॑ నిర్వ॑పే॒ద్దామ॑కామః॥ ౧౮॥
 బ్రా॒హ్మణ॑స్స॒తిమై॑వ స్వే॒న భాగ్న॑ధే॒యోనో॑ప॒ధావ॑తి స ఏ॒వాస్మి॒ సజా॑
 తాన్పృ॑ య॒చ్ఛతి॑ గ్రా॒మ్యేవ॑ భ॒వతి॑ గ॒ణవ॑తీ యా॒జ్ఞాన॒వాక్యే॑ భ॒వ॒
 తస్స॒జాతై॑వై॒సం గ॒ణవ॑స్తం క॒నోత్యై॒తామై॑వ నిర్వ॑పే॒ద్యకై॑ కామ॒
 యే॒శ బ్రా॒హ్మన్వి॑శం వి॒నాశ॑యే॒యమి॑తి మా॒రుతీ॑ యా॒జ్ఞాన॒వాక్యే॑
 కు॒ర్యాన్బ్ర॑హ్మ॒క్షైవ వి॑శం వి॒నాశ॑యతి॥ ౧౯॥

తె॒జస్స॒మిచీ॑ బ్రా॒హ్మ॒నర్చ॑స్యే॒వ గ్రా॑మ॒కామ॑స్త్రి॒చ త్వా॑
 రి॒గ్ంశ॑చ్ఛ॥ ౨౦॥

అ॒ర్చ్యమై॑ చ॒రుం నిర్వ॑పే॒థువ॒న్కామో॑ సౌ వా ఆ॒దిత్యో॑
 అ॒ర్చ్యమా॑అ॒ర్చ్యమ॑ణమై॒వ స్వే॒న భాగ్న॑ధే॒యోనో॑ప॒ధావ॑తి స ఏ॒వై
 సగ్ం॑ సు॒వర్ణం॑ లో॒కం గ॑మయత్య॒ర్చ్యమై॑ చ॒రుం ని॒వృ॑పే॒ద్యకై॑ కామ॒
 యే॒శ దా॑న॒కామా॑ మే॒ప్రజా॑స్సు॒రిత్యై॑సౌ వా ఆ॒దిత్యో॑అ॒ర్చ్యనా॑
 యగ॑ ఖ॒లు వై ద॑దాతి సో॒అర్చ్య॑మాఅ॒ర్చ్యమ॑ణమై॒వ స్వే॒న భాగ్న॑ధే॒
 యోనో॑ప॒ధావ॑తి స ఏ॒వ॥ ౨౦॥ అ॒స్మై దా॑న॒కామా॑గ॒ప్రజా॑గ॒క
 రో॑తి దా॒నకా॑మా అ॒స్మై ప్ర॑జా భ॒వన్త్యి॒ర్వమై॑ చ॒రుం నిర్వ॑పే॒ద్యకై॑

కామయేత స్వస్తి జనతామియామిత్యసా వా ఆదిత్యోఽర్చమా-
 ఽర్చమణమైవ స్వేనభాగధేయోనోప ధావతి స ప్రవై నం తద్గమ-
 యతి యత్ర జగమిషతీన్ద్రో నై దేవానామానుజానర ఆస్తీథ్స
 ప్రజాపతిముపాధానతస్మా ప్రతమైన్ద్రమానుషూకమేకాదశకపాల్లం
 నిః॥ ౨౦ ॥ అనప్తైన్వైన్వై నమగ్రం దేవతానాం పరిణయద్భుధ్న-
 వతీ అగ్రవతీ యాజ్ఞానువాక్యే అకరోద్భుధ్నా దైవై నమగ్రం ప-
 రిణయవ్యో రాజస్య ఆనుజానరస్సాప్తస్మా ప్రతమైన్ద్రమానుషూ-
 కమేకాదశకపాల్లం నిర్వపేద్దైన్ద్రమైవ స్వేన భాగధేయోనోప ధావతి
 స ప్రవై నమగ్రం సమానానాం పరిణయతి బుధ్నవతీ అగ్రవతీ
 యాజ్ఞానువాక్యే భవతో బుధ్నా దైవై నమగ్రమ్ ॥ ౨౧ ॥ పరిణయ-
 త్యానుషూకో భవత్యేషా హ్యేతస్య దేవతా య ఆనుజానరస్స-
 మృద్ధ్యో యో బ్రాహ్మణ ఆనుజానరస్సాప్తస్మా ప్రతం బాఠవా-
 స్ప్రత్యమానుషూకం చరుం నిర్వపేద్భృహస్పతిమైవ స్వేన భాగధ-
 యోనోప ధావతి స ప్రవై నమగ్రం సమానానాం పరిణయతి బు-
 ధ్నవతీ అగ్రవతీయాజ్ఞానువాక్యే భవతో బుధ్నా దైవై నమగ్రం
 పరిణయత్యానుషూకో భవత్యేషా హ్యేతస్య దేవతా య ఆను-
 జానరస్సమృద్ధ్యో ॥ ౨౨ ॥

ఏ॒వ ని॒ర॒గ్ర॑ మై॒త॒స్య చ॒త్వారి॑ చ ॥ ర ॥

ప్రజాపతేన్త్రయస్త్రిగంశద్దుహితర ఆసంతాస్సోమాయరా-
జైదదాతాసాగ్ం రోహిణీముపైతా ఈర్ష్యన్తిః పునరగచ్ఛన్తా

అన్వైతాః పునరయాచత తా అస్మై న పునరదదాథోఽబ్రవీ-
 ద్యతమమిష్వయథా సమావచ్ఛ ఉపై ప్యామ్యథ తే పునదా-
 న్యామితి స ఋతమామితాఅస్మై పునరదదాతాసాగ్ంరోహిణీ-
 మేవోప ॥ ౨౪ ॥ ఇత్తం యత్కు ఆర్ఘద్రాజానం యత్క్య ఆర్-
 దితి తద్రాజయత్కుస్య జన్త యత్పాపీయానభవత్త త్వాపయత్కుస్య
 యజ్జాయాభ్యాఽవిన్దత్తజ్జాయేస్యస్య య ఏవమేతేషాం యత్క్య-
 నాం జన్తవేదనై నమేతేయత్క్యవిన్దన్తి స ఎతాఏవ నమస్యన్నపా-
 థావత్తా అబ్రువస్వరం వృణామహే సమావచ్ఛ ఏవ న ఉపాయ
 ఇతి తస్మా ఏతమ్ ॥ ౨౫ ॥ ఆదిత్యం చరుం నిరవప్తనైవైవై నం పా-
 పాథ్నామాదముజ్చ్ఛయఃపాపయత్కుగృహీతస్సాత్సాప్తమా-
 దిత్యం చరుం నిర్వపేదాదిత్యానైవ స్వేన భాగధేయేనోప థావతి త-
 వైవై నం పాపాథ్నామాన్మజ్చ్ఛన్తమావాస్యాయాం నిర్వపేద-
 ముమైవై సమాప్యాయమాన్తమన్వాప్యాయయతి నవోనవో భవతి
 జాయమాన్ ఇతి సురోనువాక్యా భవత్యాయు రైవాస్త్వన్తయా ద-
 థాతి యమాదిత్యా అగ్ంశుమాప్యాయయన్తి యాజ్యైవై న-
 మేతయాఽఽప్యాయయతి ॥ ౨౬ ॥

ఏవోపైతమస్త్వన్త్రయోదశ చ ॥ ౨౭ ॥

ప్రజాపతిర్దేవేభ్యోఽన్నాద్యం వ్యాదిశథోఽబ్రవీద్య-
 దిమాంల్లోకానభ్యత్రిరీచ్యాతైతన్మమాన్తదితితదిమాంల్లోకానభ్య-
 త్యరిచ్ఛతేన్ద్రిగ్ం రాజాన్తమిన్ద్రిమధిరాజమిన్ద్రిగ్ం స్వరాజాన్తం త-

తొ వై స ఇమాంత్తోకాగ్ం సై ధాఽదుహ తత్తి ధాతోస్తి ధా-
 తుత్వం యం కామయేతాన్నాదస్యదిత్తి తస్మాప్తతం త్రిధాతుం
 నిర్వపెదిన్ద్రాయ రాజ్ఞే పురోడాశమ్ ॥ ౨౭ ॥ ఏకాదశకపాలమిన్ద్రా-
 యాధిరాజాయేన్ద్రాయ స్వరాజ్ఞేఽయం వా ఇన్ద్రో రాజాఽయ-
 మిన్ద్రోఽధిరాజోఽసావిన్ద్రస్త్విగాక్షీమానైవలోకాన్ధిన్వినభాగధే-
 యెనోప ధావత్తి త ఏవాస్తా అస్తం ప్రయచ్ఛన్త్యన్నాద ఏవ భ-
 వత్తియథా వఙ్మేన ప్రత్తాం గాం దుహ ఏవ మైవేమాంత్తోకాస్ప-
 త్తాన్కామమన్నాద్యం గుహ ఉత్తానేషు క్షపాలెష్వధిశ్రయత్యయా-
 తయామత్వాయ త్రయః పురోడాశా భవన్తి త్రయ ఇమే లోకా
 ఏషాంత్తోకానామాప్త్యా ఉత్తరఉత్తరో జ్యాయాస్థవ త్యైవమి వహీ-
 మే లోకాస్సమృద్ధ్యై సర్వేషామభి గమయన్న వ ద్యత్యభమ్బటా-
 రం వ్యత్యాస్తమన్వోహనిర్దాహాయ ॥ ౨౮ ॥

పురోడాశం త్రయష్వడ్విగ్ం శతీశ్చ ॥ ౯ ॥

దేవాసురాస్సంయతా ఆసన్తాన్దేవానసురా ఆజయన్తే దేవాః
 పరాజగ్న్యానా అసురాణాం వైశ్యముపాయన్తే భ్య ఇన్ద్రియం వీర్య-
 మపాక్రామత్త దిన్ద్రోఽచాయ త్తదన్వపాక్రామత్త దప్తరుధం నాశ-
 క్తోత్తదస్తాదభ్యధోఽచరథప్రజాపతిముపాధావత్త మైతయాస-
 ర్వపృష్ఠయాఽయాజయ త్తయైవాస్మిన్నిన్ద్రియం వీర్యమనధాద్య
 ఇన్ద్రియకామః ॥ ౨౯ ॥ వీర్యకామస్సాత్త మైతయా సర్వపృష్ఠ-
 యా యాజయేదేతాప్తవ దేవతాస్వేన భాగధేయెనోప ధావత్తి

తా వీ॒వా॒స్త్వి॒న్నిన్ద్రి॒యం వీ॒ర్యం దధ॑తి యది॒న్ద్రో॒య రా॑భ॒న్తగా॒-
 య ని॒ర్వప॑తి యదే॒వాగ్నే సై॒జస్తదే॒వావ రు॒న్ధ్రే యది॒న్ద్రో॒యబా॑ర్-
 హ॑తాయ యదే॒వేన్ద్రో॒స్య తే॒జస్తదే॒వావ రు॒న్ధ్రే యది॒న్ద్రో॒యవై॒హపా॑-
 య యదే॒వ స॑వి॒తుసై॒జస్తత్ ॥ ౩౦ ॥ వీ॒వావ రు॒న్ధ్రే యది॒న్ద్రో॒య
 వై రా॒జాయ॑ యదే॒వ ధా॒తుసై॒జస్తదే॒వావ రు॒న్ధ్రే యది॒న్ద్రో॒య శా॒-
 క్షరా॒య యదే॒వ మ॒రుతాం॑ తే॒జస్తదే॒వావ రు॒న్ధ్రే యది॒న్ద్రో॒య రై॒-
 వతా॒య యదే॒వ బృ॒హస్ప॑తే॒జస్తదే॒వావ రు॒న్ధ్రే వీ॒తావన్తి॑వై తె॒-
 జాగ్ం॑సి తాన్యే॒వావ రు॒న్ధ్ర ఉ॒త్తానే॑షు క॒పాలే॒ష్వధి శ్ర॑య॒త్యయా॑-
 తయా॒మత్వా॑య ద్వాద॑శకపాలగ పు॒రోడా॑శః ॥ ౩౧ ॥ భ॒వతి॒వై శ్వ॒-
 దే॒వత్వా॑య స॒మన్తం॑ ప॒ర్యవద్య॑తి స॒మన్తమై॑వేన్ద్రి॒యం వీ॒ర్యం॑యజ॒-
 మానే దధా॑తి వ్య॒త్యాస॑మన్వాహాని ర్దా॒హాయ॑ శ్వ॒ ఋషభౌ॑వృ॒ష్ణి-
 ర్భస్త॑స్సా దక్షి॑ణా వృ॒షత్వా॑యై తయై॒వ యజే॑తాభి॒శస్య॑మాన వీ॒-
 తాశ్చే॒ద్వా అ॑స్య దే॒వతా॑ అన్న॒మద న్త్యదన్త్య॑వై॒వాస్య॑ మను॒ష్యాః॥
 ఇ॒న్ద్రి॒యకా॑మస్సవి॒తుసై॒జస్తత్పు॒రోడా॑శో॒ఽష్టా॒త్రిగ్ంశ॑చ్ఛ॥౨॥
 రజ॒న్తో వై కౌ॑ణ్డే॒యగ క్ర॑తుజి॒గ్ం జా॑నకిం చక్షు॒ర్వస్య॑మ॒-
 యాత్త॑స్త్వా వీ॒తామి॑ష్టిం ని॒రవప॑దగ్నయై భా॒జస్వ॑తే పు॒రోడా॑శ॒-
 మ్మష్టా॑కపాలగ్ం సౌ॒ర్యం చ॒రుమ॑గ్నయై భా॒జస్వ॑తే పు॒రోడా॑శమ॒-
 ష్టా॑కపాలం తయై॒ వాస్త్వి॒చ్ఛాతు॑రదధా॒ద్యశ్చ॑తు॒ష్కామ॑ సా॒స్యత్త॑-
 స్త్వా తా మి॑ష్టిం ని॒ర్వపే॑ దగ్నయై భా॒జస్వ॑తే పు॒రోడా॑శమ॒ష్టాక॑-

పాలగ్ం సౌర్యం చరు మగ్నయై భాజస్వతే పురోడాశ మప్తాకపాల-
 మగ్నేర్వైచక్షుషా మన్తప్యా వి || ౩౩ || పశ్యన్తి సూర్యస్య దే-
 వా అగ్నిం చేవ సూర్యం చ స్వేనభాగధయేనోప ధావతి తావై-
 వాస్మిశ్చక్షుషః తశ్చక్షుషానైవభవతి యదాగ్నేయా భవత-
 శ్చక్షుషీ పవాస్మిన్తత్ప్రతిదధాతి యథ్సార్యోనాసిక్తాం తేనాభిత-
 స్సౌర్యమాగ్నేయాభవత స్తస్మా ద్భితౌ నాసిక్తాం చక్షుషీ తస్మా-
 న్నాసికయా చక్షుషీ విధృతే సమానీ యాజ్ఞానువాక్యే భవత స్స-
 మానగ్ంహి చక్షు సమృద్ధ్యా ఉదుత్యం జాతవేదసగ్ం సప్తత్వా
 హరితౌ రథే చిత్రం దేవానాముదగాదసీకమితి పిణ్డాస్త్రియ-
 చ్చతి చక్షురైవాస్మై ప్రయచ్ఛతి యదేవతస్యతత్ || ౩౪ ||

విహ్యష్టావిగ్ంశతిశ్చ || ౮ ||

ధువోసిధువోఽహగ్ంసజాతేషుభూయాసంధీరశ్చేత్రావ-
 పువిద్ధువోసిధువోఽహగ్ం సజాతేషు భూయాసముగ్గశ్చేత్రావ-
 సువిద్ధువోసిధువోఽహగ్ం సజాతేషు భూయాసమభిభూశ్చేత్రా
 వసువిదామనమస్యామనస్య దేవాయే సజాతాగ్ంమాహా సమన-
 సస్తానహం కామయే హృదా తేమాం కామయంతాగ్ం హృదా
 తాస్త ఆమనసగ కృధిస్వాహాఽమనమసి || ౩౫ || ఆమనస్య దేవా
 యాస్త్రియస్సమనస్తస్మా అహంకామయే హృదాతా మాం కా-
 మయంతాగ్ం హృదా తామఆమనసగ కృధిస్వాహావైశ్వదేవీగ్ం

సాంగ్రహణీం నిర్వ పైద్రామ కామో వై శ్వదేవా వై సజాతా విశ్వా-
 నైవ దైవాంధ్వేన భాగధయేనోప ధావతి తవ వాస్తి సజాతాన్వ-
 యచ్ఛన్తి గ్రామ్యేన భవతి సాంగ్రహణీ భవతి మనో గ్రహణం
 వై సంగ్రహణం మన ఏవ సజాతానామ్ || ౩౧ || గృహ్యతి ధృ-
 వోసిధ్రువోఽహగ్ం సజాతేషు భూయాస్తమితి పరిధీన్పరిదధాత్యా-
 శిష మైనైతా మాశ్వాస్తైఽధోపతదైవ సర్వగ్ం సజాతే వ్యధిభవతి
 యస్యైవం విదుష ఏతే పరిధయగ పరిధీయన్త ఆమనమస్యామనస్య
 దేవా ఇతి త్రిస ఆహుతీ ధృహోత్యై తావన్తో వై సజాతా యే
 మహాన్తో యేక్షుల్లకా యాస్త్రియస్తా నేవా వరున్ధ తవన్త మవ-
 రుద్ధా ఉపతిష్ఠన్తే || ౩౨ ||

స్వాహాఽమనమసి సజాతానాగ్ంరున్ధైవచ్ఛచ || ౩౩ ||

యన్నవమై త్తన్నవసీతమభవద్యదసర్వత్తత్సర్పి రభవ-
 ద్యదద్ధియత్త తద్భృత మభవ ద్దశ్వినోః ప్రాణోసి తస్య తే దత్తాం
 యయోఃప్రాణోసిస్వాహే స్త్రస్య ప్రాణోసి తస్య తే దదాతు య-
 స్య ప్రాణోసిస్వాహా మిత్రావరుణయోఃప్రాణోసి తస్య తెదత్తాం
 యయోః ప్రాణోసి స్వాహా విశ్వేషాం దైవానాం ప్రాణోసి || ౩౪ ||
 తస్య తెదదతు యేషాం ప్రాణోసి స్వాహా ఘృతస్య ధారామమృ-
 తస్య పన్థా మిన్ద్రేణ దత్తాం ప్రయతాం మహద్భిః । తత్త్వావిష్ణుః
 పర్యపశ్యత్తత్త్వేజాగవ్యేరయత్ । ప్రావమానేన త్వాస్తోమేన గా-

యత్రస్య వత్తన్యో పాగ్ంశో ద్వీర్యేణ దేవస్త్యా సవితో ధన్వజ-
 తుజీవాతవే జీవన్తస్యా యో బృహద్రథ స్తరయోస్త్యా స్తోమేన త్రి-
 మ్భో వత్తన్యాశుక్రస్య వీర్యేణ దేవస్త్యా సవితోత్ ॥ ౬౯ ॥ స్త్ర-
 జతుజీవాతవే జీవన్తన్యామా అగ్నే స్త్వామాత్రయా జగత్యైవత్త-
 న్యాఽఽగ్రయణస్య వీర్యేణ దేవస్త్యాసవితోధన్వజతు జీవాతవేజీవ-
 న్తస్యామా ఇచుమగ్న ఆయుషే వర్చసే కృధిప్రియగ్ం శతౌ వరుణ
 సోమరాజన్ ॥ మాతేవాస్మా అదితే శర్మయచ్ఛ విశ్వేదేవా జర-
 దప్తిర్యథాఽసత్ ॥ అగ్ని రా యష్టాన్సవన్తస్పతిభీరాయుషా నైన్త-
 త్వాఽఽయుషాఽఽయుష్మ స్తం కరోమిసోమ ఆయుష్టాన్సఃపవన్తీభీ-
 ర్యజ్ఞ ఆయుష్టాన్సదక్షిణాభి ర్భ్రహ్మాయుష్తేదాప్రిష్టాణా రాయుష్మ-
 దేవా ఆయుష్స్తస్మైఽమృతేన పితర ఆయుష్స్తస్మైస్త్వధయాఽఽ-
 యుష్మస్త స్మైన్తత్వాఽఽయుషాఽఽయుష్మ స్తం కరోమి ॥ ౭౦ ॥

విశ్వేషాం దేవానాం ప్రాణోసిత్త్రిమ్భోవత్తన్యాశుక్రస్యవీ-
 ర్యేణ దేవస్త్యాసవితోధోమ ఆయుష్మాన్సృజ్చనిగ్ంశతీశ్చ ॥ ౭౦ ॥

అగ్నిం వా వృతస్య శరీరం గచ్ఛతి సోమగ్ం కస్తోవరుణ ఏ-
 నం వరుణ పాశేన గృహ్ణతి సరస్వతీం వాగగ్నా విష్ణూ ఆత్మాయస్య
 జ్యోగ్రామయతి యో జ్యోగామయావీ స్యాద్యోవా క్షామయేత్
 సర్వమాయ రియామితి తస్మాప్ర తామిష్టే నిర్వపేదాగ్నే యమష్టా-
 కపాలగ్ం సౌమ్యం చరుం వారుణం దశకపాలగ్ం సారస్వతేం చరు-

మా॑గ్నా॒వే॒ష్ట॒వ మే॑కా॒దశ॑కపాల మ॒గ్నే॒రై॒వా॒స్య శరీ॑రం నిష్క్రి॒ణా॒తి
 సో॒మా॒ద్ర॒సమ్ ॥ ౪౧ ॥ వా॒రు॒ణే నై॒నై॒సం వరు॑ణ పా॒శా॒న్ము॒ఞ్చ॒తిసా॒-
 ర॒స్య తె॒న॒వా॒చం॒దధా॑త్యగ్నిస్స॒ర్వాదై॑వతావిష్టు॒ర్యజ్ఞోదై॑వతాభిశ్చై॒-
 వై॒సం య॒జ్ఞేన॑ చభిషజ్యత్యుతయదీ॒తాసు॑ర్భవతి జీ॒వత్యై॑వ యన్నవ-
 మై॒తన్న॑వసీత మభవ ది॒త్యా॒జ్య మవే॑క్ష తే హాపమే॒వాస్యై॒తన్త-
 హి॒మా॒నం వ్యా॑చ॒ష్టే ౭॒శ్వినోః ప్రా॑ణో॒సీ త్యా॑హశ్యి॒న్తావై దే॒వా-
 నామ్ ॥ ౪౨ ॥ భి॒షజౌ తా॑భ్యామై॒వాస్మై భే॒షజం క॑రోతీ స్త్రీ॒స్యప్రా॑-
 ñా॒సీత్యా॑హౌద్ధ్రియమై॒వాస్మిన్నే॒తేన॑ దధాతి మి॒త్రాప॑రుణ యోః
 ప్రా॑ణో॒సీత్యా॑హ పా॒ణా పా॒నావై॒వాస్మిన్నే॒తేన॑ దధాతి విశ్వే॒షాం
 దే॒వానాం ప్రా॑ణో॒సీత్యా॑హ వీ॒ర్య మై॒వాస్మిన్నే॒తేన॑ దధాతి ఘృత-
 స్య ధా॒రా మ॒మృత॑స్య ప॒థ్నా మి॒త్యా॑హ యథా య॒జురై॒వై త-
 త్పా॑వమా॒నెన॑ త్వాస్తోమే॒నేతి ॥ ౪౩ ॥ ఆ॒హప్రా॑ణమై॒వాస్మిన్నే॒తేన॑ద-
 ధాతి బృహద్రీ॒ధన్త॑రయో స్త్వాస్తోమే॒నేత్యా॑హాజప్త॒వాస్మిన్నే॒-
 తేన॑ దధాత్యగ్నే॒స్త్వామా॑త్రయే॒త్యా॑హ త్వా॒స మై॒వాస్మిన్నే॒తేన॑
 దధాత్య॒త్విజః॑పర్యాహు॒ర్యావ॑న్తవ॒ర్విజ॑స్తవ॒నం భి॑షజ్యన్తి॒బ్ర-
 హ్మ॒ణో హ స్త॑మన్వారభ్యపర్యాహు॒రేక॑త్తై॒వయ॑జమా॒నఆ॒యుర్దధ॑తి
 యదే॒వ తస్య॑ తద్ధి॒రణ్యాత్ ॥ ౪౪ ॥ ఘృ॒తం నిష్పి॑బ॒త్యా॒యుర్వై
 ఘృ॒తమ॑మృత॒గ్ం హి॑రణ్య మ॒మృతా॑దై॒వాయు॑ర్నిష్పి॒బతి శత॑మా-
 నంభ॑వతి శతాయుః పు॒రుష శ్శతే॑ద్రి॒య ఆ॒యుష్యే॑వ్ద్రి॒యేప్రతి॑-

తిష్ఠత్యథోఽఖలుయావతీస్సమాప్తస్యన్త్యేతతావన్తానగ్గంస్తాభస్మ
 ధ్యా ఇమమగ్న ఆయుషే వర్చసే కృధీత్యాహాయరైవాస్మిన్వ-
 ర్చోఽథాతివిశ్వే దేవాజరదష్టిర్యథాఽసదిత్యాహ జరదష్టి మైవై-
 నం కరోత్యగ్నిరాయుష్మానితి హస్తంగృహ్యత్యేతేవై దేవా ఆ-
 యుష్మన్తస్మాప్తవాస్మిన్నాయుర్దధతి సర్వమాయురేతి ||౪౧||

రసందేవానాగ్గంస్తామేనేతి హిరణ్యాదసదితిద్వావిగ్గంశతిశ్చ||

ప్రజాపతి ర్వరుణాయాశ్వమనయధస్వాం దైవతామార్చధు
 పర్యదీర్యత సప్తతం వారుణం చతుష్కపాలమపశ్యత్తం నిరవప్త-
 త్వావై సవరుణప్రాశాదముచ్యత వరుణో వా ప్తతం గృహ్యతియోఽ-
 శ్వంప్రతిగృహ్యతియావతోఽశ్వాన్ప్రతిగృహ్ణీయాత్తావతోవారుణా-
 శ్చతుష్కపాలాన్నిర్వపేద్యరుణమైవ స్వేన భాగధ్యైనోప ధావతి
 సప్తవై నం వరుణప్రాశాన్ముఞ్చతి ||౪౨|| చతుష్కపాలాభవన్తిచతు-
 ష్పాద్యశ్వస్సమృద్ధ్యా ఏక మతిరిక్తం నిర్వపేద్యమైవ ప్రతిగ్రాహీభ-
 వతియం వానాధ్యై తస్మాదేవ వరుణప్రాశాన్ముచ్యతైయద్యపరం
 ప్రతిగ్రాహీ స్యాథ్సార్యమేకకపాలమను నివేదముమైవా దిత్య-
 ముచ్చారం కురుతైపోవభృథమవైత్యపువై వరుణస్సాహ దైవవ-
 రుణమవయజతైపోనస్త్రియం చరుం పునరేత్య నిర్వపేద్యు యో-
 నిర్వాఅశ్వస్వామైవైవై నం యోనిం గమయతి సవనగ్గంస్తాన్తడవతి-
 ష్మతే ||౪౩||

ముఞ్చతిచరుగ్ం సప్తదశచ ॥౧౨॥

యావామిన్ద్రావరుణా యత్రవ్యా తనూస్తయైమమగ్ంహసా
ముఞ్చతం యావామిన్ద్రావరుణా సహస్యా రక్షస్యా తెజస్యాతనూ-
స్తయైమమగ్ంహసా ముఞ్చతం యోవామిన్ద్రావరుణా వగ్నా స్రా-
మస్తంవామైతేనావయజై యోవామిన్ద్రావరుణా ద్విపాఘ్న ప-
శుషు చతుష్పాఘ్న గోక్షేగృహేష్వపోష్వపథీషు వనస్పతిషు స్రా-
మస్తంవామైతేనావయజ ఇన్ద్రో వావతస్య ॥౪౮॥ ఇన్ద్రియేణా-
పక్రామతి వరుణవనం వరుణప్రాశేన గృహ్లాతి యగప్రాప్నోనాగృహీతో
భవతి యగప్రాప్నోనాగృహీతస్సృతస్తావతామేన్ద్రావరుణేం పయ-
స్యాం నిర్వపేదిన్ద్రప్రవాస్మిన్నిన్ద్రియం దధాతి వరుణ వనం వరుణ-
ప్రాశాన్ముఞ్చతి పయస్యాభవతి పయోహివావతస్తాదప్క్రామత్యదై-
షప్రాప్నోనాగృహీతో యత్పయస్యా భవతి పయప్రవాస్మిన్తయా
దధాతి పయస్యాయామ్ ॥౪౯॥ పురోడాశమవదధాత్యాత్మ న్వన్త-
మేవైనం కరోత్యథోఽయతనవన్తమేవచతుర్థాః పూహతి దిక్ష్యే-
వ ప్రతితిష్ఠతి పునస్సమూహతిదిగ్భ్యప్రవాస్మైభేషజంకరోతిసమూ-
హ్యవద్యతి యథాఽవిద్ధం నిష్కున్తతీతాదృగైవ తద్యోవామి-
న్ద్రావరుణావగ్నా స్రామస్తం వామైతేనావయజ ఇత్యాహ దురి-
ష్ట్యాప్తవైనంపాతి యోవామిన్ద్రావరుణాద్విపాఘ్న పశుషు స్రామ-
స్తంవామైతేనావయజ ఇత్యాహేతావతీర్వా ఆప ఓషధయో వ-

నస్పతయగ ప్రజాగ ప్రశవ ఉప జీవనీయాస్తా ఏవాస్తేవరుణ వాశా-
న్ముచ్చతి ||౧౦||

ఏతస్య పయస్యాయాంపాత్తి షడ్విగ్ంశతిశ్చ ||౧౩||

సప్రత్నవన్ని కావ్యేన్ద్రింవో విశ్వతస్పరీన్ద్రింనరః । త్వంన-
స్సోమవిశ్వతొరతౌ రాజన్నఘాయతః । న రిష్యేత్వావతస్సఖా ।
యా తేథామాని దివియాపృథివ్యాం యాపర్వతైఃషోషధీష్వపు । తే-
భిర్నోవిశ్వై స్సుమనా అహేక్షనాజంధోస్మ ప్రతిహవ్యాగృభాయ ।
అగ్నిషోమా సవేదస్తాసహూతీవనశం గిరః । సం దేవతాబ్రభూవధుః ।
యువమ్ ||౧౧|| ఏతాని దివిరోచనాన్యగ్నిశ్చ సోమ సక్రతూఅధ-
త్తమ్ । యువగ్ం సిన్ధూగ్ంరభిశస్తైరవద్యాదగ్ని షోమావము-
చ్చతం గృభీతా । అగ్ని షోమావిమగ్ంసుమేశృణుతంవృషణాహ-
వమ్ । ప్రతిసూక్తానిహర్యతం భవతం ద్రాశుషైమయః । ఆఽన్యంద్రి-
వో మాతరిశ్వా జబారామథ్నాదన్యం పరిశ్వేనోఅద్రేః । అగ్ని షో-
మా బ్రహ్మణావావృథానోరుం యజ్ఞాయ చక్రధురులోకమ్ । అగ్ని-
షోమా హవిషగ ప్రస్థితస్య వీతమ్ ||౧౨|| హర్యతం వృషణాజు-
షేథామ్ । సుశర్మాణాస్వవస్తాహిభూతమథాధత్తం యజమానాయ
శంయోః । ఆప్యాయస్వసంతే । గణానాంత్యాగణపతిగ్ంహవామ-
హే కవిం కవీనాముపమశ్రవస్తమమ్ । జ్యేష్ఠరాజం బ్రహ్మణాం
బ్రహ్మణస్పత ఆనశ్శృణ్వన్నూతిభిస్సీదస్తాదనమ్ । స ఇజ్జనేనసవిశాసజ-

స్మనాసపుత్రైర్వాజంభరతేధనాన్మభిః । దైవానాం యః పితరమా
 వివాసతి ॥౧౩॥ శ్రద్ధామనా హవిషాబ్రహ్మణస్పతిమ్ । ససుష్టుభాస
 ఋక్వతా గణేన వలగ్ం రురోజ ఫలిగ్ం రవేణ । బృహస్పతిరుసి
 యా హవ్యసూదగ కనిక్రదద్వావశతీరుదాజత్ । మరు తొయద్ధ
 వోద్దివోయావశ్శర్మ । అర్యమాఽఽయాతి వృషభస్తువిష్టాన్దాతా
 వసూనాం పురుషూతో అర్హన్ । సహస్రాక్షో గోత్రభిద్వ-
 జ్రబాహురస్మాసుదేవో ద్రవిణం దధాతు । యే తేఽర్యమన్బహవో
 దేవయానాః పథానః ॥౧౪॥ రాజన్ద్రివత్ర చరన్తి । తేభిర్నోదేవ మ-
 హిశమయచ్ఛ శంసఏధి ద్విపదేశం చతుష్పదే । బుధ్నాదగ్రి-
 మజ్జిరోభిర్ద్రిణానో విపర్వతస్య దృగ్ంహితాన్దైరత్ । రుజద్యో-
 థాగ్ంసి కృత్రిమాణ్యేషాగ్ం సోమస్య తామద ఇన్ద్రశ్చకార ॥
 బుధ్నాదగ్రిణ విమిమాయమాన్దైర్వజ్రిణఖాన్యతృణ న్నదీనామ్ ।
 వృథాఽసృజత్పథిభిర్దీఘయాన్సోమస్య తామద ఇన్ద్రశ్చకార ॥
 ప్రయోజజ్జేవిద్వాగ్ం అస్యబన్ధం విశ్వానిదైవో జనిమావివక్తి ।
 బ్రహ్మ బ్రహ్మణ ఉజ్జభార మధ్యాన్నీచాదుచ్ఛా స్వధయాఽభిప్ర-
 తస్థా । మహాన్మహీ అస్తభాయద్విజాతోద్యాగ్ంసద్మపార్థివంచర-
 జః । సబుధ్నాదాప్తజనుషాఽభ్యగ్ం బృహస్పతి దేవతాయస్యస్త-
 మాగ్ం । బుధ్నాద్యో అగ్రమభ్యయ్యోజసాబృహస్పతి మావివాసన్తి
 దేవాః । భినద్వలం విపురోదదగ్రిత్తి కనిక్రదధ్నువరహో జిగాయ ॥

యు వంప్రీతమా వివాసతి పన్థానోద్ధ్యయా ధేస్సోమస్య తా
మదగ్నిస్త్రిశ్చకారదేవానవచ ॥౧౪॥

ఆది త్యేభ్యో దేవావై మృత్యోదేవావై సత్రమర్త్యమైప్ర-
జాపతేస్త్రయస్త్రిగ్ంశత్ప్రజాపతిదేవేభ్యోఽన్నాద్యం దేవాసురా-
స్తానగ్జనోద్భవోసి యన్నవమైదగ్నిం వై ప్రజాపతిర్వరుణాయ
యావామిన్ద్రావరుణాసప్రశ్నవచ్ఛతుర్దశ ॥౧౪॥

ఆది త్యేభ్యస్త్వష్టరస్త్రిదానకామా ప్రవావరున్ధైగ్నిం వై
స ప్రశ్నవత్ప్రజ్ఞాశ్చత్ ॥౧౬॥

హరిః ఓమ్.

ఆది త్యేభ్యస్సువరపో జిగాయ ॥

ఇతి యజుర్వేద సంహితాయాం ద్వితీయకాండే.

తృతీయః ప్రశ్నః.

అథ చతుర్థః పశ్చః

హరిః ఓమ్॥ దేవా మనుష్యాః పితరస్తైః సన్యత ఆసన్నసురా
 రక్షాగ్ంసి పితౄణాంస్తైః సన్యతస్తేషాం దైవానాముత యదల్పం లో-
 హితమకుర్వంతద్రక్షాగ్ంసి రాత్రీభిరసుభన్నాన్ధస్థిభాన్ధ్రతానభి
 వ్యాచఛత్తై దైవా అవిదుర్యోవై నోఽయంమియతై రక్షాగ్ం-
 సివా ఇమం సునీతి తే రక్షాగ్ంస్యపామన్త్రయన్తతాన్యబ్రువ-
 న్వరం వృణామహేయత్ ॥౧॥ అసురాజ్ఞయామ తన్నస్సహస దిత్తి
 తతో వై దైవా అసురానజయన్తైః సురాజ్ఞిత్వారక్షాగ్ం స్యపాను-
 దన్తతాని రక్షాగ్ం స్యస్యశమక తేతి సమన్తం దైవాన్పర్యవిశన్తై
 దైవా అగ్నావనాథన్తేఽగ్నయే ప్రవతే పురోడాశమష్టాకపాల్లం
 నిరవపన్నగ్నయే విభాధవతేఽగ్నయే ప్రతీకవతై యదగ్నయే ప్ర-
 వతే నిరవపక్తయాన్యైవ పురస్తాద్రక్షాగ్ంసి ॥౨॥ ఆసన్తాని తె-
 న ప్రిణదన్త యదగ్నయే విభాధవతేయాన్యైవాభితో రక్షాగ్ం-
 స్యాసన్తానితేన వ్యభాధన్త యదగ్నయే ప్రతీకవతై యాన్యైవ ప్ర-
 శ్చాద్రక్షాగ్ం స్యాసన్తాని తెనాపానుదన్త తతో దైవాఅభవన్పరా-
 ఽసురాయో భాతృవ్యవాధ్యాయధు స్పర్థమాన ఏతయేష్ట్యా యజే-
 తాగ్నయే ప్రవతే పురోడాశమష్టాకపాల్లం నిర్వపేదగ్నయే విభా-

ధవతే ||౩|| అగ్నయే ప్రతీకవతే యదగ్నయే ప్రవతే నిర్వపతి
 యప్రవాస్తాచ్చేయానాభితృప్యంతం తేన ప్రణుదతే యదగ్నయే
 విబాధవతేయ ప్రవేనేన సదృజ్జుం తేన విబాధతే యదగ్నయే
 ప్రతీకవతే య ప్రవాస్తాత్పావీయాంతం తేనాపనుదతే ప్రశేయా-
 గ్ంసంభాతృప్యం నుదతేతి సదృశం కామత్తినై నం పావీయానా-
 ప్నాతియ ప్రవం విద్వానైతయే ప్త్యాయజతే ||౪||

వృశామహేయత్పురస్తాద్రక్షాగ్ంసి వపేదగ్నయే విబాధ-
 వత ప్రవం చత్వారి చ ||౧||

దేవాసురాస్సంయత్తా ఆస నై దేవా అబ్రువన్ యో నో
 వీర్యావత్తమస్తమను సమారభామహ ఇతి త ఇన్ద్రమబ్రువన్త్వం
 వై నో వీర్యావత్తమోసి త్వామను సమారభామహ ఇతి సోఽబ్ర-
 వీత్తిస్రోమ ఇమా స్తనువో వీర్యావతీస్తాః ప్రీణీతాథాసురానభి భ-
 విష్యథేతి తావై బ్రూహీత్యబ్రువన్నియమగ్ం హోముగ్నియం
 విమృధేయమిన్ద్రీ యావతీ ||౫|| ఇత్యబ్రవీత్ ఇన్ద్రాయాగ్ం హో-
 ముచే పురొడాశమేకాదశకపాలం నిరవప్తన్నిన్ద్రాయవై మృధాయే-
 న్ద్రాయేన్ద్రీయావతే యదిన్ద్రాయాగ్ం హోముచే నిరవప్తన్నగ్ంహస
 ప్రవ తేనాముచ్యన్త యదిన్ద్రాయ వై మృధాయ మృధప్రవ తేనాపా-
 ఘ్నత యదిన్ద్రాయేన్ద్రీ యావతఇన్ద్రీయమైవ తేనాత్మన్నదధత త్ర-
 యస్త్రిగ్ంశత్కపాలం పురొడాశం నిరవప్తన్త్రీయస్త్రిగ్ంశద్వేదైవ-
 తాస్తా ఇన్ద్రీ ఆత్మన్నను సమారమ్భయత్తభూత్యై ||౬|| తాం

వావ దైవా విజితిముత్తమామసురై వ్యజయన్త యోభాత్యవ్యవ్తా-
 ధ్నాన్యధన్ సృధమాన ఏతయేష్ట్యా యజైతేన్ద్రాయాగం హూము-
 చే పురొడాశమేకాదశకపాలం నిర్వపైన్ద్రాయ వై మృధాయే-
 న్ద్రాయేన్ద్రాయావతేగం హసావా ఏష గృహీతో యస్మాచ్ఛ్చై-
 యాన్రాభ్యత్యవ్యో యన్ద్రాయాగంహూముచే నిర్వపత్యగంహస
 ఎవ తెన ముచ్యతే మృధా వా ఎషోఽభిషక్తోయస్మాథమానేష్వ
 న్యశ్శేయానుత ||౭|| అభాత్యవ్యోయన్ద్రాయ వైమృధాయ మృధ
 ఏవ తేనాపహతై యన్ద్రాయే న్ద్రాయావత ఇన్ద్రాయమెనతేనాత్తన్ద-
 తై త్రయస్త్రిగంశత్కపాలం పురొడాశం నిర్వపతి త్రయస్త్రిగంశ-
 ద్వై దైవతాస్తా ఎవ యజమాన ఆత్మన్నను సమారమ్భయతైభూ-
 త్యైసా వా ఎషా విజితి నామేష్టిర్య ఎవం విద్యానైతయేష్ట్యా య-
 జత ఉత్తమామైవ విజితిం భాత్యవ్యేణ విజయతే ||౮||

ఇన్ద్రాయావతీ భూత్యా ఉత్తైకాన్న పశ్చాశచ్ఛ ||౯||

దేవాసురాస్సంయతా ఆసన్తేషాం గాయత్ర్యోజ్ఞో బలమి-
 న్ద్రాయం వీర్యం ప్రజాం ప్రశూన్ధస్సంగ్మహ్యదాయాప క్రమ్యాతిష్ఠ-
 తైమన్యన్త యతరాన్ వా ఇయముపావధన్యతి త ఇదం భవి-
 ష్యన్తీతి తాం వ్యహ్వయన్త విశ్వకర్మన్నితిదైవాదాభీత్యసురాస్సా-
 నాన్యత రాగ్ంశ్చనోపావతత తే దైవా ఎతద్యజరపశ్యన్నోజ్ఞా-
 సి సహోసి బలమసి ||౧౦|| భ్రాజోసి దైవానాం ధామ నామా-
 సి విశ్వమసి విశ్వాయుస్సర్వమసి సర్వాయురభిభూరితి వావ దైవా

అసురాణామోజ్జౌబలమింద్రియం వీర్యంప్రజాంప్రశూనవృజ్జతయ-
 ద్దాయత్ర్యప్రకమ్యాతిష్ఠతస్తాదైతాం గాయత్రీతీష్ఠిమాహుస్సంవ-
 త్సరోవైగాయత్రీసంవత్సరోవైతదక్షక్రమ్యాతిష్ఠత్యదైతయా
 దైవా అసురాణామోజ్జౌబలమింద్రియం వీర్యమ్ ||౧౦|| ప్రజాంప్ర-
 శూనవృజ్జతతస్మాదైతాగ్సంవత్సరఃకథీష్ఠిమాహుర్యోభాతృవ్య-
 వాన్దన్యథస్సస్పధమానఏతయేష్ట్యా యజేతాగ్నయేసంవత్సర-
 యపురోడాశమష్టాకపాలం నిర్వపైత్తగ్శతమాసన్నమైతేనయ-
 జుషాఽభిమృశైదోజఏవబలమింద్రియంవీర్యంప్రజాంప్రశూనాభి-
 తృవ్యస్యవృక్షేభవత్యాత్మనాపరాఽస్యభాతృవ్యోభవతి॥
 బలమస్యేతయాదైవా అసురాణామోజ్జౌబలమింద్రియంవీ-
 ర్యంపశ్చచత్వారిగ్శచ్చ॥౩॥

ప్రజాపతిః ప్రజా అసృజత తా అస్తాధన్వుష్టాః పరాచీరాయ-
 న్తాయత్రావస్తంతోగర్ముదుదతిష్ఠతాబృహస్పతిశ్చాన్వవైతాగ్-
 సోఽబ్రవీద్బృహస్పతిరనయాత్వాప్రతిష్ఠాన్యథత్వాప్రజా ఉపావ-
 ర్ధన్యనీతితంప్రాతిష్ఠతతోవైప్రజాపతింప్రజా ఉపావతన్త-
 యః ప్రజాకామస్యాత్తస్తావతంప్రాజాపత్యంగార్ముతంచరుంని-
 ర్వపేత్ప్రజాపతిమ్ ||౧౧|| ఏవస్వేనభాగధేయోనోపధావతిస-
 ఏవాస్మైప్రజాంప్రజనయతిప్రజాపతిఃప్రశూనసృజతతేఽస్తాధన్వు-
 ష్టాః పరాశ్చాయస్తేయత్రావస్తంతోగర్ముదుదతిష్ఠతాన్సూపా-
 చాన్వవైతాగ్సోఽబ్రవీత్సూపాఽనయామాప్రతిష్ఠాఽథత్వా

పశవ ఉపావధ్యన్తీతిమాం ప్రతిష్ఠేతి సోమోబ్రవీన్మమవై॥
 అక్షప్తప్రచ్యమిత్యభౌ వాం ప్రతిష్ఠాసీత్యబ్రవీత్ ప్రాతిష్ఠత్తో వై
 ప్రజాపతిం పశవ ఉపావతన్తయః పశుకామస్సౌత్సా వీత-
 గ్ం సోమాపౌష్టం గార్ముతం చరుం నిర్వపేథోమాపూషణావైవ
 స్వేనభాగధయేనోపధావతి తావైవాస్మైప్రశూ స్ప్రిజనయతస్సో-
 మో వై రేతోధాః పూషాపశూనాం ప్రజనయితా సోమ ఏవా-
 స్మై రేతో దధాతి పూషాప్రశూస్ప్రిజనయతి ॥౧౪॥

వపెత్ప్రిజాపతిం వై దధాతి పూషాత్రీణి చ ॥౪॥

అగ్నేగోభీన ఆగహీన్దో పుష్ట్యా జుషస్వనః । ఇన్దో ధ-
 తా గృహేషు నః । సవితా యస్సహస్రియస్సనో గృహేషు
 రారణత్ । ఆ పూషా ఏత్వా వసు । ధాతా దదాతు నో రయి-
 మీశానో జగత్స్పతిః । స నః పూణాన వావనత్ । త్వష్టా యో
 వృషభో వృషా సనో గృహేషు రారణత్ । సహస్రేణాయతేనచ ।
 యేన దైవా అమృతమ్ ॥౧౫॥ దీఘుగ్ం శ్రవో ద్వివ్యైరయన్త ।
 రాయస్పృషత్వమస్తభ్యం గవాం కుల్మిం జీవన్త ఆయువస్వ । అగ్ని-
 కృహపతి స్సోమో విశ్వవనిస్సవితా సుమేధాస్సౌహా । అగ్నే
 గృహపతే యస్మై ఘృత్యో బాగస్మైన్ సహ ఓజ ఆక్రమమాణాయ
 ధేహి శ్రేష్ఠాత్పథో మా యోషం మూథా భూయాన్తగ్ం
 స్సౌహా ॥౧౬॥

అమృతమష్టాత్రిగ్ శంశచ్చ ॥౫॥

చిత్రయా యజేత పశుకామ ఇయం వై చిత్రా యద్వా
అస్యాం విశ్వం భూతమథి ప్రజాయతే తేనైయం చిత్రా య ఏవం
విద్వాగ్ శ్చిత్రయా పశుకామో యజతే ప్రప్రజయా పశుభి-
ర్మిథునై జాణయతే ప్రేవాగ్నయేన వాపయతి రేతస్సామ్యేన ద-
ధాతి రేత ఏవ హితం త్వష్టా నూపాణి వికరోతి సారస్వతౌ భవత
ఏతద్వై దేవ్యం మిథునం దేవ్యమేవాస్మై ॥౧౭॥ మిథునం మధ్య-
తో దధాతి పుష్ట్యై ప్రజననాయ సినీవాత్యే చరుర్భవతి వాగ్వై
సినీవాలీ పుష్టిః ఖిల్తువై వాక్సుష్టిమేవ వాచ ముష్టైత్యైన్ద్రో ఉత్త-
మో భవతి తేనైవ తన్నిథునగ్ శస్తైతాని హవీగ్ంషి భవన్తిసప్త
గ్రామ్యాః పశవన్తిస్తారణ్యాన్సప్త చంద్రాగ్ంస్యభయస్యావరుద్ధ్యా
అదైతా ఆహుతీజాహోత్యేతే వై దైవాః పుష్టి పతయన్త ఏ-
వాస్మిన్పుష్టిం దధతి పుష్యతి ప్రజయా పశుభిరథో యదైతా ఆ-
హుతీరుహోతి ప్రతిష్ఠిత్యై ॥౧౮॥

అస్మైత ఏవ ద్వాదశ చ ॥౬॥

మారుతమసి మరుతామోజౌపాం ధారాం భిద్ధి రమయత
మరుతశ్శ్యేనమాయినం మనోజవన్తం వృషణగ్ం సువృక్తిమ్ । యేన
శధన్ ఉగ్రమవస్పృష్టమెతి తదశ్వినా పరి ధత్తగ్ం స్వస్తి । హూ-
వ్రాతో వర్షజ్జన్వరా వృథ్స్సహా వ్రాతావద్వర్షన్ను గ్రరౌవృ-

ధ్వాహా స్తనయన్వర్షన్భిమరావధాన్వాహానశన్యవస్సూజన్వి-
 ద్యుద్వర్షన్వైషరావధాన్వాహాతిరాత్రంవర్షన్సూర్తిరావృత్ ||
 స్వాహా బహుహాయమవృష్టాదితి శ్రుతరావధాన్వాహాతపతి
 వర్షన్విరాడ్రావధాన్వాహావస్సూజన్విద్యుద్వర్షన్సూతరావృ-
 ధ్వాహామాన్దావాశాశ్శున్ధ్యారజిరాః । జ్యోతిష్తీస్తమస్వరీరు-
 స్తీస్సుఫేనాః । మిత్రభృతః క్షత్రభృతస్సురాష్ట్రా ఇహమావత |
 వృష్ణో అశ్వస్య సందానమసి వృష్ట్యేత్వోప నహ్యమి || ౨౦ ||

హూతిరావృద్విచత్వారిగ్ంశచ్చ || ౨ ||

దేవా వసవ్యా అగ్నే సోమసూర్య | దేవాశ్శర్మణ్యామిత్రా-
 వరుణాఽర్యమన్ । దేవాస్సపీతయోఽపాం నపాదాశుహేమన్ ।
 ఉదోన్నదత్తోదధిం భిన్నదివః ప్రజన్యాదన్తరిక్షాత్పృథివ్యాస్తతో
 నో వృష్ట్యాఽవత । దివా చిత్తమః కృణ్వన్తి ప్రజన్యేనోదహా-
 హేన । పృథివీం యద్వ్యన్దన్తి । ఆ యన్నరస్సుదానవో దదా-
 శుషే దివః కోశమచుచ్యవః । వి ప్రజన్యా స్సృజన్తిరోదస్తీ అ-
 ను ధన్వనా యన్తి || ౨౧ || వృష్టయః । ఉదీరయథా మరుతస్స-
 ముద్రతో యూయం వృష్టిం వర్షయథా పురీషిణః । నవోదస్తా
 ఉప దస్యన్తి కేనవశ్శుభం యాతామను రథా అవృథ్సత । స్త్రజా
 వృష్టిం దివఃకృద్భిస్సముద్రంపృణ । అజ్ఞాఅసి ప్రథమజా బలమసి
 సముద్రయమ్ । ఉన్నమ్భయ పృథివీం భిన్నీదం దివ్యం నభః । ఉ-

దో దివ్యస్య నో దైహీ శానో వి సృజా దృతిమ్ । యే దైవా
దివి భాగా యైన్తరిక్షభాగా యే పృథివిభాగాః । త ఇమం య-
జ్ఞమవన్తు త ఇదం తైత్తిమావిశన్తు త ఇదం తైత్తిమను వి
విశన్తు ॥౨౨॥

యన్తి దైవా విగ్ంశతిశ్చ ॥౨॥

మారుతమసిమరుతామోజఇతి కృష్ణంవాసఃకృష్ణతూషంపరి
ధత్త ఎతద్వైవృష్ట్యే రూపగ్ం సరూప ఎవ భూత్వాప్రజన్యం వ-
ర్షయతి రమయత మరుతశ్చైవనమాయినమితి పశ్చాద్వాతంప్రతి
మీవతి పురోవాతమైవ జనయతి వర్ష స్యావరు ద్ధ్యేవాతనామాని
జహోతి వాయుర్వైవృష్ట్యా ఈశే వాయుమైవ స్వేన భాగధయై-
నోప ధావతి స ఎవాస్మై ప్రజన్యం వర్షయత్యష్టా ॥౨౩॥ జు-
హోతి చతస్రోవై దిశశ్చతస్రోవాన్తర దిశా దిగ్భ్య ఎవ వృ-
ష్టిగ్ం సం ప్రచ్యావయతి కృష్ణాజినే సంయాతి హవిరైవాకరన్త-
ర్వేది సం యాత్య వరుధ్యై యతీనామద్యమానానాగ్ం శీర్షాణి
పరాపతన్తైఖి జూరా అభవన్తైషాగ్ం రస ఙ్గోధ్వోపతత్తాని
క్రరీర్యా భవన్తస్మాన్మి వైక్రరీరాణి సౌమ్యా ఖలు వా ఆహు-
తిదైవో వృష్టిం చ్యావయతి యత్క్రరీరాణి భవన్తి ॥౨౪॥ సౌ-
మ్యయైవాహుత్యా దివో వృష్టిమవ రున్ధైమధుషా సంయాత్య పాం
వా ఎష ఓషధీనాగ్ం రసౌ యన్మధ్వద్భ్య ఎవౌషధీభ్యో వర్ష-

త్యథో^१ అదభ్య^२ ఎవా^३షధీభ్యో^४ వృష్టిం^५ ని^६ నయతి^७ మాన్దా^८ నాశా^९ ఇతి^{१౦}
 సంయాతి^{१౧} నామధేయై^{१౨} రైవై^{१౩} నా^{१౪} అచ్చైత్యథో^{१౫} యథా^{१౬} బ్రూయాద-
 సా^{१౭} వేహీ^{१౮} త్యైవమైవై^{१౯} నా^{౨౦} నామధేయై^{౨౧} రా^{౨౨} ॥౨౧॥ చ్యాయతి^{౨౩} వృష్టో^{౨౪}
 అశ్వస్య^{౨౫} సందా^{౨౬} నమసి^{౨౭} వృష్ట్యే^{౨౮} త్వో^{౨౯} ప^{౩౦} నప్యమీ^{౩౧} త్యాహ^{౩౨} వృషా^{౩౩} వా^{౩౪}
 అశ్వో^{౩౫} వృషా^{౩౬} ప్రజన్యః^{౩౭} కృష్ణ^{౩౮} ఇవ^{౩౯} ఖిల్తు^{౪౦} వై^{౪౧} భూత్వా^{౪౨} వర్షతి^{౪౩}
 మా^{౪౪} పేణ్తే^{౪౫} వై^{౪౬} నగ్ం^{౪౭} సమర్థయతి^{౪౮} వర్ష^{౪౯} సస్యా^{౫౦} వరు^{౫౧} ధ్యే^{౫౨} ॥౨౨॥

అష్టా^౧ భవన్తి^౨ నామధేయై^౩ రైకా^౪న్న^౫ త్రిగ్ం^౬ శచ్చ^౭ ॥౨౩॥

దేవా^౧ వసవ్యా^౨ దేవాశ్శర్మణ్యా^౩ దేవాస్సపీతయ^౪ ఇత్యాబ-
 ధ్నా^౫ తి^౬ దైవతా^౭ భిరైవా^౮ న్నహం^౯ వృష్టిమి^{౧౦} చ్చతి^{౧౧} యది^{౧౨} వర్షే^{౧౩} త్తా^{౧౪} వ^{౧౫} త్యైవ^{౧౬}
 హో^{౧౭} తన్యం^{౧౮} యది^{౧౯} న^{౨౦} వర్షే^{౨౧} చ్చో^{౨౨} భూ^{౨౩} తె^{౨౪} హవి^{౨౫} నిర్వ^{౨౬} పే^{౨౭} దహో-
 రా^{౨౮} తే^{౨౯} వై^{౩౦} మిత్రా^{౩౧} వరుణా^{౩౨} వహో^{౩౩} రా^{౩౪} త్రా^{౩౫} బ్యాం^{౩౬} ఖిల్తు^{౩౭} వై^{౩౮} ప్రజన్-
 న్యో^{౩౯} వర్షతి^{౪౦} నక్తం^{౪౧} వా^{౪౨} హి^{౪౩} దివా^{౪౪} వా^{౪౫} వర్షతి^{౪౬} మిత్రా^{౪౭} వరుణా-
 వైవ^{౪౮} స్వే^{౪౯} నభా^{౫౦} గధే^{౫౧} యే^{౫౨} నో^{౫౩} ప^{౫౪} ధా^{౫౫} వతి^{౫౬} తా^{౫౭} వైవా^{౫౮} స్నై^{౫౯} ॥౨౪॥ అహూ-
 రా^{౬౦} త్రా^{౬౧} బ్యాం^{౬౨} ప్రజన్యం^{౬౩} వర్షయతో^{౬౪} గ్న^{౬౫} యే^{౬౬} ధా^{౬౭} మచ్ఛ^{౬౮} దే^{౬౯} పు-
 రో^{౭౦} డా^{౭౧} శమ^{౭౨} ప్తా^{౭౩} క^{౭౪} పాలం^{౭౫} నిర్వ^{౭౬} పే^{౭౭} న్మా^{౭౮} రు^{౭౯} తగ్ం^{౮౦} సప్త^{౮౧} క^{౮౨} పాలగ్ం^{౮౩} సౌ^{౮౪} ర్య^{౮౫} మే^{౮౬} క^{౮౭} క-
 పాలమ^{౮౮} గ్ని^{౮౯} ర్వా^{౯౦} ఇతో^{౯౧} వృష్టి^{౯౨} ము^{౯౩} దీ^{౯౪} రయ^{౯౫} తి^{౯౬} మరు^{౯౭} తస్స^{౯౮} ప్తా^{౯౯} న్న^{౧౦౦} య^{౧౦౧} ని^{౧౦౨}
 యదా^{౧౦౩} ఖిల్తు^{౧౦౪} వా^{౧౦౫} అసా^{౧౦౬} వా^{౧౦౭} ది^{౧౦౮} త్వో^{౧౦౯} న్యజ్జి^{౧౧౦} శ్మి^{౧౧౧} భిః^{౧౧౨} పర్యా^{౧౧౩} వత్త^{౧౧౪} తే^{౧౧౫} ధ^{౧౧౬} వ-
 ర్షతి^{౧౧౭} ధా^{౧౧౮} మచ్ఛ^{౧౧౯} ది^{౧౨౦} వ^{౧౨౧} ఖిల్తు^{౧౨౨} వై^{౧౨౩} భూ^{౧౨౪} త్వా^{౧౨౫} వర్ష^{౧౨౬} త్యై^{౧౨౭} తా^{౧౨౮} వై^{౧౨౯} దై^{౧౩౦} వ^{౧౩౧} తా^{౧౩౨}
 వృష్ట్యా^{౧౩౩} ఈ^{౧౩౪} శ^{౧౩౫} తై^{౧౩౬} తా^{౧౩౭} ఎ^{౧౩౮} వ^{౧౩౯} స్వే^{౧౪౦} నభా^{౧౪౧} గధే^{౧౪౨} యే^{౧౪౩} నో^{౧౪౪} ప^{౧౪౫} ధా^{౧౪౬} వతి^{౧౪౭} తాః^{౧౪౮} ॥౨౫॥

ఎవాస్మై ప్రజాన్యం వర్షయన్త్యతావర్షిష్యన్వర్షత్యైవ స్త్రజా
 వృష్టిందిన ఆర్భస్సముద్రం పృణేత్యాహేమాశ్చైవామూశ్చా-
 పస్సమధాన్యత్యథో ఆభిరైవామూరచ్ఛైత్య బ్జా అసి ప్రథమజా
 బలమసి సముద్రయమిత్యాహ యథాయజురైవై తదున్నమభయపు-
 థివీమితి వర్షాహ్వం జుహోత్యేషా వాఓషధీనాం వృష్టివనిస్త-
 యైవ వృష్టిమా చ్యావయతి యే దైవా దివిభాగా ఇతి కృష్ణాజిన-
 మవధూనోతీమ ఎవాస్మై లోకాః ప్రీతా అభీష్టా భవన్తి ॥౨౯॥

అస్మైధావతి తా వా ఏకవింశతిశ్చ ॥౩౦॥

సర్వాణి ఛందాగ్ంస్యైతస్యామిష్టామనూచ్యానీత్యాహు-
 స్త్రిష్టుభో వా ఎతద్వీర్యం యత్కకుదుష్టిహ జగత్యై యదుష్టి-
 హక్కుభావన్వాహ తేనైవ సర్వాణి ఛందాగ్ంస్యైవ రుద్ధే గాయత్రీ
 వా ఎషా యదుష్టిహ యాని చత్వార్యధ్యక్షరాణి చతుష్పద ఎవ
 తే ప్రశవో యథా పురోడాశే పురోడాశోఽన్యేవమైవ తద్యద్రు
 చ్యద్యక్షరాణి యజ్జగత్యా ॥౩౦॥ పరిదధ్యాదన్తం యజ్జం గమ-
 యేత్త్రిష్టుభా పరి దధాతీన్ద్రియం వై వీర్యం త్రిష్టు గీన్ద్రియ ఎవ
 వీర్యే యజ్జంప్రతిష్ఠాపయతి నాన్తం గమయత్యగై త్రీతై వాజినా
 త్రీషధస్థితి త్రివత్యా పరి దధాతి సరూప్తత్యాయ సర్వో వా ఎష
 యజ్జో యత్త్రైధాతవీయం కామాయకామాయ ప్రయుజ్యతైసర్వే
 బ్యో హి కామేభ్యో యజ్జః ప్రయుజ్యతే త్రైధాత వీయేన యజే-

తా॥ చ॥ ర॥ స్థస్సర్వోవై ॥౩౧॥ ఎ॒ష య॒జ్ఞో య॒త్రై॒ధాత॑వీ॒యగ్ం
 స॒ర్వే॒ణై॒వే॒నం॑ య॒జ్ఞే॒నా॒భి చ॑రతి స్త్ర॒ణుత॑ ఎ॒వై స॒మేత॑యై॒వ య॑జె॒
 తా॒భిచ॑ర॒యమా॑ణస్సర్వో వా ఎ॒ష య॒జ్ఞో య॒త్రై॒ధాత॑వీ॒యగ్ం స॒
 ర్వే॒ణై॒వ య॒జ్ఞే॒న య॑జతే నై॒నమ॑భి॒చర॑స్థస్త్రి॒ణుత॑ ఎ॒తయై॒వ య॑జత
 స॒హస్రే॑ణ య॒క్ష్యమా॑ణః ప్ర॒జాత॑మే॒వై న॒ద్దదా॑త్యై॒తయై॒వ య॑జతే
 స॒హస్రే॑ణే॒జానో॑ఽన్తం వా ఎ॒ష ప॑శూ॒నాం గ॑చ్ఛతి ॥౩౨॥ య॒
 స్రహ॑స్రే॒ణ య॑జతే ప్ర॒జాప॑తిః ఖిల్తు॒వై ప॑శూ॒నస్స॑జత తాగ్ం-
 స్త్రై॒ధాత॑వీ॒యేనై॒వాస్స॑జత య ఎ॒వం వి॒ద్వాగ్ం॑ స్త్రై॒ధాత॑వీ॒యేన
 ప॑శూ॒కామో॑ య॑జతే యస్మా॒దైవ॑ యో॒నః ప్ర॒జాప॑తిః ప॑శూ॒నస్స॑జత
 తస్మా॒దైవే॑నాస్థస్స॑జత ఉ॒పై న॒ముత్త॑రగ్ం స॒హస్రం॑ నమతి॒దైవతా॑-
 బ్యోవా ఎ॒ష ఆ॒వృ॑శ్చ్యతే యో య॒క్ష్య ఇ॒త్యుక్త్వా న॑ య॑జతే
 త్రై॒ధాత॑వీ॒యేన॑ య॑జత సర్వో వా ఎ॒ష య॒జ్ఞః ॥౩౩॥ య॒త్రై॒
 ధాత॑వీ॒యగ్ం స॒ర్వే॒ణై॒వ య॒జ్ఞే॒న య॑జతే॒నదై॑వతా॒భ్య ఆ॒వృ॑శ్చ్య-
 తే ద్వా॒దశ॑కపాలః పు॒రోడా॑శో భవతి తే త్రయ॑శ్చతు॒ష్క పా॑లా-
 స్త్రి॒ష్టమృ॑ద్ధత్వా॒య త్రయః॑ పు॒రోడా॑శా భవన్తి త్రయ॑ ఇ॒మేలో॒-
 కా ప్ర॑షాం లో॒కానా॑మాప్త్యా ఉత్త॑రఉత్త॒రౌ జ్యాయా॑న్భవత్యై॒వ-
 మి॒వహీ॑మే లో॒కా య॒వమ॑యో మధ్య॑ ఎ॒తద్వా॑ అన్త॒రిక్ష॑స్య చూ॒-
 పగ్ం స॒మృ॑ద్ధ్యై స॒ర్వే॒షామ॑భిగ్మయన్న వ॒ద్యత్య॑భమ్బ॒టూర్గ్ం
 హి॒రణ్యం॑ దదాతి తే॒జ ఎ॒వ ॥౩౪॥ అ॒వ రు॑న్ధే తా॒ప్యం దదా॑తి
 ప॑శూ॒నైవా వరు॑న్ధే॒నుం దదా॑త్యాశిష॒ ఎ॒వావరు॑న్ధే సా॒మ్నో వా

ఎ॒ష వ॒ణో॑ య॒ద్ధిర॑ణ్యం॒ య॒జు॑షాం॒ తా॒ప్య॑ము॒క్థామ॑దానాం॒ ధే॒-
ను॒రైతా॑నైవ స॒ర్వా॑ వ॒శాన॑వ రు॒ద్ధే ॥౩౫॥

జగ॑త్యా॒భిచ॑ర॒న్థుర్వో॑ వై గ॑చ్ఛతి॒ య॒జ్ఞస్థై॑జ॒ ఎ॒వత్రి॑గ్ం-
శ॒చ్ఛ ॥౧౧॥

త్వ॑ష్టా హ॒తపు॑త్రో॒ వీ॒న్ద్రిగ్ం॒ సోమ॑మాహ॒రత్త॑స్మి॒న్నిన్ద్రి॑
ఉ॒పహ॑వ॒మైచ్ఛ॑త తం॒నోపా॑హ్వా॒యత॑ శు॒క్రం మే॑వధీ॒రితి॑ స య॒జ్ఞ-
వే॒శసం॑ కృ॒త్వా ప్రా॑సహ॒ సోమ॑మపి॒బత్త॑స్య॒యత॑త్యశి॒ష్యత॑తత్త్వ-
ష్టా॒హవ॑సీ॒యము॑ప ప్రా॒వత॑య॒థ్వా హే॑న్ద్రిశత్రు॒ర్వధ॑ స్వ॒తి
స యా॑వ॒దూర్ధ్వః ప॑రా వి॒ధ్యతి॑ తా॒వతి॑ స్వ॒యమే॑వ వ్య॒రమ॑త య-
ది॒వా తా॑వత్ప్ర॒వణమ్ ॥౩౬॥ ఆ॒స్తీద్య॑ది॒వా తా॑వదధ్యగ్నే॒రా-
స్తీ॒ధ్న సం॑భవ॒న్నగ్నే॑షో॒మావ॑భిస॒మభ॑వ॒ధ్న ఇ॑షు॒మాత్ర॑మి॒షుమా॑త్రం
వి॒ష్వజ్ఞ వ॑ధత॒స ఇ॒మాం॒ల్లోకా॑నవృ॒ణోద్య॑ది॒మాం॒ల్లోకా॑నవృ॒ణోత్త-
ద్వృ॒త్రస్య॑ వృ॒త్రత్వం॑ తస్మా॒ద్విన్దో॑భి॒జేద॑సి త్వ॑ష్టా తస్మై॒త్వష్టా॑వ-
జ్ర॒మసి॑చ్ఛత॒ప్రో వై స వ॑జ్ర ఆ॒స్తీత్త॑ము॒ద్యన్తుం॒ నాశ॑క్నో॒దధ॑వై త-
ర్హి వి॒ష్ణుః ॥౩౭॥ అ॒న్యా దై॒వతా॑నీ॒ధోనీ॑బ్ర॒వీద్విష్ణ॑వే॒హీద॑-
మా హ॑రి॒ష్యావో॑ యే॒నాయ॑మి॒దమి॑తి॒స వి॒ష్ణుస్త్రి॒ధాన॑త్మా॒నం వి-
న్య॑ధత్ పృ॒థివ్యాం॑ తృ॒తీయ॑మ॒న్తరి॑క్షే తృ॒తీయం॑ ది॒వి తృ॒తీయ॑మ॒భి-
ప॑ర్యావ॒తాద్ధ్య॑భి॒భేద్య॑త్పృ॒థివ్యాం॑ తృ॒తీయ॑మా॒స్తీతై॑నే॒న్ద్రోవ॑జ్రి-
ము॒దయ॑చ్ఛద్విష్ణు॒వను॑స్థిత॒స్సోబ్ర॑వీ॒న్మా మే ప్ర॑హ॒రస్తి॒వా ఇ॒దమ్ ॥

మ॒యి వీ॒ర్యం త॒త్తై॒ప్రదా॑స్యామి॒తి తద॑స్మై పా॒యచ్ఛ॑త్త॒త్ప్రత్య॑-
 గృ॒హ్లాద॑ధామే॒తి తద్వి॒ష్ణవే॑తి ప్రా॒యచ్ఛ॑త్త ద్వి॒ష్ణుః ప్రత్య॑ గృ-
 హ్లాద॑స్మాస్వి॒న్ద్ర) ఇ॒న్ద్రియం ద॑ధాత్వి॒తి యద॑న్తరి॒క్షే తృతీ॑యమా-
 నీ॒తై నే॒న్ద్రో) వజ్ర॑) ముద॑యచ్ఛద్వి॒ష్ణ్వను॑స్థిత॒స్సోఽబ్ర॑వీ॒న్తామై ప్ర
 హ॒ర సి॒ వా ఇ॒దమ్ ॥౩౯॥ మ॒యి వీ॒ర్యం త॒త్తై ప్రదా॑స్యామి॒తి
 తద॑స్మై ప్రా॒యచ్ఛ॑త్త॒త్ప్రత్య॑గృ॒హ్లాద్వి॒ర్మాద॑ధా॒ఇతి తద్వి॒ష్ణవే॑తి
 ప్రా॒యచ్ఛ॑త్త ద్వి॒ష్ణుః ప్రత్య॑గృ॒హ్లాద॑స్మాస్వి॒న్ద్ర) ఇ॒న్ద్రియం ద॑ధా-
 త్వి॒తి యద్ది॒వి తృతీ॑యమానీ॒తై నే॒న్ద్రో) వజ్ర॑) ముద॑యచ్ఛద్వి॒ష్ణ్వను॑స్థి-
 త॒స్సోఽబ్ర॑వీ॒న్తామై ప్రహ॑ర్యే॒నాహమ్ ॥౪౦॥ ఇ॒దమ॑స్మి॒శతై ప్ర
 దా॑స్యామి॒తి త్వీ॑ ఇ॒త్యబ్ర॑వీ॒థ్సంధాం తు స॑ంద॒ధావహే॑త్వామై-
 వ ప్ర॑వి॒శానీ॑తి॒యన్మాం ప్ర॑వి॒శేః కిం మా భు॒జ్జ్య ఇ॒త్య బ్ర॑వీ॒త్వా-
 మైవే॒న్ద్రీయ త॑వ భో॒గాయ త్వాం ప్ర॑వి॒శేయ॑మి॒త్యబ్ర॑వీ॒త్తం వృ॒త్రః
 ప్రా॑వి॒శదు॑ద॒రం వైవృ॒త్రః యు॑త్థ॒తు వై మ॑ను॒ష్యస్య॑భా॒తృప్యో॑యః॥
 ఎ॒వం వేద॑ హ॒న్తి యు॑థం భా॒తృప్యం తద॑స్మై ప్రా॒యచ్ఛ॑త్త॒త్ప్ర-
 త్య॑గృ॒హ్లాత్త్రి॒ర్మాద॑ధా॒ఇతి తద్వి॒ష్ణవే॑తి ప్రా॒యచ్ఛ॑త్త ద్వి॒ష్ణుః ప్రత్య॑-
 గృ॒హ్లాద॑స్మాస్వి॒న్ద్ర) ఇ॒న్ద్రియం ద॑ధాత్వి॒తి య॒త్రిః ప్రా॒యచ్ఛ॑త్రిః
 ప్ర॒త్యగృ॒హ్లాత॑త్త్రి॒ధాతో॑స్త్రి॒ధాతు॑త్వం యద్వి॒ష్ణుర॑న్వ॒తిష్ఠ॑త వి॒ష్ణ-
 వే॑తి ప్రా॒యచ్ఛ॑త్త॒స్మాదే॒న్ద్రావై॑ష్ట॒వగ్ం హ॑వి॒భవ॑తి య॒థ్వా ఇ-
 దం కి॑ంచ త ద॒స్మై తత్పా॑యచ్ఛ॒దృచ్ఛ॑స్సామా॒ని య॑జూగ్ంషి స-
 హ॑స్రం వా అ॒స్మై తత్పా॑యచ్ఛ॒దృచ్ఛ॑స్సాథ॒హస॑దక్షి॒ణమ్ ॥౪౧॥

ప్రవణం విష్ణుర్వా ఇదమిదమహం యో భవ త్యేకవిగ్ం-
శతిశ్చ ॥౧౨॥

దైవా వై రాజన్యా జ్ఞాయమానాదబిభయ స్తమస్తరైవ స-
న్తం దామ్నాఽపౌమభిన్ధన్వా ఎఱోఽపౌభ్యో జాయతె యద్రాజ-
న్యోయద్వా ఎఱోఽసపౌభ్యో జాయత వృత్రాష్టంగ్శ్చరై-
ద్యం క్రామయేత రాజన్యమనపౌభ్యో జాయేత వృత్రాష్టంగ్శ్చ-
రైదిత్తితస్మా ఎత మైన్ద్రాబాఠహస్పత్యం చరుం నిర్వపైదైన్ద్రో వై
రాజన్యోబ్రహ్మబృహస్పతిబ్రహ్మణేవై నందామ్నాఽపౌమభినా-
న్ముఞ్చతి హిరణ్మయం దామదక్షిణసాక్షాదైవై నందామ్నాఽపౌ-
మభినాన్ముఞ్చతి ॥౪౩॥

ఎనం ద్వాదశ చ ॥౧౩॥

నవోనవో భవతి జాయమానోఽహ్నిం కైతురుషసామైత్య-
గై । భాగం దైవేభ్యో విదధాత్యాయన్స) చన్ద్ర) మాస్తిరతి దీ-
ఘమాయుః । యమాదిత్యా అగ్ంశుమాప్యాయన్తియమక్షి-
తమక్షితయః పిబన్తి । తేనన్దోరాజావరుణో బృహస్పతి రాప్యాయ-
యన్తు భువనస్యగ్రోపాః । ప్రాచ్యాం దిశి త్వమిన్ద్రాసి రాజూతోదీ-
చ్యాం వృత్రహ స్వృత్ర) హోఽసి । యత్ర) యన్తిస్త్రా)త్యాస్తత్ ॥
జితం తే దక్షిణతో వృషభ ఏధి హవ్యః । ఇన్ద్రో) జయాతి స ప-

రాజయాతా అధిరాజో రాజసు రాజ యాతి । విశ్వాహి భూయాః
 పృతనాఅభిష్ఠీరుప్తసద్యో నమస్యాయథాసత్ । అశ్వేదేవ ప్రరిచె
 మహిత్యం దినః పృథివ్యాః పర్యంత రిక్షాత్ । స్వరాడిన్ద్రో దమ ఆ
 విశ్వగూతస్త్వరిరమత్రో వవక్షేరణాయ । అభి త్వా శూరనో-
 నమోఽదుగ్ధా ఇవ కేనవః । ఈశానమ్ ॥౪౧॥ అస్య జగతస్సు-
 వదృశమీశాన మిన్ద్రోస్థుషః । త్వామిద్ధి హవామహేనాతావా-
 జస్య కారవః । త్వాం వృతేష్విన్ద్రో సత్పతిం నరస్త్యాం కాష్ఠాస్వ-
 ర్వతః । యద్ద్యావ ఇన్ద్రోతే శతగ్ం శతం భూమీరుతస్యః । నత్వా
 వజ్రస్థిహస్తోగ్ం సూర్యా అను న జాతమప్తరోదసీ । పితౄ సో-
 మమిన్ద్రో మన్దతు త్వా యం తే సుమావ హర్యశ్వాదిః ॥౪౨॥
 సోతుర్బాహుభ్యాగ్ం సుయతౌ నార్వా । రై వ తీ నాస్య ధమాద
 ఇన్ద్రో సన్తు తువివాజాః । త్సుమన్తో యాభిర్ దేమ । ఉదగ్నై శుచ-
 యస్తవ వి జ్యోతిషోదు త్యం జాతవేన సగ్ం సప్త త్వా హరితౌ
 రథే వహన్తి దేవ సూర్య । శోచిష్కేశం విచక్షణ । చిత్రోదైవా-
 నాముదగ్దాదసీక్షం చక్షుర్మిత్రస్య వరుణస్యాగ్నైః । ఆఽప్రాద్యావా-
 పృథివీ అన్తరిక్షగ్ం సూర్య ఆత్మా జగతస్తస్థుషః ॥౪౩॥ చ । వి-
 శ్వే దేవా ఋతావృధ ఋతుభిర్ హవనశ్రుతః । జపంతాంయుజ్యం
 పయః । విశ్వే దేవాశ్శృణుతేమగ్ం హవం మె యే అన్తరిక్షై య
 ఉపద్యవిష్ట । యే అగ్నిజిహ్వ ఉత వా యజత్రాత్రసద్యాస్మిన్భిర్-
 హిషి మాదయధ్వమ్ ॥౪౪॥

తదీశానమదిస్తస్థుషస్త్రిగ్శచ్చ ॥౧౪॥

దైవా మనుష్యా దేవాసురా అబ్రువన్దైవాసురాస్తేషాం గా-
యతీ ప్రజాపతిస్తాయత్రాగ్న గోభిశ్చిత్రయా మారుతం దేవా
వసవ్యాఅగ్న మారుతమితి దేవా వసవ్యా దేవాశ్శర్మణ్యాస్సర్వాణి
త్వష్టా హతపుత్రో దైవా వై రాజన్యాన్నవోనప్తశ్చతుదశశ ॥౧౪॥

దైవా మనుష్యాః ప్రజాం ప్రశూన్దైవా వసవ్యాః పరిక్షధ్యా-
దిదమస్మ్యష్టాచత్వారిగ్శత్ ॥౧౫॥

దైవా మనుష్యా మాదయధ్వమ్॥

హరిః ఓమ్॥

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

ఇతి యజుర్వేద సంహితాయాం ద్వితీయకాండే

చతుర్థః ప్రశ్నః.

అథ పంచమః ప్రశ్నః.

హరిః ఓమ్॥ విశ్వహృష్టో వై త్వాష్ట్రః పురోహితో దైవా-
 నామాసీధన్వస్రీయోఽసురాణాం తస్య త్రీణి శ్రీర్షాణ్యాసన్ధ్యో-
 మపానగ్ం సురాపానమన్నాదనగ్ం సప్రత్యక్షం దైవేభ్యోభాగమ-
 వదత్పరోక్షమసురైభ్యస్సర్వస్మై వై ప్రత్యక్షం భాగం వదన్తియ-
 స్మా ఏవ పరోక్షం వదన్తి తస్య భాగ ఉదితస్తస్మాద్దన్తోఽబిభేదీ-
 దృజ్ వై రాష్ట్రం విప్రర్యా వతాయతీతి తస్య వజ్రమాదాయ
 శ్రీర్షాణ్యచ్ఛినద్యధోమపానమ్ ॥౧॥ ఆసీధన్ కపిష్ఠాలాఽభవద్య-
 థ్సురాపానగ్ం స కలవిజ్కో యదన్నాదనగ్ం స తిత్తిరిస్తస్యాజ్ఞా-
 లినా బ్రహ్మహత్యాముపాగృహ్ణాత్తాగ్ం సంవత్సరమభిభన్తం భూ-
 తాన్త్యభ్యక్రోశన్బ్రహ్మహన్నితిన పృథివీముపాసీదద్దస్యై బ్రహ్మ-
 హత్యాయై తృతీయం ప్రతి గృహ్ణాణేతి సాఽబ్రవీద్వరం వృణేఖా-
 తాత్పరాభవిష్యన్తి మన్యే తతా మా పరాఽభూవమితి పురాతే॥
 సంవత్సరాదపి రోహదిత్యబ్రవీత్స్తాత్పురా సంవత్సరాత్పృథివై
 ఖాతమపి రోహతి వారేవృత్తగ్ం హ్యస్యైతృతీయం బ్రహ్మహత్యా
 యై ప్రత్యగృహ్ణాత్తథన్వ కృత మిరిణమభవత్తస్మా దాహితాగ్ని-

శ్చిద్ధాదేవస్వకృత ఇరితే నావస్యేద్బ్రహ్మహత్యాయై హ్యేష
 వణాన్య ననస్పతీనుపాసీదదస్యై బ్రహ్మహత్యాయై తృతీయంప్రతి
 గృహీతేతి తేఽబ్రువన్వరం వృణామహేవృక్షాత్ ||౩|| పరాభ-
 విష్యన్తో మన్యామహే తతో మా పరాభూమేత్యా నశ్చ నా-
 ద్వోభూయాగ్ం స ఉత్తిష్టానిత్యబ్రవీత్సాదావశ్చనాన్వృక్షాణాం
 భూయాగ్ం స ఉత్తిష్టన్తి వారే వృతగ్ం హ్యేషాం తృతీయం బ్ర-
 హ్మహత్యాయై ప్రత్యగృహ్తాన్ధాని నిర్యాసోఽభవత్సాన్నిర్యాసస్య
 నాశ్యం బ్రహ్మహత్యాయై హ్యేష వణాఽఽథో ఖిలు య ఏవ
 లోహితో యో వాఽఽవశ్చనాన్నిర్యేషతిశస్య నా శ్యమ్ ||౪||
 కామమన్యస్య సస్త్రిమగ్ం సావముపాసీదదస్యై బ్రహ్మహత్యాయై
 తృతీయం ప్రతి గృహీతేతి తా అబ్రువన్వరం వృణామహా ఋత్వి-
 యాత్ప్రిజాం విన్దామహే కామమావిజనితో సంభవామెతితస్మా-
 దృత్వియాద్స్రియః ప్రజాం విన్దన్తే కామమా విజనితో సంభవన్తి
 వారేవృతగ్ం హ్యేషాంతృతీయం బ్రహ్మహత్యాయైప్రత్యగృహ్తాన్ధాని
 మలవద్వాసా అభవత్తస్మాన్మలవద్వాసస్తా న సం వదేత ||౫|| నన-
 హసీత నాస్యా అన్నమద్యాద్బ్రహ్మహత్యాయై హ్యేషా వణాం
 ప్రితిముచ్యాస్తేఽథో ఖిల్వాహురభ్యజ్ఞానం వావ స్త్రియా అన్నమ-
 భ్యజ్ఞానమైవ న ప్రతిగృహ్యం కామమన్యనితియాం మలవద్వాస-
 నగ్ం సంభవన్తియస్తతో జాయతేసోఽభిశస్తా యామరణ్యేతస్యై
 సైనో యాం పరాచీం తస్యైహేతముఖ్యపగ్లోభి యా స్నాతిత-

సా॑ అపు॒ మా॒రుకొ॑యా ॥౬॥ అ॒భ్యజ్ఞే॑ తస్యై॒దుశ్చ॑ర్మా॒యా
ప్ర॒లిఖ॑తే తస్యై॒ ఖ॒లతి॑రప॒మారీ॑ యాజ్ఞే॒ఽఽతస్యై॑కా॒ ణో॑యా
ద॒తౌ ధా॑వతే తస్యై॒ శ్యాన॑ద॒న్యా న॒ఖాని॑ ని॒క్తంత॑తే తస్యై
కు॒నఖీ॑యా కృ॒ణత్తి॑ తస్యై॒క్లీబో॑ యా ర॒జ్జగ్ం॑ సృ॒జతి॑ తస్యా ఉ॒-
ద్బ॒ద్ధకొ॑యా ప॒ణెన॑ పి॒బతి॑ తస్యా ఉ॒న్మాదు॑కొ॒యాఖ॑ర్వే॒ణ పి॑బతి
తస్యై॒ఖర్వ॑స్తి॒స్రో రా॑త్రీ॒వృతం॑ చ॒రేద॑జ్జలి॒నా వా॑ పి॒బేద॑ఖర్వే॒ణ
వా॑ పా॒త్రేణ॑ ప॒జాయే॑గో॒పీథా॑య ॥౭॥

యథో॑మపా॒నం తె॑ వృ॒క్ణాత్త॑స్య నా॒శ్యం॑ వదే॒త మా॒రుకొ॑
యా॒ఽఖ॑ర్వే॒ణ వా॑ త్రీ॒ణి చ॑ ॥౮॥

త్వ॒ష్టా హ॑త పు॒త్రో) వీ॒న్దగ్ం॑సా॒మమా॑హ॒రత్త॑స్మి॒న్నిన్ద॑గ్ం॒ఉ-
ప॒హవ॑మై॒చ్ఛత॑తం నో॒పా॑హ్వా॒యత॑ పు॒త్రం మే॑వధీ॒రితి॑ స॒ యజ్ఞ॑వే॒-
శసం॑ కృ॒త్వా ప్రా॑స॒హా సో॑మమపి॒బత్త॑స్య య॒త్యశి॑ష్యత॒తత్త్వ-
ష్టాఽఽహ॑వ॒సీయ॑ము॒ప ప్రా॑వత॒యథా॑స్వా॒హేన్ద్ర)॑ శత్రు॒ర్వధ॑-
స్వేతి॑ యద॒వత॑య॒త్త్వత్ర॑స్య వృ॒త్రీత్వం॑ యద॒బ్రహ్మ॑ధా॒స్వా-
హేన్ద్ర)॑ శత్రు॒ర్వధ॑స్వేతి॑ తస్మా॒దస్య॑ ॥౯॥ ఇ॒న్ద్రశ్శత్రు॑రభ॒వధ్న॑
సంభ॑వ॒న్నగ్నీ॑షో॒మా వ॒భి స॑మభ॒వధ్న॑ ఇ॒షుమా॑త్రమి॒షుమా॑త్రం
వి॒ష్వజ్ఞన॑ధ॒త స॑ ఇ॒మాంల్లో॑కా॒నవృ॑ణో॒ద్యది॑మాంల్లో॒కాన॑వృ॒ణోత్త-
ద్వత్ర॑స్య వృ॒త్రీత్వం॑ తస్మా॒దిన్ద్రో)॑ఽబి॒భేధ్న॑ప్ర॒జాస॑తి॒ముపా॑ధా॒వః
చ్ఛత్రు॑ర్మే॒ఽజనీ॑తి॒తస్మై॑ వ॒జ్రగ్ం॑ సి॒క్త్వా ప్రా॑యచ్ఛ॒దైతే॑న॒ జహీ॑తి
తేనా॑భ్యా॒యత॑ తా॒వబ్రూ॑తామగ్నీ॒షోమా॑ మా ॥౧౦॥ ప్ర॒హర॑తా-

వమన్తస్స్వ ఇతి మమ వై యువగ్ం స్థ ఇత్యబ్రవీన్నామభ్యేతిమితి
 తా భాగధేయమైచ్ఛతాం తాభ్యామైతమగ్నిహోమీయమేకాదశ-
 కపాలం పూణామాసై ప్రాయచ్చతానబ్రూతామభి సందష్టా వై
 స్వోన శక్నువఐతుమితి స ఇన్ద్ర) ఆత్మనశ్శీతరూరావజనయత్తచ్ఛి-
 తరూరయోజన్మయ ఎవగ్ం శీతరూరయోజన్మ వేద ||౧౦||
 నై నగ్ం శీతరూరా హతస్తాభ్యామేనమభ్యనయత్తస్మాజ్జఙ్గాభ్యమా-
 నాదగ్నిహోమా నిరక్రామతాం ప్రాణాప్తానా వా ఎనం తదజహి-
 తాం ప్తాణో వై దక్షోఽపానః క్రతుస్తస్మాజ్జఙ్గాభ్యమానో బూ)-
 యాన్మయి దక్షక్రతూ ఇతి ప్రాణాప్తానా వైవాత్మనతై సర్వ-
 మాయురేతి స దైవతా వృతాన్నిర్ హూయ వాత్రాఘ్నగ్ం
 హవిః పూణామాసై నిరవప్తన్మన్తి వా ఎనం పూణామాస ఆ ||
 అమావాస్యాయాం ప్యాయయన్తి తస్మాద్వాత్రాఘ్నీపూణామా-
 సేఽనూచ్యతై వృధన్వతీ అమావాస్యాయాం తథ్గ్ంస్థాప్య వా-
 త్రాఘ్నగ్ం హవిర్వజ్రమాదాయ పునరభ్యాయత తే అబ్రూతాం
 ద్యావాపృథివీ మా ప్రహారావయోర్వైశ్చిత ఇతి తే అబ్రూతాం
 వరం వృణావహ్నే సక్షత్రవిహితాఽహమస్తాసీత్యసావబ్రవీచ్ఛితవి-
 హితాఽహమితీయం తస్మాన్నక్షత్రవిహితాఽసౌ చిత్రవిహితై-
 యం య ఎవం ద్యావాపృథివ్యోః ||౧౧|| వరం వేదేనం వరో
 గచ్ఛతి స ఆభ్యామైవ ప్రసూత ఇన్ద్రో) వృత్రమహన్తై దైవాత్ప-
 త్రగ్ం హత్వాఽగ్నిహోమావబ్రువన్ హవ్యంనో వహతేమితి తావ-

బూ॒తా॒మప॑తే॒జసా॑ వై త్యో॒వృతే॑ వై త్యయో॒స్తైజ॑ ఇతి॒ తె-
 బ్రు॒వన్- ఇ॒దమ॑చ్చే॒తీతి॑ గౌ॒రిత్య॑బ్రు॒వన్గౌ॒ర్వావ॑ సర్వ॒స్య మి॒త్రమి॒తి
 సా॒బ్రవీ॑త్ ॥౧౩॥ వ॒రం వృ॒ణై మ॒య్యేవ॑ స॒తోభ॑యేన భున॒జా-
 ధ్వా॒ ఇతి॑ తద్గౌ॒రాహ॑ర॒తస్తా॒ద్గవి॑ స॒తోభ॑యేన భు॒జ్జత॑ ఎ॒తద్వా॒ఱ-
 గ్నైస్తే॒జౌ య॒ద్భుత॑మే॒తథో॑మ॒స్య య॒త్పయో॑ య ఎ॒వమ॑గ్ని॒షో-
 మ॒యోస్తే॒జౌ వేద॑ తే॒జస్వీ॑వ భ॒వతి॑ బ్రహ్మ॒వాది॑నో వదన్తి కిం దే॒-
 వత్యం॑ పౌ॒ణ్ణమా॑సమి॒తి ప్రా॒జాప॑త్యమి॒తి బూ॒యాతై॒నన్ద్రం॑ జ్యే-
 ష్ఠం పు॒త్రం నిర॑వాసాయయది॒తి తస్మా॑జ్యే॒ష్ఠం శు॒త్రం ధ॑నేన నిర॒వ-
 సాయ॑యన్తి ॥౧౪॥

అ॒స్య మా॑ వేదా ద్యా॒వాపృ॒థివో॑ర॒బ్రవీ॑ది॒తి తస్మా॑చ్ఛ-
 త్వా॒రి చ ॥౧౫॥

ఇ॒న్ద్రం వృ॒త్రం జ॒మ్ని॒వాగ్ంసం॑ మృ॒ధోఽభి॒ప్రావే॑పన్త॒ స
 ఏ॒తం వై॒మృ॒ధం పూ॒ణ్ణమా॑సే॒నుని॑ర్వా॒ప్యమ॑పశ్య॒త్తం నిర॑వప్త-
 తై॒న్దవై॑ స మృ॒ధోఽపా॑హత॒ యద్వై॒మృ॒ధః పూ॒ణ్ణమా॑సే॒ను
 నిర్వా॒ప్యో భ॑వతి మృ॒ధఎ॒వ తే॒నయ॑జమా॒నోఽప॑ హత ఇ॒న్ద్రోవృ॒-
 త్రగ్ం హ॑త్వా దై॒వతా॑భిశ్చే॒న్ద్రియే॑ణ చ॒వ్యాధ్యే॑త స ఎ॒తమా॑గ్నై-
 య॒మప్తా॑కపాలమ॒మావా॑స్యా యామ॒పశ్య॑దై॒న్ద్రం దధి॑ ॥౧౬॥ తం
 నిర॑వప్తతై॒న్దవై॑ స దై॒వతా॑శ్చే॒న్ద్రియం॑ చా॒వారు॑న్ధ యదా॑గ్నై॒యోఽ-
 పా॑కపా॒లోఽమా॑వా॒స్యాయాం॑ భ॒వత్యై॒న్ద్రం దధి॑ దై॒వతా॑శ్చే॒వతే॑-

నేన్ద్రియం చ యజమానోఽవరున్ధ ఇన్ద్రియ వృత్రం జఘ్నుష ఇ-
 న్ద్రియం వీర్యం ప్రథివీమను వ్యాచ్ఛత్త దోషధయో వీరుధోఽభ -
 వన్ధన్ ప్రజాపతి ముపాధావద్వృత్రం మే జఘ్నుష ఇన్ద్రియం వీర్యమ్॥
 ప్రథివీమను వ్యార్తత్త దోషధయో వీరుధోఽభూ వన్నితి సప్రజా-
 పతిః ప్రశూనబ్రవీదైతదస్మై సం నయతేతి తత్ప్రశవ ఓషధీభ్యోఽ-
 ధ్యాత్మన్ధన్మనయన్తత్ప్రత్యదుహన్ యత్సమనయన్తథాన్నాయ్య-
 స్య సాన్నాయ్యత్వం యత్ప్రత్యదుహన్తత్ప్రతి ధుషఃప్రతిధుక్త్వగ్ం
 సమనైషుః ప్రత్యధుక్షన్న తు మయి శ్రయత ఇత్య బ్రవీదైతదస్మై॥
 శృతం కురు తెత్యబ్రవీత్తదస్మై శృతమకుర్వ నిన్ద్రియం వా వాస్మి-
 న్వీర్యం తదశ్రయన్తచ్ఛృతస్య శృత త్వగ్ం సమనైషుః ప్రత్యధుక్ష-
 ఇచ్ఛతమక్రన్న తు మా ధిన్తోతీత్యబ్రవీదైతదస్మై దధి కురు తేత్య-
 బ్రవీత్తదస్మై దధ్యకుర్వన్త దేనమధిన్తోత్తద్దధో దధిత్వంబ్రహ్మవా-
 దిన్తో వదన్తి దధ్నః పూర్వస్యావ దేయమ్ ॥౧౮॥ దధి హి పూ-
 ర్వం క్రియత ఇత్యనాదృత్య తచ్ఛృతస్యైవ పూర్వస్యావద్యేది-
 న్ద్రియమేవాస్మిన్వీర్యగ్ం శ్రిత్వా దధో పరిష్టాద్ధిన్తోతి యథాపూ-
 ర్వముపైతియత్పూతీకై ర్వాపణావలై క్వాఽఽతతఞ్చృథౌ మ్యం
 తద్యత్క్వలై రాక్షసం తద్యత్క్ష్ణులై ర్వేశ్వదేవం తద్యదాతఞ్చ-
 నేన మానుషం తద్యద్దధా తథ్సన్ద్రిందధాఽఽతనక్తి॥౧౯॥ సై-
 న్ద్రిత్వాయాగ్ని హోత్రోచ్చేషణమభ్యాతనక్తి యజ్ఞస్య సంతత్యా

ఇన్ద్రో వృత్రం హత్యా పరాం పరావతమగచ్ఛదపా రాధమితి
 మన్యమానస్తం దైవతాః ప్రేషమైచ్ఛన్తోఽబ్రవీత్ప్రజాపతిర్యః
 ప్రథమోఽనువిందతి తస్య ప్రథమం భాగధేయమితి తం పితరోఽ-
 న్యవిందనస్తాత్ప్రతిభ్యః పూర్వైద్యుః క్రియతే సోఽమావాస్యాం
 ప్రత్యాగచ్ఛత్తం దైవా అభి సమగచ్ఛంతామా వై నః || ౨౦ || అ-
 ద్య వసు వస్తతీతీన్ద్రో హి దైవానాం వసు తదమావాస్యాయా అ-
 మావాస్యత్వం బ్రహ్మవాదినో వదన్తికిందైవత్యగ్ం సాంనాయ్యమితి
 వైశ్వదైవమితి బ్రూయాద్విశ్వే హి తద్దైవా భాగధేయమభి సమ-
 గచ్ఛన్తేత్యథోఖ్యైన్ద్రమి త్యైవ బ్రూయాద్విన్ద్రం వావతేతద్భిషజ్య-
 న్తోఽభి సమగచ్ఛన్తేతి || ౨౧ ||

దధి మేజఃఘ్నుష ఇన్ద్రీయం వీర్యమిత్యబ్రవీదైతదస్మాఅవ-
 దేయం తనక్తిన్తో ద్విచత్వారిగ్ంశచ్చ || 3 ||

బ్రహ్మవాదినో వదన్తి సత్త్వే దర్శపూణమాసాయజేత
 య ఏనా సేన్ద్రా యజేతేతి వై మృధః పూణమాసేఽను నిర్వా-
 ప్యో భవతి తేన పూణమానస్సెన్ద్రో ఐన్ద్రందధ్యమావాస్యాయాం
 తేనామావాస్యా సేన్ద్రా యఎవం విదన్దర్శపూణమాసా య-
 జేతే సేన్ద్రావైవేనా యజేతే శ్వశ్శోఽస్మా ఈజానాయ వసీయో
 భవతి దైవా వై యద్యజ్జేఽకుర్వత తదసురా అకుర్వత తే దైవా ప్రి-
 తామ్ || ౨౨ || ఇష్టిమపశ్యన్నాగ్నావైష్ణవమేకాదశకపాల్గ్ంసరస్వ-

త్యైచరుగ్ం సరస్వతే చరుం తాం పౌణఃమాసగ్ం. సగ్ంస్థాప్యాను
నిరవప్తంతో దైవా అభవన్పరాఽసురాయోభ్రాతృవ్యవౌద్ధాన్యభ్య
పౌణఃమాసగ్ంసగ్ంస్థాప్యైతామిష్టిమనునిర్వపేత్పౌణఃమాసేనైవ
వజ్రిం భ్రాతృవ్యాయ ప్రహృత్యాగ్నా వైష్ణవేన దైవతాశ్చ యజ్ఞం
చభ్రాతృస్యస్య వృజ్జే మిథునాన్వశుస్థానిరస్వతాభ్యాం యావదై-
వాస్యాస్తి తత్ || ౨౩ || సర్వం వృజ్జే పౌర్ణమాసీమైవ యజేత భ్రా-
తృవ్య వాన్నామావాస్యాగ్ం హత్వా భ్రాతృవ్యం నాప్యా యయతి
సాకం ప్రస్థాయీయేన యజేత ప్రశుకామో యస్మై వాలిత్పనా-
హరన్తి నాత్మనా తృప్యతి నాన్యస్మై దదాతి యస్మై మహతాత్మ-
ప్యత్యాత్మనా దదాత్యన్యస్మై మహతా పూణగ్ం హోత్రవ్యం
త్వప్త వై న మిన్ద్రః ప్రజయా ప్రశుభిన్త పయతి దారుపాత్రేణ
జుహోతి న హి మృన్మయమాహుతిమాన్తశ శౌదుమ్బరమ్ || ౨౪ ||
భవత్యుగ్వా ఉదుమ్బర ఉర్క్పశవ ఉజ్జైవాస్మా ఉజ్జం ప్ర-
శూనవ రుద్ధే నాగతశ్రీర్మహేన్ద్రం యజేత త్రయోవై గతశ్రీయ-
శ్శుశ్రువాన్ద్రామణీ రాజన్యస్మైషాం మహేన్ద్రో దైవతా యో వై
స్వాం దైవతామతి యజతే ప్రస్వాయై దైవతాయై చ్యవతే న ప-
రాం ప్రాప్నోతి పాపీయాన్భవతి సంవత్సరమిన్ద్రం యజేత సంవత్స-
రగ్ం హి వ్రతం నాతి స్వా || ౨౫ || ఏవైనం దైవతేజ్యమానా
భూత్యా ఇన్ధ్రేవసీయాన్భవతి సంవత్సరస్య పరస్తాదగ్నయే వ్రతపత-

యే పురోడాశమష్టాకపాలం నిర్వపేథంవధ్నరమైవైనం వృత్రం జ-
ఘ్నివాగ్ సంసమగ్నివృతపతివృతమా లమ్భయతి తతోఽధికా-
మం యజేత ॥౨౬॥

ఎతాం తదాదుమ్భరగ్ం స్వాతిగ్ంశచ్చ ॥౪॥

నాసోమయాజీ సం నయేదనాగతం వా ఎతస్యపయో యో-
ఽసోమయాజీ యదసోమయాజీ సంనయేత్పరిమోష ఎవ సోఽన్య-
తం కరోత్యథో పరైవ సిచ్యతే సోమయాజ్యేవ సంనయేత్పయో
వై సోమః పయస్సాన్తాయ్యం పయస్సైవ పయ ఆత్మన్తై వివా ఎ-
తం ప్రజయా ప్రశుభిరథాయతి వథాయశ్యస్య భాతృవ్యం య-
స్య హవినిరుప్తం హరస్తాచ్చన్ద్రమాః ॥౨౭॥ అభ్యుదేతి త్రై-
ధా తణ్ణులాన్ విభజేద్యే మధ్యమాస్సుస్తాన్గమే దాత్రే పు-
రోడాశమష్టాకపాలం కుర్యాద్యే స్థవిష్టాస్తాన్ద్రియ ప్రదాత్రే ద-
ధగ్ంశ్చరుం యేఽణిష్టాస్తా విష్ణవే శిపివిష్టాయ శృతే చరుమ-
గ్నిరైవాస్మై ప్రజాం ప్రజనయతి వృద్ధామిన్ద్రః ప్రయచ్ఛతి యజ్ఞా
వై విష్ణుః ప్రశవశ్శిపిర్యజ్ఞ ఎవ ప్రశుషు ప్రతి తిష్ఠతి న ద్వే ॥౨౮॥
యజేత యత్పూర్వయా సంప్రతి యజేతోత్తరయా ఛమ్బటుర్వ్యా-
ద్యదుత్తరయా సంప్రతి యజేతపూర్వయా ఛమ్బటుర్వ్యాన్దైష్టి-
భావతి న యజ్ఞస్త్దను హీతముఖ్యపగ్లోభ జాయత ఏకామైవ
యజేత ప్రగ్లోభస్యజాయ తేనాదృత్య తద్ద్యేవ యజేత య-

జముఖమైవ పూర్వయాఽలభతే యజత ఉత్తరయాదేవతా ఏవ
 పూర్వయాఽవరున్ధ ఇన్ద్రియముత్తరయా దేవలోకమైవ ॥ ౨౯ ॥
 పూర్వయాఽభి జయతి మనుష్యలోకముత్తరయా భూయసో య-
 జక్తృతూనుపైత్యేషా వై సుమనా నామేష్టిర్యమద్యేజానం ప్రశ్చా-
 చ్చన్ద్రిమా అభ్యుదేత్యస్మిన్నైవాస్మైలోకేఽర్ధుకం భవతి దాక్షా-
 యణయజ్ఞేన సువగ్గకామో యజేత పూణామాసై సం నయే-
 న్నైత్రావరుణ్యాఽమిక్షయాఽమావాస్యాయాం యజేతపూణా-
 మాసైవై దైవానాగ్ం సుతస్త్రిషామైతమధమాసం ప్రసుతస్త్రిషాం
 మైత్రావరుణీ వశాఽమావాస్యాయామనూబన్ధ్యాయత్ ॥౩౦॥ పూ-
 ర్వైద్యుర్యజతే వేదిమైవ తత్కరోతి యద్వధ్వానపాక్షరోతి సదా-
 హవిధానై ఏవ సం మినోతి యద్యజతే ద్వైవైరైవ సుత్యాగ్ంసం
 పాదయతి స ఏతమధమాసగ్ం సధమాదం ద్వైవైస్సోమం పిబతి
 యన్నైత్రావరుణ్యాఽమిక్షయాఽమావాస్యాయాం యజతే యై-
 వాసౌ దైవానాం వశానూబన్ధ్యాసో వైవైషైతస్య సాక్షాద్వా ఏ-
 ష దైవానభ్యారోహతియ ఏషాం యజ్ఞమ్ ॥౩౧॥ అభ్యారోహతియ-
 త్తా ఖిల్లువై శ్రేయానభ్యారూఢః క్రామయతే తథా కరోతి య-
 ద్యవ విధ్యతి పాపీయాన్భవతి యది నావ విధ్యతి సదృశ్వావ్యసృ-
 త్కామ ఏతేన యజ్ఞేనయజేతక్షురపవిర్ హ్యేష యజ్ఞస్తాజక్పుణ్యో
 వా భవతి ప్ర వా మీయతే తస్యైతద్వృతం నాన్యతం వదెన్న

మాగ్ంసమశ్నీయాన్న స్త్రియముపేయాన్నాస్య పల్పాలనెనవా-
సః పల్పాలయేయైతద్ధి దైవాస్సర్వం న కుర్వన్తి ||౩౨||

చన్ద్రమాద్వై దేవలోకమేవ యద్యజ్ఞం పల్పాలయేయై-
ష్వట్చ ||౩౩||

ఎష వై దేవర్థో యద్దర్శపూణమాసౌ యో దర్శ-
పూణమాసౌవిష్ట్యా సోమేన యజతే రథస్పష్ట ఏవావసానై వరే
దైవానామవస్య త్యేతాని హి అజ్ఞాపరూగ్ంషి సంవధృరస్య య-
ద్దర్శపూణమాసౌ య ఎవం విద్వాన్దర్శపూణమాసౌ యజ-
తేఽజ్ఞా పరూగ్ంష్యేవ సంవధృరస్య ప్రతి దధాత్యేతే వై సం-
వధృరస్య చక్షుషీ యద్దర్శపూణమాసౌ య ఎవం విద్వాన్దర్శ-
పూణమాసౌ యజతే తాభ్యామైవ సువగ్ం లోకమను-
పశ్యతి ||౩౩|| ఎషా వై దైవానాం విక్రాన్తిర్యద్దర్శపూణ-
మాసౌ య ఎవం విద్వాన్దర్శపూణమాసౌ యజతే దైవానామైవ
విక్రాన్తిమను విక్రమత ఎష వై దేవయానః పన్థాయద్దర్శపూ-
ర్ణమాసౌ య ఎవం విద్వాన్దర్శపూణమాసౌ యజతే య ఎవ
దేవయానః పన్థాస్తగ్ం సమారోహత్యేతౌ వై దైవానాగ్ం హర్తి
యద్దర్శపూణమాసౌ య ఎవం విద్వాన్దర్శపూర్ణమాసౌ య-
జతే యావైవ దైవానాగ్ం హర్తి తాభ్యామ్ ||౩౪|| ఎవైభ్యోహ-
వ్యం వహత్యేతద్వై దైవానామాస్యం యద్దర్శ పూణమాసౌ
య ఎవం విద్వాన్దర్శపూణమాసౌ యజతే సాక్షాదేవ దైవానా-

మా॑స్యే జు॑హో॒త్యేష॑ వై హ॑వి॒ధా॒నీ యో ద॑ర్ శ॒పూ॒ణా॒మా-
 స॒యాజీ॑ సాయం॒ప్రాత॑రగ్ని హో॒త్రం జు॑హోతి యజ॑తే దర్ శ-
 పూ॒ణా॒మాసా॑వహరహర్ హ॑వి॒ధా॒నినాగ్ం॑ సుతో య ఏ॒వం వి-
 ద్వా॑న్దర్ శ॒పూ॒ణా॒మాసా॑ యజ॑తే హ॑వి॒ధా॒న్యస్మీ॑తి సర్వ॑మై॒వాస్య॑
 బర్ హి॑ష్యం ద॒త్తం భ॑వతి దై॒వా వా అ॒హః ॥౩౫॥ య॒జ్ఞయం॑ నా-
 వి॒న్దన్తే దర్ శ॒పూ॒ణా॒మాసా॑వపునన్తా॒వా ఏ॒తౌ పూ॒తౌ మే॒ధ్యా య-
 ద్దర్ శ॒పూ॒ణా॒మాసా॑ య ఏ॒వం వి॒ద్వాన్దర్ శ॒పూ॒ణా॒మాసా॑ యజ॑తే
 హ॒తా వై॒వేన్తా మే॒ధ్యా యజ॑తే నా॒మా వా॒స్యా॒యాంచ॑ పౌ॒ణా॒మా-
 స్యాం చ॑ స్త్రి॒యము॑పే॒యాన్యదు॑పే॒యా ని॒ర్ది॒గ్రియ॑స్సాన్యథో॒మ-
 స్య॑ వై రా॒జ్ఞోఽధ॑మా॒సస్య॑ రా॒త్రయః॑ పత్న॑య ఆ॒స్తన్తా॑సా॒మమా-
 వా॒స్యాం చ॑ పౌ॒ణా॒మాసీం॑ చ నో॒పైత్ ॥౩౬॥ తే ఏ॒నమ॑భి స॒మ-
 న॑హ్యే॒తాం తం య॑క్ష్మ ఆ॒చ్ఛద్రా॑జా॒నం య॑క్ష్మ ఆ॒రది॑తి తద్రా-
 జయ॑క్ష్మ స్య జన్మ॑ యత్పా॒పీయా॑నభ॒వత్తత్పా॑పయ॒క్ష్మస్య॑ య॒జ్ఞా-
 యాభ్యా॑మవి॒న్దత్త॑జ్ఞా॒యేన్య॑స్య య ఏ॒వమై॑తే॒షాం య॑క్ష్మా॒ణాం జన్మ॑
 వే॒న నై॑నమే॒తే య॑క్ష్మా వి॒న్దన్తి॑ స ఏ॒తే ఏ॒వస॑మ॒స్యన్నపా॑ధా॒వత్తే
 అ॒బ్రూ॑తాం వ॒రం వృ॑ణా॒వహా॑ ఆ॒వం దై॒వానాం॑ భాగ॒ధే అసా॑వ॥
 ఆ॒వద॑ధి దై॒వా ఇ॒జ్యా॒న్తా ఇతి॑ తస్మా॒థ్సదృ॑శీ॒నాగ్ం రా॒త్రీణా॑మ॒మా-
 వా॒స్యా॒యాం చ॑ పౌ॒ణా॒మాస్యాం॑ చ దై॒వా ఇ॒జ్యన్త॑ ఏ॒తే హి దై॒-
 వానాం॑ భాగ॒ధే భాగ॑ధా అ॒స్మై మను॑ష్యా భవన్తి॒య ఏ॒వం వేద॑
 భూ॒తాని॑ క్షుధ॑మఘ్న॒న్తిద్యౌ మను॑ష్యా అధ॑మా॒సే దై॒వా మా॑సి

పి॒త॒రస్సం॑వత్స॒రే వ॒నస్ప॑త॒యస్తస్మాద॑హ॒రహ॑మన్త॒ష్యా ఆ॑శ॒నమి॑చ్ఛ-
 నైఽధ॑మాసే దై॒వా ఇ॑జ్య॒న్తేమా॑సి పి॒శ్యభ్యః॑ క్రి॒యతే॑ సం॒వత్స॒రే
 వ॒నస్ప॑త॒యః ఫ॑లం గృ॒హ్లాన్తి॒ య ఏ॒వం వేద॑ హ॒న్తి త్సు॒ధం భా-
 తృ॑వ్యమ్ ॥౩౮॥

ప॒శ్యతి॑ తా॒భ్యామహ॑రైదసా॒వ ఫ॑లగ్ం స॒ప్తచ॑ ॥౩౯॥

దై॒వా వై న॑చి॒ న య॑జుష్యశ్రయ॒న్త తే సా॑మ॒న్నైవాశ్ర॑-
 య॒న్త హిం॑క॒రోతి॒ సామై॒వాత్తర్ హిం॑ క॒రోతి॒యత్తై॒వ దై॒వా అ-
 శ్రయ॒న్తతత॑ ఏ॒వైనా॑న్ప్రి॒యజ్జే॒ హిం॑క॒రోతి॒వాచ॑ ఏ॒వైషయో-
 గో హిం॑ క॒రోతి॒ ప్ర॒జా ఏ॒వ తద్య॑జమానస్సృజ॒తైః ప్ర॑థ॒మా-
 మన్వా॑హా త్రి॒రుత్త॑మాం య॒జ్ఞస్యై॒వ తద్భర్త॑సమ్ ॥౪౦॥ న॒వ్యా-
 త్యప్ర॑స॒గ్ంసాయ॑ సం॒తత॑మన్వా॒హా ప్రా॑ణానామన్నాద్యస్య సం॒త-
 త్యా అ॒థో రక్ష॑సామపహ॒త్యై రా॑థ॒న్తరీం॑ ప్ర॒థమా॑మన్వా॒హా రా-
 థ॒న్తరో॑వా అ॒యం లో॒క ఇ॒మమై॒వ లో॒కమ॑భి జ॒యతి॑ త్రి॒ర్విగృ॑-
 హ్ణాతి॑ త్రయ॒ ఇ॒మే లో॒కా ఇ॒మానై॒వ లో॒కాన॑భి జ॒యతి॑ బా॒ర్హతీ॑-
 ముత్త॑మామన్వా॒హా బా॒ర్హత్యో॑వా అ॒సాలోకో॑ఽము॒మై॒వ లో॒క-
 మ॑భి జ॒యతి॑ ప్ర॒వః ॥౪౦॥ వా॒జా ఇ॒త్యని॑రుక్తాం ప్రా॒జాప॑త్యామ-
 న్వా॒హా య॒జ్ఞో వై ప్ర॒జాప॑తిర్వ॒జ్ఞమై॒వ ప్ర॒జాప॑తిమార॒భతే॑ ప్ర॒-
 వోవా॒జా ఇ॒త్యన్వా॒హాన్నం॑ వై వా॒జోఽన్న॑మై॒వావ రు॑ద్ధై ప్ర॒వో-
 వా॒జా ఇ॒త్యన్వా॒హా తస్మా॑త్ప్రచీ॒నగ్ం॑ రేతో ధీ॒యతే॑ఽగ్న ఆ॒యా-

హి వీతయ ఇత్యాహతస్మాత్ప్రతీచీః ప్రజా జాయంతే ప్రవో వాజాః॥
 ఇత్యన్వాహ మాసా వై వాజా అధామాసా అభిద్యవో దేవా
 హవిష్మన్తోగౌఘృతాచీ యజ్ఞో దేవాజ్ఞోగాతి యజమానస్సుమ్న-
 యురిదమసీదమసీత్యైవ యజ్ఞస్య ప్రియం ధామా వరున్ధేయం క్రా-
 మయేత సర్వమాయురియాదితి ప్రవో వాజా ఇతి తస్మానూ-
 చ్యాగ్న ఆ యాహి వీతయ ఇతి సంతతముత్తరమధాచామా
 లభేత ॥౪౨॥ ప్రాణేనైవాస్యా పానం దాధార సర్వమాయురేతి
 యో వా అర్తన్నిగ్ం సామిధేనీనాం వేదారత్నావైవ భాతృవ్యం
 కురుతేధాచౌ సందధాత్యైష వా అర్తన్నిసామిధేనీనాం య
 వైవం వేదారత్నావైవ భాతృవ్యం కురుత ఋషేర్ ఋషేర్వా
 తా నిమితా యథామిధేన్యస్తా యదసంయుక్తాస్సుః ప్రజయా
 పశుభిర్యజమానస్య వి తిష్ఠేరన్నధాచౌ సందధాతి సం యున-
 క్త్యై వైనాస్తా అస్మై సంయుక్తా అవరుద్ధాస్సర్వామాశిషం
 దుప్రహే ॥౪౩॥

బర్ సం వో జా యంతే ప్రవో వాజా లభేత దధాతి సం
 దశ చ ॥౪॥

అయజ్ఞో వా వైష యోసామాగ్న ఆ యాహి వీతయ
 ఇత్యాహ రథన్తర స్యైష వణాస్తంత్యా సమిద్భిరజ్గర ఇత్యాహ
 వామదైవ్యస్యైష వణో బృహదగ్నే సువీర్యమిత్యాహ బృహత

ఎ॒ష వ॒ణో॒క య॒దైతం॑ తృ॒చమ॑న్వాహ॒ యజ్ఞమే॑వత॒థ్నామ॑న్వన
 క॒రోత్య॑గ్ని॒రము॑ష్మి॒న్లోక॑ ఆ॒సీదా॑ది॒త్యోఽస్మి॒న్తావి॑మా లో॒కావ॑శా
 న్తా ॥౪౪॥ ఆ॒స్తాంతే॑ దై॒వా అ॒బ్రు॒వ న్నై తే॒మా వి ప॑ర్యూ॒హమే॑త్యగ్
 ఆ యా॑హి వీ॒తయ॑ ఇ॒త్యస్మి॒న్లోకే॑గ్ని॒మద॑ధు॒బృహ॑హదగ్నే సు॒వీ
 ర్యమి॑త్యము॒ష్మిన్లోక॑ ఆ॒దిత్యం॑ తతో వా ఇ॒మా లో॒కావ॑శామ్య
 తాం యదే॑వమన్వా॒హన॑యో॒లోక॑యో॒శ్శాన్తైశ్చ॑ శామ్యతో
 ఽస్మా॒ ఇమా॑ లో॒కా య ఎ॒వం వెద॑ ప॒శ్చద॑శ సామి॒ధేనీ॑రన్వా॒హ
 ప॒శ్చద॑శ ॥౪౫॥ వా అ॒ధమా॑స॒స్య రా॒త్రయో॑ఽధ॒మా
 స॒శస్సం॑వ॒ధృర॑ ఆ॒ప్యతై తా॒స్తాం త్రీ॑ణి చ శ॒తాని॑ ష॒ష్టిశ్చాక్ష॑రాణి
 తావ॑తీ॒స్సంవ॒ధృర॑స్య రా॒త్రయో॑ఽక్ష॒రశ॑ ఎ॒వ సం॑వ॒ధృర॑మా॒ప్నోతి॑
 నృ॒మేధ॑శ్చ ప॒రుచ్ఛే॑ప॒శ్చ బ్ర॒హ్మవా॑ద్యమవదేతామ॒స్మిన్దోరా॑నా
 ద్రే॒కేఽగ్నిం॑ జనయావ యత॒రో నా బ్ర॑హ్మీయానితి నృ॒మేధో॑ఽ
 భ్యవద॑ధృ ధూమమ॒జనయ॑త్ప॒రుచ్ఛే॒ప్రోఽభ్యవద॑ధోఽగ్ని॒మజనయ॑
 దృష ఇ॒త్యబ్ర॑వీత్ ॥౪౬॥ యధ॒మావ॑ద్వి॒ద్వక్త॑థా త్వమగ్ని
 మజే॑జన్తో నాహమితి సామి॒ధేనీ॑నామే॒వాహం॑ వ॒ణం వె॒దైత్య॑బ్ర
 వేద్య॒ష్టుత॑వత్ప॒దమ॑నూ॒చ్యతై స ఆ॒స్తాం వ॒ణం స్తం త్వా॑స॒మిద్భి॑
 ర॒జ్గిర॑ ఇ॒త్యా॑హ సామి॒ధేనీ॑ష్వే॒వ త॒జ్జ్యోతి॑జానయతి స్త్రి॒యస్తేన॑య
 సృ॒చస్త్రి॒యస్తేన॑ యద్గా॒య త్రి॒యస్త్రి॒యస్తేన॑ యథామి॒ధేనో॑
 సృ॒షణ్య॑తీమన్వాహ ॥౪౭॥ తె॒న పు॒గ్గంస్వ॑తీ॒స్తేన॑ సే॒న్ద్రాస్తేన॑ మి
 నా అగ్ని॒దై॒వానాం॑ దూ॒త ఆ॒సీదు॑శనా క్రా॒వ్యోసు॑రాణాం తా

ప్రజాపతిం ప్రశ్నమేతాగ్ం స ప్రజాపతిరగ్నిం దూతం వృణీ మహా
 ఇత్యభి ప్రర్యావతతతతో దేవా అభవన్పరానురా యస్యైవం
 విదుషోగ్నిం దూతం వృణీ మహా ఇత్యన్వాహభవత్యాత్మనా పరా-
 స్త్యభాత్యవ్యో భవత్యధ్వరవతీ మన్వాహభాత్యవ్యమేవై తయా॥
 ధ్వరతిశోచిష్కేశస్తమీమహాఇత్యాహ పవిత్రమేవై తద్యజమాన-
 మేవైతయా పవయతి సమిద్ధో అగ్న ఆహుతేత్యాహ పరిధిమేవైతం
 పరి దధాత్యస్కున్దాయ యదత ఊర్ధ్వమభ్యాదధ్యాద్యథా బహిః
 పరిధిస్కున్దతి తాదృగైవ తత్త్రయో వా అగ్నయో హవ్యవాహ-
 నో దేవానాం కవ్యవాహనః పితృణాగ్ం సహరతు అనురాజాం
 త ఎతర్హ్యశగ్ంసన్తమాం వరిష్యతైమామ్ ॥౪౯॥ ఇతి వృ-
 ణీధ్వగ్ం హవ్యవాహనమిత్యాహ య ఎవ దేవానాం తంవృణీత
 ఆర్షేయం వృణీతై బన్ధోరైవనైత్యథా సంతత్యై పరస్తాద్రవాచా
 వృణీతై తస్మాత్పరస్తాద్రవాఞ్శో మనుష్యాన్పితరోను ప్రపీవతే॥

అశాంతావాహ ప ఇచ్చదశాబ్రవీదన్వాహేతయా వరిష్యతై
 మామేకాన్న త్రిగ్ంశచ్చ ॥౫॥

ఆగ్నే మహాగ్ం అసీత్యాహ మహా హ్యేష యదగ్ని-
 రాబ్ధిహ్మణేత్యాహబ్రాహ్మణో హ్యేష భారతేత్యాహేష హి దేవ
 భ్యోహవ్యం భరతి దేవేద్ధ ఇత్యాహ దేవా హ్యేత మైన్దత మన్వి-
 ధ్ధ ఇత్యాహ మనుర్ హ్యేతముత్తరో దేవేభ్య ఐన్దర్ సిష్టుత ఇ-

త్యాహర్షయో హ్యేతమస్తువన్విప్రానుమదిత ఇత్యాహ ॥౧౦॥
 విప్రా హ్యేతే యచ్ఛ్రువాగ్ంసః కవిశస్త్ర ఇత్యాహ కవయో
 హ్యేతే యచ్ఛ్రువాగ్ంస్తోబ్రహ్మ సగ్ంశిత ఇత్యాహ బ్రహ్మ స-
 గ్ంశితో హ్యేష స్మృతాహవన ఇత్యాహ ఘృతాహుతిహ్యేష్య
 ప్రియతమా ప్రణీర్యజ్ఞానామిత్యాహ ప్రణీహ్యేష యజ్ఞానాగ్ం
 రథీరధ్వరాణామిత్యాహేష హి దేవరథోతూతో హోతేత్యా-
 హ న హ్యేతం కశ్చన ॥౧౧॥ తరతి తూర్ణిర్ హవ్యవాడిత్యా-
 హ సర్వగ్ం హ్యేష తరత్యాస్పత్రం జుహూదేవానామిత్యాహ
 జుహూహ్యేష దేవానాం చమసా దేవపాన ఇత్యాహ చమసా
 హ్యేష దేవపానోఽరాగ్ం ఇవాగ్నే నైమిదేవాగ్ం స్త్వంపరి-
 భూరసీత్యాహ దేవాన్ హ్యేష పరిభూర్యద్భూయాదావహదేవా-
 నైవయతే యజమానాయేతి భాతృవ్యమస్మై ॥౧౩॥ జనయేదావ-
 హ దేవాన్ యజమానాయేత్యాహ యజమానమైవైతేన వ-
 ధాయత్యగ్నిమగ్న ఆ వహ సామమా వహేత్యాహ దై-
 వతా ఎవ తద్యథాపూర్వముపహ్వయత ఆ చాగ్నే దైవా
 వహ సుయజా చ యజ జాతవేద ఇత్యాహగ్నిమైవ త-
 థగ్ం శ్యతి సాస్య సగ్ంశితో దైవేభ్యో హవ్యం వహ-
 త్యగ్నిర్ హోతా ॥౧౪॥ ఇత్యాహగ్ని ర్వై దేవానాగ్ం
 హోతాయ ఎవ దేవానాగ్ం హోతా తం వృణోతైస్తావయ-

మి॑త్యా॒హ॒తా॑న॒మె॒వ స॒త్వం గ॑మ॒యతి॑ సా॒ధు తే॑య॒జమా॑న దే॒-
 వ॒తే॑త్యా॒హ॒శి॒ష మ్మె॒వైతా॑మా॒శా॒స్తి య॑ద్భూ॒య్యాద్యోగ్నిం॑
 హో॑తా॒రమ॑వృ॒థా ఇ॒త్యగ్ని॑నో॒భయ॑తో య॒జమా॑నం పరి గృ-
 హ్ణీ॑యాత్ప్ర॒మాయు॑క సా॒స్యద్య॑జమా॒నదే॒వత్యా॑వై జు॒హూభా॑-
 తృ॒వ్యదే॒వతో॑ప్ర భృత్ ॥౧౧॥ యద్వే॒ ఇవ॑ బూ॒రియా॑ద్భూ॒తృ-
 వ్యమ॑స్మై జన॒యేష్టు॑త॒వతీ॑మధ్వ॒ర్యోసు॑చ॒మాస్య॑స్వే॒త్యాహ॑ య-
 జమా॑న॒మైవైతే॑న వధా॒యతి॑ దే॒వా య॑వ॒మి॒త్యాహ॑ దే॒వా హ్యే-
 షా॒వతి॑ వి॒శ్వవా॑రా॒మి॒త్యాహ॑ వి॒శ్వగ్ం॑ హ్యే॒షా॒వతీ॑డా॒మహే॑దే॒-
 వాగ్ం॑ ఈ॒డేన్యా॑న్న॒మస్యా॑మ న॒మస్యా॑య॒జామ॑ య॒జ్ఞయా॑ని॒త్యా-
 హ॑ మ॒నుష్యా॑ వా ఈ॒డేన్యా॑ః పిత॑రో న॒మస్యా॑ దే॒వా య॒జ్ఞయా॑ దే॒-
 వతా॑ వ॒వ తద్య॑థా భాగం య॒జతి॑ ॥౧౨॥

వి॒ప్రా॒నుమ॑దిత ఇ॒త్యాహ॑ చ నా॒స్మై హో॑తో॒ప్ర భృ॑ద్దే॒వతా॑
 వ॒వ త్రీ॑ణి చ ॥౧౩॥

త్రీగ్ం॑స్త్రి॒చానను॑ బూ॒రియా॑ద్రాజ॒న్యస్య॑ త్రయో వా ల-
 న్యే॒రాజ॑న్యాత్పు॒రుషా॑బ్రా॒హ్మణో॑వై శ్యశ్శూ॒ద్రస్తా॑నై॒వాస్తా॑లను॒కా-
 న్కరో॑తి ప॒చ్ఛద॑శాను బ్రూ॒యాద్రా॑జ॒న్యస్య॑ ప॒చ్ఛద॑శో వై రాజ-
 న్యస్య॑ వై॒వైవగ్ం॑ స్తామే ప్రతి॒ష్ఠాప॑యతి త్రి॒ష్టుభా॑ పరి దధ్యా ది-
 ద్రియం వై త్రి॒ష్టుగ్ని॑ద్రియ॒కామః॑ ఖిలు వై రాజ॒న్యోయ॑జతేత్రి-
 ష్టుభే॒వాస్తా॑ ఇద్రియం పరి గృ॒హ్ణతి॑ యది క్రా॒మయే॑త ॥౧౪॥ బ్రీ-

హ్నావచనసమస్త్వితిగాయత్రియా పరిదధ్యాద్భిహ్నావచనసంవైగా-
 యత్రీ బ్రహ్మవచనసమైన భవతి సప్తదశానుబ్రూయాద్వైశ్యస్య స-
 ప్తదశో వై వైశ్యస్య ఏవైన్ద్రంస్తామై ప్రతిష్ఠాపయతి జగత్త్యా
 పరిదధ్యాజ్జగతా వైషవః పశుకామః ఖల్లువై వైశ్యోయజతై
 జగత్త్యైవాస్మై పశూన్పరిగృహ్నేత్యేకవింశతిమను బ్రూయాత్ప్రి-
 తిష్ఠాకామస్యేకవింశం శస్త్రామానాం ప్రతిష్ఠా ప్రతిష్ఠితైః ॥౧౮॥
 చతుర్వింశతిమనుబ్రూయాద్భిహ్నావచనసకామస్య చతుర్వింశ-
 త్యక్షరా గాయత్రీ గాయత్రీ బ్రహ్మవచనం గాయత్రియైవాస్మై
 బ్రహ్మవచనమవరున్ధత్రింశతమను బ్రూయా దన్న కామస్య
 త్రింశదక్షరా విరాడన్నం విరాడ్విరాజైవాస్మా అన్నాద్యమవ
 రున్ధై ద్వాత్రింశతమను బ్రూయాత్ప్రితిష్ఠాకామస్య ద్వాత్రింశ-
 దక్షరానుష్టుగనుష్టుచ్ఛన్దసాం ప్రతిష్ఠా ప్రతిష్ఠితైః షట్త్రింశత-
 మను బ్రూయాత్పశుకామస్య షట్త్రింశదక్షరా బృహతీ బాఠ-
 హతాః షశవో బృహత్యైవాస్మై పశూన్ ॥౧౯॥ అవ రున్ధైచతుశ్చ-
 త్వారింశతమను బ్రూయాద్ద్రియకామస్య చతుశ్చత్వారింశద-
 క్షరా త్రిష్టగిద్రియం త్రిష్టప్తిష్టభైవాస్మా ఇద్రియమవ రు-
 న్ధైష్టాచత్వారింశతమను బ్రూయాత్పశుకామస్యాష్టా చత్వారి-
 గ్ంశదక్షరా జగతీ జగతాః షశవో జగత్త్యైవాస్మై పశూనవ రు-
 న్ధై సర్వాణి ఛన్దాగ్ంస్యను బ్రూయాద్బహుయాజనస్సర్వాణి వా

ప్రత్యక్షః ఛన్దాగ్ంస్యపరుద్ధాని యో బహుయాజ్యపరిమితమను
బ్రూయాద పరిమితస్యావరుద్ధ్యే ||౬౦||

కామయేత ప్రతిష్ఠితైః ప్రశున్ధస్త్వచత్వారిగ్ంశచ్చ ||౬౧||

నివీతం మనుష్యాణాం ప్రాచీనావీతం పితృణాముపవీతం దై-
వానాముప వ్యయతే దేవలక్ష్మమేన తత్కురుతే తిష్ఠన్నన్వాహ తి-
ష్ఠన్న హ్యశ్రుతతరం వసతి తిష్ఠన్నన్వాహ సువగ్ంస్యలోకస్యా-
భిజిత్యా ఆసీనో యజత్యస్మిన్నైవ లోకే ప్రతి తిష్ఠతి యత్కృ-
ఇచ్చమన్వాహసురం తద్యన్మన్మం మానుషం తద్యన్మన్మరాతథ్యదే-
వమన్మరానూచ్యగ్ం సదేవ త్వాయవిద్వాగ్ంసోవై ||౬౧|| పురా-
హోతారోఽభూవన్మన్మద్విధృతా ఆధ్వానోఽభూవన్మన్మపన్థాన-
స్సమరుక్షన్మన్మ ర్వేద్యన్యః పాదో భవతిబహి ర్వేద్యన్యోఽథాన్వా-
హాధ్వనాం విధృతైః ప్రథామసగ్ంరోహాయాథో భూతం చైవ
భవిష్యచ్ఛాన రున్ధైః పరిమితం చైవాపరిమితం చాన రు-
న్ధైః గ్రామ్యాగ్ం శ్చైవ ప్రశునారణ్యాగ్ం శ్చాన రు-
న్ధైః ||౬౨|| దేవలోకం చైవ మనుష్యలోకం చాభి-
జయతి దైవా వై సామిదేనీరనూచ్య యజ్ఞం నాన్వపశ్యన్ధి-
ప్రజాపతి స్త్వాష్ఠీమాఘారమాఘారయత్తతో వై దైవా యజ్ఞమన్వ-
పశ్యన్ యత్త్వాష్ఠీమాఘార మాఘారయతి యజ్ఞస్యానుఖ్యాత్యా-
ఆథో సామిధేనీరైవాభ్యన్తక్యలూక్తో భవతి య ఎవం వేదాథో
తపాయత్యైవైనాన్మన్మపతి ప్రజయా ప్రశుభిః ||౬౩|| య ఎవం

వే॒న॒య దే॒కయా॒ఽఽఘో॒రయో దే॒కాంప్రీ॒ణీయా॒ద్యద్వా॒భ్యాం ద్వే ప్రీ॒-
 ణీ॒యాద్య॒త్తిస్స॒భిరతి॒ తద్రే॒చయో॒న్మన॒సాఽఽఘో॒రయతి॒ మన॒సా
 హ్యసా॑ ప్తమా॒ప్యతే॑ తి॒ర్యక్చ॒మా ఘో॒రయత్య॑ ఛమ్బ॒టాఽఽరం॒వాక్చ
 మన॑శ్చా॒తీయే॒తామహం॑ దై॒వేభ్యో॒హవ్యం॑ వ॒హామీ॒తి వాగ॑బ్ర-
 వీ॒తహం॑ దై॒వేభ్య॒ఇతి॑ మన॒స్తాప్ర॑జాపతిం ప్ర॒శ్నమై॒తాగ్ం సాఽ-
 బ్రవీ॑త్ ||౬౪|| ప్ర॒జాప॑తిర్దూ॒తీరే॒వ త్వం॑ మన॒సాసి॑ యద్ధి మన-
 సా॒ధ్యా॒యతి॑ తద్వా॒చా వద॑తీతి తథ్థ॒లుతు॒భ్యం న వా॒చాఽఽజ॒హవ-
 న్నిత్య॑బ్రవీ॒తస్తా॒న్మన॒సా ప్ర॑జాపతయే జ॒హ్వతి॑మన॒ ఇవ॑ హి ప్ర॒-
 జాప॑తిః ప్ర॒జాప॑తైరా॒ప్త్యై పరి॑ధీ॒న్ధన్వం॑ మా॒ప్ష్టిః పునా॑త్యే వై॒నా-
 నిర్మ॑స్య॒మం త్రయో॑ వై ప్రా॒ణాః ప్రా॒ణానై॒వాభి॑ జ॒యతి॑ త్రి॒దక్షి॑-
 ణా॒ధ్యంత్ర॑యః ||౬౫|| ఇ॒మే లో॒కా ఇ॒మానై॒వ లో॒కా నభి॑ జ॒యతి॑ త్రి-
 రు॒త్తరా॑ధ్యం త్రయో॑ వై దే॒వయా॒నాః ప॒న్థాన॒స్తానై॒వాభి॑ జ॒యతి॑
 త్రిరు॑ప వాజ॒యతి॑ త్రయో॑ వై దే॒వలో॒కా దే॒వలో॒కానై॒వాభి॑ జ॒యతి॑
 ద్వాద॑శ సం॒పద్య॒న్తే ద్వాద॑శ మా॒సాస్సం॒వత్సర॑స్సం॒వత్సర॑మే॒వ
 ప్రీ॒ణాత్య॑థో సం॒వత్సర॑మే॒వాస్మా ఉ॑పద॒ధాతి॑ సు॒వగ్గ॑స్య లో॒కస్య॑స-
 మ॒ప్త్యా ఆ॒ఘోర॑మా ఘో॒రయతి॑ తిర॒ ఇవ॑ ||౬౬|| వై సు॒వర్గో లో॒క-
 స్సు॒వర్గమై॒వాస్మై లో॒కం ప్ర రో॑చయత్యే॒జమా ఘో॒రయత్యే॒-
 జరి॑త హి ప్రా॒ణస్సం॑తత్రమా ఘో॒రయతి॑ ప్రా॒ణానా॑మన్నాద్యప్య
 సం॑తత్యా అ॒దో రక్ష॑నామపహత్యే॒యం కా॒మయే॑త ప్ర॒మాయ॑-

కస్తస్య దితి జహ్మం తస్యాఘోరయేత్పాణమైవాస్మాజ్జహ్మం నయతి
 తాజక్ష్వామీయతై శిరో వా ఎతద్యజ్ఞస్య యదాఘోరతాత్మాధు-
 వా ||౬౭|| అఘోరమాఘోర్య ధువాగ్ం సమసక్త్యాత్మనైవయ-
 జ్ఞస్య శిరః ప్రతి దధాత్యగ్నిదేవానాం దూత ఆసీ దైవోఽసు-
 రాణాం తౌ ప్రజాపతిం ప్రశ్నమైతాగ్ం సప్రజాపతిర్బాహ్మణమ-
 బ్రవీదైతద్విబ్రూహీత్యాశ్రావయేత్తీదం దేవాశ్శృణు తేతి వావ త-
 దబ్రవీ దగ్నిదేవో హోతేతి య ఎవ దైవానాం తమ వృణేత
 తతో దైవాః ||౬౮|| అభ వన్పరాఽసురా యస్యైవం విదుషః ప్ర-
 వరం ప్రవృణతై భవత్యాత్మనా పరాఽస్య భాతృవో భవతి
 యదాబ్రహ్మణశ్చాబ్రాహ్మణశ్చప్రశ్న మెయాతాంబ్రాహ్మణాయాధి
 బ్రూయాద్యదాబ్రాహ్మణాయాధ్యాత్మనేఽధ్యాహ్మ యదాబ్రాహ్మణం
 ప్రరాఽఽహ్మాత్మానం పరాఽఽహ్మాతస్మాదాబ్రాహ్మణో న ప్రరాచ్యః ||

వా ఆరణ్యాగ్ంశ్చావ రుద్ధేఽథో ప్రశుభిస్సోఽబ్రవీద్దక్షిణా-
 ధ్యం త్రయ ఇవ ధువా దేవాశ్చత్వారిగ్ంశ్చ ||౧౧||

ఆయుష్ట ఆయుర్దా అగ్న ఆప్యాయస్వసం తెవ తై
 హేడ ఉదుత్తమం ప్రణో దైవ్యా నో దివోఽగ్నవిష్ణూ అ
 గ్నవిష్ణూ ఇమం మే వరుణ తత్త్వా యామ్యదుత్యం చిత్రమ్ అ-
 పాం నపాదాహ్యస్థాదుపస్థం జిహ్మానామూర్ధ్వో విద్యుత్తం వసానః |
 తస్య జ్యేష్ఠం మహిమానం నహన్తిర్ హిరణ్యవణాః పరి య-

ని॒య॒హీ॒వః॑ | సమ్ ॥౨౦॥ అ॒న్యా॒య॒న్త్యప॑ య॒న్త్యన్యా॑స్సమా॒న-
 మూ॒ర్వం॑ న॒ద్యః పృ॒ణన్తి॑ | త॒మూ శు॒చిగ్ం శు॒చయో
 దీ॒ది॒వాగ్ం॑స॒మపా॑ం నపా॒తం పరి॑త॒స్థురా॑పః | త॒మస్మే॑రా యు-
 వ॒తయో॑ యు॒వానం॑ మ॒మృజ్య॑మా॒నాః పరి॑య॒న్త్యాపః॑ |
 స శు॒కే॒ణ శి॒క్వనా॑ రై॒వన॒గ్నిదీ॑దా॒యాని॒ధ్మో ఘృ॒త-
 ని॒ణేగ॒పు | ఇ॒న్ద్రా వరు॑ణయోర॒హగ్ం స॒ంరాజౌ॑ర॒వ ఆ
 వృ॒ణే | తా నో॑ మృ॒డాత॑ ఈ॒దృశే॑ | ఇ॒నాన॑రుణా యు॒వమ-
 ధ్వ॒రాయ॑ నః ॥౨౧॥ వి॒శే జనా॑య మ॒హి శ॒మ య॑చ్ఛతమ్ |
 దీ॒ఘప్ర॑య॒జ్ఞ్యమ॒తి యో వ॑ను॒ష్యతి॑ వ॒యం జ॑యే॒మ పృత॑నాసు
 దూ॒ధ్యః | ఆ నో॑ మి॒త్రావ॑రుణా ప్ర॒భాహ॑వా | త్వం నో॑ అ॒గ్నే
 వరు॑ణస్య వి॒ద్వాన్దై॒వస్య॑ హే॒డోఽవ॑యాసి॒సీష్ఠాః॑ | య॒జ్ఞోవ॑హి-
 త॒మశ్శోశు॑చానో వి॒త్వా ద్వే॒షాగ్ం॑సి ప్ర॒ముము॒ద్ధ్యస్మత్ | స త్వం
 నో॑ అ॒గ్నేఽవ॑మో భ॒వోతీ॑ నే॒దిష్ఠో॑ అ॒స్యా ఉ॒వస్తా॑ వృ॒ష్టే | అ-
 వ య॑త్వ॒నో వరు॑ణమ్ ॥౨౨॥ ర॒రాణో॑ వీ॒హి మృ॑డీ॒కగ్ం సు॒హ-
 వో॑న ఏ॒ధి | ప్ర ప్త్రా॑య॒మగ్ని॑భ॒రత॑స్య శృ॒త్యే వి॑య॒ధూర్నో॑ న
 రో॒చతే॑ బ్ర॒హద్యాః॑ | అ॒భియః॑ పూ॒రుం పృత॑నాసు త॒స్థా దీ॒దాయ
 దై॒వో అతి॑ధి॒శ్శివో॑నః | ప్రతే॑ య॒క్షిప్రతే॑ ఇ॒యర్మి॑మ॒న్మభు॑వో॒య-
 థా వ॑న్ద్యో॒నోహ॑వే॒షు | ధ॑న్వ॒న్నివ॑ ప్ర॒పా అ॒సి త్వ॑మ॒గ్న ఇ॒య-
 త్తవే॑ పూ॒రవే॑ ప్ర॒త్న రా॒జ ॥౨౩॥ వి॒పాజ॑స్తా వి॒జ్యోతి॑షా | సత్వ-

మగ్నై ప్రతీకెన ప్రత్యోష మాతుధాన్యః । ఉరుక్షయేషుదీద్యత్ ।
తగ్ం సుప్రతీకగ్ం సుదృశగ్ం స్వణ్చ మవిద్వాంసా విదుష్టరగ్ం
సపెమ । సయక్షద్విశ్వావ యనాని విద్వాన్ప్రహవ్యమగ్నిరమృతేషు
వోచత్ । అగ్ంహోముచే వివేష యన్మావిన ఇన్ద్రేన్ద్రక్షత్త్రీ-
మిన్ద్రీయాణి శతక్రతోఽను తె దాయి ॥౨౪॥

యహ్వీససమస్వరాయ నో వరుణగ్ం రాజగ్ంశ్చతుశ్చ-
త్వారిగ్ంశ్చ ॥౧౨॥

విశ్వ రూపస్త్వష్టేన్ద్రేన్ద్రత్రం బ్రహ్మవాచినస్సత్వై నాసా-
మయాజ్యేష వై దేవరథో దైవా వై నచి నాయజ్ఞోఽగ్నై మ-
హాన్ద్రీన్నివీతమాయుష్టే ద్వాదశ ॥౧౨॥

విశ్వరూపో నై నగ్ం శీతసూరావద్య వసు పూర్వైద్యుర్వా-
జా ఇత్యగ్నై మహాన్ద్రీవీతమన్యా యన్త్రీ చతుస్సప్తతిః ॥౨౪॥

విశ్వరూపోఽను తెదాయి.

హరిః ఓమ్.

శ్రీకృష్ణాపకాణమస్తు.

ఇతి ద్వితీయకాండే పఇచ్చమః ప్రశ్నః.

అథ షష్ఠః ప్రశ్నః.

హరిః ఓమ్ ॥ సమిధో యజతి వస్తంతమైవతూనామవరు-
 నైతనూనపాతం యజతి గ్రీష్మమైవావ రున్ధ ఇడో యజతి వర్షా-
 వైవావ రున్ధ బర్హిర్యజతి శరదమైవావ రున్ధ స్వాహాకారం యజతి
 హేమస్తమైవావరు నైతస్మాథాన్వహాకృతా హేమస్తశవోవసీ-
 దన్తి సమిధో యజత్యుషస ఏవ దైవతానామవ రున్ధైతనూనపాతం
 యజతి యజ్ఞమైవావ రున్ధ ॥౧॥ ఇడో యజతి పశూనైవావ రున్ధ బర్హి-
 ర్యజతి ప్రజామైవావ రున్ధ సమానయత ఉపభృతస్తైజో వా ఆ-
 జ్యం ప్రజా బర్హిః ప్రజాస్వేన తేజో దధాతి స్వాహాకారం
 యజతి వాచమైవావ రున్ధ దశ సం పద్యంతే దశాక్షరా విరాడన్నం
 విరాడ్విరాజై వాన్నాద్యమవ రున్ధ సమిధో యజత్యస్మిన్నైవ లో-
 కే ప్రతి తిష్ఠతి తనూనపాతం యజతి ॥౨॥ యజ్ఞ ఏవాన్తరిక్షే ప్ర-
 తి తిష్ఠతీడో యజతి పశుష్యేవ ప్రతి తిష్ఠతి బర్హిర్యజతి య ఏవ దే-
 వయానాః పన్ధానస్తైష్యేవ ప్రతి తిష్ఠతి స్వాహాకారం యజతి సు వగ-
 ఏవ లోకే ప్రతి తిష్ఠత్యేతావన్తో వై దేవలొకాస్తైష్యేవ యథా-
 హూర్వం ప్రతి తిష్ఠతి దేవానురా ఏషు లోకేష్వస్పర్ధంత తే దైవాః
 ప్రయాజై రైభ్యో లోకభ్యోసు రాన్ప్రీణుదన్త తత్ప్రయాజానామ్ ॥౩॥

ప్రయాజత్వం యస్యైవం విదుషః ప్రయాజా ఇజ్యంతే ప్రేభ్యో
 ల్లాకేభ్యో భాతృవ్యాన్నుదతేభిక్రామం జహోత్యభిజిత్యై
 యో వై ప్రయాజానాం మిథునం వెద ప్రప్రజయా ప్రశుభిర్మిథు-
 నైజాయతే సమిధో బహ్వీరివ యజతి తనూనపాత్రమేకమివ మి-
 థునం తదిదౌ బహ్వీరివ యజతి బర్హిరేకమివ మిథునం తదైత-
 ద్వై ప్రయాజానాం మిథునం య ఏవం వెద ప్ర ॥౪॥ ప్రజయా ప్ర-
 శుభిర్మిథునైజాయతే దైవానాం వా అనిష్టా దైవతా ఆసన్నథా-
 సురా యజ్ఞమజ్ఞుగ్ంసన్తే దైవా గాయత్రీం వ్యాహస్వచ్ఛాక్షరాణి
 ప్రాచీనాని త్రీణి ప్రతీచీనాని తతో వర్మ యజ్ఞాయాభవద్వర్మయ-
 జమానాయ యస్ప్రియాజానూయాజా ఇజ్యంతే వర్తేన తద్యజ్ఞా-
 య క్రియతే వర్మ యజమానాయ భాతృవ్యాభిభూత్యై తస్మాద్వ-
 యాథం పురస్తాద్వర్షీయః ప్రశ్చద్ధ్రీసీయో దైవా వై పురా రక్షో-
 భ్యః ॥౫॥ ఇతి స్వాహాక్తారేణ ప్రయాజేషు యజ్ఞగ్ం సగ్ంస్థా-
 ప్యమపశ్యన్తగ్ం స్వాహాక్తారేణ ప్రయాజేషు సమస్థాపయన్వి వా
 ఎతద్యజ్ఞం చిన్దన్తియ ధ్వాహాక్తారేణ ప్రయాజేషు సగ్ం స్థాప-
 యన్తి ప్రయాజానిష్ట్యా హవీగ్ం వ్యభి ఘారయతి యజ్ఞస్య సం-
 తత్యా అథో హవిరైవాక్షరథో యథాపూర్వముపైతి పితా వై ప్ర-
 యాజాః ప్రజానూయాజా యస్ప్రియాజానిష్ట్యాహవీగ్ంవ్యభిఘూ-
 రయతి పితై వతత్పుత్రేణ సాధారణమ్ ॥౬॥ కురుతే తస్మాదాహు-
 ర్య శ్చైవం వెద యశ్చ న కథా పుత్రస్య కేవలం కథా సా-

ధారణం ప్రితురిత్యస్కన్న మేవతద్యత్ప్రియా జెష్టిష్టైషు స్కన్దతి గా-
యత్యేవ తేనగభం ధత్తే సాప్రజాం ప్రశూన్యజమా-
నాయ ప్రజనయతి ||౨||

యజతి యజ్జమేవావ రుద్ధే తనూనపాతం యజతి ప్రయా-
జానామేవం వెద ప్రరక్షోభ్యస్సాధారణం పశ్చత్రిగ్ంశచ్చ ||౩||

చక్షుషీ వా ఏతే యజ్జస్య యదాజ్యభాగౌ యదాజ్యభా-
గౌ యజతి చక్షుషీ ఏవ తద్యజ్జస్య ప్రతి దధాతి పూర్వాధే-
జుహోతి తస్మాత్పూర్వాధే చక్షుషీ ప్రబాహుగ్జుహోతి తస్మా-
త్ప్రబాహుచ్ఛక్షుషీ దేవలోకం వా అగ్నినా యజమానోఽను-
పశ్యతి పితృలోకం సోమేనోత్తరాధేఽగ్నయే జుహోతి దక్షి-
ణాధే సోమాయైవమివ హీమా లోకావనయోలోకయోర-
నుఖ్యత్యై రాజానా వా ఏతౌ దైవతానామ్ ||౪|| యదగ్నిషో-
మావన్తరా దేవతా ఇజ్యేతే దైవతానాం విధృత్యై తస్మాద్రాజ్ఞా-
మనుష్యా విధృతా బ్రహ్మహాదినో వదన్తి కిం తద్యజ్జే యజమానః
కురుతే యేనాన్యతోదతశ్చ ప్రశూన్దాధారోభయతోదతశ్చైత్యృచ-
మనూచ్యాజ్యభాగస్య జుషాణేన యజతి తేనాన్యతోదతో దాధార-
చమనూచ్య హవిష ఋచా యజతి తేనోభయతోదతో దాధార-
మూఘన్వతీ పురోఽనువాక్యా భవతి మూఢానమ్నైవేనగ్ం స-
మానానాం కరోతి ||౫|| నియుత్వత్యాయజతి భ్రాతృవ్యస్యైవ ప్రశూ-
న్నియువతే కైశినగ్ం హ ద్రాభ్యం కైశీ సాత్యకామిరువాచస్తప్త-

పదాంతే శక్వరీగ్ం శోయజ్జప్రయోక్తా సై యస్యై వీర్యేణ
 ప్రజాతాన్భాతృవ్యాన్మనతే ప్రతి జనిష్యమాణాన్ యస్యై వీ-
 ర్యేణోభయోర్లోకయోజ్యోతిధత్తై యస్యై వీర్యేణ పూ-
 ర్వాధేనాన డ్వాన్భనక్తి జఘనాధేన ధేనురితి పురస్తాల్లత్నా పు-
 రోఽనువాక్యా భవతి జాతానైవ భాతృవ్యాన్మణువత ఉపరిష్టా-
 ల్లత్నా ||౧౦|| యాజ్య జనిష్య మాణానైవ ప్రతి నునతే పురస్తా-
 ల్లత్నా పురోఽనువాక్యా భవత్యస్మిన్నైవ లోకే జ్యోతిధత్త ఉ-
 పరిష్టాల్లత్నా యాజ్యఽముష్మిన్నైవ లోకే జ్యోతిధత్తై జ్యోతిష్క-
 న్తావస్మా ఇమా లోకా భవంతో య ఎవం వేద పురస్తాల్లత్నా పురో-
 ఽనువాక్యా భవతి తస్మాత్పూర్వాధేనాన డ్వాన్భనక్త్యుపరిష్టాల్లత్నా
 యాజ్య తస్మాజ్జఘనాధేన ధేనుర్య ఎవం వేద బుక్కు ఏనమే-
 తౌ వజ్రి ఆజ్యం వజ్రి ఆజ్యభాగా ||౧౧|| వజ్రో వషట్కూరస్త్రి-
 వృతమైవ వజ్రగ్ం సంభృజ్యే భాతృవ్యాన్మ ప్రహరత్యఛమ్బు-
 ట్కూరమప్త గూర్య వషట్కూరోతి స్తృత్యే గాయతీ) పురోఽను-
 వాక్యా భవతి త్రిష్టుగ్వాజ్యా బ్రహ్మన్నైవ క్షత్రమన్వారమ్భయతి
 తస్మాద్భాష్ట్రాణో ముఖ్యో ముఖ్యో భవతి య ఎవం వేద పైవై నం
 పురోఽనువాక్యయాఽఽహ ప్రణయతి యాజ్యయా గమయతి వష-
 ట్కూరైశ్చైవై నం పురోఽనువాక్యయా డత్తై ప్రయచ్ఛతి యాజ్యయా
 ప్రతి ||౧౨|| వషట్కూరేణ స్థాపయతి త్రిపదా పురోఽనువాక్యా
 భవతి త్రయ ఇమే లోకా ఎష్వేవ లోకేషు ప్రతి తిష్ఠతి చతుష్ప-

దా యాజ్ఞా చతుష్పద ఏవ పశూనవ రుద్ధే ద్వ్యక్షురౌ వషట్కూరౌ
 ద్విపాద్యజమానః పశుష్వేవోపరిష్టాత్ప్రతి తిష్ఠతి గాయత్రీ పు-
 రోఽనువాక్యా భవతి త్రిష్టుగ్యాజ్యేషా వై సప్తపదాశక్వరీ య-
 ద్వాప్రతయా దైవా అశిక్షున్తడశకువన్ య ఏవం వేద శక్నో త్యైవ
 యచ్ఛిక్షతి ||౧౩||

దేవతానాం కరోత్యుపరిష్టాత్ప్రక్షాజ్య భాగౌ ప్రతి శక్నో-
 త్యైవ ద్వేచ ||౨||

ప్రజాపతిర్దేవేభ్యో యజ్ఞాన్యాద్విశధన్ ఆశ్మన్నాజ్య-
 మధత్త తం దేవా అబ్రువన్నైష వావ యజ్ఞౌ యదాజ్యమ-
 ప్యైవ నోతాస్త్వితి సోఽబ్రవీద్యజాన్ వ ఆజ్యభాగావు-
 పస్త్మణానభిఘారయానితి తస్మాద్యజన్త్యాజ్యభాగావుప స్మణ-
 స్త్యభి ఘారయన్తి బ్రహ్మవాదినో వదన్తి కస్మాథన్త్యాద్యా-
 తయామాన్త్యన్యాని హవీగ్ంష్యయాతయామమాజ్యమితి ప్రా-
 జాపత్యమ్ ||౧౪|| ఇతి బూయాదయాతయామా హి దై-
 వానాం ప్రజాపతిరితి ఛన్దాగ్ంసి దేవేభ్యోఽపాక్రామన్నవోఽభా-
 గాని హవ్యం వత్సామ ఇతి తేభ్య ఏతచ్ఛతురవత్తమధారయన్పు-
 రోఽనువాక్యాయై యాజ్ఞాయై దైవతాయై వషట్కూరాయ యచ్ఛ-
 తురవత్తం జుహోతి ఛన్దాగ్ంస్యైవ తత్ప్రీణాతి తాన్యస్య ప్రీ-
 తాని దైవేభ్యో హవ్యం వహన్త్యజ్గిరస్తో వా ఇత ఉత్తమాస్సువ-
 గ్ం లొకమాయన్తదృషయో యజ్ఞవాన్త్యభ్యవాయన్తే ||౧౫||

అపశ్యన్పురోడాశం కూర్మం భూతగ్ం సపన్తం తమబ్రువన్ని-
 ద్దాయ ధియస్వ బృహస్పతయే ధియస్వ విశ్వేభ్యో దేవేభ్యో-
 ధియస్వేతి స నాధియత తమబ్రువన్నగ్నయే ధియస్వేతి సోఽ-
 గ్నయేఽధియత యదాగ్నయోఽష్టాకపాలోఽమావాస్యామాం
 చ పౌణామాస్యాం చాచ్యుతౌభవతి సువగన్త్య లూకస్యాభిజిత్యై
 తమబ్రువన్కథాఽహస్థా ఇత్యనుపాక్తోఽభూవమిత్యబ్రవీద్యథాఽ-
 త్తోఽనుపాక్తః॥౧౬॥అవాచ్ఛత్యేవమవారమిత్త్యపరిష్టాదభ్యజ్య-
 ధస్తాదుపానక్తి సువగన్త్య లూకస్య సమప్త్యే సర్వాణి క్తపాలాన్త్యభి-
 ప్రథయతి తావతః పురోడాశానముష్మిన్లోకేభి జయతియో వి-
 దగ్ధస్సనైర్బుతౌ యోశృతస్స క్రాదో) యశ్శృతస్స సదేవస్త-
 స్నాదవిద హతా శృతం కృత్యస్సదేవత్వాయ భస్మనాఽభి వాస-
 యతితస్మాన్మాగ్ం సేనాస్థిఛన్నం వైదేనాభి వాసయతి తస్మాత్ ॥
 కేశైశ్శిరశ్చన్నం ప్రచ్యుతం వా వతదస్మాల్లోకాదగతం దేవలూకం
 యచ్ఛృతగ్ం హవిరనభి ఘోరితమభిఘోర్యోద్వా సయతిదేవతై)-
 వైనద్గమయతి యద్యేకం క్తపాలం నశ్యేదకోమాసస్సంవత్సరస్యా-
 నవేతస్యాదథ యజమానః ప్రమీయేత యద్వై నశ్యేతాం ద్వా
 మాసౌ సంవత్సరస్యానవేతౌ స్యాతామథ యజమానః ప్రమీయేత
 సంఖ్యాయోద్వాసయతి యజమానస్య ॥౧౮॥ గ్రోప్తీథాయ యది
 నశ్యేదాశ్వినం ద్వికపాలం నిర్వపేద్ద్యావాపృథిన్యమేకకపాలమశ్వ-
 నౌ వై దేవానాం భిషజౌ తాభ్యమైవాస్మై భేషజం కరోతి ద్యా-

వా॒పృ॒థి॒వ్య ఏ॒కక॑పా॒లో భ॑వ॒త్యన॑యో॒ర్వా ఎ॒తన్న॑శ్య॒తియ॑న్న॒శ్య-
త్య॑నయో॒రైవై న॑ద్వి॒న్దతి॑ ప్ర॒తిష్ఠి॑త్యై ॥౧౯॥

ప్రా॒జాప॑త్యం తే॒ఽఘో॑ఽను॒పాక్తో॑ వైదే॒నాభి॑ వా॒సయ॑తి త-
స్మా॒ద్యజ॑మా॒నస్య॑ ద్వా॒త్రిగ్ం॑శ॒చ్ఛ ॥౩॥

దై॒వస్య॑ త్వా స॒వతుః॑ ప్ర॒సవ॑ ఇ॒తి స్ఫు॑మాద॒త్యై ప్ర॑సూ॒త్యా
అ॒శ్వినో॑ఽఽహు॒భ్యామి॑త్యా॒హశ్వినో॑ హి దై॒వానా॑మ॒ధ్వర్యా
అ॒స్తాం పూ॒ష్టా హ॒స్తాభ్యా॑మి॒త్యాహ॑ య॒త్యై శత॑భృ॒ష్టిర॑సి వా॒న-
స్సతో॑ ద్వి॒ష్టతో॑ వ॒థ ఇ॒త్యాహ॑ వ॒జ్రమే॑వ తథ్నగ్ం॑శ్య॒తి భా-
తృ॑వ్యా॒య ప్ర॑హ॒రిష్యన్ ద్వి॒న్దమ్బ॑య॒జుర్ హ॑ర॒త్యై తావ॑త్తీ॒వై పృ॒థివీ॑
యా॒వతీ॑ వైదీ॒స్తస్యా॑ ఎ॒తావ॑త ఎ॒వ భా॑తృ॒వ్యం ని॑భ॒జతి॑ ॥౨౦॥
తస్మా॒న్నాభా॑గం ని॒భజ॑న్తి త్రి॒హర॑తి త్రయ॒ ఇమే॑ లో॒కా ఎ॒భ్య
ఎ॒వై నం లో॒కేభ్యో॑ ని॒భజ॑తి తూ॒ష్ఠీం చ॑తు॒థగ్ం హ॑ర॒త్య పరి॑మి-
తాదే॒వై నం ని॒భజ॑త్యు॒ద్ధన్తి॑ యదే॒వాస్యా॑ అ॒మెధ్యం॑ తదప॒ హ-
న్తు॑ద్ధన్తి తస్మా॒దోష॑ధ॒యః పరా॑భవన్తి మూ॒లం ఛి॒నన్తి భా॑తృ-
వ్య॒స్యైవ మూ॒లం ఛి॒నన్తి పి॒తృ దే॒వత్యా॑ఽతి॒ఖాతే॑యతీం ఛి॒నన్తి
ప్రా॒జాప॑తినా ॥౨౧॥ య॒జ్ఞము॑భే॒న సం॑మి॒తామా॑ప్ర॒తిష్ఠా॑యై ఛి॒నన్తి
య॒జమా॑నమే॒వ ప్ర॒తిష్ఠాం॑ గమ॒యతి॑ దక్షి॒ణతో॑ వర్షీ॒యసీం॑ కరో॒తి
దే॒వయ॑జన్త్యై॒వ నూ॑పమ॒ కః పురీ॑షవతీం కరో॒తి ప్ర॒జావై॑ ప్రశ॒వః
పురీ॑షం ప్ర॒జయై॑ వై॒నం ప్రశు॑భిః పురీ॑షవన్తం కరో॒త్యుత్త॑రం పరి-
గ్రా॒హం పరి॑ గృ॒హ్య త్యై॒తావ॑త్తీ॒వై పృ॒థివీ॑ యా॒వతీ॑ వైదీ॒స్తస్యా॑ ఎ-

తావత ఏవ భాత్యన్యం నిర్భజ్యాత్మన ఉత్తరం పరిగ్రాహం పరి
గృహ్యతి కూరమివై ||౨౨|| ఎతత్కరోతి యద్వేదిం కరో-
తి ధా అసి స్వధా అసీతి యాయుష్యతే శాస్త్యై ప్రోక్షణీరా సా-
దయత్యాపో వై రక్షోఘ్ని రక్షసామపహత్యై స్థ్యస్త్య వత్మ-
స్థాదయతి యజ్ఞస్య సంతత్యై యం ద్విష్యాత్తం ధ్యాయేచ్ఛుచై-
వై నమపయతి ||౨౩||

భజతి ప్రజాపతి నైవ వై త్రయస్త్రిగంశచ్చ ||౪||

బ్రహ్మనాదినో వదన్త్యర్థిర్ హవీగంషి ప్రోక్షీః కేనాప
ఇతి బ్రహ్మణేతి బ్రూయాదద్భిహ్యేన హవీగంషి ప్రోక్షతి బ్రహ్మ-
ణాపః ఇద్ధా బర్హిః ప్రోక్షతి మేధ్యమైవై నత్కరోతి వెదిం ప్రో-
క్షత్యతావా ఏషాల్లోమకా మైధ్యా యద్వేది మేధ్యామైవై-
నాం కరోతి దివెత్వాన్తరితాయ త్వాపృథివ్యై త్వేతి బర్హిరా-
సాద్య ప్ర ||౨౪|| ఉక్షత్యేభ్య ఏవై నల్లోకభ్యః ప్రోక్షతి కూర-
మివైవా ఎతత్కరోతి యజ్ఞనత్యపో నిసయతి శాస్త్యై పురస్తాత్ప్రస్త-
రం గృహ్యతి ముఖ్యమైవైనం కరోతీయన్తం గృహ్యతి ప్రజాపతినా
యజ్ఞముఖేన సంమితం బర్హిస్తన్మణాతి ప్రజా వై బర్హిః పృథి-
వీ వెదిః ప్రజా ఏవ పృథివ్యాం ప్రతిష్ఠాపయత్యనతిదృష్ణచ్ఛగ్ం
స్తన్మణాతి ప్రజయ్యైవైనం ప్రశుభిరనతిదృష్ణచ్ఛగ్ం కరోతి ||౨౫|| ఉత్త-
రం బర్హిషః ప్రస్తరగ్ం సాదయతి ప్రజా వై బర్హిర్యజమానః
ప్రస్తరౌ యజమానమైవా యజమానాదుత్తరం కరోతి తస్మాద్యజ-

మానోఽయజమానాదుత్తరోఽన్తదధాతి వ్యావృత్యా అనక్తి
 హావిష్కృతమేవై నగ్ం సువగ్ం లోకం గమయతి త్రైధాఽనక్తి
 త్రయ ఇమే లోకా ప్రభ్యవ్వై నం లోకభ్యోఽనక్తిన ప్రతి శృ-
 ణాతి యత్ప్రితి శృణోయాదనూర్ధ్వం భావుక్తం యజమానస్య
 స్యాదుపరీవ ప్రహరతి ॥౨౬॥ ఉపరీవహి సువగ్ం లోకో నియ-
 చ్చతి వృష్టిమేవాస్మై నియచ్ఛతి నాత్యగ్ం ప్రహరేద్యదత్యగ్ం
 ప్రహరేదత్యా సారిణ్యధ్వర్యోర్నాశుకా స్యాన్న పురస్తాత్ప్రత్య-
 స్యేద్యత్పురస్తా త్ప్రత్యస్యేథున్వ గాల్లోకాద్యజమానం ప్రతి ను-
 దేత్వాఽఽప్ర హరతి యజమానమైవ సువగ్ం లోకం గమ-
 యతి.నవిష్వజ్ం వియుయాద్యద్విష్వజ్ం వియుయాత్ ॥౨౭॥ స్త్ర్య-
 స్య జాయేతొర్ధ్వముద్యోత్యూర్ధ్వమివ హి పుగ్ంసః పుమానై-
 వాస్య జాయతే యథ్స్సేన వోపవైషేణ వా యోయుప్యేత
 స్త్రుతిరైవాస్య సాహస్తేన యోయుప్యతే యజమానస్య గోప్తీధా-
 య బ్రహ్మవాదినో వదన్తికిం యజస్య యజమాన ఇతి ప్రస్తర ఇతి
 తస్య క్వసువగ్ం లోక ఇత్యాహవనీయ ఇతి బూయాన్యత్ప్రిస్త-
 రమాహవనీయే ప్ర హరతి యజమానమైవ ॥౨౮॥ సువగ్ం లో-
 కం గమయతి వి వా ఎతద్యజమానో లిశతే యత్ప్రిస్తరం యో-
 యుప్యన్తే బర్హిరను ప్రహరతి శాన్త్యా అనారమ్భణ ఇవ వా
 ఎతహ్యోర్ధ్వయస్య ఈశ్వరో వెప్తనో భవితోర్ధ్వవాఽసీతీమా-
 మభి మృశతీయం వై ధ్రువాఽస్యామేవ ప్రతితిష్ఠతి న వెప్తనో భ-

వశ్యగా॑ని॒గ్నీ॒ది తా॑హ యద్రూ॒ప్తయా॑దగ॒న్నగ్ని॑రిత్యగా॒వగ్ని॑ం
గమ॑యెన్ని॒ర్యజమా॑నగ్ం సు॒వగా॑న్త్రోకా॒దృజేదగ్ని॑ త్యేవ॒బ్రూ-
యా॑ద్యజమా॒నమే॑వ సు॒వగా॑న్ త్రోకం గమ॑యతి ॥౨౯॥

ఆసా॑ద్య ప్రా॒నతి॑దృశ్నం క॒రోతి హ॑రతి వి॒యుయా॑న్యజమా॒-
నమే॑వాగ్ని॒రితి స॒ప్త దశ॑ చ ॥౩౦॥

అగ్నే॑శ్రు॒యో జ్యాయా॑గ్ంసా భా॒తర ఆ॒స నై దే॑వభ్యో
హ॒వ్యం వహ॑న్తఃప్రా॒మీయ॑న్త సో॒ఽగ్ని॑ర॒భిభే॑ది॒త్థం వా॒వ స్య ఆ-
త్రి॑మా॒రిష్య॑తీ॒తి స ని॒లాయ॑త సో॒ఽపః ప్రా॑వి॒శత్తం దై॒వతాః ప్రి-
ష॑మైచ్చ॒న్తం మ॒ధ్యః ప్రా॑బ్రవీ॒త్తమ॑శప॒ద్ధియా ధి॑యా త్వా వ-
ధ్యా॑సు॒ర్యోమా ప్రా॑వో॒చ్చ ఇతి॑ తస్మా॒న్మధ్య॑ం ధి॒యాధి॑యా ఘ్న॒న్తి
శ॒ష్ఠః ॥౩౦॥ హి॒తమ॑న్వవి॒న్దన్త॑మ॒బ్రువ॑న్నప న ఆ॒వత॑స్వ హా-
వ్యం నో॒ వహే॑తి సో॒ఽబ్రవీ॑ద్వరం వృ॒ణే యదై॒వ గృ॑హీ॒తస్యా॑హు-
త॒స్య బహిః॑ప॒రిధి॑ స్కు॒న్దా త్త॒న్మై భా॑త్య॒ణాం భాగ॑ధే॒యమ॑సది॒తిత-
స్మాద్య॑ద్గృహీ॒తస్యా॑హుత॒స్య బహిః॑ప॒రిధి॑ స్కు॒న్దతి తే॒షాం తద్భాగ॑-
ధే॒యం తానై॑వ తే॒న ప్రి॑ణాతి ప॒రిధీ॑న్ప॒రిద॑ధాతి రక్ష॒సామ॑పహ॒త్యై
సగ్ం స్ప॑ర్శయతి ॥౩౧॥ రక్ష॒సామ॑నన్వవచా॒రాయ న పు॒రస్తా॑త్ప॒రి
ద॑ధాత్యాది॒త్యో హ్యే॒వోన్వ॑న్ప॒రస్తా॑న్రక్షాగ్ంస్య పహ॒న్త్యైధ్వే
స॒మిధా॑వాద॒ధాత్యు॑పరిష్టాదై॒వ రక్షాగ్ం॑స్యపహ॒న్తి యజు॑షా॒ఽన్యాం
తూ॑ష్ఠీమ॒న్యాం మి॒థున॑త్వాయద్వే ఆద॒ధాతి॑ద్విపాద్యజమా॒నః
ప్రతి॑ష్ఠి॒త్యై బ్రహ్మ॑వాది॒నో వద॑న్తి స॒త్వై యజే॑త్యో యజ్ఞ॒స్యా-

త్యాఁ వసీయాన్ధ్యాన్యదితి భూపతయై స్వాహా భువనపతయైస్వాహా
 భూతానామ్ ॥౩౨॥ పతయై స్వాహేతి స్కన్నమను మన్తయేత
 యజ్ఞస్యైవ తదాత్యాఁ యజమానో వసీయాన్భవతి భూయ స్తీర్
 హి దేవతాః పీఠాతి జామి వా వ్రతద్యజ్ఞస్య క్రియతే యదన్వఞ్చ
 పురోడాశాపుసాగ్ంశుయాజమన్తరా యజత్యేజామిత్వాయాథోమి-
 ధునత్వాయాగ్నిరముష్మిన్లోక ఆసీద్యమోఽస్మిన్తై దైవా అబ్రువ-
 న్నైతేమా విపర్యాహమేత్యన్నాద్యేన దైవా అగ్నిమ్ ॥౩౩॥ ఉ-
 పామన్త్రీయన్తరాజ్యేన పితరో యమం తస్మాదగ్నిదేవానామ-
 న్నాదో యమః పితృణాగ్ం రాజా య వనం వెద ప్ర రాజ్యమ-
 న్నాద్యమాప్నోతి తస్మా వ్రతచ్ఛాగధేయం ప్రాయచ్ఛక్త యదగ్న-
 యే స్విష్ట కృతేఽవద్యన్తి యదగ్నయే స్విష్టకృతేఽవద్యతి భాగ-
 థయేనైవ తద్దుద్రగ్ం సమభయతి సకృశ్చ కృదవద్యతి సకృ-
 దివ హి దుద్ర ఉత్తరాధాఽదవద్యత్యేషా వై దుద్రస్య ॥౩౪॥
 దిక్స్వాయామైవ దిశి దుద్రం నిరవదయతే ద్విరభిఘారయతి చతు-
 రవత్తస్యాప్త్యై పశవో వై పూర్వా ఆహుతయ వష దుద్రో య-
 దగ్నిర్యత్పూర్వా ఆహుతీరభి జుహుయాద్దుద్రాయ పశూనపి ద-
 థ్యాదపశుర్యజమానస్సాదతిహాయ పూర్వా ఆహుతీజుహోతి
 పశూనాం గోపీథాయ ॥౩౫॥

శప్తస్పర్ శయతిభూతానామగ్నిగ్ంరుద్రస్యప్తతిగ్ంశచ్చ॥

మనుః పృథి॒వ్యా య॒జ్ఞయ॑మై॒చ్ఛథ॑న్ ఘృ॒తం ని॒షిక్త॑మవి॒న్త-
 ధో॑ఽబ్రవీ॒తోఽస్య॑శ్వ॒రో య॒జ్ఞఽపి॑ క॒తోఽరి॒తి తా॑వ॒బూ॒తాం
 మి॒త్రావ॑రు॒ణౌ గౌ॒రైవా॑వ॒మీశ్వ॑రా క॒తోఽన్వ॑ ఇ॒తి తౌ త॒తౌ
 గా॒గ్ం స॒మైర॑య॒తాగ్ం సా॑ య॒త్ర య॒త్ర న్య॑క్రా॒మత॑తోఽఘృ॒త-
 మపీ॒డ్యత॑ తస్మా॒ద్ఘృ॑తప॒ద్యుచ్య॑తే తద॒స్యై జన్మో॑ప॒హూత॑గ్ం ర-
 ధ॒న్తర॑గ్ం స॒హ పృథి॒వ్యేత్యా॑హ ॥౩౬॥ ఇ॒యం వై ర॑ధ॒న్తర॑ మి॒మా-
 మైవ స॒హన్నా ద్యేనో॑ప॒హ్వయ॑త ఉ॒పహూ॑తం వామదై॒వ్యగ్ం స॒-
 హన్త॑రి॒క్షేణే॑త్యా॒హ ప॒శవో॑ వై వామదై॒వ్యం ప॒శూనై॑వ స॒హన్త॑రి-
 క్షేణో॑ప హ్వయత ఉ॒పహూ॑తం బృ॒హథ్స॒హది॑ వె॒త్యాహే॑రం వై
 బృ॒హది॑రామైవ స॒హ ది॒వోప॒హ్వయ॑త ఉ॒పహూ॑తాస్సప్త॒హో-
 తా ఇ॒త్యాహ॑ వ॒హోతా॑ ఏ॒వోప॒ హ్వయ॑త ఉ॒పహూ॑తా దై॒నుః॥
 స॒హర్ష॑థే॒త్యాహ॑ మి॒థున॑ మై॒వోప॒హ్వయ॑త ఉ॒పహూ॑తో భ-
 క్షస్స॑థే॒త్యాహ॑ సోమ॒ప్తీథ॑మై॒వోప॒ హ్వయ॑త ఉ॒పహూ॑తాం ర-
 హో ఇ॒త్యాహ॑ త్తాన॒మైవో॑ప హ్వయత ఆత్మా హ్యు॒పహూ॑తా-
 నాం వ॒సిష్ఠ॑ఇ॒డాము॑పహ్వయతే ప॒శవో॑ వా ఇ॒డా ప॒శూనై॑వోప హ్వ-
 యతే చ॒తురు॑పహ్వయతే చ॒తుష్పా॑దో హి ప॒శవో॑ మా॒నవీ॑త్యా॒హ
 మను॑హ్యే॒తామ్ ॥౩౮॥ అ॒గ్రైఽప॑శ్యద్ధృ॒త ప॒దీత్యా॑హ యదై॒వాస్యై
 ప॒దాద్ధృ॑తమపీ॒డ్యత॑ తస్మా దై॒వమా॑హ మై॒త్రావ॑రు॒ణేత్యా॑హ మి-
 త్రావ॑రు॒ణౌ హ్యేనా॑గ్ం స॒మైర॑య॒తాం బ్ర॒హ్మదై॑వకృ॒తము॑పహూ-
 తమి॒త్యాహ॑ బ్ర॒హ్మోప॒ హ్వయ॑తే దై॒వ్యా అ॒ధ్వర్య॑వ ఉ॒పహూ॑తా

ఉపహూతా మనుష్యా ఇత్యాహ దేవమనుష్యానైవోప హ్వయతే
 య ఇమం యజ్ఞమవాక్త్రే యే యజ్ఞపతిం వధాన్ ఇత్యాహ ॥౩౯॥
 యజ్ఞాయ చైవ యజమానాయ చాశిషమాశాస్త్ర ఉపహూతై
 ద్యావాపృథివీ ఇత్యాహ ద్యావాపృథివీ ఎవోప హ్వయతే పూర్వజే
 ఋతావరీ ఇత్యాహ పూర్వజే హ్యేతే ఋతావరీ దేవీ దైవపుత్రై
 ఇత్యాహ దేవీ హ్యేతే దైవపుత్రై ఉపహూతోఽయం యజమాన
 ఇత్యాహ యజమానమైవోప హ్వయత ఉత్తరస్యాం దేవయజ్ఞా-
 యాముపహూతౌ భూయసి హవిష్కరణ ఉపహూతో దివ్యే ధా-
 మన్నుపహూతః ॥౪౦॥ ఇత్యాహ ప్రజా వా ఉత్తరా దేవ య-
 జ్ఞాప్రశవో భూయో హవిష్కరణగ్ం సువగౌ లోకో దివ్యం
 ధామైదమనీదమనీత్యైవ యజ్ఞస్య ప్రియం ధామోప హ్వయతే
 విశ్వమస్య ప్రియముపహూతమిత్యాహ ఛమ్బట్కూర మేవోప
 హ్వయతే ॥౪౧॥

అహ ధేనురైతాం వధాన్ ఇత్యాహ ధామన్నుపహూత-
 శ్చతుస్త్రిగ్ంశచ్చ ॥౪౨॥

ప్రశవో వా ఇడా స్వయమాదత్యై కామమైవాత్మనా పశూ-
 నామాదత్యై నహ్యన్యః కామం పశూనాం ప్రయచ్ఛతి వాచస్పతయే
 త్యాహుతం ప్రాశ్నాచ మిత్యాహ వాచమైవ భాగధేయేన ప్రిణాతి
 నదస్తస్పతయే త్యాహుతం ప్రాశ్నాచ మిత్యాహ స్వగాక్ష్మత్యై చతు-
 రవత్తం భవతి హవిర్వైచతురవత్తం ప్రశవశ్చతురవత్తం యద్ధోతా

ర్యస్య త్వా చక్షుషా ప్రతి పశ్యామిత్యబ్రవీన్న హి సూర్యస్య
 చక్షుః ||౪౬|| కిం చ న హినస్తి సోఽబిభేత్ప్రతి గృహ్లాంతం మా
 హిగ్ంసిష్యతీతి దైవస్య త్వా సవతుః ప్రసవేశ్వినోర్బాహు-
 భ్యాం పూష్టా హస్తాభ్యాం ప్రతి గృహ్మిత్యబ్రవీధ్నవితప్ర-
 సూత వైవేనద్భ్రహ్మణా దైవతాభిః ప్రత్యగృహ్మధ్ంఽబిభేత్ప్రా-
 శ్శ్చన్తమా హిగ్ంసిష్యతీత్యగ్నైస్తాన్తాన్తస్యేన ప్రాశ్శ్చమిత్య-
 బ్రవీన్న హ్యగ్నైరాస్యం కిం చన హినస్తి సోఽబిభేత్ ||౪౭||

ప్రాశీతం మా హిగ్ంసిష్యతీతి బ్రాహ్మణస్యాదరణేత్య బ్రవీన్న
 హి బ్రాహ్మణస్యానరం కిం చన హినస్తి బృహస్పతేబ్రహ్మణేతి న
 హి బ్రహ్మిష్ఠోఽప వా వతస్మాత్ప్రాణాః క్రామన్తి యః ప్రాశీతం
 ప్రాశ్శ్చాశ్శ్యద్భిర్మాజయిత్వా ప్రాణాం ధృం మృశతేఽమృతం వై
 ప్రాణా అమృతమాపః ప్రాణానైవ యథాస్థానముపహ్వయతే ||౪౮||

ప్రాశ్శ్చయాద్ధౌతా యజ్ఞం నిరహరన్తచ్ఛ్చక్షురాస్యం కిం
 చన హినస్తి సోఽబిభేచ్ఛతుశ్చత్వారిగ్ంశచ్చ ||౪౯||

అగ్నిధ ఆ దధాత్యగ్ని ముఖానైవతూన్స్ప్రిణాతి సమిధ-
 మాదధాత్యుత్తరాసామాహుతీనాం ప్రతిష్ఠిత్యా అథో సమిద్వ-
 త్యైవ జహోతి పరిధీంధృం మాప్ష్టే పునాత్యైవైనాం-
 త్సకృధ్న కృధ్నం మాప్ష్టే పరాజివ హ్యేతర్హి యజ్ఞశ్చతు-
 స్సంపద్యతే చతుష్పాదః పశవః పశూనైవావ రున్ధే బ్రహ్మన్ప్రీ-
 ణ్యామ ఇత్యాహత్ర వా వతర్హి యజ్ఞశ్శ్రితః ||౫౦|| య-

త బ్రహ్మయతైవ యజ్ఞశ్శితస్తత వైవేన మారభతై యధ-
 సైన ప్రమీవేద్వేషనస్యద్యచ్ఛిష్టా శీర్షక్తిమాన్ధాన్యద్య-
 త్తూష్ణీమాస్తీతాసంప్రతౌ యజ్ఞస్యా త్పత్తిష్ఠేత్యైవ బూయా-
 ద్వాచి వై యజ్ఞశ్శితో యతైవ యజ్ఞశ్శితస్తత వైవేనగ్ం సం-
 ప్రయచ్ఛతి దేవ సవితరైతతై ప్ర ||౧౦|| అహత్యాహ ప్రసూ-
 త్యై బృహస్పతిబ్రహ్మత్యాహ సహి బ్రహ్మిష్ఠస్య యజ్ఞం పాహి
 స యజ్ఞపతిం పాహి సమాం పాహీత్యాహయజ్ఞాయ యజమానా-
 యాత్తనై తేభ్య వైవాశిషమాశాస్తైనాత్యా అశ్రావ్యాహ
 దైవాన్ యజేతి బ్రహ్మవాదినో వదన్తిష్టాదేవతా అథ కతమ వతే
 దేవా ఇతి ఛన్దాగ్ంసీతి బ్రూయాద్గాయత్రీం త్రిష్టుభమ్ ||౧౧||
 జగతీమిత్యథో ఖల్వాహుబ్రాహ్మణా వై ఛన్దాగ్ంసీతి తానైవ
 తద్యజతి దైవానాం వా ఇష్టా దేవతా ఆసన్నథాగ్నినోదజ్వల-
 త్తం దేవా ఆహుతీభిరనూయాజేష్వన్వవిన్దన్ యదనూయాజా
 యజత్యగ్నిమైవ తథమిన్ధ వైతదుర్వైనామాసుర ఆసీధ్య వైతర్
 హి యజ్ఞస్యాశిషమవృజ్త్వా యద్బూయాదేతత్ ||౧౨|| ఉ
 ద్యావాపృథివీ భద్రమభూదిత్యైత దుమైవాసురం యజ్ఞస్యాశి-
 షం గమయేద్దిదం ద్యావాపృథివీ భద్రమభూదిత్యైవ బూ-
 యాద్యజమానమైవ యజ్ఞస్యాశిషం గమయత్యాధ్మసూక్తవాక-
 ముత నమోవాకమిత్యాహేదమరాధ్మైతి వావైతదాహూప-
 శ్రితో దివః పృథివ్యోరిత్యాహ ద్యావాపృథివ్యోర్ హి య-

జ్ఞ ఉపశ్రిత ఓమన్వతీ తైస్స్మిన్ యజ్ఞే యజమాన ద్యావాపృ-
 థివీ ॥౧౩॥ స్తామిత్యాహశిషమైవై తామా శాస్తే యద్భూ-
 యాఘృపావస్తానా చ స్వధ్యవస్తానా చెతి ప్రమాయుక్తో యజ-
 మానస్యాద్యదా హి ప్రమీయతే ధైమాముపావస్యతి సూ-
 పచరణా చ స్వధి చరణా చెత్యైవ బూయాద్వరీయసీమైవాస్మై
 గవ్యూతిమా శాస్తేన ప్రమాయుక్తో భవతి తయోరావిద్యగ్ని-
 రిదగ్ం హవిరజుషతేత్యాహ యా అయాత్మ ॥౧౪॥ దైవతా-
 స్తా అరీరధామెతి వావైతదాహ యన్న నిర్దిశేత్ప్రతివేశం
 యజ్ఞస్యా శీగ్చ్ఛేదాశాస్తేఽయం యజమానోఽసావిత్యా-
 హనిర్దిశ్యైవై నగ్ం సువగ్ం లూకం గమయత్యాయురా-
 శాస్తే సుప్రజా స్వమాశాస్త ఇత్యాహశిషమైవై తా మా శాస్తే స-
 జాతవనస్యామాశాస్త ఇత్యాహ ప్రాణా వై సజాతాః ప్రా-
 ణానైవ ॥౧౫॥ నాన్తరేతి తదగ్ని దేవో దైవేభ్యో వనతే వ-
 యమగ్నేమానుషా ఇత్యాహగ్ని దేవేభ్యో వనతే వయం
 మనుష్యేభ్య ఇతి వావైతదాహేహ గతిర్వామస్యేదం చ-
 నమో దైవేభ్య ఇత్యాహ యాశ్చైవ దైవతా యజతి యా-
 శ్చన తాభ్య ఏవోభయీభ్యో నమస్కరోత్యాత్మనోఽనా-
 త్యై ॥౧౬॥

శ్రితస్తే ప్ర త్రిష్టుభమేతద్ద్యావాపృథివీ యా అయా-
 త్మ ప్రాణానైవ పట్చత్వారిగ్ంశచ్చ ॥౧౭॥

దైవా వై యజ్ఞస్య స్వగా క్తతారం నావిన్దన్తే శంయుం
 బార్ హస్పత్యమబ్రువన్నిమంనో యజ్ఞం స్వగా కుర్వతి సో-
 బ్రవీద్యరం వృణే యదైవాబ్రహ్మణోక్తోశ్రద్ధధానో యజ్ఞతే
 సా మే యజ్ఞస్యాశీరనదితి తస్మాద్యద్రాహ్మణోక్తోశ్రద్ధధానో
 యజతే శంయుమేవ తస్య బార్ హస్పత్యం యజ్ఞస్యాశీగచ్ఛత్యై-
 తన్మమేత్యబ్రవీత్కిం మే ప్రజాయాః ॥౫౭॥ ఇతి యోగపగురా-
 తే శతేన యాతయాద్యో నిహనత్సహస్రేణ యాతయాద్యో
 లోహితం కరవద్యావతః ప్రస్కద్యపాగ్ంసూన్ధస్ం గృహ్లాత్తానత-
 స్సంవత్సరాన్పితృలోకం న ప్రజానాదితి తస్మాద్బ్రాహ్మణాయ నా
 పగురేత న నిహన్యాన్న లోహితం కుర్యాదైతావతా మైనసాభ-
 వతి తచ్ఛంయోరా వృణీమహ ఇత్యాహ యజ్ఞమేవ తత్స్వగా-
 కరోతి తత్ ॥౫౮॥ శంయోరా వృణీమహ ఇత్యాహ శంయు-
 మేవ బార్ హస్పత్యం భాగధేయేన సమధానయతి గాతుం యజ్ఞ-
 య గాతుం యజ్ఞపతయ ఇత్యాహశిషమైవైతామాశాస్తై సోమం
 యజతి రేత ఏవ తద్దధాతి త్వష్టారం యజతి రేత ఏవహితంత్వష్టా-
 రూపాణి వి కరోతి దైవానాం పత్నీర్యజతి మిధునత్వాయాగ్నిం గృ-
 హపతిం యజతి ప్రతిష్ఠిత్యై జామి వా ఎతద్యజ్ఞస్య క్రియతే॥౫౯॥
 యదాజ్యేన ప్రయాజా ఇజ్యంత ఆజ్యేనపత్నీసంయాజా ఋచమనూ-
 చ్య పత్నీసంయాజానామృచా యజత్యై జామిత్వా యాథో మిధున-
 త్వాయ ప్రజ్ఞి ప్రాయణో వై యజ్ఞః ప్రజ్ఞ్యదయనః పశ్చ ప్ర-

యాజా ఇజ్యన్తై చత్వారః పత్నీ సంయాజాన్సమిష్టయజుః పఞ్చమం
పఞ్క్తిమైవాను ప్రయన్తి పఞ్క్తిమనూద్యన్తి ॥౬౦॥

ప్రజాయాః కరోతి తత్క్రియతే త్రయస్త్రిగ్శచ్చ ॥౬౧॥

యుక్త్వాహి దేవహూతమాగ్ం అశ్వాగ్ం అగ్నే రథీరివ
ని హోతా పూర్వస్సదః । ఉత నో దేవ దైవాగ్ం అచ్ఛావో-
చో విదుష్టరః । శ్రద్విత్వా వార్యాకృధి త్వగ్ం హ యద్యవిష్ట్య
సహసస్సూనవాహుత । ఋతావా యజ్ఞయో భువః । అయమగ్ని-
స్సహస్రిణో వాజస్య శతినస్పతిః । మూర్ధా కవీ రయీణామ్ । తం
నైమిమృభవో యథాఽఽనమస్త్వ సహూతిభిః । నేదీయో యజ్ఞమ్ ॥
అజీర్తః । తస్మై నూనమభిద్యవే వాచా విరూప్ నిత్యయా । వృ-
ష్టే చోదస్వ సుష్టుతిమ్ । కముష్విదస్త్వ సేనయాఽగ్నేర పాక చక్షు-
సః । పణిం గోషుస్తరామహే । మానో దేవానాం విశః ప్రస్తా-
తీరివోస్రాః । కృశం న హోసురఘ్నియాః । మా నస్సమస్యదూ-
ఢ్యః పరిద్వేషసో అగ్ం హుతిః । ఊర్మినా నావమావధీత్ । న-
మస్తే అగ్న ఓజసే గృణన్తి దేవ కృష్టయః । అమైః ॥౬౨॥
అమిత్రమదయ । కువిత్సునో విష్టయేఽగ్నే సంవెషిషో ర-
యిమ్ । ఉరుకృదురుణ స్కృధి । మా నో అస్మిన్మహాధనె పరావ-
ర్గాభరభృద్యథా । సంవగ్గ్ం సగ్ం రయింజయ । అన్యమస్మ-
ద్భియా ఇయమగ్నే సిషక్తుదుచ్చనా । వధానో అమవచ్ఛవః ।
యస్యాజుషన్నమస్విన్త శృమీమదుర్మఖస్య వా తం ఘేదగ్నివృ-

ధా॒వతి॑ । పర॑స్యా అధి॑ ॥౬౩॥ సం॒వతో॑ వరా॒గ్ం అభ్యా॑ త-
 ర । య॒త్రాహ॑మస్మి॒తాగ్ం॑ అవ । వి॒ద్వాహి॑తే పు॒రా వ॒యమ॑-
 గ్న పి॒తుర్య॑థా॒నసః॑ । అథా॑ తే సు॒మ్నమి॑మహే । య ఉ॒గ్ర
 ఇ॒వ శ॒ర్యహః॑ త్రి॒గ్న శృ॒జ్తో న వగ్ం॑సగః । అగ్నై॑ పు॒రో రు॒రోజి॑థ ।
 సఖా॑య సం॒వస్స॑మ్యజ్చ॒మిష॑గ్ం స్తోమం॒చాగ్న॑యే । వర్షి॑ష్ఠాయ
 షీతీ॑నామూ॒జౌనప్తే॑ సహస్వ॒తే । సగ్ం॑ సమి॒ద్యువ॑సే వృ॒షన్న॑గ్నై
 వి॒శ్వాన్య॑ర్య ఆ । ఇ॒డస్ప॑దే సమి॒ధ్యసై॑ స నో॒ వసూ॑న్యా భర ।
 ప్ర॒జాప॑తే స॒వేన॑ సోమా॒పూష॑ణేమా దే॒వా ॥౬౪॥

య॒జ్ఞమ॒మైర॑ధి వృ॒షన్నై॑కాన్న విగ్ం॑శతిశ్చ ॥౧౧॥

ఉ॒శన్త॑స్త్వా హ॒వామహ॑ ఉ॒శన్త॑స్సమి॒ధీమ॑హి । ఉ॒శన్తు॑శ్చ-
 త ఆ॒నహ॑ పి॒తౄన్ హ॒విషే॑ అత్త॒వే । త్వగ్ం॑ సోమ ప్ర॒చీకి॑తో మ-
 నీ॒షా త్వగ్ం॑ రజి॒ష్ఠమ॑ను నె॒షిప॑న్థామ్ । తవ॑ ప్ర॒ణీతీ॑ పి॒తరో॑ న ఇ॒న్దో
 దై॒వేషు॑ ర॒న్నమ॑భజన్త॒ధీరాః॑ । త్వయా॑హి నః పి॒తర॑స్సోమ పూ-
 ర్వై కర్మా॑ణి చ॒క్రుః ప॑వమా॒నధీ॑రాః । వ॒స్వన్న॑వాతః పరి॒ధీగ్ం ర-
 పో॒ణౌ పీ॒రే భి॒రశ్వై॑ర్మఘ॒వా భ॑వ ॥౬౫॥ నః । త్వగ్ం॑ సోమ పి-
 తృ॒భిస్సం॑విదానో॒ను ద్యా॑వాపృ॒థివీ॑ ఆ తత॑న్థ । తస్మై॑ త ఇ॒న్దో
 హ॒విషా॑ వి॒ధేమ॑ వ॒యగ్ం॑ స్యామ పత॑యో ర॒యీణా॑మ్ । అగ్ని॑-
 ష్వా॒త్తాః పి॒తర॑ ఎ॒హ గ॑చ్ఛత స॒దస్స॑దస్స॒దత॑ సుప్ర॒ణీత॑యః । అ॒త్తా
 హ॒వీగ్ం॑షి ప్ర॒యతా॑ని బ॒ర్హిష్యా॑థా ర్త॒యిగ్ం॑ సర్వ॑వీరం దధా-

తన । బర్హిషదః పితర ఋత్యర్వాగ్నిమా వోహవ్యాచకృమా జు-
 షధ్వమ్ । త ఆ గతావసా శంతమైనాధాన్మభ్యమ్ ॥౬౬॥ శం-
 యోరరపో దధాతః ఆహం పితౄంధ్నువిదత్రాగ్ం అవిధ్ని న-
 పాతంచ విక్రమణం చ విష్ణోః । బర్హిషదో య స్వధయా సుత
 స్య భజన్త పితౄన్త ఇహాగమిష్ఠాః । ఉపహూతాః పితరస్సామ్యా-
 సా బర్హిష్యేషు నిధిషు ప్రియేషు । త ఆ గమన్తుత ఇహ శ్రు-
 వన్త్వధి బ్రువన్తు తె అవన్త్వస్మాన్ । ఉదీరతామవర ఉత్పరాస
 ఉన్మధ్యమాః పితరస్సామ్యాసః । అసుమ్ ॥౬౭॥ య ఈయుర-
 వృకా ఋతజ్ఞాస్తేనోఽవన్తు పితరౌ హవేషు । ఇదం పితృభ్యో న-
 మో అస్త్వద్య య పూర్వాస్తో య ఉపరాస ఈయుః । య పా-
 ణివై రజస్యా నిషత్తా య వా నూనగ్ం సువృజనా సువిక్షు ।
 అధా యథానః పితరః పరానః ప్రతాసా అగ్న ఋతమాశుషా-
 నాః । శుచీదయన్ద్రిధితిముక్థశాసః తామా భిన్దన్తో అరుణీరపవ్రన్ ।
 యదగ్నై ॥౬౮॥ కవ్యవాహన పితౄన్ యక్ష్యతావృధః । ప్ర
 చ హవ్యాని వక్ష్యసి దైవేభ్యశ్చ పితృభ్య ఆ । త్వమగ్న ఈడితౌ
 జాతవైదోఽవాడ్ధవ్యా ని సురభీణీ కృత్వా । ప్రాదాః పితృభ్యస్త్వ-
 ధయా తె అక్షన్నద్ధి త్వం దేవ ప్రయతా హవీగ్ంషి । నూతలీ
 క్వైర్యమో అగ్నేరోభిర్బృహస్పతిర్ ఋక్వభిర్వావృధానః ।
 యాగ్ంశ్చ దైవా వావృధుర్యే చ దేవాన్ధ్వాహాన్యై స్వధ-

యాఽన్యే మదన్తి ||౬౯|| ఇమం యమ ప్రస్తరమా హి నీ-
 దాఙ్గిరోభిః పితృభిస్సం విదానః । ఆ త్వా మన్తాః కవిశస్తా వ-
 హన్వేనా రాజన్ హవిషా మాదయస్వ । అఙ్గిరోభిరా గహి య-
 జ్ఞయేభిర్యమ వైతూపైరిహ మాదయస్వ । వివస్వన్తగ్ం హువై
 యః పితా తేఽస్మిన్ యజ్ఞే బర్హిష్యానిషద్య । అఙ్గిరసా నః పి-
 తరో నవగ్రావ అథర్వాణో భృగవస్తామ్యాసః । తేమాం వ్రయగ్ం
 సుమతౌ యజ్ఞయానామపి భద్రై సౌమనసే స్యామ ||౭౦||

భవన్తభ్యమనుం యదగ్నే మదన్తి సౌమనస ఏకం చ॥

సమిధశ్చక్షుషీ ప్రజాపతిరాజ్యం దేవస్య స్థ్యం బ్రహ్మనా-
 దినోఽద్భిరగ్నేస్త్రయో మనుః పృథివ్యాః ప్రశవోఽగ్నీ ధ దేవా
 వైయజ్ఞస్య యుక్తోశన్తస్త్యా ద్వాదశ ||౭౧||

సమిధో యాజ్యా తస్మాన్నాభాగగ్ం హితమన్విత్యాహ
 ప్రజా వా ఆహేత్యాహ యుక్త్వాహి సప్తతిః ||౭౨||

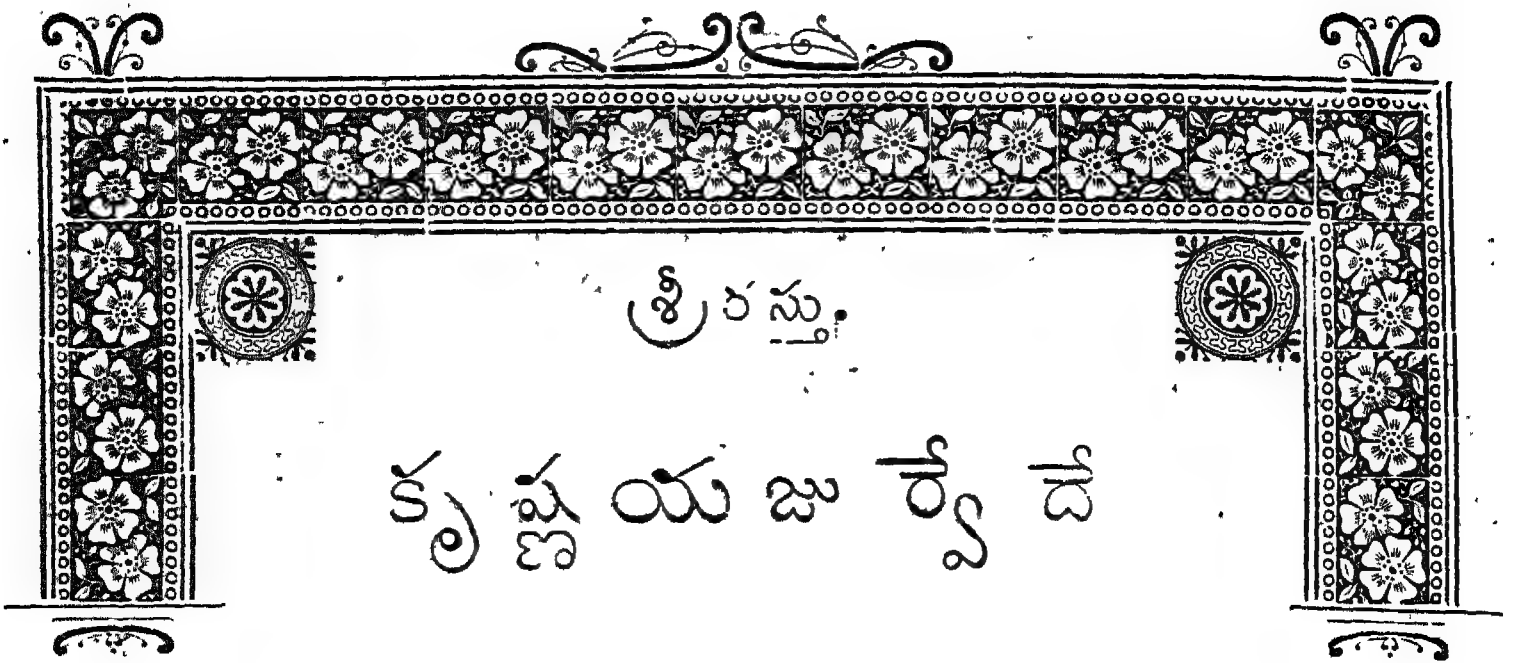
సమిధస్సౌమనసే స్యామ॥

హరిః ఓం॥

శ్రీకృష్ణాపకాణమస్తు॥

ద్వితీయకాణ్డస్సమాప్తః॥

శ్రీరస్తు.

కృష్ణయజుర్వేదే

తృతీయకాండప్రారంభః.

ప్రథమప్రశ్నః.

హరిఃఓమ్ ॥ ప్రజాపతిరకామయత ప్రజాస్సృజయెతి సత-
 పాతవ్యత ససపానసృజత సోకామయత ప్రజాస్సృజయెతి
 సద్వితీయమతవ్యత సవయాగ్ంస్యసృజత సోకామయత ప్రజా-
 స్సృజయెతి సత్వితీయమతవ్యత సవతం దీక్షిత వాదమపశ్యత్తమ-
 వదత్తతో వై సప్రజా అసృజత యత్పస్తప్తా దీక్షితవాదం వదతి
 ప్రజావ తద్యజమానః ॥౧॥ సృజతే యద్వైదీక్షితోమేధ్యం
 పశ్యత్యపాస్మాద్దీక్షాక్రామతి నీలమస్యహరోవ్యత్యబద్ధంమనో ద-
 రిద్రిం చక్షుస్సూర్యో జ్యోతిషాగ్ం శ్రేష్ఠోదీక్షే మామాహస్తీరి-
 త్యాహ నాస్మాద్దీక్షాపక్రామతి నాస్యనీలం నహరోవ్యతి య-
 ద్వైదీక్షితమభివర్షతి దివ్యాఆపోశాంతా ఓజో బలం దీక్షామ్ ॥౨॥

తపోన్య నిఘ్నన్త్యన్తీబలం ధత్తౌజోధత్త బలంధత్త మామేదీ -
 త్తాం మా తపో నిర్వధిష్టత్యాహైతదేవ సర్వమాత్మన్తతైనాస్యో-
 జ్జోబలం నదీత్తాం నతపో నిఘ్నన్త్యగ్నిర్వేదీక్షి తస్యదేవతాసోః
 ౭స్మాదేతర్హి తిర ఇవయర్హియాతి తమిశ్వరగ్ంరత్తాగ్ంసిహః
 న్తోః ॥౩॥ భద్రాదభి శ్రేయః ప్రేహి బృహస్పతిః పురవతాతే అ-
 స్త్విత్యాహ బ్రహ్మవై దేవానాం బృహస్పతిస్తమేవాన్వారభ తే స
 ఏనగ్ం సంపారయత్యేదమగన్మ దేవయజనం పృథివ్యా ఇత్యాహ
 దేవయజనగ్ం హ్యేషపృథివ్యాతగచ్ఛతియోయజతే విశ్వేదేవా
 యదజుషన్త పూర్వ ఇత్యాహ విశ్వేహ్యేతద్దేవాజ్జోషయన్తే య-
 ద్బ్రహ్మణా ఋక్సామాభ్యాం యజుషా సంతరన్త ఇత్యాహ-
 క్సామాభ్యాగ్ం హ్యేషయజుషా సంతరతి యోయజతే రాయ-
 స్పృషేణ సమిషా మదైమేత్యాహశిషమేవై తామా శాన్తే ॥౪॥

యజమానోదీ త్తాగ్ంహన్తోబ్రాహ్మణాశ్చతుర్విగ్ంశతిశ్చ॥

ఎష తే గాయత్రో భాగఇతిమే సోమాయ బ్రూతాదేవ
 తైతైష్టభోజాగతౌ భాగఇతి మేసోమాయ బ్రూతాచ్ఛన్తోమా-
 నాగ్ం సాంరాజ్యం గచ్ఛతి మేసోమాయ బ్రూతాద్యోవై సోమః
 గ్ంరాజానగ్ంసాంరాజ్యం లోకం గమయిత్వా క్షీణాతి గచ్ఛతి
 స్వానాగ్ంసాంరాజ్యం ఛన్దాంగ్ంసి ఖిల్తువై సోమస్య రాజ్ఞస్సాంరా-
 జ్యోలోకః పురస్తాథోమస్య క్రియాదేవమభి మన్త్రయేత సాం-
 రాజ్యమేవ ॥౫॥ ఎనన్తోకంగమయిత్వా క్షీణాతిగచ్ఛతి స్వానా-

గ్ం సాంరాజ్యంయోవై తానూనప్రసృప్రతిష్ఠాం వెదప్రత్యైవతి-
 ష్ఠతి బ్రహ్మవాదినోవదన్తి న ప్రాశ్నచన్తి నజుహ్వత్యథ క్వతానూ-
 నప్రసృప్రతి తిష్ఠతీతిప్రజాపతౌమనసీతి బ్రూయాత్త్రిరవజిఘ్నే-
 త్ప్రజాపతౌత్వామనసి జుహోమిత్యేషావై తానూనప్రసృ-
 ప్రతిష్ఠాయ ఏవంవెద ప్రత్యైవ తిష్ఠతియః ॥౬॥ వాఅధ్వర్యోః
 ప్రతిష్ఠాంవెదప్రత్యైవ తిష్ఠతి యతౌ మన్యేతానభిక్రమ్యహోష్యా-
 మితితత్తిష్ఠన్నాశ్రావయేదేషావా అధ్వర్యోఃప్రతిష్ఠాయఏవంవెదప్ర-
 త్యైవతిష్ఠతి యనభిక్రమ్యజుహుయాత్ప్రతిష్ఠాయా ఇయాత్తస్మాత్స-
 మానత్ర తిష్ఠతా హోశవ్యం ప్రతిష్ఠిత్యేయోవాఅధ్వర్యోస్సం-
 వెదస్వవానైవభవతి స్రుగ్వా అస్యస్వంవాయవ్యమస్య ॥౭॥ స్వం
 చమసోఽస్య స్వంయద్వాయవ్యం వాచమసం వాఽనన్వారభ్యా-
 శ్రావయేత్స్వాదియాత్తస్మాదన్వారభ్యాశ్రావ్యగ్ంస్వాదైవనైతి యో-
 వై సామమప్రతిష్ఠాప్య స్తాత్రముపాకరోత్యప్రతిష్ఠితస్సామో భవత్య-
 ప్రతిష్ఠితస్సామోఽప్రతిష్ఠితాన్యథ్కాన్యప్రతిష్ఠితౌ యజమానోఽ-
 ప్రతిష్ఠితోఽధ్వర్యుర్వాయవ్యం వై సామస్య ప్రతిష్ఠా చమసోఽస్య
 ప్రతిష్ఠా సామస్తోమస్యస్తోమ ఉక్థానాం గ్రహం వాగృహీత్వాచ-
 మసంహోన్నీయస్తాత్రముపాకుర్యాత్ప్రత్యైవ సామగ్ంస్థాపయత్తిప్రతి-
 స్తామంప్రత్యుక్థాని ప్రతి యజమాన స్తిష్ఠతిప్రత్యధ్వర్యుః ॥౮॥

ఏవతిష్ఠతి యోవాయవ్యమస్య గ్రహంవైకాన్న విగ్ంశ-

తిశ్చ ॥౯॥

యజ్ఞం వా వ్రతత్సంభరన్తి యథోన్ముక్తయజ్ఞైః ప్రపదం య-
జ్ఞముఖిగ్ం హవిధానై యర్హిహవిధానై ప్రాచీప్రవరణయై-
యుస్తర్హి తేనాత్మముపాశ్చాద్యజ్ఞముఖి వైవ యజ్ఞమను సం త-
నోతి ప్రాశ్చమగ్నింప్రహరన్తు యత్పత్నీమానయన్త్యన్వనాగ్ంసి ప్ర-
వరయన్త్యథ వా అస్యైష ధిష్ఠియో హీయతే సానుధ్యాయతి
స ఈశ్వరో దుద్రాభూత్వా ॥౯॥ ప్రజాం ప్రశూయజమానస్య
శమయితౌర్యర్హి ప్రశుమాప్రీతముదజ్ఞం నయన్తి తర్హితస్యప-
శుశ్రవణగ్ంహరైతైనైవై సం భాగినంకరోతి యజమానోవా ఆహ-
వనీయో యజమానం వా వ్రతద్వికర్షన్తైదాహవనీయాత్పశు-
శ్రవణగ్ం హరన్తి సవైవస్యాన్నిర్మన్త్యంవాకుర్యాద్యజమానస్య
సాత్మత్వాయ యది ప్రశోరవదానం నశ్యేదాజ్యస్య ప్రత్యాఖ్యా-
యమవద్యేతైవతతః ప్రాయశ్చిత్తిర్యై ప్రశుం విమర్షిర్య-
స్తాన్కామయైతాతిమాచ్ఛేయరితి కువిదజ్ఞైతి నమోవృక్తివత్య-
చాన్మగ్నిధే జహుయాన్నమోవృక్తిమైవైషాం వృక్షేతా-
జగాతిమాఛన్తి ॥౧౦॥

భూత్వాతత్ప్రక్షిప్త్వాంశతిశ్చ ॥౩॥

ప్రజాపతేజాయమానాః ప్రజా జాతాశ్చయాగ్నమాః త-
స్మైప్రతిప్రవేదయచిక్తిత్వాగ్ం అను మన్యతామ్ । ఇమంప్రశుం ప-
శుపతేతే అద్యబధ్నామ్యగ్నే సుక్తతస్యమధ్యే ॥ అనుమన్యస్వ సు-
యజాయజామజష్టం దేవానామిదమస్తుహవ్యమ్ । ప్రజానన్తః ప్రతి

గృహన్తి పూర్వే ప్రాణ మగ్నేభ్యః పర్యాచరంతమ్ । సువగం యా-
 హి పథిభిదేవయానైరోషధీషుప్రతితిష్ఠా శరీరైః । యేషామీశే ॥
 పశుపతిః పశూనాం చతుష్పదాముత చద్విపదామ్ । నిష్క్రి-
 తోఽయం యజ్ఞాయం భాగమేతురాయస్సోషా యజమానస్యసన్తు ।
 యే బధ్యమానమను బధ్యమానా అభ్యేక్షంత మనస్తా చక్షుషాచ ।
 అగ్నిస్తాగం అగ్రే ప్రముమోక్తుదేవః ప్రజాపతిః ప్రజయా సం-
 విదానః । య ఆరణ్యాః పశవో విశ్వరూపా విరూపాస్సన్తోబ-
 హుధైకరూపాః । వాయస్తాగం అగ్రే ప్రముమోక్తుదేవః
 ప్రజాపతిః ప్రజయా సంవిదానః । ప్రముఞ్చమానాః ॥౧౨॥
 భువనస్య రేతోగ్రాతుంధత్త యజమానాయదేవాః । ఉపాకృ-
 తగ్ం శశమానం యదస్థాజీవం దేవానామప్యేతుపాథః । నానా-
 ప్రాణో యజమానస్య పశునాయజ్ఞో దైవేభిస్సహ దేవయానః ।
 జీవం దేవానామప్యేతు పాథస్సత్యాస్సన్తు యజమానస్య కామాః ।
 యత్పశుర్ద్రామ్యుమక్తతొరోవాప్రద్భిరాహతే । అగ్నిర్ద్రాతస్తాదేనస్తా
 విశ్వన్ముఞ్చత్వగ్ంహసః । శమితార ఉపేతనయజ్ఞమ్ ॥౧౩॥ దైవ-
 భిరిన్వితమ్ । పాశాత్పశుం ప్రముఞ్చతబద్ధాద్యజ్ఞపతింపరి । అదితిః
 పాశం ప్రముమోక్త్వేతంనమః పశుభ్యః పశుపతయేకరోమి । అరా-
 తీయన్తమధరంకృణోమియం ద్విష్టస్తస్మిన్ప్రతిముఞ్చామి పాశమ్ ।
 త్వాముతే దధిరేహవ్యవాహగ్ం శృతంక్తతారముత యజ్ఞాయంచ ।
 అగ్నే సదక్షస్సతన్తుర్హి భూత్వాఽథ హవ్యాజాతవేదోజుషస్వ ॥

జాతవేదో వపయా గచ్ఛ దైవాన్త్వగ్ంహి హోతాప్రథమోబ-
భూథ । ఘృతైస్తత్వంతనువోవధన్యస్త్వాహా కృతగ్ం హవిరద-
న్తు దైవాః । స్వాహాదైవేభ్యో దైవేభ్యస్వాహా ॥౧౪॥

ఈశేప్రముఞ్చమానాయజ్ఞం త్వగ్ంహోడశచ ॥౪॥

ప్రాజాపత్యా వై పశవ సైమాగ్ం రుద్రోఽధిపతిర్యదైతా-
భ్యాముపాకరోతి తాభ్యామైవై నం ప్రతిప్రోచ్యా లభత ఆత్మనోఽ-
నావ్రస్కాయద్వాభ్యాముపాకరోతి ద్విపాద్యజమానఃప్రతిష్ఠి త్యాఉ-
పాకృత్య పఞ్చ జుహోతి పాఙ్క్తాః పశవః పశూనైవావరున్ధైమృత్య-
వైవా ఏష నీయతైయత్పశుస్తం యదన్వారభేతప్రమాయుకాయ-
జమానస్సాన్యాన్నాప్రాణోయజమానస్యపశునైత్యాహవ్యావృత్యై॥
యత్పశుర్మాయుమక్తృతేతి జుహోతి శాన్త్యై శమితార ఉపేతనై-
త్యాహ యథాయజురేవై తద్వపాయాంవా ఆహ్రియమాణాయా-
మగ్నై ర్మేధోపక్రామతి త్వాముతే దధిరేహవ్యవాహమితి వపామభి-
జుహోత్యగ్నై రైవ మేధమవరున్ధైధోశృతత్వాయ పురస్తాథ్వా-
హాకృతయోవా అన్యైదైవా ఉపరిష్టాథ్వాహాకృతయోఽన్యై స్వా-
హా దైవేభ్యోదైవేభ్యస్వాహౌత్యభితో వపాంజుహోతి తానైవో-
భయాన్ప్రీణాతి ॥౧౬॥

వ్యావృత్యా అభితోవ పాంపఞ్చచ ॥౫॥

యోవాఅయథాదేవతం యజ్ఞముప చర్తత్యాదైవతాభ్యోవృ-
శ్చ్యై తైపాపీయాన్భవతియోయథాదేవతం నదేవతాభ్య ఆవృశ్చ్యైతై

వసీయాన్భవత్యాగ్నైర్యుచాఽఽగ్ని ధ్రుమభి మృశేద్యేష్టవ్యా
 హవిధానమాగ్నైర్యు సుచో వాయవ్యయా వాయవ్యాన్వై-
 ద్రియా సదో యథాదేవతమైవ యజ్ఞముపచరతినదేవతాభ్యుప-
 శ్చ్యతే వసీయాన్భవతియునజ్ఞతే పృథివీంజ్యోతిషాస్తహాయునజ్ఞివా-
 యుమంతరిక్షేణ ॥౧౭॥ తైస్తహాయునజ్ఞి వాచగ్ం స్తహసూర్యేణ
 తేయునజ్ఞితిసో విపృచ్ఛసూర్యస్యతే అగ్ని దేవతాగాయత్రీ ఛ-
 న్దఉపాగ్ంశోః పాత్రమసిసామో దేవతా త్రిష్టుప్చ్ఛన్దోఽన్తర్వామస్య
 పాత్రమసీన్దో దేవతాజగత్తీఛన్ద ఇన్ద్ర వాయువోః పాత్రమసి బృహ-
 స్పతిదేవతాఽన్తష్టుప్చ్ఛన్దో మిత్రావరుణయోః పాత్రమస్యశ్వినో
 దేవతా ప్రజ్ఞశ్చ్ఛన్దోఽశ్వినోః పాత్రమసి సూర్యోదేవతా బృహతీ॥
 ఛన్దశ్శుక్రస్య పాత్రమసిచన్ద్రమా దేవతాస్తతోబృహతీ ఛన్దోమ-
 ధినః పాత్రమసివిశ్వే దేవా దేవతోష్ణిహః ఛన్ద ఆగ్రయణస్య పా-
 త్రమసీన్దో దేవతా కకుచ్ఛన్ద ఉక్థానాం పాత్రమసి పృథివీ దేవతా
 విరాట్చ్ఛన్దో ధృవస్యపాత్రమసి ॥౧౮॥

అన్తరిక్షేణ బృహతీత్రయ స్త్రిగ్ంశచ్చ ॥౨॥

ఇష్టగ్ంవాఅధ్వర్యుర్యజమానస్యేష్టగ్ంఃఖిలువై పూర్వో-
 ఽష్టగ్ంః క్షీయత ఆస్తన్యాన్మా మన్తాత్పాహికస్యాశ్చిదభిశస్త్యా ఇతి
 పురాప్రాతరనువాకాజ్ఞాహుయాదాత్మన ఎవతదధ్వర్యుః పురస్తా-
 చ్చర్మనప్త్యాతేఽనాత్వైః సంవేశాయ త్వాపవేశాయ త్వా
 గాయత్త్రియా స్త్రిష్టుభోజగత్యా అభిభూత్వైస్వాహః పాణాపా-

నామృత్యోర్మాపాతంప్రాణాపానౌ మామాహాసిష్టందైవతానువా
 ఎతే ప్రాణాపానయోః ॥ ౨౦ ॥ వాయుచ్చన్తే యమాగ్ం
 సామస్సమృచ్చతే సంవేశాయత్వోపవేశాయత్వేత్యాహ ఛన్దా-
 గ్ంస్తివై సంవేశ ఉపవేశశ్చన్దోభిరైవాన్య ఛన్దాగ్ంసివృజ్జైప్రెతి-
 వన్త్యాజ్యానిభవన్త్యభిజిత్యైమరుత్వతః ప్రతిపదౌ విజిత్యా ఉ-
 భేబృహద్రథన్తరే భవత ఇయం వావ రథన్తరమసౌబృహ-
 దాభ్యామ్నైవై నమన్తరేత్యద్య వావ రథన్తరగ్ం శ్వోబృహద-
 ద్యాశ్వాద్యేవై నమన్తరేతి భూతమ్ ॥ ౨౧ ॥ వావ రథన్తరం భవిష్య-
 ద్బృహద్యా తాచ్చైవై నం భవిష్యతశ్చాన్తరేతి పరిమితం వావ
 రథన్తరమపరిమితం బృహత్సరిమితాచ్చైవై నమపరిమితాచ్చాన్త-
 రేతి విశ్వామిత్రజమదగ్ని వసిష్ఠేనాస్పధేతాగ్ం సపతజ్జమదగ్ని-
 ర్విహవ్యమపశ్యతైన్తవై స వసిష్ఠస్యన్ద్రియం వీర్యమవృజ్జయద్వి-
 హవ్యగ్ం శస్యత ఇన్ద్రియమైవతద్వీర్యం యజమానో భాతృ-
 వ్యస్య వృజ్జేయస్యభూయాగ్ంసాయజ్ఞక్రతవ ఇత్యాహుస్సదైవ-
 తావృజ్జుఇతియద్యగ్నిష్టోమసోమః పరస్తాథ్నాన్యదుక్థ్యం కుర్వీత
 యద్యుక్థ్యస్సాన్యదతిరాత్రం కుర్వీత యజ్ఞక్రతుభిరైవాన్య దైవతా
 వృజ్జేవసీయాన్భవతి ॥ ౨౨ ॥

ప్రాణాపానయోభూతం వృజ్జేఽష్టావిగ్ంశతిశ్చ ॥ ౨౩ ॥

నిగ్రాభ్యాస్థనదైవశుత్రయైర్మై తపయతప్రాణంమేత-

పయతాప్తానం మేతపయత వ్యానంమేతపయత చక్షుమేత-

పఱయత్రోత్రంమేతపఱయత్ర మనోమేతపఱయత్ర వాచంమేత-
 పఱయత్రాత్తానం మేతపఱయత్రాజ్ఞాని మేతపఱయత్ర ప్రజాంమేత-
 పఱయత్ర పశూన్మేతపఱయత్ర గృహన్మేతపఱయత్ర గణాన్మేతపఱ-
 యత్రస్తర్వగణంమాతపఱయత్ర తపఱయత్రమా ॥౨౪॥ గుణామై-
 మావిత్పృష్నోషధయో వై సోమస్యవిశోవిశః ఖలువైరాజ్ఞః ప్ర-
 డాతోరీశ్వరా ఇన్ద్రస్సామోఽవీవృధం వో మనసాసుజాతా ఋ-
 తప్రజాతా భగద్యస్సామ । ఇన్ద్రేణ దేవీర్వీరుధస్సంవిదానా
 అనుమన్యన్తాగ్ం సవనాయ సామమిత్యాహాషధీభ్య వైవేన్ద్రగ్ంస్వా-
 మై విశస్వామై దేవతాయై నిర్యాచ్యాభిషుణోతి యోవైసామ-
 స్యాభిషూయమాణస్య ॥౨౪॥ ప్రథమోఽగ్ంశుస్కున్దతి స
 ఈశ్వర ఇన్ద్రియంవీర్యం ప్రజాంపశూన్ యజమానస్య నిర్హ-
 న్తోస్తమభి మన్త్రయైతామాస్కన్ధస్సహ ప్రజయా సహరాయ-
 స్సాపేణెన్ద్రియం మేవీర్యం మానిర్వధీరిత్యాశిషమైవై తామాశా-
 న్త ఇన్ద్రియస్యవీర్యస్యప్రజాయై పశూనామనిఘాతాయ ద్రిప్స-
 శ్చ స్కున్దపృథివీమనుద్యామిమంచయోనిమనుయశ్చపూర్వః । తృ-
 తీయం యోనిమనుసంచరన్తం ద్రిప్సంజుహోమ్యనుసప్తహో-
 త్రాః ॥౨౫॥

తపఱయత్ర మాభిషూయమాణస్య యశ్చదశచ ॥౨౫॥

యోవై దైవాన్దైవయశ్సెనాపఱయతి మనుష్యాన్మనుష్యయ-
 శ్సెన దేవయశ్సేవ దైవేషు భవతి మనుష్యయశ్సే మనుష్యేషు

యాన్వాచీనమాగ్రయణాద్గోహస్థస్త్వీయాతానుపాగ్ంశుగృప్తీ-
 యాద్యానూధ్వాగ్ంస్తానుపబ్దిమతో దైవానైవతద్దైవయశసేనా-
 పయతి మనుష్యాన్మనుష్యయశసేనదైవయశస్యేవ దేవేషు భవతి
 మనుష్యయశసీ మనుష్యేష్వగ్నిః ప్రాతస్సవనెపాత్వస్మా వైశ్వా-
 నరో మహీనా విశ్వశంభూః । సనఃపావకో ప్రవిణం దధాతు ॥౨౬॥
 ఆయుష్మన్తస్సహభతౌస్యామ । విశ్వేదైవామరుత ఇన్దో) అస్మా
 న్నస్మిన్ద్వితీయై సవనైసజహ్యుః । ఆయుష్మన్తః ప్రియమేషాం వద-
 న్తోవయం దైవానాగ్ం సుమతౌస్యామ । ఇదంతృతీయగ్ం సవనం
 కవీనామృతేనయేచమసమైరయన్త । తేసాధన్వనాస్సువరానశానా-
 స్స్విష్టింనో అభివసీయోనయన్తు । ఆయతనవతీవా అన్యాఆహు-
 తయో హూయన్తేనాయతనా అన్యాయా ఆఘారవతీస్తాఆయత-
 నవతీర్యాః ॥౨౭॥ సౌమ్యాస్తా అనాయతనా ఐన్ద్రీవాయవమాదా-
 యాఘారమా ఘారయేదధ్వరోయజ్ఞోఽయమస్తుదైవా ఓషధీభ్యః
 ప్రశవేనో జనాయ విశ్వస్మై భూతాయాధ్వరోసి సపిన్వస్వఘృతవ-
 దైవసామేతి సౌమ్యా ఏవ తదాహుతీరాయతనవతీః కరోత్యాయత-
 నహన్భవతి యఏవం వెదాథోద్యావాపృథివీ ఏవఘృతేనవృనత్తి
 తే వృత్తే ఉపజీవనీయే భవత ఉపజీవనీయో భవతి ॥౨౮॥ య
 ఏవం వెదైషతే రుద్రభాగో యంనిరయాచథాన్తం జుషస్వ వి-
 దేగౌప్రత్యగ్ం రాయస్పాషగ్ం సువీర్యగ్ం సంవత్సరీణాగ్ం
 స్వస్తిమ్ । మనుః పుత్రేభ్యో దాయం వ్యభజన్సనాభానెదిష్ఠం

బ్రహ్మచర్యం వసంతం నిరభజధ్న ఆగచ్ఛతోసే బ్రవీత్కథా
 మానిరభాగితినత్వా నిరభాక్షమిత్యబ్రవీదజ్జీరస ఇమే సత్రమాస-
 తేతే ||౨౯|| సువగ్ం లోకంన ప్రజానన్తి తేభ్య ఇదం బా-
 హ్మణం బ్రూహి తే సువగ్ం లోకంయన్తోయఏషాం ప్రశవన్తాగ్ం-
 స్తే దాన్యనీతితదేభ్యోబ్రవీత్తే సువగ్ం లోకంయన్తోయ ఏ-
 షాం ప్రశవ ఆసన్తానన్తా అదదున్తం ప్రశుభిశ్చరన్తం యజ్ఞవాన్తారు-
 ద్ర ఆగచ్ఛతోసే బ్రవీన్తమ వాఇమే ప్రశవ ఇత్యదుర్వై ||౩౦||
 మహ్యమిమానిత్యబ్రవీన్న వైతస్యత ఈశత ఇత్యబ్రవీద్యద్యజ్ఞ-
 వాన్తాహీయతే మమ వైతదితి తస్మాద్యజ్ఞవాన్తు నాభ్యవేత్యగ్ం
 సోబ్రవీద్యజ్ఞేమా భజాథ తే ప్రశూన్నాభిమగ్ంస్య ఇతితస్మా ఏతం
 మన్థినస్సగ్ంస్సావమజుహోత్తతో వై తస్య రుద్రః ప్రశూన్నా-
 భ్యమన్యతయతైతమేవం విద్వాన్మన్థినస్సగ్ంస్సావం జుహోతి
 నతత్రరుద్రః ప్రశూనభిమన్యతే ||౩౧||

దధాత్వాయశనవతీర్యా ఉపజీవనీయో భవతితేదుర్వై
 యతైతమేకాదశచ ||౩౨||

జష్టోవాచో భూయాసం జష్టోవాచస్పతయైదేవివాక్ । య-
 ద్వాచో మధుమత్తస్మిన్మాధాస్సాహ్ సరస్వత్యై । ఋచా స్తో-
 మగ్ం సమధన్య గాయత్రేణ రథన్తరమ్ । బృహద్దాయత్రవ-
 తన్ ॥ యస్తేదప్రస్సస్కన్దతి యస్తేలగ్ంశుఖాహుచ్యుతోధిష-
 ణయోరుపస్థాత్ । అధ్వర్యోర్వా పరియస్తేప్రవిత్రాధ్వాహాకృ-

తమిన్ద్రాయ తంజుహోమి । యోక్షోప్సో అగ్ంశుఃపతితః పృథి-
 వ్యాం పరివాపాత్ ॥౩౨॥ పురోడాశాత్కర్మాత్ । ధానాస్తో-
 మాన్మధిన ఇన్ద్రోశుక్రాధ్వాహా కృతమిన్ద్రాయ తంజుహోమి ।
 యస్తేక్షోప్సోమధుమాగ్ం ఇన్ద్రోయావాన్ధ్వాహా కృతః పునర్-
 ప్యేతి దేవా ॥ దివఃపృథివ్యాః పత్యన్తరితౌధ్వాహాకృత మి-
 న్ద్రాయ తంజుహోమి । అధ్వర్యుర్వాఋత్విజాం ప్రథమో యు-
 జ్యతే తేనస్తామో యోక్తవ్య ఇత్యాహుర్వాగగైగా అగ్రపత్వ-
 జుగాదైవేభ్యో యశోమయి దధతీప్రాణాన్పశుషుప్తజామయి ॥౩౩॥
 చయజమానైచేత్యాహవాచమేవతద్యజ్ఞముఖేయనక్తి వాస్తువాప్త-
 తద్యజ్ఞస్య క్రియతే యద్యోహన్సహిత్యా బహిష్పవమానగ్ం స-
 పాన్తిపరాశ్చోహియన్తి పరాచీభిస్తువతే వైష్ణవ్యచా పునరే-
 త్యోపతిష్ఠతే యజ్ఞోవైవిష్ణుర్యజ్ఞమేవాక్రవిష్టోత్వం నో అన్తమ-
 శ్శర్మయచ్ఛ సహన్త్య । ప్రతే ధారా మధుశ్చుత ఉధ్సం దుహ్రాతే
 అక్షీతమిత్యాహ యదైవాన్య శయానస్యోప శుష్యతి తదైవా-
 సైతేనాప్యాయయతి ॥౩౪॥

పరివాపాత్ప్రజాం మయిదుహ్రాతే చతుర్దశచ ॥౧౦॥

అగ్నినారయిమశ్శ్చవత్పాషమేవదివేదివే । యశసంవీరవత్త-
 మమ్ । గోమాగ్ం అగ్నేవిమాగ్ం అశ్వేయజ్ఞోన్మవధ్సఖా సద-
 మిదప్రమృష్యః । ఇడావాగ్ం వ్రహ్మ అసుర ప్రజావాన్దీఘోరయిః
 పృథుబుధ్సన్సభావా ॥ ఆప్యాయన్య సంతే । ఇహత్వష్టారమగ్ని-

యం విశ్వరూపముపహ్వయే । అస్తాకమస్తు కేవలః । తన్నస్తురీప్తమ-
 ధ పోషయిత్తు దేవత్వప్రర్విరరాణస్యస్వ । యతోవీరః ॥౩౫॥ క-
 ర్మణ్యస్సుదత్తో యుక్తగ్రాహజాయతే దైవకామః । శివస్త్యప్తరిహ-
 గహివిభుః పోష ఉతత్మనా । యజ్ఞేయజ్ఞేనఉదవ । పిశజ్గరూపస్సుభ-
 రోఽయోధాశ్శుష్టివీరో జాయతే దైవకామః । ప్రజాంత్యష్టా వి-
 ష్యతు నాభిమస్తే అథాదైవానామప్యేతుపాథః । ప్రణో దైవ్యా నో-
 దివః । పీఠివాగ్ంసగ్ంసరస్వతస్త్సనంయోవిశ్వదర్శతః । ధుక్షీమహి-
 ప్రజామిషమ్ ॥౩౬॥ యేతేసరస్వ ఊర్మయో మధుమన్తోఘృత-
 శ్చుతః । తేషాం తేసుమ్నమీమహే । యస్యప్రతం పశవోయ-
 న్తినర్వై యస్య ప్రతముప తిష్ఠన్త ఆపః । యస్యప్రతేపుష్టి-
 పతినివిష్టస్త్గం సరస్వన్తమవసే హువేమ । దివ్యగ్ం సుప్త-
 ణం వయసం బ్రహ్మన్తమపాంగభం వృషభమోషధీనామ్ ।
 అబీపతో వృష్ట్యా తపయన్తం తగ్ం సరస్వన్తమవసే హు-
 వెమ । సినీవాలి పృథుష్టుకేయా దైవానామసిస్వసా । జుషస్వ
 హవ్యమ్ ॥౩౭॥ ఆహుతం ప్రజాం దేవిదిద్ధినః । యాసుషాణి-
 స్స్వజ్గురిస్సుషూమాబహుసూవరీ । తస్యై విశ్వత్సయై హవిస్సినీ-
 వాల్యై జుహోతన । ఇన్ద్రోవో విశ్వతస్పరీన్ద్రంసరః । అసితవ-
 ణాహారయస్సుప్తణామిషోవసానాదివముత్పతన్తి । తఆవ వృ-
 త్తీన్ధనదనాని కృత్వాఽఽదిత్పుథివీ ఘృతైర్వ్యద్యతే । హిరణ్య-
 కేశోరజసోవిసారైః హిధునిర్వాత ఇవధ్రజీమాన్ । శుచిభ్రాజా

యం విశ్వరూపముపహ్వయే । అస్తాకమస్తు కెవలః । తన్నస్తురీప్తమ-
 ధ పోషయిత్ను దేవత్వప్తర్విరరాణస్యస్వ । యతోవీరః ॥౩౧॥ క-
 ర్మణ్యస్తుదత్తోయుక్తగ్రాహజాయతే దైవకామః । శివస్త్యప్తరిహ-
 గహివిభుః పోష ఉతత్మనా । యజ్ఞేయజ్ఞేనఉదవ । పిశజ్గరూపస్సుభ-
 రోవయోధాశ్శుష్టివీరోజాయతే దైవకామః । ప్రజాంత్యప్తా వి-
 వ్యతు నాభిమస్తే అథాదైవానామప్యేతుపాథః । ప్రణో దైవ్యా నో-
 దివః । పీపివాగ్ంసగ్ంసరస్వతస్తస్సనంయోవిశ్వదర్శతః । ధుక్షీమహి-
 ప్రజామిషమ్ ॥౩౨॥ యేతేసరస్వ ఊర్మయో మధుమన్తోఘృత-
 శ్చుతః । తేషాం తేనుమ్నమీమహే । యస్యప్రతం పశవోయ-
 న్తిసర్వై యస్య ప్రతముప తిష్టంత ఆపః । యస్యప్రతేపుష్టి-
 పతినివిష్టస్తగ్ం సరస్వంతమవసే హువేమ । దివ్యగ్ం సుప్త-
 ణం వయసం బృహంతమపాంగభం వృషభమోషధీనామ్ ।
 అబీపతో వృష్ట్యా తపయంతం తగ్ం సరస్వంతమవసే హు-
 వెమ । సినీవాలి పృథుష్టుకైయా దైవానామసిస్వసా । జుషస్వ
 హవ్యమ్ ॥౩౩॥ ఆహుతం ప్రజాం దేవిదిద్ధినః । యాసుపాణి-
 స్స్వజురిస్తుషూమాబహుసూవరీ । తస్యై విశ్వత్సయై హవిస్సినీ-
 వాల్యై జుహోతన । ఇన్ద్రోవో విశ్వతస్పరీన్ద్రంసరః । అసితవ-
 ణాహారయస్సుప్తణామిహోవసానాదివముత్పతన్తి । తఆవ వృ-
 త్తన్ధనదనాని కృత్వా౭౭దిత్పుథివీ ఘృతైర్వ్యద్యతే । హిరణ్య-
 కైశోరజసోవిస్తారైహిధునిర్వాత ఇవధ్రజీమాన్ । శుచిభ్రాజా

తత్రసుమతించ పిన్వథయత్రానరోమరుతస్సిఇతామధు । ఉదుత్యం
 చిత్రమ్ । ఔర్వభృగువచ్చుచిమన్నవానవదాహువె । అగ్నిగ్ం
 సముద్రవాససమ్ । ఆసవగ్ం సవితుర్యథా భగస్యేవ భుజిగ్ం హు-
 వె । అగ్నిగ్ం సముద్రవాససమ్ । హువె వాతస్వనం కవింప్రజ-
 న్యక్రన్ద్యగ్ం సహః । అగ్నిగ్ం సముద్రవాససమ్ ॥౪౨॥

వీర ఇషగ్ం హవ్యముషసోమరుతశ్చవృష్టింభగస్య ద్వాద-
 శచ ॥౧౧॥

ప్రజాపతిరకామయతైష తే గాయత్రో యజ్ఞం వైప్రజాప-
 తైర్జాయమానాః ప్రాజాపత్యాయో వాలయథా దేవతమిష్టగోని-
 గ్రాభ్యాస్థస్థాయోవై దైవాఞ్జష్టాఽగ్నినారయిమేకాదశ ॥౧౧॥

ప్రజాపతిరకామయత ప్రజాపతేజాయమానా వ్యాయ-
 చ్చన్తైమహ్యమిమాన్మాయామాయినాం ద్విచత్వారిగ్ంశత్ ॥౪౨॥
 ప్రజాపతిరకామయతాగ్నిగ్ం సముద్రవాససమ్॥

హరిః ఓమ్ శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు ॥

తృతీయ కాండే ప్రథమప్రశ్నః॥

శ్రీమతి

కృష్ణయజుర్వేదే

తృతీయ కాండే ద్వి తీయః ప్రశ్నః.

హరిః ఓమ్॥ యోవై పవమానానామన్వారోహన్ విద్వాన్
యజతేను పవమానానారోహతి నపవమానైభ్యోఽవచ్ఛిద్యతే
శైవోసి గాయత్రఛన్దా అనుత్వాఽఽరభే స్వస్తిమాసంపారయ
సుప్తోసి త్రిష్టప్చన్దా అనుత్వాఽఽరభే స్వస్తిమాసంపారయ
సఘాఽసిజగతీఛన్దా అనుత్వాఽఽరభే స్వస్తిమాసంపారయత్యా-
హైతే ॥౧॥ వై పవమానానామన్వారోహన్తాయవం విద్వాన్
యజతేను పవమానానారోహతి నపవమానైభ్యోఽవచ్ఛిద్యతే
యోవై పవమానస్య సంతత్తింవెదనర్వమాయురెతిన శురాఽఽయు-
షః ప్రమీయతే పశుమాన్భవతి విన్దతేప్రజాం పవమానస్య గ్ర-
హగృహ్యన్తేఽతవా అస్యైతేగృహీతా ద్రోణకల్శ ఆధవనీయః
పూతభృత్తా యదగృహీత్వోపాక్తుర్యాత్పవమానంవి ॥౨॥ ఛి-
న్ద్యాత్తంవిచ్ఛిద్యమానమధ్వర్యోః ప్రాణోఽను విచ్ఛిద్యేతోప-
యామగృహీతోసి ప్రజాపతయై త్వేతి ద్రోణకల్శమభిమృశైది-
న్ద్రాయ త్వేత్యాధవనీయం విశ్వేభ్యస్తా దైవైభ్య ఇతిపూతభృతం

పవమానమైవతథ్సంతనోతి సర్వమాయురైతిన పురాఽఽయుషః ప్ర-
మీయతే పశుమాన్భవతి విందతేప్రజామ్ ॥౩॥

ఎతేవిద్విచత్వారిగ్ శచ్చ ॥౧॥

త్రీణివావసవ నాన్యథత్తృతీయగ్ శంసవనమవలుమ్ప్రన్యనగ్ శం-
శుకుర్వన్ ఉపాగ్ శుగ్ శం హుత్వోపాగ్ శుప్తాత్రైగ్ శుమ్-
వాన్యతం తృతీయసవనైఃపిస్సజ్జాభిషుణుయాద్యదాప్యా యయతి
తేనాగ్ శుమన్యదభిషుణోతి తేనజ్జీషి సర్వాణ్యేవతథ్సవనాన్య-
గ్ శుమన్తి శుక్రవన్తి సమావద్విర్యాణి కరోతి ద్వాసముద్రా విత-
తావజ్జూర్యా ప్రర్యావతేతే జరరేవ పాదాః । తయోః పశ్యన్తో
అతియన్త్యన్యమపశ్యన్తః ॥౪॥ సేతునాఽతియన్త్యన్యమ్ । ద్వే
ద్రధసీనతతీ వన్త ఏకః కైశీవిశ్వా భువనానివిద్వాన్ । తిరోధాన్యై-
త్యసితం వసానశ్శుక్రమాదతై అనుహాయజ్జారైః । దైవావైయ-
ద్యజ్జైఃకుర్వత తదసురా అకుర్వతతే దైవావతం మహాయజ్జమప-
శ్యన్తమతన్వతాగ్నిహోత్రం ప్రతమకుర్వత తస్మాద్ద్విప్రతస్యా-
ద్ద్విహ్యోగ్ని హోత్రంజుహ్వతి పాణమాసం యజ్జమగ్నిహోమీ-
యమ్ ॥౫॥ పశుమకుర్వతదాశ్యంయజ్జమాగ్నైయం పశుమకు-
ర్వతవై శ్వదేవంప్రాతస్సవనమకుర్వతవరుణప్రఘాసాన్మాధ్యన్దిన్తగ్ శం-
సవగ్ శం సాకమైధాన్పితృయజ్జం త్ర్యమ్బకాగ్ శంస్తృతీయసవనమకు-
ర్వత తమేషామసురా యజ్జమన్వవాజిగాగ్ శంసన్తం నాన్వవాయ-
న్తైఃబ్రువన్నధ్వత్రేవ్యా వాఙమైదైవా అభూవన్నితి తదధ్వర-

స్యాధ్వరత్వంతతో దైవా అభవన్పరాసురాయవం విద్వాన్ధో-
మేన యజతే భవత్యాత్మనాపరాస్త్యభ్రాతృవ్యోభవతి ||౬||

అపశ్యన్తోగ్నిజ్ఞోమీయమాత్మనా పరాత్రీణీచ ||౭||

పరిభూర్గ్నింపరిభూరిన్ద్రం పరిభూర్విశ్వాన్దైవాన్పరిభూర్మా-
గ్ం సహబ్రహ్మవచనెనసనః పవస్వ శంగవై శంజనాయశమర్వ-
తే శగ్ంరాజన్తోషధీభ్యోఽచ్ఛిన్నస్య తేరయిప తేసువీర్యస్యరాయ-
స్పోషస్య దది తారస్సామ | తస్యమెరాప్స్వ తస్య తేభక్షీయతస్యత
ఇదమున్మృజే | ప్రాణాయమే వచోదా వచనె పవస్వాపానా-
య వ్యానాయవాచే ||౮|| దక్షక్షతుభ్యాం చక్షుభ్యాం మేవ-
చోదావచనె పవెథాగ్ం శ్రోత్రాయాత్మనైర్జ్ఞేభ్య ఆయుషే
వీర్యాయ విష్ణోరిన్ద్రస్య విశ్వేషాందైవానాం జితరమసి వచోదా
మే వచనె పవస్వకోసికోనామ కస్మైత్వాకాయ త్వాయంత్యా
సామైనాతీతృపం యంత్యా సోమైనామీమదగ్ం సుప్రజాః ప్రజ-
యా భూయాసగ్ంసువీరోవ్హిరైస్సువర్చావచనాసుపొషఃపోషేర్వి-
శ్వేభ్యోమే రూపేభ్యో వచోదాః ||౯|| వచనె పవస్వతస్య మే
రాప్స్వ తస్యతే భక్షీయ తస్యత ఇదమున్మృజే | బుభూషన్న వెక్షే-
తైషవై పాత్రియః ప్రజాపతిర్వజ్ఞః ప్రజాపతిస్తమేవతపణయతి స
వినంతృప్తాభూత్యాఽభిపవతే బ్రహ్మవచనకామోఽవేక్షేతైష
వై పాత్రియః ప్రజాపతిర్వజ్ఞః ప్రజాపతిస్తమేవ తపణయతి సవినం
తృప్తాబ్రహ్మవచనెనాభిపవత ఆమయావీ ||౧౦|| అవేక్షేతైషవై

మాతశీష్టి వాగ్జుషాణా సోమస్య తృప్యత్వేహివిశ్వచర్షణే ॥౧౬॥
 శంభూర్మయోభూస్త్వస్మి మాహరివణా ప్రచరక్రత్వేదతాయ
 రాయస్పౌషాయసువీరతామైమా మారాజన్వి బీభిషో మామైహా-
 దిత్విషా వధీః । వృషణే శుష్మాయాయుషే వచన్సె । వసుమద్ధ-
 ణస్య సోమదేవతేమతివిదఃప్రాతస్సవనస్య గాయత్రఛన్దస్తగ్ధ్రీపీత-
 స్య నరాశగ్ంసపీతస్య పితృపీతస్య మధుమత ఉపహూతస్యోప-
 హూతో భక్షయామి రుద్రవద్ధణస్య సోమదేవతే మతివిదో మా-
 ధ్యన్దినస్య సవనస్య త్రిష్టుప్చన్దస్తగ్ధ్రీపీతస్య నరాశగ్ంసపీతస్య ॥
 పితృపీతస్య మధుమత ఉపహూతస్యోపహూతో భక్షయామ్యా-
 దిత్యవద్ధణస్య సోమ దేవతే మతివిదస్తృతీయస్య సవనస్య జగతీఛన్ద-
 స్తగ్ధ్రీపీతస్య నరాశగ్ంసపీతస్య పితృపీతస్య మధుమత ఉపహూ-
 తస్యోపహూతో భక్షయామి । ఆప్యాయస్వ సమేతుతే విశ్వత-
 స్సోమవృష్టియమ్ । భవ్తావాజస్య సంగ్రథే । హిన్వమై గాత్రాహరి-
 వోగ్గణాన్మే మావితీతృషః । శివోమే సప్తర్షీనుపతిష్ఠస్వ మా మే-
 ఽవాజ్నాభిమతి ॥౧౭॥ గ్రాః । అపామసామమమృతా అభూమా-
 దశ్మజ్యోతిరవిదామదైవా । కిమస్తాన్కృణవదరాతిః కిముధూ-
 తిరమృతమత్యేస్య । యన్మ ఆత్మనో మిన్దాఽభూదగ్నిస్తత్పున-
 రాహజ్జాతవేదా విచర్షణిః । పునరగ్నిశ్చక్షురదాత్పునరిన్దో
 బృహస్పతిః । పునర్మే అశ్వినా యువం చక్షురా ధత్తమక్ష్యోః । ఇ-
 ష్టయజుషస్సై దేవసామస్తుతస్తామస్య ॥౧౮॥ శస్తాక్థస్య హరివత

ఇంద్రపీతస్య మధుమత ఉపహూతస్యాపహూతో భక్షయామి ఆపూ-
 ర్యాస్థామాపూరయత ప్రజయాచ ధనేనచ ఎతత్తేతతయేచ త్వా-
 మన్వేతత్తేపితామహప్రపితామహయేచ త్వామన్వత్రపితరాయథా-
 భాగం మన్దధ్వం న మోవః పితరోరసాయ న మోవః పితరశ్శుష్ఠాయ న-
 మోవః పితరో జీవాయ న మోవః పితరః ॥౨౦॥ స్వధాయై న మోవః
 పితరోమన్యవై న మోవః పితరో ఘోరాయ పితరో న మోహోయ ఎత-
 స్మిన్లోకే స్థయుష్మాగ్ం సైఽను యేఽస్మిన్లోకమాం తేఽనుయ ఎతస్మి-
 న్లోకే స్థయూయం తెషాం వసిష్ఠాభూయాస్త యేఽస్మిన్లోకేఽహం
 తెషాం వసిష్ఠాభూయాస్తం ప్రజాపతేన త్వదైతాన్యన్యో విశ్వాజాతా-
 ని పరీతాబభూవ ॥౨౧॥ యత్కామాస్తి జహుమస్తన్నోఽస్మవ-
 యగ్ం స్యామపతయో రయూణామ్ । దైవకృతస్యై న సాఽవయజన-
 మసి మనుష్యకృతస్యై న సాఽవ యజనమసి పితృకృతస్యై న సాఽ-
 వయజనమన్యపు ధౌతస్య సామ దేవతై నృభిస్సుతస్యైష్టయజు-
 షస్సుతస్తామస్య శస్తాక్షస్య యోభతో అశ్వసనిర్యో గోసనిస్త-
 స్యతే పితృభిభక్షం కృతస్యాప హూతస్యాపహూతో భక్ష-
 యామి ॥౨౨॥

విశ్వచర్షణే త్రిష్టుప్చంద్రస్ ఇంద్రపీతస్య నరాశగ్ం సపీత-
 స్యాతిస్సుతస్తామస్య జీవాయ న మోవః పితరో బభూవ చతుశ్చ-
 త్వారిగ్ం శచ్చ ॥౨౩॥

మహీనాం పయోసి విశ్వేషాం దేవానాం తనూర్ ఋధ్యా-
 సమద్య పృషతీనాం గ్రహం పృషతీనాం గ్రహోసి విష్టార్ హృద-
 యమ స్యోకమిషవిష్టుస్తాన్వ విచక్ర మేభూతిదధాన్మ తేనవధ-
 తాంతస్య మెష్టస్య వీతస్య ద్రవిణమాగమ్యాజ్ఞ్యతిరసి వై శ్వాన-
 రం పృశ్చియై దుగ్ధంయావతీద్యావాపృథివీ మహిత్యాయావచ్ఛ-
 నప్త సిన్ధవో వితస్థః । తావన్తమిన్ద్రితే ॥౨౩॥ గ్రహాగ్ం సహో-
 జా గృహ్ణామ్యస్తృతమ్ । యత్కృష్ణశకునః పృషద్రాజ్యమవమ్మ-
 శేచ్ఛాచ్ఛద్రా అస్య ప్రమాయుకాస్సుర్యచ్ఛాచ్ఛవ మృశే-
 చ్చతుష్పాదోఽస్య పశవః ప్రమాయుకాస్సుర్యఞ్సగ్నైద్యజమా-
 నః ప్రమాయుకస్సాస్యత్పశవోవై పృషద్రాజ్యం పశవోవా వైత-
 స్య స్కన్దన్తి యస్య పృషద్రాజ్యగ్ం స్కన్దన్తి యత్పృషద్రాజ్యం పు-
 నగృహ్ణాతి పశూనైవాస్మై పునగృహ్ణాతి ప్రాణోవై పృషద్రా-
 జ్యంప్రాణోవై ॥౨౪॥ వైతస్య స్కన్దన్తి యస్య పృషద్రాజ్యగ్ం స్క-
 న్దన్తి యత్పృషద్రాజ్యం పునగృహ్ణాతి ప్రాణమైవాస్మై పునగృహ-
 ణ్ణాతి హిరణ్యమవధాయ గృహ్ణాత్యమృతం వై హిరణ్యంప్రాణః పృ-
 షద్రాజ్యమమృతమైవాస్య ప్రాణేదధాతిశతమానం భవతిశతాయుః
 పురుషశ్చ తేన్ద్రియాయుష్యైవేన్ద్రియై ప్రతితిష్ఠత్యశ్వమవఘ్నిప-
 యతి ప్రాజాపత్యోవా అశ్వః ప్రాజాపత్యః ప్రాణస్సాద్వైవాస్మై
 యోనఃప్రాణం నిర్మమితై వివావైతస్య యజ్ఞశ్చిద్యతై యస్యపృ-

షద్రాజ్యగ్ం స్కన్దతి వైష్ణవ్యచా పునగ్ంహ్లాతి యజ్ఞోవై వి-
ష్ణుర్వజ్ఞేనై వ యజగ్ం సంతనోతి ॥౨౫॥

తైష్ఠప్రద్రాజ్యంప్రాణోవై యోనః ప్రాణంద్వావిగ్ంశతిశ్చ॥

దేవసవితరైతతై ప్రాహతత్ప్రచస్తువ ప్రచయజ బృహస్పతి-
బ్రహ్మ౯౭౭యుష్మత్యా ఋచోమాగాతతనూపాథ్నామ్నస్సత్యా
వ ఆశిషస్సన్తు సత్యా ఆకూతయ ఋతంచ సత్యంచ వదతస్తుత దేవ-
స్యసవితరుః ప్రసవే స్తుతస్యస్తుతమసూయజ్ం మహ్యగ్ం స్తుతం దు-
హమా మాస్తుతస్య స్తుతంగమ్యాచ్ఛత్రస్య శత్రుమ్ ॥౨౬॥ అ-
సూయజ్ంమహ్యగ్ం శత్రుం దుహమామా శత్రుస్య శత్రుంగ-
మ్యాద్ద్రియావంతోవనామహే ధుక్షీమహీ ప్రజామిషమ్ । సా
మేసత్యా౭౭శీదేవేషుభూయాద్భవ్తావచసంమా౭౭గమ్యా-
త్ । యజ్ఞోబభూవసఆబభూవ సప్రజజ్ఞేసవావృధే । సదేవానామధిపతి-
బభూవసో అస్మాగ్ంఅధిపతీన్కరోతు వయగ్ం స్యామపతయోర-
యూణామ్ । యజ్ఞోవావై ॥౨౭॥ యజ్ఞపతిం దుహే యజ్ఞపతిర్వా
యజ్ఞందుహేసయస్సుతశత్రుయోదోహామవిద్వా౯ యజతైతం
యజ్ఞోదుహేసఇష్ట్యా పాపీయాన్భవతి యపనయోదోహం వి-
ద్వా౯ యజతై సయజ్ఞం దుహేస ఇష్ట్యావసీయాన్భవతి స్తుతస్యస్తు-
తమసూయజ్ం మహ్యగ్ం స్తుతం దుహమా మా స్తుతస్య స్తుతం
గమ్యాచ్ఛత్రస్య శత్రుమసూయజ్ం మహ్యగ్ం శత్రుం దుహా-

మా మాశత్రుస్య శత్రుం గమ్యాదిత్యాహేషవైస్తుతశత్రుయో-
 దోఽహస్తంయవం విద్వాన్యజతే దుహవ యజ్ఞమిష్ట్యా వసీ-
 యాన్భవతి ॥౨౮॥

శత్రుంవైశత్రుందుహం ద్వావిగ్ంశతిశ్చ ॥౨॥

శైన్యాయ పత్వనై స్వాహా వట్ఠన్వయమభిగూతాయ న-
 మోవిష్టమ్భాయధర్మణై స్వాహావట్ఠన్వయమభిగూతాయ నమః
 పరిధయే జనప్రిధనాయ స్వాహా వట్ఠన్వయమభిగూతాయ నమ
 ఊజేహోత్రాణాగ్ంస్వాహా వట్ఠన్వయమభిగూతాయ నమః
 పయసైహోత్రాణాగ్ంస్వాహా వట్ఠన్వయమభిగూతాయ నమః
 ప్రజాపతయై మనవై స్వాహా వట్ఠన్వయమభిగూతాయ నమ
 ఋతమృతపాస్సువర్వాట్ఠన్వహా వట్ఠన్వయమభిగూతాయ నమ-
 స్త్రైమ్పన్తాగ్ం హోత్రామధోఘృతస్య యజ్ఞపతి మృషయ
 ఏనసా ॥౨౯॥ ఆహుః । ప్రజా నిభక్తా అనుతప్యమానామధ-
 వ్యోస్తోకావప్తౌ రరాధ । సంస్తాభ్యాగ్ం సృజతు విశ్వకర్మాఘో-
 రా ఋషయోనమోఅస్త్విభ్యః । చక్షుషపషాం మనసశ్చ స్తన్ధౌ
 బృహస్పతయై మహిషద్ద్యుమన్నమః । నమోవిశ్వకర్మణైస ఉపా-
 త్వస్మాననన్యాన్ధోమపాస్మన్యమానః । ప్రాణస్య విద్వాన్ధుమరే
 నధీర ఏనశ్చక్రవాన్మహిబద్ధ ఏషామ్ । తంవిశ్వకర్మన్ ॥౩౦॥ ప్ర
 ముఞ్చస్త్వస్తయైభక్షయన్తోనవసూన్యాస్త్రహుః । యానగ్న-

యోఽన్వతప్యన్త ధిష్ణీయా ఇయం తేషామవయా దురిష్ట్యై స్విష్టిం
 నస్తాంకృణోతు విశ్వకర్మా । నమః పితృభ్యో అభియేనో అఖ్యై
 యజ్ఞకృతో యజ్ఞకామాస్సుదైవా అక్రామావోదక్షిణాం ననీనిమ
 మానస్తస్మాదేనసః పాపయిష్ట । యావన్తోవై సప్తస్యా సైసర్వే దక్షి-
 ణ్యాసైభ్యో యోదక్షిణాంన ॥౩౦॥ నయైదైభ్యో వృశ్చ్యేత య-
 ద్వైశ్వకర్మణాని జుహోతి సప్తస్యైవ తత్ప్రీత్యాత్యస్మదేవాసా
 వపుషే చికిత్సత యమాశిరా దమ్పతీ వామమశ్శ్చుతః । పుమాన్పు-
 త్రౌ జాయతే విన్దతై వస్వథ విశ్వేఅరపా ఏనతే గృహః । ఆశీ-
 దాఽయా దమ్పతీవామమశ్శ్చుతామరిష్టారాయస్సచతాగ్ంసమో-
 కసా।యఆఽసిచఢ్సందుగ్ధం కుమ్భ్యా సహేష్టేనయామన్నమతింజ-
 హతుసః । సప్తేగ్గ్రీవీ ॥౩౧॥ పీవర్యస్యజాయా పీవానః పుత్రా
 అకృశాసా అస్య । సహజానిర్యస్సుమఖస్యమాన ఇన్ద్రాయాశిర-
 గ్ంసహకుమ్భ్యాఽదాత్ । ఆశీర్మణ్ణజ్జముతసుప్రజాన్త్వమిషం ద-
 థాతు ద్రవిణగ్ం సవచాసమ్ । సంజయన్త్రేతాణి సహస్రాహమి-
 న్ద్రకృత్వానోఅన్యగ్ంఅధరాన్ధ్రపత్నాః । భూతమసి భూతే
 మాధాముఖమసిముఖం భూయానం ద్యావాపృథివీభ్యాంత్వా పరి-
 గృహ్ణామి విశ్వేత్వా దైవా వైశ్వానరాః ॥౩౩॥ ప్రచ్యావయన్తు
 దివిదేవాన్దృగ్ంప్రన్తరిక్షే వయాగ్ంసి పృథివ్యాం పాథివాన్ధ్రీవం
 ధ్రువేణ హవిషాఽవసోమం నయామసి । యథానస్సర్వమిజ్జగదయ-

క్షృగ్ం సుమనాఅసత్ | యథాన ఇన్ద్ర) ఇద్విశః కేవలీస్సర్వాస్సమనసః
కరత్ | యథా నస్సర్వా ఇద్దిశోఽస్తాకం కేవలీరసన్న ॥౩౪॥

ఏనసా విశ్వకర్మ౯ యోదక్షిణాంనసపింగ్రీ౯వీ వైశ్వాన-
రాశ్చత్వారిగ్ంశచ్చ ॥౫॥

యద్వై హోతాఽధ్వర్యమభ్యాహ్వాయతై వజ్రిమేనమ-
భిప్రవత౯యత్యుక్థశ్చ ఇత్యాహ ప్రాతస్సవనం ప్రతిగీర్య త్రీణ్యై-
తాన్యక్షరాణి త్రిపదా గాయత్రీ గాయత్రం ప్రాతస్సవనం గాయ-
త్రియైవ ప్రాతస్సవనై వజ్రమన్తధ౯త్త ఉక్థం వాచీత్యాహ మా-
ధ్యందినగ్ం సవనం ప్రతిగీర్య చత్వార్యైతాన్యక్షరాణి చతుష్పదా
త్రిష్టుప్తైష్టుభం మాధ్యందినగ్ం సవనం త్రిష్టుభైవమాధ్యందినైస-
వనైవజ్రమన్తధ౯త్తై ॥౩౫॥ ఉక్థంవాచీన్ద్రాయిత్యాహ తృతీయసవనం
ప్రతిగీర్య సప్తైతాన్యక్షరాణి సప్తపదా శక్వరీశాక్వరో వజ్రి వజ్రై-
ణైవతృతీయసవనై వజ్రమన్తధ౯త్తై బ్రహ్మవాదినో వదన్తిసత్వా అ-
ధ్వర్యస్సాస్యద్యో యథాసవనం ప్రతిగరై ఛన్దాగ్ంసి సంపాదయై-
తేజః ప్రాతస్సవన ఆత్మన్తధీతేన్ద్రియం మాధ్యం దినైసవనై ప్రశూగ్ం-
స్త్రితీయసవన ఇత్యుక్థశ్చ ఇత్యాహ ప్రాతస్సవనం ప్రతిగీర్య త్రీ-
ణ్యైతాన్యక్షరాణి ॥౩౬॥ త్రిపదా గాయత్రీ గాయత్రం ప్రాత-
స్సవనం ప్రాతస్సవన ఏవ ప్రతిగరై ఛన్దాగ్ంసి సంపాదయత్యథోతై-
జ్జోవై గాయత్రీ తేజః ప్రాతస్సవనం తేజఏవ ప్రాతస్సవన ఆత్మన్త

ఉక్థం॑వాచీ॑త్యా॒హ మా॑ధ్యంది॒నగ్ం స॑వనం ప్రతిగీ॑ర్య చ॒త్వా ద్యై॑తా-
 న్యక్ష॑రాణి చతు॑ష్పదా త్రి॒ష్టుప్తై॑ష్టుభం మా॑ధ్యంది॒నగ్ం స॑వనం
 మా॑ధ్యంది॒న ఏ॒వ స॑వనై ప్రతిగ॑రే ఛన్దాగ్ం॑సి సంపా॑దయత్యథో॑ఽన్ద్రి-
 యం॑వై త్రి॒ష్టుగ్న్ద్రి॑యం మా॑ధ్యంది॒నగ్ం స॑వనమ్ ॥౩౭॥ ఇ॒న్ద్రియ॑మై॒వ
 మా॑ధ్యన్ది॒నై స॑వన ఆత్మ॑స్థత ఉక్థం॑వాచీ॒న్ద్రాయే॑త్యా॒హ తృ॑తీయస॒వనం
 ప్రతి॑గీ॒ర్య న॒ప్తై తాన్యక్ష॑రాణి నప్త॑పదా శక్వ॑రీశాత్వరాః పశ॑వోజా-
 గ॑తం తృ॒తీయ॑స॒వనం తృ॒తీయ॑స॒వన ఏ॒వ ప్రతిగ॑రే ఛన్దాగ్ం॑సి సంపా॑దయ-
 త్యథో॑పశ॒వో వై జగ॑తీపశ॒వ స్తృ॒తీయ॑స॒వనం పశూ॑నై॒వ తృ॒తీయ॑స॒వన
 ఆత్మ॑స్థతై॒య ద్వై హో॑తాఽధ్వ॑ర్యమభ్యా॒హ్వా యత॑ ఆ॒వ్య మస్మి॑న్ద-
 ధాతి॑తద్యన్న ॥౩౮॥ అ॒పహ॑నీతపు॒రాఽస్య॑ సంవత్స॑రాద్దృ॒హ ఆవే॑పీ॒త-
 ఞ్చోగ్ం॑స్తామో॒ద ఇ॒వేతి॑ ప్ర॒త్యాహ్వా॑యతై॒తేనై॒వ తద॑పహ॒తైయ-
 ధా॒వా ఆ॒యతాం॑ ప్ర॒తీక్ష॑త ఏ॒వ మధ్వ॑ర్యః ప్రతిగ॑రం ప్రతీక్ష॑తై॒యద-
 భిప్రతి॑గృణీ॒యాద్యథా॑ఽఽయత॑యా సమృ॑చ్ఛతే తాదృ॑గై॒వ తద్యద॑-
 ధా॒చాల్లు॑ప్యేత॒యథా॑ ధా॒వద్భ్యోహీ॑యతే తాదృ॑గై॒వ తత్ప్ర-
 బా॒హుగ్వా ఋ॒త్విజా॑ముద్గీ॒థా ఉద్గీ॒థ ఏ॒వోద్ధా॑తృ॒ణామ్ ॥౩౯॥ ఋ॒చః
 ప్ర॒ణవ॑ ఉక్థ॒శగ్ం॑సినాంప్రతిగ॑రోఽధ్వ॒ర్యుణాం॑ యఏ॒వం వి॒ద్వాన్ప్ర॑తి
 గృ॒ణాత్య॑న్నాద॒ఏవభ॑వత్యాఽ॒స్య ప్ర॑జాయాం॒వ్రాజే॑జాయత ఇ॒యం॒వై
 హో॑తాఽసా॒వధ్వ॑ర్యర్యదా॒సీన॑శ్శగ్ం॑సత్య॒స్యా ఏ॒వతద్ధో॑తా నై-
 త్యా॑స్త ఇ॒వ హీ॑యమథో ఇ॒మామై॑వతే॒న య॑జమా॒నో దు॑హే

యత్తిష్ఠన్ప్రతిగృణాత్యముష్యా ఎవతదధ్వర్యురైతి ||౪౦|| తిష్ఠ-
 తీవహ్యసావధో అమూమైవతేన యజమానో దుహాయదాసీనశ్శ-
 గ్ంసతి తస్మాదితః ప్రదానం దైవా ఉపజీవన్తియత్తిష్ఠన్ప్రతి గృణాతి
 తస్మాదముతః ప్రదానం మనుష్యా ఉపజీవన్తి యత్ప్రాజాసీనశ్శ-
 గ్ంసతి ప్రత్యజీష్ఠన్ప్రతి గృణాతి తస్మాత్ప్రాచీనగ్ం రెతో ధీయతే
 ప్రతీచీః ప్రజాజాయన్తే యద్వైహోతాధ్వర్యమభ్యాహ్వాయతై
 వజ్రమైనమభి ప్రవక్ష్యతి పరాజావతతై వజ్రమైవతన్నికరోతి ||

సవనై వజ్రమన్తర్ధతైత్రీణ్యేతాన్యక్షరాణీన్ద్రియం మాధ్యం-
 దినగ్ం సవనం నోద్ధాతృణామధ్వర్యురైతివతయత్యష్టే చ ||౪౧||

ఉపయామగృహీతోసి వాక్షసదసివాక్సాభ్యాం త్వాక్రతు-
 పాభ్యామస్య యజ్ఞస్య ధృవస్యాధ్యతాభ్యాం గృహ్ణామ్యుపయామ-
 గృహీతోస్యతసదసి చక్షుష్పాభ్యాం త్వాక్రతుపాభ్యామస్యయజ్ఞ-
 స్య ధృవస్యాధ్యతాభ్యాం గృహ్ణామ్యుపయామగృహీతోసి శ్రుత-
 సదసి శ్రోత్రపాభ్యాం త్వాక్రతుపాభ్యామస్య యజ్ఞస్య ధృవస్యాధ్య-
 తాభ్యాం గృహ్ణామి దైవేభ్యస్తా విశ్వదేవేభ్యస్తా విశ్వేభ్యస్తా
 దైవేభ్యో విష్ణుపురుక్రమైషతై సోమస్తగ్ం రక్షస్వ ||౪౨|| తం
 తే దుశ్చక్షామావఖ్యన్మయివసుః పురోవసుర్వాక్సావాచంమెపా-
 హి మయి వసుర్ద్విదద్వసుశ్చక్షుష్పాశ్చక్షుర్మై పాహిమయి వసుస్సం
 యద్వసుశ్శోత్ర పాశ్శోత్రం మెపాహిభూరసిశ్రేష్ఠోరశ్మీనాం ప్రాణ
 పాఃప్రాణంమె పాహి భూరసిశ్రేష్ఠోరశ్మీనామపానపా అపానం మె

పాహియోన ఇన్ద్రివాయా మిత్రావరుణావశ్వినావభి దాసత్రిభా-
 త్యవ్య ఉత్పిపీతే శుభస్పతీ ఇదమహం తమధరం పాదయామి య-
 ధ్నాహముత్తమశ్చైతయాని ||౪౩||

రక్షస్వ భాత్యవ్యస్త్రయోదశ చ ||౧౦||

ప్రసాలగ్నై తవోతిభిస్సువీరాభి స్తరత్తి వాజకర్మభిః | య-
 స్వ త్వగ్ంస్తఖ్యమావిధ | ప్రహోతే పూర్వ్యం నచోఽగ్నయే
 భరతా బృహత్ | విపాంజ్యోతీగ్ంషి బిభ్రతేన వెధసే | అగ్నై
 త్రీతే వాజినా త్రీషధస్థాత్రిసస్తే జహ్వ ఋతజాత పూర్వీః | త్రిస-
 ఉతే తనువో దేవవాతాస్తాభిర్నః పాహిగిరో అప్రయచ్ఛన్ |
 సంవాంకర్మణాసమిషా ||౪౪|| హిన్వోమిన్ద్రివిష్ణూ అపసస్వా-
 రైఅస్య | జుషేధాం యజ్ఞం న్రవిణంచ ధత్తమరిష్టేర్నః పథి-
 భిః పారయంతా | ఉభాజిగ్యధుర్న పరా జయేథే నపరాజిగ్యైకత-
 రశ్చ నైనోః | ఇన్ద్రిశ్చ విష్ణోయదప స్పృధేధాంత్రైధా సహ-
 స్త్రింవితదైరయేథామ్ | త్రీణ్యాయాగ్ంషి తవ జాతవేదస్త్రిస-
 ఆజానీరుషసస్తే అగ్నై | తాభిదేవానామవోయక్షి విద్వానధ ||
 భవయజమానాయశంయోః | అగ్నిస్త్రీణ్ త్రిధాతూన్యా త్షేతివిద-
 థా క్తవిః | సత్రీగ్ంరేకాదశాగ్ం ఇహ | యక్షచ్ఛ పిప్రయచ్ఛ
 నోఽప్రోదూతః పరిష్కృతః | నభంతామన్యకే సమే | ఇన్ద్రి-
 విష్ణూ దృగ్ం హితాశ్శమ్భరస్య నవపురో నవతిం చక్షుభిష్టమ్ |

శతం॑వచి॑న॒స్సహ॑స్రం॒ చ సా॑కం॒ హఠో॑ఽప॒త్యసు॑రస్య వీ॒రాన్ ।
 ఉ॒తమా॑తా మ॒హిష॑మ॒న్వవె॑నద॒మిత్యా॑ జహతి పుత్రదై॒వాః ।
 అ॒థాబ్ర॑వీ॒ద్వృత॑మి॒న్దోఽహ॑ని॒ష్యధ్స॑థే విష్ణో॒విత్త॑రం వి॒క్ర-
 మస్య ॥౪౬॥

ఇ॒షాఽథ॑త్వా త్రయోదశ॑చ ॥౧౧॥

యో॒వై ప॑వమానానాం॒త్రీణి॑ పరి॒భూస్స॑స్థి॒స్సస్తి॑ర్భక్షే॒హీ
 మహీ॑నాం పయో॒సి దే॑వస॒విత॑రైత॒త్తైశ్చై॒నాయ॑యద్వై హో॒తా-
 పయా॑మగృ॒హీతో॑సి వాక్ష॒సద॑సి ప్రసో అగ్న॒ ఏకా॑దశ ॥౧౧॥

యో॒వై స్థి॒స్సస్తి॑స్స॒స్విధా॑యై॒నమః॑ ప్ర॒ముఞ్చ తిష్ఠ॑తీ-
 వష॑త్ప॒త్వారి॑గ్ంశత్ ॥౪౬॥

యో॒వై ప॑వమానానాం వి॒క్రమ॑స్య॥

హరిః ఓం॥

తృతీయకాండే ద్వితీయప్రశ్నస్సమాప్తః॥

శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు ॥

శ్రీమతి

కృష్ణయజుర్వేదే

తృతీయకాండే తృతీయప్రశ్న ప్రారమ్భః.

హరిః ఓమ్॥ అగ్నే తెజస్విన్తేజస్వీత్వం దైవేషు భూయాన్తే-
జస్వన్తం మామాయుష్కన్తం వచన్తం మనుష్యేషుకురుదీతౌ-
యైచత్వాతపసశ్చ తెజసే జుహోమి తేజోవిదస్మి తేజో మా మా
హస్తీన్తాఽహం తేజో హసిష్టం మామాం తెజో హస్తీద్ధిన్తాజస్వి-
నోజస్వీత్వం దైవేషు భూయా ఓజస్వన్తం మామాయుష్కన్తం వ-
చన్తం మనుష్యేషు కురు బ్రహ్మణశ్చత్వా త్తత్రస్యచ ॥౧॥
ఓజసే జుహోమ్యోజోవిదస్యోజో మామా హస్తీన్తాఽహమో-
జోహసిష్టం మామామోజోహస్తీధ్నుర్య భాజస్విన్భాజస్వీత్వం
దైవేషు భూయా భాజస్వన్తం మామాయుష్కన్తం వచన్తం
మనుష్యేషుకురువాయోశ్చ త్వాఽపాంచభ్రాజసే జుహోమిను-
వర్విదస్మి సువర్మామాహస్తీన్తాఽహం సువర్ హసిష్టం మామాం
సువర్ హస్తీన్తయిమైధాంమయిప్రజాంమయ్యగ్నిస్తేజో దధాతు
మయి మైధాం మయిప్రజాం మయిన్ద్ర ఇన్ద్రియందధాతుమ-
యిమైధాంమయిప్రజాంమయిసూర్యోభ్రాజోదధాతు ॥౨॥

క్షత్రస్యచమయిత్రయోవిగ్ంశతిశ్చ ॥౧॥

నాయుర్ హింక్తతాఽగ్నిః ప్రస్తాతా ప్రజాపతిస్సామబృ-
హస్పతిరుద్ధాతా విశ్వేదేవా ఉపగ్రాతారోమరుతః ప్రతిహతాఽర-
ఇన్ద్రో నిధనంతేదేవాః ప్రాణభృతః ప్రాణంమయిదధత్వేతద్వై
సర్వమధ్వర్యురుపాకుర్వన్నద్ధాతృభ్య ఉపాకరోతితే దేవాః ప్రా-
ణభృతః ప్రాణం మయి దధత్విత్యాహైతదేవ సర్వమాత్తన్ధ-
త్ ఇడాదేవహూర్మనర్యజ్ఞనీబృహస్పతిరుక్థామదానిశగ్ంసిష ద్వి-
శ్వేదేవాః ॥౩॥ సూక్తవాచః పృథివి మాతర్కామా హిగ్ం-
స్తీర్థధుమనిప్యేమధుజనిప్యేమధు వత్స్యామి మధువదిష్యామి మ-
ధుమతీం దేవేభ్యోవాచముద్యాసగ్ం శుశ్రూషెణ్యాం మనుష్యే-
భ్యస్తం మాదేవా అవన్తుశౌభాయై పితరోను మదన్తు ॥౪॥

శగ్ంసిషద్విశ్వే దేవా అష్టావిగ్ంశతిశ్చ ॥౨॥

వసవస్త్యా ప్రవృహన్తు గాయత్రేణ ఛన్దసాఽగ్నేః ప్రియం
పాథ ఉపేహిరుద్రాస్త్యా ప్రవృహన్తుత్రైష్టభేన ఛన్దసెన్ద్రస్యప్రి-
యం పాథ ఉపేహ్యదిత్యాస్త్యా ప్రవృహన్తు జాగతేన ఛన్దసా
విశ్వేషాం దేవానాం ప్రియం పాథ ఉపేహిమాన్దాసుతే శుక్ర శుక్ర-
మాధూనోమి భన్దనాసుకోతనాసునూతనాసు రెశీషుమేషీషువాశీషు
విశ్వభృగు మాధ్వీషు కకుహసుశక్వరీషు ॥౫॥ శుక్రాసు తె
శుక్ర శుక్రమాధూనోమిశుక్రం తేశుక్రేణగృహ్వామ్యహోన్న తూపే-
ణ సూర్యస్యర్శ్మిభిః । ఆఽస్మిన్నగా అచుచ్యపుద్ధివోధారా

అసశ్చత । క్షకుహగ్ంహూపం వృషభస్యరోచతే బృహథోమసో-
 మస్య పురోగాశ్శుక్రకుక్రస్య పురోగాః । యత్తే సోమాదా-
 భ్యం నామజాగృవి తస్మైతే సోమ సోమాయస్వాహోశి క్త్వం
 దేవసోమ గాయత్రేణ ఛన్దసాఽగ్నైః ॥౬॥ ప్రియం పాథో
 అపీహివశీత్వం దేవసోమత్రైష్టభేనఛన్దసెన్ద్రస్య ప్రియం పాథో
 అపీహ్యస్మధ్సఖాత్వం దేవసోమ జాగతేన ఛన్దసా విశ్వేషాం దై-
 వానాం ప్రియం పాథోఅపీహ్యనః ప్రాణఏతు పరావత్రాఽన్త-
 రిక్షాద్దివస్పరి । ఆయుః పృథివ్యా అగ్న్యమృతమసిప్రాణాయత్వా
 ఇన్ద్రాగ్ని మేవచః కృణుతాం వచఃసోమోబృహస్పతిః । వ-
 చోమే విశ్వేదైవా వచోమే భత్తమశ్వినా । దధన్వేహ య-
 దీమన్తవోచద్భ్రహ్మణి వెరుతత్ । పరివిశ్వా నికావ్యానైమిశ్చ-
 క్రమివాభవత్ ॥౭॥

శక్వరీష్వగ్నై బృహహస్పతిః పశ్చవిగ్ంశతిశ్చ ॥౩॥

వైతద్వా అపాం నామధేయం గుహ్యం యదాధావా మా-
 న్దాసుతే శుక్రకుక్రమాధూనోమిత్యాహాపామేవనామధేయేనగు-
 హ్యేన దివోవృష్టిమవరున్ధే శుక్రంతే శుక్రేణ గృహ్మామిత్యా-
 హైతద్వా అహోహూపం యద్రాత్రిసూర్యస్యరశ్మయో వృ-
 ష్ట్యా ఈశతేహ్నా వైవహూపేణ సూర్యస్య రశ్మిభిర్దివో వృ-
 ష్టిం చ్యావయత్యాఽస్మిన్నగ్నిః ॥౮॥ అచుచ్ఛవృరిత్యాహ
 యథాయజురైవైతత్కకుహగ్ం హూపం వృషభస్య రోచతేబృ-

హదిత్యాహైతద్వా అస్య కకుహగ్ం రూపం యద్వృష్టిరూ-
 పేణే వవృష్టిమవరున్ధయతై సోమాదాభ్యం నామజాగృవీత్యాహై-
 షహవైహవిషాహవిర్యజతియోఽదాభ్యం గృహీత్వా సోమాయ-
 జుహోతి పరావా ఎతస్యాయుః ప్రాణవతి ||౯|| యోఽగ్ంశుం
 గృహ్ణాత్వానః ప్రాణవతు పరావత ఇత్యాహాయురేవప్రాణమాత్మ-
 న్ధతైఽమృతమసి ప్రాణాయ త్వేతి హిరణ్యమభి వ్యనిత్యమృతం
 వైహిరణ్యమాయుః ప్రాణోఽమృతేనై వాయురాత్మన్ధతై శతమానం
 భవతి శతాయుః పురుషశ్శతేన్ద్రియ ఆయుష్యేవెన్ద్రియే ప్ర-
 తి తిష్ఠత్యప ఉపస్సృశతి భేషజంవా ఆపోభేషజమేవకురుతే ||౧౦||

ఉగ్రావత్యాపప్రీణిచ ||౪||

వాయురసి ప్రాణోనామ సవితురాధిపత్యైఽపానం మేదా-
 శ్చక్షురసి శ్రోత్రం నామధాతురాధిపత్యాయుర్మేదాహూపమసి వ-
 త్తో నామ బృహస్పతైరాధిపత్యేప్రజాం మేదాఋతమసి సత్యంనా-
 మెన్ద్రిస్యాధిపత్యే క్షత్త్రంమేదా భూతమసిభవ్యంనామపితృణా-
 మాధిపత్యైఽపామోషధీనాం గభఁంధా ఋతస్యత్వావ్యోమన
 ఋతస్య||౧౧||త్వావిభూమన ఋతస్యత్వావిధర్మణ ఋతస్యత్వాస్త-
 త్యాయత్తఃస్యత్వాజ్యోతిషే ప్రజాపతిర్ద్విరాజమపశ్యత్తయాభూతం
 చభవ్యంచాసృజత తామృషిభ్యస్తిరోఽదధాతాం జమదగ్నిస్తప-
 సాఽపశ్యత్తయా వై సప్తశ్శ్చిన్కామానసృజత తత్పృశ్శ్చిన్కాం
 పృశ్శ్చిత్వం యతృశ్శ్చిన్కాయో గృహ్యన్తేపృశ్శ్చిన్కానైవతైః కామూన్

యజమానోఽవరున్ధే వాయురసి ప్రాణః ॥౧౨॥ నామేత్యా-
హప్రాణాప్తానావైవావరున్ధే చక్షురసి శ్రోత్రంనామేత్యాహాయు-
రైవావరున్ధేరూపమసివణోఽ నామేత్యాహ ప్రజామైవావరున్ధేఋ-
తమసి సత్యం నామేత్యాహ క్షత్త్రమైవావరున్ధేభూతమసిభవ్యం
నామేత్యాహ పశవోవా అపామోషధీనాంగభః పశూనైవ ॥౧౩॥

అవరున్ధేతావద్వైపురుషం పరితస్త దైవావరున్ధ ఋతస్యత్వావ్యో-
మన ఇత్యాహేయంవాఋతస్య వ్యోమేమామేనాభిజయత్యై-
తస్యత్వావిభూమన ఇత్యాహన్తరిక్షం వా ఋతస్య విభూమా-
న్తరిక్షమైవాభి జయత్యైతస్యత్వా విధర్మణ ఇత్యాహ ద్యౌర్వా
ఋతస్య విధర్మ దివమైవాభి జయత్యైతస్య ॥ ౧౪ ॥

త్వా సత్యామేత్యాహ దిశో వా ఋతస్యసత్యం దిశేవాభి జ-
యత్యైతస్యత్వా జ్యోతిష ఇత్యాహసువగోఽవై లోక ఋతస్య
జ్యోతిస్సువగోఽమైవలోకమభిజయత్యైతావన్తోవై దేవలోకాస్తానై-
వాభి జయతి దశసంపద్యన్తేదశాక్షరా విరాడన్నం విరాడ్ద్విరా-
జ్యేవాన్నాద్యై ప్రతితిష్ఠతి ॥౧౫॥

వ్యోమన ఋతస్య ప్రాణః పశూనైవ విధర్మదివమైవాభి
జయత్యైతస్యషట్చత్వారిగ్ శచ్చ ॥౧౬॥

దైవావై యద్యజ్ఞేననావారున్ధతత్పరై రవారున్ధతత్పరాణాం
పరత్వం యత్పరే గృహ్యన్తే యదైవ యజ్ఞేన నావరున్ధతస్యావరు-
న్ధ్యైయంప్రథమం గృహ్యతీమమైవతేన లోకమభి జయతి యంద్వి-

తీయమన్తరిక్షం తేనయంతృతీయముమైవతేన లోకమభి జయతి
 యదైతేగృహ్యంతే ఏషాంలోకానామభిజిత్యై ||౧౬|| ఉత్తరైష్వహ-
 స్స్వముతోఽర్వాఞ్శ్చ గృహ్యంతేఽభిజిత్యై వెమాన్తోకాన్పునరిమం
 లోకం ప్రత్యవరోహంతి యత్పూర్వైష్వహస్త్వితః పరాఞ్శ్చ గృహ్య-
 న్తే తస్మాద్దితః పరాఞ్శ్చ ఇమెలోకాయదుత్తరైష్వహస్స్వముతోర్వా-
 ఞ్శ్చగృహ్యంతే తస్మాద్దముతోఽర్వాఞ్శ్చ ఇమెలోకాస్తస్మాదయాతయా
 మ్నో లోకాన్మనుష్యా ఉపజీవంతి బ్రహ్మవేదినో వదంతి కస్మాద్వి-
 త్యాదధ్య ఓషధయస్సంభవన్త్యోషధయః ||౧౭|| మనుష్యాణామన్నం
 ప్రజాపతిం ప్రజాలను ప్రజాయంత ఇతిపరానన్వితీబ్రూయాద్యద్వి-
 ఘ్నోత్యధ్యస్తాప్వషధీభ్యో గృహ్ణామితి తస్మాద్దధ్య ఓషధయస్సంభ-
 వంతి యద్విఘ్నోత్యోషధీభ్యస్తాప్వషధీభ్యో గృహ్ణామితి తస్మాదో-
 షధయోమనుష్యాణామన్నంయద్విఘ్నోతి ప్రజాభ్యస్తాప్వషధీ-
 తయే గృహ్ణామితి తస్మాత్ప్రజాపతిం ప్రజాలను ప్రజాయంతే ||౧౮||

అభిజిత్యా ఓషధయోఽష్టాచత్వారిగ్ంశచ్చ ||౬||

ప్రజాపతి దేవానురాన సృజతతదనుయజ్ఞోఽసృజ్యతయ-
 జ్ఞంఛన్దాగ్ంసితే విష్వఞ్శ్చ వ్యక్రామఞ్శ్చోసురానను యజ్ఞోపా-
 క్రామద్యజ్ఞంఛన్దాగ్ంసితేదేవా అమన్యంతామివా ఇదమభూవః
 యద్వయగ్ంస్మ ఇతి తేప్రజాపతిముపాధావంశ్శ్చోఽబ్రవీత్ప్రజా-
 పతిశ్చన్దసాం వీర్యమాదాయ తద్వ్యః ప్రదాస్త్యామితి స ఛన్దసాం
 వీర్యమ్ ||౧౯|| ఆదాయ తదేభ్యః ప్రాయచ్ఛత్తదను ఛన్దాగ్ం-

స్యపాక్రామచ్ఛద్ధాగ్ంసి యజ్ఞస్తతో దైవా అభవన్సరానురాయ
 ఎవంఛన్దసాం వీర్యంవెదాశ్రావయాస్తు శ్రౌష్యజ్ఞయే యజామహే
 వషట్కూరో భవత్యాత్మనా పరాఽస్య భాతృవ్యో భవతి బ్రహ్మ-
 వాదినో వదన్తి కస్మైకమధ్వయూరా శ్రావయతీతి ఛన్దసాం వీర్యా-
 యేతి బ్రూయాదైతద్వై ॥౨౦॥ ఛన్దసాంవీర్యమాశ్రావయాస్తుశ్రౌ-
 ష్యజ్ఞయే యజామహే వషట్కూరో యఎవం వెన సవీర్యైరైవ
 ఛన్దోభిరచన్తి యత్కిం చాచన్తి యదన్దో) ప్రత్రమహన్నమై-
 ధ్యం తద్యద్యతీనపావపదమైధ్యం తదత్త కస్మాదన్దో) యజ్ఞ ఆసగ్ం
 స్థాతోరిత్యాహురిన్దస్య వాఎహ యజ్ఞయాతనూర్యద్యజ్ఞస్తామైవ
 తద్యజన్తి యఎవం వెదోపేనం యజ్ఞోనమతి ॥౨౧॥

సఛన్దసాంవీర్యంవాఎవతప్తైచ ॥2॥

ఆయుర్దా అగ్నే ప్రావిషోజహాణో ఘృతప్రతీకో ఘృత-
 యోనిరెధి । స్మృతంపీత్వా మధుచారుగవ్యం పితేవపుత్రమభిరక్ష-
 తాద్దిమమ్ । ఆవృశ్యతైవాపతద్యజమానోఽగ్నిభ్యాం యదేనయో-
 శ్శృతంకృత్యాథాన్యత్రావభృథమవై త్యాయుర్దా అగ్నేప్రావిషో
 జహాణ ఇత్యవభృథమవై వ్యజ్ఞుహుయాదాహుత్యైవై నా శమ-
 యతినాత్రిమాఛన్తి యజమానో యత్కుసిదమ్ ॥౨౨॥ అప్ర-
 తీత్తంమయియేన యమస్య బలినా చరామి । ఇహైవ సన్నిరవదయే
 తదైతత్తదగ్నే అన్యథో భవామి । విశ్వలోప విశ్వదావస్యత్వాఽ-
 సజ్ఞుహోమ్యగ్ధాదోఽహుతాదకస్యమస్తనాదకః । తెనః కృణ్వ-

న్తు భేషజగ్ం సదస్సహా వరేణ్యమ్ । అయం నోనభసా హరప్ర-
 గ్ం స్సానోఅభిరక్షతు । గృహణామసమత్యైబహవోనో గృ-
 హాఅసన్ । సత్వంనః ॥౨౩॥ నభసస్పత ఊజంనో ధేహి భ-
 ద్రయా । పుననో నప్తమాకృధి పుననో రయిమా కృధి । దె-
 వసగ్ంస్సాన సహస్రప్రోషస్య శిషేసనోరాస్వాజ్యానిగ్ంరాయస్సా-
 మగ్ం సువీర్యగ్ంసంవత్సరీణాగ్ం స్వస్తిమ్ । అగ్నిర్వాపయమత్త-
 యంయమీకుసీదం వాప్తద్యమస్య యజమాన ఆదత్తై యదోష-
 ధీభిర్వేదిగ్ం స్తృణాతియదనుపౌష్య ప్రయాయాద్గీవబద్ధమేనమ్॥
 అముష్మిన్లోకేననీయైర్నయత్కుసీదమప్రతీత్తం మయీత్యుపౌష-
 తీహైవసన్ యమం కుసీదం నిరవదాయాన్మణస్సువగ్ంలోకమేతి
 యదిమిశ్రమివచరేదజ్జాలినాసక్తాన్ప్రదావ్యేజహుయాదేషవాఅగ్ని-
 ర్వేశానరో యత్ప్రదావ్యస్స వైవేనగ్ంస్వదయత్యహ్నంవిధా-
 న్యామేకాష్టకాయామపూపం చతుశ్శరావం పక్వాప్రాతరేతేనక-
 త్తముపౌషేద్యది ॥౨౪॥ దహతిపుణ్యసమంభవతి యదినదహతి
 పాపసమమైతేన హస్మవా ఋషయః పురావిజ్ఞానెన దీఘస్సత్రముప
 యన్తి యోవా ఉపద్రష్టారముపశ్లోతారమనుఖ్యాతారం విద్వాన్
 యజతై సమముష్మిన్లోక ఇష్టాపూతేన గచ్ఛతైఽగ్నిర్వా ఉపద్ర-
 ష్టా వాయురుపశ్లోతాఽఽదిత్యోఽనుఖ్యాతాతాన్ యవేవం వి-
 ద్వాన్ యజతైసమముష్మిన్లోక ఇష్టాపూతేన గచ్ఛతైఽయంనోన-
 భసాపురః ॥౨౫॥ ఇత్యాహగ్నిర్వేనభసా పురోఽగ్నిమేవతదా-

హైతన్మేగోపాయేతి సత్వంనో నభసస్పత ఇత్యాహ వాయుర్వేన-
భసస్పతిర్వాయుమైవతదాహైతన్మేగోపాయేతి దేవస్త్వంస్థానత్యా-
హసా వా ఆదిత్యో దేవస్త్వంస్థానఆదిత్యమైవ తదాహైతన్మేగో-
పాయేతి ||౨౭||

కుసీదం త్వం నపనమోషేద్యదిపుర ఆదిత్యమైవ తదాహై-
తన్మే గోపాయేతి ||౨౮||

ఎతంయువానం పరివోదదామి తేనక్రీడన్తిశ్చరత ప్రియేణ ।
మానశ్శాప్త జనుషాసుభాగా రాయస్పృషేణ సమిషామదేమ । న-
మోమహిమ్న ఉతచక్షుషే తై మరుతాంపితస్తదహం గృణామి । అ-
సు మన్యస్వ సుయజాయజామజుష్టం దైవానామిదమస్తు హవ్యమ్ ।
దైవానామైవ ఉపనాహ ఆసీదపాంగభః ఓషధీషున్యక్తః । సామస్య
ద్రౌపమవృణేత పూషా ||౨౯|| బృహన్నద్రిరభవత్త దేషామ్ । పితా
వ థానాంపతిరఘ్నియానామథోపితామహతాంగగః రాణామ్ । వ-
ధోజిరాయు ప్రతిధుక్ప్రియావ ఆమితౌ మస్తుఘృతమన్యరేతః ।
త్వాంగావోఽవృణత రాజ్యాయత్వాగ్ం హవన్త మరుతస్స్వి-
కాః । వష్టన్త్రస్య కకుభి శిశియాణస్తతో న ఉగ్రోవిభజా
వనూని । వ్యృద్ధేవవా ఎష పశునా యజతై యస్యైతానినక్రియ-
న్తఎషహత్వై సమృద్ధేన యజతైయస్యైతానిక్రియన్తే ||౩౦||
పూషాక్రియన్తఎషోఽష్టేచ ||౩౧||

సూర్యో దైవోదివిషద్యోధాతాక్షత్రాయవాయుః ప్రజా-
 భ్యః । బృహస్పతిస్త్యాప్రజాపతయైజ్యోతిష్మతీం జహోతు । య-
 స్త్యాస్తైహరితౌగభోఽధోయోనిర్ హీరణ్యయా । అజ్ఞాన్యప్రహు-
 తాయస్యైతాం దైవైస్సమజీగమమ్ । ఆవతన్వతన్వయనినివతన్-
 నవతన్వయైస్త్వీ నదన్బుద । భూమ్యాశ్చతస్రః ప్రదిశస్తాభిరావతన్-
 యాపునః । వితే భినద్మితకరీం వియోనింవిగవీన్యా । వి ॥౩౦॥ మా-
 తరం చపుత్రంచ విగభన్చ జరాయుచ । బహిస్తై అస్తు బాలితీ ।
 ఉరుద్రోప్యో విశ్వరూపఇన్దుః పవమాన్తో ధీరఆనజ్జగభన్మ్ । ఎకపదీ
 ద్విపదీ త్రిపదీచతుష్పదీ పంచపదీ షట్పదీసప్తపద్యష్టాపదీ భువ-
 నాఽను ప్రథతాగ్ం స్వాహా । మహీద్యాః పృథివీచన ఇమంయ-
 జ్జంమిమిక్షుతామ్ । పిప్రుతాం నోభరీమభిః ॥౩౧॥

గవీన్యా విచతుశ్చత్వారిగ్ంశచ్చ ॥౧౦॥

ఇదంవామాస్యేహవిః ప్రియమింద్రాబృహస్పతీ ఉక్థం మద-
 శ్చ శస్యతే । అయంహంపరిషిచ్యతేసామింద్రాబృహస్పతీ । చారు-
 ర్మదాయ పీతయే । అస్మై ఇంద్రాబృహస్పతీ రయంధత్తగ్ం శతగ్వి-
 నమ్ । అశ్వావన్తగ్ం సహస్రిణమ్ । బృహస్పతిన్వః పరిపాతు ప్రశ్చా-
 దుతోత్తరస్తాదధరాదఘాయోః । ఇన్ద్రోః పురస్తాదుతమధ్యతోన్వస్స-
 ఖాసఖభ్యోవరివః కృణోతు । వితే విష్వగ్వాత జూతాసో అగ్నైభా-
 మాసః ॥౩౨॥ శుచైశుచయశ్చరన్తి । తువిమృతాసో దివ్యానవ-
 గ్వా వనావనన్తి ధృష్తతారుజన్తః । త్వమ్గ్నై మానుషీరీడతై వి-

శోహోత్రా విద్రంవివిచిగ్ం రత్నధాతమమ్ । గుహాసన్తగ్ం సు-
 భగవిశ్వదర్శతం తువిష్ణుణసగ్ం సుయజం ఘృతశ్రియమ్ । ధాతా
 దదాతు నో రయిమిశానో జగత్స్పతిః । సనఃపూణాన వావనత్ ।
 ధాతాప్రజాయాక్షత రాయఈశే ధాతేదం విశ్వంభువనంజజాన ।
 ధాతాపుత్రం యజమానాయ దాతా ॥౩౩॥ తస్మాఉహవ్యంఘృ-
 తవద్విధేమ । ధాతాదదాతునో రయింప్రాచీం జీవాతుమక్షీతామ్ ।
 వయందైవస్య ధీమహి సుమతిగ్ంస్తశ్యరాధసః । ధాతాదదాతు దా-
 శుషేవసూని ప్రజాకామాయమిధుషే దురోణేతస్మైదైవాలమృ-
 తాస్సంవ్యయన్తాం విశ్వేదైవాస్తో అదితిస్సజోషాః । అనునోఽ-
 ద్యానుమతిర్వజ్జంధైవేషుమన్యతామ్ । అగ్నిశ్చ హవ్యవాహనో భ-
 వతాం దాశుషేమయః । అన్విదనుమతైత్వమ్ ॥౩౪॥ మన్యాస్మై శం
 చనఃకృధి । క్రత్వేదక్షాయనోహినుప్రణ ఆయాగ్ంపి తారిషః ।
 అనుమన్యతామనుమన్యమానా ప్రజావన్తగ్ం రయిమక్షీయమాణ-
 మ్ । తస్మైవయగ్ం హేడసిమాఽపి భూమసానో దైవీసుహవాశ-
 ర్మయచ్ఛతు । యస్యామిదం ప్రదిశియద్విరోచతేఽనుమతిం ప్ర-
 తిభూషన్త్యాయవః । యస్యా ఉపస్థ ఉర్వస్త రిక్షగ్ంసానో దైవీసుహ-
 వాశర్మయచ్ఛతు ॥౩౫॥ రాకామహగ్ం సుహవాగ్ంసుష్టుతీహు-
 వెశ్మణోతునస్సుభగా బోధతుత్మనా । సీవ్యత్వపస్సూచ్యాఽచ్ఛిద్య-
 మానయాదదాతు వీరగ్ం శతదాయముక్థ్యమ్ । యాస్తేరాకెసు-
 మతయస్సుపేశస్తా యాభిదదాసి దాశుషేవసూని । తాభినోఽల్ల-

ద్యస్థుమనాఙ్కపాగహి సహస్రప్రాపగ్ం సుభగైరరాణా సిసీవాలియా
 సుప్రాణిః క్రుహూమహగ్ం సుభగాం విద్మనాపసమస్మిన్ యజ్ఞేస్తుహ-
 వాం జోహవీమి సానోదదాతు శ్రవణంపితృణాం తస్యాస్మై దేవి
 హవిషావిధేమ క్రుహూదేవానామమృతస్య పత్నీహవ్యానోత్ర-
 స్యహవిషశ్చికేతు సందాశుషేకిరతు భూరివామగ్ం రాయస్పాషం
 చికితుషేదధాతు ||౩౬||

భామాస్తా దాతా త్వమస్తరిక్షుగ్ం సానోదేవీస్తుహవాశర్మ
 యచ్ఛతు శ్రవణం చతుర్విగ్ంశతిశ్చ ||౧౧||

అగ్నై తెజస్విన్వాయుర్వసవస్త్వైతద్వాఅపాం నామధేయం
 వాయురసి ప్రాణోనామ దేవావైయద్యజ్ఞేన న ప్రజాపతిదేవాను-
 రానాయుదా వతంయువానగ్ం సూర్యోదైవ ఇదంవామేకాదశ||

అగ్నై తెజస్విన్వాయురసి ఛన్దసాంవీర్యం మాతరంచ షట్త్రి-
 గ్ంశత్ ||౩౬||

అగ్నై తెజస్విఞ్చికితుషేదధాతు||

హరిః ఓం||

శ్రీ కృష్ణాపణమస్తు ||

ఇతః పరంపరీతూహాపఞ్చశదాదావిదం (చిహ్నం) చిహ్న-
 మాగ్రన్ధపూర్తి నిక్షిప్యతే||

ద్యమమనాడ్రపాగహి సహస్రప్రాపగ్ం నుభగైరరాణా సిసీవాలియా
 సుప్రాణిః క్రుహూమహగ్ం నుభగాం విద్మనాపసమస్మిన్ యజ్ఞేసుహ-
 వాం జోహవీమి సానోదదాతు శ్రవణంపితృణాం తస్యాస్మై దేవి
 హవిషావిధేమ క్రుహూదైవానామమృతస్య పత్నీహవ్యానోత్ర-
 స్యహవిషశ్చికేతు సంద్రాశుషేకిరతు భూరివామగ్ం రాయస్పాషం
 చికితుషేదధాతు ||౩౬||

భామాస్తా దాతా త్వమస్తరిక్షగ్ం సానోదేవీసుహవాశర్మ
 యచ్ఛతు శ్రవణం చతుర్విగ్ంశతిశ్చ ||౧౧||

అగ్నే తెజస్విన్వాయుర్వసవస్త్వైతద్వాఅపాం నామధేయం
 వాయురసి ప్రాణోనామ దేవావై యద్యజ్ఞేన న ప్రజాపతిదేవాసు-
 రానాయుదా వతంయువానగ్ం సూర్యోదైవ ఇదంవామేకాదశ||

అగ్నే తెజస్విన్వాయురసి ఛన్దసాంప్రీర్యం మాతరంచ షట్త్రి-
 గ్ంశత్ ||౩౬||

అగ్నే తెజస్విఞ్చికితుషేదధాతు||

హరిః ఓం||

శ్రీ కృష్ణాపణమస్తు ||

ఇతః పరంపరీక్షాహాపఞ్చశదాదావిదం (ఇతః) చిహ్న-
 మాగ్రన్ధపూర్తి నిక్షిప్యతే||

భ్యే || ౩ || ప్రాణ ఉపరిష్టాదపానో యావానైవ ప్రశున్నస్యావద్య-
 తివిష్ణవే శిపివిష్టాయ జహోతి యద్వై యజ్ఞస్యాతిరిచ్యతేయః ప్ర-
 శోభామా యాపుష్టిస్తద్విష్ణుశ్శిపివిష్టోఽతిరిక్త ఏవాతిరిక్తం ద-
 ధాత్యతిరిక్తస్య శాన్త్యా అష్టా పూర్ణిరణ్యందక్షిణాఽష్టాపదీ హ్య-
 షాఽఽత్మానవమఃప్రశోరాప్త్యా అన్తరక్షోశ ఉష్ణీషేణావిష్టితంభవ-
 త్యైవమివహిప్రశురుల్బమివ చర్మేవ మాగ్ంసమివాస్థీవయావానైవ
 ప్రశుస్తమాప్త్యాఽవరున్ధై యస్యైషా యజ్ఞేప్రాయశ్చిత్తిః క్రియ-
 త ఇష్ట్యా వసీయాన్భవతి || ౪ ||

వత్తయేత్యాహ న ఇతి వైనాభ్యా ఉల్బమివైకవిగ్ంశతిశ్చ ||
 ఆవాయోభూష శుచిప్రా ఉపనన్నహస్రం తెనియుతోవిశ్వ-
 వారః ఉపోతై అన్తోమద్యమయామియస్య దేవదధిషే పూర్వపె-
 యమ్ | ఆకూత్యైత్వాకామాయ త్వానమృథే త్వాకిక్కిటాతై మ-
 నః ప్రజాపతయైస్వాహా కిక్కిటాతై ప్రాణంవాయవై స్వాహాకిక్కి-
 టాతైచక్షుస్సూర్యాయస్వాహా కిక్కిటాతై శ్రోత్రం ద్యావాపృథి-
 వీభ్యాగ్ంస్వాహా కిక్కిటాతై వాచగ్ం సరస్వత్యైస్వాహా || ౫ || త్వం
 తురీయావశినీ వశాఽసిసకృద్యత్త్వామనసా గభాః ఆశయత్ | వశా
 త్వం వశినీ గచ్ఛ దైవాన్ధన్యైస్సన్తు యజమానస్య కామాః | అ-
 జాఽసిరయిష్టా పృథివ్యాగ్ం సీదోధ్వాఽన్తరిక్షముపతిష్ఠస్వ దివి
 తే బ్రహ్మదాభాః | తన్తుంతన్వన్రజసో భానుమన్విహిజ్యోతిష్మతః ప్ర-
 ధోరక్షుధియాక్రతాః | అనుల్బణం వయత్ర జోగువామహోమను-

భవజనయాదైవ్యం జనమ్ । మనసోహవిరసిప్రజాపతైర్వత్సోగా-
త్రాణాం తెగాత్రభాజోభూయాన్మ ॥౬॥

సరస్వత్యైస్వాహా మనుశ్రుయోదశచ ॥౭॥

ఇమేవై సహస్రాంతే వాయుర్వ్యవతైగభవమదధాతాంత-
గ్ం సోమః ప్రాజనయదగ్నిరగ్రసత సవతంప్రజాపతిరాగ్నైయమ-
ష్టాకపాలమపశ్యత్తం నిరవప్తైనైవైనామగ్నేరధినిరక్తీణాత్తస్తాదప్య-
స్యదేవత్యామాలభమానఆగ్నైయమష్టాకపాలంపురస్తాన్నిర్వపేక్ష-
గ్నైరేవైనామధి నిష్క్రియాంభతైయత్ ॥౮॥ వాయువ్యవత్త-
స్తాద్వాయవ్యాయదిమేగభవమదధాతాంతస్తాద్వ్యావాపృథివ్యాయ-
థోమః ప్రాజనయదగ్నిరగ్రసత తస్మాదగ్నిఃసోమాయదనయో-
ర్వియత్యోర్వాగవదత్తస్తాథ్సారస్వతీ యత్ప్రజాపతిరగ్నేరధినిరక్తీ-
ణాత్తస్తాత్ప్రజాపత్యాసావా వైషానర్వదేవత్యా యదజావళావా-
యవ్యామాలభేతభూతికామో వాయుర్వే ష్టేపిష్ఠా దేవతావా-
యమైవస్విన ॥౯॥ భాగధయేనోపధావతి సప్తవేనం భూతింగమ-
యతి ద్యావాపృథివ్యామా లభేత కృషమాణః ప్రతిష్ఠాకామోదివ
ప్రవాన్మే ప్రజానోవర్షతి వ్యస్యామోషధయోరోహన్తిసమధు-
కమస్యసస్యంభవత్యగ్నిఃసోమాయామాలభేత యఃకామయేతాన్న-
వాసన్నాదస్తస్యమిత్యగ్నినైవాన్నమవరున్ధే సోమేనాన్నాద్యమన్న-
వానైవాన్నాచోభవతి సారస్వతీమాలభేతయః ॥౧౦॥ ఈశ్వరోవా-
చో షడితోస్సన్వాచం నవదైద్యాగ్నైసరస్వతీ సరస్వతీమైవ స్విన

భాగధేయోనోప ధావతి సైవాస్మిన్వాచం దధాతి ప్రాజాపత్యామా
 లభేత్యయః క్రామ్యయైతానభిజితమభిజయయమితిప్రజాపతిస్సర్వా దైవ-
 తాదైవతాభిరేవానభిజితమభిజయతివాయుస్యయోపాకరోతివాయో
 రైవైనామవరుద్ధ్యాలభతఆకూత్యైత్వాకామాయత్వో ||౧౦|| ఇ-
 త్యాహయథాయజురేవై తత్కిక్కిటాకారంజుహోతి కిక్కిటాకారే-
 ణ వైగ్రామ్యాః పశవో రమన్తేప్రారణ్యాః పతన్తి యత్కిక్కిటాకా-
 రంజుహోతిగ్రామ్యాణాం పశూనాం ధృత్యై పర్యగ్నా క్రియ-
 మాణే జుహోతి జీవన్తిమైవైనాగ్ంసువగ్ం లోకంగమయతిత్వం
 తురీయా వశినీవశాఽసీత్యాహ దైవతైవైనాం గమయతి సత్యాస్స-
 న్తయజమానస్సకామా ఇత్యాహైషవై కామః ||౧౧|| యజమా-
 నస్స యదనాతః ఉదృచంగచ్ఛతి తస్మాదైవమాహజాఽసిరయిష్టే-
 త్యాహైష్టేవైనాం లోకేషుప్రతిష్ఠాపయతి దివితే బృహద్భా ఇ-
 త్యాహ సువగ్ం ఏవాస్మిల్లోకేజ్యోతిదధాతి తన్తుం తన్వన్రజసో
 భానుమన్ద్విహీత్యాహేమానైవాస్మిల్లోకాఞ్జ్యోతిష్తతః కరోత్యను-
 ల్బణం వయశ జోగువామస ఇతి ||౧౨|| ఆహాయదైవయజ్ఞ ఉల్బ-
 ణంక్రియతే తస్యైవైషా శాన్తిర్మనుర్భవజనయాదైవ్యం జనమి-
 త్యాహమానవ్యోవై ప్రజాస్తా ఏవాద్యాః కురుతైమనసోహవిరసీ-
 త్యాహ స్వగాక్ష్మత్యై గాత్రాణాం తెగాత్రభాజో భూయాస్సేత్యా-
 హశిషమైవై తామాశాస్తి తస్యైవా ఏతస్యాఏకమేషాదైవయజన్తం
 యదాలబ్ధాయామభ్యః ||౧౩|| భవతియదాలబ్ధాయామభ్యసాన్య-

నపువా ప్రవేశయేథన్వార్వాంతా ప్రాశ్చియాద్యనపు ప్రవేశయే-
జ్వవేశసం కుర్యాథన్వార్వామేవ ప్రాశ్చియాదిన్ద్రియమేవాశ్మనతై
సావా ఏషా త్రయాణామేవావరుద్ధా సంవధ్నతసదస్సహస్రయాజి-
నోగృహమేధిన్త వైతయా యజేరన్తేషామేవైషాఽఽప్తా ॥

యథ్స్వేన సారస్వతీమాలభేతయః కామాయత్వాకామోప
ఇత్యబ్ధౌ ద్విచత్వారిగ్ంశచ్చ ॥౩॥

చిత్తంచ చిత్తి శ్చాకూతం చాకూతిశ్చ విజ్ఞాతంచ విజ్ఞానంచ
మనశ్చశక్వరీశ్చదర్శశ్చపూణః మాసశ్చబ్రహ్మచరథన్తరంచప్రజా
పతిజ్ఞయానిన్ద్రియ పృష్ఠే ప్రాయచ్చదుగ్రః పృతనాఽఽజ్యే-
షుతస్మై విశస్సమనమన్త సర్వాస్స ఉగ్రస్సహిహవోబభూవ దే-
వాసురాస్సంయతా ఆస్తన్థస్ ఇన్ద్రిః ప్రజాపతిముపాధావత్తస్త్వావతా-
జ్ఞయాన్ప్రియచ్చతానజుహోత్తత్తోవై దేవా అసురానజయన్
యదజయన్తజ్జయానాం జయత్వగ్ం స్పధమానేన్తే తే హోతవ్యా
జయత్యైవ తాం పృతనామ్ ॥౧౪॥

ఉప్తపశ్చవిగ్ంశతిశ్చ ॥౪॥

అగ్ని భూతానామధి పతిస్సమాఽవత్విన్దో జ్యేష్ఠానాం
యమః పృథివ్యా వాయురన్తరిక్షస్య సూర్యోద్దివశ్చన్ద్రిమా నక్ష-
త్రాణాంబృహస్పతి బ్రహ్మణోమిత్రస్సత్యానాం వరుణోఽపాగ్ం
సముద్రస్సోత్యానామన్నగ్ం సామ్రాజ్యానామధిపతితన్మాఽవతు
సోమఃపథీనాగ్ం సవితా ప్రస్తవానాగ్ం రుద్రఃపశూనాం త్వష్టా

రూపాణాంవిష్టుః పర్వతానాం మరుతో గణానామధిపతయస్తైమా-
 ౨వస్తుపితేరః పితామహః పరే౨వరే తతాస్తతామహ ఇహ
 మా౨వత । అస్మిన్బ్రహ్మన్నస్మిన్ తే)౨స్యామాశిష్యస్యాం పురో-
 ధాయామస్మిన్కర్తన్నస్యాందేవహూత్యామ్ ॥౧౬॥

అవరైస్తప్తదశచ ॥౧౭॥

దైవావైయద్యజ్ఞే౨కుర్వత తదసురా అకుర్వత తేదైవా
 ఎతానభ్యాతానానపశ్యంతానభ్యాతన్వతయదైవానాంకర్తాస్తేదాధ్య-
 తతద్యదసురాణాం నతదాధ్యత యేనకర్తణేధ్యేత్తత్రవో-
 తవ్యాఋధోఽత్యైవ తెనకర్తణా యద్విశ్వే దైవాస్తమభరన్తస్మా-
 దభ్యాతానా వైశ్వదైవాయత్ప్రజాపతిజయూన్వా)యచ్ఛతస్తాజ్ఞ-
 యః ప్రాజాపత్యాః ॥౧౮॥ (ఇతి)యద్రాష్ట్రభృద్భిరాష్ట్రమాద-
 దత తద్రాష్ట్రభృతాగ్ం రాష్ట్రభృత్త్వం తెదైవా అభ్యాతానైర-
 సురానభ్యా తన్వతజయైరజయనా)ష్ట్ర భృద్భిరాష్ట్ర మాదదతయ-
 దైవా అభ్యాతానైరసురానభ్యాతన్వత తదభ్యాతానానామభ్యాతా-
 నత్వంయజ్ఞయైరజయన్తజ్ఞయానాం జయత్వం యద్రాష్ట్రభృద్భిరా-
 ష్ట్రమాదదతతద్రాష్ట్రభృతాగ్ంరాష్ట్రభృత్త్వం తతోదైవా అ-
 భవన్పరా౨సురాయోభాతృవ్యవ్రాధ్ధన్యధి ఎతాజ్ఞుహుయాదభ్యా
 తానైరేవ భాతృవ్యానభ్యాతనుతే జయైజయతిరాష్ట్రభృద్భిరా-
 ష్ట్రమాదతై భవత్యాత్మనా పరా౨స్య భాతృవ్యో భవతి ॥౧౯॥

ప్రాజాపత్యాసో౨ష్టాదశ చ ॥౨౦॥

ఋతాపాద్యతథామాఽగ్నిగన్ధర్వస్తస్యాపథయోఽప్సరసః
 ఊజోనామ స ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాతుతా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం
 పాన్తు తస్మైస్వాహ తాభ్యస్వాహ సగంహితో విశ్వసామా
 సూర్యోగన్ధర్వస్తస్యమరీచయోఽప్సరసః యువసుషుమ్న సూర్యర-
 శ్మిశ్చంద్రమా గన్ధర్వస్తస్య నక్షత్రాణ్యప్సరసో బైకురయో భు-
 జ్యసుప్తణో యజ్ఞో గన్ధర్వస్తస్య నక్షత్రాణాప్సరసస్తస్యవాః ప్ర-
 జాపతిర్విశ్వకర్మా మనః ॥౧౯॥ గన్ధర్వస్తస్యరాక్షమాన్య-
 ప్సరసో వహ్నయ ఇషిరోవిశ్వవ్యచా వాతో గన్ధర్వస్తస్యాపాఽప్స-
 రసాముదా భువనస్య పతే యస్య తడపరి గృహా ఇహచ । సనో
 రాస్వాజ్యానిగ్ం రాయస్పాషగ్ం సువీర్యగ్ం సంవత్సరీణాగ్ంస్వ-
 స్తిమ్ । పరమైష్యధిపతిమృత్యు గన్ధర్వస్తస్య విశ్వమప్సర-
 సో భువస్సుక్షీతిస్సుభూతిభద్ర కృఘ్నువర్వాన్వజన్యో గన్ధవ-
 స్తస్య విద్యుతోఽప్సరసో రుచో దూరేహేతిరమృడయః ॥౨౦॥
 మృత్యుగన్ధర్వస్తస్య ప్రజా అప్సరసో బీరువశ్చారుః కృపణ-
 క్రాశీ కామో గన్ధర్వస్తస్యాపథయోఽప్సరసశ్శోచయస్తీనామ స
 ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాతుతా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాన్తుతస్మై
 స్వాహ తాభ్యస్వాహ సనోభువనస్యపతే యస్యత డపరి గృహ
 ఇహచ । డరుబ్రహ్మణైఽస్మై క్షత్రాయ మహిశర్మయచ్చ ॥౨౧॥

మనోఽమృడయష్షట్చత్వారిగ్ంశచ్చ ॥౨॥

రాష్ట్రా[॑]కా[॑]మా[॑]య హో[॑]త[॑]వ్యా[॑] రాష్ట్రం[॑]వై రా[॑]ష్ట్ర[॑]భృ[॑]తో[॑]రా-
 ష్ట్రే[॑] జై[॑]వా[॑]స్మై రా[॑]ష్ట్ర[॑]మ[॑]వ[॑]రు[॑]న్ధే[॑]రా[॑]ష్ట్ర[॑]మై[॑]వ[॑]భ[॑]వ[॑]త్యా[॑]త్మ[॑]న[॑]హో[॑]త-
 వ్యా[॑]రా[॑]ష్ట్రం[॑] వై రా[॑]ష్ట్ర[॑]భృ[॑]తో[॑] రా[॑]ష్ట్రం[॑]ప్ర[॑]జా[॑] రా[॑]ష్ట్రం[॑]ప్ర[॑]శ[॑]వో[॑] రా-
 ష్ట్రం[॑]య[॑]చ్ఛై[॑]ష్టా[॑]భ[॑]వ[॑]తి[॑]రా[॑]ష్ట్రే[॑]జై[॑]వ రా[॑]ష్ట్ర[॑]మ[॑]వ[॑]రు[॑]న్ధే[॑] వ[॑]సి[॑]ష్ట[॑]స్స[॑]మా-
 నా[॑]నాం[॑] భ[॑]వ[॑]తి[॑]గ్రా[॑]మ[॑]కా[॑]మా[॑]య[॑]హో[॑]త[॑]వ్యా[॑] రాష్ట్రం[॑] వై రా[॑]ష్ట్ర[॑]భృ-
 తో[॑]రా[॑]ష్ట్రం[॑]స[॑]జా[॑]తా[॑] రా[॑]ష్ట్రే[॑]జై[॑]వా[॑]స్మై[॑]రా[॑]ష్ట్రం[॑] స[॑]జా[॑]తా[॑]న[॑]వ[॑]రు[॑]న్ధే[॑]
 గ్రా[॑]మీ[॑] ॥౨౨॥ ఏ[॑]వ[॑]భ[॑]వ[॑]త్య[॑]ధి[॑]దే[॑]వ[॑]నె[॑]జు[॑]హో[॑]త్య[॑]ధి[॑]దే[॑]వ[॑]న ఏ[॑]వా[॑]స్మై[॑]
 స[॑]జా[॑]తా[॑]న[॑]వ[॑]రు[॑]న్ధే[॑]త[॑]ఏ[॑]న[॑]మ[॑]వ[॑]రు[॑]ద్ధా[॑] ఉ[॑]ప[॑] తి[॑]ష్ట[॑]నై[॑]ర[॑]థ[॑]ము[॑]ఖ[॑]ఓ[॑]జ[॑]స్మా[॑]మ[॑]స్య[॑]
 హో[॑]త[॑]వ్యా[॑]ఓ[॑]జో[॑]వై రా[॑]ష్ట్ర[॑]భృ[॑]త[॑]ఓ[॑]జో[॑]ర[॑]థ[॑] ఓ[॑]జ[॑]స్మై[॑]వా[॑]స్మా[॑] ఓ[॑]జో[॑]వ[॑]రు-
 న్ధఓ[॑]జ[॑]స్వై[॑]వ[॑]భ[॑]వ[॑]తి[॑] యో[॑]రా[॑]ష్ట్రా[॑]ద[॑]ప[॑]భూ[॑]త[॑]స్సా[॑]న్య[॑]త్త[॑]స్మై[॑] హో[॑]త[॑]వ్యా[॑]
 యా[॑]వ[॑]న్తో[॑]వ[॑]స్య[॑] ర[॑]థా[॑]స్సు[॑]స్తా[॑]న్రూ[॑]ప[॑]యా[॑]ద్యు[॑]జ్జ[॑]వ[॑]మి[॑]తి[॑]రా[॑]ష్ట్ర[॑]మై[॑]వా[॑]స్మై[॑]
 యు[॑]న[॑]క్తి[॑] ॥౨౩॥ ఆ[॑]హ[॑]త[॑]యో[॑]వా[॑] ఏ[॑]త[॑]స్యా[॑]క్ల[॑]ప్తా[॑]య[॑]స్య[॑]రా[॑]ష్ట్రం[॑] స[॑]క[॑]ల్ప[॑]తే[॑]
 స్వ[॑]ర[॑]థ[॑]స్య[॑] ద[॑]క్షి[॑]ణం[॑]చ[॑]క్రం[॑]ప్ర[॑]వృ[॑]హ్య[॑]నా[॑]డీ[॑]మ[॑]భి[॑]జు[॑]హ[॑]య[॑]దా[॑]హ[॑]తీ[॑]రే-
 వా[॑]స్య[॑] క[॑]ల్ప[॑]య[॑]తి[॑] తా[॑]ల[॑]స్య[॑] క[॑]ల్ప[॑]మా[॑]నా[॑] రా[॑]ష్ట్ర[॑]మ[॑]ను[॑] క[॑]ల్ప[॑]తే[॑] స-
 గ్రా[॑]మే[॑] స[॑]ం[॑]య[॑]తే[॑] హో[॑]త[॑]వ్యా[॑] రాష్ట్రం[॑] వై రా[॑]ష్ట్ర[॑]భృ[॑]తో[॑]రా[॑]ష్ట్రే[॑]
 ఖి[॑]లు[॑]వా[॑] ఏ[॑]తే[॑]వ్యా[॑]య[॑]చ్ఛ[॑]న్తే[॑]యే[॑] స[॑]ంగ్రా[॑]మ[॑]గ్ం[॑] స[॑]ం[॑]య[॑]న్తి[॑] య-
 స్య[॑]పూ[॑]ర్వ[॑]స్య[॑] జు[॑]హ[॑]వ[॑]తి[॑] స[॑]వ[॑]భ[॑]వ[॑]తి[॑] జ[॑]య[॑]తి[॑]త[॑]గ్ం[॑] స[॑]ంగ్రా[॑]మం[॑]మా[॑]న్ధ-
 క[॑]ర్త[॑]థ్మః[॑] ॥౨౪॥ భ[॑]వ[॑]త్య[॑]క్ల[॑]రా[॑] ఏ[॑]వ[॑]ప్ర[॑]తి[॑]వె[॑]ష్ట[॑]మా[॑]నా[॑] అ[॑]మి[॑]త్రా[॑]ణా[॑]మ[॑]స్య[॑]
 సే[॑]నాం[॑]ప్ర[॑]తి[॑] వె[॑]ష్ట[॑]య[॑]న్తి[॑] య[॑]ఉ[॑]న్తా[॑] ద్వై[॑]త్త[॑]స్మై[॑] హో[॑]త[॑]వ్యా[॑]గ[॑]న్ధ[॑]ర్వా[॑]ప్ర[॑]స్-
 ర[॑]స్తో[॑]వా[॑] ఏ[॑]త[॑]ము[॑]న్మా[॑]ద[॑]య[॑]న్తి[॑] య[॑] ఉ[॑]న్తా[॑]ద్య[॑]త్యై[॑]తే[॑] ఖి[॑]లు[॑]వై[॑] గ[॑]న్ధ-

ర్వాప్సరసో యద్రాష్ట్రభృతస్తస్మై స్వాహా తాభ్యస్సహేతి
 జహోతి తేనైవైనాశ్చమయతి నైయగ్రోఽభౌదుమ్భర ఆశ్వ-
 త్తేస్తాత్ ఇతీధ్మోభవత్యేతే వై గన్ధర్వాప్సరసాంగృహస్స్వప్తవై-
 నాన్ ॥ ౨౧ ॥ ఆయతనె శమయ త్యభిచరతా ప్రతిలోమగ్ం
 సహితవ్యాః ప్రాణానైవాస్యప్రతీచః ప్రతి యాతితంతతోయన కన
 చస్తృణుతేస్వకృతేఞ్ఞా జహోతి ప్రదరైవైతద్వా అస్మై నిర్-
 ఋతిగృహీతం నిర్ఋతిగృహీతప్తవైనం నిర్ఋత్యా గ్రాహయతి
 యద్వాచః కూరంతేన వషట్కరోతి వాచప్తవైనం కూరైణ
 ప్రవశ్చతి తాజగాతిమాఛాతియస్య కామయేతాన్నాద్యమ్॥
 ఆదదీయేతి తస్య సభాయాముత్తానోనిపన్యభువనస్యపత ఇతి తృణా-
 నిసంగృహీయాత్ప్రజాపతి ర్వైభువనస్య పతిః ప్రజాపతినైవా-
 స్యాన్నాద్య మాదత్త ఇదమహమముష్యాముష్యాయణస్త్యాన్నాద్య-
 గ్ం హరామిత్యాహ్నాద్యమైవాస్య హరతి షడ్భిర్హరతి షడ్వా
 ఋతవః ప్రజాపతినైవాస్త్యాన్నాద్యమాదాయతావోఽస్మా అనుప్ర
 యచ్ఛన్తి ॥ ౨౨ ॥ యో జ్యేష్ఠబన్ధురపభూతస్సృత్తగ్ం
 స్థితేఽవసాయ్య బ్రహ్మాదనం చతుశ్శరావం పక్వాతస్మై
 హోతవ్యా వష్టవై రాష్ట్రభృతోవష్టా స్థలంవష్టాణై వై-
 నంవష్టాసమానానాం గమయతి చతుశ్శరావో భవతి ది-
 త్వేవప్రతి తిష్ఠతి క్షీరే భవతి రుచమైవాస్మిన్దధాత్యుద్ధరతి

శృతత్వా¹య¹స¹పి¹హ్వా¹స్థ¹వ¹తి మె¹ధ్య¹త్వా¹య¹ చ¹త్వార¹ ఆ¹ఋ¹షే¹యాః
ప్రా¹శ్చ¹న్ది¹శా¹మె¹వ¹జ్యో¹తి¹షి జ¹హా¹తి || ౨౮ ||

గ్రా¹మీ¹ య¹న¹క్తీ¹ధ్మ¹స్స¹ వ¹వై¹నా¹న¹నా¹ద్యం¹ య¹చ్ఛ¹వై¹కా-
న్న¹ప¹శ్చా¹శ¹చ్ఛ¹ || ౨౯ ||

 దే¹వి¹కా¹ ని¹ర్వ¹పె¹త్ప్రి¹జా¹కా¹మ¹శ్చ¹న్దా¹గ్¹ం¹సి¹ వై¹ దే¹వి¹కా¹శ్చ¹న్దా-
గ్¹ం¹సీ¹వ¹ ఖ¹లు¹ వై¹ ప్ర¹జా¹శ్చ¹న్దో¹భి¹రై¹వా¹స్మై¹ప్ర¹జాః¹ ప్ర¹జన¹య¹తి ప్ర¹థ-
మం¹ధా¹తారం¹ క¹రో¹తి మి¹థు¹నీ¹ వ¹వ¹ తే¹న¹ క¹రో¹త్య¹న్వై¹వా¹స్మా¹ అ¹ను¹మ¹తి
ర్మ¹న్య¹తే¹ రా¹తే¹రా¹కా¹ ప్ర¹సీ¹నీ¹వా¹లీ¹ జ¹న¹య¹తి ప్ర¹జా¹స్వై¹వ¹ప్ర¹జా¹తా¹సు
కు¹హ్వా¹ వా¹చం¹ ద¹ధా¹త్యై¹తా¹ వ¹వ¹ని¹ర్వ¹పె¹త్ప్రి¹శు¹కా¹మ¹శ్చ¹న్దా¹గ్¹ం¹సి¹వై¹ దే-
వి¹కా¹శ్చ¹న్దా¹గ్¹ం¹సి¹ || ౨౯ || ఇ¹వ¹ ఖ¹లు¹ వై¹ ప్ర¹శ¹వ¹శ్చ¹న్దో¹భి¹రై¹వా¹స్మై¹ప్ర-
శూ¹న్ప్ర¹జ¹న¹య¹తి ప్ర¹థ¹మం¹ ధా¹తారం¹ క¹రో¹తి¹ప్రై¹వ¹ తే¹న¹ వా¹ప¹య¹త్య-
న్వై¹వా¹స్మా¹ అ¹ను¹మ¹తి¹ర్మ¹న్య¹తే¹ రా¹తే¹ రా¹కా¹ ప్ర¹సీ¹నీ¹వా¹లీ¹ జ¹న¹య¹తి ప్ర-
శూ¹నై¹వ¹ ప్ర¹జా¹తా¹న్కు¹హ్వా¹ ప్ర¹తి¹ష్ఠా¹ప¹య¹త్యై¹తా¹ వ¹వ¹ని¹ర్వ¹పె¹ద్గా¹-
మ¹కా¹మ¹శ్చ¹న్దా¹గ్¹ం¹సి¹వై¹ దే¹వి¹కా¹శ్చ¹న్దా¹గ్¹ం¹సీ¹వ¹ ఖ¹లు¹ వై¹ గ్రా¹మ¹శ్చ-
న్దో¹భి¹రై¹వా¹స్మై¹గ్రా¹మమ్¹ || ౩౦ || అ¹వ¹రు¹న్ధై¹ మ¹ధ్య¹తో¹ ధా¹తారం¹క-
రో¹తి¹మ¹ధ్య¹త¹వ¹వై¹నం¹ గ్రా¹మ¹స్య¹ ద¹ధా¹త్యై¹తా¹ వ¹వ¹ని¹ర్వ¹పె¹జ్యో¹గా¹మ-
యా¹వీ¹ ఛ¹న్దా¹గ్¹ం¹సి¹వై¹ దే¹వి¹కా¹శ్చ¹న్దా¹గ్¹ం¹సి¹ ఖ¹లు¹వా¹ వ¹త¹మ¹భి¹ మ¹న్య¹న్తై¹
య¹స్య¹ జ్యో¹గ్రా¹మ¹య¹తి ఛ¹న్దో¹భి¹రై¹వై¹న¹మ¹గ¹దం¹ క¹రో¹తి మ¹ధ్య¹తో¹
ధా¹తారం¹ క¹రో¹తి మ¹ధ్య¹తో¹ వా¹వ¹త¹స్యా¹క్స్యై¹ప్తం¹య¹స్య¹జ్యో¹గ్రా¹మ¹య¹తి
మ¹ధ్య¹త¹వ¹వా¹స్య¹ తే¹న¹క¹ల్ప¹య¹త్యై¹తా¹ వ¹వ¹నిః¹ || ౩౧ || వ¹పై¹ద్యం¹య¹జ్యో

నోపనమెచ్చన్దాగ్ం సివై దేవిక్రాశ్చన్దాగ్ం సిఖిలువా వతంనోపనమ-
 న్నియం యజ్ఞోనోపనమతి ప్రథమంధాతారంకరోతి ముఖతవైవాస్మై
 చన్దాగ్ం సిదధాత్యుపై నం యజ్ఞోనమత్యైతా వచ నిర్వపేదీజానశ్చ-
 న్దాగ్ం సివై దేవికాయాతయామానీవఖిలువావశస్య చన్దాగ్ం సియ-
 ఈజానఉత్తమంధాతారంకరోతి॥౩౨॥*ఉపరిష్టాదైవాస్మైచన్దాగ్ం-
 స్యయాతయామాస్యవ రుద్ధ ఉపై నముత్తరోయజ్ఞో నమత్యైతా వచ
 నిర్వపేద్యం మేధానోపనమెచ్చన్దాగ్ం సివై దేవిక్రాశ్చన్దాగ్ం సి ఖిలు
 వావతం నోపనమన్నియం మేధానోపనమతి ప్రథమం ధాతారం
 కరోతిముఖత వైవాస్మై చన్దాగ్ం సిదధాత్యుపై నం మేధానమత్యైతా
 వచ నిర్వపేత్ ॥౩౩॥ రుక్మామశ్చన్దాగ్ం సివై దేవిక్రాశ్చన్దాగ్ం నీవ
 ఖిలువై రుక్చన్దోభిరేవాస్మిన్రుచం దధాతి క్షీరేభవన్తి రుచమైవా-
 స్మిన్దధతి మధ్యతో ధాతారం కరోతి మఖ్యత వైవేనగ్ం రుచో
 దధాతి గాయత్రీవా అనుమతి స్త్రిష్టుగ్గాకా జగతీ సినీవాల్యనుష్టు-
 ప్కుహూధాతావషట్కరః పూర్వపక్షో రాకాఽపరపక్షః కు-
 హూరమావాస్యా సినీవాలీ పౌణమాస్యనుమతిశ్చన్దోమాధా-
 తాఽష్టే ॥౩౪॥ వసవోఽష్టాక్షరాగాయత్యైకాదశ రుద్రా ఏకా-
 దశాక్షరాత్రిష్టుబ్ద్వాదశాద్దిత్యాద్వాదశాక్షరా జగతీ ప్రజాపతిర-
 నుష్టుబ్ద్ధాతావషట్కరవతద్వైదేవిక్రాస్సర్వాణిచచన్దాగ్ం సిసర్వా-
 శ్చ దైవతా వషట్కరస్తాయథ్సహసర్వానిర్వపేదీశ్వరావేనం ప్రద-

హోద్యే ప్రథమే నిరుప్యధాతు స్తృతీయం నిర్వపెత్తథో ఎవో-
త్తరై నిర్వపెత్తథే నంనప్రసహ స్త్యథోయస్మై కామాయ నిరుప్యన్తై
తమైవాభిరుపాపోన్తి || ౩౫ ||

ప్రశుకామశ్చన్దాగ్ంసి వై దేవిక్రాశ్చన్దాగ్ంసి గ్రామం క-
ల్పయత్యైతా ఎవ నిరుత్తమం ధాతారంకరోతి మైధానమత్యైతా
ఎవ నిర్వపెత్తప్తాదహన్తినవచ || ౩౬ ||

దేవికాః ప్రజాకామో మిథునీ ప్రజాసు ప్రశుకామః ప్రైవ
గ్రామకామో జ్యోగామయావీయం యజ్ఞోయ ఈజానోయంమైధా
రుక్మామోఽప్తే || దేవికాభవన్తిదధతి | రాష్ట్రై కామాయ భవతి
దధాతి ||

వాస్తాష్పతైప్రతిజానీహ్యస్తాన్ధన్వవేళో అనమివోభవానః |
యత్వేమహే ప్రతితన్నోజుషస్వ శంస ఏధిద్విప దేశంచతుష్పదే |
వాస్తాష్పతైశ్శగ్గయానగ్ంసదా తేసక్షీమహిర్ణ్వయా గాతుమత్యా |
ఆవః క్షేమఉతయోగై వరంనోయూయంపాత స్వస్తిభిస్సదానః |
యథ్నాయంప్రాతరగ్ని హోత్రంజుహోత్యాహుతీష్టకాఎవతా ఉ-
పధత్తై || ౩౭ || యజమానోఽహోరాత్రాణి వాఎతస్యేష్టకాయ
ఆహితాగ్నిర్యథ్నాయం ప్రాతజ్జుహోత్యేహహారాత్రాణ్యేవా-
ప్తేష్టకాః కృత్వోపధత్తై దశ సమానత్ర జుహోతి దశాక్షరావి-
రాడ్విరాజమైవాప్తేష్టకాంకృత్వోపధత్తైఽథో విరాజ్యేవ యజ్ఞ-
మాపోన్తి చిత్త్యశ్చిత్వోఽస్య భవతి తస్మాద్యత్రదశోషిత్వా ప్ర-

యాతి తద్యజ్ఞవాన్స్వవాన్స్వేవతద్యత్తతోఽర్వాచీనమ్ ||౩౭|| రు-
 ద్రః ఖలు వై వాస్తాష్పతిర్యదహుత్వావాస్తాష్పతీయం ప్రయాయా-
 దుద్ర ఏనం భూత్వాఽగ్నిరనూత్థాయ హన్యాద్వాస్తాష్పతీయం
 జుహోతి భాగధేయైవై నగ్ం శమయతి నాతిమాచ్ఛతి య-
 జమానోయద్యుక్తై జహుయాద్యథా ప్రయాతై వాస్తావాహుతిం
 జుహోతి తాదృగైవ తద్యదయుక్తై జహుయాద్యథాత్సేమ ఆహు-
 తిం జుహోతి తాదృగైవ తదహుతమస్య వాస్తాష్పతీయగ్ంస్యాత్ ||
 దక్షిణోయుక్తోభవతి సవోయుక్తోఽథ వాస్తాష్పతీయం జుహో-
 త్యుభయమైవాక్షరపరివగ్ం మైవై నగ్ం శమయతి యదేకయాజు-
 హుయాద్ద్విహోమంకుర్యాత్పురోను వాక్యామనూచ్య యాజ్య-
 యాజుహోతి సదేవత్వాయ యద్ధుత ఆదధ్యాదుద్రం గృహ-
 నన్వారోహయేద్యదప్రతౌణాన్య సంప్రతౌప్యప్రయాయాద్యథాయ-
 జ్ఞవేశసం వాఽఽదహనంవాతాదృగైవతదయం తెయోనిర్ఋత్వి-
 యథిత్యరణ్యోస్సమారోహయతి ||౩౮|| ఏషవా అగ్నేర్యోనిస్స్వ
 ఏవైనం యానాస్సమారోహయత్యథోఖల్వాహుర్యదరణ్యోస్సమా-
 రోహో న శ్యేదుదస్యాగ్నిస్సీదేత్పునరాధేయస్సాన్యదితియాతే అగ్నే
 యజ్ఞయాతనూస్తయేహ్యరోహేత్యాత్మస్థస్స మారోహయతై యజు-
 మానో వా అగ్నేర్యోనిస్స్వయామైవైనం యోన్యాగ్ం సమా-
 రోహయతై ||౩౯||

ధత్తైర్వాచీనగ్ం స్యాత్సమాహాయతి పశ్చచత్వారిగ్ం-

శచ్చ ॥౧౦॥

త్వమగ్నై బృహద్వయో దధాసి దేవదాశుషే కవిగృహ-
హపతిర్యువా । హవ్యవాడగ్నిరజరః పితా నోవిభుర్విభావాసుద్య-
శీకోఅస్యై । సుగార్హపత్యాసుమిషో దిదీహ్యాస్మద్రియక్సం మిమీ-
హిశ్రవాగ్ంసి । త్వంచసామనోవశోజీవాతుంనమరామహే । ప్రి-
యస్తాత్రోవనస్పతిః । బ్రహ్మదైవానాంపదవీః కవీనామృషిర్విప్రా-
ణాంమహిషో మృగాణామ్ । శ్వేనో గృధ్ధాణాగ్ం స్వధితిర్వనానా-
గ్ం సోమః ॥౪౦॥ పవిత్రమత్యేతిరెభన్న్ । అవిశ్వదేవగ్ం
సత్పతిగ్ం సూక్తైర్వాప్యణిమహే । సత్యసవగ్ం సవితారమ్ ।
ఆసత్యేన రజస్తా వతమానోనివేశయన్నమృతంమత్యేంచ ।
హిరణ్యయేన సవితారథేనా దైవోయాతి భువనావిపశ్యన్న్ ।
యథానో అదితిః కరత్పశ్వైస్సృభ్యోయథాగవే । యథా త్రో-
కాయరుద్రియమ్ । మానస్తాకే తనయై మానఆయుషి మానోగో-
షుమా ॥౪౧॥ నో అశ్వేషురీరిషః । వీరాన్మానోరుద్రభా-
మితో వధీర్ హవిష్మన్తో నమసా విధేమతే । ఉదప్రుతౌనవయో
రక్షమాణావావదత్ అబ్ధియస్యైవ ఘోషాః । గిరిభజోనోర్మయో
మదన్తో బృహస్పతిమభ్యర్కా అనావకా । హగ్ంసైరివ స-
ఖిర్వావదద్భిరశ్మన్మయాని నహనావ్యస్యన్న్ । బృహస్పతిర-

బికనికరదాడత ప్రాస్తాదుచ్చ విద్యాగ్ం అగాయత్ । ఎన్ద్ర సా-
 నసిగ్ంరయిమ్ ॥౪౩॥ సజిత్యానగ్ం సదాసహమ్ । వర్షిష్ఠమూ-
 తయేభర । ప్రససాహిషే పురుహూతశత్రూజ్యైష్ఠస్తైశుష్మ ఇహ
 రాతిరస్తు । ఇన్ద్రాభర దక్షిణేనా వసూనిపతిస్సిన్ధూనామసిరేవతీ-
 నామ్ । త్వగ్ంసుతస్య పీతయే సద్యోవృద్ధౌ అజాయథాః ।
 ఇన్ద్రజ్యైష్ఠాయ సుక్రతౌ । భువన్త్వమిన్ద్ర బ్రహ్మణా మహా-
 న్భవో విశ్వేషుసవనెషు యజ్ఞయః । భువోన్యాగ్ంశ్చైత్యోన్యో
 విశ్వస్మిన్భరైజ్యేష్ఠశ్చమన్త్రైః ॥౪౪॥ విశ్వచక్ష్వణే । మిత్రస్య
 చక్ష్వణీధృతశ్శ్రీవో దైవస్యసానసిమ్ । సత్యం చిత్రశ్రవన్తమమ్ । మి-
 త్రో జనాన్ యాతయతి ప్రజానన్మిత్రో దాధార పృథివీముత
 ద్యామ్ । మిత్రః కృష్టిరనిమిషాఽభిచష్టే సత్యాయ హవ్యం ఘృ-
 తవద్విధేమ । ప్రసమిత్రో మతోఽ అస్తు ప్రయస్వాక్ యస్త ఆది-
 త్య శిక్షతివ్రతేన । న హస్యతే న జీయతే త్వోత్తోనైనమగ్ం-
 హో అశ్శ్చైత్యన్మిత్రోనదూరాత్ । యత్ ॥౪౫॥ చిద్ధి తేవిశో
 యథా ప్రదేవవరుణవ్రతమ్ । మినీమసి ద్యవిద్యవి । యత్కించెదం
 వరుణ దైవ్యే జనైభిద్రోహం మనుష్యాశ్చరామసి । అచిత్తీయ-
 త్తవధర్మాయయోపిమ మా నస్తస్మాదేనసో దేవరీరిషః । క్షితవాసా
 యద్రిపునఽదీవి యద్వాఘాసత్యముతయన్న విద్మ । సర్వాతావిష్య
 శిధిరేవ దైవాథా తేస్యామవరుణ ప్రియాసః ॥౪౬॥

సోమో గోషుమార్తయింమన్తోయచ్ఛిధిరాస్తప్తచ ||౧౧||

వివా ఆవాయోఇమేవై చిత్తం చాగ్నిభూతానాం దైవా
వాఅభ్యాతానాన్యతాపాడ్వాప్రికామాయ దేవిక్తా వాస్తాష్పతై
త్వమగ్నే బృహద్వయ ఏకాదశ ||౧౧||

వివా ఎతస్యత్యాహమృత్యుగన్ధర్వోఽవరున్ధే మధ్యత-
స్త్వమగ్నే బృహద్వత్చత్వారిగ్ంశత్ ||౪౬||

వివా ఎతస్య ప్రియాసః ||

హరిః ఓం

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు ||

ఇతి తృతీయకాండే చతుర్థః ప్రశ్నః ||

తృ తీ య కా ణ్డే ప ఇ చ మ ప్ర శ్నః.

హరిః ఓం॥ పూ॒ణా॑ప॒శ్చాదు॑తపూ॒ణా॑ పు॒రస్తా॑దు॒స్మశ్మ-
 తః పా॑ణా॒మాసీ॑జగా॒య । తస్యా॑ం దై॒వా అ॑ధి॒సంవ॑స॒న్త ఉ॒త్త మే॑నా॒క
 ఇ॒హ మా॑ద॒యంతా॑మ్ । య॒త్తే దై॒వా అ॑ద॒ధుభా॑గ॒ధేయ॑మ॒మావా॑స్య
 సంవ॑స॒న్తో మ॒హిత్వా । సా॒నో॒యజ్ఞం॑ పి॒పృహి॑ వి॒శ్వవారే॑ ర॒యిం
 నో॒ధేహి॑సు॒భ గె॒నువీ॑రమ్ । ని॒వేశ॑నీ స॒ంగమ॑నీ॒వసూ॑నాం వి॒శ్వానూ॑పా-
 ణి॒వసూ॑న్యా॒వేశయ॑న్తి । స॒హస్ర॑ప్రో॒షగ్ం సు॒భగౌర॑రా॒ణాసా॑న ఆగ॒న్వ
 చ॑సా ॥౧॥ స॒ంవి॒దానా॑ । అగ్ని॑హో॒మా ప్ర॑థ॒మా వీ॑ర్యే॒ణ వ॑సూ-
 న్రిదా॑నాది॒త్యాని॑హజి॒న్వతమ్ । మా॒ధ్యగ్ం॑హి పా॑ణా॒మాసం॑జు-
 షే॒థాంబ్ర॑హ్మ॒ణా వృ॑ద్ధా సు॒క్త తే॑న సా॒తావ॑థా॒స్మభ్యగ్ం॑ స॒హ
 వీ॒రాగ్ం॑ర॒యిం ని॑యచ్ఛ॒తమ్ । ఆది॑త్యాశ్చా॒జ్ఞీర॑సశ్చాగ్ని॒ నాద॑ధ॒త
 తే దర్శ॑పూ॒ణామా॑సౌ పై॒ప్రన్తే॑షామ॒జ్ఞీర॑సాం నిరు॒ప్తగ్ం హ॑వి-
 రా॒నీద॑థాది॒త్యా వైతౌ హో॑మా॒వప॑శ్య॒న్తావ॑జుహ॒వుస్త॒తో వై తే
 దర్శ॑పూ॒ణామా॑సౌ ॥౨॥ పూ॒ర్వ ఆ॒లభ॑న్త దర్శ॑పూ॒ణామా-
 సా॒వాల॑భమా॒న వైతౌ హో॑మా హు॒రస్తా॑జ్ఞుహు॒యాథ్నా॑ తౌ దై॒వ

దర్శపూర్ణమాసావాలభతే బ్రహ్మవాదినో వదన్తీసత్వై దర్శ-
 పూర్ణమాసావాలభేత య ఏనయోరనుల్లోమం చ ప్రతిల్లోమంచ
 విద్యాదిత్యమానాస్యాయాఙ్గధ్వంతుదనుల్లోమం పౌర్ణమాస్యై
 ప్రతీచీనంతస్ప్రతిల్లోమంయత్పౌర్ణమాసీం పూర్వామా లభేత
 ప్రతిల్లోమమైనావా లభేతాముమపక్షీయమాణమన్వప || 3 ||

క్షీయేత సారస్వతౌ హణామా పురస్తాఙ్జహుయాదమావాస్యా వై
 సరస్వత్యనుల్లోమమైనావా లభతేఽముమాప్యాయమానమన్వా
 ప్యాయత ఆగ్నావైష్ణవమేకాదశకపాలం పురస్తాన్నిర్వపేథసరస్వత్యై
 చరుగ్ం సరస్వతే ద్వాదశకపాలం యదాగ్నయోభవత్యగ్నిర్వై
 యజ్ఞముఖం యజ్ఞముఖమైవధిం హరస్తాద్ధత్యైద్వైష్ణవో భవతి
 యజ్ఞౌవై విష్ణుర్వజ్ఞమైవారభ్య ప్రతనుతే సరస్వత్యై చరుభ-
 వతి సరస్వతే ద్వాదశకపాలోఽమావాస్యా వై సరస్వతీ పూర్ణ-
 మానస్సరస్తాన్తావైవ సాక్షాదారభత ఋధ్నోత్యాభ్యాం ద్వాద-
 శకపాలస్సరస్వతే భవతి మిథునత్వాయ ప్రజాత్యైమిథునాగావౌ
 దక్షిణా సమృద్ధ్యై || ౪ ||

వచసా వై తెదర్శపూర్ణమాసావప తనుతే సరస్వత్యై
 పశ్చవిగ్ంశతిశ్చ || ౫ ||

ఋషయో వాఙ్మన్తం ప్రత్యక్షం నాపశ్యంతం వసిష్ఠః ప్ర-
 త్యక్షమపశ్యథ్నోఽబ్రవీద్బ్రహ్మణం తె వక్ష్యామియథాత్వత్పురో
 హితాః ప్రజాః ప్రజనిష్యంతేఽథ మేతరేభ్య ఋషిభ్యోమాప్ర-

వోచ ఇతి తస్మాత్తాన్తస్సమభాగానబ్రవీత్తత్ వసిష్ఠపురోహితాః
 ప్రజాః ప్రాజాయంత తస్మాద్వాసిష్ఠో బ్రహ్మకార్యః ప్రేవజాయతే
 రశ్మిరసి క్షయాయత్వా క్షయంజన్వతి || ౧ || ఆహదేవా వై
 క్షయోదైవేభ్య ఏవయజ్ఞం ప్రాహప్రేతిరసి ధర్మాయత్వా ధర్మంజ-
 న్వత్యాహ మనుష్యా వైధర్మోమనుష్యేభ్య ఏవయజ్ఞం ప్రాహ-
 న్వితిరసి దివే త్వాదివంజన్వత్యాహ్నేభ్య ఏవలోకభ్యోయజ్ఞం ప్రా-
 హవిష్ట మౌభసివృష్ట్యైత్వానృష్టింజన్వత్యాహవృష్టిమేవావ || ౬ ||
 రుద్ధేప్రవాఽసృనువాఽసీత్యాహ మిధునత్వాయోశిగసి వ-
 సుభ్యస్తా వసూజ్ఞన్వత్యాహాహ్నే వసవ ఏకాదశరుద్రాద్వాదశాది-
 త్యా ఏతావంతా వై దేవాసైభ్య ఏవయజ్ఞం ప్రాహాజోసిపితృభ్యస్తా
 పితౄజ్ఞన్వత్యాహ దేవానైవ పితౄనను సం తనోతి తన్తురసి ప్ర-
 జాభ్యస్తా ప్రజాజన్వ || ౭ || ఇత్యాహపితౄనైవప్రజాఅను
 సం తనోతి పృతనాషాడసి ప్రశుభ్యస్తాప్రశూజ్ఞన్వత్యాహ ప్రజా-
 ఏవ ప్రశూనను సం తనోతి రైవనసౌవధీభ్యస్తావధీజ్ఞన్వత్యా-
 హావధీష్వేవ ప్రశూన్ప్రతిష్ఠాపయత్యభిజిదసి యుక్తగ్రావేంద్రియ
 త్వేంద్రిం జన్వత్యాహాభిజిత్వా అధిపతిరసి ప్రాణాయ త్వా ప్రా-
 ణమ్ || ౮ || జన్వత్యాహ ప్రజాస్వేన ప్రాణాన్దధాతిత్రివృదసి
 ప్రవృదసీత్యాహ మిధునత్వాయ సగ్ంరోహోసి నీరోహోసీ-
 త్యాహ ప్రజాత్యైవసుకోసివే షశ్రిరసి వన్యష్టిరసీత్యాహ ప్రతిష్ఠి-
 త్యై || ౯ ||

జిన్వేత్యవప్రజాజన్వ ప్రాణం త్రిగ్ంశచ్చ ॥౨॥

అగ్నినాదైవేనఃపృతనాజయామి గాయత్రేణఛన్దసాతివృతా
స్తోమేన రథన్త రేణసామ్నావషట్కారేణ వజ్రేణపూర్వజాన్భృత్య-
వ్యానధరాన్పాదయామ్యవైనాన్భాధే ప్రత్యేనాన్న దైఽస్మిన్తయై-
ఽస్మిన్భూమిలోకయోఽస్తాన్దేవీష్టి యంచ వయంద్విష్టోవిష్టోః క్ర-
మేణాత్యేనాన్కామామీంద్రిణ దైవేనపృతనాజయామి త్రైష్టుభేన
ఛన్దసా పఞ్చదశేనస్తోమేన బృహతా సామ్నావషట్కారేణవజ్రేణ॥
సహజావిశ్వేభిదైవేభిఃపృతనా జయామిజాగతేన ఛన్దసాసప్తదశే-
నస్తోమేనవామదైవ్యేన సామ్నావషట్కారేణ వజ్రేణాపరజానిన్ద్రేణ
సయుజోవయగ్ం సానహ్యమ పృతన్యతః । ఘ్నన్తోవృతాణ్య-
ప్రతి । యత్రై అగ్నే తేజస్తేనాహం తేజస్వీభూయానం యత్రై అగ్నే
వచన్తేనాహంవచన్తే స్వీభూయానం యత్రై అగ్నే హరన్తేనాహగ్ం
హరన్తే స్వీభూయానమ్ ॥౧౧॥

బృహతాసామ్నా వషట్కారేణ వజ్రేణషట్చ త్వారిగ్ం
శచ్చ ॥౩॥

యే దైవా యజ్ఞహనో యజ్ఞముషః పృథివ్యామధ్యాసతే
అగ్నిర్మాతేభ్యో రక్షతు గచ్ఛేమసుకృతోవయమ్ । ఆఽగన్మమి-
త్రావరుణా వరేణ్యరాత్రీణాంభాగాయువయోర్యో అస్తి । నాకం
గృహ్తానాస్సుకృతస్య లోకత్పతీయే ప్రప్తే అధిరోచన దివః । యే
దైవా యజ్ఞహనో యజ్ఞముషోఽన్తరిక్షేఽధ్యాసతే । వాయు-

రామోఽభ్యో రక్షతుగచ్ఛేమ సుకృతో వయమ్ । యాస్తేరాత్రీస్స-
 వితః ॥౧౨॥ దైవయానీరస్తరా ద్యావాపృథివీ వియన్తి ।
 గృహైశ్చసర్వైః ప్రజయాన్వయైః సుహృదహానాస్తరతా ర-
 జాగ్ంసి । యదైవా యజ్ఞహనో యజ్ఞముషోదివ్యధ్యాసతే । సూ-
 ర్యోమాతేభ్యో రక్షతు గచ్ఛేమసుకృతో వయమ్ । యె న్ద్రోయస్త-
 మభరః పయాగ్ంస్యత్త మేన హవిషా జాతవేదః । తెనాగ్నై త్వ-
 ముత వధాయెమగ్ంసజాతానాగ్ం శ్రేష్ఠ్యఆధేహ్యేనమ్ । య-
 జ్ఞహనోవై దైవాయజ్ఞముషః ॥౧౩॥ సన్తి త వషు లోకేష్వాసత ఆ-
 దదానా విమథ్నానా యోదదాతియో యజతే తస్య । *యదైవా
 యజ్ఞహనః పృథివ్యామధ్యాసతేయే అన్తరిక్షేయే దివీత్యాహేమా-
 నైవ లోకాగ్ం స్తీర్వా సగృహస్సపశుస్సువరగ్ం లోకమైత్యప్ర-
 వై సోమేనెజానాదైవతాశ్చ యజ్ఞశ్చ క్రామన్త్యాగ్నేయం పఞ్చక-
 పాలముదవస్తానీయం నిర్వపేదగ్నిస్సర్వా దేవతాః ॥౧౪॥ పా-
 జ్ఞోయజ్ఞోదేవతాశ్చైవ యజ్ఞం చావరున్ధగాయత్రోవా అగ్ని-
 గాయత్ర*చన్దాన్తం చన్దస్తా వ్యధాయతి యత్పఞ్చకపాలం
 కరోత్యష్టాకపాలః కార్యోఽష్టాక్షరాగాయత్రీ గాయత్రోఽ-
 గ్నిగాయత్రచన్దాన్స్వినైవైన్తం చన్దస్తా సమధాయతి ప్ర-
 జ్ఞోయాజ్యానువాక్యే భవతః పాజ్ఞో యజ్ఞస్సెనైవ యజ్ఞ-
 నైతి ॥౧౫॥

సన్తి త దైవా యజ్ఞముషస్సర్వా దైవతాస్త్రిచత్వారిగ్ంశచ్చ॥

సూర్యోమా దైవో దైవభ్యః పాతు వాయురన్తరితౌద్య-
 జమానోఽగ్నిర్దాపాతు చక్షుషః । సక్ష శూష సవితర్విశ్వచర్షణ
 వతెభిస్సోమ నామభిర్విధేమతె తెభిస్సోమనామభిర్విధేమతె । అహం
 పరస్తాదహమవస్తాదహం జ్యోతిషా వితమో వవార । యదన్తరిక్షం*
 తదు మే పితాఽభూదహగ్ం సూర్యముభయతోదదర్శాహం భూ-
 యాసముత్తమస్సమానానామ్ ॥ ౧౬ ॥ ఆసముద్రాదాఽన్తరితౌ
 త్ప్రిజాపతిరుదధిం చ్యావయాతీన్ద్రః ప్రస్నాతు మరుతో వర్ష-
 యన్తూన్నమ్భయ పృథివీం బిన్ధీదం దివ్యంనభః । ఉద్నోదివ్యస్యనో
 దైహీశానో విస్సృజాదృతిమ్ । పశవోవా వతె యదాదిత్య వషరు-
 ద్రోయదగ్నిరోషధీః ప్రాప్త్యాగ్నా వాదిత్యం జహోతి రుద్రా దైవ
 పశూన్న్తదధాత్యదో ఓషధీష్వేవపశూన్ ॥ ౧౭ ॥ ప్రతిష్ఠాపయతి
 కవిర్యజ్ఞస్యవితనోతి పన్థాం నాకస్య పృష్ఠే అధిరోచనెదివః । యే-
 నహవ్యం వహసియాసిదూతత్రతః ప్రచేతా అముతస్సనీయాన్ । యా-
 స్తైవిశ్వాస్సమిధస్సన్త్యగ్నైయాః పృథివ్యాంబర్హిషిసూర్యైయాః ।
 తాస్తైగచ్ఛన్వాహుతిం ఘృతస్య దేవాయతే యజమానాయశర్మ ।
 ఆశాసానస్సువీర్యగ్ం రాయస్పృషగ్ం స్వశ్వీయమ్ । బృహస్పతినా
 రాయాస్వగాకృతో మహ్యం యజమానాయతిష్ఠ ॥ ౧౮ ॥

సమానానామోషధీష్వేవ పశూన్మహ్యం యజమానాయై-
 కంచ ॥ ౧౯ ॥

సం॑త్వా॒ నహ్య॑మి॒పయ॑సా ఘృ॒తేన॑ సం॒త్వాన॑హ్యమృ॒పః॑వ-
 ధీ॒భిః॑ । సం॒త్వాన॑హ్యమి॒ప్రజి॑యా॒హమ॑ద్యసాదీక్షీ॒తాన॑న॒వోవాజ॑-
 మ॒స్మై । సై॒త్తుబ్ర॑హ్మణ॒స్పత్నీ॑ వేదిం వణే॒న నీ॑రతు । అథాహమ-
 ను॒కామి॑నీ॒ స్వేల్లోక॑ వి॒శాణ॒హ । సుప్ర॑జస॒స్త్వా వ॒యగ్ం॑ సుపత్నీ-
 రుప॑సేదిమ । అగ్నే॑ సపత్నీ॒దమ్భ॑నమ॒దగ్ధాస్తా॑ అదా॒భ్యమ్ । ఇ॒మం
 వి॒ష్యామి॑వరుణ॒స్యపా॑శమ్ ॥౧౯॥ యమ॑బధ్నీ॒త స॒వితా॑సు॒కేతః॑ ।
 ధాతు॑శ్చ॒యోనా॑ సు॒క్తత॑స్య॒ల్లోకే॑స్త్వోనం॒మేన॑హప॒త్యా క॑రొమి । *
 ప్రే॒క్ష్య దే॒హ్యైత॑స్య వా॒మీర॑న్వగ్ని॒స్సైగ్రం॑ నయ॒త్వది॑త్తిర్-
 ధ్యం దద॑తాగ్ం రు॒ద్రావ॑స్ప॒ష్టాసి॑యువా నామ॒మామా॑హిగ్ం-
 నీర్వ॑సుభ్యోరు॒ద్రేభ్య॑ ఆది॒త్యేభ్యో॑ వి॒శ్వేభ్యో॑వో దే॒వేభ్యః॑ప్రన్న॒జనీ॑-
 గృ॒హ్ణామి॑ య॒జ్ఞాయ॑వః ప్రన్న॒జనీ॑స్సాదయామి వి॒శ్వస్య॑ తే వి॒శ్వా-
 వతో॑ వృ॒ష్ణియా॑వతః ॥౨౦॥ తవా॑గ్నై వా॒మీర॑ను సందృ॒శి వి॒శ్వా
 రేతా॑గ్ంసిధి॒ష్ఠీయా॑గ్నైవా॒ యజ్ఞా॑నిదే॒వీదే॑వేభ్యో॒యజ్ఞ॑మశిష॒న్న
 స్మిన్ధు॑న్వతి య॒జమా॑న ఆశిష॒స్సాహ్య॑తాస్సముద్రే॒ష్టా గ॑న్ధర్వ-
 మా తి॒ష్ఠతా॑ను । వాత॑స్యపత్నీ॒న్నిడ॑ఈడితాః ॥౨౧॥

పాశం॑ వృ॒ష్ణియా॑వతస్త్రిగ్ం శచ్చ ॥౨౨॥

వష॑ట్కూ॒రౌ వైగా॑యత్రి॒యై శిరో॑చ్ఛి॒నత్త॑స్యైర॒నఃప॑రా-
 పత॑థ్స పృథి॒వీం ప్రా॑విశ॒థ్సఖి॑దిరో॒భవ॑దస్య ఖాది॒రన్సు॑వోభవ॒తి
 ఛన్ద॑సామైవ ర॒సేనా॑వద్యతి॒సర॑సా అ॒స్యాహ॑తయో భవన్తి॒తృతీ॑య-
 స్యామి॒తో దివి॑ సోమ ఆనీ॒త్తం గా॑యత్యా॒హర॑త్తస్య ప॒ణామ॑-

చ్చిద్యత తత్ప్రణోకభవత్తత్ప్రణాస్యః పణాత్వం యస్యపణా-
 మయీజుహూః ॥ ౨౨ ॥ భవతిస్తామ్యా అస్యాహుతయోభ-
 వన్తిజుషస్తేస్య దైవాహుతీదేవావై బ్రహ్మన్నవదన్తతత్ప్రణా-
 ఉపాశ్యణోఽఘ్నశ్రవావైనామ యస్యపణామయీజుహూభావతిన
 ప్తాపగ్గంశ్లోకగ్ం శృణోతి బ్రహ్మవై ప్రణోవిణ్మృతోఽన్నం వి-
 ణ్మృతోఽశ్వత్థోయస్య పణామయీజుహూభావత్యాశ్వత్థ్యప్ర-
 భృద్బ్రహ్మణైవాన్న మవరుద్ధేఽథోబ్రహ్మ ॥ ౨౩ ॥ ఏవ విశ్వధూ-
 హతిరాష్ట్రంవై ప్ర్యోవిడశ్వత్థోయత్ప్రణామయీజుహూభావత్యా-
 శ్వత్థ్యప్రభృద్రాష్ట్రమైవ విశ్వధూహతి ప్రజాపతిర్వా అజుప్రణో-
 థ్నాయత్రాహుతిః ప్రత్యతిష్ఠత్తతో వికంజత ఉదతిష్ఠత్తతః ప్రజా-
 అసృజతయస్యవైకంజతీ ధువాభవతి ప్రత్యైవాస్యాహుతయస్తి-
 ష్టన్త్యథో ప్రేవజాయతవతద్వైస్సుచాగ్ం రూపంయస్యైవగ్ం-
 రూపాస్సుచోభవన్తిసర్వాజ్యేవై నగ్ం రూపాణి పశూనాముపతిష్ఠ
 నైనాస్యాప రూపమాత్మజ్ఞాయతే ॥ ౨౪ ॥

జుహూరథో బ్రహ్మస్సుచాగ్ం సప్తదశచ ॥ ౨ ॥

 ఉపయామగృహీతోసి ప్రజాపతయైత్వాజ్యోతిష్ట-
 తైజ్యోతిష్టన్తం గృహ్లామి దక్షాయ దక్షవృధే రాతం దైవభ్యో-
 గ్నిజిహ్వభ్యస్తృతాయభ్య ఇన్ద్ర జ్యేష్ఠేభ్యో వరుణరాజభ్యో
 వాతాపిభ్యః ప్రజాన్యాత్మభ్యో దివైత్వాన్తరిక్షాయత్వాపృథివై
 త్వాన్పన్ద్ర ద్విషతో మనోప్ర జిజ్యాసతో జ్యహ్యప్రయోనోఽరా-

తీ॒య॒తి॒ తం॒ జ॒హి॒ ప్రా॒ణాయ॑ త్వా॒పా॒నాయ॑ త్వా॒వ్యా॒నాయ॑ త్వా
స॒తే॒ త్వా॒స॒తే॒ త్వా॒ద్య॒స్తా॒ప॒ధీ॒భ్యా॒ వి॒శ్వే॒భ్యస్తా॒ భూ॒తే॒భ్య
య॒తః॒ ప్ర॒జా అ॒క్షి॒ద్రా॒ అ॒జాయ॑న్త త॒స్మై॒ త్వా ప్ర॒జాప॑తయ వి॒భూ॒-
దా॒వ్ నై జ్యోతి॑ష్మ॒తై జ్యోతి॑ష్మ॒న్తం జ॒హోమి॑ ॥౨౧॥

ఓ॒ష॒ధీ॒భ్యశ్చ॑తు॒దశ॑చ ॥౨॥

యాం॑ వా అ॒ధ్వ॒ర్యశ్చ॑ య॒జమా॑నశ్చ దై॒వతా॑మ॒న్తరి॑త-
స్త॒స్యా ఆ॒వృ॒శ్చ్యేతే॑ ప్రా॒జాప॑త్యం దధి॒గ్రహం॑ గృ॒హ్ణీ॒యాత్ప్ర॒-
జాప॑తిస్స॒ర్వా దే॒వతా॑ దే॒వతా॑భ్య ఏ॒వని॑హ్ను॒వాతే జ్యేష్ఠా॑వా ఏ-
షగ్ర॒హాణాం॑ య॒స్యైష గృ॒హ్యతే॑ జ్యేష్ఠ్య॒మైవగ॑చ్ఛ॒తి స॒ర్వా-
నాం॑ వాఏ॒తద్దే॒వతా॑నాగ్ం దూ॒పం యదై॒ష గ్రహా॑య॒స్యైష
గృ॒హ్యతే॑స॒ర్వాజ్యే॒వై నగ్ం॑ దూ॒పాణి॑ వ॒శూనా॑ముప॒తిష్ఠ॑న్త ఉ॒వ-
యామ॑గృ॒హీతః॑ ॥౨౬॥ అ॒సి ప్ర॒జాప॑తయత్వా జ్యోతి॑ష్మ॒తై జ్యో-
తి॑ష్మ॒న్తం గృ॒హ్ణామి॑త్యా॒హ జ్యోతి॑రే॒వై నగ్ం॑ స॒మానా॑నాం క-
రో॒త్యగ్ని॑జి॒హ్వోభ్య॑స్త్వ॒తాయ॑భ్య ఇ॒త్యా॒హైతా॑వ॒త్తిరే॒వై దే॒-
వతా॑స్తా॒భ్య ఏ॒వై నగ్ం॑ స॒ర్వాభ్యో గృ॒హ్ణాత్య॑పే॒ద్ద్రా ద్వి॒షతో॑మ-
న॒ఇత్యా॑హ భా॒తృ॒వ్యాప॑ను॒త్యై ప్రా॒ణాయ॑ త్వా॒పా॒నాయ॑ త్యే-
త్వా॒హ ప్రా॒ణా నై॒వ య॒జమా॑నదధా॒తి త॒స్మై॒ త్వాప్ర॒జాప॑తయ వి-
భూ॒దా॒వ్ నై జ్యోతి॑ష్మ॒తై జ్యోతి॑ష్మ॒న్తం జ॒హోమి॑ ॥౨౭॥ ఇ-
త్యా॒హ ప్ర॒జాప॑తి స్స॒ర్వా దే॒వతా॑స్స॒ర్వాభ్య॑ ఏ॒వై నం॑ దే॒వతా॑-
భ్యో జ॒హోత్యా॑జ్యగ్ర॒హం గృ॒హ్ణీ॒యాత్తే॒జస్కా॑మ॒స్యై తే

జ్ఞావా ఆజ్యం తేజస్వ్యవ భవతి సామగ్రహం గృహ్ణీయాద్భిష్టా-
 వచనసకామస్య బ్రహ్మవచనం వై సామో బ్రహ్మవచనస్యవభవతి
 దధిగ్రహంగృహ్ణీయాత్పశుకామస్యోగైర్వా దధ్యాక్షశవ ఊ-
 జైవాస్తాఊజం ప్రశూనవరున్ధే || ౨౮ ||

ఉప్రయామగృహ్ణీతో జుహోమి త్రిచత్వారిగ్ంశచ్చ || ౨౯ ||

తేక్రతుమపివృజ్ఞాన్తి విశ్వే ద్విర్యదైతే త్రిభవన్త్యూ-
 మాః | స్వాదోస్వాదీయస్వాదునా* సృజా సమతే ఊషుమధు మ-
 ధునాఽభి యోధి | ఉప్రయామగృహ్ణీతోసి ప్రజాపతయే త్వాజు-
 ప్తం గృహ్ణామ్యేవ తై యోనిః ప్రజాపతయేత్వా | ప్రాణగ్రహ-
 న్గృహ్ణామ్యే తావద్వా అస్తియావదైతేగ్రహస్త్వా మాశ్చంద్రిగ్ంసి
 ప్రప్థాన్తి దిశో యావదేవాస్తితత్ || ౩౦ || అపరున్ధేజ్యేష్ఠావాప్త-
 తాన్పాప్తాణాః పురావిదామక్రన్తస్తాతైష్ఠాగ్ం సర్వాదిశోఽభిజితా
 అభూవన్యస్యేతేగృహ్యన్తే జ్యేష్ఠమేవగచ్ఛత్యభిదిశో జయత్తి
 పశ్చగృహ్యన్తే పశ్చదిశస్సర్వాస్వేవ దిక్ష్యుంతువన్తి నవనవ
 గృహ్యన్తే నవవై పురుషేప్రాణాఃప్రాణానైవ యజమానేషు ద-
 ధతి ప్రాయణీయే చోదయనీయేచ గృహ్యన్తే ప్రాణావై ప్రాణగ్ర-
 హాః || ౩౧ || ప్రాణై రైవ ప్రయన్తి ప్రాణై రుద్యన్తి దశమేఽహ-
 న్గృహ్యన్తే ప్రాణావై ప్రాణగ్రహాఃప్రాణైర్భువః ఖలువాప్తత్ప్ర-
 జాయన్తి యద్వామదేవ్యం యోనైశ్చ్యవతే దశమేఽహన్వా-

మదే॑వ్యం యో॑నే॒శ్చ్యవ॑తే యద్ద॑శమే॒హస్త॑హ్యస్తే॒ ప్రాణే॑భ్య
ఎవతత్ప్ర॑జానయన్తి ॥30॥

తత్ప్రా॑ణగ్ర॒హస్సప్ర॑తిగ్ంశచ్చ ॥౧౦॥

ప్రదే॑వం దై॒వ్యాధి॒యాభ॑రతా జాత॑వే॒వస॑మ్ హ॒వ్యా నో॑వ-
క్షదా॑నుషక్ । అ॒యము॑ష్యప్రదే॒వయ॑ర్ హ॒తా య॑జ్ఞా॒యసీ॑యతే ।
రథో॑నయో॒రభీ॑వృ॒తౌ ఘృ॑ణే॒వాఞ్చ తత్తి॑త్తనా । అ॒యమగ్ని॑రు॒మవ్య-
త్యమృ॑తాది॒వజ్జన్త॑నః । సహ॑సశ్చి॒ధ్సహీ॑యాన్దై॒వోజ్జే॑వాత॒వేక్య॑తః । ఇ-
డా॒యాస్తా॑ప్రదే॒వయం॑ నాభా॑ప్యధి॒వ్యాఅ॑ధి॒జాత॑వే॒దోని॑ధీ॒మవ్యా॑గ్నే
హ॒వ్యాయ॑ వో॒థవే॑ ॥3౨॥ అగ్నే॑ వి॒శ్వేభి॑స్స॒వీక॑ ద్వే॒వైరాణా॑వ॒న్తం
ప్రథ॑మస్సీ॒తయో॑నిమ్ । కు॒లాయీ॑నంఘృ॒తవ॑న్తగ్ం స॒వితే॑ య॒జ్ఞంన॑య
య॒జమా॑నాయ సాధు । సీ॒త హో॑త॒స్స ఉ॑త్తో॒కేచి॑క్తి॒త్యాన్ధా॑దయా
య॒జ్ఞగ్ంసు॑క్త॒తస్య॑యోనా । దై॒వావీ॑దే॒వా హ॑వి॒షాయ॑జా॒స్య-
గ్నే॒బ్రహ॑ద్య॒జమా॑నై॒వయో॑ధాః । నిహ॑తాహ॒తాత్మ॑వద॒నైవిదా॑-
నస్త్వే॒షో దీ॒దివా॑గ్ం అ॒సద॑భు॒దక్షః॑ । అద॑బ్ధప్ర॒ప్రమ॑తి॒ర్వసి॑ష్ఠస్సహ-
ప్రంభ॑రశ్శుచి॒జహ్వా॑అగ్నిః । త్వం దూ॑త॒స్త్వమ్ ॥33॥ ఉ॒నఃప॑ర-
స్సా॒స్త్వం వ॑స్య॒ఆవృ॑షభప్రణే॒తా । అగ్నే॑ తో॒కస్య॑న॒స్తనే॑తనూ॒నా
మప్ర॑యుచ్చ॒స్తీద్య॑ద్బోధి॒గౌపాః॑ । అభి॑త్వా దే॒వస॑వి॒తరీ॑శా॒నంవా॑ర్యా-
ణామ్ । సదా॑వ॒న్భాగ॑మీ॒మహే॑ । మహీ॑ద్యా॒గపృ॑థి॒వీచ॑న॒ఇమం॑ య॒జ్ఞం
మి॒మిక్ష॑తామ్ । పి॒పృతా॑న్తోభరీ॒మభిః॑ । త్వామ॑గ్నే పు॒ష్కరా॑ద-
ధ్య॒థర్వా॑ ని॒రమ॑న్థత । మూ॒ర్ధ్నోవి॑శ్వ॒స్య వా॑ఘ॒తః । తము ॥3౪॥

త్వాదధ్యజ్ఞపిహత్రఈధే అధర్వణః । వ్రత్రహణం పురస్తరమ్ ।
 తముత్వాప్తాధ్యోవృషా సమీధేధన్యుహన్తమమ్ । ధనంజయగ్గంరణే-
 రణే । ఉతబ్రువన్తు జన్తవ ఉదగ్నిర్వృత్రహజని । ధనంజయోర-
 ణేరణే । ఆయగ్గంహస్తేనఖాదినగ్గం శిశుంజాతం నబిభ్రతి । విశా-
 మగ్నిగ్గంస్వధ్వరమ్ । ప్రదేవం దేవవీతయైభరతావసువిత్తమమ్ । ఆస్వే-
 యోనా నిషీదతు । ఆ ॥3గీ॥ జాతం జాతవేదసి ప్రియగ్గంశీశీతా-
 తీథిమ్ । స్యోనఆగృహపతిమ్ । అగ్నినాగ్నిసమిధ్యతే కవిగృహ-
 హపతిర్యువా । హవ్యవాఙ్మహ్వస్యః । త్వగ్గంహ్యగ్నే అగ్నినా విప్రో-
 విప్రేణసన్ధ్నతా । సఖాసఖ్యా సమిధ్యసే । తంమర్జయన్త సుక్రతుం-
 పురాయావానమాజిషు । స్వేషుక్షయేషు వాజినమ్ । యజ్ఞేనయజ్ఞమ-
 యజన్తదేవాస్తాని ధర్మాణి ప్రథమాన్యాసన్ । తేహనాకం మహి-
 మానస్సచన్తే యత్రపూర్వే సాధ్యాస్సన్తి దైవాః ॥3౬॥

వోధవే దూతస్త్వం తముసీదత్వాయత్రచత్వారిచ ॥౧౧॥

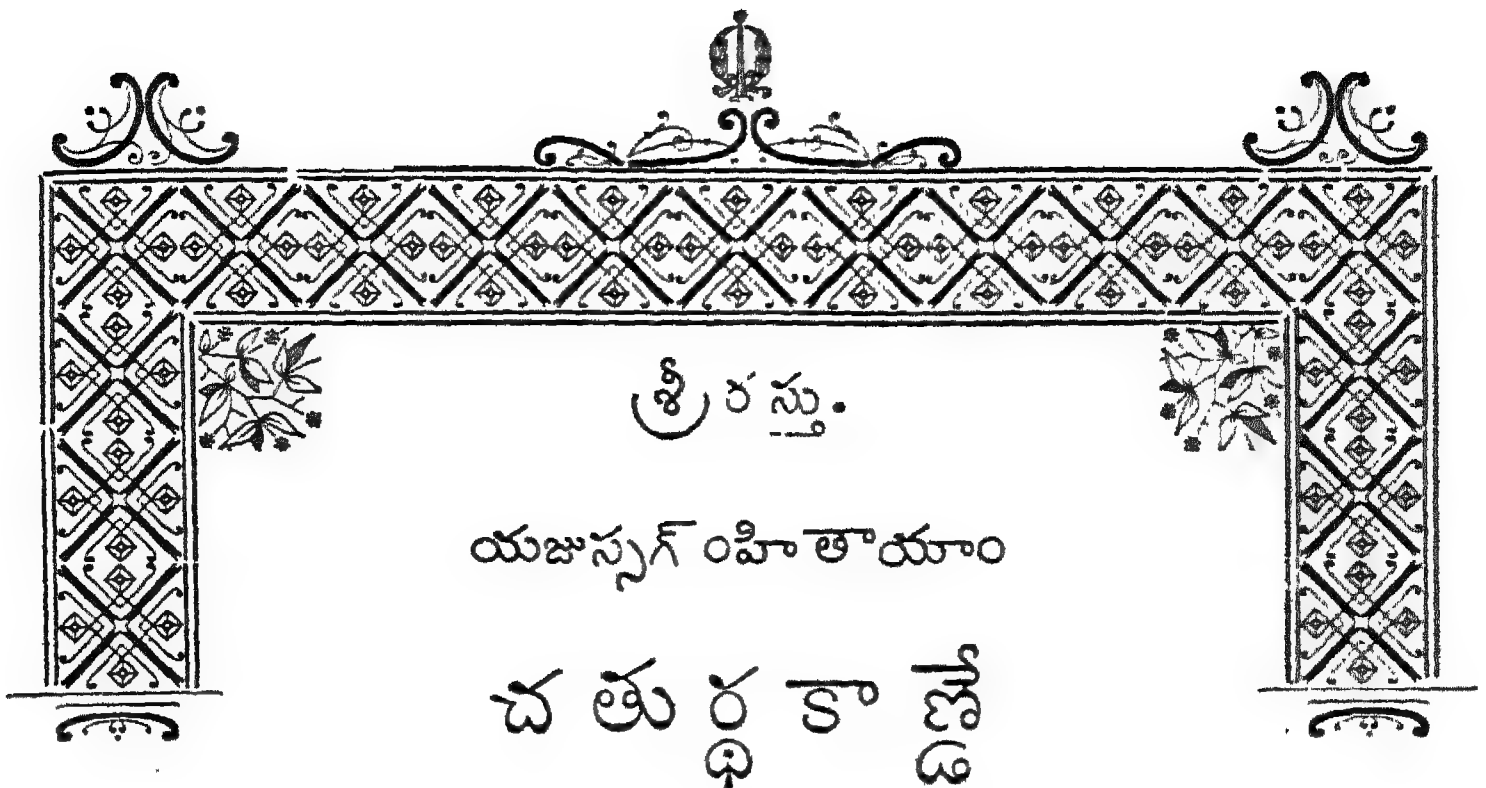
పూణాఽఋషయోగ్ని నాయే దేవాసుర్యోమాసంత్యా
 నహ్యమి వషట్కారస్సఖిదిరఉపయామగృహీతోసియాంవై త్వేక్ర-
 తుంప్రదేవమేకాదశ ॥౧౧॥

పూణాఽసమాజాన్తవాగ్నే ప్రాణై రైవ షట్త్రిగ్గంశత్ ॥3౬॥

పూణాఽసన్తిదైవాః ॥ హరిః ఓమ్ ॥ శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు ॥

శ్రీకృష్ణయజుర్వేదసంహితాయాం

తృతీయకాండస్సమాప్తః ॥

ప్రథమప్రశ్నప్రారम्భః.

హరిః ఓమ్॥ యుజ్జానః ప్రథమం మనస్తత్త్వాయ సవితాధి-
యః । అగ్నింజ్యోతిర్నిచాయ్య పృథివ్యా అధ్యాభరత్ । యుక్వా-
యమనసా దైవాన్ధువర్యతోధియాదివమ్ । బృహజ్జ్యోతిః కరిష్య-
తస్సవితాప్రసువాతితా । యుక్తైన మనసావయం దైవస్యసవితు-
స్సవే । సువగేయాయ శక్త్యై । యుజ్జతేమన ఉతయుజ్జతేధియో
విప్రావిప్రస్య బృహతో విప్రశ్చితః । విహతోత్రా దధే వయునా-
విదెక్షత ॥౧॥ మహీదైవస్య సవితుః పరిష్టుతిః । యుజేవాం బ్రీ-
హ్మపూర్వ్యం నమోభిర్విశ్లోకాయ నిప్రథ్యేవ సూరాః । శ్రణ్వ-
న్తివిశ్వే అమృతస్య పుత్రా ఆయేధామాని దివ్యానితస్థుః । యస్య
ప్రయాణమన్వస్య ఇద్యయదేవా దైవస్యమహిమానమచతః ।
యః పాథివాని విమృషేన ఏతశ్చోరజాగ్ంసి దైవస్సవితా మహి-

త్వనా | దేవ సవితః ప్రసువ యజ్ఞం ప్రసువ ||౨|| యజ్ఞపతింభ-
 గాయ ద్వివ్యోగస్తర్వః | కైతపూః కైతంనః పునాతువాచస్పతిర్వాచ-
 మద్య స్వదాతినః | ఇమంనో దేవ సవితర్వజ్ఞం ప్రసువ దేవాయువ-
 గ్ం సఖివిదగ్ం సత్రాజితం ధనజితగ్ంసువజితమ్ | ఋచాస్తా-
 మగ్ంసమధాయ గాయత్రేణ రథస్తరమ్ | బృహద్గాయత్రవత-
 ని | దేవస్య త్వా సవితః ప్రస్తవైశ్వినోబాహుభ్యాం పూష్ణో
 హస్తాభ్యాం గాయత్రేణ ఛన్దసాఽఽదదైజ్ఞిరస్వదబ్ధిరసి నా-
 రిః ||౩|| అసిప్తపృథివ్యాస్తధస్తాదగ్నిం పురీష్యమజ్ఞిరస్వదా-
 భరత్తైష్ట్యభేన త్వా ఛన్దసాఽఽదదైజ్ఞిరస్వదబ్ధిరసి నారిరసి
 త్వయా ప్రయగ్ంస్తధస్తాదగ్నిగ్ం శకేమ ఖనితుం పురీష్యం జాగ-
 తేనత్వా ఛన్దసాఽఽదదైజ్ఞిరస్వద్ధస్తాధాయ సవితాబిభ్రద-
 బ్ధిగ్ం హిరణ్యయామ్ | తయా జ్యోతిరజస్రమిదగ్నిం ఖాత్వీనఆ-
 భరానుష్ట్యభేనత్వా ఛన్దసాఽఽదదైజ్ఞిరస్వత్ ||౪||

ఇద్యజ్ఞంప్రసువ నారిరానుష్ట్యభేనత్వా ఛన్దసాత్రీణిచ || ౧ ||

ఇమామగృభ్యనశనామృతస్యపూర్వాయుషి విదధేషు క్ష-
 వ్యా | తయా దేవాస్సుతమాబభూవుర్ ఋతస్య సామస్థిరమా
 రపన్తి | ప్రతూతం వాజినాద్రవ వరిష్ఠామసుసంవతమ్ | దివితై
 జన్మ పరమమన్తరిక్షే నాభిః పృథివ్యామధి యోనిః | యుజ్ఞాథాగ్ం
 రాసభంయువమస్మియామే వృషణ్యసూ | అగ్నిం భరన్తమస్మ-
 యమ్ | యోగేయోగైతవస్తరంవాజేవాజేహవామహే | సఖాయఇన్ద్ర

మూతయే । ప్రతూర్వన్ ॥ ౧ ॥ ఏహ్యవక్త్రామన్నశస్తీరుద్రస్య
 గాణపత్యాన్మయోభూరేహి । ఉర్వస్తరిక్షమన్విహి స్వస్తిగమ్యా-
 త్తిరభయానిక్త్రన్వన్ ॥ పూష్టానయజానహ । పృథివ్యాస్సభసా-
 దగ్నిం పురీష్యమజ్జిరస్వదచ్ఛప్యగ్నిం పురీష్యమజ్జిరస్వద*చ్ఛప్య-
 యగ్నిం పురీష్య మజ్జిరస్వద్భరిష్యామోయగ్నిం పురీష్యమజ్జిరస్వద్భ-
 రామః । అన్వగ్నిరుషసామగ్రమఖ్యదస్వహాని ప్రథమో జాతవ-
 దాః । అనుసూర్యస్య ॥ ౬ ॥ పురుతా చ రశ్మీననుద్యావాపృథివీ
 ఆతతాన । ఆగత్య వాజ్యధ్వనస్సర్వా మృధో విధూనుతే । అ-
 గ్నిగ్ం సదస్థేమహతి చక్షుషా నిచికిషతే । ఆక్రమ్య వాజిన్సృథివీ
 మగ్నిమిచ్ఛరుచాత్వమ్ । భూమ్యా వృత్వాయనో బ్రూహీయతః
 ఖనామతంవయమ్ । ద్యాస్తైప్రప్తంపృథివీ సదస్థమాత్మాఽన్తరిక్షగ్ం
 సముద్రస్తే యోనిః । విఖ్యాయ చక్షుషా త్వమభితిష్ఠ ॥ ౭ ॥ ప్రత-
 న్యతః । ఉత్క్రాయ మహతే సౌభగాయాన్తాదాస్థానాద్ద్రివిణోదా
 వాజ్జి । వయగ్ం స్యామసుమతౌ పృథివ్యాఅగ్నిం ఖనిష్యన్తఉప-
 స్థేఅస్యాః । ఉదక్రమిద్ద్రివిణోదా*వాజ్యర్వాఽకస్స త్వాకగ్ం
 సుకృతం పృథివ్యాః । తతః ఖనేమ సుప్రతీకమగ్నిగ్ం సువోరుహ-
 తా అధి నాక ఉత్తమే । అపొదైవీరుప సృజి మధుమతీరయత్మాయ
 ప్రజాభ్యః । తాసాగ్ం స్థానా* దుజ్జహతామోషధయస్సుపిప్ప్ల-
 లాః । జిఘర్సి ॥ ౮ ॥ ఆగ్నిం మనసాఘృతేన ప్రతిక్ష్యన్తం భువనాని
 విశ్వా । ప్రభుం తిరశ్చా వయసా బృహన్తం వ్యచిత్తమన్నగ్ం ర-

భసం విదానమ్ । ఆత్వాజఘర్మివచసా ఘృతేనారక్షసా మనసా తజ్జు-
 పస్య । మర్యశ్రీస్సప్తహయద్వణోఽ అగ్నినాఽభిమృశే తనువా-
 జర్హృషాణః । పరివాజపతిః కవిరగ్నిర్ హవ్యాన్యక్రమీత్ ।
 దధద్రత్నానిదాశుషే । * పరిత్వాఽగ్నే పురం వయం విప్రగ్ం
 సహస్య ధీమహి । ధృషద్వణం దివేదివే జేత్తారం భజురావతః ।
 త్వమగ్నే ద్యుభిస్త్వమాశుశుక్షణిస్త్వమద్భ్యస్త్వమశ్మనస్పరి ।
 త్వం వనేభ్యస్త్వమోషధీభ్యస్త్వం నృణాం నృపతే జాయసైశుచిః॥

ప్రతూర్వన్ధూన్యస్యతిష్ఠ జఘర్మిజేత్తారం విగ్ంశతిశ్చ ॥౨॥

దైవస్యత్వా సవితుః ప్రసవేశ్వినోబ్రాహ్మభ్యాం పూ-
 ష్ణా హస్తాభ్యాం పృథివ్యా స్సధస్థైఽగ్నిం పురీష్య మగ్నేరస్వత్థనామి ।
 జ్యోతిష్కన్తం త్వాఽగ్నే సుప్రతీకమజస్రేణ భానునా దీద్యానమ్ ।
 శివం ప్రజాభ్యోఽహిగ్ం సన్తం పృథివ్యాస్సధస్థైఽగ్నిం పురీష్య మగ్నేర-
 స్వత్థనామి । అపాం ప్రృష్ఠమసి సప్రథా ఉర్వగ్నిం భరిష్యదపరావపి-
 ష్మమ్ । వధేమానం మహాఆచ పుష్కరం దివోమాత్రయా వరిణా
 ప్రథస్య । శర్మచస్థః ॥౩॥ వర్మచస్థా అచ్ఛిద్రై బహులైఉభే । వ్య-
 చస్వతీసంవసాథాం భతేమగ్నిం పురీష్యమ్ । సంవసాథాగ్ం సువ-
 ర్విదా సమీచీ ఉరసాఽఽత్మనా । అగ్నిమన్తభేరిష్యన్తీ జ్యోతిష్క-
 న్త మజస్రమిత్ । పురీష్యోసి విశ్వభరాః । అథర్వాత్వా ప్రథమో
 నిరమన్థదగ్నే । త్వమగ్నే పుష్కరాదధ్యథర్వా నిరమన్థత । మూ-
 ధ్నోఽ విశ్వస్య వాఘతః । * తముత్వాదధ్యజ్ఞుషిః పుత్రఈధే ॥

అథర్వణః | ప్రత్రహణంపురందరమ్ | తముత్వాప్తాధ్యోస్యమాసమీ-
 థేదస్యహస్తమమ్ | ధన్తంజయగ్ం రణేరణే | నీద హోతస్స్వఉ-
 లోకేచిక్తిత్వాన్ధాదయాంజగ్ం సుక్తతస్యయోనా | దైవావీదే-
 వాన్ హవిషా యజ్ఞాస్యగ్నై బృహద్యజమానైవయోధాః | ని
 హోతాహోతృషదనై విదాసస్త్విషోదీదివాగ్ం అసదధ్నుదక్షః |
 అదబ్ధవ్రతప్రమతిర్వసిష్ఠస్సహస్రంభరశ్శుచిజహ్వో అగ్నిః | సగ్ం
 నీదస్వ మహాగ్ం అసిశోచస్వ || ౧౨ || దైవవీతమః | విధూమమగ్నై
 అరుషం మియేధ్యస్తృజ ప్రశస్త దర్శతమ్ | జనిష్వాహిజెన్వో అగ్రై
 అహ్నగ్ం హితోహి తెష్వరుషోవనెషు | దమేదమేస్తప్తరత్నాదధా-
 నోఽగ్నిర్ హోతా నిషసాదాయజీయాన్ || ౧౩ ||

స్థితృధేశోచస్వస్తప్తవిగ్ం శతిశ్చ || ౩ ||

సంతే వాయుర్మాతరిశ్వా దధాతూతానాయై హృదయంయ
 ద్విలిప్తమ్ | దైవానాయశ్చరతి ప్రాణధేన తస్మైచదేవి పషడస్తు
 తుభ్యమ్ | సుజాతౌజ్యోతిషా సహశర్మ వరూధమాసదస్సవః | వా-
 సోఅగ్నై విశ్వరూపగ్ం సంవ్యయస్వ విభావసా | * ఉదుతిష్ఠస్వధ్వ-
 రావానో దైవ్యాక్షపా | దృశేచ భాసా బృహతా సుశుక్వని-
 రాఽగ్నైయాహి సుశస్తిభిః || ౧౪ || * ఊర్ధ్వః ఊషుణ ఊతయై
 తిష్ఠా దేవో న సవితా | ఊర్ధ్వోవాజస్య సనితాయదజ్జభివాఘు-
 ద్భిర్ద్విహ్వాయామహే | సజాతో గభోఅసి రోదస్యారగ్నై చా-
 రుర్ద్విభృత ఓషధీషు | చిత్రశ్శిశుః పరి తమాగ్ం స్వక్తః ప్రమా-

తృభ్యో అధి కనిక్రదద్దాః | స్థిరోభవ వీడ్వజ్జుశుభవవ్రాజ్యర్వన్ |
 ప్రథుభవ సుషదస్త్వమగ్నేః పురీషవాహనః | శివోభవ || ౧౧ ||
 ప్రజాభ్యో మానుషీభ్యస్త్యమజ్జీరః | మా ద్యావాపృథివీ అభిశూశు-
 చ్చో మాన్తరిక్షం మావనసస్పతీ | పైతృ వ్రాజీ కనిక్రదన్నానద
 ద్రాసభః పత్వా | భరన్నగ్నిం పురీష్యమా ప్రాద్యాయషః పురా |
 రాసభా వాం కనిక్రదఘ్నయ్యుక్తో వృషణారథే | సవామగ్నిం పురీ-
 ష్యమాశుదూతో వహదితః | వృషాగ్నిం వృషణం భరన్నపాం
 గభాగ్ం సముద్రయమ్ | అగ్న ఆయాహి || ౧౨ || వీతయ ఋతగ్ంస్త-
 త్యమ్ | ఓషధయః ప్రతిగృష్ఠీతాగ్ని మైతగ్ం | శివ*మాయ స్తమభ్య-
 త్రయ్యుష్టా | వ్యస్త్యన్విశ్వా అమతీరరాతీనిః పీదన్తో అపదుర్మతి-
 గ్ం హనత్ | ఓషధయః ప్రతి మోదధ్వమేనం పుష్పావతీస్సుపిప్ప్లలాః |
 అయంవో గభాఋత్వియః | ప్రత్నగ్ం సదస్థమాసదత్ || ౧౩ ||

సుశ స్తిభిశ్శివోభవయాహి షట్త్రిగ్ంశచ్చ || ౪ ||

విపాజసా ప్రథునాశోశుచానో బాధస్వద్విషోరక్షస్తాఅమీ
 వాః | సుశర్మణో బృహతశ్శమణి స్యామగ్నేరహగ్ం సుహవస్త్వ
 ప్రణీతౌ | ఆప్తోహిష్ఠా మయోభువస్తాన ఊజేదధాతన | మహేరణా-
 య చక్షసే | యోవశ్శివతమో రస్తస్త్యభాజయ తెహనః | ఉశతీరివ
 మాతరః | తస్మా అరంగమామవో యస్త్వక్షయాయజిన్వధ | ఆపోజ
 నయథాచనః | మిత్రః || ౧౪ || సగ్ంసృజ్య పృథివీంభూమిం చ జ్యోతిషా
 సహ | సుజాతం జాతవేదసమగ్నిం | వై శ్వానరం విభుమ్ | అయశ్శ్మాయ

త్వా సగ్ంసృజామి ప్రజాభ్యః | విశ్వేత్వా దేవావై శ్వానరాస్సగ్ం
 సృన్వానృష్టుభేన ఛన్దసాఽజ్గిరస్వత్ | రుద్రా స్సంభృత్య పృథి-
 వీం బృహజ్జ్యోతిస్సమీధిరే | తెషాం భాసురజస్య ఇచ్ఛుక్రోదైవ-
 షు రోచతే | సగ్ంసృష్టాంవసుభీరుదైధీరైః కర్మణ్యాం మృదమ్ |
 హస్తాభ్యాం మృద్వీం కృత్వా సినీవాలీకరోతు ||౧౯|| తామ్ |
 సినీవాలీ సుకప్రదా సుకురీరా స్వాప్రశా | సా తుభ్యమదితేమ-
 హఃఖాందధాతు హస్తయోః | ఉఖాం కరోతుశక్త్యా బాహుభ్యా-
 మదితిధియా | మాతా పుత్ర్యం యథోపస్థేసాఽగ్నిం బీభత్స-
 గభాః | మఖస్య శిరోసి యజ్ఞస్య ప్రదేస్థః | వసవస్తాకృణ్వన్తు
 గాయత్రేణ ఛన్దసాఽజ్గిరస్వత్పృథివ్యసి రుద్రాస్తా కృణ్వన్తు
 త్రైష్టుభేన ఛన్దసాఽజ్గిరస్వత్తన్తరిక్షమసి ||౨౦|| ఆదిత్యాస్తా
 కృణ్వన్తుజాగతేన ఛన్దసాఽజ్గిరస్వద్ద్యౌరసి విశ్వేత్వా దేవావై-
 శ్వానరాః కృణ్వన్వానృష్టుభేన ఛన్దసాఽజ్గిరస్వద్దిశోసిధువాఽసిధా-
 రయా మయిప్రజాగ్ంరాయస్పాషంశాప్రత్యగ్ంసువీర్యగ్ం సజా-
 తా యజమానాయాదిత్యై రాస్తాఽస్యదితిస్తైబిలం గృహ్యతు
 పాజ్జ్ఞేన ఛన్దసాఽజ్గిరస్వత్ | కృత్వా య సామహీముఖాంమృన్మ-
 యీంయోనిమగ్నయే | తాంపుత్రేభ్యస్సంప్రాయచ్ఛదదితిశ్చ-
 పయానితి ||౨౧||

మిత్రః కరోత్వన్తరిక్షమసి ప్రచత్వారి చ ||౨౨||

 వసవస్త్వా ధూపయన్తు గాయత్రేణ ఛందసాఽఙ్గిర-
 స్వదుద్రిదాస్త్వా ధూపయన్తు తైష్ఠ్యభేన ఛందసాఽఙ్గిరస్వదాది-
 త్యాస్త్వా ధూపయన్తు జాగతేన ఛందసాఽఙ్గిరస్వద్విశ్వేత్వాదై-
 వా వైశ్వానరా ధూపయన్త్వానుష్ఠుభేన ఛందసాఽఙ్గిరస్వద్విద్విస్తాస్త్వా
 ధూపయత్వఙ్గిరస్వద్విష్ణుస్త్వా ధూపయత్వఙ్గిరస్వద్వరుణస్త్వా ధూ-
 పయత్వఙ్గిరస్వదదితిస్త్వా దేవీ విశ్వదేవ్యావతీ పృథివ్యాస్సధ-
 స్థేఽఙ్గిరస్వత్సత్వవట దేవానాం త్వా పత్నీః ॥ ౨౨ ॥ దే-
 వీర్విశ్వదేవ్యావతీః పృథివ్యాస్సధస్థేఽఙ్గిరస్వద్దధతూభే ధిషణా-
 స్త్వా దేవీర్విశ్వదేవ్యావతీః పృథివ్యాస్సధస్థేఽఙ్గిరస్వద్భీష్ఠతా-
 ముభే గాస్త్వా దేవీర్విశ్వదేవ్యావతీః పృథివ్యాస్సధస్థేఽఙ్గిరస్వ-
 చ్ఛ్చపయన్తూభే వరూత్రయోజనయస్త్వా దేవీర్విశ్వదేవ్యావతీః
 పృథివ్యాస్సధస్థేఽఙ్గిరస్వత్పచన్తూభే । మిత్రైతాముఖాంపచై-
 షామాభేది । ఎతాం తైపరిదదామ్యభిత్రై । అభీమామ్ ॥ ౨౩ ॥ మ-
 హినాదివం మిత్రోబభూవసప్రథాః । ఉతశ్రవసా పృథివీమ్ । మి-
 త్రస్య చర్షణీధృతశ్శ్రీవో దైవస్య సానసిమ్ । ద్యుమ్నం చి-
 త్రశ్రవస్తమం । దైవస్త్వా సవితౌద్వపతు సుప్రాణిస్స్వజురిః । సుభా-
 హురుతశక్త్యా । అపర్యమానా పృథివ్యాశ్చాదిశ ఆపృణ । ఉత్తి-
 ష్ఠ బృహతీ భవోధ్వాతిష్ఠధువాత్వమ్ । వసవస్త్వాఽఽచ్ఛ్చ-
 న్ధన్తు గాయత్రేణ ఛందసాఽఙ్గిరస్వదుద్రిదాస్త్వాఽఽచ్ఛ్చన-

తైష్ఠ్యభేద చంద్రసాక్షిరస్వదాదిత్యాస్తావైచఛ్చంద్రస్త జా-
గతేన చంద్రసాక్షిరస్వద్విశ్వే త్వా దేవావైశ్వానరా ఆచఛ్చంద్ర-
న్వానుష్ఠ్యభేద చంద్రసాక్షిరస్వత్ || ౨౪ ||

పత్నీరిమాగ్ం రుద్రాస్తావైచఛ్చంద్రస్తన్వైకాన్న వి-
గ్ంశతిశ్చ || ౨౫ ||

సమాస్తాగ్ం ఋతవో వధన్యన్తు సంవత్సరా ఋషయో
యానిస్తత్యా । సందివ్యేనదీదిహి రోచనైన విశ్వా ఆభాహిప్రది-
శః పృథివ్యాః । సంచెధ్యస్వాగ్ం ప్రచబోధయైనముచ్చ తిష్ఠ మ-
హతే సౌభగాయ । మాచరిషదుపస్తత్తా తే అగ్ం బ్రహ్మణస్తే
యశసస్సన్తుమాన్యే । త్వమగ్ం వృణతేబ్రాహ్మణా ఇమే శివో
అగ్ం || ౨౬ || సంవరణేభవానః । * సప్తత్నహనో అభిమాతిజిచ్చ
స్వేగయే జాగృహ్యప్రయుచ్చన్ । * ఇహేవాగ్ం అధిధారయా
రయిం మాత్వా నిక్రన్పూర్వచితో నికారిణః । క్షత్రమగ్ం సు-
యమమస్తు తుభ్యముపస్తత్తా వధన్తాంతే అనిష్ఠతః । క్షత్రే-
ణాగ్ం స్వాయుస్సగ్ంరభస్వ మిత్రేణాగ్ం మిత్రధేయయతస్వ ।
సజాతానాం మధ్యమస్థా ఏధిరాజ్ఞామగ్ం విహవ్యో దీదిహీహ ।
అతి || ౨౭ || నిహవో అతి సిధోత్య చిత్తిమత్యరాతిమగ్ం ।
విశ్వాహ్యగ్ం దురితా సహస్వాథాస్మభ్యగ్ం సహ వీరాగ్ంరయిం
దాః । అనాధృష్యో జాతవేదా*అనిష్ఠతో విరాడగ్ం క్షత్రభృ-

దీదిహీమా | విశ్వాఆశాః | ప్రముఞ్చన్మానుషీభిర్యశ్శివాభిరద్య ప-
 రి పాహినోవృధే | బృహస్పతే సవితర్బాధయై నగ్ం సగ్ం శితంచి-
 ధన్తరాగ్ం సగ్ం శిశాధి | వధయై నం మహాతే సౌభగాయ || ౨౨ ||
 విశ్వ ఏనమను మదన్తు దైవాః | అముత్రభూయాదధ యద్యమస్య
 బృహస్పతే అభిశస్తైరముఞ్చః | ప్రత్యేహతామశ్వినా మృత్యు-
 మస్మాద్దైవానామగ్న భిషజాశచీభిః | ఉద్వయం తమసస్పరి పశ్య-
 న్తో జ్యోతిరుత్తరమ్ | దైవందేవత్రా సూర్యమగన్మజ్యోతిరుత్త-
 మమ్ || ౨౩ ||

ఇమె శివో అగ్నైతి సౌభగాయ చతుస్త్రిగ్ం శచ్చ || ౨౪ ||

ఊర్ధ్వా అస్యసమిధోభవన్త్యుర్ధ్వాశుక్రాశౌచీగ్ంప్య-
 గ్నైః | ద్యుమత్తమా సుప్రతీకస్య సూనోః | తనూనపాదసురో
 విశ్వవేదా దైవో దేవేషు దేవః | పథ ఆనక్తిమధ్వాఘృతేన |
 మధ్వా యజ్ఞం నక్షసె ప్రీతానోనరాశగ్ంసౌఅగ్నై | సుకృద్దేవ-
 స్సవితా విశ్వవారః | అచ్ఛాయమేతిశవసా ఘృతేనేడానోవహ్ని-
 నమసా | అగ్నిగ్ం సుచోఅధ్వరేషు ప్రయథ్ను | సయక్షదస్య
 మహిమానమగ్నస్సః || ౨౫ || ఈమన్దోసుప్రియసః | వసుశ్చై-
 తిష్ఠో వసుధాతమశ్చ | ద్వారో దేవీరస్వస్య విశ్వేవ్రతాదదన్తై అ-
 గ్నైః | ఉరువ్యచసాధామ్నా పత్యమానాః | తెఅస్యయోషణేది-
 వ్యేనయోనావృషాస్తానక్తా | ఇమంయజ్ఞమవతామధ్వరం నః | దై-

వ్యా హాతా రాహుధ్వమధ్వరం నోఽగ్నేజ్జహ్వమభి గృణే-
 తమ్ । కృణుతం నస్వీష్టిమ్ । తిస్తా దేవీర్భర్ హిరెదగంసన్వన్విజ్ఞా
 సరస్వతీ ॥30॥ భారతీ । మహిగృణానా । తన్నస్తురీప్తమద్భుతం
 పురుక్షు త్వష్టా నువీరమ్ । రాయస్పృషం విష్యతు నాభిమస్తే । వ-
 నస్పతేఽవసృజా రరాణస్తన్తా దేవేషు । అగ్నిర్ హవ్యగ్ంశమితా
 సూదయాతి । అగ్నేస్వాహాకృణుహి జాతవేద ఇన్ద్రాయహవ్యమ్ ।
 విశ్వేదేవా హవిరిదం జపంతామ్ । *హిరణ్యగభాస్సమవత్తా తాగ్ర
 భూతస్య జాతఃపతిరక ఆసీత్ । సదాధార పృథివీంద్యామ్ ॥31॥
 ఉతేమాంకస్మైదేవాయ హవిషా విధేమ । యఃప్రాణతోనిమిషతో
 మహితైవైక ఇద్రాజాజగతో బభూవ । యఈశే అస్యద్విపదశ్చ-
 తుష్పదః కస్మైదేవాయ హవిషా విధేమ । య ఆత్మదా బల్లదా
 యస్య విశ్వ ఉపాసతే ప్రశిషం యస్య దేవాః । యస్యఛా-
 యాఽమృతం యస్య మృత్యుః కస్మై దేవాయహవిషా విధే-
 మ । యస్యేమే హిమవంతో మహిత్యా యస్య సముద్ర-
 గ్ంరసయా సహ ॥32॥ ఆహుః । యస్యేమాః ప్రదిశౌ
 యస్య బాహూకస్మైదేవాయ హవిషా విధేమ । యంక్రన్తస్తీ అవసా
 తస్తభానే అభ్యేక్షేతాం మనసారెజమాన । యత్రాధిసూర ఉదితౌ
 వ్యెతికస్మై దేవాయహవిషా విధేమ । యేనద్యౌరుగ్రా పృథివీచక్షు-
 ధేయేనసువస్త్సభితం యేననాకః । యోఅన్తరిక్షే రజసా విమానః

కస్మైదేవాయ హవిషా విధేమ । ఆపోహయన్మహాతీర్విశ్వమ్ ॥ ౩౩ ॥
 ఆయన్ద్వత్తుందధానా జనయన్తిరగ్నిమ్ । తతోదేవానాం నిరవతః తా-
 సురైః కస్మై దేవాయ హవిషా విధేమ । యశ్చిదాపో మహినా పర్య-
 పశ్యన్ద్వత్తుం దధానా జనయన్తిరగ్నిమ్ । యోదేవేష్వధి దైవపక్ష
 ఆస్తీత్యస్మై దేవాయ హవిషా విధేమ ॥ ౩౪ ॥

అగ్నేస్స సరస్వతీ ద్యాగ్ం సహ విశ్వం చతుస్త్రిగ్ం-

శచ్చ ॥ ౫ ॥

ఉద్ధావాయః ప్రాణతాయ ఆత్మదాయస్యమే యంక్రన్ద-
 నీయేనద్యారాపోహయత్తతోదేవానాం యశ్చిదాప్రామోదేవేషునవ॥

 ఆకూతిమగ్నిం ప్రయజగ్ంస్వాహమనోమేధామగ్నిం
 ప్రయజగ్ంస్వాహ చిత్తం విజ్ఞాతమగ్నిం ప్రయజగ్ంస్వాహ వాచో
 విధృతిమగ్నిం ప్రయజగ్ంస్వాహ ప్రజాపతయే మనవైస్వాహ-
 గ్నయే వైశ్వానరాయస్వాహ విశ్వేదైవస్యనైతుర్మతో వృణీత స-
 ఖ్యం విశ్వేరాయ ఇషుధ్యసిద్యుమ్నం వృణీతపుష్యసైస్వాహ మాసు-
 భిత్థా మాసురిషోదృగ్ం హస్వ వీడయస్వసు । అమృధృష్ణవీరయ-
 స్వ॥ ౩౫ ॥ అగ్నిశ్చైదం కరిష్యథః । దృగ్ం హస్వ దేవి పృథివిస్వస్తయ
 ఆసురీమాయాస్వధయా కృతాఽసి । జుష్టం దేవానామిదమస్తు హ-
 వ్యమరిష్టా త్వముదిహియజ్ఞే అస్మిన్ । మిత్రైతాముఖాంతపైషా-
 మాభేది । ఏతాం తైపరిదదామ్యభిత్రై । ద్రవన్నస్సపిరాసుతిః
 ప్రతోహోతావరేణ్యః । సహసస్సుతోఅద్భుతః । * పరస్యాల-

ధి సంవతోఽవరాగం అభ్యా॥31॥ తర । యత్రాహమస్మితాగం
అవ । పరమస్యాః పరావతోరోహిషశ్వ*ఇహగహి । పురీష్యః పురు-
ప్రియోఽగ్నేత్వం తరామృధః । నీలత్వం మాతురస్యా ఉపస్థైవిశ్వా-
న్యగ్నే వయనాని విద్వాన్ । మైనామచిషా మాతపసాఽభి శూ-
శువోఽన్తరస్యాగ్ం శుక్ర జ్యోతిర్విభాహి । అన్తరగ్నే రుచాశ్వము-
ఖాయై సదనైస్వ । తస్యాస్త్వగ్ం హరసాతప్తజ్ఞాతవేదశ్శివో భవ ।
శివోభూత్వా మహ్యమగ్నేఽథో నీదశివస్త్వమ్ । శివాః కృత్వాపితృ-
స్సర్వాస్వాన్యోనిమిహసదః ॥32॥

వీరయస్వా తపన్విగ్ంశతిశ్చ ॥౯॥

యదగ్నే యాని కాని చాతే దారూణీ దధ్మసి । తదస్తు
తుభ్యమిద్భుతం తజ్జషస్వ యవిష్ట్య । యదత్యుప జిహ్వికా య-
ద్వమో అతీసపఞ్తి । సర్వం తదస్తు తే ఘృతం తజ్జషస్వ యవి-
ష్ట్య । రాత్రిగ్ం రాత్రిమప్రయావం భరంతోఽశ్వాయైవ తిష్ఠతే
ఘాసమస్మై । రాయస్వోషేణ సమిషా మదంతోఽగ్నే మాతే ప్రతి-
వేశా రిషామ । నాభా॥33॥ ప్రథివ్యాస్సమిధానమగ్నిగ్ం రాయ-
స్వోషాయ బృహతే హవామహే । ఇరంమదం బృహదుక్థం యజ-
త్రం జెతారమగ్నిం పృతనాసు సానహిమ్ । యాస్సినా అభీత్వరీ-
రావ్యాధినీరుగణా ఉత । యస్తైనా య చ తస్కరాస్తాగ్ంస్తే అ-
గ్నేఽపిదధామ్యాస్య । దగ్ంప్రాభ్యాం మలిష్టుజ్జమైభ్యస్త-
స్కరాగ్ం ఉత । హనూభ్యాగ్ం స్తైనాన్భగవస్తాగ్ం స్త్వంఖాద

సుఖాదితాన్ | యే జనెషు మలిష్లువ స్తైనానస్తస్కరా వనె |
 యే ||౩౯|| కక్షేష్వఘాయవస్తాన్ స్తై దధామి జమ్భయోః | యో అ-
 స్మభ్యమరాతీ యాద్యశ్చ నో ద్వేషతే జనః | నిన్దాద్యో అస్తాన్ది-
 ప్సాచ్ఛ సర్వం తం మస్మసా కురు | సగ్ంశితం మై బ్రహ్మ సగ్ంశి-
 తం వీర్యం బలమ్ | సగ్ంశితం క్షత్రం జిష్ణు యస్యాహమస్మి హ-
 రోహితః | ఉదేషాం బాహూ అతిరముద్వచన్ ఉదూబలమ్ | క్షి-
 ణోమి బ్రహ్మణాఽమిత్రా)నున్నయామి ||౪౦|| స్వాగ్ం అహమ్ |
 దృశానో రుక్మఉర్వ్యా వ్యచ్యాద్దుర్మర్షమాయుశ్చియై రు-
 చానః | అగ్నిరమృతో అభవద్వయోభిర్యదేనం చ్యారజనయఘ్ను-
 రెతాః | విశ్వాహూపాణి ప్రతి ముఞ్చతే కవిః ప్రాసావీద్భద్రం ద్వి-
 పదై చతుష్పదై | వి నాకమఖ్యధ్సవితా వరేణ్యోఽను ప్రయాణ-
 ముషస్తా వి రాజతి | నక్తోషాస్తా సమనస్తా విరూపే ధాపయేతే శిశు-
 మేకగ్ం నమీచీ | ద్యావాతూమా రుక్మః ||౪౧|| అన్తర్విభాతి
 దైవా అగ్నిం ధారయన్ద్రివిణోదాః | సుప్తణోఽసిగరుత్మాన్ద్రివృత్తై
 శిరో గాయత్రం చక్షుస్తామ ఆత్మాసామ తే తనూర్వామదైవ్యం
 బృహద్రథన్తరేపతౌ యజ్ఞాయజ్ఞయం పుచ్ఛం ఛన్దాగ్ంస్యజ్ఞాని
 ధిష్ణియాశ్శ్రఫా యజ్ఞాగ్ంషినామ | సుప్తణోఽసిగరుత్మాన్ద్రివం గచ్ఛ
 సువః పత ||౪౨||

నాభా వనై యే నయామి తూమా రుక్మోఽష్టాత్రిగ్ం-

శచ్ఛ ||౪౦||

అగ్నే యం యజ్ఞమధ్వరం విశ్వతః పభూరసి । స ఇదైవే-
 షు గచ్ఛతి । సామ యాస్తే మయోభువ ఊతయస్సన్తిదాశుషే ।
 తాభిర్నోఽవితా భవ । అగ్నిహూధాభువః । త్వంసస్సామయాతై-
 ధామాని । తథ్సవితుర్వరేణ్యం భగోదైస్యధీమహి । ధయో-
 యోనః ప్రచోదయాత్ । అచిత్తీ యచ్ఛక్తమాదైవ్యైజన్దీనై-
 దక్షైః ప్రభూతీ పూరుషత్వతా ॥ ౪౩ ॥ దైవేషుచ సవిత్తర్కానుషే-
 షుచత్వం నో అత్ర సువతాదనాగనః । చోఽయిత్రీ సూన్యతానాం
 చేతన్తీ సుమతీనామ్ । యజ్ఞం దధే సరస్వతీ । పావీరవీక్షన్యా చి-
 త్రాయుస్సరస్వతీ వీరపత్నీధియం ధాత్ । గ్నాభిరచ్ఛిద్రగ్ం శర్-
 ణగ్ం సజోషా దురాధర్షంగృణతే శర్మయగ్ంసత్ । పూషా గా
 అన్వేతునః పూషారక్షత్వర్వతః । పూషా వాజగ్ం సనోతునః । శు-
 క్రంతే అన్యద్యజతం తే అన్యత్ ॥ ౪౪ ॥ విషురూపై అహనీద్యా-
 రివాసి । విశ్వా హిమాయా అవసిస్వధావోభద్రాతే పూషన్నిహ-
 రాతిరస్తు । తేఽవధన్త స్వతవసా మహిత్వనా నాకం తస్థురురు-
 చక్రీరైసదః । విష్ణుర్యద్ధావస్వప్షణం మనచ్యుతం వయో న సీన్-
 న్నధిబర్హిషి ప్రియే । ప్రచిత్రమకం గృణతే తురాయ మారు-
 తాయ స్వతవసే భరద్వమ్ । యెసహగ్ం సినహస్తాసహన్తే ॥ ౪౫ ॥
 రేజతే అగ్నే పృథివీ మఘేభ్యః । విశ్వేదేవా విశ్వేదేవాః । ద్యావా-
 నః పృథివీ ఇమగ్ం సిద్ధిమద్య దివిస్పృశమ్ । యజ్ఞం దైవేషు
 యచ్ఛతామ్ । ప్రపూర్వజే పితరా నవ్యసీభిగ్గీభిః కృణుధ్వగ్ం

సద॑నె ఋ॒తస్య॑ । ఆ నో॑ ద్యా॒వాపృ॑థివీ దై॒వ్యై॒న జ॑నెన యాత॑ం
 మ॒హి॒వాం వ॑రూ॒థమ్ । అ॒గ్నిగ్ం॑ స్తామే॑న బా॒ధయ॑ సమి॒ధానో॑ అ-
 మ॒త్యమ్ । హ॒వ్యా దై॒వేషు॑నో దధత్ । స హ॑వ్యవాడమ॒త్యమ్
 ఉ॒శి గ్దూ॒తశ్చ॑నోహితః । అ॒గ్నిధి॑యా స॒మృ॒ణ్వతి॑ । శం॒నో భ॑వన్తు
 వా॒జేవా॑జే ॥ ౪౬ ॥

పూ॒రుష॑త్వతా యజ॒తం తే అ॒న్యత్సహ॑న్తై చనోహి॒తోష్టే
 చ ॥ ౧౧ ॥

యు॒జ్ఞాన॑ ఇ॒మామ॑గృభ్య॒న్దైవ॑స్య సం తై వి పా॒జస్తా॑ వస॒వ-
 స్త్వా స॒మాస్తౌ॑ర్ధ్వా అ॒స్యాకూ॑తిం యద॒గ్నై యా॑న్యగ్నై యం
 య॒జ్ఞమే॑కాదశ ॥ ౧౧ ॥

యు॒జ్ఞానో॑ వర్మ చ స్థ ఆది॒త్యాస్తౌ॑ భార॒తీస్వాగ్ం॑ అహ-
 గ్ం వట్చ॑త్వారిగ్ంశత్ ॥ ౪౬ ॥

యు॒జ్ఞానో॑వా॒జేవా॑జే॥

హరిః ఓమ్ శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు .

చతుర్థకాండే ద్వితీయప్రశ్నః.

హరిః ఓమ్॥ విష్ణోః క్రమో॑స్యభిమా॑తిహా॒ గాయ॑త్రం ఛన్దః
 ఆ రో॑హ పృథి॒వీమను॑ వి క్రమ॑స్త్వ నిభ॑క్తస్స యం ద్విష్ణో॑ విష్ణోః
 క్రమో॑స్యభిశ స్తిహా॒ త్రైష్టు॑భం ఛన్దః ఆ రో॑హన్తరిక్ష॑మను విక్ర-
 మస్త్వ నిర్భ॑క్తస్స యం ద్విష్ణో॑ విష్ణోః క్రమో॑స్యరాతీ॒యతో హ-
 న్తాజాగ॑తం ఛన్దః ఆరో॑హ దివమను॑ విక్రమ॑స్త్వ నిర్భ॑క్తస్స యం
 ద్విష్ణో॑ విష్ణోః ॥ ౧ ॥ క్రమో॑సి శత్రూ॒యతో హన్తా॑న్నుష్టు॒భం
 ఛన్దః ఆ రో॑హ దిశో॑న్ను వి క్రమ॑స్త్వ నిర్భ॑క్తస్స యం ద్విష్ణోః ।
 అ క్ర॑న్దదగ్ని॒స్త్సన॑యన్ని॒వ ద్యాః తా॒మా రె॑హద్వీ॒రుధ॑స్సమ-
 జ్జ్ఞాన్ ॥ స॒ద్యో జ్జ్ఞానో॑ వి హీ॒మిద్ధో॑ అఖ్య॒దా రోద॑సీ భానునా
 భాత్య॑న్తః*అగ్నే॑న్భ్యావర్తి॒న్నభి॑న్ ఆవ॑త॒స్వాయు॑షా వచ॑-
 సా స॒న్యా మె॑ధయా॒ ప్రజ॑యా ధ॒నేన॑ । అగ్నే ॥ ౨ ॥ అ॒జిర॑శ్శతం
 తే స॒న్త్వా వృ॑త॒స్సహ॑స్రం త ఉ॒పావృ॑తః । తా॒సాం పో॑షస్త్వ పో-
 షే॒ణ పు॑న॒నోన్ నష్ట॑మా కృ॒ధి పు॑న॒నోన్ ర॒యిమా॑ కృ॒ధి । పు॑న
 రూ॒జాన్ ని వ॑త॒స్త్వ పు॑నరగ్న ఇ॒షాన్యు॑షా । పు॑న॒నః పా॑హి
 వి॒శ్వతః॑ సహ॒ర్తయా॑ నివ॑త॒స్త్వై పి॑న్వస్త్వ ధా॒రయా॑ । వి॒శ్వ-

ఘ్నియా విశ్వజస్పరి । ఉదుత్తమం వరుణ పాశమస్మదవాధమ-
 మ్ ॥ 3 ॥ విమధ్యమగ్ం శ్రథాయ । అథా వయమాదిత్య ప్రతే
 తవానాగస్తా అదితయెస్యామ ।* ఆ త్వాఽహం పమంతరభూధు-
 వస్తిష్టావిచాచలిః । విశస్త్యా సర్వా వాఙ్చ న్నవస్త్రిన్ద్రాప్తమధి
 శ్రయ । అగ్రే బృహన్నపసామూధ్వో అస్థాన్నిజగ్నివాన్త-
 మస్తా జ్యోతిషాఽగాత్ । అగ్నిభానునా రుశతా స్వజ్ఞ ఆ జాతో
 విశ్వా సద్మాన్యప్రాః । నీద త్వం మాతురస్యాః ॥ ౪ ॥ ఉపస్థే వి-
 శ్వాన్యగ్నై వయనాని విద్వాన్ । మైనామచిషా మా తప-
 సాఽభి శూశుచోఽన్తరస్యాగ్ం శుక్రజ్యోతి ర్విభాహి । అన్తరగ్నై
 రుచా త్వముఖాయై సదనై స్వే । తస్యాన్త్యగ్ం హరస్తా తప్త జ్ఞా-
 తవేదశ్శివో భవ । శివో భూత్వా మహ్యమగ్నైఽథో నీద శివ-
 స్త్వమ్ । శివాః కృత్వా దిశస్సర్వాస్వాం యోనిమిహాసదః ।
 మాగ్ంసశ్శుచిషద్వసురన్తరిక్షసద్ధోతా వేదిషదతిథిదుర్లోణసత్ ।
 నృషద్వరసదృశసద్యోమసదబ్జా గోజా ఋతజా అదిజా ఋ-
 తం బృహత్ ॥ ౫ ॥

దివమను విక్రమస్త్వ నిభక్తస్స యం ద్విష్టో విష్టోధ-
 నైనాగ్నైఽధమమస్యాశ్శుచిషద్ధోడ శచ ॥ ౧ ॥

దివస్పరి ప్రథమం జ్ఞై అగ్నిరన్మద్ద్వితీయం పరి జాతవే-
 దాః । తృతీయమఘ్నై నృమణా అజన్మిన్ధాన ఏనం జరతే స్వాధీః ।

విద్వా¹తే¹ అగ్నే¹త్రై¹ధా¹త్ర¹యా¹ణి¹ విద్వా¹తై¹ సత్త్వ¹ విభృ¹తం¹ పురు-
 త్రా¹ । విద్వా¹తై¹ నా¹మ¹ పర¹మం¹ గుహ¹ యద్వి¹ద్వా¹ తము¹త్సం¹ యత¹
 ఆ జగ¹న్థ¹ । సము¹ద్రై¹ త్వా¹న్త¹మ¹ణా¹ అ¹ఘ్న¹న్త¹న్త¹చ¹క్షా¹ ఈ¹ధే¹ ది¹వో¹
 అ¹గ్న¹ ఊ¹ధన్¹ । తృ¹తీ¹యే¹ త్వా¹ ॥౬॥ రజ¹సి¹ తస్థి¹వా¹గ్ం¹ స¹మృ¹త¹స్య¹
 యో¹నా¹ మ¹హి¹షా¹ అ¹హి¹న్వ¹న్ । అ¹క్ర¹న్ద¹గ్ని¹స్త్స¹న¹య¹న్ని¹వ¹ద్యా¹ః
 త్మా¹మా¹రే¹రి¹హ¹ ద్వి¹రు¹ధ¹స్స¹మ¹జ్జ¹న్ । స¹ద్యో¹జ్జ¹నో¹వి¹హీ¹మి¹ద్ధో¹ అ¹ఖ్య-
 దా¹రో¹ద¹సీ¹ భా¹ను¹నా¹ భా¹త్య¹న్త¹ । ఉ¹శి¹క్వా¹ప్త¹కో¹ అ¹ర¹తి¹స్సు¹మై¹ధా¹ మ-
 తే¹ప్త¹గ్ని¹ర¹మృ¹తొ¹ని¹ధా¹యి¹ । ఇ¹య¹తి¹ ధూ¹మ¹మ¹రు¹షం¹ భ¹రి¹భ¹దు-
 చ్చ¹క్ర¹ణ¹శో¹చి¹షా¹ ద్యా¹మి¹న¹క్ష¹త్ । వి¹శ్వ¹స్య¹ కై¹తు¹భు¹వ¹న¹స్య¹గ¹భ¹ఆ¹॥
 రో¹ద¹సీ¹ అ¹పృ¹ణా¹జ్జాయ¹మా¹నః¹ । వీ¹డుం¹ చి¹ద¹ద్రి¹మ¹భి¹న¹త్స¹రా¹య¹జ్జ¹నాయ-
 ద్గ్ని¹మ¹య¹జ¹న్త¹ ప¹శ్చ¹ । శ్రీ¹ణా¹ము¹దా¹రో¹ ధ¹రు¹ణో¹ ర¹యీ¹ణాం¹ మ¹నీ-
 షా¹ణాం¹ ప్రా¹ప¹ణ¹సో¹మ¹గో¹పాః¹ । వ¹సో¹స్సూ¹న¹స్స¹హ¹సో¹ అ¹ఘ్న¹రా¹జా¹వి
 భా¹త్య¹గ్గ¹ ఉ¹ష¹సా¹మి¹ధా¹నః¹ । య¹స్తై¹ అ¹ద్య¹ కృ¹ణ¹వ¹న్భ¹ద్ర¹శో¹చె¹పూ-
 పం¹ దై¹వ¹ఘృ¹త¹వ¹న్త¹మ¹గ్నై¹ । ప్ర¹తం¹న¹య¹ప్ర¹త¹రాం¹వ¹స్త్యో¹ అ¹చ్ఛా¹భి¹ద్యు-
 మ్నం¹ దై¹వ¹భ¹క్తం¹ య¹వి¹ష్ట¹ । ఆ¹ ॥ ౮ ॥ తం¹భ¹జ¹ సో¹శ్ర¹వ¹సె¹ష్వ¹గ్న¹ఉ¹క్థ¹
 ఉ¹క్థ¹ ఆ¹భ¹జ¹ శ¹స్య¹మా¹నె¹ । ప్రి¹య¹స్సూ¹ర్యే¹ ప్రి¹యో¹ అ¹గ్నా¹ భ¹వా-
 త్యు¹జ్జా¹తే¹న¹ భి¹న¹ద¹దు¹జ్జ¹ని¹త్వే¹ । త్వా¹మ¹గ్నై¹ య¹జ¹మా¹నా¹ అ¹న్త¹ద్యూ¹
 వి¹శ్వా¹వ¹సూ¹ని¹ ద¹ధి¹రై¹ వా¹ర్యా¹ణి¹ । త్వ¹యా¹ స¹హ¹ద్ర¹వి¹ణ¹మి¹చ్ఛ¹మా¹నా¹
 వ్ర¹జం¹ గో¹మ¹న్త¹ము¹శి¹జౌ¹ వి¹వ¹వ్రుః¹ । దృ¹శా¹నో¹రు¹క్మ¹ఉ¹ర్వా¹వ్య¹ద్యా¹

సహ రయ్యానివతాస్వాగ్నైః పిన్వస్వ ధారయా । విశ్వస్నియా
విశ్వతస్పరి । పునస్త్యాఽఽదిత్యా రుద్రా వసవస్సమిన్ధతాం పున-
బ్రహ్మణో వసునీధయజ్ఞేః । ఘృతైఃత్వంతనువో వధాయస్వ స-
త్యాస్సన్తు యజమానస్య కామాః । బోధానో ఆస్య వచసా యవి-
ష్తమగ్ం హిష్టస్య ప్రభృతస్య స్వధావః । పీయతి త్వోఅనుత్వో
గృణాతి వందారుస్తై తనువం వందే అగ్నై । సబోధిస్తూరిమః ఘవావ-
సుదావావసుపతిః । యుయోధ్యస్మద్ద్వేషాగ్ంసి ॥ ౧౩ ॥

ఆ తవోజాఽనుషోడశ చ ॥ ౩ ॥

*అపేతవీత విచసప్తతాతోయైఃత్రస్థ పురాణాయెచనూ-
తనాః । అదాదిదం యమోఽవసానం పృథివ్యా అక్రన్నిమం పిత-
రోలోకమస్మై । అగ్నైభాస్తాస్యగ్నైః పురీషమసి సంజ్ఞానమసికామ-
ధరణం మయి తే కామధరణం భూయాత్ । సంయావః ప్రియా-
స్తనువస్సంప్రియా హృదయానివః । ఆత్మావో అస్తు ॥ ౧౪ ॥ సంప్రి-
యస్సం ప్రియా స్తనువో మమ । అయగ్ం సో అగ్నిర్యస్మిన్ధోమ-
మిన్ద్రస్సతం దధేజరే వావశానః । సహస్రియం వాజమత్యంస
సప్తిగ్ం సవవాన్ధస్సన్సూయసే జాతవేదః । అగ్నైదీవోఅణామచ్ఛాజి-
గ్రాస్యచ్ఛాదేవాగ్ం ఊచిషేధిష్ఠీయాయై । యాఃపరస్తాద్రోచనై
సూర్యస్య యాశ్చావస్తాదుపతిష్ఠన్త ఆపః । అగ్నైయతైదివివచఃః పృ-
థివ్యాం యదోషధీషు ॥ ౧౫ ॥ అప్పువాయజత్ర । యేనాన్తరిక్షము-
ర్వాతతస్థత్వేషస్స భానురణావోన్మచక్షాః । పురీష్యాసోఅగ్నయః

ప్రావణేభిస్సజౌషసః | జుషంతాగ్ం హవ్యమాహుతమనమివాఇషో
 మహీః | ఇడామగ్నేపురుదగ్ం సగ్ం సనిం గోశ్యశ్వత్తమగ్ం హవ-
 మానాయ సాధ | స్యాన్నస్సూనుస్తనయో విజావాఽగ్నే సా తే
 సుమతిభూత్వస్మై | అయంతేయోనిర్ ఋత్వియో యతోజాతో
 అరోచథాః | తం జానన్ ॥౧౬॥ అగ్న ఆరోహథానో వధయా-
 యిమ్ | చిదసితయా దైవతయాఽఙ్గీరస్వద్ధ్రువాసీద పరిచిదసి తయా
 దైవతయాఽఙ్గీరస్వద్ధ్రువాసీద లోకం పృణచిదంప్రణాథోసీదశివా
 త్వమ్ | ఇన్ద్రాగ్ని త్వా బృహస్పతిరస్మిన్ యోనావసీషదన్ ॥ తా-
 స్య సూదదోహసస్సామగ్ం శ్రీణన్తి పృశ్నయః | జన్తన్తేవానాం విశ-
 త్రీష్వా రోచనేదివః ॥ ౧౭ ॥

అస్తోషధీషు జానన్తస్త్వాచత్వారిగ్ం శచ్చ ॥ ౪ ॥

సమితగ్ం సంకల్పేథాగ్ం సంప్రియా రోచిష్టూ సుమనస్య-
 మానా | ఇషమూజమభి స్రవసానౌ సంహామనాగ్ం సి సప్ర-
 తా సముచిత్రాన్యాకరమ్ | అగ్నే పురీష్యాధిపా భవత్వంసః | ఇ-
 షమూజః యజమానాయ ధేహి | పురీష్యస్త్వమగ్నే రయిమా-
 న్సుష్టిమాగ్ం అసి | శివాః కృత్వాదిశస్సర్వాసాన్స్వం యోనిమిహాసదః |
 భవతంనస్సమనస్తా సమోకసౌ ॥౧౮॥ అరైపసౌ | మాయజ్జగ్ం హి-
 గ్ం సిష్టం మాయజ్జపతిం జాతవేదసౌ శివౌ భవతమద్యనః | మా-
 తేవ పుత్రం పృథివీ పురీష్యమగ్నిగ్ం స్వ యోనావభారుఖా |
 తాంవిశ్వేదేవైర్ ఋతుభి స్సంవిదానః ప్రజాపతిర్విశ్వకర్మా వి

ముఖ్యము । యక్షస్య పాదే రజనశ్చక్రం జ్యోతిరహాయత । తన్నః
 శర్వదక్షిణాగ్రే నైశ్వానర స్వాహా । నమస్సుతే నిర్ఋతే
 విష్వహావే ॥ ౧౯ ॥ అయస్మయం విచృతా చక్రమైతన్ ॥ మమ
 క్షత్వం యమ్యా సం విరానోత్తమం నాక్షమధి కౌహయమన్ ॥
 యతే దైవీ నిర్ఋతిరాబర్ధ దామగ్రీవాస్వవిచక్రకన్ ॥ కనం
 తై తద్విస్త్యామ్యాయుషో నమశ్చాదశానః ॥ తుమద్ధి ప్రముక్తః ।
 యస్యాస్మై అస్యాఃక్రూరకనశ్చహోమ్యేషాం ॥ త్థా నామక్షతః
 నాయ । భూమిరితి త్వాజరా విమనికర్ఋతిః ॥ ౨౦ ॥ ఇతి
 త్వాహం పరివేద నిశ్చతః । అసున్వత్తమయజమానమిచ్ఛ స్మై-
 నస్యైత్యాం తస్కరస్యాన్వపి । అన్యమస్మదిచ్ఛ సాత క్తత్యా
 నమో దైవి నిర్ఋతే తుభ్యమస్తు । దైవీమహం నిర్ఋతిం వ-
 స్థమానః పితౄవ పుత్రం దనయేవచౌభిః । విశ్వస్యమాహాయమా-
 నస్యవేన శిరశ్శిరః ప్రతిచూరీ విచప్తే । నివేశనస్సం గమనో వ-
 సూనాంవిశ్వారూపాభిచప్తే ॥ ౨౧ ॥ శచీభిః । దైవ ఇవసతాస్త-
 త్యక్షగ్నోస్తోత్ర సతస్థా నమరే పక్షీనామ్ । సంవరతా దధాత నిరా-
 హవాన్కృణోతన । సింహామహా అనటముద్రిణం వయం వి-
 శ్వాహదస్తమక్షితమ్ । నిష్కృతాహవమనటగ్ం సువరత్కగ్ం
 సుషేచనమ్ । ఉద్రిణగ్ం సింహా అక్షితమ్ । సీరాయుజ్జాన్తి క్షవ-
 యో యుగా వితన్వతే పృథక్ । ధీరా దైవేషు సుష్నుయా ।
 యునక్త సీరా వియుగాతనోత క్షుతేయోనా వపతైహ ॥ ౨౨ ॥

బీజమ్ | గిరా చ శ్రుష్టిస్సభరా అసన్తో నెదీయఇథస్సన్యాప్త-
 క్వమాయత్ | లాజ్జలం పవీరవగ్ం సుశేవగ్ం సుమతిధ్సరు | *ఉ-
 దిత్కృషతి గామవిం పృథర్వ్యంచ పీవరీమ్ | ప్రస్థావద్రధవాహ-
 నమ్ | శునంనః ఫాల్తావితుదన్తుభూమిగ్ం శునంకీనాశా అభియన్తు
 వాహా | శునం ప్రజన్తో మఘనాపమోభిశ్శునాసీరా శునమ-
 స్మాసు ధత్తమ్ | కామం కామదుఘే ధుత్వ మిత్రాయ వరుణాయ
 చ | ఇద్ద్రాయాగ్నయే పూష్ణ ఓషధీభ్యః ప్రజాభ్యః | ఘృతేన
 సీతామధునా సమక్తా విశ్వేదేవైరనుమతా మరుద్భిః | ఊజ్జ-
 స్వతీ పయసా పిన్వమానాఽస్మాన్ధీనైః పయసాఽభ్యావవృ
 థస్వ || ౨౪ ||

సమోకసా విశ్వరూపే విదునిర్ బుతిరభి చప్త ఇహమిత్రా-
 య ద్వా విగ్ంశతిశ్చ || ౫ ||

యాజాతా ఓషధయో దైవేభ్యస్త్రీయుగం పురా | మన్దామి
 బ్రభూణామహగ్ం శతం ధామాని సప్తచ | శతంవో అమృధా-
 మాని సహస్రముత వో రుహః | అథా శతక్రత్వా యూయమిమం
 మే అగదం కృత | పుష్పావతీః ప్రసూవతీః ఫలినీరఫలా ఉత | అ-
 శ్వా ఇవ సజిత్వరీర్వీరుధః పారయిష్ణవః | ఓషధీరితి మాతరస్తద్వో
 దేవీరుప బ్రువే | రపాగ్ంసి విఘ్నతీరిశరపః || ౨౪ || చాత యమా-
 నాః | అశ్వైవోనిషదనం ప్రణే వోవసతిఃకృతా | గోభాజ్ ఇత్కి-
 లాసథ యథ్సనవథ పూరుషమ్ | యద్దహం వ్రాజయన్ని మా ఓష-

ధీర్వాస్త ఆదధే । ఆత్మాయత్మస్య సశ్యతి పురాజన్మభో యథా ।
 యదోషధయస్సంగచ్ఛన్తై రాజాన్సమితావివ । విస్త్రీప్తఉచ్యతే
 భీషగ్గ్రోహోమీవచాతనః । నిష్కృతీనామ వోమూతాభా
 యూయగ్ంస్థ సంకృతీః । సరాః పత్యిశీః ॥ ౨౧ ॥ స్థై యదామ-
 యతి నిష్కృత । *అన్యాయో అన్యాయవత్త్వన్యాన్యస్యా ఉపావత ।
 తాస్సర్వా ఓషధయస్సంపిదానా ఇదం మై పావత్రావచః । ఉ-
 చ్చష్టా ఓషధీనాం గావో గోష్ఠాదివైతే । ధనగ్ం సప్తమ్యస్తీనా-
 మాత్మానం తవపూరుష । అతివిశ్వఃపరి ష్టాస్త్వైస ఇవ స్త్రీజనుక్ర-
 ముః । ఓషధయః పాచుచ్యపుర్యక్కించతనువాగ్ంరషః । యాః ॥
 తత్రస్థరాత్మానంయా ఆవివిశుఃపరుఃపరుః । తాస్తైయత్మం విబాధ-
 న్తాముగ్రో మధ్యమశీరివ । సాకంయత్మ ప్రిపత్యైసెన కికిస్తీవినా ।
 సాకంవాతస్యధ్రాజ్యా సాకం సశ్యనిహకయా । అశ్వాన్తీగ్ంసామ-
 వతీమూజాయ స్తీముదోజనమ్ । ఆవిధ్ని సర్వా ఓషధీర్సా అప్త-
 తాతయే । యాఃఫలిస్తీర్యా అఫలా అపుష్పాయాశ్చ పుష్పిణీః । బృ-
 హస్పతి ప్రసూతాస్తానో ముళ్ళాన్వగ్ంహసః । యాః ॥ ౨౨ ॥ ఓష-
 ధయస్సామరాజ్ఞీః ప్రవిష్టాః పృథ్వీమను । తాస్తాం త్వమన్యుత్తమా
 ప్రణో జీవాతవెసువ । అవపత స్తీరవదన్దివ ఓషధయః పరి । యం
 జీవమశ్నవామహై స సరిష్యాతీపూరుషః । యాశ్చైదముపత్త్రణ్వ-
 ని యాశ్చదూరం పరాగతాః । ఇహస్సంగత్య తాస్సర్వా అస్మై
 సంధత భేష్టజమ్ । మావోరిషత్ఫణితాయస్మైచాహంఖరామి వః ।

ద్విపచ్ఛతుష్పదస్మాకగ్ం సర్వమస్త్వనాతురమ్ । ఓషధయస్సంవదస్తే
సామేన సహరాజ్ఞా । యస్మై కరోతి బ్రాహ్మణస్తగ్ం రాజన్పారయా-
మసి ॥ ౨౮ ॥

రషః పత్యిర్జీయాకాగ్ం హస్తో యాః శినామివోఽష్టద-
శచ ॥ ౨౯ ॥

మానోహిగ్ం సీజ్ఞనితాయః పృథివ్యా యోవాదివగ్ం । సత్య-
ధర్మాజ్ఞజాన । యశ్చాపశ్చద్వైబృహతీజ్ఞజాన కస్మై దైవాయమావి-
షా విధేమ । అభ్యావతకస్వ పృథివి యజ్ఞేన పయసా సహ । స-
పాంతే అగ్నిరిషితోఽవసపకతు । అగ్నే యత్యైశుక్రీంయచ్ఛద్వైం
యత్పూతం యద్యజ్ఞయమ్ । తద్దైవేభ్యో భరామసి । ఇష్టమూజ్ఞ-
మహమితత ॥ ౩౦ ॥ ద్దద్యుతస్యధామ్నా అమృతస్యయోనః ।
ఆనోగోషు విశత్వోషధీషు జహామి సైదిమనిరామమీవామ్ । అగ్నే
తవ శ్రీవో వయో మహి భాజస్త్వచకయో విభావసో । బృహ-
ద్భానోశవసావాజముక్థ్యందధాసిదాశుషే కవే । ఇరజ్యన్నగ్నే ప్ర-
థయస్వ జన్తభిరస్మై రాయోఅమత్యక । సదర్ శతస్యవపుషో వి-
రాజసి ప్రణతీ సానసిగ్ం రయిమ్ । ఊజ్ఞాన్ నప్రాజ్ఞాతవేదస్సుశ్చ-
స్తిభిర్మదస్వ ॥ ౩౧ ॥ ధీతిభిహితః । త్వే ఇష్టస్సందధుభూరిరైత-
సశ్చితోతయో వామజాతాః । ప్రావకవచాశ్శుక్రీ వచా అనూ-
నవర్చా ఉదయర్షి భాననా । పుత్రః పితరా విచరన్తు సావస్త్వభే
ప్రణతీ రోదసీ । ఋతావానం మహిషం విశ్వచర్షణిమగ్నిగ్ం

స్తున్నాయదధిశేషం నాః । త్రుత్కణాం ప్రప్రథస్తమం త్వా
గిరా దైవ్యం మానుషాయుగా । మృతాకరమప్యకప్త్య ప్రి-
చేతనం తయస్యైం రాధసేవహే । హతిం భృగుణామితేషం ప్ర-
విక్రతుఃప్రణతీ సానసిమ్ ॥ ౩౦ ॥ రయిమ్ । చితస్థస్య ప్రిచితః షి-
ధ్వఃచితశ్శ్రియధ్వం తయా దైవతయా శ్చైరస్వద్ధృవాస్సీనత । ఆ
ప్యాయస్వ సషేతు తే ప్రశ్వతస్సోమ వృష్టియమ్ । భవావాఙ్మయ
సంగ్రహే । సంతృప్తయాగ్ం సినముయన్తు వాఙ్మయవృష్టియాన్మయభిమా-
త్తిషాహః । ఆప్యాయమానో అమృతాయ సోమ దివిశ్రివాగ్ం స్యు-
త్తమాసిధివ్య ॥ ౩౧ ॥

ఆ మధ్యస్వ సానసిమేకాన్న చత్వారిన్ శచ్చ ॥ ౨ ॥
అభ్యస్తాద్విశ్వాః పృతనా అరాతీ స్తగ్నిరాహ తదసామ
అహ । బృహస్పతిస్సవితా తన్మఅహ పూషా మాధాభ్యుక్తతస్య
లోకే । యదక్రిష్టః ప్రిథమం జాయమాన ఉద్యోస్థస్యమద్రాదుతవా
పురీషాత్ । శ్వేనస్యప్రతూ హరిణస్యై హూ ఉపస్తుతం జనితుతత్రే
అర్వక్న । అపాఃప్రవృషమసియోనిరగ్నే సృముద్రమభితః పిన్వమానమ్ ।
వధకమానం మహః ॥ ౩౩ ॥ ఆచపృష్కరం దివోమాత్రీయా వరిణా
ప్రిథస్వ । బ్రహ్మజజ్ఞానం ప్రిథమం పురస్తాద్విసీనుతస్తురచో వేన
అవః । సబుద్ధియా ఉపమా అస్యవిష్టాస్సతశ్చయోనిమసతశ్చవివః ।
హిరణ్యగర్భాస్సమవత్తతాగ్రే భూతస్య జాతః పత్తిరేక ఆసీత్ ।
సదాధార పృథ్వీంద్యామతేమాం కస్మైదైవాయ హవిషా విధేమ ।

ద్ర॒ష్ట॒శ్చ॒స్క॒న్ద॒పృ॒థి॒వీ॒మ॒ను ॥ ౩౪ ॥ ద్యా॒మి॒మ॒ంచ॒యో॒ని॒మ॒ను॒యశ్చ॒
పూ॒ర్వః । తృ॒తీ॒యం యో॒ని॒మ॒ను॒నంచ॒రన్తం ద్ర॒ష్టం జు॒హో॒మ్యను॒
స్తప్త॒హాతాః । న॒మో॒అస్తు॒స్తపే॒భ్యో॒యే॒కే॒చ పృ॒థి॒వీ॒మ॒ను । యే
అ॒స్తి॒రి॒క్షే॒యే ది॒వి॒తే॒భ్యస్త॒పే॒భ్యో॒న॒మః । *యే॒దో॒రో॒చనె॒దో॒యే॒
వా సూ॒ర్య॒స్య ర॒శ్మి॒షు । యే॒షామృ॒పు॒సదః కృ॒తం తే॒భ్యస్త॒పే॒భ్యో
న॒మః । యా॒గృ॒షవో॒యాతు॒ధానా॒నాం యే॒వా వ॒నస్ప॒తీగ్ం॒రను ।
యే॒వా॒వ॒నపే॒షు శే॒రతే॒తే॒భ్యస్త॒పే॒భ్యో॒న॒మః ॥ ౩౫ ॥

మ॒హా॒ను యాతు॒ధానా॒నామే॒కాదశ చ ॥ ౩౬ ॥

ధృ॒వా॒సి॒ధ్రు॒ణా॒స్తృ॒తా వి॒శ్వ కర్మ॒ణా సు॒కృ॒తా । మా॒త్వా
స॒ముద్ర॑ఉద్వ॒ధీ॒న్మాను॒షణో॒వృ॒థమా॒నా పృ॒థి॒వీం దృ॒గ్ంహ॑ప్రి॒జా
ష॒తీ॒స్తా సా॒దయ॑తు పృ॒థి॒వ్యాః పృ॒థే॒వ్యచ॑స్వ॒తీం పృ॒థస్వ॒తీం పృ॒
థో॒సి పృ॒థి॒వ్యసి॒ భూ॒రసి॒భూమి॒రస్య॑ది॒తిర॑సి వి॒శ్వధా॑యావి॒శ్వస్య॑ భు॒వన॑
స్యధ॒తీ॒పృ॒థి॒వీం॒యచ్ఛ॑పృ॒థి॒వీం॒దృ॒గ్ంహ॑పృ॒థి॒వీం॒మాహి॑గ్ం॒స్తీర్వి॑శ్వస్మై
ప్రా॒ణాయా॑ప్తానా॒యవ్యా॑నా॒యోదా॑నా॒యప్రతి॑ష్ఠా॒యై ॥ ౩౭ ॥ చ॒రి
తా॒యాగ్ని॑స్తా॒భిపా॑తు మ॒హ్యస్త॒వస్తా॒భిః శా॑ంతమే॒తతయా॑
దే॒వతయా॑జ్జీ॒ర్ణస్వ॑ద్ధృ॒వాసీ॑ద । కా॒ణ్డాతా॑న్డాత్ప్రొ॒హస్తీ॑ ప॒రుషః
ప॒రుషః॑ప॒రి । ఎ॒వానో॑దూ॒ర్వేప్రతి॑ను॒సహ॑స్రేణ శ॒తేన॑చ । యాశ్చ॒తేన॑ప్ర
తనో॑పి॒సహ॑స్రేణవి॒రోహ॑సి । తస్య॒స్థేదే॑పి॒ష్టకే॑ వి॒ధేమ॑హవి॒షావ॑యమ్
అ॒షాధా॑స్తి స॒హమా॑నా స॒హస్వా॑రాతీ॒స్సహ॑స్వా॒రాతీ॑యత॒స్సహ॑స్వ
పృ॒థి॒వాస్సహ॑స్వ పృ॒థన॑యతః । స॒హస్రీ॑ర్యా ॥ ౩౮ ॥ అ॒సి సా॑మాజి

న్య | మధువాతాఋతాయతే మధుక్షరన్తి సిద్ధవః | మాధ్వీనా-
 చన్త్రోష్ణధీః | మధునక్తముతావస్తి మధున్తత్పాథిన్త్రం రజః | మధు
 ద్యౌరస్తునః | తామధుమాన్తోవనస్పతిర్మధుమాన్తం ఆస్తు సూర్యః |
 మాధ్వీగావా భవన్తునః | మహీద్యౌఃపృథివీ చనన్తమన్యజ్జంమి-
 మిక్షతామ్ | పిప్రతాన్తోభరీమభిః | తద్విష్ణోః పరమమ్ || 35 ||
 పదగ్ంసదాపశ్యన్తి సూరయః | దీప్తిన్తచక్షురాతతమ్ | ధృవాన్తి
 పృథివిసహస్వపృతన్యతః | సూతాదేవేభిర్మతేనాగాః | యా-
 సైతగ్నైరసూర్యైరుచ ఉన్యతోదివమాతన్వన్తిరశ్మిభిః | తాభిస్స-
 ర్వాభీరుచేజనాయ నస్కృధి | యా వోదేవాస్సూర్యైరుచోగోష్వ-
 శ్వేషుయారుచః | ఇద్వాగ్నీ తాభిస్సర్వాభీరుచం నోధత్తబృహస్ప-
 తే | విరాట్ || 36 || జ్యోతిరధారయన్త్రమాజ్ఞ్యోతిరధారయ-
 న్త్రమాజ్ఞ్యోతిరధారయత్ | అగ్నే యుత్వా హియేతవాశ్వాసో దే-
 వసాధవః | అరన్తవహన్త్యాశవః | యుత్వాహిదేనహూతమాగ్ం అ-
 శ్వాగ్ం అగ్నేరథీరివ | నిహతోతా పూర్వ్యస్సదః | ద్రౌఘశ్చస్క-
 న్దపృథివీమన్త ద్యామిమం చ యోమన్త యచ్ఛూర్యః | తృతీ-
 యం యోనిమన్త సన్తం చరన్తం ద్రౌఘం జ హోమ్యనుసన్త || 37 ||
 హోతాః | అభూదిదం విశ్వస్య భువనస్య వాజినమగ్నేరేవ-
 శ్వానరస్య చ | అగ్నిజ్యోతిషాజ్యోతిషాన్త్రక్మోవచన్తా వచన్త-
 స్వాన్త | ఋచేత్వారుచే త్వాసమిధ్సృవన్తిన్తరితోన ధేనాః | అన్తర్
 హృదామనసాపూయమానాః | ఘృతస్యధారా అభిచాకశీమి | హి-

రణ్యయోవెక్షసో మశ్య ఆసామ్ । తస్మిన్మస్యణోమధుకృత్కులా-
 యీ భజన్నాస్యై మధుదేవతాభ్యః । తస్యాసతైహరయస్సప్తతీరే
 స్వధాం దుహానామృతస్య ధా రామ్ ॥ ౪౧ ॥

స్త్రీతిష్ఠాయై సహస్రీపీర్యాపరమం విరాట్టస్పతీరే చత్వారిచ॥౪॥

ఆదిత్యం గభాం పయశా సమృజ్జన్తహస్రస్యప్రీతి మాంవి-
 శ్వరూపమ్ । పరివృజ్ఞి హరసామాభిమృక్షశ్శతాయుషం కృణుహి

చీయమానః । ఇమం మాహిగ్ం నీర్ద్విపాదం పశూనాగ్ం సహస్రా-
 త్మమేష ఆచీయమానః । మయుమారణ్యమను తేదిశామితేన చిన్వా-
 నస్తనువో నిషీద । వాతస్య ధ్రాజిం వరుణస్య నాభిమశ్వం జ్ఞా-
 సగ్ం సరిరస్య మధ్యే । శిశుం నదీనాగ్ం హరిమద్రిబుద్ధమాగ్నై మా

హిగ్ం సీః ॥ ౪౨ ॥ పరమేవోమన్ ॥ ఇమం మాహిగ్ం సీరేక-

శఫం పశూనాం కనిక్రదం వాజినం వాజినేషు । గౌరమారణ్యమ-
 నుతే దిశామితేన చిన్వానస్తనువో నిషీద । అజస్రమిన్దుమరుషం

భురణ్యమగ్నిమిడై పూర్వచిత్రై నమోభిః । సపర్వభిర్ బుతుశ్శక-

ల్పమానోగం మాహిగ్ం సీరదితిం విరాజమ్ । ఇమగ్ం సముద్రగ్ం

శతధారముధ్ం వ్యచ్యమానం భువనస్య మధ్యే । ఘృతందుహానా

మదితిం జనాయాగ్నై మా॥ ౪౩ ॥ హిగ్ం సీః పరమేవోమన్ ॥

గవయమారణ్యమను తేదిశామితేన చిన్వానస్తనువో నిషీద । వరూ-

త్రింత్యష్టర్వరుణస్య నాభిమవింజజానాగ్ం రజస్తః పరస్మాత్ । మహీ-

గ్ంసాహస్రీమసురస్య మాయా మగ్నైమా హిగ్ంసీః పరమేవ్యో-
మగ్నై । ఇమామూర్తాయం పరుణస్యమాయాం త్వచఃపశూ-
నాంద్విపదాంచతుష్పదామ్ । త్వష్టః ప్రజానాం ప్రథమంజనిత్రి-
మగ్నై మాహిగ్ంసీః పరమేవ్యోమగ్నై । ఉష్ట్రీమార్తణ్యమను॥

 తెదిశామి తేన చిన్వాన స్తనువో నిషీద ।*యో అగ్నిరగ్నైస్తప్త
సాఽధిజాతశ్శోచాత్పృథివ్యా ఉత వా దివస్పరియేన ప్రజావిశ్వక-
ర్మావ్యానట్టమగ్నై హేడః పరితే వృణక్తు । అజాహ్యగ్నేరజనిష్టగ-
భాఽథ్నావా అపశ్యజ్జనితార్తమగ్రై । తయారోహమాయన్నుప్తమె-
థ్యాస్తప్తయా దైవాదైవతామగ్రాయగ్నై । శరభమార్తణ్యమను తే
దిశామి తేన చిన్వాన స్తనువో నిషీద ॥ ౪౫ ॥

అగ్నైమాహిగ్ంసీరగ్నై మోష్ట్రీమార్తణ్యమనుశరభంనవచ॥

ఆదిత్య మిమం ద్విపాదం మయుం వాతస్యాశ్వమిమమేకశ-
ఫం కౌరమజస్రం గవయంవరాత్రిమవిమిమామూర్తాయముష్ట్రీం
యో అగ్నిరగ్నైశ్శరభమ్ ॥

ఇన్ద్రాగ్నీరోచనాదివః పరివాజేషు భూషథః । తద్వాంచెత్తి
ప్రవీర్యమ్ । శ్నధద్వృతముతసనోత్తి వాజమిన్ద్రాయోఅగ్నీ స-
హురీసప్రర్యాత్ । ఇరజ్యన్తావప్తవ్యస్యభూరెస్సహస్త్మాసహసావా-
జయన్తా । ప్రచర్షణిభ్యఃపృతనాహవేషుప్రపృథివ్యా రిరిచాథే
దివశ్చ । ప్రసిన్ధుభ్యఃప్రగిరిభ్యోమహిత్యాప్రెన్ద్రాగ్నీవిశ్వా భు-
వనాఽత్యన్యా । మరుతోయస్యహి ॥ ౪౬ ॥ త్తయేషాథా దివో

విమహాసః । సనుగ్రోపాతమోజనః । యజ్ఞైర్వాయజ్ఞవాహసావి ప్ర-
 స్యవామతీనామ్ । మరుతశ్శృణుతా హవమ్ । శ్రియసై కంభాను-
 భిస్సంమిమిక్షి రైతే రశ్మిభిస్త ఋక్వభిస్సుఖాదయః । తేవాశీమస్త
 ఇష్మిణా అభీరవో విద్రేప్తియస్య మారుతస్య ధామ్నః । అవతే
 హేక్షుడుత్తమమ్ । కయానశ్చిత్ర ఆభవదూతీస్తదావృధస్సఖా ।
 కయాశచిష్టయావృతా ॥ ౪౭ ॥ కోఅశ్యయజ్ఞేధురిగా ఋతస్యశిమీ-
 వతో భామినో దుర్ హృణాయాన్ ఆసన్నిషూన్తాధన్వసామయో-
 భూన్ యఏషాం భృత్యామృణధ ధన్జీవాత్ । అగ్నేనయా దైవా-
 నాగ్ శంసోభవన్తు వాజేవాజే । అప్స్వగ్నే సధిష్టవ సౌషధీరనురు-
 ధ్యసే । గభేసంజాయసే పునః । వృషాసామద్యుమాగ్ం అసివృ-
 షా దేవవృషవ్రతః । వృషాధర్మోణి దధిషే । ఇమం మేవరుణ తత్త్వా
 యామి త్వంసోఅగ్నే సత్వంసోఅగ్నే ॥ ౪౮ ॥

హివృతామపకాదశచ ॥ ౧౧ ॥

విష్ణోః క్రమోసిద్ధివస్పర్యన్నప్రతేపేతసమితం యాజాతా
 మానోహిగ్ంసీ దభ్యస్థాద్ధ్రువా ౭ స్యాదిత్యం గభేమిన్ద్రాగ్ని
 రోచ్చనైకాదశ ॥ ౧౧ ॥

విష్ణోరస్మిన్ హవ్యేతి త్వా౭హంధీతిభిర్ హోత్రాల్లప్టా-
 చత్వారిగ్ంశత్ ॥ ౪౮ ॥

విష్ణోః క్రమోసి సత్వంసోఅగ్నే ॥

హరిః ఓం శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు ॥

చతుర్థకాండే తృతీయప్రశ్నః.

హరిః ఓం || అపాం త్వేమన్థాదయామ్యపాం త్వోన్తన్థా-
 దయామ్యపాం త్వా భన్తన్థాదయామ్యపాం త్వా జ్యోతిషి సాద-
 యామ్యపాం త్వాఽయనె సాదయామ్యణావెసదనె సీదసముద్ర-
 సదనెసీదసలిలెసదనె సీదాపాంక్షయెసీదాపాగ్ంసధిషిసీదాపాంత్వా
 సదనె సాదయామ్యపాంత్వాస్తభస్థి సాదయామ్యపాం త్వా పురీష-
 సాదయామ్యపాం త్వా యోనా సాదయామ్యపాం త్వా పాథసిసా-
 దయామిగాయత్రీచన్ధస్త్రిష్టుష్ఠన్దోజగతీచన్దోఽన్తష్టుష్ఠన్దః ప్రజ్ఞ-
 శ్చన్దః || ౧ ||

యోనౌ పశ్చదశచ || ౧ ||

అయంపురో భువన్తస్యప్రాణోభావాయనోవన్తన్తః
 ప్రాణాయనో గాయత్రీ వాసన్తిగాయత్రియైగాయత్రం గాయత్రా-
 దుపాగ్ంశురుపాగ్ంశోస్త్రివృత్తి) వృతో రథన్తరగ్ం రథన్తరాద్వ-
 స్తిష్ఠ ఋషిః ప్రజాపతిగృహీతయా త్వయా ప్రాణం గృహ్యమిప్రజా-
 భ్యోఽయందక్షిణా విశ్వకర్మా తస్యమనో వైశ్వకర్మణం గ్రీష్మ-
 మానసస్త్రిష్టుగ్గ్రీష్మిత్రిష్టుభిషడమైడాదన్తర్యామోఽన్తర్యామాత్ఫ-

ఇచ్చదశః పఞ్చదశాద్భూహన్భూహతో భరద్వాజః ఋషిః ప్రజాపతి గృ-
 హీతయా త్వయామనః ॥ ౨ ॥ గృహ్మిప్రజాభ్యోఽయం
 పశ్చాద్విశ్వస్యచాస్తస్య చక్షుర్వైశ్వస్యచనం వర్షాణిచాక్షుషాణి
 జగతీ వార్షీ జగత్యా ఋక్షమమృక్షమాచ్ఛక్రశ్శుక్రాధృప్తదశ-
 స్సప్తదశాద్వైరూపం వైరూపాద్విశ్వామిత్ర ఋషిః ప్రజాపతి-
 గృహీతయా త్వయా చక్షుగృహ్మిప్రజాభ్య ఇయముత్తరాధు
 వస్తస్య శ్రోత్రగ్ం సౌవ్యగ్ం శరచ్చౌత్యన్వప్చరద్యన్వప్-
 భస్సౌరగ్ం స్వారాన్తస్థీమన్థీనపకవిగ్ం శపకవిగ్ం శాద్వైరాజంవై-
 రాజాజ్జమదగ్నిర్ఋషిః ప్రజాపతిగృహీతయా ॥ 3 ॥ త్వయాశ్రో-
 త్రంగృహ్మిప్రజాభ్య ఇయముపరిమతిస్తస్యైవాజ్ఞాతీ హేమన్తో
 వాచ్యామనః పజ్జిర్హేమన్తీప్తజ్జ్యేనిధనవన్నిధనవత ఆగ్ర-
 యణ ఆగ్రయణాత్త్రిణవత్రయస్త్రిగ్ంశౌ త్రిణవత్రయస్త్రిగ్ం-
 శాభ్యాగ్ం శాక్వరరైవతే శాక్వరరైవతాభ్యాం విశ్వక్తర్ఘ్ఠఋషిః
 ప్రజాపతిగృహీతయా త్వయావాచం గృహ్మిప్రజాభ్యః ॥ ౪ ॥

త్వయామనోజమదగ్నిర్ఋషిః ప్రజాపతిగృహీతయా
 త్రిగ్ంశచ్చ ॥ ౨ ॥

 ప్రాచీ దిశాం వస్తన్ఠుతూనామగ్నిర్దేవతాబ్రహ్మ
 ద్రవిణం త్రివృత్తోమస్స ఉ పఞ్చదశవతన్త్ర్యవిర్వయః కృ-
 తమయానాం పురోవాతో వాతస్సానగఋషిర్దక్షిణా దిశాంగీ-

ష్టః¹ ఋతూ² నామి³న్దో⁴ దై⁵వతా⁶ త్తత్త్రి⁷ం ద్రవి⁸ణం పఞ్చ⁹దశస్తో¹⁰మ-
 స్స ఉ¹¹సప్త¹²దశ¹³వత¹⁴ని¹⁵న్ది¹⁶త్య¹⁷వా¹⁸ద్వయ¹⁹స్త్రి²⁰తా²¹యా²²నా²³ం దక్షి²⁴ణా²⁵ద్వా-
 తో²⁶వా²⁷త²⁸స్స²⁹నా³⁰త³¹న ఋ³²షిః ప్ర³³తీ³⁴చీ³⁵ది³⁶శా³⁷ం వర్³⁸షా³⁹ఋతూ⁴⁰నా⁴¹ం వి⁴²శ్వే⁴³దై-
 వా⁴⁴దై⁴⁵వతా⁴⁶వి⁴⁷ట్ ॥ ౧ ॥ ద్రవి⁴⁸ణగ్⁴⁹ం సప్త⁵⁰దశస్తో⁵¹మస్స ఉ⁵²వె-
 కవి⁵³గ్⁵⁴ం శ⁵⁵వత⁵⁶ని⁵⁷స్త్రి⁵⁸వ⁵⁹థో⁶⁰ వ⁶¹యో⁶²ద్వా⁶³ప్ర⁶⁴రో⁶⁵యా⁶⁶నా⁶⁷ం ప⁶⁸శ్చా⁶⁹ద్వా-
 తో⁷⁰వా⁷¹తో⁷²హ భూ⁷³న ఋ⁷⁴షి⁷⁵రు⁷⁶దీ⁷⁷చీ⁷⁸ ది⁷⁹శా⁸⁰గ్⁸¹ం శ⁸²ర⁸³దృ⁸⁴తూ⁸⁵నా⁸⁶ం మి⁸⁷త్రా-
 వ⁸⁸రు⁸⁹ణౌ దై⁹⁰వతా⁹¹హ⁹²ష్టం ద్రవి⁹³ణమె⁹⁴కవి⁹⁵గ్⁹⁶ం శస్తో⁹⁷మస్స ఉ⁹⁸త్రి⁹⁹ణ¹⁰⁰వ¹⁰¹వత¹⁰²ని-
 ని¹⁰³స్తు¹⁰⁴ర్య¹⁰⁵వా¹⁰⁶ద్వయ¹⁰⁷ ఆ¹⁰⁸స్క¹⁰⁹న్దో¹¹⁰యా¹¹¹నా¹¹²ము¹¹³త్త¹¹⁴రా¹¹⁵ద్వా¹¹⁶తో¹¹⁷వా¹¹⁸తః ప్ర-
 త్న ఋ¹¹⁹షి¹²⁰రూ¹²¹ధ్వా¹²²ది¹²³శా¹²⁴గ్¹²⁵ం హే¹²⁶మ¹²⁷న్త¹²⁸శి¹²⁹శి¹³⁰రా¹³¹వృ¹³²తూ¹³³నా¹³⁴ం బృ¹³⁵హ¹³⁶స్ప-
 తి¹³⁷దే¹³⁸వతా¹³⁹ వ¹⁴⁰చో¹⁴¹ ద్రవి¹⁴²ణం¹⁴³త్రి¹⁴⁴ణ¹⁴⁵వస్తో¹⁴⁶మస్స ఉ¹⁴⁷త్రయ¹⁴⁸స్త్రి¹⁴⁹గ్¹⁵⁰ం శ-
 వత¹⁵¹నిః ప¹⁵²ష్ఠ¹⁵³వా¹⁵⁴ద్వయో¹⁵⁵భి¹⁵⁶భూ¹⁵⁷ర¹⁵⁸యా¹⁵⁹నా¹⁶⁰ం వి¹⁶¹ష్వ¹⁶²గ్వా¹⁶³తో¹⁶⁴వా¹⁶⁵త¹⁶⁶స్స-
 ప్ర¹⁶⁷ణా¹⁶⁸ ఋ¹⁶⁹షిః పి¹⁷⁰త¹⁷¹రః పి¹⁷²తా¹⁷³మ¹⁷⁴హః ప¹⁷⁵రే¹⁷⁶వ¹⁷⁷రే¹⁷⁸తే¹⁷⁹నః పా¹⁸⁰న్తు¹⁸¹ తే¹⁸²నో¹⁸³-
 య¹⁸⁴న్త¹⁸⁵వ¹⁸⁶స్మి¹⁸⁷ స్ప¹⁸⁸ృ¹⁸⁹హ్న¹⁹⁰స్మి¹⁹¹న్త¹⁹²తే¹⁹³స్యా¹⁹⁴మా¹⁹⁵శి¹⁹⁶ష్ట¹⁹⁷స్యా¹⁹⁸ం పు¹⁹⁹రో²⁰⁰ధా-
 యా²⁰¹మ²⁰²స్మి²⁰³న్క²⁰⁴ర్మ²⁰⁵న్త²⁰⁶స్యా²⁰⁷ం దై²⁰⁸వ²⁰⁹హూ²¹⁰త్యా²¹¹మ్ ॥ ౬ ॥

వి¹ట్ప²ష్ఠ³వా⁴ద్వయో⁵ష్టా⁶వి⁷గ్⁸ం శ⁹తి¹⁰శ్చ ॥ ౩ ॥

 ధృ¹వ²క్షి³తి⁴ధృ⁵వ⁶యో⁷ని⁸ధృ⁹వా¹⁰సి ధృ¹¹వాం
 యో¹²ని¹³మా¹⁴ సీ¹⁵ద సా¹⁶ధ్యా¹⁷ ఉ¹⁸ఖ్య¹⁹స్య²⁰ కై²¹తుం ప్ర²²థ²³మం పు²⁴రస్తా²⁵ద²⁶శ్వినా²⁷-
 య²⁸ధ్వ²⁹రూ³⁰ సా³¹ద³²య³³తా³⁴మి³⁵హ త్వా³⁶ స్వ³⁷ద³⁸క్షే³⁹ దక్ష⁴⁰పి⁴¹తే⁴²హ⁴³సీ⁴⁴ద⁴⁵దై⁴⁶వ-
 త్రా⁴⁷ పృ⁴⁸థి⁴⁹వీ⁵⁰బృ⁵¹హ⁵²తీ⁵³ ర⁵⁴రా⁵⁵ణా⁵⁶ స్వా⁵⁷న⁵⁸స్థా⁵⁹ త⁶⁰ను⁶¹వా⁶²సం వి⁶³శ⁶⁴స్వ * పి-

తే॒వై ధి॑శూ॒నవ॑ . ఆసు॑ శే॒వాఽశ్వినా॑ఽధ్వ॒రూ సా॑దయతామిహ
 త్వా । కు॒లూ॒యినీ॑ వసు॒మతీ॑ పయో॒ధార॑యం నో॒వధా॑ బహు॒ల-
 గ్ం సు॒వీర॑మ్ ॥ ౭ ॥ అపా॑మతిం దుర్మ॒తిం బా॑ధమానా రా-
 యస్సో॑షే॒యజ్ఞప॑ తిమా॒భజన్తీ॑సువధే॒హి యజ॑మానాయ పోష-
 మశ్వినా॑ఽధ్వ॒రూ సా॑దయతామిహ త్వా । అగ్నేః పురీ॑షమసి దే॒వ-
 యానీ॑ తాంత్రా వి॒శ్వేఅ॑భిగృ॒ణన్తు॑దై॒వాః । స్తామ॑పృష్ఠాఘృతవ॒తీ-
 హసీ॑దప్ర॒జావద॑స్త్వేద్రవి॒ణాఽఽయజ॑స్వాశ్వినా॑ఽధ్వ॒రూ సా॑దయతా
 మిహ త్వా । ది॒వోమూ॑ధాఽసి పృథి॒వ్యానా॑భి॒వైష్టమ్భనీ॑దిశా-
 మధి॑పత్నీ భువనానామ్ ॥ ౮ ॥ ఊర్మి॒ద్రోఘో॑ అపామసి వి-
 శ్వక॑మాత్ర॒ఋషి॑రశ్వినా॑ఽధ్వ॒రూ సా॑దయతామిహ త్వా । స॒జూర్
 ఋతు॑భి స॒సౌర్విధా॑భి స॒సౌర్వసు॑భి స॒సౌర్దుదై॑ స॒సౌరాద్ధి-
 త్యైస॒సౌర్విశ్వే॑ దే॒వైస॒సౌ దే॒వైస॒సౌ దే॒వైర్వయో॑నా-
 థైర్గ్న॑యేత్వా వై శ్వాస॒రాయా॑శ్వినా॑ఽధ్వ॒రూ సా॑దయతామిహ
 త్వా । ప్రా॒ణం॑మే పా॒హ్యప్రా॑నం మేపా॒హివ్యా॑నం మేపా॒హి * చ-
 త్సుర్మ॑ఉర్వార్యవిభాహిశ్రోత్రం మె॒శ్లోక॑యాపస్పి॒న్వోషధీ॑జన్వద్వి-
 పా॑త్పాహి చతు॒ష్పాద॑వది॒వోప్ర॑ష్ఠి మేరయ ॥ ౯ ॥

సు॒వీర॑ంభువనానామూర్వ్యాసప్తదశచ ॥ ౮ ॥

త్ర్యవి॒ర్వయ॑ప్రి॒ష్ఠృచ్ఛన్తో॑ ది॒త్యవా॑ఽధ్వయో విరాట్పు॒న్దః
 సజ్ఞా॑ వి॒ర్వయో॑గాయత్రీచ॒న్ద్ర ప్రి॒వథో॑వయ ఉ॒ష్ణిహా॑చ॒న్ద్రసు॒ర్య-

వా॒ద్య॒యోఽను॑ష్టు॒చ్ఛన్దః॑ ప॒ష్టవా॒ద్యయో॑ బృ॒హతీ॑చ॒న్ద్రక్ష॒తౌవయ॑స్స-
 తో॑బృ॒హతీ॑చ॒న్ద ఋ॒షభో॑వయః॒ కకు॑చ్ఛన్దో ధే॒నుర్వ॒యోజగ॑తీచ-
 న్దోఽన॒ద్వాన్ వయః॑ ప॒క్షిశ్చ॑న్దోఽస్తో॒వయో॑ వి॒వలం॑ చ॒న్దోన్మ॑ష్టి-
 ర్వ॒యోవి॑శాలం చ॒న్దఃపు॑రు॒షోవయ॑స్సన్ద్రం॒ చన్దో॑వ్యా॒ఘ్నావయోఽ-
 నాధృ॑ష్టం చ॒న్దస్సిగ్ం॑హ॒వోవయ॑శ్చ॒దిశ్చ॑న్దో వి॒ష్టమ్భో వ-
 యోఽధి॑పతిశ్చ॒న్దఃక్ష॒త్రంన॑యో మయన్దం చ॒న్దోవి॑శ్వక॒ర్మానయః॑ ప-
 ర॒మెష్ఠీ॑చ॒న్దో మూ॑ధా॒వయః॑ ప్ర॒జాప॑తిశ్చ॒న్దః ॥౧౦॥

పు॒రు॒షోవయ॑ష్ట॒ద్విగ్ం॑శతిశ్చ ॥ ౧౧ ॥

ఇ॒న్ద్రాగ్నీ॑ అ॒వ్యథ॑మా॒నా మి॒ష్టకాం॑ దృగ్ంహ॒తంయు॑ వమ్।
 ప్ర॒ప్తేన॑ ద్యా॒వాపృ॑థీవీ అ॒న్తరి॑క్షంచ వి॒బాధ॑తామ్। వి॒శ్వక॑ర్మా॒త్వా
 సా॒దయ॑త్వన్తరి॒క్షస్య॑ ప్ర॒ప్తే వ్య॑చ॒స్వతీం॑ ప్ర॒థస్వ॑తీం*భా॒స్వతీగ్ం॑
 సూరి॑మతీ॒మాయా॑ద్యాంభా॒స్యాపృ॑థీవీమో॒ర్వన్తరి॑క్షమన్తరి॒క్షంయ-
 చ్చాన్తరి॑క్షందృగ్ం ప్రా॒న్తరి॑క్షం మా॒హిగ్ంస్తీర్వి॑శ్వస్మై ప్రా॒ణాయా॑
 ప్రా॒నాయ॑ వ్యా॒నామో॒దానాయ॑ ప్రతి॒ష్ఠామై॑ చరి॒త్రాయ॑ వాయు-
 స్త్వాఽభి॑పాతుమహ్యస్వస్త్వాభది॒పా ॥౧౧॥ శం॑తమే॒నతయా॑ దై॒వ-
 తయా॑ఽజ్గి॒రస్వ॑ద్ధ్రు॒వాసీ॑షః। రా॒జ్జ్యసి॑ ప్రా॒చీది॑ గ్విరా॒డసి॑ డక్షి॒ణాది॑-
 ఖ్ని మ్రా॒డసి॑ ప్ర॒తీచీ॑ది ఖ్నిరా॒డస్య॑దీచీది గ॒ధిప॑శ్యసి బృ॒హతీ॑ది-
 గాయ॑ర్మై పా॒హి ప్రా॒ణంమే॑పా॒హ్య ప్రా॑నంమేపా॒హి వ్యా॑నంమేపా॒-

హిచక్షుర్మోపాహిత్రోత్రం మోపాహిమనోమేజిన్వ వాచంమోపిన్వా-
త్మానంమో పాహిజ్యోతిర్మయచ్ఛ ॥ ౧౨ ॥

ఛర్దిషాపిన్వషట్చ ॥ ౬ ॥

మాఛన్దః ప్రమాఛన్దః ప్రతిమాఛన్దోస్త్రీవిశ్చన్దః ప్రజీ-
శ్చన్దస్త్రిష్టహఛన్దో బృహతీఛన్దోఽనుష్టుప్చన్దో విరాట్చన్దోగా-
యత్రీఛన్దస్త్రిష్టహఛన్దో జగతీఛన్దః పృథివీఛన్దోఽన్తరిక్షం ఛన్దో
ద్యౌశ్చన్దః సుమాశ్చన్దో నక్షత్రాణిఛన్దోమనశ్చన్దో వాక్చన్దః
కృషిశ్చన్దో హిరణ్యంఛన్దో గౌశ్చన్దోఽజాఛన్దోఽశ్వశ్చన్దః ।
అగ్నిర్దేవతా ॥ ౧౩ ॥ వాతోదేవతా సూర్యోదేవతాచంద్రమా
దేవతా వసవో దేవతారుద్రాదేవతాఽఽదిత్యాదేవతావిశ్వేదేవా
దేవతామరుతోదేవతా బృహస్పతిర్దేవతాతేన్ద్రా దేవతా వరుణో
దేవతా మూర్ధాఽసిరాఙ్ధ్రా వాఽసి ధరుణా యన్త్ర్యసియమి-
త్రీషేత్వోజేత్వా కృష్యే త్వాక్షేమాయత్వాయన్త్రీరాఙ్ధ్రా-
వాఽసి ధరణీ ధత్యేసి ధరిత్యాయుషేత్వావచన్తేజసే
త్వాబలాయత్వా ॥ ౧౪ ॥

దేవతాఽఽయుషేత్వాషట్చ ॥ ౭ ॥

ఆశుస్త్రివృద్భాన్తః పశ్చదశోవ్యోమసప్తదశః ప్రతూర్తి-
రష్టాదశస్తవో నవదశోఽభివతస్సవిగ్ంశో ధరుణఏకవిగ్ంశోవ-
చో ద్వావిగ్ంశ స్సంభరణ స్త్రయోవిగ్ంశోయోనిశ్చతుర్విగ్ం-

శోగ¹ రా¹భః¹ ప¹ ఇ¹ చ¹ వి¹ గ్¹ ం¹ శ¹ ఓ¹ జ¹ స్త్రి¹ ణ¹ వః¹ క¹ ర్తు¹ రే¹ క¹ త్రి¹ గ్¹ ం¹ శః¹ ప్ర¹ తి¹ స్థా¹ త్రి¹ య-
 స్త్రి¹ గ్¹ ం¹ శో¹ బ¹ ధ¹ న్య¹ వి¹ష్ట¹ ప¹ చ¹ తు¹ స్త్రి¹ గ్¹ ం¹ శో¹ నా¹ క¹ ష్ట¹ త్రి¹ గ్¹ ం¹ శో¹ వి-
 వ¹ తో¹ ఽ¹ మ్మా¹ చ¹ త్వా¹ రి¹ గ్¹ ం¹ శో¹ ధ¹ త్ర¹ శ్చ¹ తు¹ ష్టో¹ మః¹ ॥ ౧౫ ॥

ఆశు¹ స¹ స¹ ప¹ త్రి¹ గ్¹ ం¹ శత్¹ ॥ ౮ ॥

అ¹ గ్నె¹ భా¹ గో¹ సి¹ దీ¹ టా¹ యా¹ ఆ¹ ధి¹ ప¹ త్యం¹ బ్ర¹ హ్మ¹ స్పృ¹ తంతి¹ వ-
 థో¹ మ¹ ఇ¹ స్ద్య¹ స్య¹ భా¹ గో¹ సి¹ వి¹ష్టో¹ రా¹ ధి¹ ప¹ త్యం¹ క్ష¹ త్ర¹ గ్¹ ం¹ స్పృ¹ తం¹ ప¹ ఇ¹ చ¹ ద¹ శ-
 స్తా¹ స¹ మో¹ వ్ర¹ చ¹ క్ష¹ సా¹ం¹ భా¹ గో¹ సి¹ ధా¹ తు¹ రా¹ ధి¹ ప¹ త్యం¹ జ¹ ని¹ త్ర¹ గ్¹ ం¹ స్పృ¹ త-
 గ్¹ ం¹ స¹ ప¹ ద¹ శ¹ స్తా¹ స¹ మో¹ మి¹ త్ర¹ స్య¹ భా¹ గో¹ సి¹ వ¹ రు¹ ణ¹ స్యా¹ ధి¹ ప¹ త్యం¹ ది¹ వో¹ వ్ర¹ ష్టి-
 ర్వా¹ తా¹ స్పృ¹ తా¹ ప¹ క¹ వి¹ గ్¹ ం¹ శ¹ స్తా¹ స¹ మో¹ ది¹ త్యై¹ భా¹ గో¹ సి¹ పూ¹ ష్ట¹ ఆ¹ ధి¹ ప¹ త్య-
 మో¹ జ¹ స్పృ¹ తం¹ త్రి¹ ణ¹ వ¹ స్తా¹ స¹ మో¹ వ¹ సూ¹ నా¹ం¹ భా¹ గో¹ సి¹ ॥ ౧౬ ॥ రు¹ ద్రా¹ణా-
 మా¹ ధి¹ ప¹ త్యం¹ చ¹ తు¹ ష్పా¹ ద్స్పృ¹ తం¹ చ¹ తు¹ ర్వి¹ గ్¹ ం¹ శ¹ స్తా¹ స¹ మ¹ ఆ¹ ది¹ త్యా¹ నా¹ం¹
 భా¹ గో¹ సి¹ మ¹ రు¹ తా¹ మా¹ ధి¹ ప¹ త్యం¹ గ¹ భా¹ స¹ స్పృ¹ తాః¹ ప¹ చ¹ వి¹ గ్¹ ం¹ శ¹ స్తా¹ స¹-
 మో¹ దై¹ వ¹ స్య¹ స¹ వి¹ తు¹ భా¹ గో¹ సి¹ బృ¹ హ¹ స్ప¹ తై¹ రా¹ ధి¹ ప¹ త్యగ్¹ ం¹ స¹ మి¹ చీ¹ ది-
 శ¹ స్పృ¹ తా¹ శ్చ¹ తు¹ ష్టో¹ మ¹ స్తా¹ స¹ మో¹ యా¹ వా¹ నా¹ం¹ భా¹ గో¹ స్య¹ యా¹ వా¹ నా-
 మా¹ ధి¹ ప¹ త్యం¹ ప్ర¹ జా¹ స్పృ¹ తా¹ శ్చ¹ తు¹ శ్చ¹ త్వా¹ రి¹ గ్¹ ం¹ శ¹ స్తా¹ స¹ మ¹ ఋ¹ భూ¹ ణా¹ం¹
 భా¹ గో¹ సి¹ వి¹ శ్వే¹ షా¹ం¹ దై¹ వా¹ నా¹ మా¹ ధి¹ ప¹ త్యం¹ భూ¹ తం¹ ని¹ శా¹ న్త¹ గ్¹ ం¹ స్పృ¹ తం¹
 త్రయ¹ స్త్రి¹ గ్¹ ం¹ శ¹ స్తా¹ స¹ మః¹ ॥ ౧౭ ॥

వ¹ సూ¹ నా¹ం¹ భా¹ గో¹ సి¹ షట్¹ త్వా¹ రి¹ గ్¹ ం¹ శ¹ చ్చ¹ ॥ ౯ ॥

 ఏకయామస్తువత ప్రజా అధీయన్త ప్రజాపతిరధిప-
 తిరాసీత్తిస్సభిరస్తువత బ్రహ్మస్సజ్యత బ్రహ్మణస్సతిరధిపతిరాసీత్ప్వఞ్చభి-
 రస్తువత భూతాన్యస్సజ్యన్త భూతానాంపతిరధిపతిరాసీత్సప్తభిరస్తువత
 సప్తర్షయోఽస్సజ్యన్త ధాతాఽధిపతిరాసీన్నవభిరస్తువత పితరోఽ-
 స్సజ్యన్తా దితిరధి పతన్యసీదేకాదశభిరస్తువత తత్త్వోఽస్సజ్యన్తా-
 తత్త్వోఽధిపతిరాసీత్ప్రయోదశభిరస్తువత మాసా అస్సజ్యన్త సంవ-
 త్సరోఽధిపతిః ॥ ౧౮ ॥ ఆసీత్ప్వఞ్చదశభిరస్తువత త్త్వత్ప్రమస్సజ్య-
 తెన్దోధిపతిరాసీత్సప్తదశభిరస్తువత ప్రశవోఽస్సజ్యన్త బృహస్పతిరధి-
 పతిరాసీన్నవదశభిరస్తువత శూద్రాగ్ర్యావస్సజ్యతా మహారాత్రే
 అధిపతీ ఆస్తామేకవింశత్యాఽస్తువతైకశఘాః ప్రశవోఽస్సజ్యన్త
 వరుణోఽధిపతిరాసీత్ప్రయోవింశత్యాఽస్తువత త్సుద్రాః ప్రశవోఽ-
 ఽస్సజ్యన్త పూషాఽధిపతిరాసీత్ప్వఞ్చవింశత్యాఽస్తువతార్ణవాః
 ప్రశవోఽస్సజ్యన్త వాయురధిపతిరాసీత్సప్త వింశత్యాఽస్తువత
 ద్యౌవాపృథివీ వి ॥ ౧౯ ॥ ఐతాం వసవో రుద్రా ఆదిత్యా అను-
 వ్యాయనైషామాధిపత్యమాసీన్నవవింశత్యాఽస్తువత వనస్పత-
 యోఽస్సజ్యన్త సోమోఽధిపతిరాసీదేకత్రింశతాఽస్తువత ప్రజా
 అస్సజ్యన్తయావానాంచాయావానాంచాధిపత్యమాసీత్ప్రయస్త్రిం-
 శతాఽస్తువత భూతాన్యశామ్యన్ప్రజాపతిః పరమైష్యధిపతిరాసీత్ ॥

సంవత్సరోఽధిపతిర్వ్యవశ్చత్రింశచ్చ ॥ ౧౦ ॥

* ఇయమైవసాయా ప్రథమావ్యాచ్ఛన్తన్తస్యాంచరతిప్రవి-
ష్టా । వధూజ్జాన నవగజ్జనిత్రీత్రయ ఏనాంమహిమానస్సచన్తై ।
ఛన్దస్వతీ ఉపస్తాపేపిశానె సమానంయోనిమనుసంచరన్తి । సూర్య-
పత్నీవిచరతః ప్రజానతీకైతుంకృణ్వానెఅజరై భూరిరతసా । ఋతస్య
పద్ధామనుతినౌ ఆఽగుస్త్రయోసుర్తాస్తోఅనుజ్యోతిషాఽగుః । ప్రజా
మెకారక్షత్యూజ్జమెకా ॥ ౨౦ ॥ వ్రతమేకారక్షతిదేవయానామ్ ।
చతుష్టోమో అభవద్యా తురీయాంజ్ఞస్య పతౌవృషయో భవన్తి ।
గాయత్రీంత్రిష్టుభంజగతీమనుష్టుభంబృహదక్షంయుజ్జానాస్సువరా-
భరన్నిదమ్ । ప౞చ్ఛభిధాతావిదధావిదంయతాసాగ్ంస్వస్మారజన-
యత్ప౞చ్ఛప౞చ్ఛ । తాసాముయన్తి ప్రయవేణప౞చ్ఛనానారూపాణీక్ర-
తవో వసానాః । త్రిగ్ంశధ్స్వసారఉపయన్తి నిష్క్రతగ్ంసమా-
నం కైతుంప్రతిముఞ్చమానాః ॥ ౨౧ ॥ ఋతూగ్ంస్తన్వతైకవయః
ప్రజానతీర్మధ్యే ఛన్దస్సఃపరియన్తిభాస్వతీః । జ్యోతిష్మతీప్రతిముఞ్చతై
నభోరాత్రీదైవీసూర్యస్యవ్రతాని । విపశ్యన్తిప్రశవోజాయమానానా-
నారూపామాతురస్యాఉపస్థే । ఎకాష్టకా తపసాతప్యమానాజ్జజాన
గభంమహిమానమిన్ద్రమ్ । తేన దస్మాన్వ్యసహన్త దైవా మా-
న్తాసురాణామభవచ్ఛచీభిః । అనానుజామనుజాం మామకతానత్యం
వదన్త్యన్విచ్ఛఎతత్ । భూయాసమ్ ॥ ౨౨ ॥ అన్యసుమతౌ యథా
యూయమన్యావోఅన్యామతిమాప్రయుక్త । అభూన్మమసుమతౌవిశ్వ-

వేదాఽప్యప్రతిష్ఠామవిదధిగ్రాధమ్ । భూయాసమస్య సుమతౌ యథా
 యూయమన్యావోఅన్యామతిమాప్రయత్క । పఞ్చవ్యష్టిరను పఞ్చ
 దోహగాం పఞ్చనామ్నిమృతవోఽనుపఞ్చ । పఞ్చదిశః పఞ్చద-
 శేనక్ష్తప్రాస్తమానమూర్ధ్నిఽరభిలోకమేకమ్ ॥ ౨౪ ॥ ఋతస్య గభః
 ప్రథమా హ్యశుష్యపామేకామహిమానంబిభర్తి । సూర్యసైన్య-
 కాచరతి నిష్క్రతేషు ఘర్మసైన్యకా సవితైకాం నియచ్ఛతి । యా
 ప్రథమా వ్యోచ్ఛథ్వా ధేనురభవద్యమే । సానఃపయస్వతీధుత్వో-
 త్తరాముత్తరాగ్ంసమామ్ । శుక్రఃషభానభసా జ్యోతిషాఽగాద్వి-
 శ్వరూపాశబలీరగ్ని కేతుః । సమానమథగ్ం స్వప్రస్యమానాబి-
 భ్రతీ * జరామజరఉష్మతఃగాః । ఋతూనాం పత్నీ ప్రథమేయ-
 మాఽగ్రాదహ్ంనైతీజనిత్రీప్రజానామ్ । ఏకాసతీబహుధోహోవ్య-
 చ్ఛస్య జీణాత్వంజరయసిసర్వమన్యత్ ॥ ౨౫ ॥

ఊజఃమేకాప్రతిముఞ్చమానాభూయాసమేకంపత్నైకాన్న
 విగ్ంశతిశ్చ ॥ ౧౧ ॥

అగ్నేజాతాన్ప్రణుదానస్సపత్నాన్ప్రత్యజాతాఞ్జాతవేదోనుద-
 స్వ । అస్తేదీదిహిసుమనాఅహేడన్తవస్యాగ్ంశమన్తివరూథఉద్భిత్ ।
 సహసాజాతాన్ప్రణుదానస్సపత్నాన్ప్రత్యజాతాఞ్జాత వేదోనుదస్వ ।
 అధినో బ్రూహిసుమనస్య మానోవయగ్ంస్యామప్రణుదానస్సప-
 త్నాన్ । చతుశ్చత్వారిగ్ంశస్తామోవహ్ంన్ద్రవిణగ్ంఘోడశస్తా-

నో॑ద్ది॒వో॑ అ॒గ్నే॑ పృ॒థి॒వ్యా వి॒శ్వా॑యు॒ధే॒హి॒యజ॑థా॒యదే॑వ । యథీ॒-
 మహి॑దివిజాత ప్రశ॒స్తం॑ తద॒స్తాసు॑ద్రవిణం॒ ధేహి॑చిత్రమ్ । యథా॑హో॒-
 తర్క॑నుషః ॥ 30 ॥ దే॒వతా॑ తాయ॒జ్ఞభి॑స్సూ॒నో సహ॑స్తాయజాసి । ఎ॒వానో॑
 అ॒ద్యస॑మనా॒సమా॑నానుశన్నగ్న ఉ॒శతో॑ యక్షి దే॒వాః । అగ్ని॑-
 మీ॒డే పు॒రోహి॑తం య॒జ్ఞస్య॑ దే॒వమృ॑త్విజమ్ । హో॒తార॑గ్ం రత్న-
 ధా॒తమమ్ । వృ॒షాసా॑మ ద్యు॒మాగ్ం॑ అ॒సివృ॑షా దే॒వ వృ॑షప్రతః । వృ॒షా
 ధర్మా॑ణి దధి॒షే । సాంత॑పనా॒త్తదగ్ం॑ హ॒విర్మృ॑తస్త॒జ్జుజు॑ష్టన । యుష్మా-
 ణో॒తీరి॑శాదసః । యో॒నౌ మతో॑వసవో దుర్॒హృణా॑యు॒స్తిరస్స-
 త్యాని॑ మరుతః ॥ 31 ॥ జి॒ఘాగ్ం॑సాత్ । ద్రు॒హః పా॑శంప్రతి సముచీ॒ష్ట
 తపి॑ష్ఠే॒న తప॑సాహ॒న్తనా॑తమ్ । సం॒వత్స॑రీణా మరుతస్త్వకా॒ఉరు॑క్ష-
 యాస్సగ॑ణా మానుషే॒షు । తే॒స్మత్పా॑శాన్సృ॒ముచ్చ॑త్వగ్ం హ॒స-
 స్సాంత॑ప్రనా మది॒రా మాద॑యిష్ణవః । * పి॒ప్రీ॑హి దే॒వాగ్ం ఉ॒శ-
 తో॒యవి॑ష్ఠ వి॒ద్వాగ్ం॑ ఋ॒తూగ్ం॑ ఋ॒తుప॑తేయజైహ । యే॒దై-
 వ్యాఋ॒త్విజ॑స్తేభి॒రగ్నే॑ త్వగ్ం హో॒త్యాణా॑మ॒స్యాయ॑జిష్ఠః । అ-
 గ్నే॒యద॑ద్యవిశో అ॒ధ్వర॑స్యహోతః పా॒వక ॥ 32 ॥ శో॒చే॒వె-
 ష్టగ్ం॑ హి॒యజ్వా॑ । ఋ॒తాయ॑జాసిమహి॒నా వి॒యద్భూ॑ర్ హ॒వ్యా
 వహ॑యవిష్ఠయా॒తేఅ॑ద్య । అగ్ని॑నా॒రయి॑మశ్శ॒చతో॑ష్టమే॒వది॑వేది॒వే ।
 యశ॑సం॒వీర॑వ॒త్తమమ్ । గ॒యస్సా॑నో॒అమి॑వహ॒వసు॑విత్పుష్టి॒వధే॑నః ।
 సు॒మిత్ర॑స్సామనోభవ । గృ॒హమే॑థా॒సత॑గతమరుతో॒మాప॑భూతన ।

ప్రముఖాన్తాన్తా అగ్ంహసః । పూర్వీభిర్ హిదదాశిమశరద్భిర్మ-
 రుతోవయమ్ । మహోభిః ॥ ౩౩ ॥ చర్షణీనామ్ । ప్రబుధ్ని-
 యా ఈరతేవో మహాగ్ంసి ప్రణామాని ప్రయజ్యవస్తిరభ్యమ్ ।
 సహస్రియందమ్యం భాగమేతం గృహమేధీయంమరుతోజుషభ్యమ్ ।
 ఉపయమేతి యువతిస్తుదక్షందౌషానస్తార్ హవిష్మతీఘృతాచీ ఉ-
 ప్తస్వైనమరమతిర్వస్తూయుః । ఇమోఅగ్నై వీతతమానిహవ్యాఽ-
 జస్రా వక్షీ దైవతాతిమచ్ఛ । ప్రతినఈగ్ంసురభీణీవియన్తు । క్రీడం
 వశ్యధోమారుతమనర్వాణగ్ం రథేశుభమ్ ॥ ౩౪ ॥ కణ్వాఅభిప్ర-
 గాయత । అత్యాస్తానయేమరుతస్వఞ్శ్చోయక్షదృశౌనశుభయ-
 న్తమర్యాః । తేహర్మ్యేష్టాశ్శిశ్వున శుభ్రావథ్నాస్తానప్రక్రీడినః
 పయోధాః । ప్రేషామజ్మేషు విధురెవరెజతేభూమిర్యామేషుయ-
 ధ్ధయుజ్జతే శుభే । తేక్రీడయోధునయోభ్రాజదృష్టయస్త్వయం
 మహిత్వంపనయన్తధూతయః । ఉపహ్వరేషు యదచిధ్వంయ-
 యింవయ ఇవమరుతః కేన ॥ ౩౫ ॥ చిత్పథా । శ్చోతన్తికోశాఉప
 వోరథేష్వాఘృతముక్షతామధువణ్ణమచతే । అగ్నిమగ్నిగ్ం
 హవీమభిస్సదాహవన్తవిశ్వతిమ్ । హవ్యవాహం పురుప్రియమ్ ।
 తగ్ంహిశశ్వన్త ఈడతేస్త్రిచాదైవం ఘృతశ్చతా । అగ్నిగ్ం
 హవ్యాయ వోధవే ఇన్ద్రాగ్నిరోచనాదివశ్శచ ధ్వత్రమిన్ద్రోవో

విశ్వతస్పరీన్ద్రం నరౌవిశ్వకర్మహావిషావావృధానో విశ్వకర్మన్
హావిషా వధానేన ॥ ౩౬ ॥

సూర్యస్య మనుషోమరుతః పావక్తమహోభీరథే శుభం కే-
నవత్పత్వారిగ్ శచ్చ ॥ ౧౩ ॥

అపాం త్వేమన్నయం పురఃప్రాచీధ్రువక్షి తిస్త్రివిరిన్ద్రాగ్నీ
మాచన్ద్ర ఆశుస్త్రివృన్దగ్నైర్భాగోఽస్యైకయైమైవ సాయాఽగ్నై
జాతానగ్నివృత్తాణిత్రయోదశ ॥ ౧౩ ॥

అపాం త్వేన్ద్రాగ్నీ ఇయమైవదేవతాతా వత్త్రిగ్ శత్ ॥ ౩౬ ॥

అపాం త్వేమహా హావిషా వధానేన॥

హరిః ఓం శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు ॥

చతుర్థకాండే చతుర్థప్రశ్నః

హరిః ఓం॥ రశ్మిరసిక్షయాయత్వాక్షయంజన్వప్రతిరసిధ-
 ర్మాయత్వా ధమ్జన్వాన్వితిరసిదివేత్వాదివంజన్వ సంధిరస్య-
 న్తరిక్షాయత్వాన్తరిక్షంజన్వ ప్రతిధిరసి పృథివ్యైత్వా పృథివీం
 జన్వవిష్టమ్భాసివృష్ట్యైత్వా వృష్టింజన్వ ప్రవాన్యహేన్
 త్వాన్హజన్వానువాన్సిరాత్రియైత్వరాత్రింజన్వోశిగసి ॥ ౧ ॥
 వసుభ్యస్తావసూజ్ఞన్వప్రకేతోసిరుద్రేభ్యస్తావ్రదాజ్ఞన్వ నుదీతి-
 రస్యాదిత్యేభ్యస్తాన్దిత్యాజ్ఞన్వాజ్ఞాసి పితృభ్యస్తా పితౄజ్ఞ-
 న్వతన్తురసిప్రజాభ్యస్తా ప్రజా జన్వ పృతనామాదసి ప్రశుభ్య-
 స్తాప్రశూజ్ఞన్వరైవదస్యాషధీభ్యస్తాషధీజ్ఞన్వాభిజిదసి యుక్త-
 గ్రావేంద్రియ త్వేన్ద్రిం జన్వా ధిపతిరసి ప్రాణాయ ॥ ౨ ॥ త్వా
 ప్రాణంజన్వయన్తాన్యప్రానాయత్వాన్ప్రానంజన్వ సగ్ంసర్పాసిచ-
 క్షుషేత్వా చక్షుజ్ఞన్వ వయోధాఅసిశ్రోత్రాయత్వా శ్రోత్రం
 జన్వత్రివృదసి ప్రవృదసిసంవృదసి వివృదసిసగ్ంరోహణాసిసీరో-
 హణాసి ప్రరోహణాన్యనురోహణాసి వసురోసి వెష్మశిరసి వస్య-

ఉశిగసిప్రాణాయతిచత్వారిగ్ంశచ్చ ॥ ౧ ॥

 రాజ్యసిప్రాచీదిగ్వసవస్తైదైవా అధిపతయోఽగ్నిర్
హేతీనాం ప్రతిధతా త్రివృత్త్వాస్తామః పృథివ్యాగ్ం శ్రయత్వా-
జ్యముక్థమవ్యథయత్సభాతురథస్తరగ్ం సామప్రతిష్ఠిత్యైవిరాడసి
దక్షిణదిగుదాస్తై దైవా అధిపతయ ఇన్ద్రో హేతీనాం ప్రతిధ-
తా పశ్చిదశస్తాస్తామః పృథివ్యాగ్ం శ్రయతుప్రఉగముక్థమవ్య-
థయత్సభాతుబృహథామప్రతిష్ఠిత్యైస్తమాడసిప్రతీచీదిక్ ॥ ౪ ॥

 అదిత్యాస్తై దైవా అధిపతయస్సోమో హేతీనాం ప్రతిధతా-
స్పదశస్తాస్తామః పృథివ్యాగ్ం శ్రయతు మరుత్వతీయముక్థమ-
వ్యథయత్సభాతు వైరూపగ్ం సామప్రతిష్ఠిత్యై స్వరాడస్యదీచీ-
దిగ్విశ్వైతైదైవా అధిపతయో వరుణో హేతీనాం ప్రతిధతైకవి-
గ్ంశస్తాస్తామః పృథివ్యాగ్ం శ్రయతు నిష్కేవల్యముక్థమవ్య-
థయత్సభాతు వైరాజగ్ం సామప్రతిష్ఠిత్యా అధిపత్యసి బృహ-
తీదిజ్మరుతస్తై దైవా అధిపతయః ॥ ౫ ॥ బృహస్పతిర్ హేతీనాం
ప్రతిధతా త్రిణవత్రయస్త్రిగ్ంశౌ త్వాస్తామా పృథివ్యాగ్ం
శ్రయతాం వైశ్వదేవాగ్నిమారుతే ఉక్థై అవ్యథయన్తి స్తభీతాగ్ం
శాక్వరరేవతే సామనీ ప్రతిష్ఠిత్యా అన్తరిక్షాయర్షయస్తా ప్ర-
థమజాదైవేషుదివోమాత్రయా వరిణా ప్రథన్తువిధతా చాయ-
మధిపతిశ్చ తేత్వా సర్వేసంవిదానానాకస్యప్రప్తేనువగే లోకే
యజమానంచసాదయన్తు ॥ ౬ ॥

ప్రతీచీది జ్ఞరుతస్తై దైవా అధిపతయశ్చ త్వారిగ్ శచ్చ ॥ ౧ ॥

 అయంపురోహారి కేశసూర్యరశ్మిస్తస్య రథగృథన-
శ్చరథౌజాశ్చ సేనానిగ్రామణ్యౌ పుష్పకస్థలాచ కృతస్థలాచా శ్చ-
రసౌయాతుధానాహేతీరక్షాగ్ంసి ప్రహేతిరయందక్షిణా విశ్వక-
మా తస్యరథస్త్వనశ్చరథే చిత్రశ్చ సేనానిగ్రామణ్యౌ మేనకా
చసహజన్యాచాఘరసౌ నంఖివఃప్రశవోహేతిః పౌరుషేయోవధః
ప్రహేతి రయం ప్రశ్చా ద్విశ్వవ్యచాస్తస్యరథప్రోక్షశ్చాసమరథ-
శ్చసేనానిగ్రామణ్యౌ ప్రస్థోచస్తీచ ॥ ౨ ॥ అనుష్టోచస్తీచాఘ-
రసౌ సపాహేతివ్యాఘ్రాః ప్రహేతిరయ ముత్తరాద్నయ-
ద్వసుస్తస్యసెనజిచ్చ సుషేణశ్చ సేనానిగ్రామణ్యౌ విశ్వాచీచ
ఘృతాచీచాఘరసౌవాహేతిర్వాతః ప్రహేతిరయముపర్యర్వా-
గ్వసుస్తస్య తాక్ష్యశ్చా రిష్టసేమిశ్చ సేనానిగ్రామణ్యౌ వు-
ర్వశీ చ పూర్వచిత్తిశ్చాఘరసౌ విద్యుద్ధేతిరవసూర్జన్ప్రోహే-
తిస్తైభ్యోనమస్తైనోమృడయస్తుతేయం ॥ ౩ ॥ ద్విష్కోయశ్చనో
ద్వేష్టితంవోజమ్భేదధామ్యాయోస్త్యాసదనే సాదయామ్యవతః
శ్చాయాయాం నమస్సముద్రాయ నమస్సముద్రస్య చక్షనే వర-
మేష్ఠీ త్వా సాదయతుదివఃప్రప్యవ్యచస్వతీం ప్రథస్వతీం విభూ-
మతీం ప్రభూమతీం పరిభూమతీం దివం యచ్ఛ దివంద్యగ్ంహది-
వం మాహిగ్ంస్తీర్విశ్వస్మైప్రాణాయాపానాయవ్యా నాయోదానా-
య ప్రతిష్ఠామైచరితాయ సూర్యస్త్యాభిపాతు మహ్యస్వస్యా

ఛ॒ది॒ష్టా॒శం॒తమె॒న తయా॑ దై॒వతయా॑ఽజ్గి॒రస్వ॑ ద్ధృ॒వాసీ॑ద । ప్రా॒థ॒-
 ద॒శ్వో నయ॑వసె॒అవి॒ష్యయ॑దా॒మహస్స॑ంవర॒ణాద్వ్యస్థాత్॑ । *
 ఆద॑స్య॒వాతో అను॑వాతి॒శోచి॑రధ॒స్త్తత్రై॑వజనం కృ॒ష్ణ మస్మి॑ ॥ ౯ ॥

ప్ర॒మోచ॑న్తి॒చయగ్ం॑స్వ॒స్త్వాఽప్తా॑విగ్ంశతిశ్చ ॥ ౩ ॥

అగ్ని॑ మూ॒ధాధి॑వః * క॒కుత్స్థ॑తిః పు॒థివ్యాఅ॒యమ్ । అపా॑-
 గం॒రేతా॑గ్ంసి జన్వ॑తి । త్వా॒మగ్నై పు॒ష్కరా॑దధ్య॒థర్వా॑నిర॒మన్థ॑త ।
 మూ॒ధోఽవి॑శ్వ॒స్యవా॑ఘతః । అ॒యమ॑గ్ని॒స్సహ॑స్రి॒తోవా॑జస్య॒శతీ॑న-
 స్ప॑తిః । మూ॒ధాక॑వీర॒యీణా॑మ్ । భువో॑య॒జ్ఞస్య॑ర॒జస॑శ్చ నైతా
 యత్రా॑ ని॒యుద్భి॑స్స॒చసె॑ శి॒వాభిః॑ । ది॒విమూ॒ధానం॑ దధి॒షెసు॑వర్-
 షాం జి॒హ్వమ॑గ్నై చ॒కృషే॑హ॒వ్యవా॑హమ్ । అ॒బాధ్య॑గ్ని॒స్సమి॑ధాజ-
 నా॑నామ్ ॥ ౧౦ ॥ ప్ర॒తిధే॑ను॒మివా॑యతీ॒ముషా॑సమ్ । య॒హ్యి॒వప్ర॑-
 వ॒యాము॑జ్జిహ్వానాః । ప్ర॒భాన॑వస్సి॒స్రతే॑ నాక॒మచ్ఛ॑ । అవో॑చా॒మక॑వయే
 మే॒ధ్యా॒యవ॑చో వ॒న్దారు॑ వృ॒షభా॑య వృ॒ష్టే । గ॒విష్ఠి॑రో॒నమ॑సాస్తో-
 మమ॑గ్నా ది॒వీవ॑ర్తు॒క్తము॑వ్య॒ఞ్చమ॑శ్రేత్ । జన॑స్యగ్లోపా॒జని॑ష్టజా-
 గృ॒విర॑గ్ని॒స్సుద॑క్షు॒స్సువి॑తాయ న॒వ్యసె॑ । ఘృ॒తప్ర॑తీకో బృ॒హతా॑దివి-
 స్పృ॒శా ద్యు॑మద్విభాతి భ॒రతే॑భ్యశ్శు॒చిః । త్వా॒మగ్నై అ॑జ్గి॒రసః॑ ॥ ౧౧ ॥
 గు॒హాహి॑తమ॒న్వవి॑న్ద॒ఞ్చశ్రి॑యాణం వ॒నెవ॑నె । స జాయ॑సే మధ్య-
 మా॒నస్స॑హా మహ॒త్త్వామా॑హు॒స్సహ॑సస్సుత్రమ॒జ్గిరః॑ । య॒జ్ఞస్య॑
 కై॒తుం ప్ర॑థ॒మం పు॒రోహి॑తమ॒గ్నిం నర॑స్త్రి॒షధ॑స్థే సమి॒న్ధతే॑ । ఇ॒న్ద్రే-
 ణా॒దైవై॑స్స॒రథగ్ం॑స॒బర్హి॑షి॒షి నీ॒దన్ని॑హోతా॒యజ॑థాయస్సుక॒తుః ।

త్వాంచిత్రశ్రవస్తమహవంతే వితుజ్జన్తవః । శోచిష్కేశంపురుషి-
 యాగ్నేహవ్యాయ వోధవే । సఖాయస్సంవస్సమ్యత్సమిషవ్ ॥౧౨॥
 స్తోమంచాగ్నయేవర్షిషాయక్షితీనామూర్జానప్తైసహస్వతేనగ్ం-
 సమిద్యువసె వృషన్నగ్నై విశ్వాన్యర్యః । ఇడస్పదెసమిన్యసైసనో
 వసూన్యాభర । ఎనావోఅగ్నింనమస్తోజానపాతమాహువె । ప్రి-
 యంచేతిష్ఠమరతిగ్ం స్వధ్వరం విశ్వస్యదూతమమృతమ్ । సయోజ-
 తేఅరుషోవిశ్వభోజస్తాసదుద్రవథాన్వహుతః । సుబ్రహ్మయజ్ఞస్సుశమీ॥
 వసూనాందెవగ్ం రాధోజనానామ్ । ఉదస్యశోచిరస్థాదాజుహ్వనస్య
 మీధుషః । ఉద్ధూమాసో అరుషాసో దివిస్సృత స్సమగ్నిమిన్ధతైనరః ।
 అగ్నైవాజస్య గౌమతఈశానస్సహసోయహో । అస్తై ధేహిజా-
 తవెదో మహిశ్రవః । సగ్ధానోవసుష్కవిరగ్నిరీడన్యోగిరా । రైవద-
 స్సభ్యం పుర్వణీక దీదిహి । క్షుపో రాజన్నతత్మనాగ్నై వస్తారు-
 తోషసః । సతిగ్మజమ్భ ॥౧౪॥ రక్షసోదహప్రతి । ఆతే అగ్న ఇధీ-
 మహిద్యుమన్తం దేవాజరమ్ । యద్ధస్యాతైపనీయసీ సమిద్దీదయతి
 ద్యవీషగ్ం స్తోతృభ్య ఆభర । ఆతేఅగ్నఋచా హవిశ్శుక్రస్య
 జ్యోతిషస్పతే । సుశ్చన్ద్రదన్మవిశ్వతై హవ్యవాట్టుభ్యగ్ం హూయత
 ఇషగ్ంస్తోతృభ్య ఆభర । ఉభేసుశ్చన్ద్రనపిఃఋదవీ శ్రీణీవఆసని ।
 ఉతోన ఉత్పుపూర్యాః ॥ ౧౫ ॥ ఉక్థేషుశవసన్పతైఇషగ్ం స్తోతృభ్య
 ఆభర । అగ్నైతమద్యాశ్వంనస్తోమైఃక్రతుం నభద్రగ్ం హృదిస్ప-
 శమ్ । ఋధ్యామాతఃపీః । అథాహ్యగ్నై క్రతోభుద్రస్యదక్ష-

న్యస్తాధోః | రథీర్ ఋతస్య బృహతో బభూధ | ఆభిష్టే అద్యగ్గీర్ణిగ్నః -
 ణన్తోఽగ్నేదాశేమ | ప్రతేదివోనస్తనయన్తిశుష్మాః | ఎభినోఅ-
 కైభవానో అర్వాజ్ || ౧౬ || సువనజ్యోతిః | అగ్నే విశ్వేభిస్తు-
 మనా అనీకైః | అగ్నిం హోతారం మన్యేదాస్వంతం వసోస్సూ-
 నగ్ం సహసాజాతవేదసమ్ | విప్రం నజాతవేదసమ్ | యక్షాధ్వయా
 స్వధ్వరోదేవో దైవాచ్యాత్తపా | ఘృతస్య విభ్రాష్టిమనుశుక్రశో-
 చిషత్రజుహ్వనస్యస్తపిషః | అగ్నేత్వం నోఅస్తమః | ఉతత్రాతా
 శివో భవ వరూధ్యః | తంత్యాశోచిష్టదీదివః | సుమ్నాయనూన-
 మీమహౌసఖిభ్యః | వసురగ్నిర్వసుశ్రవాః | అచ్ఛానక్షీద్యుమత్త-
 మోరయిందాః || ౧౭ ||

జనానామజ్గీరస్తథిషగ్ం సుశమీ తిగ్మజమ్భ పుపూర్యాఅ-
 ర్వాజ్వసుశ్రవాః పశ్చచ || ౪ ||

ఇన్ద్రాగ్నిభ్యం త్వాస్తయుజాయుజాయునజ్యఘౌరాభ్యం
 తెజస్తావచస్తాకైభిస్తామేభిశ్చన్దోభీ రయ్యై పోషాయ సజాతా-
 నాం మధ్యమస్థాయాయమయాత్వా స్తయుజాయుజాయునజ్యఘౌ-
 మ్బాదులానితత్తిరబ్భియన్తి మైఘయన్తి వర్షయన్తి చుపుణీ-
 క్తానామాసిప్రజాపతినాత్వా విశ్వాభిధీభిరుపదధామి పృథివ్యద-
 పురమన్నేనవిష్టా మనుష్యాసై గోప్తారోఽగ్నిర్వియతోఽస్యాం
 తామహం ప్రపద్యే సా || ౧౮ || మేశర్మచవర్మచాస్త్వధిశ్చార-
 స్తరిక్షం బ్రహ్మణా విష్టా మరుతస్యైగోప్తారో వాయుర్వియతోఽస్యాం

తామహం ప్రపద్యేసామేశర్మచవర్మచాస్తు ద్యౌరపరాజితామృ-
తేన విష్ణాఽఽదిత్యాస్తై గోప్తారసూర్యోవియతౌఽస్యాంతామ-
హంప్రపద్యేసామేశర్మచవర్మచాస్తు ॥ ౧౯ ॥

సాఽష్టాచత్వారింశచ్చ ॥ ౧౯ ॥

 బృహస్పతిస్త్యా సాదయతు పృథివ్యాఃప్రప్తేజ్యోతి-
ష్మతీం విశ్వస్మైప్రాణాయా పానాయవిశ్వం జ్యోతిర్యచ్చాగ్నిస్మైధి-
పతిర్విశ్వకర్మాత్వా సాదయత్వన్తరిక్షస్యప్రప్తే జ్యోతిష్మతీంవిశ్వ-
స్మైప్రాణాయాపానాయ విశ్వం జ్యోతిర్యచ్చ వాయుస్మైఽధిపతిఃప్ర-
జాపతిస్త్యా సాదయతు దివఃప్రప్తే జ్యోతిష్మతీం విశ్వస్మై ప్రాణ-
యాపానాయ విశ్వం జ్యోతిర్యచ్చ పరమెష్ఠీ తేఽధిపతిః పురోవాత-
సనిరస్యబృహస్పతినిరసివిద్యుద్ధనిః ॥ ౨౦ ॥ అసిస్తనయిత్ను సని-
రసివృష్టిసనిరస్యగ్నైర్యాన్యసి దైవానామగ్నైయాన్యసి వాయోర్యా-
న్యసి దేవానాం వాయోయాన్యస్యన్తరిక్షస్య యాన్యసి దైవా-
నామన్తరిక్షయాన్యస్యన్తరిక్షమస్యన్తరిక్షాయ త్వా సలిలాయత్వా
సణీకాయత్వా సతీకాయత్వా కేతాయత్వా ప్రచేతసత్వావివ-
స్వతేత్వా దివస్త్యాజ్యోతిష ఆదిత్యేభ్యస్త్యచేత్వారుచేత్వా-
ద్యుతేత్వాభాసత్వా జ్యోతిషేత్వా యశోదాంత్యాయశసితేజో-
దాంత్య తేజసిపయోదాం త్వాపయసివచోదాంత్య వచసి
ద్రవిణోదాంత్యద్రవిణేసాదయామి తేనర్షితేన బ్రహ్మణా త-
యాదైవతయాఽఙ్గిరస్వద్భివాసీద ॥ ౨౧ ॥

విద్యుధస్సనిద్యుః తేత్వైకాన్నత్రిగ్శచ్చ ॥ ౬ ॥

భూయస్కృదసి వరివస్కృదసి * ప్రాచ్యస్యాధ్వాఽ-
 స్యన్తరిక్షసదస్యన్తరిక్షే సీదాప్సుషదసి శ్యేనసదసిగృద్ధ్రసదసి సు-
 పణాఽసదసి నాకసదసిపృథివ్యాస్త్యా ద్రవిణేసాదయామ్యన్తరిక్షస్య
 త్వాద్రవిణేసాదయామిదివస్త్యాద్రవిణేసాదయామి దిశాంత్యాద్రవి-
 ణే సాదయామిద్రవిణోదాంత్యాద్రవిణే సాదయామి ప్రాణంమే
 పాహ్యప్రానంమేపాహివ్యానంమే ॥ ౨౨ ॥ పాహ్యయైర్మేపాహివి-
 శ్వాయైర్మేపాహిస్తర్వాయైర్మే పాహ్యైర్మేయతైపరగ్ం హృన్నా-
 మతావెహిసగ్ంరభావహ్నే * పాఞ్చజన్యష్వప్యేధ్యైర్మేయా-
 వాఅయావాపవా ఊమాస్సబ్దస్సగరస్సుమేకః ॥ ౨౩ ॥

వ్యానంమేద్వాత్రిగ్శచ్చ ॥ ౭ ॥

అగ్నినా విశ్వాషాట్థ్నార్యేణస్వరాట్కృత్వా శచీపతిర్
 ఋషభేణత్వష్టా యజ్ఞేనమఘవా న్దక్షిణయాసువగౌ మన్యనావృ-
 త్త్రహంసాహద్యేనతనూధా అన్నేనగయః పృథివ్యాసనోద్భగ్భిర-
 న్నాదోవషట్కారేణధాసామ్నా తనూపావిరాజా జ్యోతిష్మా-
 న్బ్రహ్మణాసోమపాగోభిర్యజ్ఞం దాధార త్తత్రేణమనుష్యానశ్వేనచ
 రథేనచవజ్జ్యోతుభిః ప్రభుస్సంవత్సరేణ పరిభూస్తప్తసాఽనా-
 ధృష్టసునిర్యస్సంతనూభిః ॥ ౨౪ ॥

అగ్నినైకాన్నపఞ్చశత్ ॥ ౮ ॥

ప్రజాపతిర్హవసాన్ధోఽచ్చతోధాతా దీక్షామాగ్ం సవి-
 తాభృత్యాంపూమాసోమక్రయణ్యాం వరుణఉపనద్ధోఽసురఃక్షీయ-
 మాణోమిత్రః క్షీతశ్శిపివిష్ట ఆసాదితో నరన్ధిషః ప్రాహ్యమా-
 ణోఽధిపతిరాగతః ప్రజాపతిః ప్రణీయమానోఽగ్నిరాగ్నిదై బృ-
 హస్పతిరాగ్నిద్ధాస్సప్రణీయమాన ఇన్దో హవిధాన్ఽదితీరా-
 సాదితో * విష్ణురుపావహ్నియమాణోఽధర్వోప్తో యమోఽభి-
 షుతోఽపూతపాఽధూయమానో వాయుః పూయమానో మి-
 త్రఃక్షీరశ్రీరస్థీనక్తుశ్రీర్వైశ్వదేవ ఉన్నీతోరుద్ర ఆహుతోవా-
 యురావృతోనృచక్షుః ప్రతిఖ్యాతో భక్షఆగతః పితృణాం నా-
 రాశగ్ంసోఽసురాత్తస్సిన్ధురవభృథమవప్త్యన్ధముద్రోఽవగతస్స-
 లిలః ప్రప్లుతస్సువరుదృచం గతః ॥ ౨౫ ॥

రుద్రఏకవింశతిశ్చ ॥ ౯ ॥

కృత్తికానక్షత్రమగ్నిదేవతాఽగ్నే రుచస్థస్ప్రజాపతే-
 ధాతుస్సామస్యచేత్వారుచేత్వా ద్యుతేత్వాభాసత్వాజ్యో-
 తిషే త్వా రోహిణీ నక్షత్రం ప్రజాపతిదేవతా మృగశీర్షం
 నక్షత్రగ్ంసోమో దేవతాఽఽదాన్ నక్షత్రగ్ం రుద్రోదేవతా
 పునర్వసూ నక్షత్రమదితిదేవతా తిష్యనక్షత్రం బృహస్పతి-
 దేవతాఽఽశ్రేషా నక్షత్రగ్ం సపాదేవతా మఘానక్షత్రం
 పితరోదేవతాఽఽఘ్ననీనక్షత్రమ్ ॥ ౨౬ ॥ అర్యమాదేవతాఽఽఘ్ననీనక్ష-
 త్రంభగోదేవతాహస్తానక్షత్రగ్ంసవితా దేవతా చిత్రానక్షత్రమి-

ద్వోదైవతాస్వాతీనక్షత్రం వాయుదైవతావిశాఖే నక్షత్రమింద్రాగ్ని
 దైవతానూరాధా నక్షత్రం మిత్రో దైవతా రోహిణీనక్షత్రం-
 మింద్రో దైవతా విచృతౌ నక్షత్రం పితరో దైవతామూఢానక్షత్రం-
 మాహాదైవతామూఢానక్షత్రం విశ్వేదేవాదైవతా శ్రోణానక్షత్రం
 విష్ణుదైవతా శ్రవిష్టానక్షత్రం వసవః ॥ ౨౭ ॥ దైవతా శతభిష్ట-
 జ్జక్షత్రమింద్రో దైవతా ప్రొష్ఠపదా నక్షత్రమజపకపాదైవతా
 ప్రొష్ఠపదా నక్షత్రమహిబుధ్నియో దైవతా రైవతీ నక్షత్రం
 పూషాదైవతాశ్వయుజౌ నక్షత్రమశ్వినౌ దైవతాప్రభరణీన-
 క్షత్రం యమోదైవతా పూణాప్రశ్చాద్యత్తే దైవాఅదధుః ॥ ౨౮ ॥

ఫల్గునీనక్షత్రం వసవః శ్రుయస్త్రిగంశచ్చ ॥ ౨౯ ॥

మధుశ్చమాధవశ్చవాసన్తికావృతూ శుక్రశ్చ శుచిశ్చ
 గైష్మావృతూనభశ్చ నభశ్యశ్చవార్షికావృతూ ఇషశ్చౌజ్జ-
 శ్చ శారదావృతూ సహశ్చ సహశ్యశ్చ హేమన్తికావృతూత-
 పశ్చ తపశ్యశ్చ శైశిరావృతూ అగ్నేరన్తశ్శైషోసి కల్పతాం
 ద్యావాపృథివీ కల్పన్తామాప ఓషధీః కల్పన్తామగ్నయః పృథజ్మ-
 మజ్యైష్ఠ్యాయసవతాః ॥ ౩౦ ॥ యేగ్నయస్సమనసోన్తరా
 ద్యావాపృథివీశైశిరావృతూ అభికల్పమానా ఇన్ద్రమివ దైవా
 అభిసంవిశన్తు సంయచ్చ ప్రచేతాశ్చాగ్నేస్సోమస్య సూర్యస్యో-
 గ్రాచ భీమాచ పితృణాం యమస్యస్త్రిస్యధువాచపృథివీచ దై-
 వస్య సవితుర్మరుతాం వరుణస్యధర్మీచ ధర్మీచ మిత్రావరు-

ణయోర్మిత్రస్య ధాతుః ప్రాచీచప్రతీచీచ నసూనాగ్ంరుద్రాణా-
మ్ || 30 || * ఆదిత్యానాంతేతేఽధిపతయస్తైభ్యో నమస్తైనో

మృడయన్తుతేయం ద్విజ్ఞోయశ్చనోద్వేష్టి తం వోజమ్భే దధా-
మిసహస్రస్య ప్రమాఅసి సహస్రస్య ప్రతిమాఅసిసహస్రస్య వి-
మాఅసి సహస్రస్యోన్మా అసిసాహస్రాసిసహస్రాయ త్వేమామేల-
గ్న ఇష్టకాధేనవస్సన్వైకాచశతంచ సహస్రంచాయతంచ || 31 ||

నియుతంచ ప్రయితంచార్బుదంచన్యర్బుదంచసముద్రశ్చ మధ్యం
చాన్తశ్చ పరాధశ్చైమామేలగ్న ఇష్టకాధేనవస్సన్వప్తిస్సహ-
స్రమయతమక్షీయమాణా ఋతస్థాస్థస్థితా వృధో ఘృతశ్చ-
తో మధుశ్చత ఊజస్వతీస్వధావినీస్తా మేలగ్న ఇష్టకాధే-
నవస్సన్వవిరాజోనామ కామదుఘా అముతాముష్మిన్లోక || 32 ||

సప్రతారుద్రాణామయతంచపశ్చచత్వారిగ్ంశచ్చ || ౧౧ ||

సమిద్దిశామాశయానస్సప్తర్విన్మధోరతో మాధనః పాత్వ-
స్మాన్ | అగ్ని దేవోదుష్టరీతురదాభ్య ఇదంక్షుత్త్రగ్ంరక్షతుపా-
త్వస్మాన్ | రథస్తరగ్ం సామభిః పాత్వస్తాన్గాయత్రీఛన్దసాం విశ్వ-
రూపా | త్రివృన్నోవిష్ణయాస్తామో అహ్నగ్ంసముద్రోవాత ఇ-
దమోజః పిపతు | ఉగ్రా దిశామభిభూతిర్వయోధాశ్శుచిశ్శు-
క్రే అహన్యాజసీనా | ఇన్ద్రాధిపతిః పిపృతాదతోనోమహి || 33 ||

క్షుత్త్రం విశ్వతోధారయేదమ్ | బృహథ్సామక్షుత్త్రభృద్వృధ-
వృష్ణీయం త్రిష్టభాజశ్శుభిత ముగ్రవీరమ్ | ఇన్ద్రీస్తామేన పశ్చద-

శేన మధ్యమిదంవాతేన సగరేణరక్ష । ప్రాచీదిశాగ్ం సహాయశ్చ
 యశస్వతీ విశ్వేదేవాః ప్రావృషాఽహ్నగ్ంసువర్వతీ । ఇదంక్ష-
 త్రం దుష్టరమస్త్యాజోఽనాధృష్టగ్ం సహస్రియగ్ం సహస్వత్ ।
 వైరూపేసామన్నిహతచ్ఛకేమ జగత్త్యేనం విత్వావేశయామః ।
 విశ్వేదేవాస్సప్తదశేన ॥ 3౪ ॥ వచః ఇదంక్షత్త్రగ్ం సలిలవాతః
 ముగ్రమ్ధ్రతీదిశాంక్షత్త్రమిదం దాధారోప్తస్థాఽఽశానాంమిత్ర-
 వస్తస్త్యాజః । మిత్రావరుణాశరదాఽహ్నం చికిత్సా అస్మైరాష్ట్రా-
 యమహిశర్మయచ్ఛతమ్ । వైరూజేసామన్నధిమే మనీషాఽనుష్టుభా
 సంభృతం వీర్యగ్ంసహః । ఇదం క్షత్త్రంమిత్రవద్రాద్రదాను
 మిత్రావరుణా రక్షతమాధిపత్యైః । సప్రమాద్దిశాగ్ం సహసామ్నీ
 సహస్వత్యృతుర్ హేమన్తోవిష్టయానః పిపతుః । అవస్యవా-
 తాః ॥ 35 ॥ బృహతీనుశక్వరీ రిమంయజ్ఞమవస్తునోఘృతాచీః ।
 సువర్వతీసుధుఘానః పయస్వతీదిశాం దైవ్యవతునోఘృతాచీ । త్వం
 గోపాః పురవతోతప్తశ్చాద్భృహస్పతే యామ్యాం యుజ్జివాచమ్ ।
 ఊర్ధ్వాదిశాగ్ం రన్తిరాశౌషధీనాగ్ం సంవత్సరేణసవితానోఅ-
 హ్నమ్ । రైవథ్సామాతిచ్ఛన్దా ఉచన్దోఽజాతశత్రుస్సాన్సానో
 అస్తు । స్తామ త్రయస్త్రిగ్ంశై భువనస్యపత్నివివస్వద్వాతేఅభి-
 నః ॥ 3౬ ॥ గృణాహి । ఘృతవతీ సవితరాధిపత్యైః పయస్వతీర-
 న్తిరాశానోఅస్తు । ధృవాదిశాం * విష్ణుప్త్యృణూర్దాఽస్యేశా-

నాసహస్రాయామనోతా । బృహస్పతిర్హితరిశ్వోత నాయుస్సంధు-
 వానావాతాఅభినోగృణన్తు । విష్ణుమౌఢివోభరుణః పృథివ్యా
 అస్యేశానా జగతోవిష్ణుపత్నీ । విశ్వవ్యచాక్షయన్తి సుభూతి-
 శ్శివానో అస్త్యదితిరుపస్థి । వైశ్వానరోసక్షాత్యా ప్రప్థో * ది-
 వ్యనునోఽద్యానుమతిరన్విదనుమతే త్వంకయా నశ్చిక్ర ఆభు-
 వతోఽద్యయుక్తే ॥ 32 ॥

మహి సప్తదశేనావస్యవాతా అభినోఽను సశ్చతుర్దశచ॥

రశ్మిరసిరాజ్యస్యయంపురోహరికశోఽగ్ని ధూధేన్ద్రా-
 గ్నిభ్యాం బృహస్పతిభూయస్కృదస్యగ్నినా విశ్వామాత్ప్వ-
 జాపతిమనసా కృత్తికామధుశ్చ సమిద్దిశాంద్వాదశ ॥ ౧౨ ॥

రశ్మిరసి ప్రతిధేనుమసిస్తనయిత్తు సనిరస్యాదిత్యానాగ్ం
 సప్తత్రిగ్ంశత్ ॥ 32 ॥

రశ్మిరసికో అద్యయుక్తే॥

హరిః ఓమ్॥

చతుర్థకాండే పంచమ ప్రశ్నః.

హరిః ఓం ॥ నమస్తై రుద్రమన్యవ ఉతోత ఇషవైనమః ।
 నమస్తై అస్తుధన్వనె బాహుభ్యాముతతైనమః యాత ఇషుశ్శివత-
 మాశివంబభూవతైధనుః । శివాశరవ్యాయాతవతయానోరుద్రమృ-
 డయ । యాతేరుద్రశివాతనూరఘోరాపాపకాశినీ । తయా న-
 స్తనువా శంతమయాగిరిశంతాభి చాకశీహి । యామిషుం గిరిశ-
 స్తహస్తై ॥ ౧ ॥ బిభర్ష్యస్తవే । శివాం గిరిత్రతాంకురుమాహి-
 గ్ంస్తీః పురుషంజగత్ । శివేనవచసాత్వా గిరిశాచ్ఛావదామసి ।
 యథానస్సర్వమిజ్జగదయక్ష్మగ్ం సుమనా అసత్ । * అధ్యవో-
 చదధివక్తా ప్రథమోదైవోభిషక్ । అహీగ్ంశ్చసర్వాజ్ఞామృత-
 స్సర్వాశ్చయాతుధాన్యః । అసాయస్తామో అరుణఉతబభృ-
 స్సుమన్గలః । యెచైమాగ్ం రుద్రాభితోదిక్షు ॥ ౨ ॥ శ్రితాస్స
 హస్త్రశోఽవైషాగ్ం హేడకుమహే । అసాయోవసపతి నీల
 గ్రివోవిలోహితః । ఉతైనంగోపా * అదృశన్న దృశన్న దహా
 ర్యః । ఉతైనంవిశ్వాభూతానిసద్దృష్టోమృడయాతినః । నమోఅస్తు
 నీలగ్రీవాయ సహస్రాక్షాయ మిథుషే । అథోయే అస్య సత్వా-

నోఽహం తెభ్యోఽకరం నమః । ప్రముఞ్చధన్వన్తస్త్వముభయో-
 రాత్రియోర్జ్యామ్ । యాశ్చ తేహస్తఇషవః ॥ 3 ॥ పరాతాభగ-
 వోవప । అవతత్య ధన్వన్త్యం సహస్రాక్షశతేషుధే । నిశీర్యశ-
 ల్యానాంముఖా శివోనస్సుమనాభవ । విజ్యంధనుః కప్తదిన్దో
 విశత్యోబాణవాగ్ం ఉత । * అనేశన్న స్యేషవ ఆభురస్య నిషక్తధిః ।
 యాతేహేతిర్మిథుష్ట మహస్తి బభూవతేఽనుః । తయాఽస్మాక్ విశ్వ-
 తస్త్వమయత్తయా పరిబుభుజ । నమస్తి అస్త్రాయధాయానాతతా-
 యధృష్టవే । ఉభాభ్యాముతతేనమోబాహుభ్యాం శవనస్వనై ।
 పరితేధన్వనోహేతిరస్మాన్వృణక్తువిశ్వతః । ఆధోయ ఇషుధిస్తవారే
 అస్మన్ని ధేహితమ్ ॥ ౪ ॥

హస్తిద్విక్షిప్తవఉభాభ్యాంద్వావిగ్ంశతిశ్చ ॥ ౧ ॥

నమోహిరణ్యబాహువే సెనాన్యేదిశాంచపతయెనమోనమో
 వృక్షేభ్యోహారికేశేభ్యః పశూనాం పతయెనమోనమస్సస్పిజ్జరాయ
 త్విషీమతేపథీనాం పతయెనమోనమోబభుశాయవివ్రాధినేఽన్నా-
 నాంపతయె నమోనమోహారికశాయోపవీతినే పుష్టానాం పతయెన-
 మోనమోభవస్యహేత్యై జగతాంపతయెనమోనమోరుద్రాయాత
 తావినైతైతాణాం పతయెనమో నమస్సూతాయాహన్త్యాయవనా-
 నాంపతయెనమోనమః ॥ ౫ ॥ రోహితాయస్థపతయేవృక్షాణాంపత-
 యెనమో నమోమన్త్రిణేవాణిజాయకక్షాణాంపతయెనమోనమోభు
 వన్తయె వారివన్క్రూతాయాషధీనాంపతయె నమోనమఉచ్చైర్మో-

షాయాక్త స్తయ తేప తీనాంపతయై నమో నమః క్షణ్ణ వీతాయథావ
తై సత్వనాంపతయై నమః ॥ ౬ ॥

వనానాంపతయై నమో నమ ఏకాన్నతి గ్ంశచ్చ ॥ ౧ ॥

నమస్సహమానాయనివ్యాధిన ఆవ్యాధినీనాం పతయై నమో
నమః కకుభాయ నిషజ్జీణేస్తైనానాంపతయై నమో నమో నిషజ్జీణఇషు-
ధిమ తైతస్కరాణాం పతయై నమో నమో వచ్చ తేపరివచ్చ తేస్తాయూ
నాం పతయై నమో నమో నిచైరవే పరిచరాయారణ్యానాంపతయై న-
మో నమస్సక్తావిభ్యో జిఘాగ్ంసద్భ్యముష్టతాంపతయై నమో న-
మోఽసిమద్భ్యన్తంచరదభ్యః ప్రకృన్తానాంపతయై నమో నమఉష్ఠీ-
షిణేగిరిచరాయకులుఞ్చానాం పతయై నమో నమః ॥ ౭ ॥ ఇషుమ-

ద్భ్యధన్వావిభ్యశ్చవో నమో నమ ఆతన్వానెభ్యః ప్రతిదధానెభ్యశ్చ
వో నమో నమః ఆయచ్చద్భ్యవిస్త్రజద్భ్యశ్చవో నమో నమోఽస్య-
ద్భ్యవిధ్యద్భ్యశ్చవో నమో నమ ఆసీనెభ్యశ్చయానేభ్యశ్చ వో న-
మో నమస్సప్తద్భ్యజాగ్రద్భ్యశ్చ వో నమో నమస్తిష్ఠద్భ్యధావ-
ద్భ్యశ్చవో నమో నమస్సభాభ్య స్సభాపతిభ్యశ్చవో నమో
నమో అశ్వేభ్యోఽశ్వపతిభ్యశ్చవో నమః ॥ ౮ ॥

కులుఞ్చానాంపతయై నమో నమోఽశ్వపతిభ్యస్త్రీణిచ ॥ ౩ ॥

నమఆవ్యాధినీభ్యోవివిధ్యస్త్రీభ్యశ్చవో నమో నమఉగణాభ్య-
స్త్రగ్ంహతీభ్యశ్చవో నమో నమో గ్రుఢేభ్యోగ్రుఢపతిభ్యశ్చవో
నమో నమో వ్రాతేభ్యోవ్రాతపతిభ్యశ్చవో నమో నమోగణేభ్యోగణ

పతిభ్యశ్చవోనమోనమోవిరూపేభ్యోవిశ్వరూపేభ్యశ్చవోనమోన-
 మోమహాదభ్యఃకుల్లకేభ్యశ్చవోనమోనమోరథిభ్యోరథేభ్యశ్చ
 వోనమోనమోరథేభ్యః ॥ ౯ ॥ రథపతిభ్యశ్చవోనమోనమోసే-
 నాభ్యసేనానిభ్యశ్చవోనమోనమోత్తృభ్యస్సంగ్రహీతృభ్యశ్చవో
 నమోనమోస్తృభ్యోరథకారేభ్యశ్చవోనమోనమోకులారేభ్యః క-
 ర్మారేభ్యశ్చవోనమోనమోపుష్కేభ్యోనిషాదేభ్యశ్చవోనమోన-
 మోమహాదభ్యఃకుల్లకేభ్యశ్చవోనమోనమోమృగయభ్య-
 శ్చనిభ్యశ్చవోనమోనమోశ్వభ్యశ్చపతిభ్యశ్చవోనమో ॥ ౧౦ ॥

రథేభ్యశ్చపతిభ్యశ్చద్వైచ ॥ ౪ ॥

నమోభవాయచరుద్రాయచనమశ్శర్వాయచ పశుపతయేచ
 నమోనీలగ్రీవాయచ శితీకణ్ఠాయచనమోకపదిసేచవృష్టకేశాయ
 చనమస్సహస్రాక్షాయచ శతధన్వనెచనమోగిరిశాయచ శిషిష్టా-
 యచనమోమీధుష్టమాయచెషుమతేచనమోహస్వాయచ
 వామనాయచనమోబృహతేచవర్షీయసెచనమోవృద్ధాయచసం-
 వృద్ధ్వనెచ ॥ ౧౧ ॥ నమో అగ్రియాయచ ప్రథమాయచనమోఆశవే
 చాజిరాయచనమోశ్రీఘ్రియాయచశీభ్యాయచనమోఘోమ్యాయచా-
 వస్త్వన్యాయచనమోస్సోతస్యాయచ ద్వీప్యాయచ ॥ ౧౨ ॥

సంవృద్ధ్వనెచ పంచవింశతిశ్చ ॥ ౫ ॥

నమోజ్యేష్ఠాయచ కన్తిష్ఠాయచనమోపూర్వజాయచాపర్-
 జాయచనమోమధ్యమాయచాపగర్భాయచనమోజఘన్యాయచ

మో॑ అ॒గ్రై॒ వ॒థా॒య॒ చ॒ దూ॒రై॒ వ॒థా॒య॒ చ॒ న॒మో॒ హ॒స్తై॒ చ॒ హ॒నీ॒య॒ సే॒చ॒ న॒-
 మో॑ వ్ర॒క్షే॒ భ్యో హ॒రి॒కే॒శే॒ భ్యో న॒మస్తా॒రాయ॑ న॒మశ్శ॒మ్భవే॑ చ॒మ-
 యో॒భవే॑ చ॒ న॒మశ్శం॒క॒రాయ॑ చ॒మ॒యస్క॒రాయ॑ చ॒ న॒మశ్శి॒వాయ॑ చ॒ శి॒వ
 త॒రాయ॑ చ ॥ ౧౭ ॥ న॒మస్తీ॒థ్యా॒య॒ చ॒ కూ॒ల్యా॒య॒ చ॒ న॒మః పూ॒ర్యా॒య
 చా॒వూ॒ర్యా॒య॒ చ॒ న॒మః ప్ర॒త॒రణా॒య॒ చో॒ త్ర॒రణా॒య॒ చ॒ న॒మ ఆ॒తా॒ర్యా
 య॒ చా॒లా॒ద్యా॒య॒ చ॒ న॒మశ్శ॒ష్పా॒య॒ చ॒ ఫే॒న్యా॒య॒ చ॒ న॒మస్సి॒క్తత్యా॒య॒-
 చ ప్ర॒సూ॒హ్యాయ॑ చ ॥ ౧౮ ॥

శి॒వత॒రాయ॑ చ॒ త్రి॒గ్ం॒శ॒చ్ఛ ॥ ౧౯ ॥

న॒మ ఇ॒రి॒ణ్యా॒య॒ చ॒ ప్ర॒వ॒థ్యా॒య॒ చ॒ న॒మః కి॒గ్ం॒శి॒లాయ॑ చ॒క్ష-
 య॒ణాయ॑ చ॒ న॒మః క॒ప॒ది॒నే చ॒ పు॒ల॒స్తయే॑ చ॒ న॒మో గో॒ష్ఠ్యా॒య॒ చ॒ గృ-
 హ్యాయ॑ చ॒ న॒మస్త॒ల్ప్యా॒య॒ చ॒ గే॒హ్యాయ॑ చ॒ న॒మః క్షా॒ట్యా॒య॒ చ॒ గ॒వ్వా
 రే॒ష్ఠాయ॑ చ॒ న॒మో హ్ర॒ద॒య్యా॒య॒ చ॒ ని॒వైష్పా॒య॒ చ॒ న॒మః పా॒గ్ం॒స్త॒వ్యా
 య॒ చ॒ ర॒జ్జి॒స్థాయ॑ చ॒ న॒మశ్శు॒ష్కా॒య॒ చ॒ హ॒రి॒త్యా॒య॒ చ॒ న॒మో లో॒-
 ప్యా॒య చో॒ల్ల॒ప్యా॒య చ ॥ ౨౦ ॥ న॒మక్షో॒వ్యా॒య॒ చ॒ సూ॒మ్యా॒య
 చ॒ న॒మః ప॒ణ్యా॒య॒ చ॒ ప॒ణా॒శ్శద్యా॒య॒ చ॒ న॒మో ప॒గు॒ర॒మా॒ణాయ॑
 చా॒భి॒ఘ్న తే॑ చ॒ న॒మ ఆ॒క్షి॒దృ తే॑ చ॒ ప్ర॒క్షి॒దృ తే॑ చ॒ న॒మో వః కి॒రి॒కే॒భ్యో దై॒వా-
 నా॒గ్ం హృ॒ద॒యే॒భ్యో న॒మో వి॒క్షీ॒ణకే॒భ్యో న॒మో వి॒చి॒న్వతే॒భ్యో
 న॒మ ఆ॒ని॒ర్హ తే॒భ్యో న॒మ ఆ॒మి॒వ్రతే॒భ్యః ॥ ౨౧ ॥

ఉల్పాప్యాయచత్రయస్త్రిగ్ శచ్చ ॥ ౯ ॥

ద్రాపైలన్ధసస్పతై దరిద్రీన్నిలలోహిత । ఎషాం పురుషాణా-
మైషాం పశూనాం * మాభర్మాఽర్హోమో ఏషాంకించనామమత్ ।
యాతేరుద్రశివాతనూశ్శివావిశ్వాహభేషజీ । శివారుద్రస్య భేషజీ
తయా నోమృడజీవసే । ఇమాగ్ం రుద్రాయతవసేకపదినే క్షయ-
ద్వీరాయ ప్రభరామహేమతిమ్ । యథా నశ్యమసద్ద్విపదై చతు-
ష్పదై విశ్వంపుష్టంగ్రామేఅస్త్రి ॥ ౧౦ ॥ అనాతురమ్ । మృడా
నోరుద్రాతనో మయస్కృధిక్షయద్వీరాయనమసా విధేమతే ।
యచ్ఛంచయోశ్చ మనురాయజెపితాతదశ్యామతవరుద్ర ప్రణీతో ।
మానో మహాన్తముత మానో అభకం మాన ఉక్షన్తముతమాన
ఉక్షితమ్ । మానోవధీఃపితరం మోతమాతరం ప్రియా మానన్త-
నువః ॥ ౧౧ ॥ రుద్రీరీషః । మానస్తాకే తనయే మాన ఆయుషి
మానోగోషుమానోఅశ్వేషు రీరిషః । వీరాన్మానోరుద్రభామితోవ-
ధీర్ హవిష్మన్తో నమసావిధేమతే । ఆరాత్తేగోషుఉత పూరుషఘ్నే
క్షయద్వీరాయసుమ్నమస్తేతేఅస్తు । రతూచనోఅధిచదేవబూహ్య-
థాచనశ్శర్మయచ్ఛద్విబర్హః । స్తుహి ॥ ౧౩ ॥ శ్రుతంగతఃసదం
యువానం మృగం నభీమముపహత్నుముగ్రమ్ । మృడాజరితేరు-
దస్తవానో అన్యంతే అస్మన్నివపన్తుసేనాః । పరిణో రుద్రస్య
హేతివృణక్తుపరి త్వేషస్యదుర్మతిరహాయోః । అవస్థిరామఘవద్భ్య-

స్తనుష్వ మీధ్వస్తాకాయ తనయాయ మృడయ । మీధ్వమశివ-
 తమశివోనస్తుమనాభవ । పరమెవృక్ష ఆయుధం నిధాయకృత్తిం
 వసాన ఆచరపినాకమ్ ॥ ౨౪ ॥ బిభృదాగహి । వికిరిద విలోహిత
 నమస్తే అస్తు భగవః । యాస్తేసహస్రగ్ం హేతయోఽన్యమస్మన్ని
 వపస్తుతాః । సహస్రాణి సహస్రధాబాహువోస్తవహేతయః । తానా-
 మీశానో భగవః పరాచీనా ముఖా కృధి ॥ ౨౫ ॥

అస్మిగ్ం స్తనువస్తుసహిపినాక మేకాన్నత్రిగ్ం శచ్చ ॥ ౧౦ ॥
 సహస్రాణి సహస్రశోయేరుద్రా అధిభూమ్యామ్ । తేమాగ్ం
 సహస్రయోజనైవధన్వానితన్మసి । అస్మిన్మహత్యణ్ణవైస్తరిక్షే
 భవా అధి । నీలగ్రీవాశ్శితికణ్ణాశ్శర్వాఅధః క్షమాచరాః । నీలగ్రీ-
 వాశ్శితికణ్ణాదివగ్ంరుద్రా ఉపశ్రితాః । యెవృక్షేషుసస్పిష్టరానీ-
 లగ్రీవా విలోహితాః । యేభూతానామధిపతయో విశిఖానః కప్త-
 దినః । యేఅన్నేషువివిధ్యన్తి పాత్రేషు పిబతోజనాః । యేప్రథాం
 పథ్తిరక్షయ విలబ్ధదాయవృధః । యేతీథాని ॥ ౨౬ ॥ ప్రచర-
 న్తిస్త్రకావన్తోనిషజ్జీణః । యేతావన్తశ్చభూయాగ్ంసశ్చదిశోరు-
 ద్రా వితస్థిరై । తేమాగ్ం సహస్రయోజనైవధన్వానితన్మసి । న-
 మోరుద్రేభ్యా యేపృథివ్యాం యైస్తరిక్షే యేదివియేషామన్నం
 వాతోవర్షపమిషవస్తైభ్యాదశ ప్రాచీదశ దక్షిణాదశ ప్రతీచీదశ-

శోదీచీదఁ శోధ్వాఁ సైభ్యో నమస్తేనో మృడయన్తు తెయం ద్విష్ణో
యశ్చనో ద్వేష్టితం వ్రాజమ్భేదధామి || ౨౭ ||

తీర్థాఁ నియశ్చపట్న || ౧౧ ||

నమస్తే నమో హిరణ్యబాహవైనమస్సహమానాయ నమ
ఆవ్యాధినీభ్యోనమో భవాయ నమో జ్యేష్ఠాయనమోదుందుభ్యో-
య నమస్సామాయనమ ఇరిణ్యాయద్రాపేనహస్తాణ్యేకాదశ || ౧౧ ||

నమస్తేనమో భవాయద్రాపేనప్తవిగ్ంశతిః || ౨౭ ||

నమస్తేరుద్రతం వ్రాజమ్భేదధామి ||

హరిః ఓం శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు ||

చతుర్థకాండే షష్ఠప్రశ్నః.

హరిః ఓమ్॥ అశ్మన్నాజ్ఞాంపర్వతే శిశియాణాం వాతేష్వ -
జ్ఞాన్యైవరుణస్యశుష్కే॥ అదభ్య ఓషధీభ్యో వనస్పతిభ్యోఽధి సం-
భృతాంతాంన ఇషమూజ్ఞాంధత్త మరుతస్సగ్ంరరాణాః॥ అశ్మగ్ం
స్మై త్సుదముంతే శుగంఛ్చతుయంద్విష్కాః॥ సముద్రస్యత్వాఽవా-
క్తయాఽగ్నై పరివ్యయామసి॥ పావకోఅస్మభ్యగ్ం శివోభవ॥ హి-
మస్యత్వా జరాయుణాఽగ్నై పరివ్యయామసి॥ పావకోఅస్మభ్యగ్ం
శివోభవ॥ ఉప ॥౧॥ జ్మన్న పవేతసేవత్తరం నదీష్వాఅగ్నేపిత్తమ-
పామసి॥ మణ్ణాక్తితాభిరాగహి సేమంనోయజ్జమ్॥ పావకవణాగ్ం శివం
కృధి॥ పావక ఆచితయన్త్యా కృపాతామన్రురుచ ఉషస్తానభానునా॥
తూవన్న యామన్నైతశస్యనూరణ ఆయోఘృణే॥ నతత్పమాణో
అజరః॥ అగ్నే పావకరొచిషా మన్ద్రియాదేవ జిహ్వాయా॥ ఆదైవాన్॥
వక్షీయక్షీచ॥ సనఃపావక * దీద్దివోఽగ్నై దేవాగ్ం త్తహావహా॥
ఉపయజ్జగ్ం హవిశ్చనః॥ అపామిదన్యాయనగ్ం సముద్రస్యనివేశనమ్॥
అన్యంతేఅస్మత్తపన్తు హేతయః పావకో అస్మభ్యగ్ం శివోభవ॥
నమస్తై హరసే శోచిషేనమస్తై అస్త్యచిషే॥ అన్యంతేఅస్మత్త-
పన్తు హేతయః పావకో అస్మభ్యగ్ం శివోభవ॥ నృషదైవట్ ॥ ౩ ॥

అప్సుషదేవద్యనసదేవద్యహిషదేవద్యువర్విదేవట్ । యదేవాదే-
వానాం యజ్ఞయా యజ్ఞయానాగ్ం సంవత్సరీణముప భాగమాస-
తే । అహుతాదోహవిజోయజ్ఞాస్మిన్ధన్వయం జహుధ్వంమధునో
ఘృతస్య । యదేవాదేవేష్యధిదేవత్వమాయయ బ్రహ్మణః పుర-
వతారో అస్య । యభ్యోన తేపవతేధామకించనన తేదివోనప్యధి-
వ్యా అధిస్నుషు । ప్రాణదాః ॥ ౪ ॥ అపానదావ్యానదాశ్చక్షు-
దావచోదావరివోదాః । అన్యం తేఅస్మత్తపన్తుహేతయః పావ-
నా అస్మభ్యగ్ం శివోభవ । అగ్నిస్త్రిగ్నశోచిషాయగ్ం సద్విశ్వం
న్యత్రిణమ్ । అగ్నినోవగ్ంసతెరయిమ్ । సైనానీకెన సువిదత్రో
అస్మైయష్టాదేవాగ్ం ఆయజ్ఞప్రస్వస్తి । అదభ్యోగోపాఉతనః పరస్వా
అగ్నే ద్యుమదుతరైవద్దిదీహి ॥ ౫ ॥

ఉపదేవా వత్ప్రాణదాశ్చక్షుశ్చత్వారిగ్ంశచ్చ ॥ ౧ ॥

యత్తమా విశ్వాభువనాని జుహ్వాదృషిర్ హోతానిషసాదా
ప్రతానః । సత్రశిషాద్రవిణమిచ్ఛమానః పరమచ్ఛదోవరఆవివేశవిశ్వ-
కర్మామనస్తాయద్విహాయా ధాతావిధాతాపరమోత సందృక్ । తె-
షామిష్టాని సమిషామదన్తియత్ర సప్తర్షీన్పర ఏకమాహుః । యో
నఃప్రతాజనితా యోవిధాతా * యోనస్సతోఅభ్యాసజ్జజాన ॥ ౬ ॥
యోదేవానాంనామధాఏకఎవతగ్ం సంప్రశ్శ్చంభువనాయస్త్యన్యా
తఆయజస్తద్రవిణగ్ం సమస్తాఋషయః పూర్వే జరితారోనభూ-
నా । * అసూతాసూతారజసో విమానైయే భూతాని సమకృ-

ణ్యన్నిమాని । నతంవిదాథయఇదంజజానాన్యద్యుష్టాకమన్తరంభ-
 వాతి । నీహరేణ ప్రావృతా జల్ప్యాచాసుతృపఉక్తశాసశ్చరన్తి । ప్ర-
 రోదివా ప్రరవనాః ॥ ౭ ॥ ప్రృథివ్యాప్రరోదేవేభిరస్మరై గుహాయత్ । కగ్గం-
 స్విద్గభ౯ం ప్రథమందద్ధ) ఆప్రోయత్ర దైవాస్సమగచ్ఛన్త విశ్వే । తమి-
 ద్గభ౯ం ప్రథమందద్ధ) ఆప్రోయత్ర దైవాస్సమగచ్ఛన్త విశ్వే । అజస్య
 నాభావధ్యేకమపిత౯ం యస్మిన్నిదం విశ్వంభువనమధిశి) తమ్ । వి-
 శ్వకర్మాహ్యజనిష్ట * దైవఆదిద్గన్ధర్వో అభవద్విత్తీయః । తృతీయః పి-
 తాజనితౌషధీనామ్ ॥ ౮ ॥ అపాంగభ౯ం వ్యదధాత్పురుతా చక్షు-
 షః పితా మనసాహిధీరో ఘృతమేనె అజనన్నన్నమానే । * యదే-
 దన్తా అదదృగ్ంహన్త పూర్వ * ఆదిద్వ్యావాపృథివీ అప్రథేతామ్ ।
 విశ్వతశ్చక్షురుత విశ్వతోముఖో విశ్వతోహన్త ఉతవిశ్వతస్సాత్ ।
 సం బ్రాహ్మభ్యాం నమతినంపతతై) ద్యావ౯వాపృథివీజనయన్దైవపకః ।
 కిగ్ంస్విదాసీదధిష్ఠానమారమ్భణంకతమధ్విత్కిమాసీత్ । యదీభూ-
 మిం జనయన్ ॥ ౯ ॥ విశ్వకర్మా విద్యామాణోన్మహీనావిశ్వ-
 చక్షాః । కిగ్ంస్విద్వనంకఉసప్రతు ఆసీద్యతౌద్యావాపృథివీనిష్టత-
 త్సుః । మసీషితో * మనసాప్రచ్ఛ తెదుతద్యదధ్యతిష్ఠద్భువనాని
 ధారయన్ ॥ యా తెధామానిపరమాణియాఽవమాయామధ్యమా
 విశ్వకర్మన్తు తేమా । శిక్షాసఖిభ్యాహవిషిస్వధావస్స్వయంయజస్వ
 తనువంజుషాణః । వాచస్పతిం విశ్వకర్మాణమూతయే ॥ ౧౦ ॥ మనో-
 యుజం వాజేలద్యాహువేమ । సనోనేదిష్ఠా హవనానిజోషతేవిశ్వ-

శమ్భూరవసే సాధుకర్మా విశ్వకర్మ హవిషా వావృధానస్త్వ-
యంయజస్వతనువంజుషాణః । ముహ్యన్త్వన్యే అభితస్సపత్నా
ఇహస్మాకం మఘవా సూరిరస్తు । విశ్వకర్మ హవిషా వధన్వేన-
త్రాతార మిన్ద్రమకృణోరవధ్యమ్ । తస్మై విశస్సమనమన్తపూర్వీర
యముగ్రో విహవ్యోయథాఽసత్ । సముద్రాయవయునాయసిన్ధూ-
నాం పతయేనమః । నదీనాగ్ంసర్వాసాం పితేజుప్సుతా విశ్వకర్మ-
ణేవిశ్వాఽహఽమత్యగ్ం హవిః ॥ ౧౧ ॥

జజ్ఞాన్తే నౌషధీనాంభూమింజనయన్నాతయే నహౌనవచ ॥ ౧॥

ఉదేనముత్తరాం నయాగ్నే ఘృతేనాహుత । రాయస్వోషే-
ణ సగ్ంసృజప్రజయాచధనేనచ । ఇన్ద్రేమంప్రతరాంకృధిసజ్ఞాతానా
మసద్వశీ । సమేనం వచన్సాసృజదేవేభ్యాభాగథా అసత్ । యస్య
కుర్తో హవిగ్మృహేతమగ్నే వధన్యాత్వమ్ । తస్మై దేవాఅధి బ్రవన్న
యంచబ్రహ్మణస్పతిః । ఉదుత్వావిశ్వేదేవాః ॥ ౧౨ ॥ అగ్నేభరన్తు
చిత్తిభిః । సనోభవశివతమస్సుప్రతీకోవి భావసుః । పఞ్చదిశోదై వీర్య-
జ్ఞమవన్తు దైవీరపామతిందుర్మతిం బాధమానాః । రాయస్వోషేయ-
జ్ఞపతిమాభజన్తీః । రాయస్వోషేఅధియజ్ఞాఅస్థాధ్సమిద్ధే అగ్నావధి
మామహానః । ఉక్థపత్రే ఈడ్యోగృభీత స్తప్తంఘర్మంపరిగృహ్యోయజ-
న్తు । ఉజ్జాయద్యజ్ఞమశమన్తదేవా దేవ్యాయధత్రేజోష్టే ।
దేవశ్రీశ్రీమణాశ్శతపయాః ॥ ౧౩ ॥ పరిగృహ్యదేవాయజ్ఞమాయన్
సూర్యరశ్మిర్హరికేశః పురస్తాధ్సవితాజ్యోతిరుదయాగ్ం అజస్రమ్ ।

తస్య పూషాప్రసవంయాతి దైవస్సంపశ్యన్విశ్వాభువనాని గ్రోపాః ।
 దైవా దైవేభ్యాఅధ్వర్యనో అస్థర్వీతగ్ం శమిత్రేశమితాయజధ్యే ।
 తురీయోయజ్ఞోయత్రహవ్యమేతితతః పావకాఆశిషోనోజుషంతామ్ ।
 విమానపదివోమధ్యఆస్తఆపప్రివాన్రోదసీఅన్తరిక్షమ్ । సవిశ్వా-
 చీరభి ॥ ౧౪ ॥ చక్షేఘృతాచీరన్తరాపూర్వమపరంచకైతుమ్ । ఉ-
 త్సాసముద్రో అరుణస్సుప్తణః పూర్వస్యయోనిం పితురావివేశ ।
 మధ్యేదివోనిహితః పృశ్నేచరశ్మావిచక్రమే రజసఃపాత్యన్తా । ఇన్ద్రిం
 విశ్వా అవీవృధన్ధన్ముద్రవ్యచన్తంగిరః । రథీతమగ్ం రథీనాంవాజా-
 నాగ్ం సత్పత్తిం పతిమ్ । సుమ్నహూర్వ్యజ్ఞోదైవాగ్ం ఆచవక్షద్యక్ష-
 దగ్నిదైవోదైవాగ్ం ఆచవక్షత్ । వాజస్యమాప్రసవెనోద్ద్రాభే-
 ణోదగ్రభీత్ । అథాసపత్నాగ్ంఇన్ద్రిమే నిగ్రాభేణాధరాగ్ంఅకః ।
 ఉద్ద్రాభం చనిగ్రాభంచ బ్రహ్మదైవా అవీవృధన్ । అథాసపత్నా
 నిన్ద్రిగ్నిమేవిషూచీనాన్వ్యస్యతామ్ ॥ ౧౫ ॥

విశ్వేదైవాశ్శతపయాఅభివాజస్యషడ్విగ్ంశతిశ్చ ॥ 3 ॥

ఆశుశ్శిశానో వృషభోనయుధోఘనాఘనః ఊభణశ్చర్-
 షణీనామ్ । సంక్రన్దనోఽనిమిషపకవీరశ్శతగ్ం సేనాఅజయత్సాకమి-
 న్ద్రీః । సంక్రన్దనెనానిమిషేణజిష్ణునాయుత్కారేణదుశ్చ్యవనెనధృష్టు-
 నా । తదిన్ద్రిణజయతతధ్సహధ్వంయుధోనరగ్మహస్తైనవృష్టా । స-
 ఘహస్తైస్సనిషజ్గిభివన్శీనగ్ం సప్తాసయుధగ్నిగ్ం గణేన । సగ్ంస్తృ-
 ష్టజిథోమపాబాహుశర్ధూధ్వధన్వాప్రతిహితాభిరన్తా । బృహస్ప-

తైపరిదీయ ॥ ౧౬ ॥ రథేనరత్నోహంమిత్రాగ్ం అప్రబాధమానః ।
 ప్రభ్రజ్జన్తేనాః ప్రమణోయుధాజయన్నస్మాకమేధ్యవితా రథా-
 నామ్ । గ్రోత్రభిదం గ్రోవిదం వజ్రబాహుం జయంతమజ్జప్రమృ-
 ణస్తమోజసా ఇమగ్ం సజాతాఅనువీరయధ్వమిన్ద్రగ్ం సఖాయో-
 ఽనుసగ్ంరభధ్వమ్ । బలవిజ్ఞాయస్థస్విరః ప్రవీరస్సహస్వావ్రాజీస-
 హమానఉగ్రః । అభివీరోఅభిసత్వాసహోజా జైత్రమిన్ద్రరథమాతి-
 ష్యగ్రోవిత్ । అభిగ్రోత్రాణి సహస్రాగాహమానోఽదాయః ॥ ౧౭ ॥ వీరశ్శ-
 తమన్యూరిన్ద్రః । దుశ్శ్యవనః పృతనాపాడయుధోఽస్తాకగ్ం సేనా
 అవతు ప్రయుధ్సు । ఇన్ద్రోఆసాంనైతాబృహస్పతిదక్షాక్షీణా యజ్ఞః
 పుర ఏతుసోమః । దేవసేనానామభిభజ్జతీనాంజయన్తీనాం మరుతో
 యన్త్వగే । ఇన్ద్రోస్యవృష్టోవరుణస్యరాజ్ఞాఆదిత్యానాం మరుతాగ్ం
 శధక్షగ్రమ్ । మహామనసాం భువనచ్యవానాం ఘోషోదైవానాం
 జయతాముదస్థాత్ । అస్మాకమిన్ద్రస్సమృతేషుధ్వజేష్వస్తాక్షంయా
 ఇషవస్తాజయన్తు ॥ ౧౮ ॥ అస్మాకంవీరాఉత్తరేభవన్త్వస్మాను దేవా
 అవతాహవేషు । ఉద్ధర్షయ మఘవన్నా యుధాన్యధస్త్వనాం
 మామకానాంమహాగ్ంసి । ఉద్వృతహన్వాజినాం వాజినాన్య-
 ద్రథానాం జయతామెతుఘోషః । * ఉప్రప్రేత జయతానరస్త్రి-
 రావస్సన్తుభాహవః । ఇన్ద్రోవశ్శర్మయచ్ఛత్వనా ధృష్యా య-
 థాఽసథ । అవస్పృష్టా పరా పతశరవ్యై బ్రహ్మసగ్ంశితా । గచ్ఛా-
 మిత్రాన్ప్ర ॥ ౧౯ ॥ విశమైషాం కంచనోచ్ఛిషః । మర్మాణితైవ-

కృభిశ్చాదయామిసామస్తావరాజాఽమృతేనాభివస్తామ్ । ఉరొర్వ-
యోవరివస్తేఅస్తు జయంత్యామనుమదస్తు దైవాః । యత్రబా-
ణాస్సంపతన్తి కుమారావిశిఖాభవ । ఇన్ద్రోనస్తత్రవృత్రహా వి-
శ్వాహాశర్మయచ్ఛతు ॥ ౨౦ ॥

దీయాదామోజయన్త్యమిత్రాన్ప్రచత్వారిగ్ంశచ్ఛ ॥ ౪ ॥

ప్రాచీమనుష్యదిశంప్రేహివిద్వానగ్నైరగ్నైపురోఅగ్నిభా-
వైహా । విశ్వాఆశాదీద్యానో విభాహ్యూజ్ంనోధేహి ద్విపదై-
చతుష్పదై । క్రమధ్వమగ్నినానాకముఖ్యగ్ం హస్తేషుబిభ్రతః ।
దివఃప్రప్తగ్ంసువర్గత్వా మిశ్రాదేవేభిరాధ్వమ్ । పృథివ్యాఅహ-
ముదన్తరిక్షమాఽరుహమన్తరిక్షాద్దివమాఽరుహమ్ । దివోనాకస్య
ప్రప్తాఘ్నవజ్యోతిరగామ్ ॥ ౨౧ ॥ అహమ్ । సువర్యన్తో * నా-
పేక్షన్తఆద్యాగ్ం రోహన్తిరోదసీ । యజ్ంయేవిశ్వతోధారగ్ంసు-
విద్వాగ్ంసోవితేనిరె । అగ్నైప్రేహిప్రదమోదేవయతాంచక్షుర్దే-
వానాముతమత్యానామ్ । ఇయక్షమాణా భృగుభిస్సజాషాస్సు-
వర్యన్తు యజమానాస్సన్తి । నక్తోషాస్తా సమనస్తావిరూపేధాప-
మేతైశిశుమేకగ్ం సమీచీ । ద్యావాక్షమా * రుక్తోఅన్తర్విభా-
దైవా అగ్నింధారయన్ద్రివిణోదాః । అగ్నైసహస్రాక్ష ॥ ౨౨ ॥
కతమూర్ధఞ్చతంతే ప్రాణాస్సహస్రమప్తానాః । త్వగ్ంసాహస్ర-
స్యరాయకుశిషేతస్మై తేవిధేమవాజాయ స్వాహా సుప్రణోసిగరు-
త్మాన్పృథివ్యాగ్ంసీదప్రప్తే పృథివ్యాస్సీద భాసాఽన్తరిక్షమా

పృథ్విజ్యోతిషా దివ ముత్తభానతేజసాదిశ ఉద్భృగ్ంహ । ఆజుహ్వ-
 నస్సుప్రతీకః పురస్తాదగ్నే స్వాం యోనిమాసీదస్తాధ్యా । అస్మిన్స-
 ధస్థైరధ్యుత్తరస్మిన్విశ్వేదేవాః ॥ ౨౩ ॥ యజమానశ్చసీతత । ప్రే-
 ధ్ధోఅగ్నే దీదిహి పురోనోఽజస్రయాసూర్యాయవిష్ఠ । త్వాగ్ం శ-
 శ్వస్తఉపయన్తి వాజాః । విధేమ తేపరమేజన్మన్నగ్నే విధేమస్తామైరవ-
 రైసధస్థై । యస్మాద్యోనైరుదారిథాయజైతం ప్రత్వేహవీగ్ంషిజు-
 హురైసమిద్ధై । తాగ్ంసవితుర్వరేణ్యస్య చిత్రామాఽహంవృణే
 సుమతిం విశ్వజన్యామ్ । * యామస్యకణ్వో అదుహత్ప్రీషీనాగ్ం
 సహస్రధారామ్ ॥ ౨౪ ॥ పయసామహింగామ్ । సప్తతేఅగ్నేస-
 మిధస్సప్తజిహ్వోస్సప్తర్షయస్సప్తధామప్రియాణి । సప్తహో-
 త్రాస్సప్తధాత్వా యజన్తిసప్తయోనీరావృణస్వాఘృతేన । ఈ-
 దృజ్ఞాచన్యాదృజ్జే తాదృజ్చ ప్రతిదృజ్చ మితశ్చ సమ్మితశ్చస-
 భరాః । శుక్రజ్యోతిశ్చచిత్రజ్యోతిశ్చ సత్య జ్యోతిశ్చ జ్యోతిష్మా-
 గ్ంశ్చ సత్యశ్చత్రపాశ్చాత్యగ్ంహః ॥ ౨౫ ॥ ఋతజిచ్ఛసత్య-
 జిచ్ఛసేనజిచ్ఛసుషేణశ్చాన్త్య మిత్రశ్చ దూరే అమిత్రశ్చగణః
 ఋతశ్చ సత్యశ్చ ధృవశ్చ ధరుణశ్చ ధర్తాచ విధర్తాచ విధా-
 రయః । * ఈదృతౌసపతాదృతౌస ఊషుణస్సదృతౌసః ప్రతి
 సదృతౌసపతన । మితాసశ్చసంమితాసశ్చసఊతయేసభరసో మరు-
 తాయజ్ఞైరస్మిన్నిన్ద్రేంద్రైర్విశౌ మరుతోఽనువత్మాన్తాయధేన్ద్రేం

దైవీర్విశో మరుతోఽనువత్మాన ఎవమిమం యజమానం దైవీ-
శ్చ విశో మానుషీశ్చానువత్మానోభవన్తు || ౨౬ ||

అగాగ్ంసహస్తాక్ష దైవాస్సహస్రధారామత్యగ్ం హాఅను
వత్మానస్సోడశచ || ౨౭ ||

జీమూతస్యేవభవతి ప్రతీకం యద్వమీయాతి సమదాము-
పస్థే । అనావిద్ధయాతనువాజయత్వగ్ం సత్త్వా వమణోమహి-
మాపిపతుః । ధన్వనాగాధన్వనాఽఽజంజయేమధన్వనాతీవ్రాస్స-
మదోజయేమ । ధనుశ్శత్రోరపక్రామం కృణోతి ధన్వనా సర్వాః
ప్రదిశోజయేమ । * వక్ష్యన్తీవేదాగనీగన్తికణంప్రియగ్ం స-
ఖాయం పరిషస్వజానా । * యోషేవశిక్ష్యే వితతాఽధిధన్వన్ ॥
జ్యాగ్గయగ్ం సమనెప్తారయన్తీ । తేఆచరన్తీసమనేప్త యోషామాతేవ
పుత్త్రంబిభృతాముపస్థే । అప్తశత్రా విధ్యతాగ్ం సంవిదానె
ఆత్మేఽగ్రమేవిష్ఫురన్తీ అమితాగ్ం । బహ్విదానాం పితౄబహురస్య
పుత్త్రశ్చిశ్చా కృణోతి సమనాఽవగత్య । ఇమధిస్సజ్ఞాః పుత-
నాశ్చసర్వాఃప్రప్తేనినద్ధోజయతి ప్రసూతః । రథేతిష్ఠన్నయతివాజ-
నః పురోయత్రయత్ర క్రామయతేసుషారథిః । అభీశూనాం మహి-
మానమ్ || ౨౮ || పనాయతమనః ప్రశ్చదనుయచ్ఛన్తిరశ్మయః ।
తీవ్రాన్ఘోషాన్కృణ్వతే పృషపాణయోఽశ్వారథభి స్సహ వాజ-
యన్తః । అవక్రామన్తః ప్రపదైరమిత్రాన్క్షిణన్తి శత్రూగ్ంరసపవ్య-
యన్తః । రథవాహనగ్ం హవిరస్యనామయత్రా యుధం నిహితమ-

స్యవర్మ । తత్రా)రథముపశగ్మం సదేమవిశ్వాహవయగం సుమ-
 వస్యమానాః । స్వాదుషగ్ంసదఃపితరోవయోధాః కృచ్ఛే)శితశ్శ-
 క్తీవనోగభీరాః । చిత్రసేనా ఇమబలాఅమృద్ధా)స్తతోపీరా ఉర-
 వో వ్రాతసాహః । బ్రాహ్మణాః ॥ ౨౯ ॥ పితరస్సామ్యాసశ్శివే
 నోద్యావాపృథివీ అనైహసా । పూషానఃపాతు దురితాదృతావృ-
 ధో రక్షామాకినో అఘశగ్ంసఈశత । సుప్తణంవస్తైమృగౌఅ-
 స్త్యావన్తాగోభిస్సంసద్ధాపతత్ప్రసూతా । యత్రా)నరస్సంచ విచ-
 ద్రవన్తి తత్రా)స్మభ్య మిషవశ్శర్మయగ్ంసక । ఋజీతైపరివృజ్ఞి-
 నోఽశ్మా భవతునస్తనూః । సోమో అధిబ్రవీతునోఽదితిః ॥ ౩౦ ॥
 శమయచ్ఛతు । ఆజ్ఞన్తి సాన్వేషాంజఘనాగ్ం ఉపజిఘ్నేతే ।
 * అశ్వాజనిప్రచేతసాఽశ్వాన్మ మఘ్న చోదయ । అహిరివ
 భోగైః పర్యేతి బాహుం జ్యాయా హేతిం పరిబాధమానః ।
 హస్తఘ్నో విశ్వావయునానివిద్వాన్పుమాన్పుమాగ్ం సప్పరిపా-
 తువిశ్వతః । వనస్పతేవీడ్వజ్జౌహి భూయా అస్మధ్సఖాప్రతర-
 ణస్సవీరః । గోభిస్సంసద్ధౌ అసి వీడయస్వాస్తాతా తే జయ-
 తుజెత్వాని ॥ దివఃపృథివ్యాఃపరి ॥ ౩౧ ॥ ఓజఃస్థితం వనస్పతి-
 భ్యః పర్యాభృతగ్ంసహః । అపామోజ్ఞానం పరిగోభిరావృతమి-
 న్ద్రస్త్వవజ్రగ్ం హవిషారథంయజ । ఇన్ద్రస్త్వవజ్రౌ మరుతామనీకం
 మిత్రస్త్వగర్భౌవరుణస్త్వ నాభిః । సేమాంనోహవ్యదాతిం జుష్మాణో
 దేవరథ ప్రతిహవ్యాగృభాయ । ఉపశ్వాసయపృథివీముతద్యాం

పురుతాతేమనుతాంవిష్టితంజగత్ । సదుందుభేనజూరిన్ద్రేణ దైవై-
 దూరాత్ ॥ ౩౨ ॥ దవీయో అపసేధ శత్రూః । ఆక్రన్దయబల-
 మోజోనఆధానిష్టనిహిదురితాబాధమానః । అపప్రోధదుందుభేదు-
 చ్చునాగ్ం ఇతఇన్ద్రస్య ముష్టిరసి వీడయస్వ । ఆమూరజప్రత్యా-
 పతయైమాః కేతుమద్దుందుభిర్వావదీతి । సమశ్వపణాశ్చరన్తినో
 నరౌఽస్మాకమిన్ద్రధినోజయన్తు ॥ ౩౩ ॥

ధన్వన్మహిమానంబ్రాహ్మణాసౌఽదితిఃపృథివ్యాఃపరిదూరా-
 దేకచత్వారిగ్ంశచ్చ ॥ ౩౪ ॥

యక్షక్రన్దః ప్రథమం జాయమానక్షద్యన్ధస్సముద్రాదుతవాపు-
 రీషాత్ । శ్వేనస్యప్రతౌ హరిణస్యభాహూ ఉపస్తుత్యంమహిజాతం
 తేలర్వన్ । యమేనదత్తంత్రిత ఏనమాయునగిన్ద్రేనం ప్రథమో
 అధ్యతిష్ఠత్ । ధన్ధర్యో అస్యరశనామగృభాఘ్నూరాదశ్వం వసవోని-
 రతష్ట । * అసియమోఅస్యాదిత్యోఅర్వన్నసిత్రితౌగుహ్యేనప్రతేన ।
 అసిసౌమేనసమయావిప్రక్తః ॥ ౩౪ ॥ ఆహుస్తేత్రీణిదివిబన్ధనాని ।
 త్రీణితఆహుదివిబన్ధనానిత్రీణ్యున్త్రీణ్యన్తస్సముద్రే । ఉతేవమే
 వరుణశ్చన్ధన్విర్వృత్తయత్రాతఆహుః పరమంజనిత్రమ్ । ఇమాతే
 వాజిన్నప్రమాజనానీమాశఘానాగ్ం సనితునిధానా । అత్రా
 తేభద్రారశనాఅపశ్యమృతస్యయా అభిరక్షన్తిగోపాః । ఆత్మానంతే
 * మనస్తాఽఽరాదజానామవో దివా ॥ ౩౫ ॥ పతయన్తంపతజ్గమ్ ।
 శిరోఅపశ్యంపథిభిస్సుగేభిరరైణుభిజేహమానంపతత్రి । అత్రాతే

రూపముత్తమమపశ్యం జగీషమాణమిషప్రదేగోః । యదాతైమ-
 త్తోఅను * భోగమానడాద్దిద్ధసిష్ఠ ఓషధీరజీగః । అనుత్వార-
 థోఅనుమర్యో అర్వన్నన్తగావోఽనుభగః కనీనామ్ । అనువా-
 తాస్తవ సఖ్యమీయురనుదైవామమిరేవీర్యమ్ ॥ 31 ॥ తై । హిర-
 ణ్యశృజ్ఞోఽయోఅస్యపాదామనోజవాఅవరత్తన్త్రాసీత్ । దైవాఇదస్య
 హవిరద్యమాయక్యో అర్వన్తం ప్రథమోఅధ్యతీష్ఠత్ । ఈర్షా
 న్తాస్తస్మిలిక మధ్యమాస్తస్సగ్ం శూరణాసో దివ్యాస్తా అత్యాః । హ-
 గ్ంసా ఇవశ్రేణిశోయతన్తై యదాక్షిషుద్వ్యమజ్మమశ్వాః । తవ
 శరీరం పతయిష్వర్వన్తవ చిత్తంవాతఇవద్రజీమాన్ । తవశృజ్ఞాణి
 విష్ఠితా పురుతాఽరణ్యేషు జభురాణా చరన్తి । ఉప ॥ 32 ॥
 ప్రాగ్రాచ్ఛనం వాజ్యర్వాదేవద్రీచామనస్తా దీధ్యానః । * అజఃపు-
 రోసీయతై నాభీరస్యానుపశ్చాత్కవ యో యన్తిరైభాః । ఉపప్రా-
 గాత్సరమంయథ్సథస్థమర్వాగ్ం అచ్ఛాపితరంమాతరంచ । అద్యా
 దైవాజ్ఞుష్టతమోహిగమ్యా అథాశాన్తేదాశుషేవార్యాణి ॥ 33 ॥

విప్రక్తోదివావీర్యముపైకాన్నచత్వారిగ్ంశచ్చ ॥ 2 ॥

మానోమిత్రోవరుణో అర్వమాఽఽయురిన్ద్రీఋభుతౌమ-
 రుతఃపరి ఖ్యౌ । యద్వాజినోదేవజాతస్యసప్తైః ప్రవత్యౌమో
 విదధేవీర్యాణి । యన్నిణిజాఽరేక్షస్తా ప్రావృతస్యరాతిం గృభీతాం
 ముఖతో నయన్తి । * సుప్రాజజౌమెమ్యద్విశ్వరూప ఇన్ద్రాపూ-
 ష్ఠోఽప్రియమప్యేతి పాథః ॥ ఎషచ్ఛాగః పురో అశ్వేనవాజినా పూ-

ఘోభాగో నీయతే విశ్వదేవ్యః । అభిప్రియం యత్పురోడాశమ-
 ర్వతాత్వప్యేత్ ॥ 36 ॥ ఎనగ్ం సౌశ్రవసాయ జన్వతి । యద్ధవి-
 ప్యమృతుశో దేవయానం తిర్మానుషాః పర్యశ్వంనయన్తి । అత్రా-
 పూష్ణః ప్రథమోభాగ ఏతి యజ్ఞందేవేభ్యః ప్రతివేదయన్నజః ।
 హోతాధ్వర్యురావయా అగ్ని మిన్ధో గ్రావగ్రాభ ఉతశగ్ం-
 స్తాసువిప్రః । తేనయజ్ఞేనస్వరంకృతేనస్విష్టేన వక్షణాఆపృణధ్వమ్ ।
 యూపప్రస్కా ఉతయే యూపవాహశ్చపాలంయే అశ్వయుపా-
 యతక్షతి । యేచార్వతైపచనగ్ంసంభరన్త్యతో ॥ ౪౦ ॥ తెషా-
 మభిగూతిన ఇన్వతు । ఉప్రప్రాగాఘ్నుమన్మే ధాయుమన్మదైవానా-
 మాశా ఉపవీతప్యష్ఠః । అన్వేనం విప్రా ఋషయోమదన్తిదైవా-
 నాం పుష్టై చకృమాసుబన్ధమ్ । యద్వాజినో దామసందానమర్వ-
 తో యాశీర్షణ్యా రశనారజ్జురస్య । * యద్వాఘాస్య ప్రభృత-
 మాస్యేతృణగ్ం సర్వాతాతై అపిదైవేష్వన్తు । యదశ్వస్యక్రవిషః ॥
 మక్షీ కాశశయద్వాస్వరౌస్వధితౌర్విప్తమస్తి । యద్ధస్తయో-
 శ్శమితుయన్న్ భేషుసర్వాతాతై అపిదైవేష్వన్తు । యదూపధ్యముద-
 రస్యాప్రవాతీయ ఆమస్యక్రవిషోగ్ధో అస్తి । సుక్తతాతచ్ఛమితా-
 రః కృణ్వన్తూతమేధగ్ం శృతపాకం పచన్తు । యత్తైగాత్రాదగ్నినా
 పచ్యమానాదభిశూలం నిహతస్యావధావతి । మాతద్భూమ్యామా
 శ్రిష్టన్తాతృణేషుదైవేభ్యస్తదుశదోభ్యైరాతమన్తు ॥ ౪౧ ॥

ఇదుతోక్తవిషశ్శిష్యప్రచ || ౮ ||

యేవాజినం పరిపశ్యన్తిప్రకృం యఈమాహుస్సురభినిర్
హరేతి | యేచార్వతో మాగ్ంసభిక్షాముపాసతఉతోతేమామభిగూ
తినన్ ఇన్వతు | యన్నీక్షణంమాగ్ంస్పచన్యాఉఖాయాయా
పాతాణియూష్ట్రసెచనానిక్షిప్తన్యాపిధానాచనూణామజ్కా
స్సూనాఃపరిభూషన్త్యశ్వమ్ | నిక్రమణం నిషదనంవివతేనంయ
చ్ఛపడ్భిశమవతః | యచ్ఛప్తపాయచ్ఛఘాసిమ్ || ౪౩ || జఘాససర్వా
తాతైఅపి దైవెష్వస్తు | మాత్వాగ్నిధ్వంనయిద్ధూమగన్ధిర్మోఖా
భ్రాజన్త్యభివిక్తజఘ్రిః | ఇష్టంప్రీతమభిగూతం వషట్కృతంతం
దైవాసఃప్రతిగృభ్తన్త్యశ్వమ్ | యదశ్వాయ వాసఉపన్త్రణన్త్యధీ-
వాసంయాహిరణ్యాన్యసైన్యై | సందానమర్వన్తం పడ్భిశం ప్రియా
దేవెష్వాయామయన్తి | యత్తైస్తాదేమహస్తాశూకృతస్య పాష్టి-
యావాకశయా || ౪౪ || వాతుతోద | సుచేవతాహవిషో అధ్వరే-
షు సర్వాతాతై బ్రహ్మణా సూదయామి | చతుస్త్రిగంశద్వాజినో
దైవబన్ధోర్వజ్జీర్ణశ్వస్య స్వధితిస్సమేతి | అచ్ఛిద్రాగ్రాతా వయ-
నా కృణోత పరుష్పరురనుఘుష్యావిశన్త | ఏకస్త్వష్ట్రురశ్వస్యా విశ-
స్తాద్వాయన్తారాభవత్తన్తతుః | యాతైగాత్రాణామృతుధాక్ర-
ణోమితాతాపిణ్డానాం ప్రజుహోమ్యగ్నా | మాత్వాతపత్ || ౪౫ ||
ప్రియత్రాత్మాపియన్తం మాస్వధితిన్తనువతతిష్ఠివతై | మాతేగృ-

ధ్నురవిశస్తాఽతిహయ చిద్రాగాతాన్యసిన్వామిధూకః । * నవా
ఉవైతస్త్రియసెనరిష్యసి దైవాగ్ం ఇదేషిప్తధిభిస్సుగేభిః । హరీతై
యుజ్జాప్యపతీఅభూతాముపాస్థాద్వాజీధురిరాసభస్య । సుగవ్యంనో
వాజీస్వశ్వీయంపుగ్ం సః పుత్రాగ్ం ఉతవిశ్వాపుషగ్ంరయిమ్ । *
అనాగ్రాస్త్వంనో అదితిః కృణోతుక్షత్త్రం నోఅశ్వోవనతాగ్ం
హవిష్మాక్ ॥ ౪౬ ॥

ఘాసింకశయాతపద్రయింనవచ ॥ ౯ ॥

అశ్మక్యయిమోదేనమాశుః ప్రాచీంజీమూతస్య యదక్ర-
న్దోమానోమితోయెవాజినంనవ ॥ ౯ ॥

అశ్మన్మనోయుజంప్రాచీమనుశర్మయచ్ఛతు తెషామభిగూ-
తిఃష్వట్చత్వారిగ్ంశత్ ॥ ౪౬ ॥ అశ్మక్ హవిష్మాక్ ॥

హరిః ఓమ్॥

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు॥

చతుర్థకాండే సప్తమ ప్రశ్నః.

హరిః ఓం॥ అగ్నావిష్ణూ సజ్జాష సైమావధన్తువ్రాంగిరః ।
 ద్యుమ్నైర్వాజేభిరాగతమ్ । వాజశ్చ మేప్రసవశ్చమై ప్రయతిశ్చ
 మై ప్రసితిశ్చమేధీతిశ్చమైక్రతుశ్చమై స్వరశ్చమైశ్లోకశ్చ మైశ్రా-
 వశ్చమైశ్రుతిశ్చమై జ్యోతిశ్చమై సువశ్చమై ప్రాణశ్చమై-
 ప్రానః ॥ ౧ ॥ చ మైవ్యానశ్చమైసుశ్చమై చిత్తంచమౌఠీతంచ
 మైవాక్చమైమనశ్చమై చక్షుశ్చమై శ్రోత్రంచమైదక్షశ్చ మైబలం
 చమౌఠజశ్చమై సహశ్చమై ఆయుశ్చమైజరాచమై ఆత్మాచమైతనూ-
 శ్చమై శర్మచమైవర్మచమైజ్ఞానిచమైస్థానిచమైపరూగ్ం పిచమై
 శరీరాణిచమై ॥ ౨ ॥

అప్రానస్తనూశ్చమైష్టాదశచ ॥ ౧ ॥

జ్యైష్ఠ్యంచమౌఠీపత్యంచమై మన్యుశ్చమైభామశ్చమై-
 మశ్చమైమృశ్చమైజైమాచమైమహిమాచమై వరిమాచమేప్రధి-
 మాచమైవష్టాచమేద్రాఘుయాచమైవృద్ధంచమైవృద్ధిశ్చమైసత్యం
 చమైశ్రద్ధాచమై జగచ్చ ॥ ౩ ॥ మైధనంచమైవశశ్చమైత్విషిశ్చ
 మైక్రీడాచమైమోదశ్చ మైజాతంచమైజనిష్యమాణం చమైసూక్తం
 చమైసుక్తతం చమైవిత్రంచమైవేద్యం చమై భూతంచమై భవిష్య-
 చ్చమైసుగంచమైసుపథంచమైబుద్ధంచ మైబుద్ధిశ్చమైక్లృప్తంచమైక్ల-
 ప్తిశ్చమై మతిశ్చమైసుమతిశ్చమై ॥ ౪ ॥

జగచ్చర్దిశ్చతుదశచ ॥ ౨ ॥

శం॑చ॒మై॑మ॒యశ్చ॑మై॒ప్రియం॑చ॒ మై॒నుకా॑మశ్చ॒మై॒ కా॑మ-
 శ్చ॒మై॒ సౌ॑మ॒నస॑శ్చ॒మై॒భద్రం॑చ॒మై॒శ్రేయ॑శ్చ॒మై॒వస॑శ్చ॒మై॒ యశ్చ॑-
 శ్చ॒మై॒భగ॑శ్చ॒మై॒ ద్రవి॑ణం॒చ॒మై॒యన్తా॑చ॒మై॒ధర్తా॑ చ॒మై॒క్షేమ॑శ్చ॒
 మై॒ధృతి॑శ్చ॒మై॒విశ్వం॑చ॒ ॥ ౧౬ ॥ * మై॒మహా॑శ్చ॒మై॒ స॒న్విచ్ఛ॑మై॒జ్ఞా-
 త్రం॑చ॒మై॒ సూ॑శ్చ॒మై॒ ప్ర॒సూ॑శ్చ॒మై॒సీ॒రం॑చ॒మై॒లయ॑శ్చ॒మై॒ ఋ॒తం॑చ॒
 మై॒మృ॒తం॑చ॒మై॒యక్షు॑ంచ॒మై॒నా॒మయ॑చ్ఛ॒మై॒ జీ॒వాతు॑శ్చ॒మై॒ దీ-
 ఘా॑యు॒త్వం॑చ॒మై॒నమి॑త్రం॒ చ॒మై॒భయం॑చ॒మై॒సుగం॑చ॒మై॒శయ॑-
 నం॑చ॒మై॒సూ॒షా॑చ॒మై॒సు॒ది॒నం॑చ॒మై॒ ॥ ౧౭ ॥

వి॒శ్వం॑చ॒శయ॑నమ॒ష్టే॒చ॒ ॥ ౩ ॥

ఊ॒ర్క్ష్మ॑మై॒సూ॒న్యతా॑చ॒మై॒ ప॒యశ్చ॑మై॒ ర॒సశ్చ॑మై॒ ఘృ॒తం॑
 చ॒మై॒ మ॒ధు॑చ॒మై॒ స॒గ్ధి॑శ్చ॒మై॒ న॒పీతి॑శ్చ॒మై॒ కృ॒షి॑శ్చ॒మై॒ వృ॒ష్టి॑శ్చ॒మై॒
 జై॒త్రం॑చ॒మై॒ ఔ॒ద్భి॒ద్యం॑చ॒మై॒ర॒యి॑శ్చ॒మై॒రా॒యశ్చ॑మై॒ పు॒ష్టం॑చ॒మై॒పు॒ష్టి॑
 శ్చ॒మై॒ వి॒భు॑చ॒ ॥ ౧౮ ॥ మై॒ప్ర॒భు॑చ॒మై॒ బ॒హు॑చ॒మై॒ భూ॒యశ్చ॑మై॒ పూ॒-
 ణా॑చ॒మై॒ పూ॒ణా॑త॒రం॑చ॒మై॒క్షీ॒తి॑శ్చ॒మై॒ కూ॒యవా॑శ్చ॒మై॒న్నం॑
 చ॒మై॒క్షు॑చ్ఛ॒మై॒ వ్రీ॒హయ॑శ్చ॒మై॒ య॒వాశ్చ॑మై॒ మా॒షా॑శ్చ॒మై॒తి॒లా-
 శ్చ॒మై॒ ము॒ద్గా॑శ్చ॒మై॒ ఖ॒ల్వా॑శ్చ॒మై॒ గో॒ధూ॒మాశ్చ॑మై॒ మ॒సు॒రాశ్చ॑మై॒
 ప్రి॒య॒జ్ఞవ॑శ్చ॒మై॒ణ॒వశ్చ॑మై॒శ్వా॒మా॒కాశ్చ॑మై॒ నీ॒వారా॑శ్చ॒మై॒ ॥ ౧౯ ॥

వి॒భు॑చ॒మ॒సు॒రాశ్చ॑తు॒దశ॑చ॒ ॥ ౪ ॥

అ॒శ్లా॒చ॒మై॒మృ॒త్తి॒కా॑చ॒మై॒గి॒రయ॑శ్చ॒మై॒పర్వ॑తాశ్చ॒మై॒సి॒కతా॑శ్చ॒
 మై॒వ॒న॒స్ప॒తయ॑శ్చ॒మై॒హి॒రణ్యం॑చ॒మై॒యశ్చ॑మై॒సీ॒సం॑చ॒మై॒త్రపు॑శ్చ॒మై॒

శ్వామంచమే లోహంచమైఽగ్నిశ్చమ ఆపశ్చమే వీరుధశ్చమ ఓష-
 ధయశ్చమే కృష్ణప్రచ్యం చ ॥౯॥ మైఽక్షప్తప్రచ్యంచమేగ్రామ్యా-
 శ్చమేప్రశవ ఆరణ్యాశ్చయజ్ఞేన కల్పంతాం విత్తంచమే విత్తిశ్చమే భూ-
 తంచమే భూతిశ్చమే వసుచమే వసతిశ్చమే కర్మచమేశక్తిశ్చమైఽ-
 థశ్చమపమశ్చమ ఇతిశ్చమే గతిశ్చమే ॥ ౧౦ ॥

క్షప్తప్రచ్యంచాష్టాచత్వారిగ్ంశచ్చ ॥ ౧౧ ॥

అగ్నిశ్చమ ఇన్ద్రశ్చమే సోమశ్చమ ఇన్ద్రశ్చమే సవితాచమ
 ఇన్ద్రశ్చమే సరస్వతీచమ ఇన్ద్రశ్చమే పూషాచమ ఇన్ద్రశ్చమేబృహ-
 స్పతిశ్చమ ఇన్ద్రశ్చమే మిత్రశ్చమిన్ద్రశ్చమేవరుణశ్చమ ఇన్ద్రశ్చ
 మైత్వష్టాచ ॥ ౧౧ ॥ మిన్ద్రశ్చమేధాతాచమిన్ద్రశ్చమే విష్ణుశ్చమ
 ఇన్ద్రశ్చమైఽశ్వినాచమ ఇన్ద్రశ్చమేమరుతశ్చమ ఇన్ద్రశ్చమేవిశ్వేచ
 మేదైవాఇన్ద్రశ్చమే పృథివీచమ ఇన్ద్రశ్చమేన్తరిక్షంచమ ఇన్ద్రశ్చ
 మేద్యాశ్చమ ఇన్ద్రశ్చమేదిశశ్చమ ఇన్ద్రశ్చమేమూర్ధాచమ ఇన్ద్ర-
 శ్చమేప్రజాపతిశ్చమ ఇన్ద్రశ్చమే ॥ ౧౨ ॥

త్వష్టాచద్యాశ్చమఏకవిగ్ంశతిశ్చ ॥ ౧౩ ॥

అగ్ంశుశ్చ మెరశ్శిశ్చమేఽదాభ్యశ్చమైఽధిపతిశ్చమఉషా-
 గ్ంశుశ్చమేఽన్తర్యామశ్చమ ఇన్ద్రవాాయవశ్చమే మైత్రావరుణశ్చ
 మఆశ్వినశ్చమేప్రతిప్రస్థానశ్చ మేశుక్రశ్చమేమనీచమ ఆగ్రయణశ్చ
 మేవైశ్వదైవశ్చమేధువశ్చమేవై శ్వానరశ్చమ ఋతుగ్ంహశ్చ ॥ ౧౩॥
 మైఽతిగ్రాహ్యశ్చమిన్ద్రాగ్నిశ్చమేవైశ్వదైవశ్చమే మరుత్వతీయా-

శ్చమేమాహేంద్రశ్చమ ఆదిత్యశ్చమే సావిత్రశ్చమే సారస్వతశ్చమే
పౌష్ఠశ్చమేపాతీవతశ్చమేహరియోజనశ్చమే || ౧౪ ||

ఋతుగ్రహశ్చ చతుస్త్రిగంశచ్చ || ౨ ||

ఇధశ్చమే బర్హిశ్చమే వేదిశ్చ మేధిష్ఠియాశ్చమే స్రుచశ్చమే
చమసాశ్చమే గ్రావాణశ్చమే స్వరవశ్చమే ఉపరవాశ్చమేఽధిషవణే
చమే ద్రోణకలశశ్చమే వాయువ్యాని చమే పూతభృచ్చమే ఆధవనీ-
యశ్చమే ఆగ్నిధ్రించమేహవిధానంచమేగ్రహశ్చమే సదశ్చమే
పురోడాశాశ్చమే పచతాశ్చమేఽవభృథశ్చమేస్వగాకారశ్చమే || ౧౫ ||

గ్రహశ్చషోడశచ || ౩ ||

అగ్నిశ్చమేఋశ్చమేఽకశ్చమేసూర్యశ్చమేప్రాణశ్చమే-
ఽశ్వమేధశ్చమే పృథివీచమేఽదితిశ్చమేదితిశ్చమేద్యాశ్చమేశక్వరీర-
జ్గులయోదిశశ్చమే యజ్ఞేనకల్పంతా మృక్చమే సామచమేస్తామశ్చమే
యజుశ్చమే దీక్షా చమేతపశ్చమే ఋతుశ్చమేవ్రతంచమేఽహో-
రాత్రయోవృష్ట్యా బృహద్రథంతరైచమే యజ్ఞేనకల్పేతామ్ || ౧౬ ||

దీక్షాఽష్టాదశచ || ౪ ||

గర్భాశ్చమేవధ్వాశ్చమేత్యోవిశ్చమేత్రివీచమేదిత్యపాట్చ
మేదిత్యోహీచమే పశ్చావిశ్చమేపశ్చావీచమేత్రివధ్నశ్చమేత్రివధ్వా
చమే తుర్యవాట్చ మేతుర్యోహీచమే పష్టవాచ్చమే పష్టోహీచమే
ఉక్షాచమేవశాచమేఋషభశ్చ || ౧౭ || మేవైహచ్చమేఽనద్వాగ్చమే
ఛైనుశ్చమేఆయుర్యజ్ఞేనకల్పతాం ప్రాణోయజ్ఞేనకల్పతామప్రాణోయ-

జ్ఞేనకల్పతాంవ్యానోయజ్ఞేనకల్పతాంచతుర్వజ్ఞేనకల్పతాగ్ంశోత్రం
యజ్ఞేనకల్పతాం మనోయజ్ఞేనకల్పతాం వాగ్వజ్ఞేనకల్పతామూత్తా
యజ్ఞేనకల్పతాం యజ్ఞోయజ్ఞేనకల్పతామ్ ॥ ౧౮ ॥

ఋషభశ్చచత్వారిగ్ంశచ్చ ॥ ౧౯ ॥

ఏకాచమేతిస్రశ్చమేపశ్చచమే సప్తచమే నవచమ ఏకాదశచ
మే త్రయోదశచమే పశ్చదశచమే సప్తదశచమే నవదశచమ ఏకవి-
గ్ంశతిశ్చమేత్రయోవిగ్ంశతిశ్చమేపశ్చవిగ్ంశతిశ్చమేసప్తవిగ్ంశతి
శ్చమేనవవిగ్ంశతిశ్చమ ఏకత్రిగ్ంశచ్చమేత్రయస్త్రిగ్ంశచ్చ ॥ ౧౯ ॥
మేచత్రసశ్చమేఽష్టాచమే ద్వాదశచమే షోడశచమేవిగ్ంశతిశ్చమే
చతుర్విగ్ంశతిశ్చమేఽష్టావిగ్ంశతిశ్చమేద్వాత్రిగ్ంశచ్చమేషట్త్రిగ్ం
శచ్చమేచత్వారిగ్ంశచ్చమేచతుశ్చత్వారిగ్ంశచ్చమేఽష్టాచత్వారి
గ్ంశచ్చమేవాజశ్చప్రసవశ్చాపిజశ్చక్రతుశ్చసువశ్చమూర్ధాఽచవ్య
శ్చైయశ్చాన్తాయనశ్చాన్త్యశ్చ భౌవనశ్చ భువనశ్చాధిపతిశ్చ ॥ ౨౦ ॥

త్రయస్త్రిగ్ంశచ్చవ్యశ్చైయ ఏకాదశచ ॥ ౨౧ ॥

వాజోనస్సప్తప్రదిశశ్చత్రసా వాపరావతః । వాజానోవిశ్వే-
దేవైధానసాతావిహవతు । విశ్వేఅద్యమరుతోవిశ్వ ఊతీవిశ్వే
భవత్స్యగ్నయస్సమిద్ధాః । విశ్వేనోదైవాఅవసాఽఽగమన్తువిశ్వమ-
స్తుద్రవిణం వాజోఅన్తే । వాజస్యప్రసవం దేవారదైర్యాతాహిర-
ణ్యయైః । అగ్నిరిన్ద్రోబృహస్పతిర్తురుత్సామపీతయే । వాజేవాజేఽ-
వతవాజినోనోధనేషు ॥ ౨౧ ॥ విప్రాఅమృతాఋతజ్ఞాః । అస్యమధ్వః

పిబతేమాదయధ్వం తృప్తాయాతపథిభిదేవయానైః । వాజఃపురస్తా-
దుతమధ్యతోనోవాజోదైవాగ్ంఋతుభిఃకల్పయాతి । వాజస్యహి
ప్రసవోనన్నమీతివిశ్వాఆశావాజపతిభావేయమ్ । పయః పృశివ్యాం
పయఃపథీషుపయోదివ్యంతరిత్యై పయోధామ్ । పయస్వతీః ప్రదిశస్స-
న్తు మహ్యామ్ । సంమాసృజామిపయసాఘృతేనసంమాసృజామ్యపః॥

 ఓషధీభిః । సోఽహంవాజగ్ంసనెయమగ్నే । నక్తోషాసాసమ-
నస్తావిరూపేధాపయేతై శిశుమేకగ్ంసమీచీ । ద్యానాతూమారుక్తో
అన్తర్విభాతిదైవాఅగ్నింధారయన్ద్రివిశ్వాదాః । సముద్రోసినభస్వా-
నాద్రాదా నుశ్శమ్భూర్తయోభూరభిమావాహిస్వాహామారుతోసి
మరుతాం గణశ్శమ్భూర్తయోభూరభిమావాహిస్వాహాఽవస్యరసి
దువస్వాఞ్చమ్భూర్తయోభూరభిమావాహిస్వాహా ॥ ౨౩ ॥

ధనెష్వజోదువస్వాఞ్చమ్భూర్తయోభూరభిమాద్యైచ॥ ౧౨ ॥

అగ్నింయునజ్జిశవసాఘృతేనదివ్యగ్ం సుప్రణంవయసాబృ-
హన్తమ్ । తేనవయంపతేమబ్రధన్ స్యవిష్టప్తగ్ంసువోరుహాణాఅధినాక
ఉత్తమే । ఇమా తేప్రతూవజరాపత్రత్రిణోయాభ్యాగ్ంరతూగ్ంస్యప్రహ
గ్ంస్యగ్నే । తాభ్యాంపతేమసుకృతాముత్లోకం యత్రర్షయః ప్ర-
థమజాయేపురాణాః । చిదసిసముద్రయోనిరిన్దుదాత్ శ్చైన్యనఋతా-
వా । హిరణ్యపక్షశ్శకునో భురణ్యర్తహస్థస్థధస్థధృవః ॥ ౨౪ ॥
ఆనిషత్తః । నమస్తేఅస్తుమామాహిగ్ంస్తే ర్విశ్వస్యమూధాన్నధితి-
ష్ఠసిశ్రితః । సముద్రైతై హృదయమన్తరాయుదాన్యవాపృథివీ భువ-

నెష్వపి[॑]తే[॑] । ఉ[॑]ద్వా[॑] ద[॑]త్తో[॑]ద్ధ[॑]ధిం[॑] భి[॑]న్త[॑]ది[॑]వః[॑] ప్ర[॑]జ[॑]న్యా[॑]ద[॑]న్త[॑]రి[॑]హా[॑]త్ప్ప-
 థి[॑]వ్యా[॑]స్త[॑]తో[॑]నో[॑]వృ[॑]ష్ట్యా[॑]వ[॑]త[॑] । ది[॑]వో[॑]మూ[॑]ధా[॑]ఽసి[॑] పృ[॑]థి[॑]వ్యా[॑]నా-
 భి[॑]రూ[॑]గ[॑]పా[॑]మో[॑]ష[॑]ధీ[॑]నా[॑]మ్ । వి[॑]శ్వా[॑]యు[॑]శ్శ[॑]ర్క[॑]స్త[॑]ప్ర[॑]థా[॑]న[॑]మ[॑]స్త[॑]థే[॑]యే[॑]న[॑]ర్-
 వ[॑]య[॑]స్త[॑]ప[॑]సా[॑]స్త[॑]త[॑]మ్ ॥ ౨౧ ॥ ఆ[॑]స్త[॑]తే[॑]న్ధా[॑]నా[॑] అ[॑]గ్ని[॑]గ్ం[॑] సు[॑]వ[॑]రా[॑]భ[॑]ర[॑]న్తః[॑]॥
 త[॑]స్తి[॑]న్న[॑]హం[॑]ని[॑]ద[॑]ధే[॑]నా[॑]కే[॑]అ[॑]గ్ని[॑] మై[॑]తం[॑]య[॑]మూ[॑]హు[॑]ర్క[॑]న[॑]వ[॑]స్తీ[॑]ణ[॑]బ[॑]ర్హి[॑]-
 వ[॑]మ్ । తం[॑]ప[॑]త్నీ[॑]భి[॑]ర[॑]ను[॑]గ[॑]చ్ఛే[॑]మ[॑]దే[॑]వాః పు[॑]త్రై[॑]భ్రా[॑]త[॑]భి[॑]రు[॑]త[॑]వా[॑] హి[॑]ర-
 త్యైః । నా[॑]కం[॑] గృ[॑]హ్తా[॑]నా[॑]సు[॑]క్త[॑]త[॑]స్య[॑]లో[॑]కే[॑] తృ[॑]తీ[॑]యే[॑]ప్ర[॑]ప్తే[॑] అ[॑]ధి-
 రో[॑]చ[॑]నే[॑]ది[॑]వః । ఆ[॑] వా[॑]చో[॑]మ[॑]ధ్య[॑]మ[॑]రు[॑]హ[॑]ద్భు[॑]ర[॑]ణ్యు[॑]ర[॑]య[॑]మ[॑]గ్ని[॑] స[॑]త్ప[॑]త్తి[॑]శ్చే-
 కి[॑]తా[॑]నః । ప్ర[॑]ప్తే[॑]పృ[॑]థి[॑]వ్యా[॑] ని[॑]హి[॑]తో[॑]ద[॑]వి[॑]ద్యు[॑]త[॑]ద[॑]ధ[॑]స్త[॑]వం[॑] కృ[॑]ణ[॑]తే[॑] ॥ ౨౨ ॥
 యే[॑]ప్ర[॑]త[॑]న్య[॑]వః । అ[॑]య[॑]మ[॑]గ్ని[॑]ర్వీ[॑]ర[॑]త[॑]మో[॑] వ[॑]యో[॑]ధా[॑]స్స[॑]హ[॑]స్రి[॑]యో[॑] దీ-
 ప్య[॑]తా[॑]మ[॑]ప్ర[॑]య[॑]చ్ఛ[॑] । వి[॑]భ్రా[॑]జ[॑]మా[॑]న[॑]స్స[॑]రి[॑]ర[॑]స్య[॑] మ[॑]ధ్య[॑] ఉ[॑]ప్ర[॑]ప్ర[॑]యా[॑]త[॑]
 ది[॑]వ్యా[॑]ని[॑]ధా[॑]మ[॑] । సం[॑]ప్ర[॑]చ్య[॑]వ[॑]ద్వ[॑]మ[॑]ను[॑]సం[॑]ప్ర[॑]యా[॑]తా[॑]గ్నో[॑] ప్ర[॑]థో[॑]దే[॑]వ-
 యా[॑]నా[॑]న్క[॑]ృ[॑]ణ[॑]ధ[॑]వ్మ్ । అ[॑]స్తి[॑]న్ధ[॑]ని[॑]ధ[॑]స్థై[॑] అ[॑]ధ్యు[॑]త్త[॑]ర[॑]స్త్రి[॑]న్వి[॑]శ్వే[॑]దే[॑]వా[॑]య-
 జ[॑]మా[॑]న[॑]శ్చ[॑]నీ[॑]ద[॑]త[॑] । యే[॑]నా[॑]స్త[॑]హ[॑]స్త[॑]ం[॑]వ[॑]హ[॑]స్రి[॑]యే[॑]నా[॑]గ్నో[॑] స[॑]వ[॑]వే[॑]ద[॑]స[॑]మ్ ।
 తే[॑]నై[॑]మం[॑] య[॑]జ్ఞం[॑]నో[॑] వ[॑]హ[॑]దే[॑]వ[॑]యా[॑]నో[॑]యః ॥ ౨౩ ॥ ఉ[॑]త్త[॑]మః । ఉ[॑]ద్భు-
 ధ్య[॑]స్వా[॑]గ్నో[॑] ప్ర[॑]తి[॑]జా[॑]గు[॑]హ్యో[॑]న[॑]మి[॑]ష్టా[॑]పూ[॑]తే[॑]న[॑]గ్ం[॑] సృ[॑]జే[॑]థా[॑]మ[॑]యం[॑]చ ।
 పు[॑]నః[॑]కృ[॑]ణ్య[॑]గ్ం[॑] స్త్వా[॑]ప్రి[॑]త[॑]రం[॑] యు[॑]వా[॑]న[॑]మ[॑]న్వా[॑]తా[॑]గ్ం[॑] నీ[॑]త్వ[॑]యి[॑]త[॑]స్త[॑]మే[॑]
 త[॑]మ్ । అ[॑]యం[॑]తై[॑]యో[॑]ని[॑]ర్ ఋ[॑]త్వి[॑]యో[॑]య[॑]తో[॑]జా[॑]తో[॑] అ[॑]రో[॑]చ[॑]థాః ।
 తం[॑]జ్ఞా[॑]న[॑]న్న[॑]గ్నో[॑] ఆ[॑]రో[॑]హ[॑]థా[॑]నో[॑]వ[॑]ధ[॑]యా[॑]ర[॑]యి[॑]మ్ ॥ ౨౪ ॥

ధృ[॑]వ[॑]స్త[॑]త్రం[॑]కృ[॑]ణ[॑]తై[॑]య[॑]స్త[॑]ప్ర[॑]తి[॑]గ్ం[॑]శ[॑]చ్ఛ ॥ ౨౫ ॥

మమాగ్నైవచోఽ విహవేష్వస్తు వయంత్యేన్ధానాస్తనువం
 పుషేమ | మహ్యం నమంతాం ప్రదిశశ్చతస్త్రిస్త్వయాఽధ్యక్షేణపు-
 తనాజయేమ | మమదైవా విహవేసన్తు సర్వఇన్ద్రావన్తో మరుతౌ
 విష్ణురగ్నిః | మమాన్తరిక్షమురుగోపమస్తుమహ్యంవాతః పవతాం
 కామేఅస్త్రిన్ | మయిదైవాద్రవిణమాయజంతాం మయ్యశీరస్తుమ-
 యిదైవహూతిః | దైవ్యాహోతారావనిషన్త || ౨౯ || పూర్వే-
 రిష్టాస్సాస్యమ తనువాసువీరాః | మహ్యంయజన్తమమయానిహ-
 వ్యాఽఽకూతిస్సత్యామనసామేఅన్తు | ఎన్తోమానిగాం కతమచ్చ-
 నాహం విశ్వేదేవాస్తా అధివోచతామే | దేవీష్వడుర్వీరురుణఃకృణోత
 విశ్వే దేవాసఇహవీరయధ్వమ్ | మాహ స్తహిప్రజయామాతనూ-
 భిర్తారథామ ద్విష్వతేసామరాజన్ | అగ్నిర్తన్యం ప్రతినుదన్పుర-
 స్తాత్ || ౩౦ || అదభ్యుగోపాః పరిపాహిన్తస్త్వమ్ | ప్రత్యహ్నోయన్తు
 నిగుతఃపున్తస్త్వేమైషాంచిత్రంప్రబుధావినేశత్ | ధాతాధాతృణాం
 భువనస్య యస్పతిర్దేవగ్ంసవితారమభిమాతిషాహమ్ | ఇమంయజ్ఞ-
 మశ్వినోభా బృహస్పతిర్దేవాఃపాన్తుయజమానన్యథాత్ | ఉర్లు
 వ్యచానోమహిషశ్శర్తయగ్ం సదస్త్రి హవేపురుహూతః పురుక్షు |
 సనఃప్రజాయై హర్యశ్వమ్మడయేన్ద్రిమా || ౩౧ || నోరీరిషోమాప-
 రాదాః | యేనస్సపత్నా అప్రతేభవన్విన్దాగ్నిభ్యామవబాధామ-
 హేతాత్ | వసవోరుద్రా ఆదిత్యా ఉపరిస్పృశం మోగ్రంచెత్తా-
 రమధిరాజమక్రన్ | అర్వాఞ్చమిన్ద్రిమముతోహవామహే యో

గో॒జిద్ధ॑న॒జిద॑శ్వ॒జిద్యః॑ । ఇ॒మం॑నో॒యజ్ఞం॑ వి॒హవే॑జుష॒స్తాస్య॑కుర్మో
హరి॑వో॒మెది॑నంత్యా ॥ ౩౨ ॥

వ॒నిష॒స్తపు॒రస్తా॒న్తాత్రి॑చ॒త్వారి॑గ్ శ॒చ్ఛ ॥ ౧౪ ॥

 అగ్నే॑ర్మ॒న్వప్ర॒థమ॑స్య ప్ర॒చేత॑స్తాయం పా॒శ్చజన్యం॑
బ॒హవ॑స్సమి॒న్ధతే॑ । వి॒శ్వస్యాం॑ వి॒శి ప్ర॑వివి॒శివా॑గ్ స॒మీమ॑హే స॒నో
ము॒శ్చత్వగ్॑హసః । య॒స్యైదం॑ ప్రా॒ణన్ని॑మిష॒ద్యదే॑జతి॒యస్య॑జాతం
జన॑మానంచ॒కెవ॑లమ్ । స్తా॒మ్యగ్ని॑నా॒థితో॑జోహ॒వీమి॑ స॒నోము॒శ్చ-
త్వగ్॑హసః । ఇ॒న్ద్రస్య॑మ॒న్వప్ర॒థమ॑స్యప్ర॒చేత॑సో వృ॒త్రఘ్న॑స్తాన్-
మా॒ఉప్ర॑మాముపాగుః । యో॒దాశు॑షస్సుకృ॒తోహ॑వముప్రగ॒న్తా ॥ ౩౩ ॥

 స॒నోము॒శ్చత్వగ్॑హసః । య॒స్సంగ్రా॑మంనయతి సం॒వశీ॑
యు॒ధేయః॑ పు॒ష్టాని॑సగ్ంస్యజతి॒త్రయా॑ణి॒ స్తామీ॑న్ద్రంనా॒థితో॑జోహ-
వీమి॑ స॒నోము॒శ్చత్వగ్॑హసః । మ॒న్వైవా॑మిత్రావరు॒ణా త॑స్యవి-
త్తగ్ం స॒త్యోజ॑సాదృగ్ంహ॒ణాయ॑న్తుదే॒ధే । యా॑రాజానగ్ంస్ర॒థం
యా॒థఉ॑గ్రా॒తానో॑ ము॒శ్చత్ర॑మాగసః । యో॒వాగ్ంర॑థఋ॒జుర॑శ్శి॒స్స-
త్యధ॑ర్తామిధుశ్చ॒రన్త॑ముప్రయా॒తిదూ॑షయన్ ॥ స్తామి॑ ॥ ౩౪ ॥ మి
త్రావరు॒ణానా॑థితో॒ జోహ॑వీమి॒తౌనో॑ము॒శ్చత్ర॑మాగసః । వా॒యోస్స-
వి॒తుర్వి॑ద॒ధాని॑మన్త॒హేయా॑వాత్త॒న్వద్భి॑భ॒వతౌ॑యాచరక్ష॒తః । యా॑
వి॒శ్వస్య॑పరి॒భూబ॑భూవతుస్తా॒నో ము॒శ్చత్ర॑మాగసః । ఉ॒ప్రశే॑ష్ఠాన
ఆ॒శిషో॑ దై॒వయో॑ధ॒ర్మైస్థి॑రన్ ॥ స్తామి॑వా॒యగ్ం స॒వితా॑రంనాథి-
తో॒జోహ॑వీమి॒ తౌనో॑ము॒శ్చత్ర॑మాగసః । ర॒థీత॑మార॒థీనా॑మహ్వా॒క్షే-

తయైశుభ్రం గమిష్ఠానుయమేభిరశ్వైః | యయోః || ౩౧ || వాం
 దైవాదేవేష్వనిశితమోజస్తానోముఞ్చత్రమాగసః | యదయాతంవ-
 హతుగ్ంసూర్యాయాస్త్రిచక్రేణ సగ్ంసదమిచ్ఛమానా | స్తామి
 దైవావశ్వినానాధితోజోహవీమి తేనోముఞ్చత్రమాగసః | మరుతాం
 మన్వై అధినో బ్రువన్తుప్రేమాంవాచంవిశ్వామవన్తువిశ్వే | ఆశూ-
 హువేనుయమానూతయై తేనోముఞ్చన్వై నసః | తిగ్గమాయుధం వీడి-
 తగ్ం సహస్వద్దివ్యగ్ంశధాః || ౩౨ || పృతనాసుజిష్ఠు | స్తామి
 దైవాన్మరుతోనాధితోజోహవీమి తేనోముఞ్చన్వై నసః | దైవానాంమ
 న్వై అధినోబ్రువన్తు ప్రేమాంవాచం విశ్వామవన్తువిశ్వే | ఆశూ-
 హువేనుయమానూతయై తేనోముఞ్చన్వై నసః | యదిదంమాభిశో-
 చతి పౌరుషేయేణదైవ్యేన | స్తామివిశ్వాన్దైవాన్నాధితోజోహవీమి
 తేనోముఞ్చన్వై నసః | అనునోఽద్యానుమతిరను || ౩౩ || ఇద-
 నుమతైత్వం వైశ్వానరోసః ఊత్యాప్రప్టోద్దివి | యేఅప్రథేతామమి-
 తెభిరోజోభిర్యప్రతిష్ఠే అభవతాంవసూనామ్ | స్తామిద్యావాపృథివీ
 నాధితోజోహవీమి తేనో ముఞ్చత్రమగ్ంహసః | ఉర్వీరోదస్తీవరివః
 కృణోతం క్షేత్రస్యపత్నీ అధినోబ్రూయాతమ్ | స్తామిద్యావాపృథివీ
 నాధితోజోహవీమి తేనో ముఞ్చత్రమగ్ంహసః | యత్తేవయం పురు-
 షత్రాయవిష్టావిద్వాగ్ంసశ్చక్రమా కచ్ఛన || ౩౪ || ఆగః |
 కృధీస్వస్మాగ్ంఅదితైరనాగ్రావ్యేనాగ్ంసిశిశ్రథోవిష్వగగ్నై | యథా

హతద్వసవో కార్యంచిత్పదిషి తామముఞ్చ తాయజత్రాః । వేహత్వ-
మస్తత్ప్రముఞ్చవ్యగ్ంహః ప్రతార్యగ్నప్రతరాంనఆయుః ॥ ౩౯ ॥

గన్తాదూషయన్ధ్వామియయోశ్శధోఽనుమతిరనుచన చతు
ప్రీగ్ంశచ్చ ॥ ౧౧౫ ॥

అగ్నైర్మనై యస్యేదమిన్ద్రస్య యస్సంగ్రామగ్ం సనో
ముఞ్చత్వగ్ంహసః । మన్వేవాంతానోముఞ్చత్రమాగసః । యో
వాం వాయోరుపరథీతమా యదయాతమశ్వినౌతేనోముఞ్చత్ర-
మాగసః । మరుతాంతిగ్ంమరుతోదైవానాంయదిదంవిశ్వాన్తేనో
ముఞ్చన్వేనసః । అనునఉర్వీద్యావాపృథివీతేనో ముఞ్చత్రమగ్ం-
హస్తాయతే । చతురగ్ంహస్తష్టడాగసశ్చతురేనస్తాద్విరగ్ంహసః ॥

అగ్నావిష్ణూ జ్యేష్ఠ్యగ్ంశంచొక్కాశ్వాచ్చాగ్నిశ్చాగ్ంశు-
శ్చైధ్మశ్చాగ్నిశ్చగభాశ్చైకాచవాజోనోఽగ్నిం యనజ్మ మ-
మాగ్నైగ్నైర్మనైపఞ్చదశ ॥ ౧౧౬ ॥

అగ్నావిష్ణూ అగ్నిశ్చవాజోనో అదభ్యో గోపానవత్రిగ్ం-
శత్ ॥ ౩౯ ॥

అగ్నా విష్ణూ ప్రతరాం న ఆయుః ॥

హరిః ఓం శ్రీకృష్ణాపణమస్తు ॥

చతుథ కా ఙ్గే సప్తమప్రశ్నః కాణ్డశ్చ సమాప్తః ॥

— శ్రిః శ్రిః శ్రిః —

ప్రాయశః పదపరీక్షాహాః

పఞ్చాశతః

సం॥ ప్ర పం.

పు. సం

			ప్రథమకాండే	
౧	౧	౯	అవధూతగ్ం రక్షః.	౫
౨	౧	౧౦	నపామి మహీనాం పయః	౯
౩	౨	౧౧	ఛాగోఽసి ఘమ	౧౯
౪	౨	౧౨	విత్తాయనీ మెఽసి	౨౬
౫	౩	౪	రక్షోహణో వలగహస్తః ప్రోక్షామి	౩౩
౬	౩	౧౨	శమోషధీభ్యశ్శమ్	౪౦
౭	౪	౧౩	కదా చన స్తరీః	౫౬
౮	౪	౪౫	వో హపమభ్యైమి	౬౨
౯	౫	౨౦	దెహి వర్షోదా అగ్నెఽసి	౭౮
౧౦	౫	౨౯	తనూపా హ్యోషోఽగ్నై యన్మై	౮౩
౧౧	౫	౩౧	సంపశ్యామి ప్రజా అహమిత్యాహ	౮౪
౧౨	౫	౩౮	రాత్రిం ప్రావిశక్ష్	౮౭
౧౩	౫	౩౯	ఆదిత్యోవా అస్తాన్తోకాత్	౮౮
౧౪	౬	౧౧	బర్హిషోఽహం దేవయజ్యయా	౧౦౦
౧౫	౬	౧౯	దధత్వోషగ్ం రయింమయి	౧౦౪

సం॥	ప్ర.	పం.		పు. సం.
౧౬	౬	౩౦	తా॒వదు॑పా॒పో॒తి	౧౦౯
౧౭	౬	౩౩	ధృ॒వో॑ఁసి॒ధృ॒వో॑ఁహ॒గ్ం స॒జ్ఞా॒తే॒ షు॑ భూ॒యా॒నమి॑త్యా॒హ	౧౧౧
౧౮	౬	౩౪	వై॒వే॒నం॑ యు॒నక్తి॑	౧౧౧
౧౯	౬	౩౫	కు॒రు॒తే స॒ంవ॒త్స॒రే ప॒ర్యాగ॑తే	౧౧౨
౨౦	౬	౪౪	అ॒న్నాద్య॑మా॒త్మన॑తే	౧౧౭
౨౧	౭	౪	కా॒మయే॑త ప॒శుమా॑న్యాది॒తి	౧౨౩
౨౨	౭	౭	సగ్ం॑శ్ర॒వా హ సౌ॑వచ॒నసః॑	౧౨౫
౨౩	౭	౯	ఉ॒పా॒హ్వా॒థా ఇ॒తి	౧౨౫
౨౪	౭	౧౦	ఇ॒యం॒వై ప్ర॑జాః	౧౨౬
౨౫	౭	౩౧	వి సృ॑జ॒తే శా॒న్త్యా అ॒ప్రదా॑హయ	౧౩౭
౨౬	౭	౪౩	అ॒గ్ని రె॒కాక్ష॑రెణ॒వాచ॑మ్	౧౪౪
౨౭	౭	౪౪	వ॒రుణో॑ ద॒శాక్ష॑రెణ	౧౪౪
౨౮	౮	౨	ఎ॒కాద॑శక॒పాల్గ్ం॑ హి॒రణ్య॑మ్	౧౫౦
౨౯	౮	౬	ని హ॑రామి॒తే	౧౫౨
౩౦	౮	౧౪	ధా॒త్రే పు॒రోడా॑శమ్	౧౫౭
౩౧	౮	౧౫	బౌర్హ॑న్సప్త॒త్యం చ॒రుం ని॑వ॒పతి॑	౧౫౭
౩౨	౮	౩౩	ఆ॒గ్నేయ॑మ॒ష్టాక॑పాల్గ్ం ని॒ర్వప॑తి హి॒ర ణ్యం॑ దక్షి॒ణా సా॑రస్వ॒తం చ॒రుమ్	౧౬౮

నం॥

ప్ర.

పం.

పు. సం.

33	౮	3౫	ఆగ్నేయమష్టాకపాలం నిర్వప_ హిర ణ్యం దక్షిణైన్ద్రమేకాదశకపాలమ్	౧౬౯
3౪	౮	32	స్వాద్వీం త్వా స్వాదునా ద్వితీయకాణ్డే	౧౭౦
3౫	౧	౫	ప్రశుకామస్సృత్స వతమ్	౧౭౭
3౬	౧	౧౦	ఆ లభేతాదిత్యానేవ	౧౭౯
3౭	౧	౧౧	ఆగ్నేయాం కృష్ణగ్రీవీమ్	౧౮౦
3౮	౧	౧౮	ఐన్ద్రోయత్పృశ్నిః	౧౮౩
3౯	౧	౧౯	రాజ్యాయ సస్తమ్	౧౮౪
౪౦	౧	3౭	అన్నం ప్రయచ్ఛత్యన్నాదః	౧౯౩
౪౧	౧	3౯	దైవతయా సమృద్ధ్యే	౧౯౪
౪౨	౧	౪౧	వషట్కారో వైగాయత్రియై	౧౯౫
౪౩	౧	౪౪	రస్తం వృష్టిమవరున్ధే	౧౯౭
౪౪	౧	౪౭	దధాతిబ్రహ్మవర్చస్యేవ భవతి	౧౯౮
౪౫	౧	౫3	వరుణగ్ం సుషువాణమన్నాద్యమ్	౨౦౧
౪౬	౧	౫౮	భవతి ముఖిత వవాస్మిక్నే	౨౦౪
౪౭	౨	3	వసెత్సజ్ఞామముప ప్రయాస్యన్	౨౦౦
౪౮	౨	౧౦	అభివా వష వతానుచ్యతి	౨౦౪
౪౯	౨	౧౧	అగ్నయై కామాయ పురోడాశమ్	౨౦౪

సం॥	ప్ర.	పం.		పు. సం.
గీ०	౨	౧౨	యు॒వ॒తై॒ వి॒ ప్తా॒ష్మ॒నా	౨౧గీ
గీ౧	౨	౧౮	ఉ॒త య॒ద్య॒న్ధః	౨౧౮
గీ౨	౨	౨౧	అ॒భి సం॒భ॒వ॒తః	౨౨౦
గీ౩	౨	౩౧	యో॑ వి॒ద్వి॒ష్టా॒ణయోః॑	౨౨గీ
గీ౪	౨	౩౬	ఎ॒వా॒స్మా ఇ॒న్ద్రి॒యమ్	౨౨౮
గీగీ	౨	౩౭	ఉ॒ప ధా॒వ॒త్తి॒ స ఎ॒వా॒స్మా అ॒న్నమ్	౨౨౯
గీ౬	౨	౪౪	అ॒ప॒రు॒ధ్య॒మా॒నో వె॒న్ద్రి॒మ్	౨౩౩
గీ౭	౨	౪గీ	సో॑భ॒వ॒త్సో॑భి॒భత్	౨౩౩
గీ౮	౨	గీ౧	అ॒గ్నా॒వై॒ష్వ॒వ॒మే॒కాద॑శ॒కపా॒ల్మం ని॒ర్వ	
			పే॒త్	౨౩౭
గీ౯	౨	గీగీ	భే॒ష॒జ॒మై॒వా॒స్మై క॑రోతి	౨౩౯
౬౦	౨	౬౦	ని॒ర్వ॒పై॒ద్యః కౌ॒మ॒యే॒త	౨౪౨
౬౧	౨	౬౩	ప్ర॒త॒యా సం॒జ్ఞా॒న్యా॒యాజ॑యత్	౨౪౩
౬౨	౩	౪	అ॒వ॒గ॒తా॒స్య వి॒త్	౨గీ౦
౬౩	౩	౧౦	ప్ర॒వ ని॒ర్వ॒పే॒త్	౨గీ౩
౬౪	౩	౧౧	త్వ॒ష్ట॒స్సో॒మ॒మభీ॑ష॒హః	౨గీ౪
౬గీ	౩	౧౩	సా॒క్షా దే॒వ సో॒మప్రీ॑థమ్	౨గీగీ
౬౬	౩	౨౨	అ॒వ॒ప॒తై నై॒వే॒నమ్	౨గీ౯
౬౭	౩	౨౩	ప॒రి॒ణ॒యత్యా॑ను॒ష్ఠాకో భ॑వతి	౨౬౦

నం॥	ప్ర.	పం.		పు. సం.
౬౮	3	౨౮	ఏ॒కా॑ద॒శక॑పా॒ల్మి॒న్ద్రా॑యా॒ధి॒రా॒జాయ॑	౨౬3
౬౯	3	3౦	వీ॒ర్య॑కా॒మసా॑న్న్య॒త్తమ్	౨౬౪
౭౦	3	3౧	ప్రీ॒వా॑వ॒ రు॒న్ధ్రే॒ యది॑న్ద్రా॒య	౨౬౪
౭౧	3	౪౧	అగ్ని॑ం వా వ॒తస్య॑	౨౭౦
౭౨	3	౪౨	వా॒రుణే॑నై॒వై నమ్	౨౭౧
౭3	3	3౮	యన్న॑వ॒మైత్	౨౬౮
౭౪	3	౪3	భి॒షజ్ఞౌ తా॑భ్యా॒మేవా॑స్మై	౨౭౧
౭౫	3	౪౭	చతు॑ష్క॒పాలా॑భవన్తి	౨౭3
౭౬	౪	3	అ॒స॒న్తాని॑తే॒న	౨౮౧
౭౭	౪	౬	ఇ॒త్య॑బ్రవీ॒తై	౨౮౨
౭౮	౪	౭	తాం॑ వా॒వ దై॒వాః	౨౮3
౭౯	౪	3౨	ఎ॒ష య॑జ్ఞో య॒త్రై॒ధాశ॑వీ॒యమ్	౨౯౫
౮౦	౪	౪౨	ఎ॒వం వె॒దహ॑న్తి	౨౯౯
౮౧	౫	౪	ప॒రాభ॑వి॒ష్యన్తో॑ మ॒న్యామ॑హే	3౦౫
౮౨	౫	౫	కా॒మమ॑న॒యస్య॑ సః	3౦౬
౮3	౫	౧౨	అ॒మా॒వా॒స్యా॒యాం ప్యా॑య॒యన్తి॑	3౧౦
౮౪	౫	౧౭	ప్ర॒థి॒వీమ॑ను॒వ్యా॑రత్	3౧౨
౮౫	౫	3౫	ప్ర॒వైభో॑హ॒వ్యం వ॑హతి	3౨౨
౮౬	౫	౫౯	చతు॑ర్విగ్ంశ॒త్తిమ॑ను॒ బ్రూ॑యాత్	33౪

సం॥	ప్ర.	ప్రం.		పు. సం
౮౭	గీ	౬౦	అవ రున్ధే చతుశ్చ త్వారిగ్ శతమ్	౩౩౪
౮౮	గీ	౬౩	దై॒న॒లో॒కం చై॒వ	౩౩౬
౮౯	౬	౩	య॒జ్ఞ ఏ॒వా॒న్త॒రి॒షే	౩౪౪
౯౦	౬	౯	య॒దగ్ని॑ షో॒మా॒వన్త॒రా	౩౪౭
౯౧	౬	౧౧	యా॒జ్ఞా జ॒ని॒ష్య॒మా॒ణానై॒వ	౩౪౮
౯౨	౬	౩౧	హి॒త॒మ॒న్వ॒విన్దన్	౩౫౮
౯౩	౬	౪౩	ఆర్తి॒మా॒ఛేత్	౩౬౫
౯౪	౬	౫౪	స్తా॒మి॒త్యా॒హ	౩౭౦
శృ తీ య కా ఙ్గే				
౯౫	౧	౬	ఎ॒న॒ం లో॒కం గ॒మయి॑త్వా	౩
౯౬	౧	౩౧	మ॒హ్యమి॒మాని॑త్యబ్రవీత్	౧౭
౯౭	౨	౧౩	దై॒నతా॑స్స॒స్త్వార్తి॑మా॒ర్పయ॑న్తి	౩౦
౯౮	౨	౨౧	స్వ॒ధా॒యై న॒మో॒ వః	౩౪
౯౯	౨	౨౫	ఎ॒తస్య॑ స్క॒న్తతి॑యస్య	౩౬
౧౦౦	౨	౨౯	త్యై॒నాయ॑ ప॒త్య॒నై స్వా॒హా	౩౮
౧౦౧	౨	౩౬	ఉ॒క్థం వా॒చీ॒న్ద్రా॒య	౪౧
౧౦౨	౨	౩౭	త్రి॒పదా॑ గాయత్రీ	౪౨
౧౦౩	౩	౧౩	నా॒మే॒త్యా॒హ	౫౪
౧౦౪	౩	౧౪	అ॒వ రు॒న్ధ ఏ॒తా॒న్తద్వై	౫౪

సం॥	ప్ర.	పం.		పు. సం.
౧౦౫	౩	౧౭	ఉత్తరైష్వహస్సు	౫౫
౧౦౬	౩	౧౮	మనుష్యాణామన్నమ్	౫౬
౧౦౭	౪	౭	ఇమే వై సహస్రామ్	౬౯
౧౦౮	౪	౮	వాయుర్వ్యవతస్సాత్	౬౯
౧౦౯	౪	౨౨	రాష్ట్రకామాయ హోషవాః	౭౭
౧౧౦	౪	౩౨	వసేద్యం యజ్ఞః	౮౨
౧౧౧	౪	౩౪	రుక్మామశ్చన్దాగ్ంస్తివై	౮౩
౧౧౨	౫	౪	క్షీయేతసారస్వతౌ హోమకా	౯౨
౧౧౩	౫	౬	ఆహ దేవా వై	౯౩
చతుర్థ కాండే				
౧౧౪	౧	౧౧	వర్మచస్థః	౧౧౪
౧౧౫	౧	౨౧	అదిత్యాస్తావ్ కృష్ణన్తు	౧౧౮
౧౧౬	౧	౨౨	వసవస్తావ్ ధూపయన్తు	౧౧౮
౧౧౭	౧	౨౩	దేవీర్విశ్వదేవ్యావతీః	౧౧౯
౧౧౮	౨	౧౨	సాపథీరను రుధ్యసే	౧౩౪
౧౧౯	౨	౪౩	పరమే వ్యోమన్	౧౪౯
౧౨౦	౨	౪౪	హిగ్ంస్తీః పరమే వ్యోమన్	౧౪౯
౧౨౧	౩	౩	గృష్ణాని ప్రజాభ్యః	౧౫౩
౧౨౨	౩	౯	క్షీర్నిద్రాః పుః	౧౫౭

సం॥	ప్ర.	పం.		పు. సం.
౧౨౩	౩	౧౦	త్ర్యైర్వయః	౧౧౮
౧౨౪	౩	౨౭	అప్సా నామ	౧౬౬
౧౨౫	౩	౧౩	మా ఛన్దః ప్రమా	౧౧౯
౧౨౬	౪	౩	త్వా ప్రాణం జన్వ	౧౭౨
౧౨౭	౪	౪	రాజ్యసిప్రాచీ	౧౭౩
౧౨౮	౪	౫	ఆదిత్యాస్తే దైవాః	౧౭౩
౧౨౯	౪	౨౧	అస్తిస్తనయిత్ను సనిరసి	౧౮౧
౧౩౦	౪	౨౨	భూయస్కృదసి	౧౮౨
౧౩౧	౪	౨౭	అర్యమా దైవతా ఫల్గునీ	౧౮౫
౧౩౨	౪	౨౯	మధుశ్చ మాధవశ్చ	౧౮౬
౧౩౩	౫	౮	ఇషుమద్భ్యో ధన్వావిభ్యః	౧౯౪
౧౩౪	౬	౫	అప్రానదా వ్యానదాః	౨౦౪
౧౩౫	౬	౩౪	యదక్రన్దః	౨౧౯
౧౩౬	౬	౪౧	తేషామభిగూర్తిః	౨౨౨
౧౩౭	౭	౧౨	షు ఇన్దోశ్చ మే	౨౨౯
౧౩౮	౭	౩౫	మిత్రావరుణా నాధితః	౨౩౯
౧౩౯	౭	౩౬	వాం దైవౌ దైవేషు	౨౩౯
౧౪౦	౭	౩౮	ఇదనుమతై శ్వమ్	౨౪౦

అశుద్ధ సంశోధనమ్

పుట	పజ్ఞా	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
3	౧౭	సరజ్	సరజ్
౧౦	౯	ధూమ	ధూమ
౧౪	౧౩	మమ	మమ
౧౫	౧౧	రిలి	రిలి
౧౬	౧౩	హస	హస
౨౨	౨	సుష్మ	సుష్మ
౨౫	౨	రూధ	రూధ
౨౯	౧౧	రాజ	రాజ
౩౨	౧౪	జెర	జెర
౩౩	౨	జ్యోతి	జ్యోతి
౩౪	౧	మూధాకనం	మూధాకనం
౪౦	౧౩	వస్త్రి	వస్త్రి
౪౨	౪	గొంతిః	గొంతిః
౪౩	౨	శివే	శివే
౪౫	౧౧	యిష్టాం	యిష్టాం
౪౭	౧౫	త్యస్	త్యస్
౫౧	౫	విజి	విజి

పుట	పజ్ఞా	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౫౧	౧౩	నిరప	నిరప
౫౩	౧౩-౧౪	తతః, వరుణ	తతః, వరుణ
౫౭	౧౭	నోష్ఠే	నోష్ఠే
౬౦	౯-౧౯-౨౦	కర్ణ, మౌఘవో, మహా	కర్ణ, మౌఘవో, మహా
౬౨	౯	యజ	యజ
౬౩	౭-౯	మమే, లోక	మమేవా, లోక
౬౫	౧౨	ధామి	ధామి
౬౭	౩	రూచీగ్ం	రూచీగ్ం
౭౧	౪	మేమో	మేమో
౭౩	౭	ద్విష్మ	ద్విష్మ
౮౧	౧౧	పతి	పతి
౮౬	౧౮	ర్వతో	ర్వతో
౯౩	౨౦	జాత	జాత
౯౯	౧౬-౧౭	శస్త్ర, తానః	శస్త్ర, తానః
౧౦౦	౩	కపేర్	కపేర్
౧౦౨	౩	కృష్ణం	కృష్ణం
౧౦౩	౫	దరణ్య	దరణ్య
౧౦౮	౧	కణా	కణా
౧౦౯	౪-౧౬	తస్మా, దుమ్ని	తస్మా, దుమ్ని
౧౧౧	౨	సత్య	సత్య

పుట	పజ్ఞా	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౧౧౬	౧౮	పస	సప
౧౧౭	౬	నపః	ధేనపః
౧౧౮	౨౦	ఏవాన్యై	ఏవాన్యై
౧౧౯	౩	ప్రజయా, అమ	ప్రజాయా, అమ
౧౨౦	౯	ఏనం	ఏనం
౧౨౧	౧౭-౧౮	రున్ధ, సోమ్యా, వన్ధ	రున్ధ, సోమ్యా, వన్ధ
౧౨౨	౨	దక్తి	దక్తి
౧౩౩	౧౪	మేవ	మేవ
౧౩౪	౨	వృచ్చ	వృచ్చ
౧౪౦	౧౫	భాగ	భాగ
౧౪౧	౧౧-౧౧	నిర్వ, తిష్ఠా	నిర్వ, తిష్ఠా
”	౧౮	పథా	పథా
౧౪౨	౫	స్యప	స్యప
౧౪౩	౧౫	పాలం	పాలం
౧౪౪	౧౫	స్వ	స్వ
౧౪౬	౧౭	పతి	పతి
౧౪౭	౧	జాయే	జాయే
౧౫౧	౨౪	యఘ, ఘర్మ	యఘ, ఘర్మ
౧౫౨	౧౫	దేవ	దేవ
౧౫౩	౧౦	దేన్ద్ర	దేన్ద్ర

పుట	పజ్ఞా	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౧౫౯	౧౬	అభ	అభ
౧౬౧	౧౮	నోషి	నోషి
౧౮౦	౧౩	యాదై	యాదై
౧౮౧	౫	దువో	దువో
౧౮౨	౫	మున్	మున్
౧౮౩	౬	యేష్ట్య	యేష్ట్య
౧౮౪	౧౫	గృహ్య	గృహ్య
౧౮౮	౧౭	దేన	దేన
౧౯౧	౧౩	ద్యేవ	ద్యేవ
౧౯౨	౪	మభి	మభి
౧౯౮	౯-౧౩	భసం, తృప్తి	భసం, తృప్తి
౨౦౦	౨	తిర	తిర
౨౦౧	౧౪	పునరభ్యా	పునరభ్యా
౨౦౨	౧౯	షాక	షాక
౨౦౫	౮	యస్మై	యస్మై
౨౨౦	౭	వృణే	వృణే
౨౨౨	౧౫	మార్వం	మార్వం
౨౩౦	౬	త్యగ్ం	త్యగ్ం
౨౩౬	౯-౧౧	ణేతిన, ౭మృతం	ణేతిన, ౭మృతం
౨౩౭	౧౦	నీతి	నీతి

పుట	పజ్ఞా	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౨౪౧	౭	ఇడ	ఇడ
౨౪౨	౨-౬-౮	నాథా, ఇహ, ఈయు	నాథా, ఇహ, ఈయు
౨౪౬	౮	యదభి	యదభి
౨౫౧	౧౧	ఏత	ఏత
౨౫౩	౯	మస	మస
౨౬౦	౨౦	ఇమె	ఇమె
౨౬౪	౧౦	ణస్య	ణస్య
౨౭౬	౧౮	భృథు	భృథు
౨౮౭	౧౨	నమూ	నమూ
౨౮౮	౯	ఉల్బ	ఉల్బ
౨౯౫	౮	కూరం	కూరం
౩౦౦	౧౦	పృణి	పృణి
౩౦౫	౧౭	స్వేన	స్వేన
౩౦౮	౮	చిస్థి	చిస్థి
౩౧౦	౭-౧౬-౧౭	మప, పత, రాతం	మప, పత, రాతం
౩౧౧	౧౧-౧౫	పశూ, గృహ	పశూ, గృహ
౩౧౭	౩-౪	స్పధసా, చ్చే	స్పధసా, చ్చే
౩౧౯	౧౩	పష	పష
౩౨౦	౪	వనసస్ప	వనసస్ప
౩౨౩	౧౦	ఇమె	ఇమె

పుట	పజ్ఞా	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
33౨	౧౭	గ్నే ¹ ౭ధ	గ్నే ¹ ౭ధ
333	౧౮	సహ	సహ
33౪	౧౧	భియః	అభియః
33౬	౮	షద ¹ ౬	షద ¹ ౬
33౭	౧3-౧౮	గమ ¹ నో, ఉ ¹ ద్రిణగ్ ¹ ౦	గమ ¹ నో, ఉ ¹ ద్రిణగ్ ¹ ౦
33౮	౨౦	లాసధ	లాసధ
33౯	౧౬	ధయ	ధయ
3౪౦	౧-౪	పద, యా ¹ ౬	పద, యా ¹ ౬
„	౧౧-౨౦	అమృ, పృణక్షి	అమృ, పృణక్షి
3౪౧	౪	చిత ¹ స్థ	చిత ¹ స్థ
3౪౨	౨౦	పృతన్య	పృతన్య
3౪3	౧౫	యో మను	యోనిమను
3౪౪	3-౧3-౧౯	త ¹ స్య, అజ్ ¹ స్ర, జజ్ ¹ నా	త ¹ స్య: అజ్ ¹ స్ర, జజ్ ¹ నా
3౫౪	౧౮	శామ్య ¹ న్వ	శామ్య ¹ న్వ
3౫౫	౧౧	సార	సార
3౫౭	౧౧	చన్ ¹ ద్రి	చన్ ¹ ద్రి
3౬౦	౨-౬	నేన, చన్ ¹ ద్రి	నేన, చన్ ¹ ద్రి
3౭౨	౧౬-౧౮	హ్మి ¹ మ్, వతీ	హ్మి ¹ మ్, వతీ
3౭౪	౨	నమః	నమః
3౭౫	౧౧	ద్వావిగ్ ¹ ౦	ద్వావిగ్ ¹ ౦

పుట	పజ్జా	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
3౮౦	౧౯	రఘూ	రఘూ
3౮౧	౧౮	సైబ్య	సైబ్య
3౮౩	౧౫	అస్త్వచిక	అస్త్వచిక
3౮౭	౭	పుశ్చి	పుశ్చి
3౯౨	౧౨	బాధ	బాధ
3౯౮	౭	అత్మ	అత్మ
3౯౯	౬-౧౩	ఋతం, ప్రభుచమే	ఋతం, ప్రభుచమే

శ్రీ

శ్రీమతాంశ్రీముఖందివ్యమస్మాభిశ్శిరసాధృతం ।

పరితుష్టాస్మ సర్వేపి తత్రత్య కుశలశ్రుతేః ॥

శ్లోకం॥ శ్రీమద్భిరత్యాదరపూర్వకంమె సంప్రేషితంపుస్తకర
త్నజాతం । యద్బ్రహ్మణారణ్యకసంహితానాం తత్పావనంమేశిర
సాగృహీతం ॥ సర్వంసమీచీన మిహానవద్యం హృద్యం సతాంవేద
విదేకవేద్యం॥ వేదాంతవాదావళిముద్రణేహం కృతశ్రమోస్మీతి
నివేదయామి ॥ ముద్రాక్షరప్రకాశా దుత్తమ ప్రతాంచితత్వాచ్చ ॥
అద్యతనముద్రణమహో బహురమణీయం మనీషివరణీయం ॥ ఉప
కృతిరేషా మహతీ వైదికజనమండలీనాం హి ॥ అతఏవ చోపకర్తుః
శ్చిత్రమిహత్యం సదాసేవ్యం॥ ఇతి విజ్ఞాపయతీదం ప్రతివాదిభయం
కరో నృసిహార్యః ॥ యదుగిరినివాసరసికో భక్తపురావాసి పూ
ర్వార్యః॥ శోభకృదబై మాసి ప్రోష్ఠపదే కృష్ణరోహిణ్యాం॥ కల్యా
ణపురవర శ్రీమల్లేశ్వర కృష్ణసాన్నిధ్యాత్ ॥

M. T. NARASIMHA IYENGAR, AVERGAL, B.A.,

Asst. Profr. Central College, Bangalore.

